

C A M D E N I

E T

I L L U S T R I U M V I R O R U M

E P I S T O L Æ

GULIELMUS CAMDENUS CLARENTIUS
ÆTATIS LVIII. M. DC. IX.

© *William* V. CL.
GULIELMI CAMDENI
ET

ILLUSTRIUM VIRO RUM
AD G. CAMDENUM

EPISTOLÆ.

CUM
APPENDICE VARIi ARGUMENTI.

Acceſſerunt

Annalium Regni Regis JACOBI I. Apparatus,
ET

Commentarius de Antiquitate, Dignitate, & Officio
COMITIS MARESCALLI ANGLIÆ.

Præmittitur

G. CAMDENI VITA.
Scriptore THOMA SMITHO S. T. D.
Ecclesiæ Anglicanæ Presbytero.

ᵒ LONDINI,
Impensis RICHARDI CHISWELLI ad Inſigne
Roſæ Coronatæ in Cœmeterio D. Pauli. MDCXCI.

Bu 3615, 70 . 9

38-103
7

NOBILISSIMO VIRO,

D. Joanni Cottono *Baronetto.*

 T hæc Epistolarum sylloge,
Vir Nobilissime, præclarissimi
tui nominis titulo & elogio
inscribatur, si nullæ privatae
amicitiæ rationes hoc quicquid est obser-
vantiae poposcissent, id à me jus fasque
longè potentiori & planè ineluctabili argu-
mento exigere videntur. Quid enim æqui-
us honestiusve à quoquam, cui probitatis
ac recti amor & studium cordi sunt, præ-
stari aut potest aut debet, quàm ut Tibi,
quod *tuum* est, reddatur? Illud autem
merito jure *tuum* appellabo, quod ex Bi-
bliothecâ tuâ erutum, jam tuo potissimum

E P I S T O L A

hortatu & consilio, quo me, ut id facerem, satis ex studio utilitatis publicæ volentem prouumque animasti, in publicam lucem emergit. Apud magnum Avum tuum, cui ex editis immortalis ingenii monumentis, è rerum nostrarum maximi momenti, in quibus Angliæ salus & honos versantur, usu & exquisitissimâ cognitione, èque tot veteris ævi Instrumentis & Diplomatis, Regum nostrorum & sacri Consistorii consultationibus & Literis authenticis, Monasteriorum Origines & Historiam continetibus Chartis, vitarum Collectaneis, Commentariis publicis, rarissimisque rei tum Antiquariæ tum Historiæ, præsertim Britannicæ, ceimeliis, maximis impensis & auspiciatissimâ curâ ac industriâ congestis, non minor surgit & in omne ævum surrectura est gloria, quam ex illustrissimorum Majorum longo stemmate & regali Roberti Brusei Regis Scotorum prosapiâ, magnum quoque suæ Patriæ lumen & decus,

Gu-

D E D I C A T O R I A.

Gulielmus Camdenus, suavissimæ necessitudinis & amicitiæ tantâ cum fide & religione per triginta annos alterutrinque cultas, itinerumque studio Antiquitatis indagandæ simul initorum memor, ad isthæc sacra scrinia toties admissus, adibus vestris toties exceptus, chartas, numismata, codicesque tum manu exaratos, tum typis evulgatos, in eodem augusto Armario, ex testamento, jam æternitati maturus & Indigetibus cœli annumerandus, deponere gestiebat, ut huic incomparabili thesauro quippiam pretii ex tam magnifico Auctario accederet; satis securus, hoc quantum est apparatus librarii nuspiam aut tutius aut sanctius aut honorificentius in publicos virorum eruditorum, qui in hisce præclaris & laudatissimis studiis diligentem operam essent impensuri, usus potuisse reservari.

Tu verò, Vir Nobilissime, qui pro antiquitatis amore, & bonarum literarum, quo totus accenderis, patrocinio, quæ sunt

E P I S T O L A

sunt gentilitiæ familiæ Cottonianæ laudes, Avi & Parentis tui exempla pari animi ardore æmulatus, avitæ virtutis pariter ac amplissimi patrimonii hæres ex æsseritò ab omnibus, qui te nòrunt, (quotusquisque verò est per totam Angliam, qui nomen suum inter harum rerum studiosos profitetur, qui Te non norit?) censearis, non aliorum ritu, qui gemmas, aut nunquam aut non sine difficili apparatu videndas, in loculamentis occultant, ac si quippiam curiosuli oculi delibarent, illæque ex frequenti usu detererentur, gazas tuas, quasi non tui solius essent peculii, sed omnium eruditorum, ubi ubi sùnt, in herciscundâ hâc literariâ hæreditate commune jus, cuivis, quem virtus, quem eruditio, quem ingenium, quem publici boni studium commendant, (non enim aliis parariis ad procurandam tuam benevolentiam opus habent) promptissimâ animi propensione & admirandâ morum facilitate soles recludere.

Nihil

D E A D I C A T I O R I I A.

Nihil auribus tuis idò, nec veri limites
transgredior. Alterum dignitatis tue am-
plitudo, alterum mores mei vetant. Notis-
sima loquor, nec meâ ineleganti amidâque
oratione eget, quod Usserius Armachanus,
Camdenus noster, Seldenus, Spelmannus,
Du Chesnius, Whelocus, Twissdenus,
aliique Viri in re literariâ Principes de tuis
Avo & Patre, de Te Franciscus Junius,
Dugdallus, & reverendissimus J. Fellus
Episcopus Oxoniensis (quanti ob exan-
lato ferè immensos labores, & ob splen-
dida eruditionis trophæa Heroes!) elo-
giis penè invidendis certatim prædicave-
runt; ut ab eruditissimis & clarissimis Viris;
qui hodiè in vivis sunt, nominandis absti-
neam, qui in vestris omnium laudibus cele-
brandis, iustissimo meritorum & benigni-
tatis sensu tacti, mirè concinunt.

Sed nec minus in tanto natalium ac for-
tunarum splendore constitutus, bonis inco-
nsumisti literis, quàm literatis faves, quod bo-

E P I S T O L A

nã indoli & industriæ debes, qui neglectis
 solutioris vitæ blanditiis, quibus emollefcit
 animus, ab ineunte juventute Gratiis & Mu-
 sis litans, versus è divite fœcundi ingenii
 venâ placidè & facilè fluentes, absque omni
 violento cerebri nixu, cum animum à gra-
 vioribus negotiis hisce oblectamentis rela-
 xare placuerit, panxisti, quos ingenii Ovi-
 diani nitorem, & elegantiam leporesque
 Catulli referre & æmulari jure dixerim.
 Neque his amœnitatibus contentus, in pro-
 fundiora Græcæ linguæ arcana penetraſti,
 Viris præclarissimis & eruditissimis, D. D.
 Merico Casaubono & Isaaco Barrow, non
 tam in studiorum tuorum duces & adjuto-
 res, quam testes & laudatores olim adhibi-
 tis; quod literatus orbis, paritèr ac ego
 exterique intimæ admiſſionis amici, dudum
 agnoviſſet, ſi, uti olim per publica Regni
 negotia in Comitibus Parliamentariis, quibus
 unanimis Comprovincialium tuorum ſuf-
 fragiis electus, ſub ſereniſſimis Regibus,

au-

DEDICATORIA.

augustissimis Regis Caroli I. *tu manuscriptu* Filiis, intereras, ita jam per valetudinem & longè provectam ætatem, Græcos *Geoponicorum* Scriptores, ad fidem optimorum codicum manuscriptorum emendatos, quod olim in animo habuisti, edere tibi licuisset. Sed alia cura, eaque longè sanctior, jam te, septuagesimum vitæ annum feliciter emensum, animumque tuum exercet, non fictam aut tetricam pietatem morosâ & nubilâ fronte & obstipo capite ostentantem, sed qui præstitis ubilibet humanioris vitæ officiis enga omnes, sive paris sive disparis fortunæ, eandem benevolâ comitare condire à prudentiâ magistrâ didicisti, dum, quantum humanæ naturæ infirmitates, vitæque lubricæ & quotidianis ægritudinibus & casibus obnoxia conditio sinunt, procul ab Urbis molestiis, inter horrendos istos, quibus universus orbis Christianus hodiè deplorandum in modum concutitur, tumultus, Deo totus, prout tuâ sapientiâ,

EPISTOLA

pietate tuâ dignissimum est, placidissimè
vacas. Interim hanc felicitatem mihi ipse
gratulor, quod jam publico hoc alloquio,
quanti Te, tuamque nobilissimam famili-
am faciam, quanti amicitiam & benignita-
tem tuam, quæ mihi omni tempore faciles
in Bibliothecam tuam aditus concefferit,
palam testari liceat; quod omni cum de-
bitâ mentis gratæ observantiâ lubens facio.
Sanctissimum & maximè misericors Nu-
men, quod mei muneris est, votis ferven-
tissimis veneror precorque, ut Nestoreos
annos vivas perquam felicissimè, & serus in
coelum redeas, beatâ immortalitate do-
nandus.

Amplissime dignitati tue addictissimus,

THO. SMITH.

O I D A T A 9

Benevolo Lectori S.

CUM virorum verè magnorum; quos summa aut virtus aut eruditio seræ posteritati & exemplo & admirationi commendat, Epistola ab omnibus, qui vel paulò erectiorem habent animum, aut literas humaniores profitentur, maximo in pretio habitæ, quod ex isthoc literario commercio, quo pro communi amicitie jure se invicem exceperint, non parum adjumenti studii & voluptatis menti accedat, pronis animis avidissimisque oculis legantur, dum ipse in hoc otio, quo invitatus fruor, quo pacto quippiam ejusmodi, quod publicæ utilitati sine cujusquam præterquam morosulorum offensâ in hac acerrimâ de rebus Civilibus & Ecclesiasticis ingeniorum contentione conducatur, in medium proferam, multum sollicitus fuerim; tandem in animum induci meum, me hoc munere non melius aut fructuosius defungi posse, quam si præstantissimi Viri GULIELMI CAMDENI, aliorumque tum eruditione tum dignitate perillustrium ad eandem scriptas, epistolas luce publicâ donandas cura vero. Hoc consilium eo fini, nec temerè, ut putâram, initum, Amicis, quibus id communicavi, tantum aberat, ut displiceret, ut illi
potius,

P R Æ F A T I O.

potius currenti stimulum adderent : nullusque dubito, quin tu quoque, Lector candide, si cor tibi rite salit, calculum tuum sis adjecturus. Hunc tamen nolo in antecessum emendicare, totam rem arbitrio tuo pro mentis, quâ polles, solertiâ dijudicandam permissurus; nec aliquâ prensatione aut verborum aucupio opus erit, cum diffusa argumentorum ad Historiam tum civilem tum literariam spectantium, quæ mihi tractantur, varietas illis honorem, reverentiam, & authoritatem, quam merentur, abundè conciliaveris. Tantum id agam, ut pauca, quæ et tuâ & meâ, ne nescias, interesse duco, hæc præfatione edoceare.

Prostat in
Bibliotheca
Cottor-
niana sub
Julio. C.5.

Dum hoc epistolarum volumen, quod mihi in amantissimi mei Fratris ædibus, ad quas, tanquam ad portum tempestuosissimo mari jactatus, confugi, utendum pro summa suâ benignitate dederat Vir Nobilissimus D. Joannes Cœtonus, iterum satis attentè perlego, id cura mihi primum incunbebat, ut illas pleraque ex parte confusas nulloque ordine digestas, (quod solius Librarii inscitia imputandum est, cujus operâ in iis colligendis coniectendisque Bibliotheca illustris Fundator, cui ex legato in peculium cesserant, usus fuerit) juxta temporum seriem disponerem; quod in multis, quæ anni annotatione omnino carebant, non adeò præclive & facile factum erat. Ideo ad hujus seculi synchronismos recurrere oportuit, quorum operem istam non malè admodum aut infelicitè mihi cessisse perspectum habebis, paucis epistolis, quas suppressere volebam, consultò & ex industriâ ad calcem repositis. Deinde

P R E F A T I O.

de, in tantâ, qua occurrebat, varietate, quenam potiores
essent eligenda, aliquantulum hâsi; sed hâc non longâ aut
auxiliâ deliberatione opus habui, cum omnes promiscuè in
lucem edere planè temerarium & inconsultum videretur,
nec d're literariâ fuisset. Eas igitur, quæ privati & do-
mestici argumenti erant, tanquam luce hac novâ prorsus
indignas, saltem non aequè dignas, ne in molem inutilem
ex crescerent, seposui. Nec tamen fortasse hâc ex parte
noster delectus rigidissimis Aristarchis, qui totas gemmeas,
licet gemma ipse non sint æqualis pretii, expectant, ex
integro placebit: quibus non multum refragabor, censu-
ramque, si non ex invidiâ aut malevolo affectu profisciscar-
tur, a quo & patienti animo feram. Interim aliorum in hâc
palastrâ sudantium exemplo me solabor, qui in Epistolico
opere edendo non adedò scrupulosè se gesserint, quasi de il-
lorum aut probitatis aut judicii famâ esset periclitandum,
si quippiam aliundè congeratur, quod mediocre ingenium
sapiat, quod præmatur è trivio, quod literarum arcana non
pandat, aut quod hosce grandiloquos Magistros, quibus
pusilla & leviuscula sordent, novâ voluptate non perfun-
dat. Ut ut de hac integrâ, prout jam compares, syllo-
ge sâverè admodum, ne dicam iniquè, judicaveris, quod
te ad istam familiarem, quam cum D. Camdeno illustres Viri
per literas habuere, conversationem admiserim, quod qui-
vis cordatus magno pretio olim redemisset, bonam de te
merendi voluntatem aequi bonique consules, saltem excusa-
bis; quod cum postulare jaro possem, id à tuo candore &
humana-

P R E F A T I O

humanitate me facile quidem impetraturum haud mala aut incerta spes erit.

Non parum sanè doluit, quod tibi quoque mecum dolere non vanus auguror, haud plura ipsius Camdeni epistolarum apographa reperiri potuisse. Forulos Bibliothecæ Cottonianæ diligenter satis excussi, sed penè frustra, nisi quod unam & alteram in cæteris Collectaneis repere-
rim. Viros etiam clarissimos, quos in aureis Antiquitatis fragmentis, inque ineditis nostratium Monumentis colligendis summam operam impendisse nòrim, subindè consu-
lui, percunctando, si quid uspiam scripturicula, quod Camdeni nomen præ se tulerit, in cimeliarchiis suis exsta-
ret; inter quos, quamprimum id rogaretur, vir antiquâ fide & probitate præstans, D. Franciscus Sandfordus, non ita pridem Heraldus titulo Lancastriensis, in genealogiarum stemmatibus summâ cum industria & iudicii lau-
de versatissimus, (quod eximium illud opus, Genealogica Regum Angliæ, & Monarcharum magnæ Britanniæ Historia, inscriptum, satis clarè testatur) Ad-
versariorum librum, à D. Edwardo Walkero primario Armorum Rege dono acceptum, in quo multa curiosa ad rem Antiquariam, Historicam, & Heraldicam spectantia propriâ manu congesserat Camdenus, mihi obtulit, ex quo sex aut septem ipsius epistolas in hoc opus transtuli.

Cum verò Camdeni literas responsorias, quod maxime volebam, ad D. D. D. Thuanum, Peireskium, Petrum Putea-
num, aliosque, quorum nomina in Annalibus Gallie et ex-
nitati

P R Æ F A T I O.

nitati consecrabuntur, apud nostrates, etiamsi sedulò quæsi-
verim, hætenus reperire non licuerit, certâ fide edoctus,
litteras originales tanquam sacras pretiosasque reliquias in
Bibliothecis Parisiensibus, sc. Regiâ & Thuanâ, adhuc dum
asseruari, ad D. Thevenotium, cujus nomen nudè prola-
tum absque omni titulo & elogio, quod meritis & dignitate
longè inferius erit, abundè sufficit ad laudem, scripsi, ut
hanc jacturam ex isthoc ditissimo penu pro summo, quo
erga bonas litteras fertur, amore resarcire vellet. Sed
an literæ viarum difficultates non eluctatæ perierint, vel
an Vir Clarissimus ejusmodi commercium, funestissimo bel-
lo flagrante, licet in re omnium innocentissimâ, habere, sibi
vix tutum fore pro prudentiâ suâ judicaverit, planè in-
certum est, non mihi adeò felici esse licet, ut illo auctario
opus hoc, cujus editionem hæc de causâ per aliquot menses
protelaveram, ornatum prodeat. Interea dum Amicorum
consiliis, qui, ut hic thesaurus orbi literario diutius sub-
traheretur, vix permiserint, morem gero, illum aliosque
V. V. CL. ubi ubi sint, sive in Angliâ, sive alibi terra-
rum, obnixè & seriò obtestor, sicubi occurrant ejusmodi
epistolæ, ut eas nobis, si fortè meremur, qui tamen gratas
repensuri sumus vices, si verò non meremur, certè Res-
publica literaria merebitur, impertiri ne grave duxerint.

Appendix, quæ proximè sequitur, quoad longè maxi-
mam partem, ex eodem codice Cottoniano desumitur, quam,
etsi multa congeneris argumenti, quæ epistolis explicandis
vice commentarii inserviant, completatur, seorsim ta-

P R Æ F A T I O.

men ab iisdem ponere placuit, ne series ista alienis quasi admixtis interrumpatur. Nec, uti spero, Lectori displicebit, quod magni Thuani Testamentum, illico post mortem illius ad Camdenum transmissum, licet toties editum fuerit, hic quoque denuò recudatur. Inde enim veram sinceramque Viri optimi pietatem nullà superstitionis labe infectam propius contemplari licebit, simulque ex tristissimâ instructissimæ Bibliothecæ, quæ Dominos & Possessores bis terve mutaverit, sorte perspectum habere, quàm parum valeat vel sapientissimorum cura contra hæredes & posteros.

Annales, sive maris, Apparatum Annalium, (nam prior iste titulus non Camdeni est, sed à recentiori manu) regni Regis Jacobi I, cum ex viri celeberrimi D. Gulielmi Dugdalli, qui codices suos MSS. Museo Astmolianno Oxonii legavit, exemplari primum exscribi curassem, illos inter legendum multis in locis deficere & laborare faciliè observavi. Autographum autem Camdeni plurimum reverendus in Christo Pater, D. Joannes Hackettus, Episcopus Coventriensis & Lichfeldiensis, qui Ecclesiæ Anglicanæ coram Parlamenti M. DC. XLII. in Episcoporum Decanorumque &c. prædia, possessiones, sacrosque redditus impio & sacrilego facinore involaturi Delegatis causam doctissimè & fortissimè propugnavit, (nescio an munus à D. Heathro acceptum, an felix spoliū ipsi in manus auspicato casu delatum) postquam alme matri Cantabrigiensi Bibliothecam suam, Collegio ve-

rò

P R A E F A T I O.

*ro sanctæ & individue Trinitatis benignissimæ matri-
 ob educationis curam pietissimus Alumnus mille ducenas
 libras admodum munificè dedisset, viro reverendo & do-
 ctissimo, Thomæ Gale, S. T. D. tunc temporis illius
 splendidissimi Collegii Socio, qui illum adibat, prout ab
 ipso accepi, in ultimum amoris pignus tradidit in ejus-
 dem Collegii Archivis in perpetuam memoriam conservan-
 dum. Conferendi laborem, rogatu viri undique ornatissi-
 mi, Caroli Hattoni Armigeri, quo nemo aut majori
 solertiâ aut impensiori curâ bonis literis incumbentium stu-
 dia & conatus promovet, in mei gratiam in se suscepit
 vir clarissimus & doctissimus, Joannes Laughtonius,
 S. T. B. illius quoque Collegii Socius, & Bibliothecæ pu-
 blicæ Cantabrigiensi Præfectus, cujus diligentie debes,
 quod Apographi Dugdalliani defectus & errores hic mag-
 nâ ex parte suppletos correctosque habeas. Non enim, ut
 liber ab omnibus mendis purgatus prodeat, per lituras huc
 illuc sparsas, characteresque evanescentes, qui vel acutis-
 simos oculos eludunt, expectandum est.*

*Fortè quidam ex tetricioribus, qui, Musis iratis nati,
 nihil, nisi quod ipsi faciunt aut faciendum volunt, rectum
 putant, me hoc imperfectum opusculum jam edentem Cam-
 deni famæ & honori parum consultum ivisse criminabun-
 tur, cujus censuræ invidiam sustinere metuerem, nisi vi-
 ros acerrimi judicii, quos famæ Camdenianæ cura pariter
 tangit, hujus ausi sanctorum ne dicam instigatores habuis-
 sem.* Quanti enim visus, tum in chronologicis rectè statu-

P R Æ F A T I O.

endis, tum in istorum temporum gestis enarrandis futurum sit, si quispiam optimi & maxime pacifici Regis, quæ plurimum desideratur, Historiam scribere aggredi voluerit, nemo adeo obtusi ingenii est, quin primo intuitu agnoverit. Quod verò observatiunculas de tempestatibus, & de ominibus, ceteraque ejusmodi leviuscula de se vitæque suæ accidentibus, quæ infra dignitatem Annalium longè subsidunt, illis immiscuerit, facile quidem excusabunt æquissimi rerum æstimatores, si velint meminisse, Camdenum in proprios usus, & ut sibi soli placeret, non aliis, in Diario quicquid aut cujuspian aut planè nullius momenti, uti minus intelligentibus fortean videbitur, occurrisset, pro re natâ adnotasse; illud vel istarum minutiarum omissione, ne læsa fidei quispiam postulaverit, mutilare me penitus noluisse; hanc denique futuri operis rudem impolitamque sciagraphiam, Annaliumque compendariam summam fuisse. Ex hac verò informi materiâ, observationumque, quibus sua impleverit Adversaria, mole, quam pulchri Annales Jacobæi, Elisabethianis haud inferiores, divino Camdeni ingenio formati & digesti, si vixisset, additis stylo eleganti documentis ex usu civilis vitæ petitis, surrexissent!

Commentarium Camdeni de etymologia, antiquitate, & officio Comitæ Marescalli Angliæ ipsius manu signatum reperi in codice MS. Cottoniano quantivis pretii, in quo Virorum doctissimorum & rei Antiquariæ peritissimorum judicia & sententiæ primo R. Jacobi I. an-

Sub Tito.
C. 1.

P R Æ F A T I O.

no de dignitate & munere Constabularii, Mareſcalli, & Senefcalli Angliæ rogata, una cum doctiſſimis de duello ſive certamine ſingulari, & de munere & officio Heraldorum collectaneis continentur. Quod argumētum denuò retractavit Camdenus quaſi in epitomen redactum; alterum enim commentariolum ejus eſſe, ut in dubium vocem, ipſius interpolationes manu propriâ factæ, & à tergo Camdeni nomen adſcriptum, nullatenus ſinunt. Interim, dum ampliffimi de hoc nobiliſſimo argumento Commentarii, quos V. Cl. & doctiſſimus, D. Robertus Plottus, LL. Doctör, & in Curia Militari Actuarius, dudum molitus eſt, in lucem exhibuit, quod de eodem hiſce breviculis compendiis annotaverit Camdenus, nolui omittere.

In ſchedis
ſolotis a-
pud D.
Sandford.

Mantiſſæ loco, paucos verſus, partim editos, partim ineditos, quos Camdeni muſa profudit, & Epitaphia, quæ, ut amicorum aliorumque poſthumæ famæ velificaretur, rogatus conſcripſerit, addidi, non ita facturus, niſi ea mihi penè invito extorſiſſent amici. De quibus hoc monendum habeo, illud, quod juffu Regis Jacobi, ut conjectari ſas eſt, in memoriam matris ipſius Mariæ Reginæ. Scotozum compoſuerat, Mauſoleo ejus in Baſilicâ Weſtmonaſterienſi, in quam ex Eccleſiâ Petroburgenſi infeliciffimæ Heroinæ corpus delatum, neutiquam inſcriptum fuiſſe, ſed aliud ejusdem planè argumenti, ac unne longè inferius; quod tu mecum, ſi quid rectè judico, poſtquam contuleris, paritèr judicabis.

Camdeni vitam, & quicquid de illo memoriâ digniſſimum videbatur, quantum ex ipſius ſcriptis, tum editis tum

manu

P R Æ F A T I O.

manu exaratis, Academiae Oxoniensis & Collegii Heraldorum Archivis aliisque authenticis Commentariis pari industria ac fide colligere potuerim, literis mandare institui, eo quidem lubentius, non tam proprio genio impulsus, qui ab annis juvenilibus, quamprimum harum rerum gustum ceperam, Camdeni famæ litaverim, quam honesto fidei promodulo meo liberandæ desiderio accensus. Cui enim non nostri solius, sed omnium seculorum interesse, qui aut sapientiæ aut probitatis aut publici boni studio ducitur, agnoscant, ut illustrium Virorum vitæ, studia, & mores describantur, tum ut immortalitatis famam debitasque à gratâ posteritate laudes consequantur, tum ut cæteris, quos bona indoles, quos idem ardor mentis accendit, incitamento in vitâ laudabiliter instituendâ & exemplo sint, multique, nescio quo jure, nobis dicam impegerint, quasi Patriæ, Heroibus nostris, cum maximis Viris vicinarum gentium aut hujus aut superioris ævi (quod absque invidiâ aut jactantiâ dictum volo) meritò comparandis, imo nobis ipsis hac ex parte defuissemus, qui illorum munificentiam frui, aut apud nos solos à reliquo mundo discretos admirari nimium quàm oportuit contenti, eruditorum communi linguâ aliis communicare penè negligere videmur, aut brevibus elogiis confusisque rhapsodiis rem confici existimamus, hanc labem eluere, inter alia maximi momenti, quæ excelsio animo molitus est, apud se constituit Vir de Patriâ & de Academia Oxoniensi optimè meritis, D. Joannes Fellus Episcopus Oxoniensis, unum aut alterum Vitarum

Volu-

P R Æ F A T I O.

volumen è Theatro Sheldoniano editurus. Sed cum id per
 sanctiores curas, quibus penè quotidie obrutus erat, per se
 (neque enim illud ab unico, licet indefessæ industriæ, ex-
 spectandum erat) exequi licuerit, inter alios, quos in tan-
 ti operis consortium adsciscere placuit, meam operam qualem
 qualem pro benevolo in me affectu poscebat, unicuique no-
 strum, in quo industriam collocaremus, partito munere.
 Mox Democraticorum, qui paci publicæ inviderint, pravis
 consiliis & molitionibus supervenerunt primo turbæ, quæ
 illos conatus aliò jam impendendos retardârunt; deinde,
 antequam istæ deferbuerint, optimi Viri mors, quâcum to-
 ta ista res penitus intercidebat. Ab isthoc tempore, de
 Spartâ istâ iterum suscipiendâ nunquam mihi in mentem,
 ne per insomnium quidem, venerat, donec Epistolas hasce
 in tui gratiam edendas suscepissem, hand parum indecorè
 ne dicam imprudenter me acturum, quod mihi merito ex-
 probrari potuisset, animo reputans, si huic operi Histori-
 cam de Camdeni vitâ, studiis, ac moribus narratio-
 nem non præfigerem. Degoreus Whearus in dedicatio-
 ne imaginis Camdenianæ quendam ex Camdeni fami-
 liaribus illius vitæ Ephemeridas, singulis egregiè dictis
 & factis adnotatis, contexuisse dicit: hunc autem fuisse
 V. CL. Hugonem Hollandum, qui Heroologiam An-
 glorum Latine edidit, ferè ante sexaginta annos dena-
 tum, ex lucubrationibus Viri maxime industrii D. Antonii à
 Wood plusquam verisimile est. Si iste Commentarius existi-
 tisset, vel si illum unquam videre mihi contigisset, ab hisce

p. 34.

A. Ch.
 Lond.
 1620.

conat.

P R Æ F A T I O.

conatibus mihi planè fuisset supersedendum, vel saltem largiori rerum memorabilium, quæ nos tanto intervallo intercedente fugerunt, copiâ longè instructiores prodissent. Si vero in cujuspîam manibus delitescat, ut ipso procurante in publicam lucem editus tandem integer legatur, magnoperè efflagito.

An scopum, quem proposui, satis feliciter attigerim, tuum erit judicâre. Ut in aliorum vitis Historico stylo contexendis parem operam impendam, vix per horum temporum infelicitatem licebit. Magnum autem laboris hætenus impensi fructum mihi quidem letus gratulabor, si qui honestâ quâdam emulatione incitati, D. Thomæ Greshami, D. Thomæ Bodleii, D. Henrici Savillii, Lanceloti Andreæ Episcopi Wintoniensis, D. Roberti Cottoni, D. Thomæ Row, Joannis Seldeni, & (mihi ignoscant boni Waltoni manes) Roberti Sanderfoni Episcopi Lincolnienfis, aliorumque maximè celebrium virorum vitas Latine describendas in se suscipere voluerint. Vale, Lector humanissime, qui pietatem juxta ac literas colis, & Deum Opt. Max. precare, ut pax & justitia, benignæ studiorum fautrices, quas sceleribus nostris profligavimus, ad orbem Christianum denuo revertantur.

Westmonasterii, prope
palatium S. Jacobi,
feriis Paschalibus.
M. DC. XCI.

T. S.

V. C.

V. C. GULIELMI CAMDENI

V I T A.

Scriptore THOMAS SMITHO *Ecclesiae Anglicanae Presbytero.*

Gulielmus Camdenus, cujus vitam paucis describere aggredior, natus erat secundo die Maii, anno Christi, M. D. L. I. Londini in Vico vulgariter dicto the *Old-Baily*, in Parochiâ S. Sepulchri. Patrem habuit Sampsonem Camdenum, (qui è Lichfeldiâ in provinciâ Staffordiensi, ubi oriundus erat, providâ parentum curâ, ad illam Metropolim, benignam omnium Anglorum nutricem, sinu illius adultiore ætate fovendus, adolescentulus jam factus mittebatur) mediocris fortunæ virum, & arte ac professione Pictorem. Neutiquam puduit filium, quem divinum ac planè heroicum ingenium longè supra humilem istam vitæ conditionem, ad quam damnatus videbatur, evexerat, inque maximorum hujus seculi virorum censu collocaverat, natales suos, ignobiles licet, referre; sed affectu tum in Parentem, tum in ingenuam illam artem, quam exercuit, ductus, postquam tot honores, quos alii natalium splendori, ipse propriæ virtuti & industriæ debuit, quasi ex se nasceretur, emensus fuerit, in ipso mortis confinio constitutus, stirpis Paternæ memor, sedecim librarum sterlingicarum summam, quibus comparandus esset scyphus deauratus, quo festis

festis diebus, quando solennes habentur conventus, inter prandendum utuntur, cum hâc epigraphæ, *Gul. Camdenus Clarencens, filius Sampsonis, Pictoris Londinensis, dono dedit*, Societati seu Collegio Pictorum Londinensium ultimis tabellis legavit. Illi vero boni probique cives, suorum famæ ~~magis~~ quàm ipsius studiosiores, ut tanti viri ex artifice ~~ovato~~ prognati nomen apud suos successores, quantum in ipsis erat, in omne ævum perennaret, illius effigiem ad vivum summâ arte expressam in interiore conclavi apponi curarunt, quam fatale illud incendium, Anno M. DC. LX. VI. quo tota ferè Urbs deflagraverat, tandem absumpsit.

Ex alterius Parentis genere noster Camdenus longè erat felicior; illa enim ex antiquâ & prænobili familiâ Curwenorum Wirkintonæ in Cumbria originem traxit: quod ipse sincerus amator vëritatis, & ab omni fastu, si quisquam alius mortalium, alienissimus ^(*) asserit; cuius ^(b) genealogiam longo stemmate & continuâ serie à Gospatricio Northumbriæ Comite tum ex antiquis scriptis de Wirkinton, tum ex libro de Holmecultram deductam reperi.

(*) Britan.
in Cumbria edit.
Londinens.

1607. pag.
633. Wirkinton sal-

monum piscaturâ nobile. Nunc sedes est antiquæ Equestris familia Curwenorum, qui genus à Gospatricio Northumbriæ Comite repetunt; cognomen à Caluoen Gallovidiæ familiâ, cujus haredem duxerant, ex compositione acceperant, suâque hic insit Castri adies habent magnificæ, & à quibus nobis, absit verbi invidia, genus maternum.

(b) MS. in Bibliothecâ Cottonianâ sub effigie Julii. F. 6.

Ilhum adhuc dum puerum & impuberem, Patre orbatum fuisse conjecturam facere licet, ed quodd inter alumnos Prochotrophii ædis Christi Londini, quod Rex Edwardus VI. felicitis memoriæ, in subsidium & levamen pauperum Orphanorum Londinensium sexto Regni anno condidit, à quibusdam consentiente famâ recensitus fuerit: quibus refragari nolim, licet id certò non constet, vel constare

Anno
1552.

stare possit, an omnino admissus fuerit, an quoto ætatis anno, cum illorum temporum Matricula in ista horrenda strage, quæ tota domus eversa corruit, flammis perierit.

Anno M.D.LX.III. duodecimo ætatis anno Illingtoniæ, oppidi prope Urbem ad septentrionem, peste correptus, Deo misericorditer favente, salvus evasit.

Pòst ad Scholam Coletinam, quæ ad S. Pauli est, ubi sub vigilantissimis Præceptoribus disciplina & cultura ingeniorum maximè viguit, se recepit, inde postquam mentem artibus, quibus ætas juvenilis imbui solet, sedulo excoluisset, (neque enim ab ineunte ætate bonam indolem destituit industria) ad Academiam Oxoniensem oportuno tempore transplantandus.

Ne vero tantarum virtutum & ingenii, quæ optimæ frugis spem fecerint, semina suffocarentur, si literarum studiis, ad quæ à naturâ effectus & compositus videbatur, ex inopia relictis, ad vile aliquod artificium transfuisset, junctis amicorum operis & consilio cautum est, qui illum tunc decimum quintum ætatis annum agentem, D. Thomæ Couperi, Collegii B. Mariæ Magdalensæ Oxon. Socii & Scholæ Moderatoris, qui insulâ sacrâ dignissimus, primò ad sedem Lincolniensem, deinde ad Wintoniensem ab Elisabethâ Reginâ promovebatur, benevolentia & patrocinio commendârunt. Sed cum in isthoc præclarissimo-pietatis & doctrinæ Seminario in numerum Scholarium, qui ex reverendissimi D. Fundatoris munificentia, (cujus uberes fructus ipse per viginti octo annos percepi, quod gratâ mente recolo, quicquid reliquum est vitæ, modò infausta, in quæ incidimus, tempora sinunt, illic peracturus) aluntur, cooptari neutiquam licuerit, à D. Thomâ Thornetono, in cujus clientelam se dederat, invitatus, (c) ad Aulam Late-por-

(c) V. *Presentationem Historicam Degorei Wheari Oxon. 1628. p. 8, 9.*

brochianum nuncupatur, se contulit, Musis melioribus auspiciis vacaturus. Quo tempore illic quoque togati vixerunt nobiles Viri, D. Georgius Carew, à serenissimo Rege Jacobo I. ad Baronis de Cloptonâ in agro Warwicensi, & à serenissimo Rege Carolo I. ad Comitis Tornesiæ in Cornubiâ titulum, gradum, & honorem evectus, D. D. D. Johannes Packingtonus, Stephanus Powlus, & Edwardus Lucius, Equestri dignitate ornati, quorum amorem & benevolentiam placidissimis suis moribus, ingenio, & industriâ mirè sibi conciliavit Camdenus. Hic, dum sorte suâ, modicâ licet, contentus, totum se bonis literis impenderet, Latinas benedicendi eduliis, quibus Servientes ad mensam hodieque utuntur, formulas composuisse perhibetur. Postquam verò ferè tres annos illic perquam laudabiliter complèssset, Doctore Thorne-tono, quem benignum expertus est Patronum, in hac nova & opima dignitate benigniorem experturus, Eccle-siæ Cathedralis Christi factò Canonico, (^d) in idem Col-legium admittitur.

(^d) Britan.
in Comi-
tatu Ber-
chetriensi

in descriptione Wallingfordiæ, pag. 204. *Amplitudinem ejus & magnificentiam, cum illuc Oxoniâ pueri faceremur, admirabamur: (est enim jam seculus Studiosis ex ade Christi Oxonia.)*

Dum studiis literarum sedulo incubuerit, non minus veræ Religionis, quam materno cum lacte imbiberat, qua-tenus regnantibus Edwardo & Elisabethâ à Romanensium corruptelis repurgata fuerit, professioni erat intentus, cujus tuendæ zelo, quem præ se integrâ mente tulerit, sibi illorum invidiam, odium, & obreftationem conscivir, qui juribus suis cessuri, nisi se legibus Regni, quibus cautum erat, ut omnes Academici reliquique è Clero, interposito juramento, ritibus sacris uterentur, & articulis Religionis Ecclesiæ Anglicanæ Reformatae subscriberent sub pœnâ amotionis, conformes reddidissent, intus in pectore pristinarum superstitionum amorem retinere, quibus turpi
disti-

diffimulatione abrenunciassè palàm & aperto ore professi sunt. Nec mirum cuiquam videri debet, ejusmodi Ardeliones in Academiâ delitescere potuisse, qui conscientiam lædere quàm fortunis suis exui maluissent, seipsos fortassè sophisticis argutiis & strophis, nè penitus *ἀνίσταται* fierent, excusaturi, cum idem à plurimis multò meliora edoctis, sanctiorisque Religionis, *qua equivocationem, dissimulationem, àque jurisjurandi multisies repetiti vinculo dispensationem, ceteraque impia Jesuitarum dogmata rigide damnat*, institutiones sectantibus, obstupefcente universo orbe Christiano, sub R. CAROLI I. temporibus viderimus factitatum. Horumce versipellium fraude & invidia effectum erat, ut cùm in numerum Sociorum Collegii OMNIUM ANIMARUM adscisci modestè ambiisset, hâc sola de causâ, ed quòd strenuus doctrinæ Ecclesiæ Anglicanæ juxta normam legum sancitæ assertor fuerit, justâ suâ spe & exspectatione exciderit Camdenus, utpote à Pontificiorum factione nimium quantum invalescente, qui illius electioni totis viribus intercesserint, exclusus; ut (*) ipse asserit, inque rei veritatem testem adhibet amplissimum Virum, Equestris dignitatis, D. Danielelem Dunnum, I. V. D. & illius splendidissimi Collegii olim Socium, quem ob prudentiam & solertiam in rebus civilibus administrandis suum in Comitibus Parlamentariis Delegatum iteratâ vice constituerat Academia Oxoniensis, qui illud nôrat, & sæpè sæpius pro re natâ testatus est.

Dolendum, sanè est, Adolescentem tam ingentis spei, totque egregiis animi dotibus excultum, mitius & benignius fatum in Academiâ non sensisse: sed Deo aliter disponente, de alio vitæ genere eligendo, ab hac placidissimâ Musarum sede, vi ineluctabili, cui necessario erat obsequendum, abripiendus, cogitavit. Ita tamen sæpè fit, ut illi, quos res nimium angusta otio literario Academico diù frui non permittit, utpote subsidiis, quibus foveantur studia,

(*) V. epistolam
CXCIV.
pag. 147.

studia, destituti, & quasi è portu in tempestuosum mare jactati, adversis majores, animos erectiores habeant, cum paria meritis præmia illic non reportaverint, aliò abire præmaturo coacti; & duce divinâ providentiâ & comite indefensâ industriâ, tandem, superatis difficultatibus, summos honores omnium bonorum cum applausu consequantur, inque viros magnos de Ecclesiâ & Rep. bene merentes evadant, qui aliter fortasse ignobili otio humanæ naturæ vitio torpuissent. Quod illos meminisse obnixè rogo, quibus nascendi sorte, amicorum aut pecuniarum ope, aut casu qualicunque felicioribus esse contigerit, se tantæ recordiæ ne dicam vesaniæ poenam tandem aliquando daturus, nisi *Fundatorum & Benefactorum*, quâ penè obruti sunt, munificentia se dignos præstent, & ejusmodi, nullibi terrarum reperiendis, studiorum subsidium, sive potius irritamentis, quæ tot Bibliothecæ, libris omne genus refertæ, tot ameni secessus procul ab omni molestiâ & strepitu, tot denique vitæ commoda assatim suppeditant, ad honorem Dei Opt. Max. Ecclesiæ bonum, & bonarum literarum incrementum rectè uti norint.

Quinquennio absoluto, neglecto Baccalaureatûs gradu, quem superiore anno pro more ambiebat, vel saltem ejus completionem per *determinationem*, uti vocant, in Scholis feriis Quadragesimalibus insuper habitâ, cum sibi non usui fore fortean judicaverit, jam jam Academiæ æternum valedicturus, relicto Oxonio anno M. D. LXX. I. Londinum repetiit; hic aut alibi locorum, quo virtus, quo bona fors vocaverit, deinceps commoraturus. Verum ne suo honori deesset, ferè post octodecennium A. C. 1588. licet eruditionis famâ gradum Magisterii in Artibus Academicis Studiosis post emensum septem annorum curriculum conferri solitum, longè supergressus videretur, gratiam ab Academiâ petiit, ut ad eundem tandem promoveretur. Obtinuit quidem sub consuetâ conditione, modò proximis Comitibus

Comitiis comparuerit. Quod cum per occupationes non licuisset, in (*) Convocatione 30 Martii M. DC. XIII. (†) V. Registrum K fol. 118. habitâ, quo tempore Oxonii aderat summo viro, D. Thoma Bodleio, Bibliothecæ publicæ Fundatori, funebria iusta pro munere persoluturus, gratiam illam actualiter lubens merito & sponte quidem concessit Academia, cum longe major honos in se quam in Camdenum, isthoc collato titulo, esset derivandus.

Maturuit cum ætate virili, quam ingressus est, iudicium, novasque menti omnia, quæ novereans fortuna obicerit, obstacula ignea vi perrupturæ vires infudit literarum, quo toties accendebatur, amor; ab hoc proposito, quod altas in imis præcordiis egerat radices, nullis incommodis, non radio, non anxietate, quæ tenuioris fortune importuna comes est, absterrendus, alacriori animo duplicatam quasi diligentiam adhibuit Camdenus, bonâ spe plenus, divinam benignitatem illi usque & usque prospecturam, bonosque, quorum maxima laus est, virtuti male habitæ patrocinari, ejusque cultores rebus domesticis impeditos benigno vultu, consilio, & larga manu adjuvare, industriæ bene collocatæ non defuturos. Quod felix eventus comprobavit.

Inter illos autem, quos industriæ & virtutis Camdenianæ fama in illius amorem pellexerat, eminere (*) V. V. Cl. Fratres germani. D. D. Gabriel & Godefredus Goodmanni, qui illum humanissimis alloquiis exceperunt, studia perquam benevolè fovendo, & nummos librorumque, ne mens ad summa enitens, utriusque deficientibus, aliud avocaretur, prout occasio tulerit, subinde largiti sunt; quorum alter, D. Gabriel Ecclesiæ Collegiæ Westmonasteriensis dignissimus Decanus, an. M. D. LXX. V.

(†) Godefredus Goodmannus Godefredi filius, Episcopus Glocestrensis in responsione ad famosum libellum D. Antonii Welden, qui Regi Jacobi I. Curia inscribitur, pag. 19. M.S. in Bibliothecâ Bodleianâ Oxon. ex qua quicquid ad D. Camdenum spectat, meo rogatu perquam benevolè transcripsit Vir reverendus, mihiq; jam per triginta annos & quod excurrit, ab ineunte juventute nostrâ amicissimus, D. Edwardus Bernardus, Astronomie Professor Savilianus, ingens Academicæ Oxoniensis decus, & omnigenæ eruditionis lumen.

Regia

Regiæ Scholæ in isthoc illustri Collegio à serenissimâ Regina^a Elisabethâ beatæ memoriæ fundatâ (c) quâ, tanquam ex ingeniorum fecundissimâ genitrice, innumeri Viri pietate, doctrinâ, & summis dignitatibus, tam Civilibus quàm Ecclesiasticis, maximè conspicui prodire) illum tanto muneri parem, Hypodidascalum, utpote linguarum Græcæ & Latinæ scientissimum, & qui omnes libros veteris ævi, florentibus Athenis & triumphante Româ scriptos, Poetas, Oratores, Historicos lectione penè infinitâ exhausisset, constituit, jam extra omnem sinistra sortis ictum lautè & splendide deinceps victurum. Hujus reverendi Viri, cujus auspiciis fortunarum suarum fundamenta aded felicitèr jecerat, humanitatem & benevolentiam justis debitisque laudibus prosecutus est Camdenus, tantorum beneficiorum memoriam non nisi cum vitâ depositurus, & clarissimum Benefactorem (b) hoc elogio in descriptione Ecclesiæ Westmonasterienlis decoravit.

(b) Britan.
in Middle-
sexia,
p. 309.

Quibus omnibus Decanum præfecit [Regina,] quam dignitatem nuper summa cum laude gessit D. Gabriel Goodman, Vir optimus & integerrimus, de me & meis studiis optimè meritus.

Interim non elanguit vigor, hisce quotidianis Scholasticis molestiis exercitus. Licet enim ingens iste labor, isque actus continuè in orbem rediens, prout officii ratio exigebat, in effingendis tenellis adolescentulorum animis, iisque literaturâ bonisque moribus imbuendis, impendendus esset, qui vires integras exhausturus videretur, omni tamen corporis curâ posthabita, rejectisque blandientis voluptatis illecebris, horis subsecivis, & quas somno abstulerit, quasi animus mutato labore denuò refocillaretur, severioribus studiis vacavit. Non sibi soli constare, aut intra angustos Scholæ limites indefessè diligentiz aut fructus aut laus contineri potuit. Hæc enim per utramque Academiam, latè propagante famâ, in quibusque suppa-
ris

ris ætatis ingenuis, ad eandem metam pari laude quoque contententibus, bonam, invidia expertem, amorisque conciliatricem peperit æmulationem: nemoque propè erat, qui paulò altius supra vulgus Academicorum sapuerat, quin illius æmicitiam ambitiosè petierit, illamque debitum humanitatis & observantis officii colere sibi laudi & honori fore duxerit. Testor florentioris apud Oxonienses fame viros, Thomam Savilium, qui in ipso quasi ætatis flore extinctus, dum munere Procuratorio fungeretur, modò longiorem vitæ usuram ipsi non invidissent Pares, magno fratri Henrico, quò elogio nihil fortè magnificentius dici poterit, par futurus esset; Thomam Allenum, Henricum Parralum, postea Episcopum Wigorniensem, Richardum Hakluytum, Milonem Smithum, postea Episcopum Glocestriensem, Henricum Cussum, cujus prodigiosum ingenium ipsi fatale erat, ingloriamque mortem induxit; in alterâ celeberrimâ Academia Joannem Beaumontium, Henricum Blaxtonum, Richardum Thomsonum, Guilielmum Allibastrum, aliosque optimæ existimationis ac notæ viros, præter externos, qui huc aut religionis aut studiorum causâ confugerant, putà Albericum Gentilem Italum, Juris utriusque celeberrimum apud Oxonienses Professorem, J. Hottomannum, qui Roberto Leicestria Comiti erat à secretis, & post reditum in Patriam, sub Ludovico XIII. legatione in Germaniâ functus est, & Franciscum Pirhæum, utrosque Gallos, & scriptis eruditis celebres; quibuscum Camdeno intercessit archæ familiaritas & necessitudo per totam vitam mansura.

Ille verò, ex prudentiâ, quâ pollebat, suggestionibus & dictatis satis gnarus, mentem variis studiis distractam, (quod desultoriî ingenii, dum polymathicæ famam capiat, vix in singulis mediocritatem attingentis vitium est) sensim cessante impetu flaccescere, nihilque magni aut præclari, plurumque effectum dare posse, illam integram ad Historiæ

& Antiquitatis Britannicæ studium, ad quod sponte & potenti quodam impulsu naturæ ferebatur, serio applicuit. Hoc enim in ipsâ pueritiâ, dum prima literarum rudimenta puer imbiberat, emicans, cum ipsô annis adultioribus in Academiâ postea crevit: in hoc, si non unice, saltem maximè intentus, hortante (¹)

(¹) In initio responsionis ad Brooki calumnias. Elogium verò sequens, cum sit præclarissimum virtutis Sidneianæ & gratitudinis Camdenianæ testimonium, nolui omittere. PHILIPPUS mihi non sine piaculo tacendus, qui magnus hujus familia fidus, magna spes hominum, expressissimum virtutis exemplum, & literati orbis amor, acriter ad Zuthphenum Geldria cum hoste congressus, fortiter occubuit. Hic ille Sidneius est, quem ut Deus ideâ natum voluit, ut priscorum specimen nostro seculo ostenderet, ita ex improviso ad se ut calo quam terris dignitatem revocavit, & nobis subduxit. Eripit utique se ex oculis subitâ perfectâ virtus, & optimi neustiquam diuturni. Placuit, si fas sit loqui, Sidneie, quiescat, nos te non lacrymis, sed admiratione decorabimus. Quicquid in te fuit de optimo illo Britannia Præfide optimus Scipio laqueus) amplexibus, quicquid mirati sumus, manet, mansurusque est in animis hominum, in eternitate temporum, in fama rerum. Nilis velis inglorius & ignobiles oblato obruit, Sidneius posteritati narratus superstes erit. Agetur enim, ut dicitur illi. Generus, nepotibus eum juget. Britan. in Cantio. pag. 233.

nobilissimo D. Philippo Sidneio, juventutis Anglicanæ Principe, qui amicitiam ultro obtulit, ne tantis ausis, quæ in honorem & utilitatem Patriæ redundatura præviderat, excideret Vir, iis exequendis maximè omnium par & idoneus. Hic ergo laborum & vigiliarum præcipuus scopus & finis, quasi Spartam hanc sibi soli relinqui ornandam credidisset. Hic prudentissimorum Artificum exempla sibi ob oculos ponens, qui opus aliquod curiosum ac insigne, vel ipsis viventibus ab æquis iudicibus celebrandum, saltem extinctâ post cineres conditos invidiâ, posthumam perennemque famam pariturum, elaboraturi, postquam illius ideam in animo conceperint, in materiæ, qualicunque opus fuerit, apparatu aptisque instrumentis comparandis toti occupantur, probèque etiâ conscius, industriam, ut ut magnam, idoneâ ac prudenti methodo destitutam lentè admodum progredi

parumque proficere, antequam ad opus istud, quod animo planè sublimi & heroico tandem aggressus est, sese accinxerit, tam de illis, quam de hac multa apud se volvebat. Cum ergo vix sperandum videretur, gentis Britannicæ Origines,

gines, mores, instituta, reconditasque Antiquitates è spissis tenebris, quibus per tot secula delituere, erui posse sine ope luminis, quod sermonis eorum, tum qui primæ hujus insulæ Incolæ & quasi Aborigines erant, tum qui, illis in Occidentalibus Angliæ plagis protrusis, illorum sedes occuparunt, cognitio earundem sedulo investigatori affundit, utriusque linguæ tam Britannicæ quam Saxonicæ usum sibi familiarem reddidit, & præter Authores omne genus Græcos & Latinos, qui ab omni ævo, ex quo hic quasi alter Orbis detectus fuerit, & quibus vetustas auctoritatem conciliavit, de Britannia quippiam vel ex industria vel obiter meminissent, excussos, Patrios Scriptores, aliosque, quos ex Archivis, Tabulariis, & Bibliothecarum penetralibus nondum cujusquam aut industria aut curiositas in publicam lucem protulissent, consuluit. Ante omnia verò, cum Chorographiam Britannicæ, in quâ urbes, montes, fluvios, promontoria, singularem regionum situm, & quicquid inibi memorabile exstat, quod antiquitati illustrandæ conducatur, esset descripturus, animo potissimum meditari cœpisset, (Genealogicis, quæ non ex professo sed ex accidenti tractavit, cæterisque ejusmodi *πύξυς* & appendicis vice habendis) *Ptolemai Geographica, Itinerarium Antonini, & utriusque Imperii Notitiam*, quatenus ad Britanniam spectant, diligenti manu versavit. Absque his subsidiis, opus istud difficile & intricatum vel levi cogitatione attentasse, intolerabilis audaciæ & vesaniæ fuisset argumentum. Denique, cum in vulgatis illius insignissimi *Itinerarii*, quo Urbium cæterarumque stationum nomina, earumque à se invicem distantia intervalla continentur, editionibus infinitos penè errores occurrisset deprehendisset, de variis lectionibus è codicibus MSS. ubi ubi delitescerentibus, colligendis maximè sollicitus erat, eaque de causâ, amicos quotquot domi, vel in Gallia, Belgio, Germaniâ, aut alibi habuit, frequentibus literis consuluit, ut illorum ope, quod erat

præcipua instituti pars & quasi fundus, certior & exploratior Britanniarum notitia haberetur.

Camdenus non ex aliorum observationibus, ut quorundam mos est, sapere, & Angliam inter subsellia discipulorum, aut in Musæo circino metiri contentus, uti olim, postquam reliquisset Oxonium, cum incerti laris esset & magis sui juris, Amicorum beneficentiâ adjutus, ita quando pro more feriari licuerit, extra Urbem sese proripiens, Provincias petiit, Romanorum vias, mansionesque militares, castrorum oppidorumque rudera, & Antiquitatum, si quæ alicubi locorum superessent, vestigia diligentius & curiosius exploraturus, donec universam ferè Angliam, variis itineribus susceptis peragratam, maximo cum fructu & delectatione oculis pedibusque lustrasset. Omnes, quibus compertum erat (& nemini ferè id erat incompertum) Camdenum hoc opus moliri, laudatissimos hosce labores, longè antequam ederetur, in illustrandâ Patriâ impenso gratulati sunt: hoc erat omnium in votis, etiam exterorum, Mercatoris, & Ortelii præsertim, veteris Geographiæ maximi Instauratoris, qui, cum coràm Londini adesset, ut id faceret Camdenus, non tam ex affectu, quo illum complexus est, quam ex judicio suavit suæque autoritate obtinuit. Non votis, non consiliis, non monitis, non precibus, imò non convitiis amicorum, quasi tum sibi, tum dulci Patriæ aliter esset defuturus, erat obsistendum.

Ut de Camdeno apud suos, ita apud exteros percrebuit fama; non proletarios dico Scriptores, qui in infimâ classe eruditi caveæ subsidebant, sed qui primas tenentes, utpotè dignitate summâ & politioris literaturæ jurisque studiis felicissimè conjunctis maximè conspicui, publicis rebus administrandis admovebantur, quos amicos & fautores nactus est. E quibus non sine piaculo prætereundus est Vir præclarissimus, Barnabas Brissonus, Senatûs Parisiensis Princeps, eo quod Camdenus ipse, tum in Memoriali, quam de
se

se præcipuisque vitæ accidentibus reliquerat, chartâ, tum in additamentis, quæ Annalibus suis R. Elisabethæ, longè post tragicam & maxime deplorandam illius, eminentissimæ dignitatis, & longè meliore fato dignissimi viri mortem scriptis, & post diligenter revisis, propriâ manu inseruit, de ipsius amicitia meritò sibi visus est gloriari. Dum enim ab Henrico III. Galliarum Rege, ad consummandas, si fieri potuit, inter Reginam Elisabetham & Ducem Andinum fratrem ejus, qui præsens aderat, nuptias splendidissima legatio anno M. D. LXXXI. mitteretur, inter illustres Viros, ad id muneris summo cum utriusque gentis honore & decore exsequendum, qui Regalem Procum comitarentur, selectos, erat Brissonius, illis consultationibus prudentiâ suâ & gravitate morum non leve momentum additurus. At quis crederet, Virum tantâ dignitate constitutum, qui juri dicundo in augustâ Curia apud suos præfuit, tot maximi momenti negotiis, in quibus salus populorum continebatur, implicatum, Principum alloquiis assuetum, conviviiis & hastidudiis exceptum, vix per suos, vix per nobilissimos Angliæ Proceres sui juris manentem, relictis Aulicis honoribus & oblectamentis, umbratici viri & pulvere Scholastico obsiti, nondumque tricesimum ætatis annum egressi, qui ex humili vivendi genere tanti Hospitis pro dignitatē ac merito excipiendi vix capax videretur, amicitiam velle expetere? At id mitissimum Brissonii, qui præclaras illas animi dotes, quas in se habuit, in aliis, ubicunque reperisset, ex innatâ bonitate & colere & admirari solebat, ingenium permisit; id quoque Camdeni virtus & eruditio promeruerunt. Ita inter sese, quis superiores partes laturus sit, ille humanitate, hic modestiâ, certantes, de re literariâ, quasi, licet statu vitæ maxime dissimili, ex similitudine tamen studiorum pares redditi, familiares miscuere sermones; nec dubitandum videtur, quin Brissonius

sonius hunc saltem fructum ex itinere suscepto, licet res, quarum de causâ in Angliam ventum fuisset, malè cessarint, se reportasse agnoverit, quòd Camdenum & nosse & de illo benè mereri licuisset.

Non hoc aucupio laudum, non favore Magnatum, non applausu elogiiſque amicorum delinitus, ille sui maximè omnium severus iudex, in scenam prodire voluit; adhuc enim animi dubius, an exspectationi de illo universim conceptæ aliquo saltem modo respondere, & Chorographi, si non summè perfecti, saltem boni & industrii personam, quod maximè proposuit, sustinere potuerit, Britanniz suæ editionem nevitquam maturavit. In opere enim tam vario, & argumenti ferè infiniti, diù deliberandum: dum omnia acri, quo pollebat, iudicio versat, multa subindè occurrunt, quæ accuratiorem limam merentur, alia ex aliis eliciuntur, de quibus antea non erat cogitatum, quæ moram iniecère. Igitur nova itinera subeunda, foruli Bibliothecarum denuò excutiendi, amici iterum iterumque consulendi, Munsterus, Ortelius, Lipsius, Surita, Opsopæus, Velferus, alique Antiquitatum & Geographiæ peritissimi, qui ut quæſius per epistolas satisfiat, pro eximio erga bonas literas, erga Camdenum amore, operam sedulam lubentes dedère.

Tandem exacto decennio, liber ab omnibus rei Antiquariæ studiosis expetitus, viro maximo D. Gulielmo Cecilio, Baroni Burghleio, cujus prudentissimis consiliis maximam felicitatis, quâ ad vicinarum usque gentium invidiam, frendentibus frustra que obnitentibus inimicis, per tot annos sub Elisabetha gavisa est, partem debuit Anglia, inscriptus, anno M. D. LXXXVI. prodit; nec iste sceneratricem exspectationem, quam universi conceperant, quod non rarò accidit, fefellit. Quanto autem pretio habitus, quam amantissimis ulnis exceptus, quamque avidissimis oculis

oculis perfectus fuerit, nova editio anno sequenti, dein aliz anno M. D. XCIV. M. DC. (præter eas semel iterumque in Germaniâ factas) & denique anno M. DC. VII. Londini, quæ totius operis perfectionem consummavit, satis indicant. Cum enim opus ejusmodi ex argumentorum, quæ in illo tractantur, varietate continui incrementi capax sit, & tam ingenti rerum hætenus incognitarum, quarum origo aut obscura aut incerta, copiâ & apparatu referciatur, nemo, qui de hisce studiis rectè, & prout par est, judicandi facultate pollet, errores, si qui in primis editionibus reperirentur, non ex levitate & instantiâ mentis, non ex præcipiti insulas & nulli fundamento innixas conjecturas venditandi audaciâ aut inani pruritu, sed ex defectu debitæ authoritatis aut mentis non semper attentæ variisque cogitationibus distractæ lassitudine admissos, qui vel vigilantissimo obrepere possint, exprobrare, aut illud omnibus numeris nondum fuisse absolutum mistis querelis mirari debet. In hoc fecundi ingenii partu pulchra quidem lineamenta apparuere, & nullo vitio distorta compages, quibus novos colores integrumque vigorem inductura esset maturior ætas. Hoc nempe erat plurium annorum & cumulationis experientiz negotium, ut lucubrationes istæ, sæpe repetitis curis recognitz, limâque accuratiori perpolitæ, novis auctariis in justam decoramque molem demùm crescerent. Omnes tamen Camdeni, quæ in quolibet doctrinæ genere, quaquaversum scientiarum artiumque circulus patet, sese explicavit, industriam, excessum ingenium, methodum accuratam, elegantiam & puritatem sermonis, Historiæ abstrusioris enucleationem, felicissimam Antiquitatum indagationem, incomparabilem modestiam, ne minimâ quidem ostentationis lahe deturpatam, potissimum vero solertiam & judicium nullibi desiderandum, quod totam molem instar animæ agitans, cæteris ornamentis gratiam, vires,

vires, vitamque infundit, obstupescere; ita ut præclarissimorum hujus & superioris seculi virorum ore, tanquam Patriarum Antiquitatum & Britannia Historiæ optimus illustrator, elogis planè invidendis, quæ tamen intra rectum verumque steterint, celebraretur. Hæc nimirum erat præcipua & quasi propria Camdeni laus, illum plus de Britannia, quam de illo Britanniam, scriptis in omne ævum victuris meruisse. Hoc in singulis ferè Epistolis, quas jam publici juris facio, elucet, seque vel maxime incuriosi Lectoris oculis ubique ingerit: è quibus unicum solum elogium, quod illustrissimus Thuanus, ipse quoque omnium seculorum memoriæ ac famæ longè dignissimus, quem incorrupta fides amplissimeque dignitatis apex a sordide adulationis vitio reddiderat alienissimum, non tam blando erga Amicum affectu, quam iudicio & iustissimè meritorum æstimatione ductus, (¹) protulit, hic describam & citabo.

(¹) Epist.
LXXI.
Pag. 97.

Ad tuam Britanniam venio, opus omni meâ predicatione majus, in quo fidem, diligentiam, iudicium, & candorem simul liveat admirari, quantum in nullo alio, qui simile opus aggressus est.

Cætera, quæ in eruditissimorum Virorum scriptis exstant, elogia, ne Historica narrationis, illis hic loco non suo insertis; interrumpatur series, ad finem commodius reservabuntur.

Inter tot ingestas amicorum laudes & gratulationes, quasi iisdem pectus impervium habuisset, innatam animi modestiam retinuit Camdenus, minimè elatus, aut magna de se sentiens: parum verò honorum appetens, deque juventute Anglicana bene merendi cupidissimus, modicâ sorte, quàm in Scholâ Westmonasteriensi jam per multos annos obtinuerat, contentus, adhuc Pro-Magister mansit, ab isthoc laborioso munere neutiquam abstrahendus. Sed quid valent nuda & inania laudum præconia? Ille fe-

licitatis

licitatis in isthoc secessu, quo, si per alios licuisset, erat consensendum, ex æquabilitate animi securus, nulloque aut ambitionis aut avaritiæ cæstro percitus, sui plus æquo negligentior: Amici non item, ut seculum apud posteros absolvent, quasi optimè meritos, inter quos Camdenus jure recensendus, neglexisset. Biennio enim post primò editam Britanniam anno scil. M. D. LXXXVIII. illum admodum reverendus P. Joannes Piersius, tum temporis Sarisburiensis Episcopus, (*) ad Prabendam Ilfarcombæ in agro Devonienſi sitam, inque istâ Cathedrali Ecclesiâ fundatam, per Procuratorem 6. Februarii 1581. mox installandum, promovit, tum ut hoc reditu addito foverentur studia, tum ut nova hæc dignitas amplioris securitæ esset quasi præludium & arrha. Hanc verò dignitatem ad mortem usque retinuit Camdenus, authoritati spiritali ejusdem sedis per varias successiones Episcoporum paritèr subditus, ac si sacris ordinibus fuisset initiatus: unde cum ab admodum reverendo Patre Roberto Abboto Episcopo Sarisburiensi, istius Ecclesiæ generalem visitationem seriis Pentecostalibus anni M. DC. XVII. inceptaturo, unâ cum cæteris Canonicis ad comparandum juberetur, literis sancti obsequii plenissimis v. Maii datis, eò quod per ingravescens ætatis (ferè enim erat septuagenarius) infirmitates iter illud aggredi sine maximo incommodo non liceret, facilè impetravit, ut Procurator ejus vice admitteretur.

(*) E Regi-
stro Pen-
rud. pag. 9.

Vergente ad finem anno M. D. XCII. animo studiis obstinatè intento, corpus tot laboribus & vigiliis impar, nocturnisque lucubrationibus fatigatum & penè obtritum, quæ hæcenus bona & integra constitisset, valetudo destituit, illudque febris quartana, longa & importuna comes, occupavit, quæ altè in medullis latens, non nisi post sesquiannum & quod excurrit penitus (sæpe enim pro natura ipsius alexipharmacis debilitata, vires remiserat) expelli & fugari potuisset. Egrotante Camdèno,

(e)

quali

V. Epist.
XII. p. 49.

quasi Reip. literariæ salus pariter quoque periclitaretur, ingentemque jacturam passura esset Anglia, si illum in ipso ætatis vigore jam medio stadio, procul adhuc, uti sperandum erat, à metâ, laudabili & decoro gressu decurrentem mors stravisset, Amici metu perculsi, ne quid humanitûs accideret, doliûre, de illius salute, quam omnibus modis vellent redemptam, maximè solliciti, & verè *συμπύκνωσις*; illumque hoc minaci morbo laborantem, Medici consiliis, etiam qui aberant, (nam illos quoque, præsertim celeberrimum Casum Oxoniensem hæc sollicitudo tetigit) omnes verbò calidissimis votis importunisque precibus ad Deum Opt. Max. adhibitis, adjuverunt. Post, & Camdeno & Patriæ restitutam sanitatem exultantèr quidem, & tanquam communi beneficio accepto triumphantes, gratulati sunt.

Mortuo viro doctissimo Edwardo Granto, S. Theologiæ Doctore, qui Regiam Scholam Westmonasteriensem diu rexerat, mense Martio M. D. XCIII. in ejus locum suffectus est Camdenus, quo nemo dignior, si longæ per duodeviginti annos in eadem palæstrâ exercitationes æquo jus ad succedendum non dedissent, cui illius præfectura demandaretur. Hic metam & terminum laborum, hic votorum summam attigisse visus est Vir modestissimus. Quid enim gloriosius ab ejusmodi moribus prædito, qui aliis benefaciendo publicisque commodis inserviando, se totum impenderat, mente concipi aut fingi potuit, quàm Nobilissimorum Adolescentium, qui prudentiâ, consiliis, fortitudine, ac domi forisque præclare gestis Patriæ gloriam essent propagaturi, mores & ingenia virtutum & doctrinæ præceptis formare, & isti Seminario, quod ipsius summâ curâ excultum, tot Præsules & Theologos in Ecclesiæ Anglicanæ bonum esset producturum, præesse? Interea temporis Amici longè majora optarunt voveruntque: inter hos réverendus admodum Pater &

Do-

Dominus, D. Tobias Matthæus Episcopus Dunelmensis, postea in Archiepiscopale provinciæ Eboracensis solum sub Jacobo I. assumptus, ⁽¹⁾ qui nuncio accepto, mox gaudium, affectum, & amorem, quo erga Camdenum ferebatur, literis gratulatoriis perquam benevolè testatus est, dicens, *illum hoc longè antea, imò decies plus meruisse, operâ quoque ultrò oblatâ, si usui quoquo modo esse posset; quod tamen timide fecit, quasi retractaturus, cum ipsi in mentem venisset, maximæ apud Reginam auctoritatis Viros, quibus Camdenus erat in deliciis, id longè melius & auspiciatius præstituros.*

(1) Epist.
xliv.
pag. 53.

Anno M. D. XCVII. iterum ægrotavit Camdenus, & longè periculosius, non jam deinceps constanti & integrâ, sed planè incertâ, morbisque, iis quoque gravissimis, subindè interrumpendâ valetudine fruiturus.

Grammatica Græca ab ipsius venerando Decessore, quicum per aliquamultos annos concorditè & amantissimè vixerat, olim composita, hætenus in Scholâ Regiâ obtinuerat, cujus rudimenta, cum multâ ex parte laborarent deficerentque, neque satis facilem certumque ad penitionem istius linguæ, sine quâ vel ipsâ Roma *Sapientia*, & cujus ope prisca fides & religio, elaboratis Scholasticorum tricus horrendum in modum oppressa, offuciisque superstitionis deturpata, vindiciis secundum libertatem postulatis, pristinæ integritati & puritati restituitur, cognitionem aditum sternerent, illa non tam reformanda, quàm de novo instituenda censens Camdenus, observationibus, quas ex Græcis omne genus Scriptoribus acri judicio & longo usu collegerat, sub severum examen revocatis, Grammaticam novam, non soli Scholæ, cui præerat, sed universis per Angliam Scholis deinceps inservituram, eodem anno edidit, eamque facilem & compendiarîam, methodo optimâ regulisque; certis & necessariis adeò instructam, ut aliis subsidiis opus non habeant pueri, qui primis labris illius linguæ elementa

de gustare cupiunt, & *apud nos*, elaboratis istiusmodi institutionibus, quales à quodam è literatissimis Successoribus post aliquot annorum lustra congeſta, in uſum Myſtarum relictis. Ita præſagâ mente, ſi Scholæ fortè, diſponente Deo, Amicisque urgentibus, tandem aliquando valedicendum fuerit, iſtud egregium diligentia ſua in munere adminiſtrando monumentum, quod nulla delebit dies, relinquere voluit. Camdenus hæc ſorte, ut ipſi videbatur, ſatis felix, Magnatum benevolentiam artibus adulatoriis neutiquam captavit, illorumque limina frequenti itatione inter officioſos clientes non trivit, Deo, ſibi, & Muſis vacans, inque rem literariam poſteris profuturam maximè intentus, non domeſticam, licet illa præter exſpectatum creverit, in publicos quoque uſus demum impendenda; dignus tamen omnium præter ſui ipſius iudicio, qui in ſublimiori loco extra ludum, in quo tamdiu incluſus fuiſſet, ubi ingenii, ſolertia, & iudicii dotes in rebus fruſtuſioris, ſi quod ſit, momenti enodandis explicaret, honorificum & nobile otium naſtus, collocaretur. Commodo autem non multo poſt ſeſe Amicis obtulit occaſio, quam à longo tempore expetiſſent, demonſtrandi, quanti illum & illius ſtudia fecerint. Mortuo enim V. Cl. Richardo Leigho, Rege Armorum titulo Clarentio, apud Reginam Eliſabetham, cujus gratiâ & favore in primis floruit, maturè aliis honorem prærepturus, interceſſit illuſtris Vir D. Fulco Grevillus, Claſſis Regiæ Theſaurarius, ut Camdenus in illius locum adſciſceretur; ille interim † prorsum inconſultus & planè inſcius, qui ne vigilans per modeſtiam, neque per ſomnium quidem illud mente concepiſſet. Regina, optima meritorum remuneratrix, quantum de ſe, quantum de Patriâ meritis fuerit Camdenus, & quod ſapientiſſima Fœmina in diſponendis conferendiſque, uti vocant, *officiis*, potiſſimum ſpectabat, quam provinciæ, cui erat præficiendus,

Obiit
23 Sept.
1597.

† V. Epiſt.
CXCv.
P. 247.

ciendus, ornandæ omnino par esset, satis convicta, benignè annuit. Quod tamen primò illustrissimo Domino, D. Burleio, qui omnia in Aulâ potuit, (*) & quem sibi toties faventissimum antea expertus fuerat Camdenus, non parùm displicuit; non quod Vir ille maximus Camdeno suo iratus, jam abalienatis affectibus illi hunc novum honorem invidisset, sed quod, ope illius non prius petita, neglectus videretur. Extemplo enim acceptis à Camdeno, Aulicis artibus inassueto,

quibus ab hac spreti posthabiri que patrocini, quasi diffusus illi, in aliorum se recepisset clientelam, suspicione sese purgavit, literis placatus, illum solito amore amplexus est.

Collegium Fecialium, in quod cooptandus erat Camdenus, juxta formam, quæ propemodum hodiè obtinet, instituit & literis patentibus secundo Martii die primò Regni anno Westmohasterii datis stabilivit Richardus Rex tertius, & postea R. R. Philippus & Maria novo diplomate apud honorem de Hampton-Court, decimo octavo Julii die annis regnorum suorum primò & tertio signato, ædibus Derbeiensibus ipsis & successoribus in illorum perpetuum usum assignatis, confirmarunt: quod constat ex tribus Regibus, sex Heraldis, & quatuor Prosecutoribus, quorum singuli propriis titulis insigniuntur hoc ordine; Garterius sive à periscelide, Clarentius, sive in Australibus Angliæ provinciis, & Norreyus, in Borealibus ultra Trentam regionibus, armorum Reges; Heraldus, Eboracensis, Lancastriensis, Windforiensis, Richmondiensis, Somerslettenensis, & Cestriensis; *Poursuivants* sive Prosecutores, *Rouge croix* sive à rubrà cruce, *Blew-mantle*, sive à cæruleo mantelio, *Rouge dragon*, sive à rubro dracone, & *Portcullis*, i. e. à catafactâ sive à portâ demissoriâ nuncupati. Inter-

(*) *Proximè hoc Altorynnis equis quasi insula amica circumfunditur, qua antiqua sedes veteris & equestris familia Stiflorum sive Ceciliorum, unde honoratissimus mihi Patreus, omnibus virtutibus, prudentia, & nobilitatis ornamentis illustratissimus, D. Gulielmus Cecilius, Baro Burleus, & summus Angliæ Thesaurarius, stemma ducit. Britan. in Comitatu Herefordiensi. pag. 470.*

1484.

1555.

dum alii Heraldi & Prosecutores constituuntur extra vices ordinarias, suis quoque distinctis titulis insigniti, qui ceteros aut adjuvent, aut iis quoquo modo cedentibus succedant.

Hi verò omnes authoritati & mandatis Comitum Mariscallici Angliæ subsunt. Quæ summa dignitas pro arbitrio Regum nostrorum olim collata, à Thomâ de Brothertonâ, in cujus heredibus Rex Edwardus II. frater illam fixerat, jure successionis ad Thomam Moubraium Nottinghamiæ Comitem devoluta, à Moubraii in illustrissimam Howardorum familiam transibat. Thomas autem Howardus, Dux Norfolciæ, lætæ majestatis anno M. D. LXXII. postulatus, cum vitâ avitos honores & dignitates simul amisit: post cujus triste fatum ad dignitatem illam Georgium Talbottum Salopiæ Comitem, illustrissimis majoribus, quorum nomina in Annalibus Angliæ in omne ævum, quamdiu virtuti, sive morali, sive bellicæ, sive politicæ, debitus constabit honos, celebrabuntur, editum, sibi soli tenendam, (non enim fecerat hereditariam) promovit Elisabetha, jam per Ducis Norfolciensis *attincturam* libera, & ex jure ad libitum disponendi potens. Talbotto versus finem anni M. D. XC. demortuo, hoc tempore auctoramento Regiæ potestatis per *commissionem*, uti loquuntur, magno Angliæ sigillo munitam delegatæ, istud munus administrantes illustrissimi Viri, D. Gulielmus Cecilius supradictus, Angliæ Thesaurarius, & Carolus Howardus, Nottinghamiæ Comes & Angliæ Admirallus, Camdenum primò Heraldum titulo Richmondiensem (pro more enim solenni nemo in supremum illius Collegii ordinem, nisi ex Heraldorum propriè sic dictorum numero, adscisci solet, uti quisque in venerabilem Judicium confessum admittendus, *Servientis ad legem* gradu, si illum nondum sit adeptus, in antecessum decoratur) in Palatio regio Westmonasteriensi Octobris xxii. deinde proximo die, qui erat Dominicus, viz. die xxiii. Anno Christi
M. D. XCVII.

M. D. XCVII. anno xxxix. Elisabethæ R. exeunte, Cla-
rentium constituerunt, sive, ut verbo forensi, licet pa-
rum Latino, quod supra feci, utar, creârunt; ritibus cæ-
remoniisque solennibus ritè & pro more adhibitis: licet eo-
dem tempore, (*) quod frustra objecerat malevolus qui-
dem mox nominandus, literas patentes non acceperit; pau-
cis diebus, quod non rarò hâc ipsâ in re fieri solet, neces-
sariò interpolitis, antequam illæ sub formâ juris, quæ lon-
giorem post se moram traxerit, expedirentur.

(*) Lib. 2.
Partitio-
num in
Archivis
Collegii
Heraldo-
rum.
fol. 116.

Hanc splendidam dignitatem omnes boni Camdeno gra-
tulati sunt, qui jam ex umbrâ in apricum eductus, & in-
ter Proceres Magnatesque Regni in Aulâ festis solenniori-
bus pro ratione muneris subinde visendus, idem tamen sui-
que similis perstabat: eadem mentis, nullis honoribus,
blanditiis nullis corrumpendæ, modestia in moribus eluxit:
animus quoque ad studia alacrior vegetiorque. Ex hoc
enim novo vitæ genere ille ab ærumnis molestiisque Scholæ
immunis, & libertate quasi donatus, maximè sibi in lucro
posuit, quod jam in Musæo aut rure longiorem moram fa-
cere, jam horas usuramque temporis, prout lubebat, im-
pendere, jam literario cum Amicis, sive in Angliâ sive
alibi terrarum, commercio commodiùs uti, frui, jam An-
gliæ provincias diligenti pede remetiri, & curiosis oculis
iterùm lustrare licuerit. Camdenianæ dignitatis fulgorem
invidiâ, quæ est pusillorum ingeniorum pestis, & consum-
matæ virtutis assidua comes, percitus, limis suis oculis su-
stinere non potuit Radulphus Brookus, Heraldus titulo
Eboracensis, qui magnificum & celebre illud munus, quod
ex nimia sui æstimatione tanquam sibi debitum arrogave-
rat, obtinendi spe frustratus, invidiâ mox in rabiem & fu-
rorem conversâ, fictitium istud dedecus, quo se onustum
perperam credidit, alienæ laudis jacturâ ulcisci in animum
his malis affectibus exulceratum induxit. Non virtutis,
non meritorum, non candoris Camdeniani, quem ipse quo-
que

que expertus est, fama ipsum emolliuerat. Duobus enim annis in hoc ingratiſſimo opere, quod virum ingenuum & probum dedecebat, ne sine ratione insanire, aut absque omni umbrâ & specie veri calumniari videretur, impensis, tandem librum vernaculo sermone conscriptum illiberalibus putidisque conuitiis refertissimum, linguâ vernaculâ, anno M. D. XCIX. h. e. tredecennio post primò editam Britanniam, nullâ imprimendi facultate impetratâ, suppressisque in primâ paginâ Typographi & Bibliopolæ nominibus, furtim extrudit.

Iratuſ nimirum Camdeno, quod nondum in dignitate Heraldicâ constitutus, in Britannia suâ Genealogicis sese immiscuerit, quasque sacra hæc illotis profanisque manibus temerasset, *errorum, qui prosapiis & antiquæ Nobilitatis hujus Regni successionibus fraudi & præjudicio fuerint in valde celebratâ Britannia, detectionem*, (hic enim erat famosi libelli titulus) in se suscepit; nec hoc contentus, cum ipse aliarum Antiquitatum extra suam artem esset imperitissimus, omnisque politioris literaturæ, imò & linguæ Latinæ rudis, Camdeno plagii dicam in reliquis Britannia partibus impingit, quasi V. Cl. Johannis Lelandi scrinia sacrilegâ manu compilasset. Cujus solius autoritate fultus, * Scriptor quidam ex nostratibus, utinam ob mentis solertiam & judicium pariter ac ob ingenium & industriam commendandus, eandem calumniam credulè reque penitus inexploratâ arripit. Veruntamen bona Camdeni existimatio solidioribus innixa erat fundamentis, quàm ut his machinis expugnari nedum lædi potuerit.

Ille vero Vir optimus & eruditissimus, ne famæ, quàm probum decuit, negligentior esse haberetur, & se & innocentiam suam contra injustas hujusce egregii Calumniatoris criminationes, editâ in appendice ad finem quintæ editionis Britannia, Ann. Christi M. DC. quàm serenissimæ Reginae Elisabethæ, Patronæ indulgentissimæ, & felicitaris suæ

* In Historia Ecclesiastica Britannia, (hoc enim magnifico titulo istam Rhapsodiam insignire placuit) libro 5. pag 198.

sua secundum Deum Authori, dedicavit, responsione tueri festinavit. Vindiciis sanè operosis, multiplicique eruditione repletis, originisque & historias nobilissimarum familiarum è spissis tenebris novâ & exquisitiori indagine erutas complectentibus, omnibus harum rerum studiosis adeò plenè erat satisfactum, ut sive occasionem hanc sive pensum, quod malo animo irrogaverit Adversarius, novas gazas ex Antiquitatis penetralibus explicandi Camdeno gratularentur. Ille enim, cum has de Principum Nobiliumque stirpibus & genealogiis, quæ ad illum, in Chorographiâ Britanniciæ cæterisque ex Romanorum Historiis antiquitatibus illustrandis, ut supra dixi, maxime occupatum, minus spectare viderentur, disquisitiones levi prorsus manu tetigisset, jam ex quo in supremum Fecialium ordinem adsciscus fueris, rem Heraldicam studiosius tractare officii sui & muneris esse duxit: quod ex hac Apologiâ aliisque Collectionibus magni momenti, jam in Archivis Collegii reperendis, quas Successoribus suis utendas ultimis tabellis legavit, abundè constat.

Non opus est, ut multis agam, curiosum Lectorem ad illam Apologiam amandaturus; pauca tum inde, tum aliunde collecta, ad vindicandam Camdeni ab horum atrocium criminum reatu innocentiam, hic apponere satis & fortasse plus quàm satis erit.

In hisce vindiciis Camdenus à miti ingario, quod à natura inditum suavissimi mores & religio consummaverant, non sibi discedendum esse, licet falsis obtreactionibus irritatus, voluit, non quid meruerit procax æmulus, non alio nomine quàm *Antiphibi* dignoscendus, utpote quem proprio cognomento dignari generosè recusavit, sed quid sibi suisque moribus conveniret, repositurus. Hallucinationes, si quæ fuerint admixtæ, quod in isthoc intricato & vario opere adeò proclive erat, & vix à quoquam vel oculatissimo effugiendum, melioris mōitus, grates

(f)

agnovit :

agnovit: pariter *Antiphilum* multa malitiosè in alium sensum malè intelligendo detorsisse ostendit, insignem verò ejus oscitantiam & planè obstupescendam, nisi industriam prævenisset in Camdenum furor, qui menti tenebras solet offundere, non tam malevoli Censoris, quem aliter silens contempsisset, quàm aliorum, quorum curiositati iverit consultum, causâ, nudè & verè, à convitiis retorquendis alienus, crebris exemplis representat; & quicquid erat ambiguum obscurumque ex-Originalibus Chartis manuscriptis, quarum authoritati neutiquam erat refragandum, firmat & illustrat. Exprobravit quoque *Brookus* Camdenum quorundam Heraldorum scripta vidisse, illorumque operâ non parùm adjutum. Quid si? Num verò ille è spoliis alieno sudore partis triumphandi materiem surripuit? num illos, per quos profecerit, invidus & ingratus noluit profiteri? Hoc erat à Camdeni genio & moribus, si quod unquam flagitium, maximè alienum. Ubique enim per totam Britanniam suam Viros clarissimos, qui illum quoquo modo adjuverint, & qui sibi in Genealogiis indagandis

(*) In hac Comitum successione, ut ingenuè fatear, per quem profecerim, *Thomam Talbotum* in *Chartophylacio Aëtuarium* diligentissimum, & antiquitatis nostræ scientissimum, mihi magnum lumen prætulisse libens in eisdè hæc agnosco. Britan. de Tribunalibus Angliæ pag. 32.

(†) In desponsione pag. 8.

* In Comitatu Bercheriensis, pag. 209.

lumen aliquod prætulerint, præcipuè (*) *Thomam Talbotum* in *Chartophylacio Aëtuarium*, & *Robertum Gloverum Heraldum Somersettensem*, stirpium Genealogicarum & successio- num peritissimos, quos summo in honore habuit, debitis elogiis profecutus est. (†) *Gloverum* enim appellat *virum maximum & nunquam satis laudatum Heraldum*; uti antè in * *Britanniâ, Artis Heraldicæ studiosissimum peritissimumque in Fecialium Collegio*, qui *Somersetti titulum gessit, Robertum Gloverum*. Huic elogio tanquam verissimo & *Gloverianæ* eruditioni ac virtutibus maximè debito suffragium quoque tulit vir summus, *D. Gulielmus Dugdallus*, primarius Armorum

ReX

Rex, titulo Garterius, sive à Periscelide ordinis S. Georgii denominatus, cujus memoria non tam ob amicitiam, quam me à multis annis complecti, illamque epistolis subinde scriptis fovere dignatus est, quam ob indefessam industriam & solertiam, quæ tot ingentibus voluminibus Patriam imò & universam Remp. literariam ditavit, ob fidem difficillimis temporibus flagrante bello civili R. Carolo I. præstitam, egregiasque animi dotes, semper dum vixero, apud me chara & sacra erit; cui cum in familiari, quod de re Antiquariâ & Historiâ pro more habuimus, colloquio dixissem, me non potuisse satis mirari ne dicam indignari, neminem è Fecialibus historiam Collegii celeberrimumque viro-um, qui à primis foundationis temporibus illic floruerant, vitas describendas in se suscipere velle, & sic, dum aliorum famam, multâ nocte adopertam, quia novo egent Illustratore, in seram posteritatem propagando, suam immortalem reddere: (quod flagrantissimis votis millies optaverim, nec efflagitare adhuc desistam) ille sine morâ acriter, at seridè quidem, respondit, se in isthoc vegrandi numero duos tantum pro *verè magnis* habere, *Gloverum*, & *Camdenum*; cujus sententiam hac molli interpretatione explicare placuit, ceteros Feciales, ut ut illustres & merito suo æstimandos, quanti quanti tamen fuerint, ipso consente, duobus illis viris præstantissimis, quos admirari solitus erat, longè inferiores esse.

Gloverus sanè omnes, quotquot illum anteibant, in ejusmodi studiis diligentia incredibili & acri ingenio supergressus, præmaturâ verò morte extinctus, ingentes Collectaneorum acervos nondum in formam seriemque justam & perfectam digestos reliquerat, quos cum maximi facientes illustrissimus G. Baro Burleius, qui Viro eruditissimo magnoperè favebat, comperisset, pecuniis numeratis redemit. Hos autem Camdeno benevolè communicavit, ut inde quod ornando operi, quod jam iteratâ vice vel ter-

tiū edendum erat, usui esse posset, exciperetur. Hinc illæ querelæ, illæ vociferationes, calumniæ illæ impactæ, quasi laudes Gloverianæ industriæ debitas in se transcripsisset Camdenus: quod ineram calumniam esse & purum putum mendacium, & novit D. Cecilius, & quotquot Gloveri chartas, quæ in Collegii Archivi postea erant repositæ, viderint, agnoverunt. Gloverus librum de *Nobilium Anglorum stirpibus* linguâ Latinâ inchoaverat, quem (P) Camdeno iudice, miserè corruptum interpolatumque suo nomine sub titulo *Catalogi Honorii* Anglicè edidit affinis ejus Thomas Mills Cantuariensis. Ad dignitatem Heraldî Somersettensis, anno Chr. M. D. LXXI. 14. R. Elisabethæ erectus, postquam XLV annos vixisset, diem suum obiit Londini 14. Aprilis M. D. LXXXVIII. & in templo S. Ægidii juxta Cripplegate sepultus jacet.

Eadem facilitate profligata intercidit altera de chartis ineditis Lelandi deslorandis criminationis pars, quam sola calumniandi libido suggestit, à quâ omnino fuisset abstinendum, modò eas vel levi celerique oculo percurrisset iniquissimus iste Aristarchus. Sed hoc parum illi curæ fuit, modò putidis mendaciis calumniolisque fabulis in vulgus sparsis Camdeni fama, quod unice volebat, laceraretur. Joannes Lelandus Londinensis, amore ergâ Patriam potentique naturæ genio impulsus, ad illius quoque Antiquitates illustrandas sese deditâ operâ accinxit: cujus industriam perquam laudabilem, annuâ pensione è fisco Regio solutâ, favore suo fovit Rex Henricus VIII. illumque *Antiquarii*, quo meritò gloriatus est Lelandus, titulo insignivit. Munus istud, quod dolendum est, ab isto tempore omnino desit: licet unus & alter (vix enim plures numerantur) superbum illud *Historiographi Regii*, nescio an satis pro dignitate, nomen sustinuerint. Lelandus autoritate Regiâ communitus, iter laboriosum suscipit, Angliæ provincias circumeundo lustraturus, ruderâ

(P) è Chartis apud D. Sandfordum.

dera Antiquitatum ubi ubi sedula investigat, Bibliothecasque Monasteriorum, & Collegiorum, quas illi ubivis patere Rex jusserat, ingreditur, antiquorum Scriptorum; tum qui exteri, tum qui domestici fuerint, monumenta recensurus. In hoc itinere, quod bonas literas promovendi studio obierat, se integrum sexennium impendisse (¹) in *frond* (ita enim supplicem libellum nuncupavit) quam Henrico VIII. anno regni ejus XXXVII. oblatam Joannes Baleus postea in lucem edidit. Heic sanè Vir minimè vanus & omni procul ostentatione profiretur, se multa & magna, (puta librum de *Topographiâ Britannia primæ*, in quo vetustas etiam locorum, quorum meminissent Scriptores Romani, appellationes spissâ caligine obstitas in lucem esset revocaturus, libros de *Antiquitate Britannicâ*, sive de *civili Historiâ* quinquaginta, juxta comitatum Angliæ & Walliæ, qui tunc temporis obtinuerat, partitionem: item libros sex de *insulis Britannia adjacentibus*, denique libros tres de *nobilitate Britannicâ*) quæ infinitam illius industriam, solertiamque, & excelsæ mentis, ad maxima quæque aspirantis, præclarissimas cogitationes conatusque abundè testantur, moliri. Hoc sanè libenter concedimus, Virum eruditissimum & maximè industrium in plerisque elaborandis, saltem pro capto suo & ratione istorum temporum, in quibus literarum lux è Scholasticæ Theologiæ tenebris & barbarie emergere & exoriri primò cœperat, benè & feliciter processurum fuisse, si per otium, si per cætera vitæ commoda, si per Regis Procerumque munificentiam licuisset. Sed proh tristes rerum humanarum vices! proh Viri optimi deplorandam infelicissimamque sortem! Non enim multo postquam fidem quod suscepserat præstandi quasi signatis tabellis obstrinxisset, sive operis promissi difficultatibus deterritus, sive immensis laboribus fatigatus fractusque, sive dolore nimio & melancholiâ, quod fructum industriæ justæque expectationi parem

(¹) V. 2.
Vol. Col-
lectæ neo-
rum in
fol. MSS.
pag. 281.
in Biblio-
thecâ Bod-
leianâ
Oxon.

nondum percipisset, forte oppressus, sive quacunq; aliâ de causâ, abalienata mentis, nullis è Religione & Philosophiâ, nullis è Medicinâ petitis remediis ad pristinum sanumque statum revocandâ, ægritudinem perpessus est; vastâ interim observationum, quas in Adversaria sine ordine & properante calamo, prout ipsi occurrissent, congesterat, mole relictâ. Harum quatuor libros, ut loquuntur; in folio, & septem minoris formæ, manu Lelandi plerâque ex parte descriptos in perpetuam ipsius memoriam Bibliothecæ Bodl. Oxon. dono dedit V. Cl. Gulielmus Burtonus, famæ ob editam *Agri Leicestriensis descriptionem*, apud Antiquarios nostros notissimâ. Reperitur quoque aliud volumen Collectionum Lelandi * in Bibliothecâ Cottonianâ. Non irritabo Lelandi mænes, si dixerò, totum opus, quod sæpè traxavi, mirè confusum, distractum, nulloque ordine digestum, limam ubique desiderare, & tanquam corpus exsuceum, exsangue, animâque destitutum prostrare. Collectanea hæc se vidisse spontè fassus est Camdenus, è quorum lectione si quid opis inde sibi accrevisset, illud gratus agnovit. Ille autem longè ante vîsos Lelandi codices, melioribus subsidiis, ne dicam acriori judicio & linguarum peritiâ, quâ eguit Lelandus, ad idem opus adornandum instructus, laboriosis quoque itineribus vias militares, vetera castra, urbium & oppidorum ruinas emensus; omnia Antiquitatis vestigia, cryptas, montes, convalles, fluviorum fontes, alveos, obliquoque cursus marandrosque, maris sinus, locorum, Antonino duce, intervalla & finem, terræ dotes, incolarum mores, provinciarumque limites suo pte ingenio rimatus est, relictisque rivulis, ipsos fontes petiit, pristini ævi Scriptores, Archiva & Tabularia Regni, præsertim quæ in Turre Londinensi reponuntur, & librum denique Censualem, (qui *Domesday Book* appellatur) bonamque indolem, industriam,

inge-

* Sub Julio C. 6.

ingenium, iudicium, sensum in profundiora rerum penetraant, veritatis amorem, ejusque explorande exquisitum studium semper sibi subsidio habens, tandem post exantlatos xxx. annorum labores *Britanniam* suam absolvit.

Aliorum observationibus, si qua fuerint, diffusis, oculis suis solum credidit: à quoquara sustineri eque alienis laboribus famam captare ipsum planè pudebat; non tali mente præditus opus illud arduum aggressus est; uni neminem insectatur, ita neminem debita laude fraudat, minime verò omnium, Lelandum, quem non sine præstatione honoris sapienterò citat. Quævis verò fuerit Lelandus, si non ex editis opusculis & Collectaneis, saltem ex eximio opere (quod perfectum reliquit) de *Scriptoribus illustribus Britannicis*, quod in publicam lucem exeat, dignissima, colligere licet. Ex quo Lectori curioso, uti spero, non displicebit, si quod ante quadecennium in gratiam reverendi, clarissimi, & eruditissimi Viri, D. Danielis Papebrochii S. J. id, cum Antuerpiæ adesset, rogatus, excrisperim, hic apponam.

Ex Joannis Lelandi Collectaneorum, seu de Scriptoribus illustribus, tome quarto, in Archivis Bibliothecæ Bodleianæ Oxoniæ.

‘Simonis Stochi inter Cantios honesto loco nati virtutes,
 ‘illustria facta, denique totam vitam multi quidem Carme-
 ‘litici nominis Professores posteritati diligentissime tradi-
 ‘derunt. Me tamen nunquam pigebit aliquantulum la-
 ‘boris in eadem re impendere, & pauca ex multis tanquam
 ‘e copię cornu seligere. Simon igitur in ipsa adolescentia
 ‘se totum solitudini & virtutibus consecravit, sylvestres illi
 ‘fructus ambrosiæ dapes erant, scaturiens ex horridis rupi-
 ‘bus aqua nectar, cavæ quercus & antra purpureus thorax.
 ‘Unde

Unde etiam cognomen traxisse ferrur, quod quamvis ego
 non omnino adheimo, sic tamen Laurentius Bellus Divio-
 nensis de Stoecho verba faciens in libro de illustribus Car-
 melitis scribit,

Qui latuit quereu, celsò nunc vivit Olympo;

Nam populi ductor, doctor & ipse fuit.

Cumque jam longiusculè vastam coluisset heremum,
 accepit nuncium latissimum, nempe Anglos paucos, at
 benè instructos, è Carmelo domum rediisse. Audiaverat
 ille quidem antea multa de loci celebritate, & tacito ipsum
 apud se animo devenerabatur. Itaque maturavit, ut sui,
 id est, heremitici ordinis homines Alauni vadum colenteis
 non modo videret, verum etiam conveniret. Quid longà
 opus est oratione! vidit, convenit, dexteram dextris con-
 iunxit, denique se socium etiam crescenti, non sine Angli-
 ci orbis tunc applausu, religioni adjunxit. Casta certè
 & undecunque probata erat vita Anglorum è Carmelo ve-
 nientium, collata tamen cum Simonis claritate visa planè
 subobscura. Illuxit hæc claritas usque adeò in sociorum
 suorum oculis, ut divinum aliquod lumen colitis in ho-
 minem delapsum facile & dicerent & crederent. O tem-
 pora! O mores! Ubi nunc sunt Ecclesie Anglicanæ lu-
 mina, quæ per totam latè insulam veluti cœlestia corusca-
 rent fulmina? Cognitâ autem tam manifestis signis ejus,
 si ita dicere liceret, divinitate, curatum est, quibus tamen
 nescio modis, ut toti Carmelitarum religioni meritò præ-
 esset. Tanta res est habere Antesignanum, qui radian-
 tem faciem præferat. Jam senex fuit Stoechus, nec puduit
 tamen colophonem literis, quas non mediocriter juvenis
 hauserat, addere. Ergo Isidis vadum, Academiam, ut
 hæc nostrâ ætate, ita & olim florentissimam, se consulit,
 nomenque decusque inter literatorum proceres meruit.

Sed

‘Sed hic res memoriâ digna occurrit. Nam quo tempore
‘Stochus apud Iſiacos ſtudebat, nullus erat in urbe nec in
‘ſuburbio locus Carmelitis designatus. Ubi vero nunc eſt
‘Cœnobium Carmelitarum extra muros bene amplum, olim
‘erat alta & magnifica Principum Regia, inque illa, ne ſis ig-
‘narus, Lector, natus fuit Ricardus ejus appellationis primus
‘Anglorum Rex. Sic etenim didici à Johanne Roſſo Vero-
‘vicienſi in libello de Academiis Britannicis. Cavendum
‘igitur, ne quemadmodum Reges aliquando palatiorum &
‘antiquarum urbium uſum Monachis permiferint, ita rur-
‘ſus viciffitudine quâdam pro palatiis & urbibus ipſa petant
‘cœnobia. Sed ad Simonem redeo, qui relictis Iſiacis Alauni
‘vadum & gregem ſibi commiſſum repetiit. Hic quoque
‘aliquam naſtus quietem, rem ſtudiis apprimè neceſſariam,
‘calamò uſus eſt, at præcipuè in hymnis & canonibus Car-
‘meliticæ profeſſioni convenientibus. Inter hæc ſenio gra-
‘vatus erat, agebat enim annum vitæ ſuæ centefimum, &
‘communis cauſa religionis illius in Galliâ præſentiam mi-
‘rum in modum deſiderabat. Quapropter Burdegalam,
‘nobilem juxta ac antiquam Galliæ civitatem, ſe contulit,
‘multaque ibidem in rem publicam ſui ordinis excogitavit,
‘ſcripſit, edidit, ac non multò poſt obiit 6 die Julii an-
‘no D. 1266. Burdegalenſes verò funus honorificè ſepelien-
‘dum curaverunt. Porro non longo ab ejus morte tempore
‘per Romanum Divorum numero adſcriptus eſt. Nunc ſicut
‘fabula fabulam trudit, ita Simon Stochus alium longè re-
‘centioris memoriæ Stochum, prænomine Petrum, à me lau-
‘dandum evocat. Fuit hic Petrus Carmelita Hichienſis Col-
‘legii, & tanto apud Iſiacos cum eruditionis tum ingenii no-
‘mine in honore, ut proximum à ſupremo Academiæ magi-
‘ſtrum geſſerit. Faſtus igitur Commiſſarius, ſic enim
‘vocant, non modò ſummo ornamento, verum etiam com-
‘modo Academicis erat. Nam eo ſeculo, quo ille fuit in
(g) ‘pretio

pretio Stochus, sparserat nova dogmata Wigoclivus, contra quæ acriter insurgebat, & collatis signis, ut ex edito libro apparet, pugnabat. Scripsit etiam contra Philippum Repingdunum Canonicum Oxonii hæreseos accusatum, anno Dom. 1382. quo tempore & Nicolaus Henoforthus, alias Henford, accusatus fuit. Sed an hic sit Repingdunus, qui *Omiliæ* in Evangelia Dominicalia scripsit, non possum certò pronuntiare. Extat præterea liber, in quo Stochus se clypeum hastamque pro Holchamo exhibet. Adde huc *præconia sacra Scriptura*, opus non contemnendum. In summâ, multa alia scripsit, quæ seculo Sophistico valdè placuerunt. Tandem exuto magistratu, Hichiam reversus est, ubi diem clausit supremum, 28 die Julii anno D. 1399. Certè Joannis Stochi, nisi in tempore se mihi obtulisset, non meminissem. Erat ille Dominicanus, & literatus; sed quia parum candidè sentiebat de Carmelitæ, Joannes Cornutus, aliàs Horneby, edito libello illum perstrinxit. Plura de Joanne Stochi in præsentia non occurrunt.

De Lelando fati: sed non ita dimittendus est Brookus, vel potius * *Brooksmouthus*, quod verum ejus nomen erat, altero, utpote nobiliori, e mentito. Ille sui plenus, nescio quâ intemperie & furoris astu exagitatus, non soli Camdeno, sed cæteris ejusdem instituti sodalibus infensus, in illorum famam, commodum, & securitatem turpiculis fraudibus malisque artibus grassabatur: quod luculento hoc exemplo firmabo.

Simultate malevoleque affectu in inimicitiam odiumque erumpentibus, Brookus, ut Virum clarissimum, quem honoris

* Hoc tum ex Camdeni schedis, tum ex copiâ inrotulationis apud Clarissimum Virum D. Henricum San-Georgium Clarentium constat, quando ex Apprenticio, uti loquuntur, emancipatus fuerit in libertatem, & admissus in societatem Pistorum Londinensium vulgo dictorum *Painter-stainers*, tertio die Septembris anno regni Regina: Elisabethæ decimo octavo.

honoris causâ non nomino, N. N. pessundaret, famâ illius infidiaturus, hominem subornavit, qui arma gentilitia in quâdam, quam secum attulit, chartâ delineata, ad nobilem quendam Londinensem, Gregorium Brandonum, in Hispaniâ tunc degentem, navibus è portu jamjam soluturis illicò mittenda esse plausibili hoc commento asseverans, eadem esse gentis Brandonianæ insignia, & ad istum Gregorium jure pertinere illum nomine & officii sigillo appositis attestari petivit. Quod N. N. cui fraudem sibi fieri non suboluit, aureo accepto, libris inconsultis, reque penitus inexploratâ, incautus sine morâ fecit. Chartam hanc ita signatam in manus illustrissimi Viri Thomæ Comitis Arundeliæ, unius è Commissariis, qui munus Comitis Marefcalli Angliæ tunc obibant, tradidit Brookus, suggerens, hæc esse Regni Arragoniæ insignia cum Cantone Brabantiae, Brandonumque istum, cujus esse hoc soleanni testimonio asseruerat N. N. ex plebe infimâ maximè infamem, utpote carnificem Londinensem, esse. Illustrissimus Comes pro ratione muneris Decembr. 27. M.DC.XVI. hæc, prout nuperrimè acceperat, Regi Jacobo narravit, qui iustâ in N. N. indignatione accensus, dixit, se illum non solum munere illo, cui impar videbatur, exuturum, sed etiam in *Cameram Stellatam*, re à severi illius Tribunalis Assessoriis, ipso præsentem, judicatâ, pro atrocitate criminis & ob infamiam Regi Hispaniæ iniustam multandum puniendumque velle. Rege aliquantulum pacato, intercessit Comes Pembrochiæ, ut totum illud negotium à Commissariis, ad quos ejusmodi controversias & quicquid ad Nobilitatem spectat dirimendi jus & facultas competeat, excuteretur: quod tandem Rex concessit. Mox coram illustrissimis Viris, viz. Angliæ Thesaurario, privati sigilli Custode, Angliæ Admirallo, domûs Regiæ Seneschallo, ejusdem Camerario, & Arundeliæ Comite citati comparuere N. N. & Brookus; in fraudem sibi fieri ab homine

falsario, ipsi ignoto, cujus operâ Brookum hostem professum, ut inde sibi ingens periculum, si non certa perniciēs immineret ac inferretur, abuti jam suspicatur, qui repetitis precibus iisque importunis efflagitavit, ut illam chartam, quam præ se manibus tulerat delineatam, cum res illa ne minimam quidem moram passura esset, utpote in Hispaniam illo die mittendam, in isto instanti signare vellet, fassus, tantæ negligentiae veniam humillimè rogavit: hic vero amicum quendam, Racopolam Londinensem, jam extra Urbem res suas rure agentem, se submisisse protinùs agnovit, hunc in finem præcipuè, ut N. N. tum inscitiam tum avaritiam, qui lucelli spe delinitus in cujusque vel ignoti gratiam tale facinus perpetrare non reformidaverit, hoc insigni exemplo Viris Nobilissimis propalaret. Illi hominis audaciam mirati, vix sibi à risu temperare poterant, rei exquisitori examine ad diem Lunæ, 30. Decembr. dilatâ. Quo tempore, cæteris Heraldis ad comparandum quoque jussis, N. N. literas patentes, prout mandatum erat, D. D. Commissariis exhibuit, in quibus licet nulla facultatis conferendi firmandique jus Insignium expressa mentio fieret, tamen in istis generalibus vocibus, *cum omnibus præ eminentiis, juribus, proficiis, de antiquo eidem officio spectantibus jure includi, tum ex nigro codice Periscelidis, tum ex decreto Ducis Clarentia* constabat. Multo sermone ultro citroque habito, Domini sese in interius conclave receperunt, Regi hac omnia enarraturi, qui in alterum ob improbitatem, in alterum verò ob ve cordiam, qui tam sædè sibi imponi passus fuerit, meritò animadvertendum esse censuit, ut horum poenis deterriti, alii ab ejusdem criminibus abstinerent. Interim in carcerem conjecti erant, donec quippiam de iis severius statueretur. Calendis Januarii N. N. Commissariis supplicem libellum porrexit, ut illis apud Regem intercedentibus, Regis gratiam ac clementiam, quam alii experti sunt, ipse quoque

quoque experiretur. Socii etiam à Collegio hanc tristem ipsius vicem alienâ fraude & malitiâ inductam miserati, illum, hoc unico errore dempto, in cæteris, prout decuit virum probum & vitæ integrum, se gessisse, subscriptis nominibus testati sunt. Brookus suos quoque reperit intercessores. Tandem Rex misericordiâ tactus, omni pœna relaxatâ, utrisque ignovit, quos in Aulam post quintiduum accitos, D. Camerarius monet, ut hâc levi pœnâ, alter sapientior, honestior alter redditi, sibi ipsis meliùs in futurum prospicerent.

Brookus immitti adhuc in Sodales, qui vel illum dignitate anteirent, vel ipsi imperium honorisque prærogativam in hisce studiis Genealogicis non detulissent, animo, ne existimationi propriæ deesse videretur, L. annorum opus publici juris fecit Anglicè, hoc titulo ornatum, *Catalogue Successionis Regum, Principum, Ducum, à temporibus Gulielmi primi cum illorum insignibus*: Londini sol. 1619.

Quis non crederet illum, qui contradicendi prurigine & calumniandi studio correptus, in aliorum lapsus calammum censorium acuisset, sibi, ne justis eorundem censuris foret obnoxius, pro prudentiâ suâ quam maximè prospicere oportere, opusque, in quo ne Momus quidem quod vitio verteret, esset reperturus, in lucem exiisse. At iniquissimus Camdenianæ industriæ Censor, humanæque fragilitatis prorsus immemor, quam proclive sit in rebus ejusmodi, quas vetustas ævi nimia caligine obduxerit, evolvendis interdum cæcutire, & quam altè menti error iste, quo tamdiu sibi placuisset à *audidit*, infederit, jam suo exemplo ostendit. Nihil tanto dignum hiatu Promissorem hunc tulisse demonstrare suarum esse partium duxit Camdenus, qui insignes errores non tam ex oscitantia & festinatione quam crassa ignorantia & stupore natos passim scatentes (¹) in compendium redegerat. Sed cum Brookus vix dignus videretur,

(¹) In libro Adversar. apud Cl. Virum D. Franciscum Sandfordum.

Obiit A.
Ch. 1625.

deretur, qui tanti Herois manu caderet, cujus tanquam militis emeriti ætas (jam enim erat penè septuagenarius) rudem aque hoc laborioso pugnandi munere cessationem impetrasset, Camdeni & læsæ veritatis vindicias suscepit. Vir clarissimus, Augustinus Vincentius Prosecutor ad arma, à *rubrà cruce* nuncupatus, post Heraldus titulo Windforiensis merito suo constitutus, & Archivorum Turris Londinensis Custos, edito libro cum hâc epigraphe, *Detectio errorum, quos in Catalogo Nobilitatis publicavit Radulphus Brookus Heraldus Eboracensis*, Londini in folio 1622 Anglicè. Quam feliciter Vincentio hæc lucubrationes cesserint, ex V. V. Cl. Johannis Seldeni, D. Richardi San-Georgii, armorum Regis Borealis, aliorumque epistolis & elogiis, quæ præfiguntur, cuivis erit evictissimum. Meritas suæ temeritatis & *avvadhéas* luebat Brookus, qui suo se metiri modulo tandem, licet perinventus, didicerit, posteris hoc documentum relicturus, uti impietatis esse, in viros summos ex invidia & odio spurcis convitiis Scurrarum more invehi, ita paris quoque vecordia ulceribus oblitum in aliorum naves & labeculas sævisse.

Jam ad Historicam vitæ Camdeni seriem, quam hæc digressiones, non inutiles, uti spero, nec injucundæ, interturbarunt, revertendum est.

Ut nobilè istud otium, quod nactus est Camdenus, publico literarum commodo & Patriæ honori maximo cum fructu impenderetur, de Scriptoribus rerum Anglicanarum investigandis seridè meditari cœperat. Viderat enim vicinarum gentium eruditissimos quosque mirabili consensu, quasi idem genius eos simul afflasset, in veteris ævi Scriptoribus, præsertim iis, qui stylo licet non satis felici, optimâ tamen fide Majorum suorum gesta à primis originibus, quantum per edacitatem temporum licuit, memoriæ mandaverint, in lucem edendis, strenuam & laudabilem operam posuisse. Domestica quoque præstantissimorum Virorum,

Virorum, potissimum reverendissimi D. Matthæi Parkeri Archiepiscopi Cantuariensis & D. Henrici Savillii, exempla, ad id aggrediendum stimularunt. Doluit sanè & questus est Camdenus. (hodieque querimur invicem) idoneos viros, qui nobilissimæ Gentis historiam pro dignitate argumenti juxta seriem temporum ex authenticis antiquorum seculorum tabulis in unum corpus digesserint, hætenus non existisse. Ne vero ipsius industriam in tali opere, quod non unius hominis, vix unius ævi videtur, adjuvando quispiam desideraret, de fidissimis Authoribus suppeditandis, è quibus feliciter admodum adornari potuisset, cum per occupationes idem aggredi ipsi non liceret, sollicitus, gazas suas multo ære, sudore, vigiliis partas aperuit, easque orbi literario largâ manu impertivit. Ex ejus enim Bibliotheca, si non omnes, plerique bonæ frugis, nec è trivio, Authores Francofurti MDCIII prodierunt, *Asserius Menevensis*, *Anonymus de vitâ Gulielmi Conquestoris*, *Thomas Walsinghamius*, *Thomas De la More*, *Gulielmus Gemeticensis*, & *Giraldus Cambrensis*, qui multam lucem rebus Anglicis, Normannicis, Hibernicis, Cambricisque scenerantur, quos aut primus edidit, aut ad MSS. codicum fidem correctos accuratiori limâ perpolivit. Hoc eximium opus illustri Viro *D. Fulconi Grevillo*, *classis Regiæ Anglicæ Quaestori*, *bonarum literarum ac literatorum fautori summo*, tum observantiæ tum gratitudinis ergò inscribit, cujus benevolentiam in procurandâ dignitate, de quâ minimè cogitasset, ne sibi vivo, ne morienti quidem ex animo excidere passus, (*) æternis ingenii monumentis deprædicat. Libellum verò Anglicano idiomate exaratum, *Disquisitiones*, seu *majoris magisque serii operis mantissam* continentem (sic enim in schedis, quas vidi propriâ manu descriptas,

(*) Præclarum quoque hujus illustis Viri exstat elogium in Britann. in comitatu Warwicensi, pag. 436. Inferius ad Arrow positum est Beauchamp's Court à Barone de Bello-campo de Powick denominatum, a quo per filiam unicam Edwardi Willoughbey filius Roberti Willoughbey Baronis Breke ad Fulconem Grevill, virum & nomina-

Equestri dignitate & natura facilitate clarissimum devenit, cujus unicus filius eodem itidem nomine, ita vera virtuti & germanæ nobilitati se consecravit, ut animi nobilitate genus longè exsuperet, cujusque in me maximis meritis etsi dignis gratias nec animus meus aperire nec illustrare possit, loquens tacensque tamen gratias & agam & habeo.

nominarat) prius D. Grevillo destinatum, cum mentis erga Patronum optimum beneficiorum sensu quasi obruta gratitudinem illustriori indicio ac specimine nuperrime ostendisset, illum sub nomine *Reliquiarum de Britannia* nobilissimo viro D. Roberto Cottono Equiti Aurato & Baronetto

inscriptum, finalibus nominis sui literis M. N. tantum appositis, anno 1604. in lucem edi passus est.

(*) Fragmenta quædam existant apud V. Cl. D. Henricum San-Georgium Clarentium.

Hoc vero inter juveniliū studiorum oblectamenta posuit Camdenus, uti ejusmodi reliqua, quibus de mortuis quoque bene meritis, eorum memoriam ab interitu vindicavit. Ad quæcunque enim accesserit loca, ubi Magnatum cineres conditi, Epitaphia, & quicquid in cippis insignium fuerit depictum, in commentarios retulit, præcipuè monumenta, (*), quæ in templis, sacellisque Collegiorum Academia Oxoniensis, & in Basilicâ S. Petri Westmonasteriensis perspexisset. Hanc cum omnes quotquot ex exteris regionibus Londinum petunt, harum rerum vel maximè incuriosi, tum ob splendorem & magnificentiam fabricæ, tum ob mausolæa, quibus nostri Reges, Regina, & nobilissimæ prosapiæ Heroes sepulti jacent, soleant invisere, in illorum, ne dicam nostratum, gratiam, ut quod celeri oculo prælibassent, memoriæ altius infingeretur, inscriptiones, quibus dilucida gestorum epitome subindè continetur, non laureolam ex hoc mustaceo, quod infra tanti viri dignitatem longè subsidebat, qua siturus, sed solo honesto iis gratificandi studio, suppresso nomine, A. C. M DC. excudi fecit.

Qui partium studio abrepti, foundationis Academia Oxoniensis antiquitati minùs favent, licet Camdeno læsa & mala fidei dicam non impegerint, tamen illum parum candidè & ingenuè egisse queruntur, illum nimirum in suâ
Asseri

(*) De Britannica-
rum Eccle-
siarum antiq-
uitatibus,
Dublinii
1639.
pag. 347,
342.

(†) V. Ep.
CCLXXI.
pag. 335.

unde reverendissimo & obstupescendæ eruditionis Viro, Jacobo, Usserio Armachano, & quibus indicis, id in mentem venerit, (*) ut *Camdenum exemplar ejusmodi nunquam vidisse, sed Relatoris, a quo accepit, (at quis ille?) secutum fidem, Francofurtiensi Asserii de rebus gestis. Alfredi editioni inferendam curasse, rotundè assereret, quod, inquit, à doctissimo viro factum nollem: cum ipse verbis proximè sequentibus, exemplar penes H. Savilium Eboracensem aliquando existisse, & Twinum illud in D. Lumlai Bibliotheca repositum vidisse concedat, & de elogio isto invidioso optimi, quo Camdenus illud ornaverat, ipsi litem præcipuè intenter: & cum Camdenus disceptatione cum eodem Twino, Antiquario Oxoniensi doctissimo, non longè ante mortem habitâ, illam editionem ex manuscripto, licet non antiquissimo, nec quod ajunt dispendias apparet, satis antiquo tamen ac spectata fidei exemplari: à se adornatam prædicaverit. Optandum sanè est, quod Camdenus codicem, quo usus fuerat, unde accepisset, & quali characterum figurâ fuisset descriptus, quod factum oportuit, breviculâ commentatione annotasset, ut inde an fragmentum hoc (sic enim invidiosè, ne dicam iniquè, appellant) Asserium habuerit authorem, aut an chartis Asserianis post à quodam maleforiato Interpolatore ex aliorum Annalibus minus certæ fidei assutum fuerit, melius & certius judicaretur. Ista autem exceptio, quam Vir quidam eruditissimus interponit contra illius clausulâ, quod cum istorum temporum veritate Historici manifestò pugnet, à *Usserio*, cum Gildas, Melkinus, Ninnius, & Kentigernus non essent supparis cum S. Germano, *qui illorum ordines & instituta mirum in modum comprobasse* illic dicitur, ætatis, quos multis annis post obitum illius floruisse constat, facile submovebitur, si concedamus, quod quidem promptè concedimus, veteres illos Scholasticos malè subductis Chronologiæ calculis antiquitatem veritati parum congruam sibi ipsis arrogasse, arripit hinc*

hinc jura sua tuendi contra novos Hospites & Advenas occasione, arrogaverint tamen: neque enim novum esse ficta authoritatis premi Adversarios, praesertim controversis, in quibus Veritas non adeo facile dignoscitur, incalcentibus, narrationes de Bruto & Josepho Arimathæensi, fabulis quam vero propiores, à nostratibus Scriptoribus non sine ingenti ostentatione, cum ex hac falso arrogata antiquitate non parum laudis & gloriae Genti & Ecclesiae inde accrescere putaverint, venditari solite testantur.

Postquam Rex Jacobus summo Populi Anglicani consensu ac applausu avitum majorum suorum solium, decedente serenissima Regina Elisabetha, gloriosissimae memoriae, conscendisset, universos, prout communem benignissimumque decuit Patrem, subditos pari affectu excepit, ut quorum animos antea rigor, istoc tempore ad contumaces immorigerosque in officio continendos necessarius, (neque aliter fieri maligni tum Pontificiorum tum Puritanorum, qui caetera maxime dissimiles, in oppugnanda Ecclesia Anglicana erant conjunctissimi, mores siverint) offendisset, laxatis quodammodo imperii habenis, hac effusissima charitate sibi familiaeque Regiae perpetuo intemeratae fidei nexu devinciret. At illi non hac clementia deliniti, neque tantorum beneficiorum, quibus se quotidie auctos senserunt, sensu tacti, felicitatis propriae & indulgentiae Regiae quasi perassati, rebusque novis studentes, horrendam de ipso & vita tollendo conspirationem, consiliis ultro citroque adhibitis, inierunt. Sed hoc penè nihili videbatur, nisi juxta cum ipso Regia soboles totiusque regni Proceres minorisque Nobilitatis Primores exstinguerentur. Quos omnes in solenni isto Conventu (quem Parlamentum nuncupamus) jam jam congregandos morti subito ac improvise displosi pulveris nitrati ictu infligenda immisericorditer destinarunt. Quam parum à miraculo abfuerit, quo minus in effectum darentur molitiones istae, de quarum successu penè securi

erant, utpote religione juramenti & Eucharistia, ut horribile hoc arcanum imo pectore recondere, neque ut ab hoc incepto desisterent, obstricti, ex istorum temporum historia, quam nolo hic retexere, satis liquet. Veruntamen non solius Angliæ, sed totius orbis Christiani maxime intererat, ut istud immane ac flagitiosum scelus, quod omnis posteritas obstupefceret, quodque impii homines *falso praposteroque Catholica fidei propaganda zelo* accensi, nisi præter illorum spem, vota, & expectationem divina intercessisset providentia, fuissent perpetraturi, in æternam rei memoriam editis autoritate Regiæ libris quaquaversum per universas Europæ regiones patefieret, nec quispiam aptior Camdeno repertus, qui rem illam stylo facili & accurato, & argumentorum, quæ inibi tractanda erant, gravitati omnino pari, Latine repræsentaret. Ex ejus enim versione prodibat celebris ille liber, *Actio in Henricum Garnetum Societatis Jesuitice in Angliâ Superiorem, & ceteros, &c.* inscriptus, in quo omnes istius facinoris juxta normam legum ex ore ac certissimis spontaneisque Confessorum confessionibus circumstantiæ, ac dogmata moresq; Sicariorum, qui in Regis optimi vitam horrendâ cæde intentatâ pietatis obtentu grassarentur, veris & nullâ arte eluendis nulloque pigmento obducendis coloribus depinguntur. Unde nemini videri debet, si scriptum hoc Pontificiis, quorum fraudes impiæque artes, Catholicæ fidei zelo oblecta, illic deteguntur, maxime displiceret, & * in Indice Expurgatorio, sub nomine Camdeni tanquam *Autoris damnati* acri censurâ inustum, quò minus legi posset, omnino prohiberetur. Quod fatum ex parte quoque subiit ipsius *Britannia*, quæ cum

* *Actio in Henricum Garnetum Soc. Jes. &c. Versa in Latinum*

ab eodem Camdeno tota prohibetur. Index librorum prohibitorum & expurgandorum juxta exemplar excusum Madridi 1667. fol. Ejusdem Anglica, Normannica, &c. In primâ libri facie adhibe Camdeno notam *Autoris damnati*, & operis cum expurgatione permitti. Et præterea observa, non tam in antiquis Scripturibus penendum studium corrigendi aut expurgandi, quam in notationibus marginalibus ab ipso Camdeno adhibitis & parum sanæ doctrinæ infectis. Ibid. Ibi quoque Annales R. Elisabethæ censurâ notati.

numero penè infinitas observationes lectu & cognitu dignissimas contineat, ne easdem studiosis bonarum literarum Britannicarumque Antiquitatum indagatoribus invidisse Censores isti censerentur, pro assuetis artibus, ne ex minimo lumine immisso liberioris animi & ad veri cognitionem anhelantis Lectores diutius spissis ignorantiae superstitionisque tenebris involvi tederet, librum expurgarunt.

Sub id temporis h. e. anno M. DC. VII. prodit quoque ipsius *Britanniae* ultimis curis plurimum adaucta, tabulisque Chorographicis, ac numismatum eotypis, figurisque monumentorum subiundè interspersis illustrata. Quomodo verò hic fecundi & admirandi ingenii foetus à primis incunabulis, quo succo, quam lentis gradibus adoleverit, tandemque ad vegetam perfectamque aetatem maturuerit, cum de ipsius è cerebro obstetricante prelo exclusione continuata, ne hiulca videatur, serie supra dixerim, supervacanei prorsus & inficeti foret laboris hic deinde repetere. Tantum verbulo innuisse par erit, Camdenum hanc novâ editione, non solum amicorum suorum, quos in admirationem sui antea rapuisset, expectationem, sed se ipsum superasse: & jam consentiente omnium famâ, ipsâ quoque invidia, si non prorsus obmutescente, saltem non nisi in angulis inter obscuros homunciones obstrepere ausâ, hoc immortaliscripto, si cætera solertis ingenii acutissimique iudicii monumenta non existissent, meruisse, ut inter maximos sui seculi viros recenseretur. Inde ille Varronis, Strabonis, & Pausaniz Britannici nomen & titulum adeptus est: illud verò dirissimum & uberrimum Antiquitatum Britannicarum penu, non minore fide & iudicio quam curâ & methodo digestum ordinatumque, omnes harum rerum studiosi bonique Iudices agnoverunt, excepto unico (¹) D. Simondio Dewesio, qui nescio quo invidiæ cæstro percitus, se in *magna Britannia*, quam molitus est,

(¹) In literis ad Jac. Usser.
28 Sept. 1639. datis, quæ exstant
in Usserianarum Epistolarum syllo-
ge pag. 496.

historia, vix unam in ipsius Camdeni torres celebrata Britan-
nia paginam suis cavere erroribus ostensurum contendit. Sed
hoc decantatum opus Historicum nec ipse nec alij post
quinguenta annos hactenus in lucem produxerunt; ne-
que a telis ista manu contortis, ne quid gravius aut asperi-
us dicam, ullatenus metuendum est.

20 Augu-
sti. 1609.

Hoc magno opere post tantos tamque diuturnos labores
belle perfunctus Camdenus, honestum jam senectuti sola-
tium querens, Cheshurstum, oppidum ad x lapidem
Londino distans, quo non alius locus vixus est amoenior,
perit, conductis ibi aedibus, ut quo se reciperet, negotio-
rum molestiarumque, quæ in Urbe sese quotidie & impor-
tunitas quidem ingesserint, pertusus, haberet, præcipue
vero, ut valetudinem vigiliis studiisque immodicis affli-
ctam & penè prostratam curaret, & ut Deo & sibi totus
vacaret. Tanta autem delectatione in hoc secessu subur-
bano perfusus fuit, ut dum foeda anni tempestas, dum in-
termissi muneris ratio pateretur, moderato vivendi modo,
absque numerosa fastuosa pompa & molestia, & frugalitate
philosophica contentus, nullis tamen sordibus maculata, a
quibus pariter ac luxu abhorruit, hic quod reliquum erat
vitæ transigere, hic quoque, si Deo Opt. Max. visum, mori
voluerit. Ab hoc placidissimo senectutis nido importunis
amicorum precibus nequaquam posthac avellendus, ne ip-
sius quidem Savilii, qui ut apud se Arona diverteret, non
tanquam hospes, sed assiduus perpetuusque vitæ comes for-
tunarumque particeps, in mutuum utriusque solatium pro
jure amicitia illum invitasset: heic enim aut in Heatheri
sui, cujus probitatem, diligentiam, fidemque longo usu
firmatam in re domestica administranda expertus fuerat,
aedibus hæsit.

Ab hoc tempore, quod sequentes epistolæ demonstra-
bunt, ipsius amicitiam multo ambiciosius quam antehac
expetebant, quotquot hic aut alibi terrarum eruditionis fa-
ma

ma inclauserint. Nemo ferè aut cultiore ingenio,
aut cui cordi erat literarum aut amor aut studium,
huc in Angliam commearat, quin Camdeni domicili-
um, tanquam sacras Apollinis aedes propèr pede ad-
ret, ipsum quasi veneraturus, ac si universi censuissent,
meliozem fructus suscepti itineris partem peruisse, nisi il-
lum coram alloqui & avidissimis oculis intueri obtigisset.
Quod cum quidam Aulici & familia illustrissimi Principis
Frederici Electoris Palatini, qui nuptias cum Elisabethâ
Regis Jacobi filiâ, herôica mentis foemina, consummandi
causâ Londinum petierat, aliis rebus intenti, facere omi-
sissent, tantæ negligentia manifestos aculeis quasi convi-
tiorum perstringens, illos honori parum consuluisse objecit
(*) Gruterus, dum per tot menses longam in Angliâ mo-
ram fecerint, *neque consulaissent ejus oraculum unicum, ne-
que adspexissent ejus astrum primum.* Longè aliter imò
melius sapiebant aut natalium splendore & dignitate illu-
stres Viri, Franciscus Pithæus, Nicolaus Faber Peireskius,
ejusque frater Valavellius, Bongarsius, Hottomannus, No-
zus, filii Marchionis Musæi in Britannia Aremoricana,
aliique, quos hic recensere longum esset, aut maximis mu-
neribus conspicui, Comes Swartzenburgenfis, & Marcus
Antonius Columna, ille Imperatoris Germaniæ, hic Regis
Hispaniarum nomine legationem obeuntes, qui quantum
illum illiusque summam eruditionem fecerint, verbis bene-
voli affectus plenissimis, astantè magnâ Nobilium coronâ,
depositâ quasi dignitate, testati sunt. Et licet Camdenus
istâ animi tranquillitate, quam bene actæ vitæ conscientia
dederat, intus gaudens, auram popularem minime capta-
ret, utpote diviniore afflatus, nec famæ in circumfusa
plebis ac mediocris atq; fortune aut captûs hominum cir-
culis velificaretur, tamen affectibus humanis exutus, in
Stoicum ob ferios mores extra humanæ societatis pomce-
ria in solitudines amandandum, ne dicam in lapidem, ob-
duruisset,

(*) V. Ep.
C. I. p. 141.

duruisset, si animum, utcumque non elatum, neque inani gloria turgentem, latitia ex ejusmodi gratulationibus orta non pertentasset: ideo ipsi merito condonabitur, quod nihil humani à se alienum putans, id partim sui, partim illusterrimorum Virorum, qui illum tanto honore dignati fuerint, causâ, in Diario reliquerit annotatum.

Inter exteros, quibuscum Camdeno magna intercessit familiaritas & necessitudo, præcipui fuere, Abrahamus Ortelius, Jacobus Augustus Thuanus, Peireskius, Hottomanus, M. F. Limerius, Petrus Puteanus, Janus Gruterus, & Andreas Schottus S. J. qui illum observantiâ & amore constanti & sincero vicissim prosecuti sunt. Illam summæ eruditionis contemplatio, hunc verò illorum pectoribus infundere suavissimi mores promptique illorum studia adjuvandi conatus. Quod maxime sensit expertusque est D. Peireskius, qui literis promovendis natus, cum esset tutelaris Galliarum Genius, & omnium eruditorum, ubi ubi degissent, communis Fautor & Patronus, Camdeni opem in chartis antiquis codicibusque manuscriptis aut exscribendis aut in Galliam mittendis, ex ipsius aut nobilissimi D. Cottoni aliorumque Bibliothecis crebris literis iisque importunis sollicitavit, gratusque agnovit V. Cl. Andreas Du Ches-

Lutet. Par.
1619. fol.

nus in præfatione ad *Historia Normannorum Scriptores antiquos*, se Peireskio procurante *Elogium Emma, Guillelmi Pithavini scripta, & diversos Nobilium Normannorum, qui tempore Guillelmi Conquestoris in Angliam profecti sunt, catalogos*, quibus istud eximium opus auctum ditescit, à Camdeno accepisse. De rebus verò Historicis Genealogicisque, quæ muneris sui propriæ erant, tum à Viris nobilissimis nostræ Gentis, tum aliundè à Gallia, Hispania, Italia, & Belgio subindè consultus, operam suam nunquam frustra desiderari passus est. Ex illius autem sententiâ, tanquam ex oraculo pendeant, neminem æigmata & nodos ex vetustate maxime intricatos solvere posse præter unicum Camdenum

Camdenum rati : ad quem etiam, quoties quippiam dubii occurrisset, recurrebant V. V. V. Cl. in hisce studiis versatissimi, Theodorus Gothofredus, Adrianus de Meerbeck, primus Armorum in Flandriâ sub Archiducibus Austriæ & Burgundiæ Rex, & Daniel Molineuxius, eadem dignitate apud Hibernos insignitus, titulo Ultoniensis.

Anno Ch. M. DC. IX. septimo Jacobi, Vir reverendus & doctissimus, Matthæus Sutclivius, Ecclesiæ Cathedralis Exoniensis Decanus, Collegium Chelseiæ in ripis Thamesinis prope Westmonasterium conditum opimis redditibus, ex quibus Theologi contra Romanorum errores & corruptelas scripturi alerentur, ditare apud se statuebat : quod cum maximi usus fore, & in Religionis Reformatæ commodum optimè cessurum pro sapientiâ suâ judicaverit serenissimus Rex Jacobus I. sanctum illud propositum laudavit, & Regiâ autoritate promovit, literis patentibus emissis, ut ex totius Cleri Anglicani subsidiariis pecuniis tanto operi felix coronis imponeretur. Rex verò ipsum Sutclivium Præsidentem, septemdecemque alios magni nominis Theologos, quos controversiis Theologicis tractandis maximè idoneos nosset, Socios * nominavit. Veruntamen cum multa in ejusmodi sacris pro Veritate & Religione concertationibus, quæ Historici argumenti essent, & ad rerum civilium cognitionem spectarent, subindè intercessura animo facile prævideret, duos Historiæ Anglicanæ peritissimos, Camdenum & Joannem Haywardum Legum Doctorem, adscisci voluit. Quo autem malo fato res iste in irritum ceciderint, à scopo, quem proposui, alienum est, ut edisseram, nec quidem hujus loci.

* Maii 8.
1610.

Anglorum gesta, regnante Elisabethâ, quæ ex tantis eluctata periculis, supremum gloriæ & felicitatis culmen attingerat, omnium seculorum memoriâ perquam dignissima, ut posteris transmitterentur, illorum pars magna pro prudentiâ suâ sibi esse curæ duxit Vir illustrissimus, quem to-

ties dixi, Gulielmus Cecilius, Baro Burleius, qui jam senio planè confectus ac mundo valedicturus, fidem & obsequium erga R. Elisabetham, cujus immortalis famæ æque ac salutis iverit consultum, non aliquo alio illustriori argumento absolvi posse, ut videtur, credidit. At inter milles, qui hanc rem pro dignitate exequi posset, vix fortasse unus reperiebatur. Illicò occurrebat animo Camdenus, recens è schola dignitati Regis Armorum admotus, quem Historici personam optimè tueri probè nosset. (*) Camdenum ergo accersens, ut Regni primordia brevi Historiæ compendio literis mandaret, suadet, hortatur, jubet, chartis, memoriis, epistolis, & quicquid in Tabulariis aut Regiis aut suis reconditum erat, quod illorum temporum illustrationi conducere, in medium productis. Facile quidem cessit Camdenus, cui sola obsequii gloria relinquebatur, ne Patriæ, ne sibi, si præ modestiâ hac ex parte culpanda recusasset, defuisse videretur, se bonum civem gratumque hominem pariter ostensurus. Anno sequente factis concessit D. Cecilius, operis instigator & patronus, indeque industriam suam multum remisisse fateretur Camdenus, onus istud quasi gravius, quam quod suis humeris ferri potuisset, depositurus. Post quinquennium R. Elisabethâ annorum & gloriæ saturâ quoque decedente, animi magis dubius hæsit, spe interim conceptâ, quempiam alium ex illorum, quos optimis retribus splendidisque dignitatibus cumulasset Regina, numero in se, saltem ex sensu gratitudinis, hanc provinciam ornandam suscipere velle: quod cum diù frustra expectasset, cæteris an ex socordiâ an ex metu viriumque suarum diffidentiâ detrectantibus incertum, filum illud Historiæ, quod orditus est, novo vigore, quem Elisabethæ, quem Ceciliæ, quem veritatis amor infudisset, animatus, contexere sorti & obfirmato animo denuò aggressus est: reſeratis iterum Archivis Regiis, diligenterque excussis Bibliothecæ Cottonianæ

A. 1597.
 (*) V. Camdeni ad Lectorem Epistolam Annalibus præfixam.

nianæ forulis, Diariisque Parlamentariis, Cancellariæ, Scaccarii, aliarumque Curiarum Registris, Edictis Actisque publicis, & Chartis authenticis, in quibus Legatorum documenta & epistolæ, sacri Consistorii Assessorum consultationes, imperii arcana, & belli, pacis, aliorumque fœderum initorum rationes continebantur, inspectis, ut ex hac ingenti materiæ, quam comportaverat, mole cœlesti mente architectâ & artifice manu selectâ, & decoro ordine dispositâ, pulcherrimum opus, quod jam seridè molitus est, in perpetuum famæ Blisabethianæ monumentum tandem aliquando exsurgeret.

Lentè tamen procedebatur, quod operis & dignitas & difficultas summo jure exigebant. In lucem tandem exeunt A. C. M. DC. XV. *Annales rerum Anglicanarum & Hibernicarum, regnante Elisabethâ, ad annum salutis M. D. LXXXIX.* in quibus quicquid memoratu dignum & momentosum, ex ipsis principiis petiit, debitisque circumstantiis vestitum, quod ad penitiorem rerum cognitionem Lectorem ducat, in Angliâ aut alibi, quatenus ad Angliam refertur, accidebat per triginta annorum intervallum, stylo facili & historiæ gravitati maximè congruo, omni affectatione elegantiarum aut intricatæ subtilitatis, quæ rerum majestatem aut minuunt aut obscurant, posthabita, & fide optimâ descriptum continetur. Quam verò inde Scriptoris sapientissimi civilisque prudentiæ Magistri laudem titulumque meruerit Camdenus, è magnorum Virorum elogiis, non ab adulatione aut nimia facilitate morum, sed à judicio & justâ illius admiratione profectis, quæ in hisce Epistolis exstant, quibus Historia illa fuerit excepta, abundè constabit. Quid etiam de illâ senserint nostrates, à Viro clarissimo Joanne Seldeno, acerrimo judice, discamus. (*) Ille enim, dum virorum indoctorum farragines tumultuarias, & ex vulgi sermonibus scriptisque proletariis, aut aliunde, absque curâ & judicio

(*) In Epistola præfixâ libro Augustini Vincentii.

corrasas & confarcinatas elevat, Historiam hanc nullâ in parte laborare, sed omnibus numeris perfectam esse innuit; *icens, non aliquam Historia Anglicana partem, que aut veritatem aut uberem materia copiam, ex Archivis nostra gentis parabilem, attingat, isthoc tempore apud nos exstisse, modo Regina Elisabetha Annales & Regis Henrici VII. vitam excellentissimis & exquisitissima eruditionis viris (Camdeno & Bacono) nuperrimè in publicam lucem emissâ excipiamus.*

At nuperus Scriptor, prosterndendi Adversarium quo jure quave injuriâ acri desiderio exagitatus, Camdenum mutatâ sententiâ longè aliter de rebus præsertim Scoticis in Annalibus sensisse, quàm olim in privatis ad Thuanum literis senserat, idque illi illustrem Virum quasi indignantem objecisse contendit: nullis interea argumentis, quibus aliquis color fidei hujus censuræ impactæ, ne dicam calumnix, adstruendæ inducatur, prolatis. Sed ut omnis suspicio, quasi Camdenus malâ fide hac ex parte egisset, tollatur, rem totam paucis (neque enim commentarios aut grandem apologiam scribo, sed vitam compendiarium brevæque vindicias) confectam dabo.

A quo tempore amicitiam cum Thuano, literis per D. Infulanum seu Lisse, Virum doctissimum, linguæq; & antiquitatum Saxonicarum peritissimum anno M. DC. VI. missis iniisset Camdenus, non animo objurgandi, multo minus convitiandi, quod aberat à Viri candidissimi moribus, qui Thuanum summam eruditionem, probitatem, obstupefascendasque solertis animi dotes omni cum debito obsequio coluerat, &

(c) V. Annal. apparatum ad An. 1617. pag. 25.

(c) quem post mortem *Gallia lumen & Historiarum nostri seculi Principem* meritò nuncupavit, sed pro amore veritatis & amicitix jure, id quoque rogatus, monet quasdam rerum Scoticarum narrationes aut nullo aut debili prorsus fundamento niti, Buchananumque, à quo illas acceperat, omnes tum ingenii tum malitix nervos contendisse, ut

Mariz

Mariæ Reginae famam spurcissimis convitiis læderet : qui non aliter sperare poterat, se perfidiam & flagitiosa rebellium subditorum, qui vindicandæ religionis & legum Scotiæ violatarum specie & prætextu arma sumpssissent, facinora posse tueri. Hinc ista impia dogmata, *omne jus regnandi à populo, Reges in ordinem cogendos, si contra leges deliquerint, licere populo & inferioribus Magistratibus vi & armis religionem & rempublicam, invitæ qui summo imperio potiuntur, reformare,* & ejusmodi reliqua, quæ ipsam religionem tollunt, certamque humano generi perniciem inferunt : hinc in rerum Scoticarum Historiâ, & potissimum in isto infami libello, qui *Detestio* inscribitur, calumniæ in R. Mariam enatæ. Se multum profecisse in rebus Anglicis, Scoticis, & Hibernicis ex hoc literarum commercio, non privatim tantum agnovit Thuanus, sed Camdeni nomine librorum suorum, qui istorum temporum gesta referunt, lemmatibus præfixo etiam testatus est, qui, eò quodd Buchananum nimis pressè secutus, illius calumniis fidem adhibuisset, se in R. Jacobi censuram & iram incurrisse serio dolet. Quantum verò in isthoc negotio erraverit Thuanus, ex animadversionibus, in appendice reperiendis, jussu Regio ad illum missis liquido apparebit. Quod ne utique in summi Viri præjudicium apud æquos rerum æstimatores cessurum arbitror, cum ne cujusquam vel oculatissimi diligentia id cavere possit, quo minus in describendis alieni regni rebus, aut defectu instrumentorum, aut à Scriptoribus aliisque partium studio addictis familiari sermone malè informatus, quippiam, quod veritati dissonat, inferat admisceatque propemodum necesse sit. Si hæc monita prius acceperisset Thuanus, melius *servato temperamento*, in vitam & mores R. Mariæ non ita acriter animadvertisset : non ita à perfidiæ, exulcerati in Reginam sororem animi, & vindictæ, ambitionisque effrenatæ criminibus, quæ ille pericissimus dissimulandi Artifex religionis velo

velo obtexerat, Moravium purgasset, nec postea ad istiusmodi excusationes, quæ vix quicquam ponderis in se habent, confugisset. Hæc seriò pensitanti non aliter Camdenum ad Thuanum, aut ab iis diversâ, quæ post in Annalibus posuit, olim scripsisse, quicquid in contrarium fingitur, vero verius esse videbitur.

(^d) Oratio in laudem G. Camdeni habitâ Oxonii. x Julii. 1652.

Criminantur alii, inter quos (^d) Ludovicus Molinaus, in rebus Angliæ turbandis à primis impii belli civilis incendiis occupatissimus, tyrannidis Cromwellianæ strenuus assertor, & post auspiciatissimum R. Caroli II. reditum adversus Ecclesiæ Anglicanæ ritus & disciplinam Scriptor maledicentissimus, *aliam manum accessisse, præter hand dubio mentem Authoris, unde opus fæde commaculatum fuit*, hisce corruptelis in Aula Regiæ adulatores, ut ille pro solito candore & modestia loquitur, traductis derivatisque. Rex sanè Jacobus, quantum invidiæ & odii Parenti suæ & vivæ & mortuæ Buchanani, optimi quidem Poetæ, sed non optimi Historici aut Antiquarii, criminationes conflasset, non nescius, pro pietate, qua erga illam ferebatur, & pro veritatis amore, licet non illam ab omni quorumcunque criminum admissorum suspicione, ac si vitam innocentissimam egisset, ex integro excusaturus, hoc tantum quod justè potuit, fecit, ut à mendacissimis exaggerationibus, quibus ab infestissimis Regiæ Marris hostibus, qui post mille injurias illatas, illam tandem, pro sectæ Presbyterianæ instituto, è solio abdicassent, oppressa ac ruperitè sedata erat, historia illius tragicæ cædis, diffidiique, quod inter ipsam & maritum intercesserat, ac denique nuptiarum, quæ postea fuerant subsecutæ, liberaretur: nec id Regi aut Camdeno, qui quamplurima ex ipsius ore, æque tabulis authenticis firmata didicerat, à quoquam malefieriato homine exprobrari debet, si uterque serenissimæ Regiæ, affectibus foemineis juvenili ætate nimis abreptæ (nam novercans fortuna seniores annis reddiderat prudentissimam) & Moravii fra-

tris

tris nothi aliorumque malis artibus, ut multa præter decori & iusti leges ageret, inductæ famæ, quantum veritas passâ est, velihicaretur. Noluît Camdenus pro prudentiâ arreptis incertis falsisque rumusculis Regem offendere: noluit tamen pro pietate mendacio aut sceleribus in cuiusquam favorem patrociniûm quærere: neque aliâ de causâ serenissimi Regis Jacobi, aut illius Nobilissimi Viri à Rege fortean deputati, ad quem scripsit (neque enim literas reticere aut suppressimere aut potui aut debui, utpote, licet famæ Camdenianæ studiosus, veritatis tamen studiosior) cerisuræ Annalium supplementum, ut par est credere, subiecit, quam ut veritas magis magisque erueretur, & si quicquam ipsi minus intento, aut non probè edocto, subrepsisset, Regiis curis limatum emendaretur.

• De chartis & instrumentis, quæ in condendis suis Annalibus collegerat Camdenus, ut post ipsius mortem salva integritate manerent, multi erant solliciti: inter alios Godfredus Goodmannus, postea Episcopus Glocestrensis, nomen certè tum Patruî tum Parentis causâ Camdeno nostro charum, qui, cum, uti ipse * refert, ut sibi in legatum relinquerentur, ab illo literis petiisset, hoc responsum tulit, quo minus id fieret, quod aliter in ipsius gratiam libentissimè facturûs esset, re haud integrâ, hoc obstat, quod reverendissimus D. Richardus Bancroftus Archiepiscopus Cantuariensis id ipsum longè antea postulasset. Subjicit verò, mortuo Bancrofto jus illud in successorem illius Georgium Abbottum, qui ut publici juris tandem aliquando fierent, in se recepisset, Camdenum transcripsisse, chartasque illas, prout ab Archiepiscopo Laudo itidem acceperat, in camerâ, quæ portæ palatii Lambethani imminet, fuisse repositas. Hoc sanè ad chartas de religione sub primis Elisabethæ R. annis instaurandâ, ceterisque quoquo modo ad rem Ecclesiasticam spectantibus, quam parçè admodum & quasi carptim tractat Camdenus, civili istius regni.

* In responsione MS. prius citatâ. pag. 19.

regni Historiæ maximè intentus, sacram Ecclesiasticis Scriptoribus, quorum magis intererat, fusiùs enarrandam relinquens, haud dubiis argumentis inductus restringerem, (cum cæteræ in Bibliothecâ Cottonianâ supersunt) quas periisse aut iniquo prorsus fato adhæc-dum suppressi dolendum est. Neminem, nisi in rebus Anglicanis planè hospitem, latet, quo implacabili odio, erumpente civilis belli A. C. M. DC. XLI. incendio, in reverendissimum D. Archiepiscopum Laudum exardescerent Presbyteriani & Angli & Scoti, quibus spurcissimis mendacissimisque calumniis illius famam laceraverint, & quantâ denique vi, planè tyrannicâ, & contra omne jus fasque adhibitâ, in illum capitali supplicio favierint. Non aliter illorum vindictæ, avaritiæ, rerumque novarum studio, nisi ipsius, quem ingens Ecclesiæ Anglicanæ sub pientissimo Rege Carolo primo columen meritò dixerimus, cruenta morte, satisfieri potuisset. Illo autem in carcerem detruso, Gulielmus Prinnus, ob seditiosos libellos-stigmatè inustus, in D. Archiepiscopi scrinia, tum ut si quicquam, quod fictis criminibus objectis aliqualem induceret colorem, occurrisset, inde excerptet, tum ut quantum erat documentorum, quod Viro innocentissimo iisdem diluendis, cum pro Tribunali sistendus esset, de capite dicturus, usui esse potuerit, quoque auferret, animò malevolo involavit. Postea, Thomas Scottus è Demagogis Parlamentariis, linguâ & manu promptus audaxque, & Hugo Petri, infamis & impurus homuncio, quorum uterque ob regicidium meritisimas suspendii poenas vindice iustitiâ post duodecennium luebat, Bibliothecam diripuerunt. Hinc libri expilati, chartæ aut laceratæ & combustæ, aut aliò amotæ, supellexque sacra sacrilegorum præda erat. De tantis ruinis reliquias perquam exiguas colligere licuit. Nam postquam Patriarchale Ecclesiarum Britannicarum solum jussu serenissimi R. Caroli II. conscendisset reverendissimus in Christo Pa-

ter & Dominus, D. Gulielmus Sanderostus, Archiepiscopus Cantuariensis, pro impensissimo harum rerum studio, Bibliotheca ac aditum suarum penetralia mox lustravit, quicquid usquam relictum erat, quod in Ecclesiae Anglicanae aut Sedis Cantuariensis commodum cederet, aut Historiae Gentis nostrae reiue literariae illustrandae conducere, sedulo investigaturus: tandemque in illam cameram supra memoratam eunti occurrebant ingentes instrumentorum acervi, ut Vir sanctissimus, ὁ μέγας καὶ ὁ χαλὸς Οὐρελο-
γῆτης, pro summa sua benignitate mihi referre dignatus est, quos cum in locum commodiorem amovendos curasset, singulis accuratè inspectis, ea fere omnia ad praeiorum elocationem pertinuisse, Camdeni aliorumque argumenti Historici chartis ereptis deperditisque, reperit.

Quinquennio post emissam in dii luminis auram Historiam D. Matellanus de Parris fuit Baronis Lidingtoniae, qui turbatissimis Scotiae rebus, R.R. Mariae & Jacobo regnantibus, multum momenti & ponderis autoritate sua & consiliis addiderat, famam sollicitus, Camdeno molestiam facessivit, ac si non motu proprio & ex se, sed ex aliorum invidia & in Parentem malignitate clausulis insitiis eam exagitasset. An illius postulatis satisfecerit Camdenus nec ne, cum in literas responsorias nondum inciderim, mihi hactenus incognitum est: sed ex literis filii, nedum ex illorum temporum à Scotis adornata historia, an suspicionis adeo iniquae de Camdeno aliisve alenda iustam inde arripuerit occasionem, aequus & prudens Lector apud se statuat.

Amici interim, ingenti voluptate ac fructu ex hac nobilissima Historiae parte perceptis, ne Annales imperfecti relinquerentur, si mors inopina, quod non raro accidit, senem oppressisset, veriti, ut, dum valetudo in ista ingravescente aetate permiserit, dumque memoria firma, dum iudicium ab omni labe, quam aegritudo menti pro more

sepiusculè inducit, integrum firmumque superesset, de iis complendis seriò cogitaret, importunis precibus monent, & tantum non adhibitis formulis adjuvant. Nescio an id etiam non rogatus, antea non fecisset, nec de hoc multum videtur dubitandum, ut sibi constaret de absolvendo opere, quod ex Thuani literis, qui illum, ut primordia regni Jacobi, ad annum hujus seculi decimum, quo Henricus magnus execrando parricidio sublatu, & ad quem ipse suam quoque historiam esset deducturus, serie historica describere vellet, amice rogat, mihi veri quidem simile videtur, saltem operi coronidem impositam fuisse circa annum M. DC. XVII. ex epistolis ad V. Cl. Petrum Puteanum scriptis liquet. Cum verò molestiam, invidiam, obre-tationem, & odium à quibusdam malevolis, fato cum cæteris Historiarum Scriptoribus, qui veritati litant, communi, inde sibi quoque ex vitio & malignitate sui seculi creari offendisset, mentem contra alterius tomi, dum viveret, editionem, nullis machinis expugnandam obfirmavit; ut posteritati tamen, quæ absque affectu solet judicare, integer servaretur, nec incendio aut quocunque tristi casu deletus, aut malignorum hominum invidiâ suppressus intercideret, Apographum fidelissimè exscriptum (Archetypo, quod in Bibliothecâ Cottonianâ conservatur, apud se retento) tanquam sacrum depositum (*) Petri Puteani curæ & fidei concredidit, & eò quidem libentius, magni Thuani exemplum sibi ob oculos ponens, cujus historiarum reliqua pars ante mortem inedita, cum eam publicæ luci donare Curatoribus testamenti non liceret, forsitan periisset, nisi mens periculi præfaga, exemplari * apud Virum integerrimum nobilissimumque Georgium Michaellem Lingelsheimium relicto, istud damnum prudentissimè antevertisset Sed vivit Camdeni genio munitus liber, extra omnem sortem positus, monumentum sanè ære & marmore longè perennius,

V. Epist.
CXLVII.
p. 186. &
Ep. CLV.
pag. 194.

(*) V. etiam V. Cl. Petri Puteani vitam à Rigaltio conscriptam. Parisiis. 1652. 4.º. pag. 50. & Epist. CCXLVII pag. 310. V. Epist. CCXLVI. pag. 310.

nus, nec interibit unquam, quamdiu humaniorum literarum studium, quamdiu veritatis amor, quamdiu in antea-ctorum seculorum gesta inquirendi cupido, quamdiu denique mundus ipse constabit. Ut verò hoc immortale opus perfectius, multisque additamentis, quæ Camdenus propriâ manu fecerat, auctum prodeat, ut publicis literarum commodis inserviam, tandem aliquando *ut* *Curabo*.

Jam verò penè emenso vitæ stadio, quod applaudente caveâ constanti ac firmo pede percucurrerat, quo à metâ propius aberat Camdenus, ut de Patriâ, de posteris, de literis per omnem seculorum memoriam benè mereri posset, eò acrius animum intendens, quo propositi fieret compos, de instituendâ Historiarum in Academiâ Oxoniensi prælectione seriò cogitavit. En, quantum valet apud bonos sacra & maximè laudanda æmulatio: nuperrimè enim præverat exemplo suo illustris Savilius, cujus munificentiam in alendis promovendisque Oxonii scientiis Mathematicis optimè collocatam, quamdiu sidera cælo micabunt, incolæque mundi aut numerorum aut circini retinebunt usum, & donec terra excussa basi incerto titubabit motu in pristinum revolvenda chaos, mareque circumfluum æstu suo destitutum stagnabit, nec erit navibus amplius pervium, sicut præsens ætas gratantèr agnovit, ita omnis ventura mirabitur: vel potius quantum ⁽¹⁾ voti, quod piissimus divinæ erga ipsum benignitatis sensus, quod literarum amor, quod publici boni curâ ante multos annos elicuerat, se nimirum *Deo Opt. Max. & veneranda Antiquitati anathema consecratum*, religio apud Senem optimum valuit! Cum ergo rem Academiae acceptissimam fore comperisset, quasi impatiens moræ, illam maturari iussit, ut juxta strictissi-

(1) Nihil aliud mihi restat, cum à tot casu Oceani vadis & operu Antiquitatis cautebus glaciata tandem emigra-rit oratio, quam ut Nauta olim Nepotus vela lacera, aut tabulam corruam; sic ego atiam aliquid Deo Opt. Max. & veneranda Antiquitati anathema consecrarem, quod libens merita meæ oratio, & suo tempore, Deo volente, vota sequeam. Camdenus in fine Britannia, pag. 860.

mos municipalis nostri juris apices ipso vivente tota absol-
veretur.

Interea quifnam Cathedram jamjam erigendam primò
esset confensurus, non illaudabili ambitione contendeba-
tur: ad hanc autem illustrissimi Cancellarii, Gulielmi Co-
mitis Pembrochiæ, reverendi Viri, D. Gulielmi Pierfii, De-
cani Ecclesiæ Cathedralis Petroburgensis & Vicecancella-
rii, Thomæ Claytoni Medicinæ Professoris Regii, Thomæ
Alleni, aliorumque literis commendatum V. Cl. Degore-
tum Whearum, Collegii Exoniensis nuper Socium, mox
nominavit Camdenus, integrâ, ut par erat, alium etiam,
post Whearum, sufficiens apud se retentâ facultate; illi
& successoribus post tertium annum (nam primo tantum
xx libras, altero verò xl. erat percepturus) cxi. librarum
sterlingicarum salario in perpetuum assignato.

(*) E Registro N. quod Asta
Convocationis ab anno 1615. ad
annum 1628. continet, fol. 144.
Hujus vero inspiciendi, ut & cete-
rorum, quæ in Archivis reponun-
tur, facultatem pro ingenti illâ hu-
manitate, & longâ eoque fidissimâ
amicitiâ, quâ me complexus est, con-
cessit Vir maximus, Joannes Walli-
sius, S. T. D. Mathematicorum hu-
jus seculi facile princeps, Geometriæ
Savilianus Professor, & Academiæ
Oxonienfis Archivorum Custos me-
ritissimus.

(¹) Pix. n. 7. in abaco camera
curiæ Scholarum.

Tandem in magnâ & celebri(*) Con-
vocatione xvii die Maii M.DC.XXII.
habitâ, Vice-Cancellarius declaravit
clarissimum & egregium Virum, Gu-
lielmum Camdenum Clarentium *le-
cturam publicam de lectione Historiarum
fundantem*, Historiæque Lectorem sti-
pendio admodum munifico dotantem,
hujus donationis & foundationis (¹)
chartam indentatam sub formâ juris
sigillo & propriæ manûs subscrip-
tione 5 Martii, xix Regis Jacobi
1621. munitam, & ab ipso coram
R. Richio Milite, in Cancellariâ Ma-

gistro, 14 Aprilis xx Jacobi 1622. recognitam, per
D. Heatherum misisse, in qua omne jus, quod acquisive-
rit, Prædii sive Manerii de Bexley in agro Cantiano cum
omnibus juribus, proficuis, &c. in Cancellarium, Magi-
stros & Scholares Universitatis Oxoniensis, & illorum in
perpetuum

perpetuum Successores post centesimum annum, à die mortis numerandum transferri curavit, hac conditione, quam inviolabilem inque omne ævum mansuram stetit, ut pensio ista in duas æquales portiones divisa, pro solenni apud nostrates more, singulis sex mensibus solvatur. Usus autem fructus illius prædii, (quod ad valorem annum cccc librarum præter propter assurrexit) in xcix annos à tempore mortis ipsius incepturos Gulielmo Heathero, uxori, & hæredibus percipiendum dederat, isto redditu cxi librarum in Praeceptoris sui salarium sub firmissima cautione, nullâ arte, exceptionibus nullis, nullisque leguleiorum technis eludendâ reservato. Quia verò munificentissimus Fundator, nullis ordinationibus à se hac ex parte conditis, id totum Universitatis arbitrio permiserit, in eadem Convocatione Delegati constituebantur, qui de statutis regulisque de loco, (*) tempore, Auditoribus, molèis, reliquisque ad istud munus felicibus exequendum spectant, decernendis consulerent. Eodem quoque tempore, Gulielmus Heatherus, (qui Camdenum loco Parentis & Patroni coluerat, & quem vicissim tanquam filium & inter amicos maximè familiares charissimum dilexerat Camdenus) Regi

(*) Ordinationes istas longo post tempore factas è corpore Statutorum Universitatis Oxon. tit. iv. Sect. 1. §. 11. hic apponere forsitan non abs re erit.

versitatis Oxon. tit. iv. Sect. 1. §. 11. hic apponere forsitan non abs re erit.

De Praefectura Historiarum per clarissimum Virum Gulielmum Camdenum instituta.

Praefector Historiarum bis in qualibet septimanâ, diebus scil. Lunæ & Veneris, inter horas primam & secundam post meridiam in Scholâ Historiarum designatâ Locum Florum aut alios quosvis antiquioris & melioris notæ Historicos prælegat: quosque lectiones frequentare tenentur singuli Artium Baccalarii, post quadragesimam immediatè sequentem primæ Praesentationis suæ diem, donec ad gradum Magisterii promoveantur: item Juris Civilis studiosi, quousque Baccalarii Juris praesentati fuerint. Quis vero à doctissimo Viro Gulielmo Camdeno Clarendoni, munifico hujus Lecturæ Fundatore, nihil æquam provisum est, quin rem totam Universitatis arbitrio permisit, eo strictius & morosius esse oportet judicium Universitatis in eligendo Lectore secundum statuta (tit. 2. sect. 11. §. 6.) ut honori & estimationi cum Academiæ tum ipsius Benefactoris consulatur, qui de fide ac judicio Universitatis tam honorificè sentit, ut ipsis legem ponere non sustineret.

Jacobo

Regist. N.
fol. 144 b.

Jacobo in Capella Regiâ à Sacris Symphoniis, & Orlan-
dus Gibbonus, alter ex amicis Camdeni, artis Musicæ pe-
ritissimus, cum id Camdeno Benefactori gratum fore se
credere ultro dixerit Vice-Cancellarius, titulo, gradu, & dig-
nitate Doctorum in Musicâ aucti. Tantæ verò benevolen-
tiæ & dignationi parem gratiam rependit Heatherus, ipse
inter Benefactores Universitatis aliquatitèr numerandus,
utpotè qui lectionem Musicæ annuo 16. libr. 6. fol. 8. den.
reditu postea fundari curavit. Illico literis ad Camdenum
missis ipsius munificentiam, summumque hoc, quo affe-
cta fuerat, beneficium recognovit Academia: quas neque
inter chartas Camdenianas, neque in Registris in Archivio
Oxonienſi repositis, licet diligenter quæſitas, nondum,
quod dolenter dico, reperire potui, nisi quispiam in ani-
mum inducat suum, hoc muneris in se suscepisse Colle-
gium Aedi-Christiani, cujus literas gratulatorias ex-
hibeo.

Post, in gratiam D. Wheari, ne quispiam illi de jure
suo, ex nudâ & simplici nominatione minus firmo, litem
moveret, schedulam indenturæ affigendam legitime fir-
matam Academiæ transmissit Camdenus sub hac verborum
formulâ.

OCTOBR. 16. 1622.

*Ego Gulielmus Camdenus Degorem Whear literis honoratissi-
mi Cancellarii, Vice-Cancellarii, & plurimorum doctissi-
morum commendatum, & postea usu & dissertationibus de
re Historicâ penitus mihi perspectum, Pralectorem primum
Historiarum constitui & constituo: & volo, ut L. Anna-
um Florum primum juventuti praelegat, quosque sibi vi-
sum fuerit.*

Gul. Camdenus.

Cum

Cum verò Delegati, ad quos condendi de lecturâ Historiarum statuta spectabat facultas, è re magis fore, si Praelector Camdenianus operam & studium in Historiâ Ecclesiasticâ excolendâ impenderet, judicaverint, indulto Praelectori iustitio & ab ordinariis lectionibus cessatione, ut muneri aptior magisque idoneus redderetur, cumque Whearus hanc novam studiorum, quibus planè erat inasuetus, methodum & rationem inire adultiori vitæ ætate reformidaverit, Camdenus in illius favorem se istam professionem de solâ civili Historiâ instituisse literis 6 Januarii 162). scriptis testatus est. Nondum quispiam ex Ordine Sacro, quod maximè dolendum videtur, gloriam Camdeni æmulatus est: illa enim nobilissima Historiæ, quæ in rebus sacris & Ecclesiasticis recensendis versatur, pars adhuc eget Illustratore & Patrono. Licet enim è nostratibus Theologis quamplurimi, quod luce clarius est, in hoc genere studiorum, quibus ex vi canonum sedulò incumbere oportet, ab ipsis reformatæ Ecclesiæ initiis longè eminuerint, adhucque emineant, tamen hoc mihi æquus Lector faciliè dabit, non parum aut decoris & gloriæ in Academiam, aut utilitatis & adjumenti in harum literarum Candidatos redundaturum, si, quod flagrantissimis votis sæpè sapiùs optavi, ejusmodi munus professorium lauto, saltem modico, stipendio auctum institueretur. Sed ut ex hoc diverticulo in viam redeam. Ab æmulo, cui multum doluerat hanc Spartam ipsi ornandam non cessisse, magis metuere debuerat Whearus, artibus & versutiâ munere suo, ni opportunè cavisset, exuendus. Brianus enim Twinus, Antiquitatum Anglicanarum, quod ipsa fatebitur invidia, scientissimus, quem Camdenus, sive illius obsequio captus, sive affectu erga illum & studia, ne ille quasi neglectus fatisceret, illave quoque labascèrent, motus, Whearo, si quid illi humanitus contigisset, suffectum iri destinasset, importunis amicorum precibus, *Lectura Historia donationem, collationem, sive advocacionem, insertis* hîsc

hulca verbis, *proximè post mortem Degorei Whear, resen-*
tationem, vel cessionem in quodam instrumento 21 Martii
 1621. signato sibi fieri procuravit, Whearo, si cederet,
 pecuniam numeraturus. Quod cum à quibosdam Aulicis,
 parziariis Twini Advocatis, reseivisset Camdemas, frau-

(¹) V. Regist. © vel potius ex-
 cerpta è Registris per Briapum Twi-
 num & Doctorem Langbajnum,
 Archivorum custodes eruditissimos,
 p. 418.

(¹) Reg. N. 172.

dem sibi factum fuisse (¹) in literis
 ad Whearum gravissimè conquestus
 est. Priores tamen indebita prensa-
 tione extortas revocare, sicer offensus,
 noluit, quas post Camdeni mortem à
 Twino prolatas, & (²) in Convoca-
 tione 8 Januarii 1621. perlectas ratas
 habuit Academia. Mortuo verò Twino, cui si fuisset su-
 perstes, jus ad succedendum Fundatoris literæ dederant,
 Academia jam sui juris, neque cuiquam alii obstricta, sibi
 omnibus futuris temporibus Prælectorem eligendi faculta-
 tem asseruit. Ut vero se diligentem gratumque ostende-
 ret Whearus, primos conatus (²) de

(¹) De ratione & methodo leg-
 endi Historiæ dissertatio habita in
 Scholâ Historicâ 12 Julii 1623. à
 D. W. 3°. 1623.

ratione & methodo legendi Historiæ Pa-
 trono & Benefactori suo inscriptos
 anno M. DC. XXIII. edidit, qui po-
 stea magnis accessionibus locupletati
 heic apud nos & alibi prodire. Liber sanè utilissimus,
 & dignissimus, qui juventutis Academicæ manibus te-
 ratur.

Jam deposita latifundiorum sarcina, divini Senis mens cu-
 ris solutior ad cælum alacrius ardentiusq; anhelabat, & quasi
 in terris longiorem ætatem degere illum voti sui compotem
 nuperrimè redditum taderet, morti se componit, quam
 penè instare tum ipsâ senectute, tum morbis quotidie in-
 gravescentibus admonitus, totum se officiis pietatis, prout
 virum bonum & Christianum decuit, impendit; mentem-
 que divinæ bonitatis, quam per integram vitam expertus
 fuerat, contemplatione, & jucundâ melioris vitæ beatitu-
 dinisque

ditisq; per Christum consequenda spe solatur; atque ne
 quippiam terrenum sanctis meditationibus intercederet,
 animamque avolaturam remoraretur, de tantillo, quod
 sibi reliquisset, disponendo paulo sollicitus, testamentum
 propria manu descriptum, nemine conscio, 21 Maii
 M. DC. XXIII. condidit; (1) in cujus ipsis initiis, mi-
 sericordiâ divinâ hac solenni verborum formulâ quasi ti-
 tulo dilucido præfixâ, *Dei miserere mei peccatoris, im-*
ploratâ, totam suam spem in infinitâ Salvatoris & Redempto-
ris sui Jesu Christi misericordiâ repositam cum fiducia, quâ
decurrit, profiteretur; deinde pauca de corpore in loco, ubi
 mori contigerit, sepulturæ mandando, & pecuniis tum
 mediocri fortunæ viris, aliisque illum quâpiam cognatione
 attingentibus, tum in usum pauperum erogandis, subinde
 interponens, ne amicorum, quos summâ observantiâ &
 amore coluerat, jam in ultimo vitæ agone constitutus, ob-
 livisci videretur, legata cœu testeras immortalis amicitia, si
 id per factorum leges licuisset, relinquit: quæ si minutatim
 enumeravero, fortasse Lectori curioso illud non displice-
 bit. Imprimis, D. Fulconi Grevillo, Baroni Brook &
 Scaccarii Cancellario, *cujus gratuitâ benevolentia, ipsius*
verba sunt, ad officium & dignitatem Regis armorum promo-
vebatur; cantharum argenteum ad valorem x librarum
 obtulit: pecunias societatibus tum Pictorum Londinensi-
 um tum Calceariorum, quibus emerentur duo canthari suo
 nomine inscribendi, Thomæ Alleno ex Aula Glocestrensi
 Oxon. amico veterrimo, sedecim libras, Jano Grutero
 Bibliothecario Electoris Palatini Heidelbergæ quinque,
 D. Francisco Leigh & D. Petro Manwood quatuor,
 D. Gulielmo Pit tres, Equestris dignitatis Viris, Joanni
 Seldeno è Societate interioris Templi quinque, ad annu-
 los comparandos; singulis denique Heraldis quatuor,
 Prosecutoribus ad arma duas, in fraterni amoris & charitatis
 indicium, licet exile, legavit. Libros verò omnes tam

(1) Ex Te-
 stamento
 in Curia
 Præroga-
 tivæ.

impressos quam manuscriptos, & quicquid erat suppellectilis librariz, exceptis antiquis sigillis, codicibusque, quotquot ad rem Heraldicam & Genealogicam spectabant, quos Successoribus suis, ut ipsis forent subsidio, legaverat, nobilissimo Viro D. Roberto Cottono Equiti & Baronetto reliquit. Impressos verbò urgente D. Joanne Williams, Ecclesie Westmonasteriensis Decano, Episcopo Lincolnensi, & magni sigilli Angliæ Custode, qui liticulæ movendæ ex homonymiâ vocabuli Anglicani, ut causabatur, in testamento Camdeniano, quod vir nobilissimus D. Joannes Cottonus Baronettus, Thomæ filius, & Roberti nepos, avitæ gloriæ illustrium majorum, & virtutum, quibus inclare, hæres, mihi narravit, occasionem capaturus esset, vel potius urgente ipsius erga bonas literas amore Bibliothecæ in Basilica Westmonasteriensis nuper conditæ idem Cottonus postea dono dedit. Quod solutis legatis reliquum foret, id quantum quantillumve, Gulielmo Heathero pleno jure possidendum voluit; quoque certius, quod in tabellis signatis faciendum ordinaverat, adimpleretur, ultimæ voluntatis Curatores, D. Rob. Cottonum & Joannem Wiseum, quorum fidem & amicitiam per multos annos senserat, ex legato x librarum utrisque relicto, quo die justa funebria celebrarentur, pullatis vestibus induendos, constituit.

Tandem senio confectus, mortem, cui diu assueverat, fortiter admodum & Christianè opperiens, quasi illa cunctari æternæ beatitudinis avidissimo videretur, Deo Opt.

Max. * septuagesimo tertio ætatis anno nondum expleto nono die Novembris M. DC. XXIII. in villâ suâ Chisilhurstanâ, quam tantoperè dilexerat, animam reddidit, ut in vitâ, sic quoque in morte ipsâ, placidissimus.

Curatores Testamenti pro amore erga defunctum, solâ hæc ex parte, contra quam cavisset Camdenus, facturi, corpus

* Hinc error in Inscriptione Sepulchrali corrigendus: ceret enim constat, illum solis duobus annis & dimidio, septuagenario majorem decessisse.

corpus ex rure Westmonasterium deferendum esse, ut in isthoc augustissimo Templo inter antecessentium seculorum Heroes conderetur, universis applaudentibus amicis, cum id etiam optimorum fuerit votum & expectatio, cœsuere. Hoc ipsius dignitas, hoc illorum pietas, ut publice parentaretur, exigebat.

Decimo nono die ejusdem mensis funus maxima cum pompâ elatum. Primo viginti sex senes egeri regis talaribus amicti incedebant; deinde suo ordine Generosi penulati, Armigeri, Equites, D. Henricus Bouchierus, postea jure successionis Comes Bathoniæ, D. Franciscus Leighus, Balnei Eques, D. Robertus Cottonus, Eques & Baronettus; Heatherus artis Musicae Doctor, quem *Executorem*, uti appellamus, Camdenus constituerat, Suttonus S. Theologiae Doctor, & Ecclesiæ Westmonasteriensis Præbendarius, mox futurus concionator. (*) Vex-

illum gestabat Wiatus cognatus, quem excepere Philippus Hollandus à portâ demissoria, & Augustinus Viscentius à rubrà cruce denominati Praefectores, suis Paludamentis, sicut ceteri è Collegio Heraldorum, induti: galeam defuncti & cristam Joannes Philpottus

(*) Ex Registro nuncupato *Familiar Corroboratus*, quod signatur f. 52. fol. 56. in Archivis Collegii Heraldorum. Hoc consului, per quum benevol. id permittente Viro amplissimo & clarissimo D. Henrico Sae. Georgiæ signatus dignitatis, Clarendon.

à rubro dracone nuncupatus, scutum verò, in quo arma ejus gentilitia depingebantur, Samuel Thomsonus Heraldus Windforiensis, manibus ferebant. Proximè corpus subsequebatur: supra sandapilam, quam instratum ex nigro velluto holoferico contextum obvolvebat, paludamentum & coronâ, quâ caput in die inaugurationis erat redimitum, juxta appositis, ab utrisque lateribus bini instratum sustinebant, Sampsonus Leonardus à caeruleo mantello, Henricus Chirringus Heraldus Cestriensis, Henricus San-Georgius Richmondensis, & Gulielmus Penforus Lancastriensis. Post forestrum procedebat D. Gulielmus Segarus

Garterius, Principalis Armorum Rex, cujus latera D. Richardus San-Georgius, Rex Armorum Borealis, & Robertus Treswellus Somerssettenfis stiparunt; splendido & pulcherrimo ordine quoque incedeabant honoratissimus magni sigilli Custos, Officialibus, Comes Leicestriae, Vice-Comes Grandisonus, Episcopi Londinensis, Wintoniensis, & Dunelmensis, quanti viri! alique Praefules venerandi, D. D. Pagettus & Carew, alique nobilissimi Barones, quos quamplurimi Equestris dignitatis nobilisque prosapia Viri, magnificam hanc ~~revelant~~ claudentes, excepere. In Basilica vestibulo Canonici, Vicarii, & Choristae, sacris vestibus induti, obviam euntes, corpus in navim deduxerunt, indeque concione, quam piissimam & elegantissimam habuit Suttonus, peracta, ritu solenni in meridionali porticu versus Occidentem extra eorum prope Virum maximum Isaacum Casaubonum & regione tumuli Chauceriani, spe certa felicitis resurrectionis, terrae mandarunt. Concurrerat quoque densis agminibus numerosa plebs, tum in plateis, per quas itum erat, tum in Templo, quam dignitatis & virtutis Camdenianae fama ad funebre hoc spectaculum allexerat. Nemo sane aut integri probitatis & eruditionis famam vixit, aut majori sanctitatis laude decessit; nemo denique solennioribus exequiis sepultus. Amici hoc ultimo pietatis & amicitiae officio functi, Camdeno suo, Viro optimo & eruditissimo, de Patria, de literis optime merito, jam jam longum vale dicturi, donec aeternitatis aurora illucescere coeperit, non illum aut muliebribus lachrymis aut fletu indecoro, sed laudibus, sed admiratione prosequuntur, illum licet subductum oculis, & memoria nunquam excidere passuri.

Postquam Oxonienses Camdenum ad Beatorum sedes migrasse accepissent, suam interesse non tantum dolere, (satis enim sibi, satis quoque ipsis vixerat) quantum tollari, quam venera-

veneratione erga Virum optimum vitâ functum ferrentur,
 iusto gratitudinis sensu tacti, censuere. Parvum enim vide-
 batur, Whearum Camdeni memoriam in Scholâ Histo-
 ricâ coram Auditoribus suis die secundo Decembris cele-
 brasse, cum id privati officii ratio exigere videretur; nisi
 quoque publico Academiæ nomine fuerit manibus Camde-
 nianis parentatum. Id muneris elegantissimi ingenii Viro
 Zouchæo Townleio ex Æde Christi demandatum, conven-
 tusque solennis erat indictus, ad quem certatim confluxere
 Doctores, Magistri, totaque juvenus Academica, nullius
 laudes aut avidioribus auribus aut sonantiorè plausu excep-
 turi. Nec defuit aut Camdeno aut sibi facundissimus Ora-
 tor. Non vero se sic functum officio pro prudentiâ & pie-
 tate suâ sensit Academia, perennius famæ Camdenianæ
 monimentum consecratura. Inde paulò post iussu Super-
 iorum versus à Musarum alumni in laudem Camdeni
 compositi, quos in librum collectos ineunte anno 1624.
 ibidem sub hoc titulo, *Insignia Camdeni*, in publicam lucem
 emittere placuit: tandemque ^(*) in magnâ & solenni Con-
 vocatione 18 die Decembris, vix post funus mense elapso,
 consentientibus omnium suffragiis, à Senatu Academico
 decretum erat, ut *propter summam suam in Academiam Oxonien-
 sem munificentiam*, in numerum Benefactorum adsci-
 tus Camdenus, statis solennitatibus, quas religiosissimè
 observat Academia, cum cæteris, i. e. cum serenissimis
 Regibus & Reginis, reverendissimis Archiepiscopis &
 Episcopis, illustrissimis Regni Proceribus Magnatibusque,
 unâ cum Savilio suo, quorum licet dispar ortus & fortuna,
 par virtus & eruditio, utraque summa, perpetuò futuris
 temporibus expresso nomine recenseretur. Viget apud
 Oxonienses Camdeni memoria, neque unquam abolebitur,
 imò apud omnes æternum vigeat, quousque literæ con-
 stabunt.

(*) Regist.
 N. fol. 170.

Corpore erat vegeto, staturâ iustâ, & decorâ facie, quam gravitas infidebat, quod icones, quæ supersunt, ostendunt. Importunis enim Peireskii aliorumque Amicorum, qui ut illorum oculis imagine quotidie obversante divinas mentis dotes melius contemplerentur, id expetiissent, precibus victus, se pingi tandem consentiebat. Potissimum verò ejusdem instituti Sodales sibi semper hac parte illius, licet maximè imperfectâ, adesse, suisque consultationibus interesse, ut quem imitarentur coram haberent, voluere. Identidem Pictores, cum Camdenus è Pictore esset prognatus, ut artis suæ honori consulerent, tabulam ad vivum expressam, hi & illi in conclavibus appensam habuere: ambæ igni perierunt. ^{Idem} verò, antequam fatale illud incendium maximè deplorandam Urbi stragem intulisset, amore & admiratione Camdeni captus Sylvanus Morganus, professione Pictor, at liberalibus disciplinis egregiè excultus, genealogiarumq; admodum peritus, quod liber ejus de *Gnomonicâ*, & *Sphærâ*, ut ita cum veniâ reddam, *Gentilitatis* ostendunt, quantum artifex manus exprimere poterat, curavi delineandum: nec isthoc contentus, aliud fieri jussit, quod multiplici & quidem curioso ornatu adauctum pro insigni præ foribus habet. Cæteras autem Camdeni originales, uti loquuntur, imagines melior fors manet: unam, ipso donante Camdeno, quam Marcus Gheetades pinxit, Whearus, cum sui esset peculii, ut omnium Academicorum oculis perpetuo pateret, Scholæ Historicæ, ne tanto ornatu destitueretur, solenni oratione 26. Novembris M. DC. XXVI. habitâ, præsentibus Academiæ Primoribus dedicavit, insignibus gentilitiis, cum symbolo, quo uti consueverat, *pondere*, *non numero*, ex adverso additis, & hisce versibus subtus positis:

Hic

*Hic oculos similes vultusque, hic ora tueri
 Poseris, nec ultra has artifex quivis manus.
 Annales ipsum celebrisque Britannia monstrant ;
 Perenniura saxo & are iustiacula.*

*Quisquis & Historia cathedram conscenderit, esto
 Benignitatis usque monumentum loquax.*

Degoreus Whear primus Pra. P. E. posuit.

HISTORIAE ECCLESIAE IUBAR LUX & praecLARA VETUSTAS
 CLARENTIUS VITA SENEAE.
 NONO NOVEMBRIIS MDCLII.

*In altera parte tabulae, Gulielmus Camdenus Clarentinus Prae-
 lectura Historica Fundator manifestus.*

Supra Cathedram verò haec verba in pariete descripta
 leguntur :

Schola Historica instituta

ANNO

HISTORIAE VITAE si quis DONAVERIT HIC EST.

Alteram, quā pariter donatus, D. Rob. Cottonus in
 suā Bibliotheca, nobilissimo Antiquitatum Britannicarum
 sacratio & gazophylacio, tanquam in loco maximè idoneo,
 quam suis codicibus manuscriptis, chartis, cimeliisque
 moriens locupletaverat Camdenus, seris servandam nepo-
 tibus reposuit; juxta quam iconem titulo obversam reprae-
 sentandam curavi. Hanc quoque Camdeni, quod lubens
 addo, inter virorum hujus aevi maximè illustrium iconas
 non levi curā & impendio collectas Vir illustrissimus,
 D. Edwardus Hyde, Comes Clarendoniae, & non ita pri-
 dem Angliae & Academiae Oxoniensis Cancellarius, ipse
 quoque

quoque inter Maximos jure meritissimo recensendus, ne-
tquam desiderari passus est. Dum verò Camdenus lan-
guesceret, & proximè expiraturus esse videretur, ab Amī-
cis clam immixtus Pictor, qui vultum pallidum, genas de-
pressas, oculosque caligantes furtivā manu depingeret, ut
illius, quem in vitā, in morte imirandum proposuere, vi-
va quādam idea menti fortius infingeretur.

Sed vividior & longè expressior Camdeni imago ex vir-
tutibus, quas nulli colores exprimere poterant, effingenda
est. Ab ipsā adolescentiā, quamprimum menti sese lite-
rarum amor insinuaverat, eas pertinaci ac immodico stu-
dio excoluit, in aliis Vir rarissimæ moderationis; & ut ab
iis neutquam avocaretur, Ortelii, Josephi Scaligeri, Ni-
colai Fabri, aliorumque, quorum fama melius scriptis ex
fecundissimo cerebro prognatis quā longā nepotum serie
in omne ævum propagabitur, exempla æmulatus, opulen-
tis matrimoniis, quæ multa studiorum impedimenta alla-
tura prævidisset, vitam prætulit cœlibem, sancti propositi
usque & usque retinentissimus. Vix intermissis labori-
bus fatigatum corpus succubuit, salute profligatā, quam
aliter ex debitā humorum crasi, quam dederat natura, in-
tegram conservasset. Hinc toties adultā ætate febribus
vexatus, hinc morbi ex intensiori studiorum curā sæpè re-
crudescentes. Amici, quibus id erat cognitissimum, ut
sibi parcens sapientiam ex modo retineret, consuluere, quod
tamen acri & sublimi ingenio ad summa quæque enitenti
longè erat difficillimum. Solertia mentis in ratione &
methodo studiorum quā maximè eluxit: neglectis enim
Pœseos amœnitatibus, quibus adolescentulorum animi ir-
retiuntur, ad solidam veramque eruditionem sese appli-
cuit, ipsum tamen à Musis, licet earundem non strenuum
cultorem, non prorsus abhorruisse, versus rogatu Amico-
rum, qui scripta elegiis Camdenianis honestari voluerint,
aut mentis relaxandæ causā, subindè compositi, satis
ostendunt.

ostendunt. Incredibilis & summa diligentia in muniis publicis, quæ sortitus est, obeundis utebatur, pro piaculo habiturus, si quispiam ignaviae crimen ipsi objecisse jure potuisset. Munere Heraldico nemo majore aut fide aut cura functus est. Librum, ut cætera taceam, attestor, in quo obitum & funera illustrium & nobilium Virorum debita cum pompa celebrata, quam non sine detrimento & labe Nobilitatis hisce funebribus justis apud plebem olim servatae omissem querimus & dolemus, recenseri curavit. Nemo in dignoscendis stirpibus Genealogicis aut studiosior aut felicior: quod MSS quoque monstrant: nemo in visitationibus suis & in insignibus Gentilitiis concedendis cautior; cum enim ignobiliori prosapia prognatis, aut virtute bellica, aut literarum studiis, aut qualicunque singulari industria inclarescere contigerit, Regibus armorum insignia tanquam meritorum præmia ad posteros transmittenda iisdem impertiri licet. Ejusmodi diplomata dilucida & eleganti verborum contextura Latine confecit Camdenus; cum vero ad blasoniam seu insignium descriptionem ventum esset, sæpenumerò voces Gallicas, quæ sunt apud nos frequentissimi usus, inde enim ars ista ad nos emanavit, adhibuit. Hoc sanè Latino sermone aggressus est in *Britannia* suâ, in plerisque quidem feliciter & satis accuratè: licet in leviusculi momenti paucissimis, quod aliqui Sylvestri à Petrà Sanctâ aliorumque lucubrationibus postmodum editis adjuti monent, fortasè non adeò exquisitam criticam adhibuerit.

Cum Collegis suis vixit amantissimè, ne D. Brooko quidem, cui ignoverat, infestus: nec immerito. Brookus enim, si intra debitos fines sese continuisset, ob ingentes labores in Genealogiis indagandis diu impensos non parum fuisset laudandus. Tantum autem abest, ut quispiam illi tyrocinium in artis pictoriæ studio & professione exprobrare debeat, ut potius hoc in laudem cedat

quam maximè, quod ingenio & industria sua dignitatem Heraldici tandem fuerit consecutus. Ita candidè pro innata bonitate erga omnes se gessit Camdenus, licet clarissimis Viris Joanni Philpotto & Augustino Vincentio, quos paterno amore complexus est, illorum vicariâ operâ in suis visitationibus adhibita, impendit favere videretur: quod cum ceteri ejusdem sodalicii agrè ferentes, supplices libellos D. D. Commissariis, muneris Comitris Marescalli Angliæ Administratoribus, quasi ipsis hæc in re parum æquus fuisset Camdenus, exhibuissent, ille jus suum quemlibet Deputatum pro arbitrio & ad libitum constituendi literis responsoriis vindicavit. At lis ista, quæ salvis bonis moribus agitari inceperat, illa quoque amicitia brevi componebatur.

(°) Britan. in Comitatu Huntingdoniensi pag. 368. — Davids natus erat Henricus, Henrico Davids Comes Huntingdonia, per cujus alteram, filiam Isabellam descendit Cunningham & alia latifundia jure conjugali ad Robertum Brus, à cujus primogenito filio Roberto, qui agnominis Nobilis, Jacobus Rex Magnæ Britannia restâ linea genui ducit: A Bernardo filio juniori, cui hoc Cunningham cum Exton obtigit, Robertus Cotton, Vir dignitate Equestris, qui præter ceteras virtutes bonarum artium admirator & indagator summus, conquisitis nullius monumentis veneranda antiquitas, hic instituit Armarium, à quo mihi in hac tenebris lumen pro singulari humanitate sæpenumerò prætulit.

Inter amicos maximè familiares habuit, (°) D. Robertum Cottonum, & D. Franciscum Godwinum, primò Episcopum Landavensem, postea Herefordiensem, hunc itineris 1590 in Walliam, illum in Cumbriam ceterasque Septentrionales Angliæ Provincias A. C. 1599. suscepti comitem, Matthæum Sutclivium D. Henricum Savilium, D. Henricum Wottonum, Jacobum Ulserium Armachanum, D. Henricum Bourghierum, D. Henricum Spelmannum, Joannem Selde-num, aliosque amplissimæ dignitatis, & stupendæ eruditionis Viros, quibus illum suavissimi mores reddiderant longè charissimum; tantâ enim lenitate & mansuetudine præditus erat, ut apud omnes bonus Camdenus audiret: interim non artificiosis obsequiis aut callidè simulandi arte famæ popularis captator. Nemo apud exteros, ut supra dixi,

dixi, eruditionis fama magis inclaruit, nemo ab ipsis magis consultus, aut majori in honore habitus: licet per negotiosam vitam Patrio solo adfixus, ne pedem quidem unquam extra Angliam movisset: quod adnotari maxime oportuit, ne quispiam D. Jobertii, ex lapsu memorie alium pro alio substituentis, literis deceptus, illum olim Patavii studuisse crederet.

V. Epist.
XCVII.
pag. 138.

Honorum minimè appetens, ne Equestris quidem dignitatis, quam præ modestiâ recusavit. Neminem aut sermone aut scriptis læsit: ut enim pectus habuit candidum, non invidia, non vindicta, non malo æstu exagitatum, ita linguam ab omni perulantiâ calamumque à convitiis temperavit. Crebrâ experientiâ didicerat, studium veritatis eruendâ in Annalibus ipsi odium & obretationem peperisse; idè de parte alterâ in lucem publicam edendâ, quod supra monui, non sollicitus, vel potius ne ederetur, nisi post cineres conditos, maxime sollicitus, totum id Regiæ Majestatis arbitrio commisit, obnixè deprecans, ne, si ita statuisset Rex optimus, in vernaculum sermonem opus istud Historicum ipso vivente verteretur, satis gnarus, indoctos è vulgo Lectores iniquissimis censuris in Historiarum Scriptores, ut ut veritati ex integro litaverint, dum vica adhuc superest, pro satuitate & malitiâ suâ ferri solere. At à Viris, quos ingenua educatio aequè ac natalium prærogativa supra vulgus evexerit, mitius & humanius exceptum iri meruit Camdenus. En! quo circus amor & injuriam fictam ulciscendi impetus temerarium ferocis præcipitisq; ingenii juvenem rapiunt. Causatus enim ille, Camdenum familiæ suæ ignominie notam inuisse, eò quod quandam cognatam, suppresso licet nomine, artibus amatoris nobilissimi Viri, & ob fortitudinem & eruditionem postea meritò celeberrimi, qui illam tamen in Uxorem duxerat, pellectam, suæ pudicitie non satis cavisse, quod per universam Aulam Regiam percrebuit, meminisset, in ipsius

reputat in Basilicâ Westmonasteriensî super sepulchrale monimentum exstantem sapiens, extremam nasi partem amputavit, nescio an majori stultitiâ an vesaniâ; quod Vir splendidis natalibus, virtute & fide integrâ, suavissimis moribus, & eruditione eleganti ac solidâ verè nobilis, Carolus Hattonus Armiger mihi enarravit. Denique, erat Christianæ pietatis & religionis assiduus ac sincerus cultor, & Ecclesiæ Anglicanæ obsequenrissimus filius, omni tûm Pontificiæ superstitionis tûm Puritanæ factionis fermento vacuus.

(P) V. Analesta de rebus Catholicorum in Hiberniâ. 8vo. 1616. pag. 113.
(q) V. Ep. CXCV. p. 246.

(P) Cum verò Hibernus quidam Fraterculus in Analestis suis dixisset, *illum spe hujus seculi delusum, & mundani honoris lenocinis illectum*, quasi dissimulatâ religione, istud fecisse, aliûsmodi non inassuetus convitiis, (quippe quem (q) Personius & Possevinus Jesuitæ, alique pro pietate & charitate Catholicâ stigmatæ hæreseos notassent) mendacissimam calumniâ, rectæ & integræ conscientiæ testimonio fultus, securè neglexit; nec elaboratâ apologiâ opus habuit, cum integritatem ac zelum asserendæ religionis, in Ecclesiâ Anglicanâ legibus stabilitæ, intimæ admissiõis Amici, scripta, torulque vitæ tenor id satis testarentur. In quâ fide vixit, in eadem tranquillè & feliciter diem suum obiit, apud amicos magnum sui desiderium relinquens, apud posteror verò famam immortalem. Monimentorum ex candido marmore, etsi non valde magnificum, satis tamen pro dignitate decorum, posuerè Amici: cui superincumbit dimidiata ipsius, manibus librum, cujus foliis insculpitur BRITANNIA, sustinentis effigies.

A dextero latere insignia Muneris, quod gessit, cum Gentilitijs in eodem scuto à summo bipartito, à sinistro sola Insignia Gentilitia seorsim depinguntur: capiti impendet corona, Armorum Regibus propria, cum hæc inscriptione:

QUI

QUI FIDE. ANTIQUA. ET. OPERA. ASSIDUA.
BRITANNICAM. ANTIQUITATEM:

INDAGAVIT.

SIMPLICITATEM. INNATAM. HONESTIS.

STUDIIS. EXCOLUIT.

ANIMI. SOLERTIAM. CANDORE. ILLUSTRAVIT.

GUILIELMUS. CAMDENUS.

AB. ELIZABETHA. R. AD. REGIS. ARMORUM.

(CLARENTII. TITULO.) DIGNITATEM.

EVOCATUS.

HIC. SPE. CERTA. RESURGENDI. IN.

CHRISTO. S. E.

Q

OBIIT. AN. DNI. 1623. 9 NOVEMBRIS.

ÆTATIS. SUÆ. 74.

G. CAMDENI Scripta bælenus edita.

Britannia, sive florentissimorum Regnorum Anglia, Scotia, Hibernia, & Insularum adjacentium ex intimâ antiquitate Chorographica descriptio. Londini 1586. 1587. in 8°. 1590. ampliori octavo: eodem anno Francofurti apud Joannem Wechelum. Londini 1594. & 1600. in 4°, in cujus fine habetur responsio ad Antiphili calumnias: & 1607. folio, plurimis locis magnâ accessione adaucta, & chartis Chorographicis illustrata. Denique edita est in Atlante Janssonii (cujus quartam partem constituit) Amstelodami 1659. nitidissimis quidem characteribus, sed ordine planè diverso: multis omisiss, multis quoque è Johannis Speedi aliorumque scriptis interpositis adjectisque, ut quid ipse Camdenus, quidve illi scripserint, merito ambigatur. Opus hoc eximium omni laude majus, emendationibus & additamentis, ab ipso Camdeno factis, & limari & augeri potest, modò quispiam harum literarum peritus, Virorum Nobilium favore & patrocinio adjutus, de novo splendendum in se suscipere velit. Sed cum illud non nisi magnis sumptibus absolvi possit, nec hoc in præsentem expectandum est, ad tempora auspiciatiora necessariò reservabitur.

In epitomen redacta à Regnero Vitellio Zirizro. Amstelodami 1616 & 1639. 8°.

Anglice versa à Philemone Hollando Coventrienfi, Medicinæ Doctore, qui sæpe in dubiis obscurisque locis de vero verborum sensu & significatione consuluit Authorem. fol. Londini 1611 & 1637.

Grammatices Græcæ institutio compendiaria, in usum Regiæ Scholæ Westmonasteriensis. Londini in 8°. 1597. centies serè recusa.

Reges,

Reges, Regina, Nobiles, & alii in Ecclesiâ Collegiatâ B. Petri Westmonasterii sepulti, una cum ejusdem Ecclesiâ fundatione præfixâ, Londini 4°. 1600, 1603, postea cum additionibus ad annum 1606. ib.

Anglica, Normannica, Hibernica, Cambrica à Veteribus descripta: ex quibus Asser Menevensis, Anonymus de vitâ Guilielmi Conquestoris, Thomas Walsingham, Thomas de la More, Gulielmus Gemiticensis, Giraldus Cambrensis.

Plerique nunc in lucem editi ex Bibliothecâ Guilielmi Camdeni. Francofurti, folio. 1603.

Reliquia Britannica, sive de Britannia incolis, & de eorundem linguis, nominibus, cognominibus, paronomasiis, anagrammatismis, insignibus, nummis, symbolis, vestitu, proverbiiis, epitaphiis, &c. Anglicè. Londini 1604, & 1614. 4°. Liber multoties postea recusus, cum additamentis Joannis Philpotti Heraldî titulo Somersettensis.

Actio in Henricum Garnetum, Societatis Jesuiticæ in Angliâ Superiorem, & ceteros, qui proditiōe longè immanissimâ serenissimum magnâ Britannia Regem & Regni Angliæ Ordines pulvere fulminali è medio tollere conjurârunt: una cum orationibus Dominorum Delegatorum.

Adjectum est supplicium de Henrico Garneto Londini sumptum.

Omnia ex Anglico à G. Camdeno Latinè versâ. Londini 1607. in 4°.

Excudebat Joannes Norton, serenissimæ Regiæ Majestatis in Latinis, Græcis, & Hebraicis Typographus.

Annales rerum Anglicarum & Hibernicarum regnante Elizabethâ ad annum salutis. M. D. LXXXIX. Londini 1615. fol. Francofurti 1616. in 8°. Annales ad obitum, R. Elisabethæ continuati. Lugd. Bat. 1625, & 1639. 8°. Lond. 1627. fol. & postea alibi. Bis terve Anglicana versio prodiiit Londini in folio. Prima pars Gallicè versâ per Paulum de Belligent, Advocatum in Parlamento Parisiensi, Londini 1620, & postea integrum opus per eundem, Parisiis. 1627. 4°. Elogia

Elogia & Testimonia CL. & doctissimorum Virorum
de G. CAMDENO.

L IPSIUS in commentar. ad 12-libr. Annalium Taciti.

Capio judicem te, Guilielme Camdene, qui Britannia tua nebulas claro ingenii sole nuper illustrasti.

Josephus Scaliger in animadversionibus in Chronologica Eusebii ad ann. M.M.CC.XIII. pag. 128. Amstelodami 1658.

Præterea nuper effusum est in Britannia saxum, quod ab erudito Gul. Camdeno in suo eximio opere producitur.

Epistolâ ad Richardum Thomsonem ccxxxii. pag. 500. Lugduni Batav. 1627.

Scripti ad te antea, mi Thomson, & puto te literas eas una cum libris, quos ad Camdenum nostrum mittebam, accepisse. Tandem ad manus meas ipsius Camdeni Anglici opus eximium & prælois operis prælo pervenit. Quo nomine gratias immortales illi ago. Neque nunc otium est illi testari, quanti ego illud opus, quanti ejus in me benevolentiam faciam.

P. Merula in præfatione ad Ennii fragmenta. Lugduni Batav. 1595.

— ex Germania per Gallias & Angliam, ubi instar omnium mihi fuit Gulielmus Camdenus, domum reversus —

Cosmographiæ partis 2. lib. 3. pag. 323. Amstelod. apud Hondium 1621.

Antiquorum Celtarum in Galliis vocabula cum idiomate Britannico hoc etiam tempore consonantia sunt, indicio CL.V. Gulielmi Camdeni, hæc ferè.

Thomas

Thomas Martinus in Historica descriptione vitæ & re-
rum gestarum Gulielmi Wiccami Winton. Episc. lib. 1.
cap. 3. Londini 1597. & nuperrimè recusâ Oxonii
1690.

*Gulielmus Camdenus ob præclaram Britannia descriptionem
perpetuò victurus.*

D. Henricus Savilius in præfatione ad Thomam Brad-
wardinum de causâ Dei :

Attestante doctissimo & diligentissimo Camdæno nostro.

Seldenus in Jani Anglorum facie alterâ — de viis re-
galibus loquens.

*Atqui à Romanis has autumat stratas eruditissimus ille no-
stras, & magnum Britannia lumen, G. Camdenus Cla-
xentius, quod Tacitus, Beda, & alii suadent. Deinde,
Quandoquidem verò iniuria deâit & incrementa horumce dis-
ciplina Britannia, remque tum Britannorum tum Gallo-
rum publicam, mores, linguam, sacra, profana, omnia
eadem pene aut paria fuisse jampridem à Gulielmo Cam-
deno est doctissimè ostensum, (quam te memorem
Camdenæ !*

*In freta dum fluvii current, dum montibus umbra
Lustrabunt convexa, ac dum Cynosura Britannos,
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.)*

Andreas du Chesninus in præfat. ad historiae Normanno-
rum Scriptores antiquos Lutet. Paris. fol. 1619.

— *Maximi vir nominis inter doctos, D. Gulielmus Cam-
denus Anglus exemplaria MSS. impetravit eaque trans-
misit ad V. I. & de literis benè meritum D. Nic. Fa-
bricius de Petrisco, Regium in Aquisextiensî Provin-
cia curiâ Senatorem, mihi summo amicitia vinculo cha-
rissimum.*

Nicolas Bergier-histoire des grands chemins de l' Empire Romain. à Paris 1622. 4°.

Livre 1. chap. 30. pag. 109. *Camdenus, qui a si doctement & elegamment décrit son isle de la grande Bretagne, nous témoigne.*

Pag. 112. *Camdenus, qui est du país, & qui a curieusement recherché & considéré la forme de ces grands chemins, dit —*

D. Henricus Spelmannus in Glossario in Herald.

— *Nomen Clarentieux, quod non minus quam omnium Heraldorum, eximie adornavit vir eximius, Gulielmus Camdenus (Sol in nostrarum Antiquitatum Zodiaco) radiis que perpetuis illustravit. Creatus hic fuit à Richmond prius Herald, Clarentius Rex Armorum à diva Elizabetha A. D. 1597. regni ejus 39. gestoque modestissime hoc officio, diem obiit literarum Reip. infelicem, 5. id Novemb. anno stili nostri 1623, & in celeberrima Ecclesia Westmonasteriensi sepelitur.*

Longè plura tum Nostratium cum Exterorum de G. Camdeno testimonia addidisse in animo habueram, quæ cum harum rerum studiosis inter legendum ubivis sese ingerant, ab hoc labore, qui planè supervacuum esse, & ostentationem redolere videatur, jure supersedendum censeo.

*Oratio in memoriam Clarissimi Viri Gulielmi Cam-
deni, Lectura Historica apud Oxonienses Fundatoris,
prolata per Zoucheum Townley ex Aede Christi,
Oratorem publicum tunc temporis deputatum.*

Ultimam solennitatis vestrae panegyrim redox occu-
pavit CAROLUS; cum rarum illud profundi
deposicum, cum salutem nostram omnium erudita susce-
pinus letitia. Inexpectato tamen fatorum ordine, vix
limen patriæ fama reditus salutavit, quin Camdenus ve-
ster expiraturus est. Restitutam scilicet adventu Principis
Britanniam sentit, & felicitatem publicam suo funere au-
spicatur. Quid properas Camdene? siste tam celerem
gradum; CAROLUS te jubet, siste. Nescis adhuc cer-
tos Britannia limites; nescis spem victoriasque CA-
ROLI; siste. Forsan trophæis numerosior, quam fuerat
periculis, aquor reviset, & peregrinas sedes iterum, tri-
umphans, ambiet. Forsan interminus vigor Europæ de-
ploret angustiam, & in ipsis Asiæ finibus tuam, quam
quarat ætas proxima, colloceat Britanniam: nunquam de-
erit, salvo Principe, ampla felicitatis materies, quæ Scrip-
tores provocet; deeritque semper, te mortuo, Camdene,
qui scribat. Et utinam non deesset hodie, Auditores, qui
vestrum vobis promeret Camdenum. Rerum certe mag-
nitudini longè inparem verborum fidem noster agnoscit
metus, & trepidantis animæ infœlicior oratio; eri-
git tamen labantem spiritum candor Academicus, meque
penè invitum, & vellem Camdeni Genio pleniorē, vobis
obtrudit. Non est autem ea argumenti sterilitas, ut longā
parentum serie Camdeni nomen dedicerem: quid deriva-

tum poscimus familiæ decus? Quid altiora stemmatum insignia, illo tantum accipienda nomine, quia Camdenus contulit? Neque hodierni instituti est, devia verborum levitare, Camdeni patriam vobis proponere: Camdenus sibi ipse Patria est. Agnoscit tellus Britannica mira industriae & gratitudinis pignora, agnoscit auræ tenuis æternum fœnus; & illum se genuisse gloriatur, per quem ipsa viveret. Quin video attentiores Auditorum animos, & Camdenum à me acrius poscentes; dum ipse æquâ vicissitudine vos à Camdeno postulo. Elaboratam Britanniae paginam sagax peragravit calamus, & intra libri limites conventum prævidit Academicum; illic prius unumquemque vestrum inter legendum salutavimus. Hinc occurrit antiquioris nominis nobilior sedes; illinc non admodum ignoti bene culta possessio: hæc parte talis floret, & talis altera. Ita provido communioris operis artificio, vos & argumentum fecit & Judices. Chartam non inveniet consciam nepos profusior, dum hic piè historicus, famam vendi non admittit. Augustiora devoret patrimonium rapacior senex, & oppressione solâ cognitus, novo gloriae privilegio, æternitati temporum possessor audiet, qui perdidit. Silebitur emptor inglorius, & hodiernus Camdeno hæres est, qui primus incoluit. Eodem etiam potentis ingenii radio, vobis pariter, totique mundo, vestram gloriam denudari voluit. Quid plus Columbus potuit? Imò quid planè potuit? Quid susceptum tot annorum exilium, dum perverso navigandi studio nativam patriæ suæ amittit dulcedinem, ut sterilitate potiatur alienâ? Camdenus terram ipsis incolis incognitam domi suæ patefecit. Testor vestræ Angliæ terminos, vix prius vestros; Testor illud ignorantie patriæ Ænigma, solumque quod eisdem antea & peregrinos habuit, & suos. Iterumque testor tenebras immortales, & vos vobis hodie obscuros, nisi Camdenus illustrasset. Placuit limiti Britannico diutius inhæsisse, sed dum devolvitur

devolvitur hujus Insulæ narratio, incidimus in descriptionem Wallingfordiæ, ubi Author Ædis Christi, nutricis suæ, memor est. Patiatur corona Academica Ædem Christi sibi gratulari, nec ultimis annumerare laudibus Camdenum: patiatur, si fieri possit, illo sine invidia frui, quem suum omnes desiderant. Nihil tamen honoris tui diminuet plausus ille domesticus; literas hic hausit Camdenus, literasque reddidit; omnia soliditatis fundamenta illic accepit, illuc contulit. Ecce ut festinat diffundere quod imbiberat, neque hic se diutius immorari patitur activa virtus, & sui semper prodiga. Excepit dotes imperio dignas dominatus Scholasticus, & onerosa erudenda juventutis cura; excepit, inquam, non ignotus angulus, ubi secura delitesceret ignorantia, sed Schola Westmonasteriensis, & Camdenum habuit Protodidascalum. Ita dextro sydere vir in omnium bonum destinatus, benignitate non vulgari, thesauros animæ tunc impertiit, utramque Academiam literato nobilitavit germine, ut invitâ fortunâ scientiarum vel sic Fundator existeret.

— *Hic pandere doctus.*

*Carmina Battiada, latebrasque Lycophronis atris,
Sophronaque implicitum, tenuisque arcana Corinna.*

Quot illustres rerum Anglicarum Præsides curiosâ excoluit indulgentiâ? Quot intellectu, quot animâ donavit? Mirantur omnes, eloquuntur omnes, & adhuc Camdeni numen sentiunt. Fœlix & in perpetuum duraturus labor fundamenta jecit Ecclesiæ, fundamenta posuit Reipublicæ, & ex illo Grammaticali ordine desumptum utraque proficitur lumen. Neque tamen pubes tantum apud suos tenerior inhiavit Camdeni studia; habuit alios ille inter Gentes exteras avidiores sui, & propè dixeram, discipulos. Hæret Opsopæus, Thuanus, Lipsius, à Scaligero dubitatur.

dubitatur. Quid fiet? Ubi tandem cognitionis spes resideat, si Scaliger hæsitet, si Lipsius ignoret? Transmittuntur literæ, & humili sciendi confidentiâ Europæ consulunt oraculum. Velata lugent Musarum capita; Camdenus velum detrahit. Oclusa stupent Artium mysteria; Camdenus aperit. Dignus unice, qui cœlo à consiliis adoptetur, & sacer fiat scientiarum Arbitrator.

— *sic ad opaca Sibyllæ*

Antra rogatura veniebant undique gentes.

O si liceret perfrui Musæi penetralibus, & arcana divinioris animæ miracula securè perscrutari: quàm omnia uno conspicerentur intuitu, cum observâsse contigerit, quantum laboris seculo priori addidit, quantum imposuit suo! Demitte me *Camdene*; tenuitatem nostram tot virtutum gravamen longè deprimit; demitte, & humeros inefficaces deserere. Frequens Historiæ tuæ lectura fias, & vivo meritum encomio clariora turgeant subsellia. Neque post Florum & Paterculum nuda facultatis tuæ irrepit recordatio. Recensete Salustium, Livium, Tacitum, iterumque Tacitum; aut si vobis placuerit, nova effingite scelerioris Genii nomina, qualia Camdenus vester transcendisse dignatus est. Adèd præpotenti acumine, dum imitatur, supervolat, & expeditâ fruitur in ipso conamine victoriâ. Nec diu vacavit, quin perfectiorem hanc artis Historiæ fidem ipsa postularer scribendi religio; postularunt, inquam, ELIZABETHÆ (quam nominâsse pietatis est) Annales: quos suscipit Camdenus, perficitque stylo tam plenè regio, tam undequaque & rei & sibi consono, quasi virginalem tantæ Majestatis splendorem libro suo maritare statuisset; ut pari famæ consortio posteris semper audiant, ELIZABETHA & CAMDENUS. Dum supererint, Academici, dicata Musis mœnia, dum stent immoti patriæ statisque termini, dum
virtutum

virtutum artiumque vestigia licuerit sperasse, Eliza recensetur, & recenset Camdenus. Ascende cœlos felix Camdeni anima, ad latus tui numinis ELIZABETHÆ affide: illic aspicias nudata pectoris consilia, & innocentem conscientiae candorem; intueri propius Reginam solio insidentem, & ecce quam similis Tuae est. Confer, revise, quam verè eadem. Castam aspicias, & intactae sanctitatis Ideam; talis tua est: cernis verà Majestate conspicuam, cæterisque fulgore cœlico prænitentem; talis Tua est. Vides denique prudentiae, pietatis, gloriæ compendiosam in una mixturam, & Tua certè talis est. Decore plena, atque onusta Gratiis, Tuo præluxit opere, nec minor illic emicuit Dea. Fruere cœlorum sedibus,

Consilia Heronum juxta Manesque beatos.

Dum nos benignitatis memores, unum hoc memoriz tuæ tributum solvimus, Albo inscriberis Academico, neque illic ELIZABETHAM deferres. Et nunc gestit animus quotidiana repetere bonitatis exempla; Savilium, Sidleium, Camdenum. Subtilis Matheseos Pater, Savilius: Naturæ prope altera Natura, Sidleius: at quid tandem aut Savilius ille, aut alter Sidleius, nisi famam propagasset testis temporum, & vita æternitatis, Historia? Ita Camdenus unicus eodem munere, & perpetuitati suæ consuluit, & universæ. Sed quid vos ulterius morabimur? Benevolos Pausanias hic Britannicus non postulat; abundè est, si non invenerit inhumanos. Nihil Camdeno nostro addi petimus, satis superque in gloriam fuerit, si Camdenum sibi non denegetis.

CAMDENI

Ex libro, cui titulus, CAMDENI Insignia.

QUA parte Britonum ponis æternos lares,
 Tanti Cadaver nominis? Num quâ lavar
 Doctas Athenas Isis impatiens thori,
 Nomineque cedens nondum Osiridi suo?
 Vel quâ fluentis ditior conjux novis,
 Thamefis superbum pulsât imperii caput?
 Num quâ Sabrinam cautibus septam videt,
 Hinc Camber, atque hinc Saxo? Num potius placet,
 Ubi vela pandit (Fluvius, an Pontus magis)
 Regalis Humber? Neque etiam Caledon Tibi,
 Ferox feraxque Iernâ sarcophagum negant.
 Te poscit omnis regio, & ereptum putant
 Funeris honorem. Quumque non nasci locis
 Possibile multis, conditum multis volunt.
 Infana pietas! viden' ut effero modo,
 Lacerum per urbes mille dum corpus jacet,
 Crudelis amor iste meritò, haud gratus fiet?
 Quâvis sepultum crede Camdenum plagâ,
 Quam consecravit vivus. Huic Cenotaphium
 Erunt columnæ qualibet, turres, agri,
 Muri, fenestræ: & in piâs laudes strepent
 Fluvii susurrans murmur; & canna leves
 Simul & loquaces; porticus toties sonans;
 Vocale marmor; garrulus Batti lapis;
 Nihilque mutum fuerit. A scriptis suis
 Quicquid recepit nomen, & nomen dabit.
 Guilielmus ille, vera parietaria,
 Monumenta scribens monumen erit Ipsus magis:
 Historia fiet, dum sit Historiæ suæ
 Pater & Patronus; conferens libras, libros.

Digitis colossū struxit æternū suis;
 Arcū triumphans posuit; & solidam super
 Triangularis Insulæ basim, sibi
 Erigitur ingens Pyramis: cui non nocent
 Ignis, vel unda, vel fremens clamor poli.
 Bene est, abunde est. Quī sibi fuit Epigraphæ,
 Aliis sepulchri ritibus facilis caret.
 Negat Lycetū par suæ quīquam ferat
 Patriæ aut Parenti. En, qui tamen meritis duas
 Matres superat, & Angliam, & Academiam;
 Enigma generis dum struit, castum licet:
 Hæc est Alumni Nata Bello situm sui:
 Hic est Parentis qui Pater Camden suæ.

G. Langton. S.T.D. C.M.P.

Magno Camdeno Reipub. literaria Principi parentatio.

HE U gentis decus & dolor togatæ,
 Dum vixit, decus & perenne lumen,
 Doctrinæ genius politioris,
 Musarum moderator, artiumque
 Quæstor publicus, unicus Magister.
 Seu tentat Sophiæ vias vetustæ,
 Informes latebras reconditasque,
 Ut vivos doceat cinis sepultus,
 Ut marmor legat, & lapis loquatur:
 Seu fastos recitat, nepotibusque
 Seris Historiæ facem propinat:
 Seu terræ & maris exprimit tabellas,
 Ut prudens Ptolemæus, & Strabones:
 Seu versus facit, & ciet Camœnas:
 Seu Græcè meditatur aut Latine,

(o)

Musarum

Musarum moderator, artiumque
Quæstor publicus, unicus Magister.

Quis stragem hanc doleat? licentiamque
Parcarum satis ecquis excretur?
Non deflet Niobe satis, nec Argi
Si jungas oculos, nec Hippocrenes,
Aut fluctus Heliconis, aut Pirenes,
Si fiant lacrymæ, satis parentant:
Heu gentis decus & dolor togatæ.

Samuel Fell. S. T. P. Præb. Eccl.
Chr. Westmonasteriensis.

*Nuncius Chronogrammaticus, de obitu V. C. Guil. Camdeni
Clarentii, ad Th. Cl. Reg. Prof. in Med. Aula Lat. P.*

L Atarum Præses Forium dignissime, quali
Me nuper arbitraris ægritudine
Mactum, dum propero Camdenum visere, (alumnus
Vestæ inclytus Aula olim, meum clarissimum
Seu Benefactorem appellem, charumve Patronum,)
Dicturus illud HAVE ac VALE fortè ultimum?
Namque viâ in mediâ occurrit mihi nuncius iste,
CaMDenVs hIstorIæ patronVs, heV! fVIt.
Obstupui primò attonitus, mox flebile carmen.
Erupit, atque his anxius luxi modis.

CaMDenVs fVIt? heU! patronVs ille:
Noster, hIstorIæque Lux Britannæ
Camdenus fuit? ô sinistra, scæva,
O vox auribus execranda nostris!
Mendax nuncius ut fuisset iste,
Antiquum obtinuiſſet utque fama,

Noſtras

Nostras nec malè vulnerasset aures !
 Sed verax nimis est, nimisque verè
 Nostras (heu mala !) vulneravit aures.
 O Parca, (immeritò vocata Parca,
 Crudelis, fera, trux, scelerata, Parca
 Ne-Parca es meritissimè vocanda)
 Quanto cordolio me homuncionem
 Enecas miserum ? ilicet, liquefcit
 Pectus ; ilicet, intimè liquefcit
 Imum pectoris, ingemique acerbum.
 Verùm sic decet ; atque sic liquefcit
 Imum pectoris, ingematque porro
 Imo pectore ab-usque & ulque acerbum.
 Nec fat illud erit, fluat cerebri
 Uberrim humida vis, rigetque ocellos
 Mœstarum affiduo imbre lacrymarum.
 Nec sic unus ero satis dolendo
 Tantis Manibus : ergò quotquot estis
 Vos qui litterulas vetustiores,
 Priscasve Historias amatis, omnes
 Qui Musas colitis poliores,
 Artesque ingenuas docetis, omnes
 Vos mecum in lacrymas eatis, omnes
 Vos (inquam) hoc decus elegantioris
 Doctrinæ Historiæque lumen ingens
 Lugeatis ademptum : (ô cruditi
 Collegæ mihi plurimùm colendi)
 Dux Lapworthæ chori perite nostri,
 Naturæ Sophiæque magne Mystes ;
 Bainbridgeque cate, astricos meatus
 Qui calles ad amussim, eosque pandis ;
 Et tu quæ sapis Archimedis artem
 Virtus Briglia, vosque qui juventæ
 Vel linguas Academicæ politis,

Moréſve, obſecro, adeſte, adeſte prompti
 Mecum plangere, naniſque mecum
 Funus exequier mei Patroni.
 Huc triftes elegos, graves lambos,
 Et modos, quibus uſa ſæpè Sappho eſt,
 Seu lugubre aliud genus modorum
 Nôſtis, aut numeros ſeveriores
 Affatim huc cumulate, ferte dignas
 Camdeno, Hiſtoriz meoꝝque dignas
 Patrono inferias. Sed heu! dolemus
 Incaſſum, querimurque, plangimusque.
 Lex olim rata, ſtat: mori neceſſe eſt,
 Quicquid naſcitur hoc ſub orbe Lunæ.
 Terra hæc hoſpitiū eſt, homo viator,
 Supernè eſt patria, & beatus illuc
 Quiſquis appulit ocyore curſu.
 Hæc tu jam frueris beatitate,
 Clarenti venerande, deſinamus
 Ergò jam lacrymarum & ejulatûs:
 Et dehinc tibi, quodd novus colonus
 Cœli factus es, uſque gratulemur.

*Aliud Chronoſticon, diem indicans & annum,
 quo obiit Camdenus, viz. IX. Novemb.*

CIJDCXXIII.

Hiſtoriz eCce IVbar LVX & præCLara Britaña
 CLarentIVs, VIta ſeneX
 Nono NoVeMbris eXIIIt.

*D. W. Hiſtor. Præſ.
 Camdenianus.*

Dic mihi, Musa, virum feri post tempora mundi,
 Quis ille maximum artium miraculum,
 Qui nobis linguæ præcepta soluta Pelasgæ
 Constrinxit artis utili systemate?
 Ille, Britannorum terram qui vidit & urbes,
 Lustravit & descripsit orbem hunc alterum?
 Clarus qui officio tituloque ornavit utrumque:
 Insignis arbiter artifexque Insignium?
 Qui Historiam annalem scripsit, fecitque perennem,
 Patronus ejusdem fidelis & cliens?
 Is, quem Grammatici, Ptolemæi quem venerantur,
 Quem Feciales, simul & Historici colunt?
 Qui sibi demeruit, sibi qui devinxit omnes,
 Græcos, Britannos, Aulicos, Academicos?
 Dic mihi, Musa, virum feri post tempora mundi,
 Quis ille? Guilielmus is Camdenus est.

Alexander Huisb Art. Mag. Col.
 Wad. Socius.

UT ominosa fronte livorem gerens
 Vidit profunda Juno Clarenti togam
 Pictam Britannis Gallicisque insignibus,
 En meta manibus digna, clamavit, meis,
 Uno jacebunt spiculo Gentes duæ.

Hic est, triumphos ille qui ludit meos,
 Seriemque longam nectit abavorum, rogo
 Superesse jactans: Ille, qui minii notis,
 Vano & papyri scutulo ingenuum inficit
 Busti colorem; quique numerando mea
 Minuit trophæa, mortis impulsu sciat
 Majora fieri, quæque non numerus capit.

Hic

Hic ipse pueros acer inimicâ mihi
 Olim instruebat arte, dum numen meum
 Titulus prophanis rauca temeravit Schola,
 Crudivora mors, mors macra, deformis, rapax.

Hic ipse tumulos, fana, reliquias manu
 Nostrâ jacentes, garrulâ semper vetat
 Latere chartâ, spargit in apricum omnia
 Quæcunque feci, morti ut invidiam paret.

Hic deputatum muneri tempus meo
 Retro molestus urget Historia dolis,
 Calvumque ridens occiput sancti Senis,
 Comæ orbitatem supplet, ac revocans diem
 Imos nepotum tritavo reddit pares.

Esto, fruatur arte; quin moriens eruat
 Huic institorem publicum; at moriens tamen.
 Nunc Chorographiæ nomen accedet suæ,
 Summamque trudet marginem appendix nova
 Camdeniana pulvis, & titulus rogi
 Olim legetur. Ecce nunc jaculum meum
 Hunc argumentum mandat Historico suo.

Dixit, manumque tetricâ intendens morâ,
 Telum usque summum traxit. Interea senex
 Maturus annis, gloriæ dudum satur,
 Jam sponte cecidit, sponte prævertit minas.

Vade umbra felix, certa quam sequitur fides
 Æternitatis; sive ab historiâ petas,
 Sive ex Alumnis ore lactatis tuo,
 Caduceôve, raro quo fruitur cinis,
 Musivæ Tami, sive monumentis tuo
 Calamo superbis, sive de Genio petas
 Patriæ Britannæ, (terque jam patriæ tuæ,
 Quæ Mater, Urna, Partus & cerebri fuit.)
 Promptum est tributum, parte quacunque exiges,
 Ævi perennis vena sit tibi jam frequens,
 Ut jam superflua vita mortalis foret.

Guil. Strode ex Æde Chr. Art. Bac.

INDEX

INDEX

Eorum, quorum Epistolæ in sequenti sylloge continentur.

Collegium *Ædis Christi* 330.

Thomas Allenus 315.

J. B. Ursinus Beyerius 157.

G. Beeberus 89, 93, 98, 101, 120, 122, 124, 207, 209, 215, 230, 240, 248, 256.

Joannes Bellocens 154.

Joannes Bellomontius 343.

Hieronymus Bignonius 296.

Henricus Blantonius 44, 344.

Edwardus Boltonus 188.

Gulielmus Boswellus 280.

Henricus Bouchierus 217, 283.

Thomas Brudnellus 273.

Joannes Buddonus 228, 239.

Georgius Carletonus 112.

Dudleius Carletonus 133.

G. Camdenus

Thomas Comiti Arundelie 302.

Hieronymo Bignonio 299.

D. Edwardo Cecilio 350.

D. Roberto Catano 347, 348, 349.

Jacobo Gothofredo 182.

Theodoro Gothofredo 181.

Jano Grutero 189.

Joanni Hattomano 108.

Isidoro Hondio 87.

Joanni de Laet 167.

M. F. Limerio 184, 300.

Justo Lipsio 64.

Paulo Merula 88.

N. N. 351.

Abrahamo Ortelio 12.

Henrico Parraio 355.

Thoma Rivio 245.

Thoma Savilio 13.

G. Segaro & R. San-Georgio 354.

D. Edwardo Stradlingo 30.

D. Joanni Stradlingo 50.

Francisco Smercio 71, 72, 87.

Joanni Wilsone 353.

Jacobo Usserio 246.

Nicolas de Thomari 313.

H. Wettano 69.

Richardus Carew 72.

Isaacus Casaubonus 60, 121, 126, 134.

Paukratius Castriomius 61.

Joannes Casus 49.

David Chytræus 52.

D. Franciscus Cottingtonus 191.

Joannes Deu 47.

Caspar Dornavius 94, 151.

Janus Doussæ filius 33, 46.

Samuel Fellus 332.

J. Casperius Genartius 259.

Mile Gloucestræsis 189.

Jacobus Gothofredus 162, 169, 176, 178, 198.

Theodorus

Theodorus Gubofredus 179, 184,
194, 199.

Janus Gruterus 34, 40, 42, 43, 47,
132, 134, 136, 138, 140, 141,
148, 159, 164, 170, 190, 198,
227, 265, 275, 289, 292, 303,
307.

Chriftophorus Heydenus 128, 130,
165.

J. Hottomannus 21, 99, 174, 187,
195, 201, 202, 264.

Claudius Joberinus 137.

Janus Johnstonus 41, 75, 95, 123,
127.

Joannes de Laet 163.

Gulielmus Lambardus 28.

Franciscus Landavenfis 109, 308.

M. F. Limerius 142, 146, 150,
156, 158, 168, 171, 172, 173,
177, 180, 183, 192, 208, 214,
229, 235, 258, 268, 271, 285,
295, 302, 304.

Justus Lipsius 31, 67.

Fridericus Lindenbrogius 173, 298.

J. Martinus 342.

Tobias Matthæus 53.

Gerardus Mercator 1.

Paulus Merula 48, 58, 62.

J. Metellanus 305.

Collegium Novum 316.

N. N. 278.

Abrahamus Ortelius 2, 27, 31, 32,
35, 45.

Richardus Parkerus 110, 136.

Gul. Peirsius 327, 329.

Nicolaus Fabricius de Petrisce live
Petriskius 102, 176, 196, 203,

212, 216, 221, 222, 231, 241,
244, 252, 260, 266, 269, 281,
287, 290, 293, 297, 308, 318,
322, 324, 326, 332, 346, 347.

Joannes Ifacius Pontanus 90.

Petrus Putmannus 186, 193, 202,
211, 243, 263, 272, 277, 284,
293, 310.

Thomas Rivinus 236, 257.

Nicolaus Roscartocus 91.

Heribertus Rosweyda 162.

Janus Ruigerfius 127.

Scævola & Ludovicus Sammaribaud
276.

Henricus Savilius 219, 224, 313,
314.

Joannes Savilius 36.

Thomas Savilius 3, 4, 7, 8, 10, 11,
13, 14, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24.

Andreas Schottus 160, 225, 249,
270, 301.

Henricus Spelmanus 288.

Joannes Stradlingus 54.

Franciscus Sueretius 147, 149, 160,
161, 165, 169, 224, 230, 255,
271, 301, 334.

Richardus Thomsonus 54.

Nicolaus de Tomars 311, 312.

Jacobus Augustus Thuanus 68, 73,
97, 139, 153.

Ludovicus Torrins 339, 340.

Joannes Tummerius 100.

Brianus Twinnus 335.

Andreas Vellius 59, 152.

Jacobus Ufferius 76, 144, 237.

Degoreus Wbeanus 317, 328, 331,
335, 337, 338, 341.

V. CL. GULIELMI CAMDENI,

ET

Illustrium Virorum

AD

G. CAMDENUM

EPISTOLÆ.

I.

Gerardus Mercator G. Camdeno.

Gnosces, doctissime Camdene, tarditati meæ,
& multiplici occupationi mihi donabis tam
serum ad tuam petitionem responsum. Nemi-
nem habui, cui *variam lectionem* in *Antonini*
Itinerarium exscribendam committere auderem,
quod spartius illa & quodammodò tumultua-
riè à me annotata esset; & vererer, ne mea
corumpendo, vitia vitiis adderet. Scitent

enim & ea, quæ ex Cusani exemplari à cæteris variata inven-
iendis, magis Scribarum, ut videtur, quam Autographi culpâ;
nolui tamen quicquam eorum quæ inveni immutare aut relinque-
re: sed quicquid ab Henrici Stephani editione recedere depre-
hendi, qualecunque id esset, annotare, si fortè vel una litera in-
esset, quæ veritatis inveniendæ argumentum præstare posset. Sæpe
enim ex usu venit ex duobus depravatis verum nomen colligi,
aut etiam tertiam lectionem confirmari. Mitto igitur ordine ex-
scripam qualemcunque varietatem, quam ex Cardinalis Cusani

A

exemplari

exemplari scripto, meo *Antipino*, quem *Henricus Stephanus* excudit, annotatam habeo. Titulos omnes, licet non integros semper, ex impresso ascripsi, ne in collatione multa & vagâ disquisitione sit opus, sed statim idem utriusque ordo quaesiti nominis locum indicet, & quid tamen in titulis vasatim sit, libet illis sine limitatus. Post titulos variatam lectionem subjunxi ordine, intermissis illis, quæ in utroque exemplari eadem erant. Opto, ut hæc laudatissimis tuis studiis aliquid adminiculi adferant. Mitto humanitati tuæ *salutem* & *amicitiam* me *illustrum exemplar*, si forte in eo aliquid sit, quod tuis conatibus subservire possit, præcipuè in locorum situ, quem pro meo capto collatione aliquot librorum castigavi, adjectis etiam rationibus longitudinis latitudini suæ emendate. Si quod præterea est, in quo præstantissimis tuis laboribus commodare valeam, paratissimum me habebis. Benè vale, mi *Camdene* doctissime, & *Britanniam* tuam omni antiquitate exorna, ut & tibi perpetuum nomen, & operi nostro, quod in Veteri Geographia mollemur, decus addas. Benè vale. *Drysburgi* pridie Cal. Februarii, 1579.

Tuus quantus est,

Gerardus Mercator.

II.

Abrahamus Ortelius G. Camdeno.

NON potui non Te salutare per hunc meum cognatum, *Camdene* ornatissime, & aliquo levidensi munusculo veterem nostram amicitiam in mentem revocare. Itaque mitto ad Te hunc novorum librorum Catalogum: non dubito enim quin in eo nonnihil sis reperiturus, quo postea tuum genium & tuam Bibliothecam recreaveris omaverisque. Accipias etiam per eundem late-tem ex *Britannica arce* ruinis. Horum aliquot mihi ex *Lugduno Batavorum* missi fuere ab amico, qui eos, solo ejus archi Oceani maximis æstibus nudato, inde sustulit. Ex iis tu unicum habe, *Britannis* ex loco, qui *Britannorum* nomen hæcenus suo nomine celebrat. Et si namque ejus loci inscriptio *Armanarium* vocet, apud vulgum tamen *Thors* & *Briten* indigitatur. Etymologiam à Bri-

Lucubris laurula Caerill ; ergo Tweede ostia vi. aut vii. gradibus
 n. Caerill erunt australiora. Quam sint haec cum veritate adeo-
 que hodierno situ consentanea, Tu vide. Sane ita turpius sepe
 errat Ortelius, ut eum diligenter, quàm doctrinae, maioris crani-
 nõ putem. Ignosce mihi, Camdene, si in hominem tui amantissi-
 mum liberis quid dixerò : meum de illo iudicium, nisi potius
 opinionem vocem, tua, si extiterint, scripta verissimum ostendunt.
 Urge igitur, ut & communi utilitati & tuae gloriae consulas. *Tal-*
bei in Antonium commentarios si ad me miseris, plurimum me
 Tibi devinxis, lectosque Tibi remittam. Aveo enim horas ali-
 quot è Philosophicis nostris studiis suffurari, quæ si Patriæ meæ
 illuminandæ aliquid faciant, laboris mei fructum opt. max. ero
 consecutus. In *Polyistoris* de Britannia cap. lectiones, quas vari-
 antes inveni, ad Te mitto, eas ut legas, vix erit opere pretium.
 Promissum tamen servandum erat. Vale Vir Cl. & Savillum tui a-
 mantissimum amare perge. Nocturnâ luce raptim exaratum
 è Museo meo Mertonensiâ. d. iv. Idus Septembris. 00. D. xxc.

Tui amantissimus,

Thomas Savill.

IV.

Thomas Savilius G. Camdeno.

EXspirasse puto, non quidem, ne quid erres, super corpus viri
 pudicissimam uxorem Petronianam, sed super antiquitatem
 Anglicanam Cl. Camdenum, adeo his tribus mensibus ne pui Lu-
 cilianum. Atqui, inquis, idem in te. Age ergo, omitto contu-
 meliam, ne mihi quoque paranda sit apologia, non dico non re-
 spondisse te literis illiteratis, quas ira, haud scio an indignatio ex-
 presserit : hoc dico sitientibus oculis expectasse me rerum nova-
 rum volumina, quibus animi calorem Logicalibus oppressum pa-
 scerem, sed expectasse tantum. Neque vel à te vel ab Hackluito,
 vel ab alio quopiam literula saltem unica delata est. Sed enim
 ignosco tibi, Camdene, V. Cl. tibi, inquam, quem multis nomini-
 bus occupatissimum scio, Hackluito non item, quem sola novi-
 tatis

tatis cupido Londinum pertraxit. Fluctus opinor sedatos jam omnes, & Halcyonios rediisse dies, quibus antiqua sine timore studia liceat repetere. Virum præsta te, Camdene, & antiquitates tuâ manu satis expolitas fac lucem aspiciant. Poliores ego literas amplius non-tango: fuscillis me ex Helicone jampridem musæ eiecerunt. Itaque quod ego quicquam hoc in genere præstem, non est quod speres: itæne barbariæ fluctus abripuerunt, ut nec terram tangam, nec coelum adspiciam; quod solum reliquum est, id navitèr præsto, currenti tibi palmam precor victricem, musis barbaris quoties lito, ne tibi adsint; torques obtestor. Vide tamen quid *ἄλκιος ἄνθρωπος* in alienum delatus orbem, hoc est, antiqua quasi per transseunam studia respiciens, apud *Ἀπολλώνιον* legerim, vide, inquam, merum mendacium: *Σαπientes ἡ χρις* & *Βραδυσταδὲς τῶν ἀλκιῶν καὶ τῶν τοληρῶν τὸ ἀδελφεῖον*. *ἡ σφραγὶς ἡ ἀντὶ τοῦ ἡγεμῶνα ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκείνου καὶ ἔχει, καὶ δὲ σφραγὶς ἡγεμῶνα καὶ τῶν ἡγεμῶν τένος*: sed quid vetat medicorum more antidota, hoc est, falsis vera subjicere? *Gilda sapientis* nomine circumfertur liber flebili titulo: lachrymas tamen neque Polydorus, neque Joselinus absterfit; haud scio, an ego. Bina ejus libelli MS. exemplaria antiquissima non diu est: à quo vidi, eorum fretus auctoritate titulum repono, *Gilda sapientis Querulus*, nisi mea me fallat animi mens, rectè. Libellus quantus quantus est, totus querulus. Quin & eodem titulo existat comœdia, antiqua quidem illa, sed falsè hæcenus Plauto attributa: ejus sententiæ judicem te capio vel arbitrum potius, clarissime Camdene. Vides opinor quàm difficulter contineat me mea Diabólica; aded lubenter ad solitas musas exsilio, ut parum abest, quin cum Theocrito pronunciet;

Εἰ τοῦ γὰρ ἡ μετὰ τὸ ἐκ φῆμι καμῶνα μῦθον, &c.

Σαπὴς ἔστι τοῦ.

Utinam diceret, sed vereor, ne si fugitivum me retraxerit, flagris pellem distinguat. Tutâ ergo silentii fide ista tibi habe. Sunt qui putent Britanniam minorem, quam vocant, huc nostræ nomen dedisse. *Hamfridus Luidus* in alia omnia discedit, pag. si bene memini 9. neque enim liber ad manus est; hæc apud illum sunt: *Nec nequam aliquis antiquorum aut Britannorum aut Britonum in Gallia, quod sciam, ante Sidonium Apollinarium, meminit*. Modestiam hominis à Sophistarum arrogantia remotissimam! Modestè igitur agamus. Nemo Britannorum in Gallia, quod sciam, Luide, ante *Sidonium* meminit. Mihi aut *Eusebio* saltem, qui in *Dionysio* commentarios scripsit, secus videtur: vide *num* Dionysio etiam ver. 281.

* In *Symoniacis* *Isidori* editis à *Xylandro* 1568, pag. 107.

Τῆς (i. ἐκείνης) ἐστὶ συμμαχία πρὸς τὴν γλαχίαν τῆμας)
 Ἀρχὴν τῶνδε μαχόμενον ἵδμεν ἰδόμεν,
 Μῦθε δ' ἐν' ἐκείνῃ περὶ τῶνδε, ἔχει βασιλεὺς
 Οὐρανὸν εἰχόμενος ἑξέσθ' ἵδμεν ἵδμεν
 Λευγὰ τε φῶλα τῆμας ἡγεμονίας τῶνδε τῶνδε,
 Εἰς τὴν δ' ἐκείνῃ περὶ τῶνδε τῶνδε ἐξέσθ'.

Illud enim ἵδμεν βασιλεὺς μῦθε δ' ἐκείνῃ planè respicit, nisi forte referas ad οὐρανὸν ἑξέσθ' ἵδμεν: quo certè referri non possunt λευγὰ τε φῶλα. Sed & audi Eustathium: Ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶνδε τῶνδε νομοὶ δὲ ἀνέστησαν βασιλείᾳς τῶνδε. Vers. DLXVI.

Ἄλλα δ' ἐκείνῃ περὶ βασιλείᾳς ἀνέστη
 Διὸς τῶνδε ἵδμεν βασιλείᾳς, ἀνέστη Πάρις,
 Κῆρτι δ' ἐκείνῃ περὶ τῶνδε ἵδμεν ἀνέστη.
 Τῶνδε τῇ μῦθε δ' ἐκείνῃ, ἵδμεν τῇ δ' ἀνέστη
 Νέστορι δ' ἐκείνῃ βασιλείᾳς τῶνδε τῶνδε.

Διὸς τῶνδε, annon Britannia & Hibernia Eustathio quidem & Prisciano? qui quæ de Gagete apud Solinum in cap. de Brit. erant, hic pro more suo intexuit. At inventus est nescio quis, qui Zelandiam & Hollandiam diceret: Jovem licet lapidem juret, non credam. Versiculis hisce gemina sunt apud Auctorem libri *de mundo*, cap. iii. ἐν τῇ, &c. Hæc ego meo Camdeno horâ subsceci, ne nomen meum ad iii. viros deferat. Sed ignosce paulisper, usque dum commentarios in Physicâ pro more confecerim. Magno animo, quæ intermisi tamdiu, studia repetam; si par sequatur eventus, aliquid effectum dabo. Vale interim suavissime Camdene, & tibi à Fr. Pittæo, viro quidem certè non indocto, sed quod inter nos datum sit, in rep. alienâ nimis curioso, cave. Hodie à me Londinum discessit, & planè timeo, ne expiscetur te *παραδύμενος* ille. Cum enim doctrinæ & humanitatis tuæ mentionem injecissem, non destitit, quousque nomen & stationem tuam à me impetraret, & curiosus, & nisi fallor, in amicos ingratus. Sed in pariete pictum puta, *cave, cave canem*. Raptim è museo a. d. ii. Kal. Jun.

Totius tui,

Thomas Savile.

V. Tho.

V.

Tho. Savilius G. Camdeno.

I Tane verò meam in scribendo celeritatem superavit hominis
 sagacitas? Atqui illud saltem bene se habet, quod meâ nullâ
 negligentia factum sit, quominus Antidotum tempore venisset. To-
 tum enim hoc quantum quantum est, quod vel presenti penâ
 infectum vellem, aut parvi, cui literas ad Tabellarium deferendas
 tradidi, aut Tabellarii, quod potius puto, incuriâ factum oportu-
 it. Ut ut sit, dispeream Hercules, nisi meo ipse nomini subiratus
 sim, quo ingratus, gratus venerit. Tu quod solum reliquum est,
 vide ne in eum inciderint miselli nullo suo meritò Historici.....
 unde negant redire quemquam. Sed absit omen, & ut impudens
 sit, ita enim apud me fuit, vulgatum tamen illud est, cum *Cretense*.
 In Gildâ titulo tenus eram, neque enim ullo pretio ab animali
 Archipapicollâ exemplaria potui extorquere, imo ne introspiciendi
 quidem copis fuit, quamvis prater morem quædam ab arte *Ericaf-
 sindâ*, scis quam dico, parum abfuerim. Atqui caveat illi sibi,
 aliâs enim proprio mucrone jugulabo, quod scilicet, nisi tu aliter
 censeas, in hoc hominum genere faciendum est. Interea videsis
 nomen Consulare in Bedâ capite xiii. *Anno autem regni ejus miii.*
Boetius vir illustris, qui & Patricius fuit, tertium cum Symmacho gessit
consulatum. Gildæ *Agitius*, in editis Bedæ exemplaribus, quantum
 ex annotatione ad Gildam adjectâ licet colligere, *Ætius*. Antiquis-
 simi Exemplaris Manuscripti lectionem ego representavi. Sed &
 illud testari possum, n' *Ætius*, longè recentiore & manu & atra-
 mento in Manuscripto apparere. Contra in *Fatis* Consulatus
 post Augustum anno Domini nostri 446. Consules nominantur,
Ætius ill. Q. Aurelius Symmachus xxli Theodosii junioris &
 Valentiniani, non xxlii. ut apud Bedam est: *Alister Halleus*, qui
 eos anno Domini nostri 448 Consules dicit, tu vide. De D. Garth
 quæ narras, non illa quidem ingrata sunt. Neque enim mihi cor-
 nea fibra est. Sed agnosco, suavissime Camdene, agnosco artifi-
 cium, seu, ut *Lælius* loquar, mendacium poeticum à tuâ officinâ
 profectum. Videre mihi videor senem in nos optime antea ani-
 matum, tuis artibus in eam nunc opinionem deductum, quam
 veteros,

vereor, ut hi humeri sustineant: sed tu videbis; neque enim alium ego fidejussorem dabo. D. D. Albericum, qui has tibi dabit literas I. V. D. primarium olim in Italiâ Judicem, Christianæ religionis etgò nunc in Angliâ exulem, Oxoniî Professore publicum, & tuo & meo nomine dignum, qui in tuam familiaritatem veniat, oro, & nisi hoc inter nos jampridem esset antiquatum, rogo, ut humanitèr excipias. Virum reperies non unum è multis, non unum è Tricassinis, sed ipsam humanitatem, merum candorem alterum denique Camdenum, qui & gratus esse novit, neque de, fugiet unquam. Eum tu non solum in Jurisprudentiâ suâ, in quâ regnum obtinet, sed in Livio exercitatum adeo videbis, ut haud scio an quisquam magis. Artes Tricassinæ omnes proximis literis bene longis explica quæso. Bosporo Iſicano, Idibus Juliî. Raptim.

Totus tuus,

Thomas Savilius.

Dionem Philosophum, opinor Christianum, Græcè editum ab Aldo, si è manibus Hercules Francois meâ causâ extorseris, pecuniam sequenti septimanâ lubentissimè numerabo. Nolle in Gallias cum Pythæo evolare. Literas tuas 6. Idus scriptas pridie recepi.

VI.

Tho. Savilius G. Camdeno.

A *Ἡμεῖς αὖτε τὰ ἐν ἡμῶν;*
Ὁν σε δὲ καὶ τὸ μὴ παρὰ τὴν ἐξουσίαν Χρῆμα non,
 dico, ut apud illum est, tibi enim quale quale sit, ut superioribus proximis diebus, mittere decretum est.

Ὅτι δὲ τὸ ἐξουσίαν ἐστὶν ἡμῶν.

Ἐστὶν ἐξουσίαν, ἡ δὲ ἐξουσία ἐστὶν ἡμῶν.

Nostira enim quid aliud, quæso, quam *παρὰ τὴν ἐξουσίαν*, veritati, vereor, *μὴδ' ὅτι, μὴδ' ὅτι* cogitata? Ut ut sint, tibi soli habeto; neque risus, quem tibi movent, collegam dabo. Ejus notæ plura

plura mitto, dignioraque ad spurcos usus referrentur, quam quæ in *aquas* reponantur. De *Olenao* propè est, ut assentiar, imo tunc acquiesco auctoritati. *Notiarum* enim librum diligenter apud Bibliopolas Bosporanos, & ni fallor, Londinenses conquisitum reperire non potui. D. Faustine numum Olmondburiz, ut aiebat, repertum, vix tandem ab homine tenebrione, atque hîc in literis planè puero, exoravi: tibi mitto; tu quæso, quam potes citissimè remittas, ut habeat homo *perpallens* thesaurum suum. Meam de *Olicana* conjecturam vide, num. adjuvet. Plura Ro. numismata levi, opinor, operâ inibi reperirentur, hæcenus pauca; regio enim montosa, neque culturæ idonea est. *Κατάρρατος* u. r. Ptol. Villonovano, nisi fallat Ortelius, *Cærluill* non sine gravi errore. Talbotto *Catterik*, rectè. Bedæ *Catarractam* puto; oppidum olim, ut ex Ptolemæo conjicio, celeberrimum, nomen ab aquarum *catarractis* traxisse videtur. Ad vicum enim *Caterik* hodiè etiamnum, ut ex plurimis accepi, aquarum catarractæ saxo coloris marmorci non ignobiles visuntur. Neque nomen sanè abhorret. *Καμυλόδυνον* u. r. Ptol. Ptolemæo *Brigantum* urbs, Plinio, ut est apud Orteliū *Camalodunum*, ego in V. C. *Camaladunum* reperio, Antonino *Cambodunum*, ut tibi & Talbotto videtur. Peream, nisi à meipso malim dissentire, quam ab ejusmodi viris. At tu vide quos in scopulos inpegerint majorum gentium DI, Lipsius, inquam & Ortelius. *Camalodunum* Plinii, inquit Ortelius, *καμυλόδυνον* Ptolemæi est. Sed *Camalodunum* Plinii, inquit Lipsius, *Camalodunum* Taciti est, quod & *Colonia Viſtricensis*, atque Ptol. *Καμυλόδυνον*. Ergo, concludo ego, *Camulodunum* Brigantum urbs, & *Camalodunum* * Trinovantum urbs una civitas videtur. Quâ in hæresi videtur fuisse Humfredus Louidus. Sed externis ignosco facilè, at non item Marracino nostro, quem erudita posteritas numquam desinet convellere. *Camulodunum* in *Landoniâ* à *Camilono*, nescio quo, *Pillorum*, ut ille vult, *Rege*, ad *Carone* amnis ripam, positum affirmare non erubescit. En Lynceos Arctalogi oculos, qui omnia pervidit, & sunt tamen, qui admirantur. At miserî sanè, qui sub tam ineptis mandunt maxillis. Plura de *Camuloduno* nostro præter auditum nihil habeo, quem tamen, cuicui modi sit, te non celabo. Est apud Episcopum Dunelmensem, ut à Joanne fratre meo accepi, charta donationis, quâ patria de *Camaloduno*, continens iii. leucas in latitudine, atque xv. in longitudine (hæc enim verba sunt formalia) ab Edwinio Northanhumborum Rege Episcopis Dunelmensibus conceditur. Hæc de chartâ, ad hunc usque diem, *North-Allerton*,

Antonino
Catarract.

Fig. 123.
Not. in
Tacit.

* recti-
gum Ho-
linshed.

unâ cum eodem ipso agri spatio ab Edwino assignato in possessione est Episcoporum Dunelmensium. Hinc levis conjectura *Camelodunum* vicum esse, qui hodiè *Norib-Alberton*. De Ortelio facile adferior; laus enim tribuenda, quod egit, venia danda, quod deliquit; Diliigentiam laudo, iudicium tamen (quod detrectandi causâ dictum nolum existimes) aliquando requiro. Interim si ejus laboribus & rem literariam, & meipsum præcipuè adjutum negem, impudenter arrogans essem. Editionem *Synonymorum* tertiam utinam adornaret; nollem enim studiosam juventutem hominis auctoritate à veritate abduci. De centum aliquot erroribus, qui inibi latent, ubi tempus erit, te monebo. Multa erant alia, quæ ad te scribere desinaveram: de pertinaciâ meâ me plurima remittere coegit frigus, ut cum Poetâ loquar, penetrabile, atque Tabellarii festinatio. E museo meo Idib. Novemb. c. 13. lxxx.

Totus tuus,

Thomas Savile.

VII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Literarium amoris nostri iter quod tanto tempore interruperit, grave aliquid expectas, Camdene, & ponderosum, quod vulgari orationis ambitu nequeat explicari. At ego aliud nihil prætexam, quam illa inhumana *μαθηματῶν*, quibus dum avidiùs inhio, imprudens abripior in illud circulare pelagus densissimis circumseptum tenebris, *ἡ δὲ βεβήκω δὲ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ πελάγει*. Nunc *ἐν τῷ πελάγει*, quàm te lubentèr, quàm lætus saluto! Hoc enim superiore anno cum in luce humanitatis versarer, eras & tu perpetuò ante oculos meos, nempe qui familiam duceres, nunc abstractus, (ut est omnis *μαθητὴς ὅστις ἀπαρτῶν*) à Sirene illâ, in ea deveni loca, unde coelum suscipere nefas & *ἀνδρῶν*. Oberrabat tamen ante oculos imago tua, atque cum *ἡ* minimum *ἡ* inter reliquos intercederent, *οὐδ' οὐδ' ἡ μὲν ἑστὶν ἡ δὲ*. Elaborarem ego hoc in loco ornatus aliquid & fucatus, nisi viderem amicitiam nostrâ *ἀλκιμῶς* splendidum orationis fucum non admittere. Quare utcumque successerit officium.

ficiū scribendi, ita obsecro de meā constanti erga te voluntate existimes, ut persuasum tibi habeas altioribus eam fundamentis niti, quā intercalari hoc scriptitandi officio. De *Buchanano* gratulor tibi illam segetem gloriæ; quamquam enim reversā non erat operæ magnæ senescentem Rhetorem exarmare, & præbere nobis *perpetua juvare*: at certè hominem popularem nimis, & auctoritate, quam poematibus apud doctissimos sibi comparavit, feroculum coercere, video fore non inglorium. Quare si me beabis, *Camdene*, describes mihi saltem pagellam disputationum tuarum, quas hibernum hoc frigus acres peperit. *Joannes Hicks* juvenis probus est, & quem facillè *Camdeni* discipulum agnoscas. Fide & diligentia faciam, ut meum in te amorem perspicias, quamquam in eo alucinatur, quòd ea speret apud me reperire, quæ in solo *Camdeno* resident. *Jornandes Goshus* comparuit; cæterum, si ego quidquam intelligo, negligentissimè scriptus. Oscitantiam librarii in titulo licet perspicias, ubi *Jordanes*, non *Jornandes* concipitur; ut aliquando soleam ipse apud me dubitare, sit ne idem, quem *Ortelius* viderit: neque enim cum *Pompeio* conjunctus est. Cæterum, si exemplum miseris, nisi sint omnia corrupta, diligentiam meam non requires. Rogavit me *Faucherius* noster superioribus ad me literis, ut certiorum eum facerem *et si exactis* de toto *Campiani* judicio: id quod quum ego non intelligam, (neque enim mearum curarum est) peto à te, ut in gratiam humanissimi juvenis id mihi officium præstes. Scripsit ille, si nescis, Papam D. N. sanxisse, ut preces vulgari lingua in posterum pronunciarentur, *Thevetum* res Anglicas scribere, (en tibi optatam offam) *Scaligerum* legatione fungi apud Occitanos. Ista si noris, indicta putabis. Vale, & me ama. E collegio *Mertonensi*, ii. Calend. Mart.

Totus tuus,

Tho. Savile.

VIII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

ECquando erit, optime & humanissime *Camdene*, ut tibi, ut sapientissimo tuo amico *Wifro* parem pro meritis gratiam rependam?

dam? Eorum enim mole mentem non ingratiſſam oppreſſam ſentio; meque adeò impotentem video, ut niſi veſtra mihi adſit humanitas, ſuccumbendum ſit. Conſolabor me interim grati animi memoriâ. Epiacum mihi invidit frater Henricus, qui Pariliſis jam deſidet; quem ego dum exſpectaſem, iter ad meos omiſi, nullo meo incommodo. Theodoſium enim ~~deſiſſet~~ *deſiſſet* nactus Manuſcriptum Latine ver-
ti: indeque in Gallias ſecundo vento delatus, eas regiones perlu-
ſtro. Tu ſi incidere in Gallum aliquem, qui idem in ſuis conatus eſt,
quod tu in Angliâ, gratum feceris, ſi mihi ad menſem utendum de-
deris, ſœnus accipies ſimiles à nobis nugæ. Nunc humaniſſimi
Chamberi diſceſſu impeditus, tumultuariè iſta ad te dedi. Is Aque-
dunum abiit, accenſus dudum inter ſocios, ut vocamus, nobiſque deſi-
derium ſui reliquit. Vale.

Tuus tuus,

Thomas Savile.

IX.

G. Camdenus Abrahamo Ortelio.

Tuorum in me beneficiorum magnitudine, mi Domine Orтели, me
victum & ſuperatum fateor. Hinc eſt, quod rariuſ ſcribam; me
enim nec in agenda nec referenda gratiâ parem video, & tamen
pluribus & ſæpius gratias agerem, ſi te eo officii genere delectari ex-
iſtimem, vel eo tantum nomine, ut offeſſam elucter. Sed ſcio te ani-
mum gratum aliis beneficiis quibuſlibet præponderare. Mitto ad te
Joannis Stow civis Londinenſis Annales nuper editos & auctio-
res: hominem opinor noſti, ejus induſtriam laudant noſtrates, ſed
judicium nonnunquam requirunt. Ejuſmodi eſt hoc opus, ut inter
noſtros Chronographos non poſteriores ſerat. Tu quaſo boni conſule
hoc munuſculum. Si enim ſui pretio vel tuis meritis æſtimetur, pla-
nè nihil eſt; ſin animo meo, aliquid videatur. D. De ſe *Iſelandia* &
Japan neſcio quas exactas Chorographias habere aſſeverat, eaſque
tibi impertiet, ſi uſui ſint: hoc me tibi ſignificare juſſit, fidem tamen
non interponam: hominem verò, ſi placet, interpellabo, & promiſſi
admonebo. De D. Rogerio valdè ſumus hic ſolliciti: quo tu ingenii

RECIVOS

nervos intendis, scire aveo. Vale. D. Decanus tibi plurimam salutem. *Westminsterii* x. Cal. Decemb. 1580.

Tui studiosissimus

G. Camdenus.

X.

G. Camdenus Tho. Savilio.

Materiam mihi non aliam quàm gratias agendi suppeditat humanitas tua, tum de Solino, tum de versibus tuis: quas ego sanè nec verbis politionibus agere, nec pereleganti illo silentii genere, re scil. referre possum. De versibus illis sanè te amo, tersis, nitidis, politulis, nec iudicii oculos præstringit amor in Savilum meum. Nec Lutatium, nec aliud ad Statium habeo: habuit verò ille vir optimus Daniel Rogerius MS. quiddam ad illum Poetam ex Petri Danielis exemplari descriptum, Mythologicum, ni malè memini: sed indigna optimi viri captivitas nobis hujus usuram invidet. Accepisti, opinor, ut ille, cum nuper Regiæ Majestatis Orator ad Aulam Cæsaream per Belgium iter haberet, à Parmensis militibus abductus fuerit in Westphaliam, & jam tertium mensem detentus. Sed en tibi Statium MS. qui se timidius tibi offert, quod Solino tuo se minimè parem agnoscit. Vale, & D. Whitalko & Parraio, cujus literæ, cum jam his supremam manum imponerem, perlatæ sunt, à me salutem.

XI.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Securus de amicitia nostra, suavissime & optime Camdene, literis jamdudum elegantissimè à te scriptis nihil respondi: sed ne jam quidem responsionem accipies: jejunia & scholæ apud nos agantur. Accipe questionem; Cæsar libro I. Eram omnino itinera II. quibus itinera-

inieribus domo exire possent Helveti; unum per Sequanos angustum & difficile, inter montem Juram & flumen Rhodanum, quâ viâ singuli carri ducerentur; mons autem altissimus impendebat, ut faciliè perpauci prohibere possent; alterum per Provinciam nostram multò facilius atque expeditius. Quâ iter futurum erat per Provinciam, clausit Cæsar, muro ducto à Lemano lacu, quâ in Rhodanum influit, ad Juram montem M. passuum XXX. Ergo & eadem operâ, alteram iis interclusit viam, quæ per Sequanos erat; siquidem inter Rhodanum & Juram erat. At verò non interclusit: Dumnorigis enim Ædui operâ per angustias volentibus Sequanis transierant. Angustie ergo inter Rhodanum & Juram non fuerunt. Quinimo cum M. P. XIX. inter Rhodanum & Juram intercederent, quâ esse poterant angustie? Cur non universa carrorum turba unâ hac duci poterat? An igitur Rhodanum apud Cæsarem suo loco positum non putabimus? An quid aliud? Doce me, mi Camdene, qui pro doctrinâ potes, pro humanitate soles. xi. Martii.

Totius temporis,

Thomas Savile.

XII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Comitiorum Procuratorialium æstu abreptus, mi suavissime Camdene, literis tuis à 7to respondere potui, atque haud scio an jam possim. Ita mihi eorum memoria vulnus, quod accepi, gravissimum facit recrudescere: parum abest quin exclamem, *O tempora! O mores!* ita squallet virtus, vera & genuina doctrina fordida obsolescit, fugit Astræa virgo jam nunc ab Academicis, pretium, ut ait ille, in pretio solum; virtus debito exuta honore languescit, & parum abest quin literarum studia in Insulam, non Angliam, sed novi orbis aliquam amendentur. Homo unus omnium, quot sunt, quotque fuere, quotque post aliis erunt in annis, moribus & doctrinâ ornatissimus, solâ honestatis nimie, ut aiunt, causâ candidatus cecidit: & quod pessimum est nequissimorum animalium, Catholicos illos bullas dico, fraude circumventus. Puritanum in *M. collegio* scilicet, odi-

oso

oso nimis apud vulgus nomine, aiebant eum homines impurissimi. Ejus casu gravis, fateor quàm sapientis erat, indolui: at enim homo sum, neque ferrea mihi præcordia sunt. At quid facerem? Præceptorem olim meum, popularem è Brigantibus, in Rhetoricâ, Poesi, Antiquitatis studio, Philosophiâ, Medicinâ, Mathematicis, Theologiâ scientissimum, & quod caput est, moribus ornatum suavissimum, virtute antiquâ, & quæ rarè senescentibus hisce sæculis exierit sese, commendatum, invidorum calumniis, Sophistarum fūco, Catholicorum fraude causâ excidisse non doleam? Jubeat sapientia, cui vereor ut obediens sim futurus. Eumne ego qui tot tantisque nominibus tanto reliquos superavit competitores, quanto Luna minora sidera; Eumne inquam ego indictum præteream? Quas furialis illa Catholicorum turba fraudes cuderit, quo Catholico axiomatico (perjurium dico & belluinum illud, *Fidem Heretico datam non esse servandam*) XL. minimum illi suffragia subtraxerint, certiores se faciet communis utriusque amicus N. Whitalkus: sed in his, mi Camdene, quid aliud-quàm Lipsianum illud, *Valeant iniqui, & mali habiant magnum malum*? De *Menippea Cl. V. Justi Lipsi* immortales ago tibi gratias: Lectitando penè jam contrivi, adeo ut mihi alio exemplari, si lectionem continuo, opus sit. Quid queris? Homo, si quis alius, minime ventosus, correcturam ego è sententia legis annarie ante xxv. annos nec prensabo, nec petam, oblatam à te aliisque nonnullis amore occæcatis respuo. De Statio Manuscripto prope est, ut irascar tibi graviter, neque multà non captà, tecuto in gratiam redibo. Ut ut sit, hoc certissimum erit, *Alsom tuum, ædum*, si patiaris per menses aliquot, meum futurum. Interim, Vir Clarissime, acquiescamus in literis, & majores hosce tumultus omnes unius æsthemus assis. Valerudinem cura, & me ama. Salutem meo nomine Domino Whitalk, qui, si apud vos diutius morabitur, jube ut scribat. Nonis Aprilis.

Totus tuus

Thomas Savile.

XIII. Tho..

XIII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

ET quæ tanta erat causa, suavissime Camdene, ut præmium secus ac Aristoteles præcipit, secus ac Aristotele antiquior, utriusque nostrum in amicitia ~~exemplum~~ patitur, superioribus literis cum curâ præponendum curares? Egone ut quicquam de Camdeno suspicer? docebit dies acerbam mihi prius vitam fore. Vide ergo, ne injuriam posthac vermiculatis hisce tessellis amicitie nostræ facias. Sed enim, oro te, mi Camdene, an Hercules cussos ita te fascinavit, ut me etiam custodem velis? an potius quod illi à natura est, mihi ab arte, multatam, quam posuisti dico, cupis asfingere? Dedisses saltem, ut quod re non possem, verbis ornarem. Atqui, cum ita vis, patior me ab humanitate tuâ captivum duci, eâ tamen lege, ut, si mereor aliquando, manumittar. Egit mecum non ita pridem Dominus Hotomanus, ut *Britanniam* nostram in medio Cæsare incultam, intactam Antiquariis exteils in lucem è tenebris assererem; respondi id quod erat, ætatem, Ingenium, judicium hoc meum tanto oneri impar, te unum esse in Angliâ, qui & ista pro doctrinâ posses, & pro humanitate velles illustrare: quod quamvis facillè agnovisset, & ea de te palam prædicasset, quæ ne repetam, tua in causâ est modestiâ, noluit tamen in amoris vestri limine illud sibi licere, quod ego ufucapione jam arripui. Excute ergo intelligentiam, Camdene, Insularum simul & Imperatorum Principem in diam ducas. Lib. v. cap. vii. vide mihi hos populos, "*Trinobantibus defensis atque ab omni militum injuriâ prohibitis, Cenimagni, Segontiaci, Ancalites* reliquos in præsentia missos facio. *Segontiaci* qui sunt, quero. Inurbanus Urbinas Leycestrenses auguratur. Næ ego Polydorum Augurem vitio creatum Jovem lapidem juro. Cæsaris *Segontiaci* iidem mihi videntur, qui Ptolemæo *Atrebatii*, hodiè, *Barkshyremen*, Civitatem mihi reperio *Segontium*, Antonino tuo, *Caer Segont* Britannis dictam. Hinc *Segontiaci*, ut à *Troynewith*, *Trinovantes* nomen traxerunt: è veteri enim Britannorum linguâ notationes certissimas credo. Polydoro, qui *Trinovantes Norhamtonienses* censuit, Leycestrenses facile fuit accudere. De Cenimagnis qui sunt, levis mihi suspicio est, à te ta-

men doceri malim. Esulitissimo Julii Lipsii ad Annales commentario admonitus, Tacitum evoluebam: Herthi *Anglorum* Domus quo notatio. An quod hodie in usu est *Herth*, i. e. focum dicemus? At enim Terra Mater exponitur. An potius ut Greci ^a *Ἑρθε*, Latini Vestiam, & focum & terram Matrem dixerunt: itidem Angli *Herth*? Non abimile praesertim, cum terra adhuc ^b *erth* detracta adspiratione adpelleretur. In amplis Germanorum ad Tacitum commentariis, qui non ita pridem, ut audio, prodierunt, si quid huic conjecturae firmandae faciat, mihi quæso describas. Ad *Campodunum* in Bedâ nihil adnotatum. Manuscriptos duos adii, in altero Campo Dano diffinitis vocibus, in altero continuatis scriptum reperi. Sed enim tu vide, num quod Bedæ *Campodunum*, idem ^c Antonino *Cambodanum* sit lapsu librariorum, facili ^d *b. airi v. p.* & è contra. De Cæsare conditionem, quod absit, si non recipias, significa: mihi quàm nulli potius cedat. Variantes has ad *Plinii* caput de *Britanniâ* tibi habeo præfata fide è præfco libro expressas. Hæc tu expugnare monstra solus nosti, mihi neque otium neque animus fuit. Tuam de ultimo Bodini ^e capite censuram, si mittas, in acta referam; meam isle sustineo sententiam, ut tibi liberum sit iudicium. Vale amicorum ocelle.

CX. X. LXXXI. xiv. Kal. Augusti.

Salvebis à Dominis. Hotomano, Gentili, Whitalko.

Totus tuus,

Thomas Savilius.

XIV.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Eldoxi ^a *mon* aberat, suavissime Camdene, ut pauci nuper natum hunc Canopum penitus perspexerint: plures creduli quidem illi nescio quàm longam comam perpexisse sibi visi sunt. ^b *Ambrosius* ^c *Gastrológia* relinquo, qui ut coenas captitent, mirabiles mugas delinunt, ^d *Ambr. in lib. in de regibus, dicit* ^e *et dicitur*, ut sapiens ille in *Tragœdiâ Sophoclea*, & ut cuique plus otii superest, sic *ferè* plura procudunt, quæ rarum nascentia distortis oculis aspexerunt Musæ: à

C

qua-

Tacit. de
Moribus
Germano-
rum.
^a Euripides
xi. ysa
μντηρ *ἑρ-*
ας *ἢ* *οἱ* *οἱ*
φν *καλῶ-*
ν.

^b Quod in
Geograph.
Ptolemæo
& Straboni
contigit.

^c Methodi
Histor.

quarum ego invidiâ plus mihi timendum esse video, quam à quovis Veneris & Martis aspectu, tetragonus sive sit sive trigonus. Quid velit, qui te reducem stitit incolumem, unus novit, reliquum arbitror neminem. De itinere per tibi credo jucundo hercule gaudeo: unum illud malè me habet, quod meos non respexeris. Utque ille Longus abfucrit quàm longissime, at reperiisses certè apud nos nonnullos, qui & genio & ingenio tuo volunt optimè. Et, nisi ego fallor, horror procul pendendum rupium, quibus Savilius tuus innutritus olim, percussisset animum jucundâ amoris *συναισθησι*: sed abduxere cohors comitesque invitum te, si artem divinam rectè novi. Nunc quod tibi faustum ac foelix sit, *καταγένηται* fructus videamus; tuæ Britannix tardum jam nomen est, eamque nimium moratur Antuerpianum prælum. Rumor est apud nos Hackluti nonnulla jamdudum prælo subjecta; nec apparet quicquam, ut timor me ceperit iniquis pressa excessisse è vivis. Ergo non crediderunt se Deo & Patriæ? quàm sint hæc nova, obstinata! sed Musæ meliora. Nunc in Euclide omnis sum, qui Tacitum, Ptolemæum cum convitijs abegit è manibus meis, locumque postliminio sibi redditum egregiè tutatur. Quare rogandus es, ut jejune suavis demonstrationibus ipse *κατὰ γένος παλαιῶν* & aspergas aliquid, quod te parentem referat. Hotomanus pridie quàm acceperam à te literas ad vos abierat, à Leycestrensi evocatus. Cujus suavissimâ consuetudine te, beatum prædicare non desino, meque eadem privatum infelicissimum. At æquum est, ut cui fata dicant eum, eidem mea quoque voluntas vovent. Quare habe tibi illum hominem, quo (*Ἰδὲν ἐν τῷ ξυλῶν, ἰδὲν ἐν τῷ βρωτῶν ἐλαγχῶ*) nemo hodiè tui meique vivit amantior. Vale, & ignore; somnus gravis Deus est, & cui velis nolis obtemperare necesse est, huic non mihi lituras lita. Raptim è collegio Mertonensi a. d. vi. Kal. Junii.

Totus tuus,

Thomas Savile.

Guillelmus Suttonus *Ædis Christi* Baccalaureus, optimus juvenis, qui has tibi tradit literas, enixè à me petiit, ut traderet, defixus admiratione tui, cujus veras laudes à plurimis decantatas audit quotidie.

XV. Tho.

XV.

Thomas Savilius G. Camdeno.

EGO vero, suavissime Camdene, statim rescripsi ad literas, quas Nonis Aprilis acceperam, & alteras etiam mense Maio addidi: sed cum illæ, ut res indicat, Cupidinum & cursorum Loudinensium fraude aut negligentia perierint, hæc verò ab Henrico Cusio meo, cui dederam, ut juveni eruditissimo aditum ad amicitiam tuam munirem, traditæ non sint. (aberas enim, quod illi mihi que perincommodum accidit, Cheswici) deponere si quam contraxisti suspitionem è meo tam longo & pertinaci silentio. Habes enim, ut puto, justam excusationem, quam tamen dubito an tibi probari velim. Est enim non mediocris amoris indicium silentii excusationem non admittere, quamvis scias constare rationem. Ego tamen quali defunctus hoc, quidquid est, molestiæ & dolus dicam. Euclides & Proculus Prætorio Mathematico præfecti ineunte ætate me honesta missione dimiserunt. Ego, quæ mea est fortasse inscitia, volui etiam externam militiam non urbanam solum experiri. Dedi nomen, atque adscitus sum in Legionem Logicam Rapacem *καὶ λογικήν ῥαπιδήν* *Λεωτορίαν*, *ταχιδέχον* & *ἐκ λοχαγῶν καὶ λοίπων ἑλλήνων*. Rusticabar autem ad decimum à castris lapidem (vacationem enim Centurioni perfolveram) cum tuæ ad me literæ præcipiti cursu feruntur. Quare accipies responsum tuum fortasse expectatione tardiores, imo, ut te rusticè accipiam, accipies non literas sed petitiones. Ruri inter alios Historicæ scriptores repertus est à me Tacitus. Hunc cum inter ludos & jocos legerem, hæsi fateor sæpius, sive quia militaribus ingeniis deest subtilitas, sive etiam quia Tacito solemne est lectoris impetum removeri. Sed tu qui hujusmodi obices jamdudum omnes submovisti, me doce. Pag. 26. editionis prioris, legimus, *Nec deerat Ptolemæus, jam & sceleris instigator, ad quod facillimè ab ejusmodi voto transiret.* Cujusmodi? aut cuius, quæso? Othonis an Ptolemæi? Paulo post, *Labores itinerum, inopia comminationum, duritia Imperii atrocius accipiebantur, cum Campaniæ, locum & Achaia: urbes classibus adire soliti, Pirenæum & Alpes, & immensa ætærum spatia agrè sub armis entererentur.* Qui isti soliti, hæc? Prætoriani certè: at qui cum Galbâ Pirenæum superârunt, legiona-

rii erant. Qui ergo hæc duo membra in unum & eundem militem cadunt? At si non cadunt, friget sententia. Nec est ut dicat aliquis *ἔκαστος*, occurrisse Galbæ Prætorianos cum Legatis à Senatu missis. Namque & illud falsum est. Atque ut concedamus, cum Legati Galbæ ad Narbonem, authore Plutarcho, occurrunt, quid de Pireneo fiet jam post rerum selecto? *Πᾶσι* autem 34. quid sibi vult *ἡ* sententia ita concepta, *Cujus ulior est quisquis successit*? Namque ut aliquid possit à me excogitari ad hos nodos, tamen inalo à te doceri. Insistueram tuas observationes nugis aliquot meis dicere; sed hæc egre inter strepitus foeminarum atque puerorum perorippsi, quibus, si quid peccatum sit, adscribē. Vale. Calixthoræ ad decimum ab Academiā lapidem, ad diem ii. Kalend. Septemb. Ego tuas literas in procinctu expectabo, quàm maturissimè potes; Oxoniam enim intra biduum cogito.

Totus tuus

Thomas Savile.

XVI.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Noli putare, mi Camdene, me levi aliqua de causâ suspiciones in amicitiam solere admittere, cum sim ipse in hac externâ amicitie facie colendâ omnium negligentissimus. In te verò, Camdene, si in quemquam cadit, ut cum interiora illa, fidem & benevolentiam cum fide præstes, *ἡ* etiam in *ἡ* adhibeas. Quibus enim muneribus, quâ constantiâ me percoluisti? quibus ego me parem aliquando fore profectò sperare non possum; atque adeo jamdudum desili conari. Video enim te semper fortiss *ἀνδρῶν*. Quare abstrahendus mihi es aliquò ab illâ matre urbe, quæ tibi vires quotididè redintegrat. Si huc lubet, quamquam Mag. meus communē secum tibi voluit esse hospitium, nusquam tamen, opinor, lubentius eris quàm apud me, eritque tibi non communis sed tua ac privata domus, Domina tamen, ad quam communes nos exercemus amores. Quod ego tibi perennæ officii genus malim multo præstare quàm polliceri. Peto à te, si Achillis Scatii Lusitani Catallus sit in

Biblio-

Bibliotheca tuâ, neque apud Andream nostrum, eâ enim de re ad ipsum scripsi, ut eo mihi per humanitatem tuam liceat uti ad hos aliquot dies. Utcunque miseris, remittam, ne tibi predictum non dicas. Vale, suavissime mi Camdene. E Mertonensi Col. pridie Kal. Junii.

Thomas Savile,

Thomas Savile.

XVII.

D. Hotmanus G. Camdeno.

EQuidem id ipsum metuebam, quod accidit; facinus indignum, horrendum, Hispanicum; cuius ultio gravis à Deo vindice iustissimo nobis expectanda. Tu vero *Herodes sanguinolens time*: inquitbat Bern. ad Carolum. Certè vide quàm parum opportunè pro Alensonio res tota ceciderit: qui si crimine caret, suspicionem hercle vix ac ne vix quidem poterit unquam apud multos eluere. Scio quid suspectioribus literis scripseris. Malè metuo Belgia. Haroli certè nonnulli Austre spectantur illuc in nubibus, *vestimentum Belgii* jam nominant. Meministi, quid Hannibal olim juvenis in quiete viderit; immani scilicet magnitudine belluam, circumplectam serpentibus, ingentique strage omnia pervertentem, cui nomen erat, *Viperam Italiae*. Adde omen illud pessimum, missificationis institutionem in ipsa urbe Anticripta. Adde rixas ac contentiones, quæ inter Gallos & Anglos nuper exortæ sunt. Adde electionem Regis Gallie in Fratre iuvando: ad quem ne legationem quidem congratulandi causa milit: denique, *Medeam* dicam an *Medea* artes perhorresco. Nos hic interea, mi Camdene, hac felicissimi huiusce regni tranquillitate fruimur, & Lucretianum illud usarpemus: *quàm fuerit mari in magno turbantibus usque ventis*. Cetera nosti: ut & plerumque alia ad hanc consolationem nostram pertinentia. Tu, ut spero, libelli memor eris. Deus fluctuantem Ecclesie sue navem sospitem ad portum perducatur: & te, mi Camdene, servet incolumem. Vale. Oxon. 3. Kal. April. 1582.

Tui studiosissimus,

Hotman.

XVIII Tho.

XIX

XVIII.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Mihi cum equo melius fuerat, quàm potaras, aderat unà jucundissimus comes Faucerius quidam Gallus non indoctus cisi loco, Lipfio notissimus, annum integrum assiduus ejus auditor. De *Buchanani oratione* gratias, *arridues* habe *Papirii Massoni Carolum Notum*, à Germano Laverna, & in Germania, nisi valde fallor, editum. Musæ, quæ isto interregno Londiniensi aliò abierant, vixque mecum in gratiam redierant, statim atque salutes tuas acceperunt, deposita contentione, eâ conditione pristinae patientiæ restituta sunt, ut tu me earum assiduum cultorem fore in posterum sponderes. Cæterum cogitare te jubeo: etenim fluctuo adhuc, quiescendum-ne mihi sit, an repetendi Brigantes mei. Vereor enim nisi brevi invisam, ne compositis sarcinis pedibus eant in Scotiam, transferente Buchananano. Cui rei vide, num deserviat locus in panegyrico, *Ad hoc natio Britannia, etiam tunc rudis, & soli Britanni, Pictis modo & Hibernis assueto hostibus adhuc seminudit*, &c. Nam si ante Julium & *Oct.* Pictis Britannia assueta hostibus, Picti tunc in Britannia, cui obnunciat gens Cambrica; & sanè nomine non fuerunt. Imo verò & respondere possumus, non magis necessarium esse Pictis sedes assignare in Britannia quàm Hibernis. Si cum nullas habuerint, nec habebunt illi. Sed utcumque deducat argumenta sua Buchananus, dabit hic locus vires adversus ineptissimas Hectoris nenas; qui Scotos Pictosque Britannis auxilio venisse contra Julium impudentis nescio, an inscientis affirmat; nam si hi unà, non soli Britanni. Sed ad Brigantes redeo, in quibus si quid tibi prætermisum, perscriptis locorum nominibus, à me fortasè accipies. Interim vale, & ignosce scriptis negligentè scriptis. E Museo Mertonensi v. Non. Quinctilis cib. io. lxxxii.

Pag. 258.
Editionis
H. fl.

Totus tuus

Thomas Savile.

XIX. Tho.

XIX.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Hominum errata Divinae mentes serò, sed seriò vindicant, quin sepe serò respiciunt. Eadem humana mens est coelestis, quanta quanta, alio atque alio gradu, suam æmulator ipsa originem, nisi quâ terreno septa vinculo terrena cogitur curare, eque corporis carcere odorem sibi contrahit parum jucundum. Exolevit tamen ille *¶ tunc meum deponit corporis obductus*. Hoc ego cum è Philosophiâ habeam, quid ni à tuâ humanitate pro diuturno silentio veniam sperem? & sperabo sanè, præsertim cum nullâ meâ culpâ crimen ceciderit. Abductus enim è musis mansuetioribus, tum collegii publicis, quæ præcul Oxonio, statim atque è portu in terram me recepissem, procurabam, tum etiam privatis negotiis præter opinionem, ab hoc studio alienis serò, nec nisi admonitus, literas tuas accepi. Cætera ubi otium, hæc hodie in manum tuam victima, porricio, ut imposterum facilis fies, cruda sanè neque-dum cocta exta. Sed ita mos est in sacrificiis; & eodem quo in liturarium relata impetu exscripta. a. d. ix. Kal. Decembis.

Totus tuus

Thomas Savile.

Iceni, qui Romanorum societatem spontè accesserant, disincti reliquerant, an iidem sint, cum iis qui duce Bunduicâ juvenibus Trinobantum copiis *¶ LXX. civium & sociorum Romani nominis cæsis millibus; Et tot tantus numerus ex imbelli omnis erat multitudine, neque quisquam, credo, in validâ veteranorum manu, in legione in fusa ab iis, & fugata, fortis erat, & intrepidus, Adrastæ semper victrici litaverunt, nequiquam ego laboravi scire. Adeo me quærentem destituit illic aura, hic aqua. Nop-tuno igitur, quod infelices nautæ solent, pertusa vela libens merito devoceo, ut verè proximo, si merui, mitior aura navigantem mulceat.*

*¶ Xiphili-
mus ex Di-
one habet,
juvencus
sæpè.
¶ Polyd.
pag. 85.
Camdeni.*

Polydorus

Polydorus, ne quid pro solita liberalitate in donatum relinquit, ~~Icenos alios, alios Icenos~~ statuit. Icenos Transhabrinos, ~~Icenos~~ Sabrinæ *Æstuarii* accolæ orientales: punctim Polydore. Icenis cur non potius, quod vulgus septentrionale Norc-folk dixit Barbaries? adeone tibi placuerunt coquinaria nostra, ut ~~Icenos~~ etiam in loco calido natos necessarium putes? Quin imo respondes, ordo, quem in debellandis gentibus secutus est Romanus miles, mihi placet, meæ opinionis fundus est: & quis iste ordo, quis? Nimirum usus is in Icenos victoriâ, in Cangos duxit exercitum, quos interiorē Walliæ partem ad Occidentem coluisse constat. Consilet, Polydore, ut tibi etiam non nihil largiamur. An igitur necesse fuerit, Icenos Cangis propinquos esse? Adcone brutos censes & barbaros Romanos, ut semper in proximum quemque irruerent hostem, an socium, ciecum non interduim? An quia post Icenos; Cangos continuo belli ardor proximus acceperit: locus ne accipiet proximus? ignosce Polydore, non cogit me hoc argumentum. Multa prudenti Imperatori cogitanda, curanda multa: sequendum, ut hostis vocat, non ut locus: ab Icenis ad Cangos, à Cangis retro ad Brigantes, quin fortè à Brigantibus ad Trinobantes eundem. Fovendi in itinere socii, erigendi, tutandi, neque usi à Brigantibus pedem tuleris: ita continuo à Trinobantes venum existimabis. Neque etiam Cangi aded sunt Icenis tuis propinquæ, ut somnias; procul illi ab Occidentali Walliâ Monam spectant, ubi Ptolemæi *Ἰσουλὸν ἔχει.*

Reliqua temporis angustie prohibent adscribere; accipies, si isthæc satis tibi fastidii non creaverint.

XX.

Tho. Savilius G. Camdeno.

Fano fortunæ natum me jam tandem video, suavissime Camdene; *Æjus* me *filium* subentè agnosco. *Ieni* enim, quos ego egrossos temerè meo *nilo* revocatos cupissem, quàm me beatunt, quàm me reddiderunt *felicem*! Nolim tamen existimes: *conum* me *laudibus*,
2101. 169 quas

quas tu sis sanè luculenter affingis, exultare juveniliter, iis memet
 foelicem judicare: humanitatis illæ sunt & amicitie, inde profectæ
 eò revertantur. Ego verò *Epistola* illam, quam habes sanè in in-
 ferlici materiâ foelicissimam, auro contra non mutarim. Eâ me fo-
 licem sentio, totus in eâ acquiesco. Nam quod Icenos attinet, pa-
 lantes eos certè Romanus deprehendisses, Angliæ autem cum vide-
 ris, etiam non vides. Quâ ego fretus conniventia, reliquos quamvis
 quadrati agminis inscientes adhuc itineri ausus sum committere; ut
 saltem junctis viribus intrepidè occumbant. Chartam, quam ab An-
 dreâ nostro accepisti, è Mertonensi tabulâ in Adversaria transcripse-
 ram, inde à puero, cui id negotii dederam, excrispta tua est, pro-
 tractisque lineis, quantum conjecturâ & pueri quæstione assequi pos-
 sum, omissa nomina, quæ ego proximo quoque tempore reponam.
 Interea ne sis inficius, descriptionem continebat locorum, quæ Leu-
 copibiam adjacent. Xeniorum literis tuis (reddite enim sunt Kal.
 Januarii) *deus* tibi ex Hotomano commune, odam accipe, in
 Angliam & Græciam invitis penè musis deductam: tentaram Latine,
 sed his Natalitiis feriis. muse omnes Visimonasterium transvola-
 runt; ter Heliconem pulsavi, ter inanis abii. Unicum ambobus ex-
 emplum mitto: *μὴ δὲ φύχῃ* tribus. Si quid uspiam occurrat quod
 Africam antiquam illustraret, juva me quæso, jam enim xxv. diem
 Africam sitiens oberro. Vale. E Museo Mertonensi A. D. V. Eid.
 Januarii, cia. ix. lxxxii.

Παραπομπή.

Neque etiam Cangi adeò sunt Icenis tuis vicini, ut somnias, pro-
 cul illi ab Occidentali Wallia Monam spectant, ubi & *Καρχηδὼν* *ἀγορῆς*
 habet Ptolemæus. Moti ergo à civitate suâ Icenii possilimii jure reitti-
 tuantur. Sed ecce revocatos nova jam excipit calamitas. Mortuo
 eorum rege. Prasutago, regnum à Centurionibus, domus Regia à
 servis scinditur. Eosdem enim ego puto, quas duodecimo locios
 nominarat Tacitus, & quorum regem xiv. Prasutagum nominarat.
 Neque enim, præter nominis Romani socium, quisquam credo, Cæ-
 sarem heredem scripsisset, etiam illud, * *Longâ opulentiâ clarus*, re-
 spicit, quod in xii. legimus. *Icenii valida gens nec præliis concessa*: sed
 & quod xiv. sequitur: *Jam primum uxor Boadicia verberibus afflicta, &*
filia stupro violata sunt, non vulgarem Icenorum conditionem arguit.
 Neque enim, si Romanos rectè novi, reliquis etiam Regiis verbera
 & supra adeo erant insolentia.

* *Longâ*
ingenitâ
excogita-
vit Lipsius;
haud scio
an verè.

D

Contra

Contra hanc sententiam facit nonnihil Vaticanæ & Farnesianæ legio, qui *Tigenos* posteriores, non *Icenos* referunt. *Tigeni* autem Venedotiz populi. Mihi verisimile non videtur, homines Monæ, ubi tum Romanus Imperator, proximos, à Trinobantibus, usum quantum remotos, res novas molituros: quin potius existimarem ego *Icenos*,

^b Hæc adeo non distant atque Jugantes Annal. xii. & Brigantes hist. 3. qui tamen idem sunt.

^c Polydoro fiver, quod tamen ipse non agnoscit, locus in Oratio- ne Galgaci: sed corruptus: obductis enim Brigantibus Trinobantas ratio restituit.

nas, aut quod idem est, *Icenos* eisdem esse qui & *Tigeni*: *Tigenos* autem alios Venedotiz, alios Ostrorangeliz incolas. Nam quod Trans-Habrinos putat Polydorus, præter solium nihil facit, qui nihil adeo videtur tinsere, quam ne aliquando imprudens & insciens in veritatem incidat. Attende Polydore, si Romanus Imperator è Monâ rediens Trinobantas, ut tu vis, non præterierit, Igeni autem Trans-habrinis sint, per medios hostes Londinium non perrexit, sed perrexit sanè, ipsiusque adeo constantiam laudavit nobilis Annalium scriptor. Igeni ergo aut à Trans-habrisin alii, aut per Trans-habrinos transit

Suetonius. Et sanè pulchrum faciet viai compendium, qui è Monâ Londinium cogitans, per Trans-habrinos ierit. Neque enim latum unguem è patriâ putat movisse Igenos, alioqui qui fieri non potuit, ut Trinobantes etiam tui Londinium circumfunderet, quo minus tutum Paulino illuc fuisset iter? Hæc tibi, Polydore, ne cum multa dederis, nihil reciperes. Res autem ipsa ita se habet. Consenferant in Romanorum perniciem cum Icenis Trinobantes, qui ambo septentrionalem hodie Thamefis ripam tenent, & pervaserat jam hujus belli ardor, à Coloniâ ad usque Municipium Verulamium, forsasè etiam ulterius, qua Romanorum Imperatori è Monâ redeuntis transeundum erat, transit, Londinium abit, relinquit, redit, pugnat, vincit. Monendum autem, quod à nonnullis secus traditur, relictum ab Imperatore Londinium, captum à Britannis & spoliatum. Me docuit Tacitus xiv. Neque flens & lacrymis auxilium ejus orantium flexus est Suetonius, quin daret professionis signum Londinio, & Comitantes in partem agminis acciperet. Si quos imbellis sexus, aut fessæ ætas, vel loci dulcedo attrinuerat, ab hoste oppressi sunt. Neque diversus, qui eos fortean in errorem impulit,

^d In Nerone p. 169.

^e Xiphilinus it: cum enim duas ille Civitates narrat expugnatas à Britannis, non plures, perinde est, ac si dixisset, Romanorum duas. Jam vero Londinium, etsi Negotiatorum copiâ, & comiteatu maximè celebre fuerit, Romanorum civitas non fuit, neque municipii aut colonie cognomento insigne, quod nimis febriculose adfirmarunt aliqui.

• Luidus fol. xvii.

Totus tamen Thomas Savile.
XXI. Abrahamus

XXI.

Abrahamus Ortelius G. Camdeno.

A Ccepi, ornatissime Camdene, manus tuam, Solinum neque manu exaratum. Munus mihi sane gratissimum & quovis thesauro charius. Juvat enim interdum vetustiores codices, cum in recentioribus haecimus, consulere. Sæpenumero quoque ex pluribus mendis veritatem erui, minime sis ignotum est qui hujusmodi studiis se oblectant, mihi que idem aliquando contigisse memini. Quid ex hoc munere tibi debeam, scio, an solvendo sim, nescio. Tua profecto liberalitas facit ut hæcenus ex ære tuo me unquam liberare nequiverim. Magnopere me exhilararunt literæ tuæ, quod ex illis intelligam Britanniam tuam te parturire; sed me obsterilem appellare videris, aut hallucinor. Imo Lucina certe non sum, mi Camdene: si opem tamen adferre viribus meis poterō, habebis me paratissimum, & extra jocum. Cupis à me in eâ per Typographiam edendâ consilio juvari. Significa quæso latius quid velis. An fortasse à nostris eam velles editam? aut alicui locorum? non in ipsâ Britannia? Autographum typographo putas dono ne an pretio? Novi nostros milites liberales: non solent emere copias, ut ipsi vocant. Adfui ego aliquando, cum ne gratis quidem accipiebant, sed addito munusculo. Sed aperi mentem tuam obsecro, reperies me tui amantissimum. Scio me aliquid posse apud nostrum Phiniam, si hunc delegeris. Si is eam suis typis excuderit, pro uno tuo exemplo facillè aliquot exemplaria ab eo obtinebis. Interim vale, amicorum integerrime. *Antwerpæ* Kal. Ap. 1584. fassis correctis.

Tui totius, tuo merito,

Ab. Ortelius.

Si visum fuerit, scribe ipse ad Planchum, ego illi literas tuas hinc curabo. Ludgundum Batavorum enim transigravit, & libros imprimi. Nihilominus & hic quoque apud nos typographica preta, ut solet, fervent.

XXII.

Gul. Lambardus G. Camdeno.

Pardon, I pray you, Mr. *Camden*, this breach of my promise, in that I have holden your books some few days above the time in which I promised to return them: the which I have done of no other mind, but only that I might send them safely unto you, as now I doubt not but I shall by the benefit of this an assured Messenger. In the reading of these your painful Topographies, I have been contrarily affected: one way taking singular delight and pleasure in the perusing of them; another way by sorrowing that I may not now, as I wonted, dwell in the meditation of the same things that you are occupied withal. And yet I must confess, That the delectation which I reaped by your Labours, recompensed the grief that I conceived of mine own bereaving from the like: notwithstanding that in times passed I have preferred the reading of Antiquities before any sort of Study that ever I frequented. I thank you therefore most heartily, good Mr. *Camden*, for the use of these books of yours, since they deliver many things that are not (so far as I do know) elsewhere to be had, and the same no less learnedly picked out, than delicately uttered and written. What praise you deserve in all, I can best tell by *Kent*, wherein (howsoever I have laboured my self) I learn many things by you, that I knew not before.

Your conjecture at the Etymon of the word *Cantium* is so probable, that you make me now doubt of mine own, which before I took to be most assured: you have so truly, as I think, traced out *Lenham*, *Cbilham*, and *Newendene*, by the old *Duralemm*, *Jul-laber*, and *Anderida*, as I shall for ever hereafter rest in your opinion of them. To be plain, I seem to my self not to have known *Kent*, till I knew *Camden*. If you have in purpose to perform the rest, go on boldly, good Mr. *Camden*; wherein if you shall use the same dexterity that hitherto you have done, (as I fear not but you will) *Acquisi & Helicis opera dicarim*.

Howsoever you shall be minded to do, more or less, defraud not your Country-men of so great a pleasure, nor the Countrey it self
of

of so great an honour, by forbearing to imprint the same. If I had any thing that might further your Study, I would most willingly impart it: and whether I have or no, I will make your self the Judge, if it shall like you to come down into *Kent*, and look amongst my Papers. You may not think that I flatter you, good Mr. *Camden*, in that which I have spoken in commendation of your labour: for I am far from such clawing of any man: and in token of my sincere heart towards you, and to the end that nothing which I can espy may escape you by over-sight, I will note unto a trifle or twain that I have observed in your *Kent*, assuring my self that I shall not offend you thereby.

Page. 2. *Darentum fluvium obvisum habet, qui è Suffexia, &c.* I think that no Head of *Darent* ariseth in *Suffex*, but at the furthest in *Surrey*, about *Tissey* or *Tanridge*: unless you mean, under the name *Suffex*, to comprehend *Surrey*, as in the Heptarchy we do.

Warhamus, &c. ut cum H. VIII. commutare necesse habuerit. The exchange was not made with *Warham*, but with *Cranmer*, that succeeded him.

P. 3, & 7. The Shire has two Gaols, whereof the principal is that at *Canterbury-Castle*.

P. 5. *Stowre fluvius, qui duobus, &c.* The Heads of *Stowre* are not in that part which is at this day called the *Wealde*: although the *Wealde* of old time was thirty miles broad, and then reached over the whole breadth of the Shire.

This is all that I can quarrel at; and yet have I pried so far as I could: for I reckon not of those things that have escaped him that copied your book, knowing that you will revise that before it pass from you. Thus much I thought to write, as well for testification of my own thankfulness, as for your own encouragement; praying you to bear with this hasty Letter of mine, written in the midst of our preparation for the Countrey-musters, and other Services, that withdraw my mind: the which also have made me forget one thing, that of all the rest I mislike; I mean, the first five lines of your *Kent*, the which you must moderate or omit, if you will have me think that you deal so plainly with me, as I mean to do with you.

And

And so praying God to bless your good Studies, and afterwards wishing that you would spend a week at *Hallyng* with me, I heartily bid you well to fare. 29 July, 1585. from *Hallyng*.

Yours in the Lord.

William Lambard.

XXIII.

G. Camdenus D. Edwardo Stradling.

Quod rebus omnibus præoptavi, ut Britannia mea qualiscunque illa sit, bonis & doctis non displiceret, id mihi jampridem à plurimis accidisse non mediocriter lætabar; majoremque in modum nunc lætor, & mihi ipsi quasi congratulor, quod te etiam, ornatiissime Stradlinge, & fautorem & defensorem invenerit. Ut enim ex nomine te illustri & vetustâ familiâ prognatum cognosco, ita etiam ex epistolâ te cum animo candido, tum judicio perterrito planissime perspicio. Singulis etenim lincis, imo verbis gravitas tantâ familiâ digna, doctrina liberalis, judicium finitum, animusque officii plenissimus elucet. Utinam illum diem mihi optatissimum videam, cum tibi parem gratiam pro his maximis tuis officiis referre possim: verum quia hoc facultatis non est meæ, gratias habeo immortales, & debebo, ut magnus ille jubet Philosophus, semper, palam, & libenter. Quod me errati in pag. 385. admones, amicissime facis: admonere enim & admoneri verè est amicitia. Facile adducor tuâ fide & auctoritate, ut amplissimum illum Equitem D. Edwardum Stradlingum libelli authorem fuisse credam. Exemplar tamen illud, in quod ante annos plures incidi, Edwardi Manuselli nomen in titulo præ se tulit, & mihi credulo eò facilius imposuit, quod nobilem illum virum in genealogiis contextendis & re Antiquariâ plurimum desudasse acceperim: Plagiarium autem illum, quicumque fuerit, qui gloriam alieno labore partam in se transtulit, & librarium, qui mihi fucum fecit, tacito cogitationis convictio subindè verbero. De asterisco quod scribis, mihi novum est, nec à me est, nec à Typographo. Quum liber iterum edetur,

D. Edw.

D. Edw. Stradling nomen suo loco, ut sua cuique constet gloria, Deo favente reponitur. Interim ut opellus ille Eques mihi ignoscat, tua quoque intercedat humanitas. Si prius hoc erratum revidendum emendassent; nam superiori mense alteram Britanniae meae editionem plurimis locis sparsim adauctam Typographi praecipitarunt. Vale, ornatissime Stradlinge, & à Camdeno tuo salve, qui te ex animo amat & aestimat. *Westmonasterii* xvi. Februarii, 1586.

Tuus tuo merito

Gul. Camdenus.

XXIV.

J. Lipsius Gul. Camdeno.

MUnus à te accepi, vis ornatissime, per mihi gratum, *Britanniam* tuam illustratam ingenii & industriæ clarâ facie. Multum patria tibi debet, multum exteri nos, qui per Te videmus *Britanniam*, cum non videmus. Perge in hoc & simili studiorum genere, quod abesse non potest, quin tibi famam, posteris æternum ferat fructum. Salve ab eo, qui te ex animo aestimat & amat. *Londoni Batavorum* iv. Kal. Sextil. 00. id. lxxxvi.

XXV.

Abr. Ortelius G. Camdeno.

GRatias agis pro nostrâ *Synonymiâ*. Quid opus erat, suavissime Camdene? Cum enim benevolentiam animique tui erga me promptitudinem & officiosâ, ut sic liceat dicere, officia in me, cum apud te essent, collata, mente revolve; nihil me tibi non debere libens & meritò fateor. Utinam ego æquè tibi aliquâ meâ operâ, aut prodesse aut auxilio esse possim! Ante multos menses petieras per me copiam Itinerarij Antonini, item Theodosiani: sed valdè doleo,
non

non tuo tantum sed & meo quoque nomine, me tibi ea hæcenus non potuisse præstare. *Antonini* itinerarii tibi aliquid manuscripti apud *Brugenses* vidisse memineram, sed dum istud ipsum ab iisdem postulo, nusquam posse reperiri rescribent. Conqueruntur cum multis ejus generis libris ab iis clam aufugisse in *Galliam Stadium*. Fugientem bene currere dicebant, sed hoc est, malè currere stadium: & quod pejus est, tibi istiusmodi inutiles facit. Sordidæ pecuniolæ enim gratiâ, quam inde tibi corradit, talia à bonis viris aufert. De *Theodosiano*, dum *Spiræ* essem, etli sedulo illud investigaverim, nihil potui intelligere. Sed hæc tibi ante annum ferè ex *Italiâ* significavi; literas autem ad tuas manus non pervenisse scio. *Emanuel* enim noster suas, quibus tuas injeceram, non recepit. Interceptas postea intellexi à *Mauriberis* hostibus, vias id temporis obsidentibus. De *Theodosiano* quidem meus amicus promisit se *Spiræ* denuò percunctaturum: sed vereor ne frustra.

Tuos labores, quos in Patriâ *Britanniâ* illustrandâ præ manibus habes, avidè expecto. Scribis eos, qui in eâ palæstrâ versantur, lubrico esse in loco: verum te dicere non semel exorior. In multis, ut verum dicam, quæ scribo, mihi minimè satisfacio: sed est, inquit ille, aliquid prodire texus, si non datur ultra; & in magnis voluisse est. Sint nobis, mi *Camdene*, horum magnorum virorum sententiæ solatio. Gratias ago pro missis nummis, quos *Constantinorum* Imp. seculo percussos conjicio, & habeo, quod tam amicè de erroribus in meâ *Synonymiâ* commissis admon----

Cetera desunt.

XXVI.

Clarissimo Gulielmo Camdeno, viro optimo & erudito
Abrah. Ortelius.

DU est, quod tibi non scripserim, *Camdene* charissime, non quod Te non amaverim, neque tu me, si rectè anguror. Tuas ad me in itinere periisse intellexi ante aliquot menses, amicitiam autem ante decennium inter nos initam non item. Ostendit hoc honorifica mei in tuo luculento *Britanniæ* opere memoria, tum munus ejusdem tunc temporis ad me missum, pro quibus gratias habeo. Agam quoque,

quoque, si quibus possem, verbulo ostenderis. Jacobus Colius fuit hic apud me aliquandiu. Interea temporis edidi *tabulam veteris Hispanie*, cujus exemplar idem à me accepit, eà conditione ut ad te ferat, bonique consules. Idem Colius nepos meus dixit mihi, priusquam Londino discederet, te illi promississe exemplar *Geographiæ Baconis* ad exscribendum. Obsecro cum jam reversurus sis, illi ejusdem copiam facias, ut ejus exemplum descriptum ab eo habeam. Et si quid in me aut apud me sit, cujus opera tibi usui esse poterit, gratissimum facies, si significaveris. Salutem quæso ex me D. N. Gudmanno Decano, veteri meo Domino & amico. Si ævum hoc pauld à bellis alienius fieret, fortè vos semel inviscerem. Interea temporis vale Amicorum optime. *Antuerpiæ* 25 Novemb. 1588.

Ex Emanuelis nostri literis ad me intelligo, D. Haclutum *Geographiæ Abysside Ismaelis* editionis spem firmam ostendere. Putat enim eam ante annum in publicum venturam. Utinam.

XXVII.

Janus Doufa filius G. Camdeno.

Quoties literario alloquio te alloquor, mi Camdene, toties ex intervallo regustare videor consuetudinis nostræ suavitatem. Quam etiam nunc ruminans, non potui quin pennatis ad te advolans verbis perferrem unâ libellum ad te meum recentem à prælo, & cui te tuique limiles lectores opto. Quod superest, hunc novissimum ingenioli nostri fœtum accipies eo animo, quo datur, & salvebis plurimùm à tuo-

Jano Doufa filio.

E

XXVIII. Janus

XXVIII.

Janus Gruterus G. Camdeno.

SAlve plurimum, Historicorum præstantissime. Ex quo hic Vitebergam historicum ago professorem, bis te meis in vili literis, quibus addideram *Suspicionum* libellos. An receperis, nescio, arbitror tamen unas potuisse tibi venire ad manus. Et quidem primis memini me inclusisse exemplar ad me epistolæ Reineri Reineccii, quibus rogabat inscriptiones suas librorum, quos propediem edet, communicarem, ut si quid tu ei consilii auxiliivæ suppetere posses, id ipsi non gravatim faceres. Interea temporis aliquoties mecum egit de diplomate quodam præponendo iisdem libris, quo Bibliopola certior esset & securior, neminem fore, qui illos recuderet. Et quidem privilegium impetraverat ab Cesare: spes etiam facta de Gallorum Rege. Cur non desperaret posse aliquid obtinere à vestrà, fuit cum aliud, tum recens exemplum de Bodini Republica: & ego quidem spem ejus auxeram, quod arbitrabar tale aliquid facile curari posse per communem amicum D. Rogerium; nunc autem, cum ille obierit, nescio quid dicam. Si tu aliquem habes in aula, qui istud negotiolum procuraret, faceres certe rem gratissimam optimo viro, utilissimam etiam omnibus Historicis. Inscriptiones ejus iterum habes, item epistolam Peucezi nostri, quâ vobis constet, quanti eum faciat. In superis suis ad me hæc adjunxerat:

Addendum putavi de operis parte tertiâ, me regna xxviii. absolvisse, & modo Sarmaticum in manibus habere: quod proxime Britannicum sequetur. In hoc ea tui Camdeni à me mentio fiet; quæ exquisita eruditioni ejus, & Britannicæ historiæ, me judicet, omnibus numeris absolutissima debetur.

Tu quæso unâ & eadem fideliâ non duos modo parietes, me & Reineccium, sed omnes dealba, qui meliorum artium; quibus proculdubio ingens ex ejus scriptis utilitas. Pluribus hæc vellem, nisi te tua sponte nihil non moturum scirem. Ei rei si quid adjumenti ferre potest, ut potest, spero, D. noster V. & cum quæso molesta.

Obiter.

Obiter aliquid huius rei ad ipsum scripsi, ipse ulteriora ex te requireret iussi. Quicquid huius fiet, fac me brevi certiores. Literarum reddendarum ratio constabit tibi, puto, ex illo, qui hasce tradet, D. Demetrio. Volui enim & in eo obsequi tue voluntati. Cuperem ulterius, sed hæc properanter admodum exarabam, negotiis aliis districtus & abeunte jam En tibi rescriptum quoddam contra Gothofredi stultas conjecturas. Plura expectabis aliàs. Vale mi amice, & salve ab eo, qui est & erit perpetuum tuus,

Vinsbergæ 2 Augusti cis. ix. ix. c. pro-
peranter nimis, ut & character
& stylus satis produnt: haud
tamen præter morem meum.

Jano Grutero.

XXIX.

Abr. Ortelius G. Camdeno.

ORnatissime Camdene, Consilium meum de *tabulis Britannicis* ad opus tuum adornandis hoc habet: Tabulas, quas petas, tibi sumas, & in iis expungas aut calamo aut alio instrumento, quæ ex iis deleta cupis: live ea sint urbes, live montes, aut flumina. Tabulam ita compolitam cura ad Sculptorem, eidemque magnitudinem indica, quâ tuas formatas velis. Ipse sculptor ita ex magnâ tuâ missâ faciliè omnia in parva, observatâ ubique distantiarum proportionem, redigere poterit. Is sculptor, qui hæc tibi præstabit, habitat in Bataviâ Harlemi. Nomen est aut Joannes aut Lucas Doetecum: Fuere duo fratres, alter obiit, Joannes vel Lucas ignoro. Hic multò elegantius tibi ista elaborabit, quàm ille, qui epitomen mei Theatri. Pretium singularum tabellarum fortè erit sex florenorum nostratum: si fuerint tabule ejus magnitudinis, ut universalis erat in primâ dictæ epitomæ editione: sin autem minoris, ut in hac ultimâ, minoris quoque erunt pretii. Sculptor dictus ipse quoque laminas æreas addet de suo. Vide quid tibi consultum. De *Clotio Fortunatiano* queris, hæcenus cum frustra quero: spes, quàm de eo in Italia conceperam, fefellit me. Quod *Britannus* in Belgio meo veteri locaverim, live *Britannichanus* inde deductos, primus auctor mihi Plinius 4.

cap. 17. qui Britannos in Belgicâ habet; quod ad mare, quia Eginarthus hoc Belgicum littus Britannicum vocet; quod eo loco, quia ibidem hætenus Britannia nomen permanet, nempe in Romanorum armamentarii vestigiis, quæ vulgo *styns* et *Britten*, quasi dicas *Britannorum domum*, vocant. Hos eodem putaverim *Britannianos* à libro Notitiæ nominari. Si erravero, tu in viam reduc, mi Camdene, & gratias habeo. Opportunitate mittendi ad me oblata, expecto *Pseudo-Plauti* Aululariam, quam nepoti meo tradidisti. De laboribus tuis tibi gratulor, optime amicorum; quod videam tam ardentem amplecti ab omnibus, non miror, quia meritò. Apud me nihil est, quod non vidisti, quod non legisti, quia omnia perlustrasti ante te scripta. Si quid autem apud me sit, quo tibi aut studiis tuis gratificari queam, mi Camdene, impera tantum, obediàm ego libens & meritò: debere enim me tibi scio, amicitia & officio non emo. Vale.
Antuerpiæ 5 Octob. 1589.

Tuus mi sumus,

Ab. Ortelius.

XXX.

Joannes Savilius G. Camdeno.

SOON as I had leisure, I thought good to advertise you of certain things concerning your future (if not finished) Edition of your particular Description of this Realm, in which I refer my self to the pages of your last Edition.

Pag. 73. Justice Itinerant and the Justice of Assize never equal in authority; for the Commissioner in Eyre was higher, and not twice a year, but once, or seldomer. 75. Gersy and Garney Islands of Winchester Diocese, *Eam quæ ad Repillum fluvium spectat*, would be put out. By reason of the new erection of the See of Chester, Chester Diocese containeth, besides Cheshire, Lancashire, Richmond, other parts of Yorkshire, part of Cumberland and Westmerland. The Bishoprick of Man, called *Sadorenfis*, is by the Statute of Henry 8. made of York Province. 81. During the Pope's Authority, the Bishop of Norwich and Archdeacon of Richmond had First-fruits
of

of the Benefices in that Jurisdiction: and the Assizes be but kept once a year in Durham, Northumberland, Cumberland, and Westmerland. 93. St. Germans by the Statute of 32 H. 8. is a Suffragan See. 107. Molton, I take it, is a Suffragan See in Devon, by the Statute of 26 H. 8. chap. 14. Shaftsbury a Suffragan See. 124. *Alice Lacy* was taken by *Charles Warren* from Sandal in Yorkshire. 119. Taunton in Somersetshire a Suffragan See. Bridgewater is a Suffragan See, and had never but one Earl. 143. Marleborough a Suffragan. 148. Southampton a Suffragan. 174. Gilsford a Suffragan. 192. *Suffex contermina Cantia*, as well as Surrey. 202. Christs Church in Canterbury hath twelve Prebends. *Quere* p. 219. The Customs, that Lands for Felony shall not escheat, extendeth but (as I take it) to Gloucestershire, Town only, and not to the County. *Vide Statutum.* 221. *Fitzherbert* was no Justice in the King's-bench, but in the Common-Pleas. 246. Oulney is lower of that River than Newport-Pannel. 247. Bedford a Suffragan. 450. *Quere*, Whether any Lay-men were Almoners by inheritance? 262. Middlesex is as well divided by Thames from Kent as from Surrey. 271. Thirleby was the first and last Bishop of Westminster. In your description of London, you omit the Antiquities of the Temple and the Rolls. 297. Ipswich is a Suffragan. 303. Thetford a Suffragan. 313. Royston in the Statute of H. 8. is recited to lie in five Parishes. 314. Cambridge is a Suffragan. 323. Huntingdon a Suffragan. 334. Leicestershire adjoineth upon Staffordshire. 336. Leicestershire a Suffragan. 343. Lincolnshire adjoineth upon Rutlandshire. 349. Grantham a Suffragan. 351. King Henry the eighth took the Bishoprick of Oxford out of Lincoln. 355. Nottingham a Suffragan. *Carbones fossiles non omnibus locis male olent, libera Sylva focum, non limpida Sylva.* 355. Blithe is not upon the River that goeth to Workn-slop, but to Scrouby, the Archbishop's Town. 383. Wolverhampton hath a College annexed to the Dean and Canons of Windsor. 389. Shrewsbury a Suffragan. 431. Haverford-West est *Comitatus per se*. 435. *Rhese ap Thomas*, it seemeth by *Polydore*, was in Henry 7.'s time. 443. The inhabitants of Merionethshire, accused of Felony, may be tried by Shropshire-men by Statute-Law: it seemeth, because the inhabitants of the Shire sometimes favoured Felony. 462. Yorkshire joineth upon Cheshire South-west; the West Riding whereof, in the situation whereof Wharfe is, is to be placed between Ayre and Nydd, and not as North of Nydd. 463. *Ebur. Episcopum pro Archiepisc.*

episc. 465. Kirkley's Nunnery, in the Woods whereof *Robin Hood's* grave is, is between Hallifax and Wakefield upon Calder: and Etholt Nunnery and Kirkstall Abby is upon Aire, between Craven and Leeds. 467. Barnolswick is thirty miles direct West from Barwick in Elvet in Yorkshire, in the Confines of Lancashire, where it is reported Kirksall Monastery was founded before the translation to Kirkstall. 468. Harwood Cattle is upon Wharfe, between Orley and Wetherby. 476. The Council at York consisteth not of such a certain number. 477. Bithopthorpe was called *Thorpe Sancti Andreae*, and by *Walter Gray* Archbishop of York, *tempore Henrici tertii* purchased, and assured to the Chapter, with intent, that they should lease the same to every Archbishop for life, and by that means they avoided the spoil of Escheators or others, that had the keeping of the Temporalities in the vacation. By which example, in *Edward* the fourth's time, Archbishop *Booth* assured *Bartrichsey* in Southrey, Note, Bithopthorpe is upon Ouse *inter Ebor. & Camwood*. Selby was of later time a House of Regulars, and no College of Seculars: and note, the Abbot of St. Maries *Ebor.* and Selby were only Lords of the Parliament of all the Sovereigns of Monasteries in the North. 481. Hull, 45 *Ed.* 3. had a Corporation of Mayor and Burgesses, and is a Suffragan Town. 483. *Cliveland est terra viridis, non nigra.* 486. *Feoda Archiepiscopi Cantuar. & Episcopi Dunelm. incipiuntur, non Archiepisc. Ebor.* 488. That Rebellion grew, as I think, rather in Northumberland, because the granting of the Tax, or levying of the Fifteenth in that County, and in Durham, Westmerland, and Cumberland, is an innovation: and the Town of Newcastle being freed by Parliament from that charge. 489. Alstonmore is in Cumberland, and not in Richmondshire; and Richmondshire doth not adjoin to Lancashire. 499. The Bishop of Durham hath a fair house, and his best provision at Stockton upon Tees, and is Patron of a goodly Hospital not far from thence, called *Greatham*, founded upon a Mannor forfeited to the Bishop of Durham by the Treason of Mountfort Earl of Leicester. 502. The Hospital dissolved East of Durham, is called *Kepers*, and Berepark is the Dean of Durham's Park: the like liberty now no Dean hath in England. 506. No abundance of Wheat in Lancashire. 507. Grilly, not Grisley, were Lords of Manchester, and the College there is of her Majesties foundation. 509. The Parson of Wiggan is Lord of the Town, and hath a Corporation of Mayor and Burgesses, and a Court of Record. The South branch

branch of Ribel is called *Calder*, and springeth in the same Hill that the Yorkshire *Calder* doth : the one going to the East Sea, and the Lancashire *Calder* to the West Sea ; and the same goeth by Burneley, *padiam altam*, and not far from Read, where the Dean of Pauls was born, and by *Whalley-Abby*, founded, or rather translated thither by the *Lacyes* from Stanlave in Cheshire, and not far below, where *Calder* falleth into Ribel. The North branch of Ribel is called *Hodder*, or *Odonis*, and springeth in hills of the Forest of Balland above Sladeburne, and falleth into Ribel, not far from Mitton. 514. Winandermere in Westmerland, and not in Lancashire. 515. *Lacyes* Lands, by the Records and Offices are found to be conveyed by the Earl of Lincoln, Father of *Alice Lacy*, in remainder to *Henry*, and not by *Alice's* gift : and especially for the Honour of Pontefract, being the first Honour of the *Lacyes*. I doubt that is not so certain of the Offices of the Dutchy of Lancaster. 517. Westmerland adjoineth upon the Bishoprick of Durham upon the East, 11 Ed. 3. *Com. Rous* and *Thuring* were Barons of Kendal. 519. Burg * under Stainmore. 522. *S. Bees natale solum Edmundi Grindal Archiepisc. Cant.* where he founded a School, & alia beneficia plura. 526. *Docar* is in Westmerland. 544. *Belsey non Bolsey*. 546. *Ford-Castle* is now the *Carrs*, and not the *Herron* possession. 547. *Barwick* is a Suffragan See. 639. *Wights insula est, sedes Episcopi Suffraganei per Statut.* 26 Hen. 8. These few Notes, as my leisure served, I have sent you, of which some few perhaps be somewhat to the purpose. Thus ceasing from further writing, I commit you to the protection of the Almighty. From Bradley in Yorkshire, this xxv. of December 1589.

* Super
Stainmore

Your loving Friend,

Jo. Savile

XXXI. Janus.

XXXI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

JAM liberet pergere, nisi vereretur molestiam majorem tibi creare, & viderim chartæ multum non superesse; restant autem totidem Epigrammata & Elegiæ aliquot. Quare hæc interim habe tanquam arrhabonem, imò pignus meæ erga te benevolentia, amoris, atque observantia; & hoc tibi pollicere, te neminem habere in exteris regionibus positum, qui te supra Gruterum diligit & celebret. Et quia animorum nostrorum conciliatio tuo incipio exordium sumpsit, dabo operam, ut meis literis cumulata sæpè frequentetur. Tu itidem, si per otium vivi sermonis imaginem chartæ æquiori commendare non gravaberis, rem feceris mihi longè gratissimam. Debeo sanè multum excellentissimo V. cujus interventu conciliatrix tua Epistola mihi in manus venit; quem tanquam insuper hujus nostræ amicitia parium eo etiam impensius amo, & amabo dum vivam. Cæterum quoniam nihil mihi magis in votis, quàm probissimis ingeniis me agglutinare, quaeso & obtestor per genii tui vivacitatem, & Britannia tua æternitatem, ut quos isthic amicos habes, mihi itidem impertias, ut sic fiat scilicet Pythagoreum dogma, quos eâ de causâ invisos, ignotos, nec unquam fortassis videndos officioliissimè saluto, & precor ferventibus votis, ut hunc annum & deinceps felices, faustos, fortunatosque habeant; quod itidem tibi, mi amicissime Camdene, dictum velim. Epigramma illud meum non ingratum tibi fuisse gratulor mihi; nullius tamen rei est; itaque operam perdidisti, id dum extollis. *Periculis meis secundis* adjunxi, quæ jam eduntur Heidelbergæ; ita indigitavi Elegiarum & Epigrammatum aliquot libros, quos doctissimis quibusque viris per Europam, amicis meis, inscripsi, eo videlicet exemplo, quo *pericula prima*, quæ nollem lucem viderent; ita sciant mendis Typographicis, nec patienter à quocumque legi possunt; verum hoc est cum Phrygibus sapere. Tu precor proximâ scriptione mecum communica, si quid novi habes, quid tu, quid cætera doctorum cohors meditetur, quam cessare non decet. Sed jam abrumpo. Vale & salve, mi desideratissime amice, cum tuis. *Dantisci*, die xvi. Januarii stilo Gregoriano
cid. id. xc.

ci. io. xi. proposuisti, more meo, ut posthac accuratius quid ex-
posuisti.

Tuus tuo merito,

Jarius Cruterus.

XXXII.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

S. P. Debet tibi plurimum nostra Britannia, doctissime Camde-
ne, cujus cum ego pars quantulacumque sim, qui immunis
esse queam? Tu eam illustrasti, ornasti ornamentis suis: imo etiam
amplificasti diligentia tua, ut eam non magis majores tui armis,
quam tu stylo tuo auxisse videre. Illi etsi viri illustres omni virtu-
te & de patria bene meriti, tamen ea acquisiverunt, quae latere po-
terant, & paucis inservire: tua ejusmodi sunt, quae nec ipsa latere
possunt, nec ut illa latere possint, permittunt. Omnibus autem, qua
solis & literarum splendor lucet, inserviunt; quibus tu hanc luci-
dissimam faciem praetulisti. Ut dubium sane sit, an majores tecum
de beneficio velint contendere: quibus cum Patria seipsam debere
agnoscat, quantum obsecro Camdeno? Ita profecto de ea meritus es,
(audebo dicere) ut tibi plus illa, quam tui illi debeas. Illius sint
maxima erga te beneficia: tua majora, quo longius latusque se dis-
fundunt. Scotia nostra ab origine sua tibi debet, & pene ipsam
originem, in qua etsi nondum tibi assentior per omnia, lateantque
quedam in iis ipsis, quae promissis, dubitationis argumenta: ita ta-
men sentio, te aliter, solertius, bono magnoque animo ista eruisse. In
omnibus incredibilem industriam, solertiam, & acumen quis est
omnium, qui non videat? & in rebus obscuris & intricatis quis à
quoquam tantum vel rerum vel orationis nitorem exspectarit?
Fidem & candorem in gente & erga gentem nostram suspicio & pre-
dico. Quae de ea tractas, sine dente & felle tractas: quae sana virtus
(nostri) inter Scriptores nostros, quos aliquis emulationis (ut sic di-
cam) aestus an major affectus, transversum nonnihil rapit, te verò
minime. Velim tamen aliàs in res nostras te abiisse, vel si amplius
lustrare cogitas, in posticum abire. Sed tu melior Græci illius,

Mors & dæmnyum id: sed tales hospites & ferret & optaret multos. Rogo te, mi Camdene, quæ occurrunt de nostris, ea ne finas prætervolare: serua, si nolis tibi, at nobis; ne planè pereant: sed hortor, ut per te vivant. Sed hæc ipsa mihi obscura & ignota fuissent, nisi Henricus Wottonus juvenis nobilissimus, omnique virtute & liberali literatura instructissimus, à Britannia discedens, Britanniam tuam secum huc asportasset: quæ mihi oblata & perlecta, ita scripsi, ut scripsi: nec fatis mihi scribere sensum meum videor sine tuâ suadâ: quam totam, opinor, tenes. Fateor me simul atque legi, in tuâ admirationem & amorem venisse, & nihil magis optasse quam te semel coram complecti; & animum meum fusè & confusè effundere. Id quod literis istis, quas obfides mei erga te amoris & observantiz mitto, testari volui. Quod si radium aliquem ad me remiseris, recreabis & illustrabis. Si quid voles, potes per Wottonum mei amantissimum, vel rectâ, ad D. Junium, qui hic hæret. Wottonus abit aliò: & ego, Deo fortunante, Genevam, etsi ea vix satis tuta ab hoste: tamen huc cupiditas videndi & proficiendi fert. Tu vale & vive optimè. *Heidelbergæ* iv. Eidus Aprilis cix. id. xc.

Joannes Jonstonus, *Aberdenensis* Scotus.

XXXIII.

Janus Gruterus G. Camdeno *salutem & amorem.*

MEmini me luculentissimæ tuæ Epistolæ respondisse xviii. Januarii, incluseramque adeo amicissimi utriusque nostrum Domini Vecherly literis. Interim etiam nescio quid scripti exaravi raptim. Quia tamen jam tanto tempore taces, & sciam recentem amicitiam debere assatim mutua scriptione tanquam succo vivifico frequentè irrigari, subit vereri, ne meæ tibi venerint ad manus; eo quidem magis, quod & alias meas literas tuis adjunctas nec Londinum, nec Norwichium pervenisse certò mihi conflet. Quare bonum facere putavi, si eas iterum describi curarem. Etsi enim nullius sint momenti, gratas nihilominus acceptasque fore pro tuâ excellenti humanitate suspicor. Hæc nunc scribo stans pede in uno occupatus rebus, quæ nihil minus spirant quam humaniorem literaturam, *dum quædam*

dam habeo expedienda in Angliam vestram, quæ ad lites postas hereditarias propriè spectant. Quia etiam subit suspicio Dominum V. posse alibi peregre profectum esse, has recta ad te ire iussi, ut saltem ne te diutius me amico privem. Ubi significaris locum, ad quem eas deinceps dirigam, securè & prolixè ad te ibo. Interea adnexas Domino V. trades, præstantissimo mehercules viro juveni, quon cum antea propter amplissimum ingenium & eximias virtutes vehementer amarem, nunc idem decuplo magis facio, quia is mihi ad optatissimam hanc tuam amicitiam viam & fecit & muniit. Vale mi clarissime & carissime Camdene, & saluta meo nomine præstantissimum virum, Dominum Danielem Rogerium, sed tuis potissimum verbis, hoc est, suadela secretiore nectare imbutis: doctrinæ & disciplinarum amantes, quos apud vos ex prædicatione Domini Douliæ restare scio, Alexandrum Noëllum, Hartwellum, Alexandrum Dixonum, Richardum Mulcasterum, & germanos Savillos, si mea salute valentiores esse jusseris, eisdemque me qualemcumque insinnaveris, & mihi gratissimum feceris, & te dignum. Quid enim? non ambigam, illos ipsos tibi amicos; æquum arbitror eodem vinculo, ut ego is, quo tu obliher. Verum jam vale; nam cogor abrumperè. *Danisci die xxi. Junii Stilo novo cio. io. xc. prosperè admodum.*

XXXIV:

Janus Gruterus G. Camdeno.

S. P. Scriptio tua, cui dies xxiv. Aprilis, ultimo demum Augusti reddita mihi est, præstantissime Camdene, et si omnino serior, non ideo tamen minus grata aut jucunda. Sanè ne hilita quidem de colore suo vel odore perdididerat: sed spirabat, quanta quanta erat, maxime ingenuam tenerrimi affectus auram: candore autem certabat argento atque electo. Quare postulabat fateor illius desecata elegantia, meusque incomparabilis amor, ut dignè rescriberem. Verum, ne id possim, facit profectiuncula, ad quam jam accinctus sum petasatusque. Malui nihilominus hoc qualemcumque exarare quam nihil; utique nactus presentaneum hominem, cujus non ita frequens copia. Et non est quod virtutis tue & eruditionis præstantiam extenues, mi optime Camdene, quippe opinionem Douli-

cam non impleas tantum, sed superas. Superabis sane facillime, si quo pede cepisti, pergas, & Britanniae tuae selectissimas quoque nobis ejus amatoribus impertiveris. Ego pro Britannia tua agerem, quas debeo & possum, gratias, si eam recepissim. Nunc tandem animum tuum, qui ejus mittendi auctor, plane amplector & exosculor. An exemplar apud vos forte relictum sit, an minus recte curatum, nescio: quicquid est, doleo profecto non leviter. Etenim tandem aliquando forte ea ad nos venalis importaretur, numquam tamen ita animo meo proprie accepta erit, atque tua; tua inquam, in qua Typographica errata quin correxeris, nullus ambigo: quae irrealis exemplaribus non ita proclive erit à veris distinguere. Insudidas versuum meorum struces quod laudas & aestimas, ne amoris tuo plus debeo quam judicio. Nam ego quales sint, plus nimis novi; tales videlicet, in quibus censendum nil nisi dantis amor. Doctissimos illos probissimosque viros quod salutare & meae amicitiae adungere recipis, multam tibi debeo. Eosdem iterata salutatione quam officiosissime saniores opto & spero. Vale & salve, mi omnium humanissime Camdenie. *Dantisci, die viii. Septemb. clb. io. xc.*

Tuus omni officio & fide,

Janus Otterus.

XXXV.

Henricus Blaxtonus G. Camdeno.

FRegit me aliquandiu, Vir amicissime, metus infirmitatis meae, adeo ut ardor ille tui per literas compellendi penè refrinxisset. Fregit me denuo tua auctoritas, & qui antè deferbuerat, scribendi ardor, idem, postquam novus candoris tui radius affulsit, excahuiss quodammodo, & novae accessione est locupletatus. Vicit etenim me nuper crebra de me in tuis literis facta mentio, eaque tua humanitas, quae modum nescit, modum tamen statuit taciturnitati meae. Obsequere ergo naturae tuae, ut quae mihi aditum fecit ad gratiam, ea tua humanitas spem mihi faciat ad impunitatem. Incredibili voluptatis sensu quae perfudit singularis amor non vulgaris spei generosi Domini

Domini Ægidii Alingtoni, quem ad amicitiam cum homine de infima litorum plebe jucundam et diuina sua indoles traxit, initam tamen inter nos ea, quam tu egregiam prestitisti, opera artius contraxit, ita ut qui neutram vestri gratiam percipere possim cum fructu retributionis, utraq; tamen fruor cum sensu immortalitatis. Ad quam immortalitatis speciem cum & natura vestra vos affabre effinxerit, & voluntas assidue exerceat, venia mihi erit, si vos, quibus pro vestris in me meritis pares numero gratias nequeam reponere, vos id vestra gratia meritos in immortalium numero reponam. Illi brutam terram salutare imbrem alunt, vosque hominem terrestrem rore benignitatis vestre utrique virtutis vestre premis, quæ non inuenitis, contemnitis, utrique beneficentiae vestre testes, quos ipsi fecistis, beneficiis ornatis. Quo citius multum tibi debeo, mi Camdene, cujus aspectu perpetuum mihi in literis ver adfuturum spondeo, multum Ægidio meo, sub cujus Ægide diuturnum mihi in crescendo Favonium polliceor, multum denique utrique vestrum, quorum opera eievisse, virtuti atque laudi succrevisse me nunquam poenitebit. Vale. De Clavio num auctor in Euclidem prodierit ex te scire aveo; quæ me in Plauto sollicitè expedit adhuc requiro; in Martiale hæreo, rem Mathematicam urgere non desisto. Certum in hisce omnibus errandi periculum mihi impenderet, nisi ex tua lima totus penderem. Vale iterum, & me tuis literis beare perge. E Collegio Sanctæ Trinitatis Cantabrigiæ 1590. 7. Kal. Decembris.

Tuas ex animo & interiore corpore,

Henricus Blaxton.

XXXVI.

Abrahamus Ortelius G. Camdeno.

S P. Tabulam à me missam, ornatissime Camdene, tibi gratam accepisse libens intellexi. Si Commentariolus M. Velferi, qui ad hanc scriptus, hic venalis esset, apud te etiam esset. At nunquam hactenus apud nos visus publicè. Ego ante triduum accepi ejus exemplar ab ipso Auctore dono. Et ut etiam tu habeas, dedi J. Woodnello Bibliopolar

Bibliopole vestro (qui hinc ad nundinas proficiscitur Francofordianas) mandatum, ut tibi inde exemplar adferat. Nam, aut valde fallor, erunt ibidem hoc tempore venalia. Quod si non, meum legendum tunc ad te transmitti curabo, lubens merito. Interim vale, & me, ut facis, ama. *Antuerpiæ* 20 Martii, nostro Stylo novo 1591.

Tuus ut solet,

Ab. Ortelius.

XXXVII.

Janus Douſa *ſilius* G. Camdeno.

MEmini te, mi Camdene, ante pauculos annos carmen à Patre in Britanniam tuam petiſſe, quod cum illi tum præſtare per otium non liceret, me ſibi velut ſuccenturiatum adſciverat. Neque officio meo deſui, quod in me fuit, ſcripſique ſtatim Epigramma quoddam miſique; ſed ad manus tuas id non perveſſe facile ſuſpicor; quod ſi ita eſt, nihil damni feciſti, erat enim rude, laxum, incompoſitum, minimèque tam luculento opere dignum. Idipſum tamen ruruſus tibi mitto, malens, ut elegantiam in carmine, quàm officium in amicitia noſtra deſiderares. Pater ſalutat te quàm officioliſſimè, gratiaſque maximas agit pro tranſmiſſis toties exemplaribus Britannie tue. Raptim. *Lugduni Batavorum* pridie Kal. Septembris, cio. id. xci.

In Britanniam G. Camdeni Jani Douſa ſili Epigramma.

Inſula Romanis ignota Britannia primùm
 Detecta eſt magni Cæſaris auſpiciis;
 Tu vero quinam fuerint, Camdene, Britanni,
 In lucem ſpiſſis eruiſi è tenebris.
 Laus communis utrique; ſed & major tibi laude
 Cæſaris, imo ipſo Cæſare, ſurgit honos.
 Marte hic, tu ingenio rimatus eſ omnia & arte:
 Sed neque laus ſoli convenit illa Duci.

Partem

Partem etenim bona fors, partem quoque militis ardor,
 Quæ superest, partem, maxime Cæsar, habes.
 At tibi de Patriæ quæ gentis origine casca
 Ceditur, inventi gloria tota tui est.

XXXVIII.

Janus Gruterus G. Camdeno

S P. Virorum optime, amicorum indulgentissime. Scelus me-
 um sit, nisi occasione saltem nundinarum te adeam alatis
 verbis, vel ideo ne perdam consuetudinem. Si vales, bene valeo.
 Estque animus. mihi intra annum alterum dare Inscriptionum edi-
 tionem. Ei si quid adhuc adferre potes præter ea, quæ jam ex-
 stant in incomparabili tuâ Britannia, haud invidetis scio. Idem mi-
 hi posceor de musis ac gratiis D. Wottoni & D. Cottoni, quos uti
 à me officiosissime salutes plurimum, te, mi Domine, queso ob-
 secroque. Quod si etiam per occasiones officia mea inlinuaveris
 non novo amico sed plurium annorum, h. e. notæ melioris, D. Sa-
 villio, & D. Thomsono, erit id animo meo oppidò gratum. Inter-
 rim vota facio Deo opt. max. pro vestrà omnium singulorumque
 salute, talis scilicet diu diuque perseveret, qualem quisque tibi
 ex animi sententiâ optat. Valete itaque & salvet, viri eximii,

xiv. Aprilis, M. D. xcii.
 Francfurt. verè ex tem-
 pore.

à cultore vestro,

Jano Grutero.

XXXIX.

Joannes Dee G. Camdeno.

Worshipful Sir,

I Have here returned your Scholar unto your jurisdiction, be-
 seeing you to shew your charitable affection toward him. Of
 your

your great skill and faithful industry in your Function, it is most certain, to your great credit and merit. Of the wonderful diversity of childrens dispositions much you can say by experience: but of mine, this *Arthur*, I am to request you to conceive at my hand, that he is of an exceeding great and haughty mind, naturally ready to revenge rashly. The natural inclination is to me evident, as who hath ☉ in *Horosco* and ♀ in *Corde Leonis*. *Dillum sapienti sat esto*: for *vestra curaturâ* you may alter this natural Courage to true Fortitude, and not to fraill rash fancies. *Socrates* did overcome by Grace Divine and his industry his untowardness, signified by the Art Physiognomical. You know the History. These spiritual Grammatical Concords of good manners I have spent care, that all my imps may be instructed in, to the more apt and skillful serving of our Creator. — God bleſs your Worship, and prosper you in all and ever.

Your true and faithful well-wisher,

May 22. 1592.

John Dee.

XL.

Paulus G. F. P. N. Merula clarissimo viro Gulielmo
Camdeno salutem dico plurimam.

USus sum in nostrâ Academiâ, vir clarissime, ætatisfamili-
ritate & consuetudine trium vestræ regionis nobilium, Joan-
nis Davis, Gulielmi Hetenrode, & Richardi Martini. Illis, qui
meus mos, meusque erga externos animus, Aristodemocraticum Rei-
publicæ nostræ, quæ homini Politico non planè ignoranda, aperui
statum, qui hodie, tam in Politia conservandâ, quam in admini-
strandâ nostrarum regionum incolis iustitiâ. Persuadebant enim sibi
me in utroque aliquid scire, cum de priore membro scripta quedam
methodicè concepta apud me servarem, de posteriore verò nonnulla
in lucem emissem, & nostratium (nostrâ enim lingua pleraque
scripta) judiciis exposuissem. Sic sæpe, nescio quo mei amore in-
vitati, quæve opinione tracti, falluntur amici, qui meis viribus ma-
jora à me flagitant. Sanè huic nobili trium virorum collegio, quan-
tum

tum in me fuit, & per breve admodum tempus, quo invicem innotuimus, licuit, deesse nolui. Illi hinc in patriam redeuntes hoc amplius voluerunt, ut ad te literarum quid darem. Exigunt, ego facilis & hic parui, audita precipue tua erga nostrum ordinem humanitate: si quid peccatum, non meae temeritati, sed tuorum isthaec investigationi imputa. Saltem pauca haec, quibus te occupationem forte in seriis negotiis obtundo, boni consule, & quod lubens fecisti Lipsio, Doulio, Tunningo, aliisque, & Merulo tuo amicitiae fores, imo penetralia, aperi. Utque studiosis hic sum in docendi munere Lipsius, sic tibi sim in amicorum matriculae & amoris par. Discessit, quod scis, Lipsius hinc, utinam cum sua laude, per Germaniam Lovanium, ubi historiae proficetur, stipendio dec. florenorum, modico praeter quod à nostris Ordinibus illi adnumerabatur. Aiunt vocatum à magno Erruriae Duce, & cogitare eò, si annuat conjux. Quod si initio fecisset, solidius multo & melius fuisset ejus famae & honori consultum. Res nostrae publicae sunt in satis tranquillo & felici loco: aliquot hoc anno hosti à nostro milite adempta oppida, quae Frisii cum infesto & praedante praesidio imminebant. Haec ex suorum relatu certius accipies, quam à mea manu; fuerunt illi in castris, & viderunt, quam feliciter revocata sit antiqua illa & severa disciplina militaris. In Galliis omnia dubia. Hispanus Gallum cunctando frangit & circumducendo. His paucis vale, vir clarissime, & tuam Merulam mutuiter ama. Raptim. *Lugduni Batavorum* ex a. d. xi. Kalend. Novembris cio. io. xcii.

Edam brevi Annales Q. Ennii, quos excusos cum meis notis quam primum ad te transmittam. Has interim literas, tanquam mei in te amoris symbolam, accipe. Si quid tuo hic nomine, vir clarissime, possum, jube, effectum dabo cum diligentia & fide.

XLI.

Joannes Casus G. Camdeno.

Si idus bonarum literarum, doctissime Camdene, postquam accipere à Cottonio tuo, dignissimo viro, te morbo periculose laborare, illico percussus animo, ut pars tui, idem quasi vulnus & dolorem

dolorem sensi : nam quamvis inter nos hanc magna intercessit familiaritas & consuetudo, cum tamen eadem mater utrumque peperit, aluit, educavit, natura suadet, ut fratres, Minerva jubet, ut amici firmas. Quemadmodum ergo si chordam unius instrumenti tangas, aliam consonam alterius instrumenti moveri videas, ita quidem est idem ferè sensus & mirabilis quasi concertus inter eos, qui se mutuo propter virtutem diligant. Compatior ergo tecum, mi suavissime Camdene, & quantum sanitatis ardor febris à tuo corpore detrahit, tantum à me animo conceptus dolor auferet quietis, donec à tyrannide morbi te liberum & incunem audiam. Scio equidem, vir prudens, non desse Esculapios, qui & possunt & volunt oracula medicinarum consulere, tibi que omnia alexipharmaca, quibus acquiri potest sanitas tua, oportune adhibere. Verum enim vero cum mater hæc tua & mea, Oxonijum intelligo, cum Anglia, dulcissima utriusque Patria, prematura tua morte aut diuturno morbo magnum naufragium facerent, en fratres fratri, & medici & amici viro amicissimo & doctissimo opem, artem, consiliam, si opus sit, officinas : sin verò, quod maxime in votis & optatis est, morbus vires suas amiserit, una omnes & singuli tibi pristinam sanitatem ex animo congratulamur. Raptim. Vale. viii. Novemb. 1592.

Virtutum tuarum studioffimus,

Jo. Casus.

XLII.

D. J. Stradlingo G. Camdenus.

Ignosce, clarissime Stradlinge, si longis & amantissimis tuis literis pauculis respondero ; ut plura scribam, tua humanitas, tua benevolentia & muneris magnitudo suo quasi jure exigunt : sed Tribunitia potestate intercedunt jam negotia. Amorem tuum amo, etsi in judicio de me planè cæcutiat. Benevolentiam exosculor, & ænequa illa Romanorum numismata beneficium tuum gratissimo animo prosequor : plurimi enim suo pretio, sed longè plura tuo munere & voluntate æstimo. Urnam aliquando remunerandi facultas con-

concedatur. Te in rebus tam obscuris tam Linceum & perspicacem esse non possum non admirari, præsertim cum optimorum Historicorum libris destitutus, & in his studiis jam primum versatus videaris. Foelicissime sanè veritatem in plerisque omnibus eruisti, conjecturisque tuis ipsa veritas ubique fere ancillatur. Liceat tamen pro nostro inter nos amore hæc liberis admonere. In Valeriani nummo legendum est, *Imperator Caesar Publius Licius Valerianus Pius Felix Augustus*. Q. post Imper. denotat Imperator Caesar. P. F. ante Aug. Pius Felix Augustus. Qui titulus honorarius cæpit sub Gordianis. M. Aur. est Marcus Aurelius. Publ. Pincus Tetricus fuit Pater. Casus Pincus Ferricus, Filius. Marii jam primum numisma vidi. Hunc ex fabro ferrario ad imperium evectum, statimque à milite quondam operario suo interfecit, triduo tantum regnasse scribit Trebellius Pollio in trifiota Tyrannis. Minor nummos signasse, cum triduum tantum imperaret, cum nulla ejus numismata in Gallia & Italia eruantur. Imperium in hac insula usurpasse conjectarim, & eundem ipsum esse, in cujus memoriam lapis olim videbatur Carleoli in Cumberlândia, *Marii Victoria* inscriptus: de quo in mea Britannia. Quod in aversâ ejus nummi legitur, *Milium* substituenda est *amordia*: ejusmodi enim inscriptionem vidi cum dextris conjunctis in nummo Severi. *Severus* Augusta quænam fuerit, planè me latet, *Severinam* Aureliani conjugem fuisse alicubi legi. De inscriptionibus illis, quas à Bathoniâ accepisti, gratias habeo: sed in postrema editione Britannie meæ ante tres annos fuerunt insertæ, & jam quarta apparuit editio. Vale, vir optime, & mihi tumultuarie hujus epistolæ veniam deprecetur tua humanitas. Clarissimum & eruditissimum virum D. Joannem David mihi officiosissime saluta.

Westmonasterii 13

Februarii 1593.

Qui verè tuus, & totus tuus,

Gulielmus Camdenus.

XLIII.

David Chytræus G. Camdeno.

S. D. Magnifice & ornatissime vir, Patrone colende. *ἐν τῇ ἑκτατρῇ*
ἡμερᾷ τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἀρχῇ, quàm mihi gratiæ & suaves tui
 literæ, superiori anno ad me datæ, fuerunt, in quarum exordio, cum
 pagellarum de ratione studiorum rectè instituenda mearum, quæ tibi
 puero olim præluxerint, mentionem facias, eundem libellum interea
 renatum huic epistolæ adjunxi, si forte tuo filio vel alteri deinceps
 usui esse posset. Halcyonios dies, quos Diva vestra Elisabetha, in-
 star solis, sapientiæ, justitiæ, & felicitatis suæ radios in toto regno
 spargens, vobis illucescere facit, diurnos vobis & perpetuos lucere
 ex animo opto. De Candisio vestro, quem superiori anno per fretum
 Magelanicum in Chinam navigationem instituisse scribis, an sceli-
 tèr confecto cursu redierit, & an non historici itinerum notationes
 de exploratis ab illo terris, portibus, regionibus, hominibus ex-
 stent, quæso ut me docere digneris. In Balthico hoc litore omnia
 Dei beneficio mediocritèr tranquilla sunt. Christianus IV. Daniæ Rex,
 adolescens 17. ætatis annum ingressus, sequenti anno coronam regni
 accipiet. Defuncto Sueciæ regi Joanni, filius Sigismundus Poloniæ
 Rex succedet, nunc Comitæ cum Polonis celebrat, nec ante Septem-
 brem appulsurus in Sueciam existimatur. Turci belli rumores in
 Germaniam paulatim consulescunt, & pacem certam sperari Pragâ
 scribitur, si occupata Turcis in Croatiâ Imperator relinquat, & tri-
 butum annum deinceps fidelitèr solvat. Quam verò turpe est, Im-
 peratorem orbis Christiani supplicem fieri, & tributum pendere
 Turcico tyranno, hosti Christi, & vastatori orbis terrarum, & verè
 pietatis ac disciplinæ everfiori? Deus nos regat & servet. Benè vale
 pridie Jan. anno 1593.

David Chytræus.

XLIV. Tobias

XLIV.

Tobias Mattheus G. Camdeno.

S. P. in Dom. Jesu.

SIR, Albeit I am as glad of your preferment to that Schoolmaster-ship (which you have deserved so long before you had, and ten times more than that) as any friend you have: so shall I be more willing to hear of your better advancement according to your merit, and wish I were one of those that might further you therein, of whom you are assured, that no speech or writing in your behalf should ever fail you. But, God be thanked, you have many better and greater means: howbeit, my love and good will is never the less.

I did once see in Dr. Wad's Study in Westminster a Work in two or three volumes in folio, which I did for a few days borrow of him, and would very gladly get the like, if it were possible. But I have forgotten the Author's name: only this I remember, it was a mix'd work of Divinity and Law Canon and Civil, somewhat as it were Common-place-wise, which in these parts upon occasion may do me much ease, and stand me in great stead. If either the Doctor, my good friend, would do me the favour to let me have them for my money; or you could procure them for me at any other hand, I should think myself greatly beholden.

To good Mr. Dean, and all such my very good friends of that Church and Chapter as you think I am acquainted with, I pray you make my hearty commendations. And so I betake you to the grace of God. From Dursfme 22. April 1594.

Your very loving friend,

Tobie Mattheus.

XLV. V. cl.

XLVI.

V. Cl. G. Camdeno Richardus Thomson.

Mitto ergo, ut convenerat, Vir Cl. pulicem Scaligeri, ovum
 Siminae five Theocini, alia quae petui: plera missurus, o-
 bires inter omnes composuisti; nam modo mea impalia. Tu quoque,
 quae tua est humanitas, homini consulas. Ceterum de Britannia tua
 & literis ad Scaligerum, ut promisisti, facito. Nihil scio sane, quod
 ex tota hac nostra Angliâ gratius Semoni tibi accidere possit, quam
 si intelligat amari se ab ea re vito clarissimo, idque eo magis, quo
 plurius ille te facit. Quae ita vestri instituta velim. Exemplum do-
 cumentum scripti tui, & literas apud Signor. Alcanio Rerialespes depono,
 ad quem ego missurus sum omnia illa, quae Scaliger ex Angliâ mitti
 voluit, uti simul omnia transferantur. Et tamen de Senonico illo
 libro nihil inaudio. Descripsit illum mihi Scaliger facie ambigue,
 imagine Regis Anglo-Saxonis; quare mihi penitiam aut incertam
 olim viderat. Antiochus ut V. Cl. si nobis, eura habeamus rem de
 pecunia bona inter nos & bene agatur. Statim enim, nisi quid im-
 pediat, statim à Cornitijs ad vos venire: & praesentem te patiens em-
 plecti, quem sane solum in Angliâ Apollinem positus aris veneris.
 Ceterum hoc scitis proximè: interim nescitis quod rescribas. Vale,
 vir clarissime, electissime, & humanissime! & vive, me aera, ego ac
 dum ero. *Cambridge* Kal. Jul. aetatis vix. in. xlv. Salutem auctoribus
 suo nomine plurimam Allibaster iussit.

XLVI.

Guilielmo Camdeno suo J. Stradlingus.

Britanniam nostram (politissime Camdene) post Germanicam edi-
 tionem quartò adauctam & expolitam vehementer laetor, libensque
 video: ubi nummos antiquos Romano-Donatros omni æruginis
 metu & invidia à te liberatos cerno: eoque nomine Donato nostro
 pariter

pariter ac tibi gratulor. Et quanquam hoc tempore tibi minime molestus esse velim, ut maxime tamen sim, vereor. Ex quo enim primum mihi tecum per litteris intercessit necessitudo, nescio quoniam meo fato, an tuo, factum est, ut valles, montes, & fontes etiam mecum in tui gravamen conjurarint. Nam postquam ad te nummos illos Romanos arcus tracta hoc maritimo crustos miseram; ecce carbonarius quidam (fortuna, cur nobis tanta invides?) dum in montanis nostris carbonariam in usum ferri excouendi fodit, ollam invenit Imperatoris Romani nummo argenteo sceleratam; Gallus ille gallinaceus gratum hordei, atque hic noster Pharonis socias carbonis; maluisse. Qui ratione ille distraxerit, adhuc incertum est. Quippe hominem ego nullo pacto convenire possum: ita lucem metallicus fugit. Egit verd cum aliquibus Pater familias noster, Eques insignis, Dominus Edwardus Stradlingus, qui illum adfuerat, videret an quovis pretio posset monumentum illud redimere: at ille, umbra hominis, nobis iniquam apparuit. Solummodo sex diversorum Imperatorum figuris perpulchras admodum difficultè hinc illic Eques nactus est: speramus alias, & quibus tibi gratam rem facere perlibenter velim. Quæ reperta erant numismata, ad pondus quinque Marcis (ut loquuntur) argenti nostri adequasse audio. Ex quibus nos habemus Domitium (Domitium Neronem cædendum; est cuius alius à Domitiano) Vespasianum, duci ejus filius, Titus & Domitianus, Trajanus insuper, & Antoninus Pius. Horum omnium effigies vive & immaculate; quas brevè spatio post natalitia Domini tibi ostendam. Interea ne piget eorum titulos infra scriptos percurrere. Ubi mihi novum est, quid in Tui & Domitiani vinctis ordo dictorum inversus omnino est; contra quod in ceteris quos vidimus. Sed de his satis superque. Nunc ad fontem fontanis nostri rivulus derivans: siquidem res tuo iudicio non indigni videntur. De quo cum aliqui scripserant, atque ad unum omnes nostrates circumcirca idem loquuntur: quæ Musa nostra (inter alia) symphonice fucit, ausibus percipere ne diligenter.

Te Nova Villa siccata, odioque mirante Nymphæ

Inclamat Sabrina: foleque inimica propinquo

Evomit infestas ruci violentè arenas.

Domus pari semitæ vitæ sorte: sed illa

Pensicolum caustæ rana, quæ virgo, legendo

Littæ, ad amplexus vocat: inter ille vocatus

Antro,

Antro, & laetatur contra. Namque ætus utrique est
 Continuo motu refluus, tamen ordine dispar.
 Nympha fluit propius; Fons defluit. Illa recedit,
 Iste redit. Sic livor inest & pugna perennis.

Hæc non ad aniles fabellas stabilendas (quas odi odio Vatiniano)
 multo minus ad inanem speciem (quid enim confarcinatam pallulam
 ostendet mendiculus?) sed ad veri fidem adstruendam scribo. Fons
 abhinc abest quinque miliaribus ad *Novam villam*, oppidulum ab occi-
 dua ripa *Ogmois* fluvii, à Sabriniano litore centum serè passus, in
 planitie arenosa. Lympha nitidissima non est, sed satis pura, & usui
 apta: nunquam scaturit, sed descenditur in puteum nonnullis gra-
 dibus. In refluxu maris (æstivo tempore) vix disco aquam colligas;
 cum mox defluente freto eandem haustro capaci bene haurias. Insti-
 bilitas itridum hyeme manet: sed longè minus apparet, propter ad-
 ventitias desuper ab imbris & aliunde aquarum venas. Hæc mihi
 ex indigenis complures fide digni confidenter asseverant. At enim
 dum famam, avem sæpe garrulam, male metuerem, ad sacras aquas
 semel atque iterum me nuper contuli; (modò enim animum inva-
 serat desiderium hoc ad te scribendi.) Ubi primum ventum est ad lo-
 cum, omnia lustrans & perlustrans, tertiam horæ partem illic com-
 moratus (æstivante Sabrinâ nec quoquam ad hauriendum accedente)
 aqua defecit circa tres pollices. Discedo. Non ita multo post rever-
 sus, crevisse uno pede altiusprehendo. Fontis autem orbis infe-
 rior intra parietes propæthodum sex pedes latus est. Sic elemento
 isti frigido usque ad mitiora anni tempora valedico; quando (fa-
 vente Deo) excusiam subtilius omnes hydram argutias; quoad effe-
 ctus, inquam; nam de causis Stagiritis ille, si revivisceret, inmer-
 tus, se præcipitem credo in puteum daret. Motus enim instabilis &
 suspiciendus proculdubio inest; quo facilius Giraldo de fonte apud
 Dimetas fidem habeamus. Duplicem istam narrationunculam à nobis
 utcumque acceperunt. Jam pro Corollario habet ubi alterum par: si
 disparilitas inest, ipse videris: per me desperat licet. Non possum
 tamen hic cum Stoleis non *magis* loqui, ut qui semel lineas tran-
 silierim, postillâ quousque progrediar parum referre arbitrer; forsitan
 è re tuâ fuerit *amplius*. Omnino in profundum, quod jam tra-
 jecturus sum, timide & contractis velis navigium immitto. Quid
 enim ego incautus adolescens, qui veneranda antiquitatem nondum
 litarem, ac vix sacris intemerum (maximè cupio) de ejusdem arcanis

verba

verba apud te faciam? liceat tamen, pace tua, alterius coniecturam interponere verisimilem & rationibus nixam. In qua si erratur, profecto cum ratione erratur, quod humanum est. De *Bonio* iudicium tuum expendens Eques ille noster, ad *Boniarum* (*Bonington* andaculus legerem) modò oppidulum animum adiecit; Nomen pervertitum apprimè consentiens; distantia ab *Isca* & *Nido* ipsissima est. Loco deest auctoritas tantum, quam us adstruamus, hoc opus, hic labor est. *Lantwit* ferè contigua, frequens & populosa est. Edificiorum præterea complurium fundamenta ostendit, vicos habuit antiquitè divisos, inter quos maxime memoratur *Colbustrate* ad portum duccens. Nundinas item duas annuatim, duosque dies mercatorios quavis hebdomada ante annos aliquot habuisse, Seneca Callus Comititis Penbrochie Domini ibidem è chartis antiquis mihi fidem fecit. Adhæc, portu satis commodo avorum memoriâ floruit. Conveni ipse homines grandævos spectare probitatis & fidei, qui navem frumento onustam ad ostium rivuli *Colbe* inter duos colles tutissimè religatam conspexerant. Hæc, inquit, de *Lantwit*, quid ad *Bonium*? Ausculta paucis. Quæ *Lhaniltid* ab *Ilido* sancto viro plus quingentis retro annis dici coepit, unam eandemque cum *Bonio* nostrâ fuisse veritas ipsa suadet. Unum enim constituunt oppidum, unumque Dominium limitaneum (*Lordship mercher*) quod Dominium de *Boniarum* & *Lantwit* vocitatur. *Bonii* nomen illo altero antiquius & dignius semper fuisse è comperto est. Habuit etiam jura regalia *Boniarum*: Victor ille Fitz-Haymo inter membra domini Glamorganie sibi reservavit. Sunt & fossæ in collis apice ad portum illum, quas *Castle-dike*s vocant, si Romanorum opus fuerint, quod nonnulli contendunt, à nobis stat. Verùm mihi non elucet in illis Romanorum majestas, exiliorem potius ab Indigenis contra Glyndoris rablem loco tutissimo exaggratas. Postremò ut nostrâ hæc *Bonington* Antoniniano ab *Isca* & *Nido* intervallo dislet, aut certè ad rem præsentem spectet, aut fatale quiddam est, quod mihi probabilem fucum faciat. Quo minus metuò, ne Apelles noster nos ad crepidam remittas. Neque enim unquam dubitavi, quin in veri vestigandi studio iudicii libertas quedam (præsertim Camdeno iudice) concedatur. Habes Hecatomben nostram ante aras *vetanda antiquitatis*, tu Augur exta consule. Si nobis cana mater infensior non sit, nec sacris in posterum interdicat, omen minime displicebit. Cautior posthæc atque circumspectior, scilicet initiatus, ipsi devovebo. Ad extremum liceat te admonere, quod si in Britannia peragrandâ, paulò antequàm à Glamorgania

nostrâ ad Dimetas transis, inter juniores fratres, qui illic à scholæ duodecim Equitum supersunt, unâ cum Turbervillis Flemingos etiam nominasses, non iniquè fecisses. Numerosi enim sunt ex legitimo semine; quorum duo melioris notæ: atque ex his præcipuus *Flemingeston* (contractus *Plimston*) viculum, prædium etiamnum sibi hæreditarium, suo nomine nonnullis retro seculis insignivit. Hæc sunt otii nostri negotia, mi Camdene. Quæ si forte inutile tibi negotium facessunt, procul facessant. Nihil jam restat, nisi ut à Stradlingo tuo iterum atque iterum salutatus, faulè atque feliciter valeas. E castro sancti Donati, postridie Idus Novembris 1594.

Tuus usque ad aras,
Joannes Stradlingus.

 XLVII.

Paulus G. F. P. N. Merula *clarissimo viro* Gulielmo
Camdeno *salutem dico.*

E Manuele Demetrio, viro, qui ab rerum Belgicarum cognitione instructissimus, familiaritèr admodum hîc sum usus. Meretur viri candor, meretur eruditio. Ab his talibus utinam sæpe tetriciores Musæ & graviora studia interpellarentur; alacris sanè & majore cum fructu ad officium refocillatæ redirent. Totus sum in concinnandò centum annorum synchronismo ab anno cix. is. quo natus Karolus V. ad hæc usque tempora, advocatis & adnotatis omnibus, quæ variis in Regnis & Provinciis gesta. Fundamentum firmissimum dabunt, præter alia, Ephemerides Karoli V. Imperatoris, conscriptæ ab magno viro, qui Karolum ab anno ætatis ejus XIV. usque ad LII. passim sequutus, indicatis ad singulos dies; non modo quæ majoris momenti, sed minutissimis quibusque. Iti operi ornando, augendo, infinita undique conquiro. Tu, vitæ magnæ, si quid tuum Merulam in rebus vestire gentis, præcipuè quæ posteriorum temporum, juvare potes, queso juva. Invenies hominem etiam minimi beneficii maximè memorem. Hanc Chronologiam vel Synchronismum sequentur Annales Belgici, in quibus quæ ad Belgas, & quibus etiam nunc immane quantum volumus, tumultuum unde clari-

ribus depingentur. Litteræ nostræ militiam vidisti, scio, opus, si quid in me iudicii, verè Lipsianum, accuratissime linc. Prodit hæc, nundinis Casauboni Suetonii, quanti futurus, alia summi viri scripta jam loquantur. Tardiores sunt opere in procedendo Sciligerò de Emendatione temporum. Vidi exemplar, quod impressori datum; Dii boni, quam omnia mutata! nihil non tibi novum. Franciscus noster Junius cogitat Tertulliani editionem; alii alia: sic ubique hæc sedatur Illustrandæ rei literariæ. Cæsarum Rex suam in gratiam recepit, dilectus jam audit filius à Pontifice; & serè est, ut magnorum Regum animi coherint. Aiunt enim venire, & jam in Sabaudiam venisse nunciatur princeps ille, qui quondam raptus Lovanio, decretis illi Præfecturæ Hollandiæ, Zelandiæ, Ultrajecti. Quantam dabunt mutationem varia potentiorum stratagemata? Videat vestra, videant nostrates, ne quid (quod senatus ille Romanus in summo discrimine mandare solitus Consolibus) Respublica detrimenti capiat. Nostra res agitur, sed dabit Deus his quoque finem: Ille, si bonum, si salutare nobis, averruncabit pravorum consilia. Commentarius meus ad Ennium, quod gratus tibi, gaudeo. Sicenim mihi scribit vestras ille nobilis, cui ad te perferendum dederam. Vale vir magne. vii. Eid. Novembris cio. b. xcv.

XLVII.

Andreas Velleius G. Camdeno.

Popularis & affinis meus Lugonius Rip. mi Camdene, aliquot suis literis me urgit, ut tibi scriberem. At quid noto ignore? notum te mihi tua Britannia, tibi quid me faciat penè ignoro; nisi quod in illa mei nominis reperiam mentionem honorificam. Credo optimi viri Danielis Rogerii relatu. Doleo parcas Angliæ eum diutius invidisse. Legi atque relegi tuam Britanniam, & ut te nihil celem, notavi in ea quædam. Misissem jam ad te quæstia non pauca; sed veniam prius impetrarocas; serenda tamen ventis & undis primo vere ad te committam. Id te avære pro tua humanitate autumo. Si votis possem, alloquerer coram. Quis novit? Erit forte occasio tui ad nos publico nomine legendi; si scias, scriptio adimpleto. Tenet me multis annis terræ vestræ desiderium. Impedit ætas, quod

suadet antiquarius. Facis in Britannia vestra mentionem Comitum Orcadiorum & Monavie: obsecro ejus exemplum communices. Habeo ego eorundem telam prolixiorē tuā ex Norwegica Historia translata. Scribendo tui crescit desiderium: cogito si nos hinc Collegas haberet Anglia, haberet brevi historiam suam novā methodo, quam reperi, absolutam, cui nullum Europe regnum parē: sed quō amens provehor? Vale, vale, vale, mi Camdene, & ignosce audaciz ferventi. Ripis Phundusorum 17 Kal. Novembris 1596.

Andreas Vellcius.

XLIX.

Isaacus Casaubonus G. Camdeno.

NON Anglos solum tuos, vir doctissime, opere illo tuo semper victore tibi obstrinxisti, sed omnes, quotquot ubique sunt veteris historie amantes & cupidi. In quibus cum ego nomen profiteor meum, persuasum velim habeas, ut literarum, sic tui, qui tantum in literis potes, studiosissimum me esse. Omnia in tuis scriptis mirifice mihi placent, Ingenium, diligentia, eruditio, & quod super omnia est, iudicium. Ut scias me non temere & *meis viris viris* hac scribere, sed planē *apud* & ex animi sententiā, indicabo tibi, quod mihi aliquando venit in mentem tecum loquenti, hoc est, librum tuum legenti. Scribis enim Britanniam dictam à *Brith* & *Tania*. *Tania* esse Græcis terram, regionem. Profers autoritatem Glossariorum: quibus equidem sine locuplete teste fidem arbitrabor nunquam. Aut igitur doceat me aliquis, *maria* apud scriptorem aliquem eā notatione positum; aut mihi accredat, eam vocem non esse, nec quicquam significare. Non dubito autem fingendæ illi præbuisse occasionem dictionem *maria*, quæ est, quando ponitur pro terræ lingula vel orā. Eam memini aliquoties apud Strabonem & alios etiam offendisse scriptam depravatē. Inde origo figmenti & somnii ejus, qui primus in Lexicon suum *in maria* annotavit. In eodem sermone quod ais præcisē addē, tria sola, præter Britanniam majorem, regionum nomina, quæ in *Tania* terminentur, sepegi, *Mauritaniam*, *Hispaniam*, *Aquitaniā*; causam non video, cur *Cyprianiā* & *Orcitaniam* omiseris.

omiseris. Hæc & pauca id genus alla annotabam, dum eximium illud opus percurro: quæ etsi levia sint, tamen ut de his te consulere, pervicit amicissimi doctissimi & tui studiosissimi viri Richardi Thomsonis hortatio. Is mihi in sermonibus sæpius affirmavit, fore tibi pergratum, si de communibus studiis tecum per literas conferrem. Ut illi deinceps constet apud me fides, in te nunc situm. Ita enim intelligam gratas tibi meas fuisse, si pari munere me reddideris, & meorum errorum monueris. Sic mihi quicquid opto contingat, ut hoc gratus facere nihil mihi potes. Vale, vir doctissime.

Genève Non. Nov. c. b. xvi.

L.

Pancratius Castricomius G. Camdeno.

DI Uest, doctissime Camdene, quod hoc audacie an temeritate dicam nescio presumere statuerim, ut te virum cum omnium literarum, tum patiarum antiquitatum, hoc seculo rarum, callentissimum meo inceptis literis interpellarem, cum ut animum gratum ex tua Britannia aliquo modo eruditorem factum, tum tue humanitati humanissimisque studiis benevolentissimum ostenderem. Sed obstitit semper nimia imbecillitas, ex eaque credo perpetuus pudor, quæ cum alia, tum maxime perfringere fecere immensum illud rerum omnium naturalium penus D. Bernardus Paludanus, qui me superioribus annis Enchusane urbis Syndicum, non credas juranti, quam sæpe suavissima tui nominis mentione sefecerit, indeque qui pridem colloquio (nam famam ante multos annos) se mihi familiarem præstitit, D. Emanuel Demetrius, magnum nostre historie lumen. Horum monitu atque hortatu victus, non potui, quin tandem frontem mihi perficerem, tuque quod spero amicitie insinuarem, atque tuam humanitatem quam obsecram rogarem, hoc meum factum partim communis amoris bonarum literarum, partim gratitudinis erga te de bonis literis bene meritum promptissime ascribere digneris. Quod si feceris, doctissime Camdene, non possum quin meo sublimi seriem sidera vertice, atque perpetuo prece Pancratice valeas, Pancratii usque memor. Sin & hæc non ingrata intelligere possim, & plura & meliora cum Deo expectabis. Raptim.

sim. Haga-Comitis die xxiv. Novembris anno Christi cō. lā. xcvii.
 sūlo novo.

Tua humanitatis observantissimus,

Pancratius Castricomitis Almarinus,

LI.

Paulus G. F. P. N. Merula *Cl. Viro* Gulielmo Camdeno
s. dico.

ATtulit mihi tuas literas, vir ornatissime, Borsalius meus, nobilissimo loco natus apud Zelandos, reverfus nuper ex Angliā, quō cum legatione nostrorum ordinum iverit. Verbis suis & prolixiore sermone confirmavit, quē literę loquebantur de tuā invale tudine. Ea sane nostrę classis hominum (nam vix aliter tractum agitur) solet esse conditio, ut plerumque conficiari cogantur molestiis gravium morborum, quibus plurimum tōne ab obstinatione digressiōis, sessione nimia, indolitoque quasi quotidianis catarrhis exilio. Parcatns nobis nosnihil, parcatns, & parcatns aliquando Medicorum placitis, qui, nisi moveantur nonnunquam aque, sedos & insuaves odores expiraturas movent. Qui has tibi dabit, Gulielmus Ayerus, vestras quidem est ortu, nostras jam factus diuturnioris habitationis jure & lingue Belgicę peritā, meus autem per amicissimam annorum aliquot consuetudinem, cui fundamentum à pietate, probitate, morumque elegantia. Offeret ille & nisi omni obdoleris pericula & ambages, iam ante iterum in Angliam cogitat Gelliam, avorsetur) tibi meo nomine commentarium meum in Ennii Annalē. Studiosum enim quendam Anglum fidem fuisse in eo tibi à me reddendo ante biennium, nec te usquam vidisse, visus fui intelligere ex Borsalii mei relatione. Dedit cupit à me prelo ante aliquot dies universalis Cosmographia, cujus jam aliquot scolia impressa. Partitum sum totum opus in sex partes. Earum prima viam sternit ad amplam hanc mortalium sedem, tribus absolvenda libris, quorūta I. de universo. II. constantem ejus & eternam partem apert in coelo & stellis. III. vero partem inconstantem & perpetuis obnoctam motationibus in elementis. Secundam totius operis partem tribuo Euy rope,

ropæ, tertiam Asiæ, quartam Africæ, quintam Americæ, sextam terris omnibus, quæ extra partes hæc generales proximis annis noviter detectæ. Ad hoc opus non solum conficiendum sed & ornandum non pauci, illicque resp. literariæ Antiquitates suas contulerunt quasi symbolas, quas, ut decet, suis locis non sine gratâ Collatorum memoriâ & mentione, tanquam gemmules quasdam, unde meis non parum conciliabitur decoris & venustatis, interferam. Te etiam atque etiam rogo, si quid in tuis scripulis (scio enim illa ab omnibus instructissima) quod vel huic labori (qui quidem sit immensus & operosus exterior, nam prelo currente semper novi aliquid offertur addendum & conjungendum) sublevando vel fortui perpoliendo possit esse, communicare mihi non graveris. Non committam, ut quis meis me ingratitudinis insinuet, & accuset tanquam immemorem tributorum mihi beneficiorum. Interim quanti pretii fiet mihi tua diligentia, quam ad Britanniam tuam delineandam contulisti, apparebit ex parte mei operis, quæ regnum illud ego descripsi. Specimen Hibernicæ lingue suo caractere expressum, quod petis traderem Vulcanio nostro, nondum accepi. Borsalius negabat se vidisse. Alioquin ego avco videre, si quid aliud. Nam varias illas linguas in meo opere singulis regnis & provinciis adscribere omnino est animus. Singularem specimen aliquod. Multas jam collegi, excerptis vestrarum insularum Hiberniæ, Orcadum, &c. Biblia in veterem linguam Britannicam translata pollicitus est se mihi adlatum meus Ayerua. Non dicam plura præsertim apud illum, qui pro sua prudentiâ novisse facile potest, quid susceptum à me laborem vel juvare queat vel oruare. Num quis sit, qui præter Lutherum, Averinum, & Alshamenum de Germanicis prænominibus eorumque significatione enadit & cum iudicio scripserit, inquiram sedulo; in præsentia nemo occurrit, nisi qui notas ad Willeramum edidit, tale quid fuerit meditatus. Excellit enim in his tabulis. Ad eum jam proficiscor Hagam, ubi membrum est Collegii Status Ordinum. Operam dabo, ut ipse tibi scribat. Vale, vir ornatissime, & quod facis, ut ama. Asidè quid novi expectabod ad meam Cosmographiam per rediuntem Ayerum. Annales mei Gelrici brevi lucem videbunt. Placet mihi magis hoc scribendi genus, quam jejuna ille crispus campus. Juvat nihilominus semel, edito ad Ennium commentario, in illâ palestra insaniisse, ne viderer indignè fuisse magno Lipsio. Reliqua ejus generis, quæ infinita apud me, servo prolationibus meorum filiorum. Iterum vale. *Langdani Batavorum* iv. Nonas Junii cio. ix. actix.

LII.

Cl. V. Justo Lipsio Gul. Camdenus.

EX quo *Admiranda* illa tua, te dignissima, in lucem prodierunt, V. Cl. gestiit mihi animus tecum paucis de loco natali Constantini maximi agere; non altercandi vel calumniandi studio, (quod à nobis, qui musis & modestiæ litamus, susceptamque inter nos benevolentiam conservamus, procul abest) sed cupiditate quadam cognoscendi, & veritatem, si fieri possit, ab injuriâ vindicandi. Cumque jam mihi vacet scribere quæ subinde mecum hæc de te animo agitavi, utinam & tibi per operosa negotia liceat huic disquisitioni tantisper immorari: licet illa sanè levicula, & omnino supervacanea. *Non enim, inquit Vopiscus, summa sciendi est, ubi quisque magnorum Principum sit genitus, sed qualis in republicâ fuerit.*

Historici omnes, qui de loco natali Constantini Max. scripserunt, unâ voce, præter duos Græculos, Cedrenum & Nicephorum, in Britannia natum asserunt: & historie fides ut certa favenda, cum in idem plures ut testes consentiunt. Cedrenum, qui natum circa urbem Daciæ tradit, ut vanitatis manifestum ipse rejicit: nos itidem Nicephorum, quæ Drepani Bithyniæ natum, cum ut vanum, tum ut ætate minorem ad testimonium perhibendum rejicimus. Præ scriptoribus enim qui contrâ eunt, nuperus ille & novitius, ab anno scilicet 1340. sub Andronico juniore. Cui (præter vitam Helenæ Anglo-Saxonice circa annum 940. scriptam) Henricum Huntingdonensem, Gulielmum Malmesburiensem, Joannem Sarisburiensem, ejusdem ævi, cum denso scriptorum agmine opponamus, qui Nicephoro judicio non inferiores, tempore antiquiores. Quo autem quisque tempore antiquior, & rei gestæ loco propior, majorem & potiorẽ fidem mereatur. Nec de loco audiendus, qui in modo geniture aniliter ineptit, & temporis ratione omnino aberrat. Ait, patrem ejus Constantium Claudii ex filio nepotem (quod minime verum docet Pollio) legatum ad Persas à Diocletiano missum, Drepani in Bithynia hospitem ei filiam suam prostituisse, cui pallium Regium purpurâ intextum (quid privato cum pallio Regio?) donavit; eademque nocte solem ex Occidente in somniis illuxisse. Deinde anno
Dio-

Diocletiani quarto Cæsarem fuisse designatum Constantinum ex hac natum; ostenso regio isto pallio patri innotuisse, qui cum in Gallia (imò in Britannia) Cæsarem creavit.

At quando ille genitus? cum Diocletianus bellum Persis minaretur: ad annum scilicet Domini 286. ut, hac initia ratione, tantum xx. fuerit annorum cum Imperium cepit. Tricesimum tamen tunc attigisse annum Eusebius & Victor Schotti, qui tunc vixerunt, docent. Ad quod tempus ipse etiam proximè accedis, qui Nicephori fidem in hoc concidentem libenter statumines.

Ad Nicephori tamen fidem firmandam adhibetur testis vetus ab ipsius Constantini ævo, fide plenus & omni exceptione major, *Julius Firmicus*. Sed examinetur primum tempus, quod Firmicus scripsit, deinde testimonium quod profert.

Quod Firmicus non sub Constantino Maximo scripsit, sed sub Constantio ejus filio, circa xviii. scilicet ab excessu Constantini Maximi annum, ipse testis fide dignus in præfatione, quæ Mavortio Lolliano jam Consuli ordinario designato librum inscripsit. Cujus Consulatum in annum xix. Constantii incidisse, ex Fastis manifestò constat. Nec quæquam ante tot annos Consulatum ordinarium designatum me legere memini. Ad hæc de postremis annis Constantini Maximi ut tunc transactis loquitur, ubi meminit solaris deliquii, Oprato & Paulino Coss. vix uno & altero anno ante mortem ipsius Constantini.

Quod ad testimonium: si adesset & audiret ipse Firmicus, ut corruptum & interpolatum, & non ut suum agnosceret; & non de loco natali Constantini Maximi, sed Constantii ejus filii, sub quo Lolliano ordinario Consuli designato librum obtulit, se loqui clamitaret. At verba ipsa pensiculatius examinemus, ex duobus manuscriptis, altero ex Bibliotheca Collegii Lincolnienfis Oxoniæ, altero Thomæ Alani Mathematici Oxoniensis; non ex illo impresso & mendoso, qui tibi imposuit, & in Tharso indaganda negotium facessit. Ecce autem verba ipsa fide antiqui; parenthesi tantum à me interjecta, & *Constantius* pro *Constantinus* critica licentiâ substituto.

Dominus & Augustus noster ac totius orbis Imperator Pius, Felix, & providus Princeps, Constantius scilicet Maximus, Divi Constantini filius augusta & veneranda memorie Principis (qui ad liberandum orbem à tyrannicis immolationibus, & ad comprimenda domestica mala favore propitia majestatis electus, ut per ipsum servitutis squalore de-

verso, secera nobis libertatis munera redolentur; ut captivitas jugā fatigatis jam & oppositis cervicibus ponereamus: quoniam pro astra super libertate pugnantem incertissima inter casus humani nunquam belli fortuna decipit) apud Naisum genitus, à primo ætatis gradu Imperii gubernacula retinens, quæ prosperis natus fuit auspiciis, Romanum orbem salubri gubernatoris moderatione sustentat.

Quæ parentesi hic interclusa, ad Constantinum Maximum referenda videtur. Ille enim ad liberandum orbem à tyrannia, ad comprimenda domesticæ mala, &c. divinitus electus. Illico, inquit Panegyristes, atque pater terris fuerat exemptus, universus in te confedit exercitus, de omnium mentes oculisque figuravit: & quamquam tu ad seniores de summa Reipublica, quidam fieri placeret, retulisses; prævenimus tamen studia, quod illi mox iudicio probaverunt. Purpuram statim tibi, cum primum capiam tui fecit agressus, milites unitati reipublicæ magis quam tuis afflictibus servientes iniecere lacrimanti, &c.

Cætera autem quæ præcedunt & subsequantur, parentesi exclusæ, perpendas quæso, an non appositè Constantio Constantini filio conveniant. Ille post fratres Constantinum & Constantem totius orbis Imperator, ille solus Imperator: Ille Maximi agnomen habuit, ut nos in ejus nummis vidimus, & tæpud Occonem videas. Ille Divi Constantini fuit filius. Ille à primo ætatis gradu, id est, à pueritiâ (ut ego capio ex Firmici præfatio) gubernacula retinuit: novennis enim vel octennis vixennalibus patris Cæsar fuit designatus, & Orientis Imperio præpositus: cùm pater gubernacula illa non suscepit ante annum ericesimum. Quod autem Constantius noster Naiso (ut liberi nostri præ se ferunt) genitus fuerit, ipsius ætas probare videtur. Si enim ille obiit, ut habet Victor, anno ætatis quadragesimo quarto; natus fuit anno salutis 317, Gallicano & Basso Coss. Quo quidem anno & subsequenribus in illis partibus egit Constantinus Maximus, ut rescripta Sirmio, Sardici, & etiam Naiso data demonstrant.

Hactenus secundo æstu procehi videor. Sed hic tu subidens audis irruas, quod Firmicus Constantinum Maximum, & ejus invictissimos liberos Cæsares & Dominos appellat; cùm Constantius liberos habuerit nullos. Vela obliquo; nec confugio ad Gallium vel Julianum, quos, cùm Cæsares dixerit, in liberos adoptavit. Sed facio limatissimi tui iudicii, an illa Firmici verba satis commodo sensu intelligi non possint, illum præcari creatica nomina, ut Constantinus

fit Maximus Princeps, liberosque habeat, qui sint *invidissimi Caesares & Domini, qui posterorum posteris imperent, &c.*

Hacqualiacumque me inhihent, quo mirus Constantinum Maximum Tarsi Bithyniae natum credam; & ignoscas, si illum Firmici locum non facere ad patrum solum Maximi illius Constantini, donec solidiora proferantur, existimem. Interim fraudi nobis non sit, si Scriptoribus antiquis, patriis, vicinis, iisque pluribus, potius quam uni eidemque novello, & eruditae commentationi ex mendoso libro hinc in parte credamus, & pro nostra *Helenâ & Constantino* depugnemus, ut conjecturis eripi non patiamur. Nosti illud: *Aberranti conjecturae qui non resistit, approbare videatur.* Vale, Vir Cl. & salve ab eo, qui te unice colit & admiratur. Londini xviii. Augusti, stilo veteri. M. DC. IV.

LIII.

J. Lipsius Gulielmo Camdeno *V. C. S. D.*

LEgi quae pro Constantini patriâ, & veteri de eâ sensu, scripsisti. Inquisitè & eruditè, non nego; sed in quibus parùm etiam comperti esse mihi videbatur. Vestri ita Britanni, scio: (quis aliorum assentit?) Non Bedas: quod jure observes. Ille antiquus & fidus, an gloriæ gentis suae non favit? Atqui ubi locus dicendi erat (*Hist. lib. I. cap. VIII.*) duntaxat ex Eutropio, *creatum in Britannia Imperatorem*, scripsit. Ceteri vestri quam fabulosa misceant, non nescis. Scribis Firmicum sub Constantio scripsisse eos libros. Edidisse, hoc fateor; scripsisse diu antè, & per partes, ipse in Praefatione satis dicit. Neque nescis alloquia illa in ultimis solere adscribi. De Nisso etiam natali Constantii, pariter incertum: & illud de *libris*, urgere & premere mihi videtur, quidquid ingeniose, mihi Camdeno excusas. Sed altercari non libet, (abiecit litigare) & hinc talis pro judicio suo quisque arbitrator.

Considerare te velim, quoddam iterum *Dominum atque Imperatorem Constantinum* appelleret, initio libri: cur non *Divum*, si jam obierat? Num ita tu legis in loco, quem ad Constantinum docis. Et de *Luliano Consule* non etiam palam scribit: sed *ordinarium Consulem designatum* fuisse. Potuit sub Constantino designatus esse, & causâ aliquâ dis-

latus. Sed & Fasti ejus ævi, quod te non fugit, obscuri aut defecti. Sed tui judicii res esto, non petendo: nec meum est ingenium. Ego te jam olim amo, & præclare meritum, cum de aliâ antiquitate, tum de patriæ tuæ, animo sentio & voce prædico. Redde mihi affectum: neque enim factio, plebeiorum ingeniorum venenum, imminuet aut tollet. Languor me habuit, atque is jam trimestris, cum hæc scripsi: is brevior me facit. Vale vir doctissime. *Levanii* x. Kal. Octobr. M. DC. IV.

LIV.

Jac. Aug. Thuanus *V. doctissimo* Gul. Camdeno *S. D.*

AGO tibi gratias, vir doctissime, pro tanta humanitate & egregiâ adco mihi navatâ operâ. Vix speraveram, ut rogatus à me faceres, quod solâ D. Insulani amicissimi mihi viri commendatione fecisti. Quid enim sum, ut seria tua studia tantisper remorer? Camdenum in meis legendis jacturam bonarum horarum fecisse? tanto hominem tibi ignotum beneficio devinxisse? Verum age, quando ita officiosus es, voluisti pro humanitate me inhumanum amicum experieris? Velim idem præstes in Scoticis, nam potes, quod in patriâ historiâ fecisti: nam vereor, ut aliquâ in parte impegerim. Velim & ut mihi consilium des, quomodo Scotica anni * cis. ix. lxi. (nam parsea nostrarum historiarum jam sub prelo est) citra offensionem, & tamen verè, exequi possim. Hæc hæreo, jamdudum invidiam & odium nostrorum in aliis expertus, nec committere volo, ut imprudentiæ apud vos arguar, aut quidquam denique fecisse dicar, quo se læsum is meritis queri possit, qui me nuper literis suis dignatus, & ad cætera, quæ pari candore & veritatis studio ad annum cis. ix. xcvi. perduxit, edenda hortatus est. Acerbius hæc fortasse à Buchanano scripta, & audio discipulum præceptori ob id succensere; & tamen quia gesta sunt, citra flagitium dissimulari non possunt. Scribe, & amico consilii inopi tuum ne denega. Innuere verbo potes, nec opus est, ut distinctius scribas. Quicquid scripseris, non solum pro consilio sed pro imperio erit. Proximâ partis jam editæ editione cognoscēs, quanti, uti debeo, monita tua fecerim. In Hibernicis vestris planè peregrinus sum, nec dum qui viderit, aut fando quicquam de iis acceperit,

rit, adhuc conveni. Pauca de illis, ut scis, scripta, & præter Stan-
 hurium & tabulas insule nuper editas, & quod in tua ad omne æ-
 vum victurâ Britannia adjecisti, nihil habui, unde me instruere pos-
 sem. Ultimum verò bellum qui scripserit, adhuc vidi aut audiui
 neminem. Scire cupio de his, quæ habes, & quæ à tuis sperare pos-
 sum: de Tirolenæ Comitæ imprimis, cum quo vobis res fuit, quâ
 gente, origine, quibus clientelis subnixus, quibus moribus & in-
 genio fuerit, ut tantum bellum adversus Serenissimam Reginam
 suscipere in animum induxerit, & quibus tandem conditionibus cum
 eo fuerit decusum. Doleo neminem adhuc apud vos existisse, qui
 res gestas tantæ Heroïnæ literis mandaverit. Sanè si scribendi facul-
 tas & ingenium tam nobili argumento dignum mihi esset, si otium
 & interior rerum vestrarum notitia, si documenta idonea ad id sup-
 peterent, non alium quam me Præconem habuisset. Sed vereor, ne
 id arrogantius tibi dictum videatur, quod potius eximio meo in eam
 affectui condonandum est, qui tantam ex eo ad me redundaturam
 gloriam non quidem sperare, sed optare ausus fuerim. Vide quam
 familiariter tecum loquar: verum id humanitati tuæ imputa. Vi-
 cissim me tanquam tibi devinctissimo utere. Vale, mi Camdene, &
 me porro, quod in præcipuâ felicitatis parte pono, amare, & literis
 ad me, cum per otium licebit, scriptis amorem tuum testari perge.
 Vale iterum. *Latetia Parisiorum* iv. Eid. Febr. cia. ixc. v.

LV.

D. Henrico Wottono, *Legato S. R. Britannia apud Venetos,*
 G. Camdenus.

Causam metuendi, mi Domine honoratissime, literis tuis mihi
 suggeris, ne speculo illo Patavino ex hac epistola in mores me-
 os ~~introspectas~~ introspectas: tantum tamen abest, ut hoc metuam, ut
 velim me clathrato esse pectore, quo in omnes mei latebras & recess-
 us penetres, nec tum sanè Camdenum alium esse quàm videri velit,
 ipse videris: sc. candidum & apertum, quique amicos, te cum primis,
 diligit, amplectitur, & amat.

Parænetica illa mediæ ævi quamprimum prodierant mihi compara- August.
 vi, ut id genus quæ possum: In illis nomina Tirolis sive Tiro regis 596.
 Scotorum

Scotorum & filii ejus Fridebrant subinde demiratus. Pro comperto enim habui non esse è numero Regum Scotorum, è quo illi in Britanniam advenierint: opinatus igitur sum è Regibus Scotorum in Hiberniâ fuisse. Unde ad distinctionem Bedæ in libro Ecclesiasticæ Anglorum historiz l. 1. cap. ultimo, *Edas rex Scotorum, qui Britanniam inhabitant*, quo innuit alios fuisse Reges Scotorum, qui Hiberniam incoluerunt. Hibernia enim propriè, ut inquit ille, *Scotorum patria*, quod Claudianus, Orofius, & Isidorus testantur, & ipse Beda passim. Reges habuit numerosos: unde in Hibernicorum Sanctorum vitâ quatuor, quinque, & octo simul Reges Scotis in Hiberniâ imperasse observavi, aded ut proceres & regulos quoscunque Regum nomine insigniverint. Hinc ex illorum numero Tirolim illum, licet nomen non occurrat, opinari licet. Patensim illam Tiro dicti fuisse judicari, & à Scoto-Hibernico aliquo Monacho, quorum plurimi in Germaniæ Monasteriis eo ævo vixerunt, in linguam Germanicam fuisse traductam. Ex Hiberniâ enim & non aliunde Scoti Monachi illi Sancti, qui Northumbriam in Angliâ & Germaniam fide Christianâ imbuerunt, S. Aidanus, S. Columbanus, S. Gallus, &c. Unde Hibernia Mariano Scoto *Sanctorum patria*, & eidem in MS. meo exemplari ad annum 696, *Hibernia, insula Scotorum, Sanctis & mirabilibus per plurimis sublimiter plena habetur*. Quo tempore septentrionalis illa Britanniæ pars nondum in Scotorum nomen cesserat, qui ad Cluidæ ostia satis obscure egerunt, (tu tantum tibi inaudi) donec circa annum 858. Pictos debellassent.

In literis quod meditaris, ut planè quod sentiam dicam, mihi minimè adlubescit: nolim virum tantum & tam splendidum ingenium tam ignobili & invidioso argumento lassari, imò opprimi: nam quantum de ingenio & eloquentiâ addideris, tantum materiz defuerit, & certò expectes virulentos statim calamos in te stringendos. Ejus etenim nunc apud nos aded evilescit, ut quibus jam *Præstantium apologia pro Pontificiâ religione* (quo titulo liber nuper prodiiit) onus respondendi imponitur, consultissimum videatur, Lutheri defensionem non suscipere, ubi Adversarii illum nec membrum fuisse ecclesiæ Anglicanæ, nec nostræ religionis professorem, convincere fastagunt. Verum hac in re tuo limato & polito utere judicio, persuadeas tibi tamen, quod ab omnibus invidiæ ventis apud Pontificios occultè circumflaberis, & ore incesto aperte laceraberis, non minus ac Lipsius apud nos, in quem habe hic una cum Hilli Philosophiâ stimulum, quo Scotus pædagogus è Britannia fodit.

Per-

Aidanus
Rex 693.
Columba-
nus & Gal-
lus 611.
696. Hi-
bernia San-
ctis plena.
Picti su-
perati
858.

Percommode accidit, ut Cl. V. M. Welseri in literis memineris : mihi enim nuper certum deliberatumque erat ab ipso petere, quod per te jam pro meo perpetuo in te studio ab ipso petendum. Prodiit anno superiori Lugduni Batavorum *Geographia universalis* Pauli Merulae, in cujus pagina 452. codicem membrarum laudat Cl. Welseri, in quo *antiquis utriusque Imperii, itinerarium Antonini, & alia* continentur. Si tua humanitas à tanto viro mihi impetret, ut variantes ab impressis Guidonis Pancirolli & Andreæ Schotti lectiones in iis, quæ ad Britanniam spectant, describantur, & ad me transmittantur, mihi longè gratissimum feceris, & Cl. Welserus, cui universa Antiquariorum natio plurimum *ab tabulam Pannonicam, Augustana, & Boica* debet, in omnibus rebus me sibi & suis in perpetuum affixum habebit. Vale, vir honoratissime. 10. Febr. 1606.

LVI.

G. Camdenus Francisco Sweetio.

Prodiit hisce diebus apud nos libellus contra Cl. V. Justum Lipsium, cujus unum & alterum exemplar tibi mitto. Censuram de eo à me nolim expectes, nec interponere libet. Author sanè literatè cruditus, sed à Scoticis illis Ministris ductus, quos *suspensos esse ingens Rex noster dicitare solet, & tu facile videris. An bono Lipsio communicabis, tui esto judicii. Malè nos habet, quicquid gloriæ favemus, videre eillum optimum virum ab omnibus invidiæ ventis ita circumflari, & incesto ore à calumniatoribus passim lacerari, quod tamen fore Virgo vestra Hallensis prædixit. Sed hoc tu tibi tantum in aurem inaudi, & literatissimo illi viro à me salutem quam plurimam : quocum de Constantino Magno non lubet digladiari, etiā habeam quod opportum. Cum libellis illis habes hic etiam *orationem Regis nostri & seriem nuperæ conjurationis* Latine, in quâ videas, dolenter dico, quanta sit hujus sæculi labe, & gentis nostræ macula. Vale, Vir Cl. Londini Febr. 18. 1606,*

LVII. G. Camdenus

LVII.

G. Camdenus Francisco Sweetio.

A Pud vos agit, ut accepi, Cl. V. Andreas Schottus è Societate Jesu, cui universa Antiquariorum natio plurimum debet ob *Antonini itinerarium* jampridem editum. Illum, si non audaculus videar, velim meo nomine salutes, & percuncteris, si unquam Cl. Welferus ei communicaverit, quod audio, variantes ad Antoninum lectiones è codice suo membrato, quem Paulus Merula universalis Geographiæ pagina 452. laudat: quas si acceperit, quantum ad Britanniam spectat, sua humanitas mihi impetret, ut auctior *Britannia* nostra prodeat. Vale.

LVIII.

Richardus Carevius G. Camdeno.

SIR,

I Make bold to use my thanks for your kind remembring me by Sir *Anthony Rouse*, as a shoeing-horn to draw on a request; and this it is. I learn, that Master Solicitor hath compiled a Treatise of our *Cornish* Dutchy, and dedicated it to the Prince: this I much long to see, and heartily pray by your means to obtain a Copy thereof. The first publishing of my *Survey* was voluntary: the second, which I now purpose, is of necessity, not so much for the enlarging it, as the correcting mine and the Printer's over-sights: and amongst these, the Arms not the least, touching which mine order, suitable to your direction, was not observed, and so my self made an Instrument, but not the Author of wrong and error. I imagine that I may cull out of Master Solicitor's garden many flowers to adorn this other Edition; and if I wist where to find Mr. *Norden*, I would also fain have his Map of our Shire: for perfecting of which he took a journey into these parts.

parts. You see, Sir, how shameless my idleness waxeth to importune your business; but I end these lines, and extend mine entirest love to rest

From *Antony*, this
13th of May, 1606.

at your disposition,

Ri. Carew of Antony.

LIX.

V. doctiss. Gul. Camdeno J. Aug. Thuanus S. D.

Post longum silentium. V. doctiss. mitto ad te, sive excusationis loco, sive ad purgandam moram, secundum historiarum nostrarum tomum; sed valde vereor, ut temperamentum illud, de quo monueras, in rerum Scoticanum narratione ubique servaverim. Rem in omnium ore positam omnino præterire, quod libentissime fecissem, si licuisset, magnâ me invidiam apud vos deprecandi molestiâ nunc levatum sentirem. Verum in opere suscepto, nisi officio deesse vellem, æquè mihi flagitiosum silentium, quàm mendacium ipsum fuit vitandum. Quod si igitur id scribi oportuit, quomodo aliter scribi potuerit, sanè non video. Nam criminis, quod ipse palam admisseris, culpam in alium ex suspitione rejicere, quid aliud est, quam reo periclitanti per calumniosas exceptiones patrocinium parare? in reo, in ancipitis causæ defensore, quippe omnis expediendæ salutis honesta ratio, id excusationem fortasse mereat: at veritatem professio, ut alium culpâ liberes, alium infamiâ onerare nefas. Res ipsa loquitur. Nam demus, quod ab diversa tradentibus jactatur, Moravium ambitione ardentem sceleratè regnum appetiisse: quod tamen constantè negant omnes fide digni Scoti, quoscunque mihi alloqui contigit; etiam ii, quibus alioqui Moravius ob religionis causam summè invisus erat; nam virum fuisse aiebant extra religionis causam ab omni ambitione, avaritiâ, & in quenquam injuriâ alienum; virtute, comitate, beneficentiâ, vitæque innocentia præstantem, & qui nisi fuisset, eos, qui tantoperè mortuum exagitant, hodiè minime rerum potituros fuisse. Sed demus illum calcatâ omni divini humanique juris religione tantum animo scelus concepisse, quo tandem consultore & adjutore ad rem exequendam usus est? Primum

R

omnium

omnium constat, nunquam ullas capitaliores inimicitias, quam inter Moravium & Botuclium exaruisse. At quis sibi persuadeat, inter tam infestos de tanto scelere, quibus in Regem conjuratio fuit, consilia agitari potuisse, aut sperari, ut secretum, quod ad illam requirebatur, inter eos servaretur? Deinde, quis credat, Moravium tantas cum Botuelio inimicitias exercentem, post patratum scelus, sorori parricidæ in virum ducendi auctorem fuisse? aut Reginam tam ingenio supino fingi posse, ut fratri infames juxta & periculosas nuptias suadenti aures præbuerit? Denique, cur Moravius post hæc omnia sponte in Galliam secessit, si ex his turbis commodum aliquod sperare præsentia sua potuit, aut cur postea revocatus tanta fide, Rege infante, regnum administravit, & adversus Hamiltonios imbecillam ejus ætatem tutatus est, si per Regis calamitatem regni occupandi spem conceperat? Nam minus invidiosum & periculosum illi erat cum Hamiltoniis, si rem perfecissent, perduellibus de imperio decertare, quam sororis filium à matre regnique ordinibus tutelæ suæ commissum opprimere. Postremo, quid aliud quæso in causâ fuisse putas, cur Hamiltonii, qui tyrannidem affectabant, in Moravii necem conspiraverint, quàm quod superstitie tam strenuo Regis infantis regni-que vindice de successu desperarent? Ex adverso apud animum tuum reputa familiarem plusquam oportuit Reginæ etiam ante parricidium cum Botuelio consuetudinem, Regis miseri apertum post Ruzii cædem odium, & ex eo contemptum; deinde post parricidium annitente Reginâ festinatum de Botuelii, qui non solum facti suspectus, sed omnium opinione quasi convictus habebatur, innocentia judicium; moxque dissolutas turpiter Botuelii cum Gordonis uxore nuptias, ut alias mox turpiores contraheret. Nam raptum illum quis non rideat? aut non potius ex iis, quæ memoravimus, necessariò colligat, ingentis animi foeminam, nisi suapte ingenio & præoccupatâ diu antè voluntate ad id fuisset inducta, nunquam tam facile in illas nuptias fuisse consensuram, aut eas postea tam artificiosis literis apud nos excusaturam? verùm hæc tecum, & semotis arbitris. Nam quenquam accusare, aut ullius defensionem suscipere, neque his brevibus literis neque toto opere nostro instituerim. Nam ab omni infestatione & obtreptione, ut mens, sic stilus abest: & me plurima orationis lenitate mollivisse, quæ alii acerbis scripserant, ipsa lectio comperies. Rem, ut ex Scotorum, qui interfuerant, sermonibus didici, ita literis mandavi; & ad eorum fidem scripta à Buchananò expendi. De cætero nigrum in candidum in cuiusquam gratiam

gratiam convertere, neque animus ab initio fuit, neque nunc esse debuit. Itaque enixis precibus, quantum possum, pro jure amicitiae nostrae à te contendo, ut quoties in Aula vestra inter Proceres, & in amicorum colloquiis, de me deque fide nostra in scribenda Historiâ mentio erit, toties horum argumentorum recorderis; efficiasque, ut omnes intelligant, me solâ muneris impositi necessitate coactum, quae de eâ re scripsi, scripsisse; nam alioqui famae gloriæque Anglo-Scotici nominis ex animo favere, & hæc ipsa, quae scripsi, frustra maluisse, nisi jam ante publicâ famâ & aliorum scriptis innotuissent. Interim tibi summas gratias ago pro Hibernicarum rerum fragmento ad me misso, quod suo loco insertum videbis. Et quoniam te tam officiosum expertus sum, rogare non dubitabo, ut eandem diligentiam, quam antea non rogatus adhibuisti, in his recensendis adhibeas; & me per literas, quantum tibi à Britannia tuâ, quam avidissimè expectamus, otii supererit, amice ut fecisti moneas. Vale, mi Camdene, & me amare perge. *Lugetia Parisorum* pridie Kal. Vitil. cib. idc. vi.

LX.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

S. D. Literas tuas humanissimè scriptas superiori anno, Vir clarissime, legi cum summa voluptate, quod & constans tui amoris erga me studium testarentur, & simul de progressu studii tui in ordinandâ nostrâ Britannia, quæ tibi plus debet quàm aliis plurimis. Eas literas, sicut petisti, communicavi cum doctissimo D. Melvino, quem nunc præsentem habiturus es, unum instar omnium, qui possit postulatis tuis per epistolam plenissimè satisfacere: in cujus comitatu cum hic adolefcens Petrus natione Danus, bonarum literarum studiosus, pararet ad vos iter, hæc dare ad te visum est, quæ & cessationis superioris veniam apud te deprecantur, testenturque tui memoriam cum observantiâ apud nos vigere. In illustrandâ Britannia nostrâ felices tibi successus ex animo opto, petoque civium meorum nomine, ut *Sentia* nostræ operam des aliquam. Si qua mihi occurrent ex usu tuo, ea per valetudinem conquiritæ, volente Domino, ad te transmittam. Interea mitto ad te *Urbes Britannia* nostræ carmine à me delincatas,

delineatas, ceu tesseram & pignus observantiae & amoris erga te mei, quas juris facias tui, ut de iis statuas pro arbitratu tuo: & sicubi à me erratum est, pro humanitate tuâ ignoscas & corrigas. Non utar pluribus hoc in tempore, quia habes D. Melvinum, h. e. meipsum, vivæ epistolæ loco. Hunc adolescentem tuæ humanitati commendo. Salutem amantèr & officiosè D. Lanceloto Brunio medico Regio, amico veteri honorando, si in vivis est, item reverendo D. Overallo, Decano ad D. Pauli. Benè ac feliciter vale, vir doctissime, in Domino Jesu. *Andrepoli in Scotia, iiii. Eid. August. cis. is. cvi.*

Tuus in Christo Dominus.

Joannes Jonstonus S. Th. Professor.

LXI.

Jacobus Usserius G. Camdeno.

SIR,

THE 10th of October I received your Letter, which brought unto me the welcom-news of your pains lately taken in adorning this poor Country. I am sorry I understood no sooner of your purpose: but seeing the forwardness of your Press is such, as cannot afford any longer time of deliberation, I will endeavour to give some slender satisfaction unto those points, which you have propounded.

And first, for *Ninius*, (whom I find also in the Manuscripts to be named *Ninnius* and *Nennius* among the books bestowed upon the publick Library of the University of Cambridge by *Mat. Parker*) there is one, which in the beginning hath these Treatises following:

I. *Gildas de excidio Britanniae, glossis passim insertis*: in the end whereof these verses are added.

Historiam Gylde, Cormac sic perlege scriptam

Doctoris digitis, sensu cuiusque redactam,

Hec tenues superas multos, carpitque superbos.

II. *Historia Britonum per Nennium*, wherein there is a Preface of *Nennius* (which is wanting in both the Copies of Bennet-College) beginning thus: *Humilis servorum Christi minister & servus, Nennius*

D. gratia

D. gratia S. Elbri discipulus, cunctis veritatibus abundantibus, salutem. Vespera sit notum coritigi, &c. Item, Versus Nennii ad Samuelem filium magistri sui Benlani Presbyteri, viri religiosi, ad quem historiam istam scripserat. Here it is said, that Nennius writ this history 858° anno Dominice incarnationis, 24° vero Meruini Regis Britannum.

III. *Gesta Britonum à Gildâ sapiente composita*; which is the same work with the former: but that the Prefaces of Nennius, and the Chapter wherein mention is made of *Ida* the first King of Northumb. are not here to be found. In an ancient book of Winchester Library, (alleged by Leland, comment. in Cygn. cant. voc. Dunelmens.) in *Will. Malmerbury* of the antiquity of *Glastenbury* in Mr. Allen's Library, in the Golden History written by *Joannes Anglicus*, in the second Chapter of *Ranulphus* his *Polychronicon*, &c. this work is cited by the name of *Gildas*: as also in *Henry Huntingdon*, set out by Sir *Henry Savil*. But where it is there (in the narration of *Arthur*) hæc autem bella & loca bellorum narrat *Gildas Historiographus*: Leland. in assert. *Arthurii* hath, *Narrat quidam Historiographus*: and thereupon addeth, *Videtur hic Venantodunensis incidisse in Nennii historiolum, cujus nomen exemplari, ut videtur, non erat adscriptum.*

The copies of *Ninnius* have oftentimes some additions, which are wanting in the books which bear the name of *Gildas*: and these are they which in one of the Manuscripts of Bennet-College are commonly referred unto the margin, *tantum glossenata*. As for example, cap. 8. after these words, *Novissimè venit Tlam Hoſtor*, (or, as other copies have, *Clam Hoſtor*, or *Clamoſtor*) & *ibi habitavit cum omni gente suâ usque bodiè*: there followeth in the common copies of *Nennius*: *Nulla tamen certa historia originis Scottorum continetur*: which clause wanting in *Gildas* in the Bennet-copy of *Nennius*, is written as a gloss in the margin, in another hand. So a little after, *Filii autem Liethan obtinuerunt regionem Dimetorum (ubi civitas est, qua vocatur Minn)* those latter words, which are wanting in *Gildas*, are in that copy of *Nennius* written over the head, as an interlinear gloss. So likewise in the next chapter, this sentence, *Iste gener Pharaonis erat, id est, mas Scottæ filie*, which is wanting in *Gildas*, is here written in the margin with another hand, as a gloss.

In setting out of *Ninnius* it were not amiss, that whatsoever is there more than in *Gildas*, should be printed in a distinct character from the rest: for so both works (if we may count them to be two) should be represented unto us, and the glosses often distinguished from the text, as in the Bennet-copy.

At

At the end of *Nimius* in Bennet-College-Library, there is the life of *Gildas* differing from that which is printed in *Bibliotheca Floriacensi*; but the same with that, which I think you have. You may do well to set it out with your *Gildas* and *Nennius*; and either there, or rather at the end of your *Hibernia*, find some place or other for the parcel of the Irish history, which is in my Lord *Howard's* Library. At leastwise, I would wish, that the little Treatise, *De moribus Hibern.* which you told me was written by Good the Jesuit, should be printed entirely without any alteration, and that in his own name; for so it will be far better taken by his Countrey-men, and the envy wholly derived from you unto him, to whom it more properly belongeth.

Concerning the situation of *Armaghe*, I find little in *Joelinius*, but that he saith, cap. 166. *Civitatem itaque egregiam situ, formâ, quantitate, ambitu, angelicis indiciis designatam fundavit Patricius & extruxit*: and cap. 164. that *Dairus* gave to S. Patrick *Drumsalech*, post, *Armagham vocatam*.

The Prophecy which S. Patrick is said to have pronounced of *Fergus* son to the Lord of *Dalreda*, he propoundeth cap. 138. in these words: *Licet hodie videaris humilis & despectus in conspectu fratrum tuorum, eris in brevi princeps & dominus omnium illorum. De te optime Reges egredientur, qui non solum in propriâ terrâ, sed etiam in regione peregrinâ principabuntur.* And then he adjoineth the complement; *Elapso non magni temporis spatio, Fergusus juxta vaticinium sancti viri principatum in totâ terrâ illâ obtinuit, semenque illius per multas generationes in eâ regnavit. Ex ejus stirpe procrevit strenuissimus Edanus filius Gabrani, qui Scotiam, que dicitur Albania, subegit, & alias insulas: cujus in ea regnat adhuc successiva posteritas.* This *Edanus* is he, who in the catalogue of Scottish Kings is called *Aidanus filius Gorani*: and by *Bede*, lib. 1. hist. cap. 34. *Edan Rex Scottorum*, who was discomfited by K. *Edelfred*, anno Domini 603. as is there noted.

In Sir *Thomas Bodley* his Library at *Oxford*, I found MS. *De miraculis S. Germani, que in ejus vitâ omissa sunt*, lib. 2. which I gather to have been written by *Henricus Antisiodorensis*, both by the time wherein he lived (*Adalricum enim quendam anno incarnati Domini 869. & Adalfridum anno 873. beneficio S. Germani sanitati restitutas, adhuc superstitem agere vitam scribit*) and by the Preface before his six books written in verse of the life of S. German unto *Carolus Calvus*: where he saith, *Confeci præterea ex miraculis præcellentissimi Germani opusculum aliud geminis*

geminis distictum libris ; in quo quia vestri tum nominis tum temporis mentio frequentius agitur, vestra nihilominus illud malui celsitudini dedicandum. In the first of these books there is, succincta mentio Patricii, per beatum Germanum in Hiberniam destinati.

Quoniam gloria patris in suam clarissem moderamine filiorum, è multis quos in Christo filios, in religione creditur habuisse discipulos ; unius tantum ejusdemque famossissimi castigata brevitate sufficiens inseri mentionem. Patricius, ut gestorum illius series prodio, Hibernica peculiaris Apostolus regionis, sanctissimi ejus discipulatus octodetum additis annis, non mediocrem è tanti venâ fontis in scripturis celestibus haurire eruditionem. Quumque in religionemagnanimum, in virtutibus excellentem, in doctrinâ strenuum divinissimus considerans Pontifex, ineptumque ducent robustissimum Agricola in Dominica segetis torpere culturâ ; ad sanctum Celastinum urbis Romæ Papam per Sogetium Presbyterum suum cum direcis, qui viro præstantissimo probitatis Ecclesiastica testimonium apud sedem ferres Apostolicum. Cujus judicio approbatus, auctoritate fultus, benedictione denique roboratus, Hibernia partes expetiit : gentique illius datus propriè Apostolus, tum quidem ex doctrinâ & miraculis, nunc quoque & in perpetuum mirificis Apostolatus sui illustrat privilegiis.

The last chapter of this first book has this title, *De Britannii Sancto Germano speciali cultu obnoxio, deque subacti hospitio & rege abjecto*. Where the Author signifieth, that this narration was delivered unto him by one Marcus a British Bishop : *Qui natione Britto, (saith he) educatus verò in Hibernia, post longa Pontificalis sanctitatis exercitia, ultroneam sibi peregrinationem indicis. Sic traductus in Franciam, piissimique Regis Karoli munificentia illeclus, apud Beatorum Medardi & Sebastiani carobium, anachoriticam exerceat vitam ; singularis nostro tempore unica philosophus sanctitatis*. It may be enquired, whether this be not *Rice-Marebus* the Britton, who writ the life of *S. David of Wales*, wherein he writeth also thus of our Patrick.

Patricius Romanis linguis eruditus ac disciplinis, comitantibus virtutum turmis Pontifex effectus gentem, quam excolaverat, petiit. In quâ fructuosi operis lucernam oleo genuina charitatis insatigabili reficiens labore, non sub modio, sed super candelabrum imponere volens, ut cunctis glorificato omnium patre voraret, Cæretica gentis regionem adiit. In quâ per aliquantulum temporis conversatus, Demetia intravit rura. Ibiq; perstrans tandem ad locum, qui Vallis Rosina nominabatur, pervenit, & gratum agnoscens locum, devovit ibi Deo feliester deservire, &c. Upon this occasion (I take it) Vallis Rosina is accounted by some S. Patrick's country,

(as.

(as you have noted in *Pembrokehire*, pag. 582.) whereas it appeareth he was born in *Clydesdale*, ^a by the place which is now called *Kirk-Patrick*. *John Harding*, in his description of *Scotland*, maketh *Dunbriton* (as I remember) the place of his birth. That it was not far from *Dunbriton*, may be gathered by *Jocelinus* writing thus, cap. 1. *Exstitit vir quidam Calpurnius nomine, filius Potici presbyteri, Briti natione, in pago Taburniâ vocato, hoc est, Tabernaculorum*

campo (eo quod Romanus exercitus tabernacula ibidem fixerit) secus oppidum Emptorum degens, mari Hibernico collimitans habitatione. And cap. 10. *Erat in quodam promontorio supereminenti prefato oppido Emptorum munitio quaedam extructa, cujus adhuc murorum apparent ruinosæ vestigiæ, &c.* Est autem locus celebris in valle Clud situs, linguâ gentis illius *Dunbretan*, id est, mons Britonum nuncupatus. *Probus* an Irish-man in his first book of the life of *S. Patrick*, which he wrote unto *Paulinus*, hath these words of this matter: *Hic in Britannis natus est à patre Calpurnio Diacono, qui fuit filius Potii Presbyteri; & matre Concesia nomine, de vico Bannane, Tyburniæ regionis; quem vicum indubitantèr comperimus esse Nentriæ Provinciæ, in quâ olim gigantes habitasse dicuntur.*

I come now to *Dublin* (the City of mine own birth) *Urbem nobilem populo, situ amantissimam, concorrentibus mari & flumine piscibus opulentam, commerciis famosam, planitie viridante affectuosam, glandiferis nemoribus confitam, ferarum lustris circumvallatam;* for thus

^b *Jocelinus* commendeth it, *De vitâ Patricii* cap. 98. And indeed for the situation, (seeing you desire to have a Topographical description thereof set down in mine own words) I may say, *Situm habet amenum imprimis & salubrem: ad Austrum enim surgunt montana, ab Occidente patent campestria, ad ortum mare propinquum cernitur: Lithius fluvius ad Boream decurrens navibus stationem præbet securam. Ad flumen positi sunt Kaii, quos nostri vocant, hoc est, Cancelli (sic enim in vetustis glossis, quæ Isidori nomine circumferuntur, vocabulum hoc expositum legimus) sive crepidines, quarum objectu aquarum impetus cohiberi possit; (caiare enim apud veteres erat cohibere, coercere, compescere, quemadmodum à doctissimo Scaligero notatum*

est, *Ausoniarum lectionum* lib. 2. cap. 22.) *Menia hinc firmissima, è lapide structili protenduntur (aggeribus etiam ad Austrum munita)*

^b *Guil. Neubrigenis* lib. 2. rer. Angl. cap. 20. *Disvelinum urbis maritima totius Hiberniæ Metropolis, portuque celeberrimo, commerciis, & commensibus nostrarum amula Londensium.*

^c In *K. John's Charter* it is called *Aqua de Avenelyth*; but the name of *Avenlyss*, which *Giraldus* and *Necham* use, cometh nigher to the name of the *Liffye*, whereby it is now commonly called.

munita) que sex portis patent, longioribus inde procurentibus suburbiis. Ad ortum porta est Dammentis, prope quam Castrum eminet Regium, fossis, turribus, armamentario munitissimum, ab Henrico Loandro Dublinensi Archiepiscopo (circa an. 1220.) constructum. In Orientali suburbio, juxta Ecclesiam S. Andreæ Apostoli Henricus II. Anglorum Rex (ut refert Hovedenus) Palatium sibi Regium curavit erigendum miro artificio, de virgis levigatis ad modum patriæ hujus constructum; in quo ipse cum Regibus & Principibus Hiberniæ festum solemne tenuit die natalis Domini.

An. 1172:
Ejus ho-
diè nulla
cernuntur
vestigia.
* All-hal-
lows.

Collegium hinc pulcherrimum è regione prospectat (quo loco olim * Omnium Sanctorum Monasterium viscebatur) sanctæ & individue Trinitatis nomini consecratum: quod à felicissimæ memoriæ Elizabethæ Reginæ Academicis donatum privilegiis, insignique nuper instructum Bibliotheca, spem ostendit non exiguam, ad Hiberniam (quo veluti ad mercaturam bonarum artium confluxerunt aliquando exteri) & religionem & cultiores omnes disciplinas tanquam ad avitum hospitium postliminio reversuras.

* Anno 1591. 13 Martii jacta sunt illius fundamenta: 9 Januarii anni 1593. literarum studiosos hospitio excepit.

Borealis porta ad pontem aperitur, opere arcuato è vivo saxo constructum, qui *Ostmantown*, id est, *Ostmannorum* oppidum cum urbe conjungit. Hic enim Ostmannos, quos de Norwegiâ & insularum Borealiū partibus advenisse author est Giraldus (ego *Estones* esse putarim, Livoniæ incolas, ab Eginharto *Astas* vocatos) circa annum salutis 1050 sedes posuisse nostri produunt Annales. In hoc suburbio celebris olim fuit ecclesia S. Mariæ de *Hunstmanby*, (sic enim in Chartâ Regis Johannis appellatur) domus etiam fratribus Prædicatoribus fundata, (* *Black-friers* ab illis dicta) ad quam fora regni judicaria, quibus juris lites componuntur, nuper translata sunt. Ad

* Now
common-
ly called
The Inns.

Occidentalem urbis plagam sitæ sunt duæ portæ, ^a Ormonds-gate & New-gate, seu nova porta, (quod publicum est ergastulum) quæ ad longissimum suburbium ducunt, quod Sancti Thomæ dicitur, ejusdemque nominis magnificum cœnobium (*Thomas-court* dictum) amplissimis olim redditibus locupletatum. Ad Austrum porta patet Paulina; & quæ à Sancto Nicolao nomen habet, ad Patricianum suburbium præbens aditum; in quo sanctum sepulchrum situm, Dubliniensis Archiepiscopi palatium, templumque amplissimum, quod S. Patricii nomen obtinet, opere intellino, pavimentis lithostroto, testudine è saxo

^b Or Gurmunds-gate: whether from some Earl of Ormond, or from Gorm's the Dane. Hard by the City there is Grange German, and other-where Germans Town, named from the same Gorms, as it may seem.

concameratâ turrique præcelsâ conspicuum. Quo primum tempore condita fuerit hæc ecclesia, incertum planè est: Gregorium Scotorum Regem circa annum 890. ad eam accessisse, Scotica refert historia. Eandem postea à Johanne Anglorum Rege plurimum amplificatam, Præbendam primum instituit Johannes Comynus Dublinensis Archiepiscopus (anno 1191 confirmante illud Celestino III. Romano Pontifice) Henricus deinde Loundreus ejusdem in Dublinensi Episcopatu successor personatum dignitatibus (liceat enim hic Fundatoris verba usurpare) auxit, & ad Sarisburiensis Ecclesiæ immunitates, instituta, & consuetudines approbatas conformavit. Notis verò temporibus, Decanum, Præcentorem, Cancellarium, Thesaurarium, Archidiaconos duos, & Præbendarios XXII. sustentat: *Unica quodammodo (ut amplissimum testimonium quod à publica regni Cornitiâ illi perhibent, non dissimulem) pia omnis & Ecclesiastica discipline atque ordinis in Hiberniâ lucerna ac lampas.*

Statut.
Parliam.
an. 28 H.
3. cap. 15.

Est & altera Cathedralis Ecclesia in Urbis medietullo posita, quæ Sanctæ Trinitati consecrata *Templum Christi* communiter dicitur. De ejus constructione in Ecclesiæ Archivis ita legimus. *Sitruic Rex Dublin filius Ableh Comitû Dublin dedit Sanctæ Trinitati & Donato primo Episcopo Dublin locum ad edificandam Ecclesiam Sanctæ Trinitati, nec non aurum & argentum sufficienter ad edificandam Ecclesiam cum totâ curiâ contulit.* Factum hoc circa annum salutis 1012. quo Sutricum Abloici filium (sic enim appellat) claruisse confirmat Carradocus Lancarvanensis. Opus à Donato inceptum Laurentius Dublinensis Archiepiscopus, Richardus Strangbous Strigulienfis Comes (cujus monumentum ab Henrico Sidneio restauratum hic cernitur) Robertus Stephanides & Reimundus Giralduus perfecerunt. Ad Australem Ecclesiæ partem Prætorium è saxo quadrato confurgit, *Testale* dictum; ubi causæ à Prætoribus Urbano cognoscuntur, frequentesque civium aguntur conventus, &c.

Upon the antiquity of the City I cannot now stand; only that note of time is to be corrected, where you say (*Eo sanè tempore, quo Ptolemæus floruit, ab Avellano conditam civem produunt,*) for it is only found in my Uncle Stanishurst his description of Ireland, where by error he referreth the arrival of the three Easterlings to the year of our Lord 155. which, upon better advise, in his Latin Book he hath cast toward the 900th year, (about which time it appeareth by Giralduus, that they came hither) and that of Harald, out of the Life of Griffith ap. Conan, would be more largely set down, that it might appear about

Dr. 23.

about what time, and upon what occasion he should be said to have builded *Dublin*. Neither were it unworthy also to be added, that *Dublin* is a Colony of the *Bristolians*, upon whom this City by King *Henry* the second was bestowed. For thus go the words of his Charter, (the ancientest of any which the City hath :) *Scitis me dedisse, concessisse, & presenti chartâ meâ confirmasse hominibus meis de Bristowâ civitatem meam de Duvelinâ ad inhabitandam. Quare volo & firmiter præcipio quod ipsi eam inhabitent, & teneant illam de me & heredibus meis bene & in pace, liberè & quietè; integrè & plenariè & honorificè, cum omnibus libertatibus & liberis consuetudinibus, quas homines de Bristowa habent apud Bristowam & per totam terram meam.*

From *Dublin* it is now time to proceed to *Mell*, where the Provincial Council was held by *Johannes Paparo*. That this is *Mellfont*, I gather by that which I find in a nameless Author, the same (if I be not deceived) whom *Philip Flatsbury* followeth in his Chronicle. Anno 1152. (saith my Author) *Christianus Episcopus Lismorensis totius Hibernia Legatus in Mell concilium celeberrimum celebravit; quo concilio interfuerunt Episcopi, Abbates, Reges, Duces, & Majores natu Hibernia; in quo auctoritate Apostolicâ & consilio Cardinalium, consensuque Episcoporum, Abbatum, & aliorum ibidem consentientium, quatuor Archiepiscopatus in Hiberniâ constituit, quatuorque pallia quatuor Ecclesiis eorum Archiepiscopatum distribuit, &c.* Anno 1157, *Ecclesia Mell dedicatur: in ejus dedicatione fuerunt isti venerabiles patres, Christianus Episcopus Lismorensis totius Hibernia Legatus, qui fuit primus Abbas ejusdem Ecclesie.* Now that *Christianus* was Abbot of *Mellfont*, both *Bernard* witnesseth in *vitâ Malachie*, and this same Author writing thus: Anno 1142. *fundatur Abbatia Mellfontis, Donato Rege Urgallie terras & possessiones donante, Malachia Episcopo procurante, ad quam regendam Bernardus Abbas Clarevallensis misit conventum de illis, quos Malachias in Clarevalle ad addiscendum ordinem reliquerat; & postea miserat, dato ei in patrem fratre Christiano, &c.*

The Abbey of *Magis*, mentioned by *Bede*, I took always to be the Monastery of *Mayo* in *Connaught*; but if you find in the Records there, that there was any Abbey in the Isle of *Magis*, near *Knockfergus*, I should rather incline unto that part; and think the other *Magis* to be of a far later foundation, viz. that whereof my nameless Author thus writeth, Anno 1151. *fundata sunt Abbatia de Beatinidine, de Buillio, de Magis, & de Valle salutaris.*

In the County of Mayo.

*⁂ Johannis
de Kowrey
Ulidia
principis,
qui & il-
lam debel-
lavit, faith
he.*

*⁂ See whe-
ther this
be your
Castrum
Dci.*

Beside your *Fourness* in *Lancashire*, we have another Abbey of *Fourness* in *Meath*. *Joscelinus*, who writ the life of *S. Patrick* at the request of *Thomas* Archbishop of *Ardmaghe*, *Malachias* Bishop of *Downe*, and *John* Cowrcie Prince of *Ulster* (for *⁂* so he calleth him) was a Monk of *Fourness*, (and so he is also called by *Job. Fordon* in *Scotichronic*. lib. 6. cap. 2.) but to whether of both Abbeys he belonged, I cannot certainly determine; neither yet what these *filiz Fourness* are, which you mention. *Domum fratrum minorum de Carrick* I find in the County of *Waterford*: *Capellam de Caldragh Wallaghe* in the County of *Roscommon*. The Abbey of *Fermoy* is in the County of *Cork*, belonging to the Lord *Roche* (aliàs, *de Rupe*) who is also called *Lord of Fermoy*. The first we find so called, is *David fil. Alexandri de Roche*, *Dominus de Fermoy*, in a plea anno 39 *Edw. 3.* In another Plea anno 8 *Edw. 3.* there is mention made of an Instrument of this *Alexander Roche* to this effect: *Notum sit omnibus, quod ego Alexander filius Hugonis de Rupe, dedi & concessi Deo, & Monasterio S. Marie de Ponte de Fermoy & Canonicis sub regulâ beati Augustini ibidem deservientibus pro salute Domini Johannis Regis Angliæ, &c. locum ipsum ad Monasterium construendum assignatum & ipsam villam de Ponte & *⁂* castellum & ipsam pontem cum octo Carrucatis terræ arabilis, &c. Monasterium de Ines & de Korkumrow in the County of *Clare*. Monasterium de Enesnelaugh in *Tipperary*. These I guess to be the same that are mentioned in the Register of *Fourness-Abbey*. But where *Galanga* or *Mons S. Dominici* was, I can by no means learn, unless it should be *Knockdonoghe* in the County of *Wexford*; which as I dare not affirm, (especially because it is a little too far in the land, whereas *Giraldus* saith, it does *imminere mari*) so I may be bold to say, that it took the name, not à *Dominico Calaguritano*, (who lived after *Giraldus*) but à *S. Dominico Ossyriensi*, of whom *Giraldus* speaketh other-where: (in *Topograph. Hibern. distinct. 1. cap. 5.*)*

The first in whom I find mention of *Congellus*, is *Jonas*, who writ about the year of our Lord 626. for thus writeth he of *Columbanus*, in his life: *Dedit deinde operam, ut Monachorum neceretur societas, ac Monasterium, cujus vocabulum est Benchor, petiit: in quo Præsul virtutum ubertate cluebat beatus Congellus, (al. Commogellus) egregius inter suos Monachorum pater, quique & religionis studio, & regularis discipline cultu præcipuus habebatur.* *Joscelinus*, cap. 97. bringeth in *S. Patrick* prophesying of him in this manner: *Divertit (saith he) ad quendam monticulum non longè situm à valle, in quâ postea constructum est Benchorense Canobium: Et, annorum sexa-*

sexaginta, inquit, circulo completo nascetur quidam filius vitæ nomine Congellus, quod interpretatur, pulchrum pignus. Erit enim dilectus Deus & hominibus, atque ob morum meritumque plenitudinem intendens prosperè procedet & regnabit cum Christo inter ipsius pignora computandus. Ipse in loco luce præstans Ecclesiam Sanctorum ædificabit, in quâ innumera filiorum lucis & vitæ agmina Christi servitio mancipanda coadunabit. Then, after a relation of Bencbor, (taken in a manner verbatim out of Bernard) he concludeth ; *Antiqua Bencborensis Ecclesia nobilitas luculenter descripta est in sanctorum alibus, Congelli primi Abbatis illius loci, & Malachie Pontificis, & Apostolica sedis Legati in Hibernia.* My nameless Author addeth further touching this Monastery of Bencbor, (the ruins whereof yet remain in the *Ardes* in *Ulster* :) *Hoc olim destructum à Piratis, qui ferè omnes Ecclesias & libros totius Hiberniæ destruxerunt & combusserunt, Malachias reedificavit. Ferunt namque nongentos Monachos simul unâ die à Piratis in eodem occisos. Non est autem putandum, ut quidam æstimaunt, propter aliqualem similitudinem nominum & rerum gestarum, hoc esse quod Beda dicit in 2 lib. de Gestis Anglorum, & Henricus Lincolnensis Archiepiscopus de conversione gentis Anglorum, nam illi Monachi erant de Monasterio Bangorensi in Britannia, isti de Monasterio Bencborensi in Hibernia ; illi interfecit ab Esbelredo Rege Northumbroreum juxta Leicesteriam, isti in Monasterio suo à Piratis in Ultonia, illi mille ducenti, isti nongenti. Hæc ibi.*

And thus having said somewhat unto those matters which you propounded : I have little else at hand worthy the advertisement, unless you would take notice of the new County of *Wicklow*, and the new City of *Derrie* (by *Loughfald*) lately erected by his Majesty. Other news come not at the present to my mind ; and matters of Antiquity the suddenness of this warning, together with the multiplicity of the business, wherewith at this present I am encumbered, will not permit me to search after. Only for the place of *Eginhardus* (pag. 761. of your Book) I thought good to signify, that in the Author I find it not : But in another Author of the life of *Carolus M.* set out by *Pitæus* we read : *Classis Normannorum Hiberniam Scottorum insulam aggressa, commisso prælio cum Scottis, innumerabilis multitudo Normannorum extincta est, & turpitur fugiendo reversi sunt.* So likewise Author *Annalium Fuldensium* anno 812. *Classis Danorum Hiberniam aggressa, à Scottis prælio superatur.* Regino anno 812. *Classis Normannorum Hiberniam insulam aggressa ; commissaque cum Scottis prælio, multi ex eis interfecit, ceteri fugâ lapsi sunt.* And before all, *Adelinus Benedictinus*, the Author of the *Annals of the Kings of France*, (falsely

° Dani and
Normanni
the same.

counted.

* Hinc
transcrip-
tum (ut re-
liqua au-
thoris hu-
jus om-
nia) in ap-
pendice
Aimoini
lib. 4. cap.
100.

counted by *Andreas Velleius* to be *Adhemarus*) * *Classis Normannorum Hiberniam Scutarum insulam aggressa ; commissaque cum Scotis praelio, parte non modicâ Nordmannorum interfectâ, turpiter fugiendo domum reversa est.*

I send you here a breviat of the getting of Ireland by Englishmen, and of the decay of the same ; to the end that I may learn of you, whether it be the same that *Patrick Finglas* wrote, or no.

I would also desire a note of the Constitutions of the Irish Synod, whereof you spoke unto me ; and a supply of the sixth chapter of the second book of the Conquest of Ireland, written by *Giraldus* ; for in your edition the Bull of *Adrian III.* is wanting, which I have seen in *Johannes Rossus de Coronis regno Anglia annexis* (in *Mr. Thomas Allen's Library*, whose kindness in these matters I can never forget) cited out of *Giraldus*. *Sir Robert Cotton* made half a promise of some Manuscripts unto our Library : if he would be pleased to spare *Wickliffe's Homilies* and his *Lantern of Light*, with another Volume, wherein the examination of *Thorpe* is, it should very gratefully be accepted. But of the copy of two Epistles, which concern the consecration of the Archbishop of *Dublin*, I challenge to my self an absolute promise : whereof I pray you put that worthy Knight in mind. When I shall hear further from you both, I purpose to take some order for the conveyance of my *Boston* unto you. Your letter (if at your leisure you will write any thing hither) may be left with *Mr. Cuts* at the sign of the Frying-pan in *Cheapside*. And thus, remembering the commendations of your friends here, especially *Capt. Leonel Ghest* (some time your scholar) and my Cousin *Molyneux* (who hath sent you here enclosed the note of a Record of the Earldom of *Ulster*) I rest

From the College at
Dublin, Octob. 30. 1606.

Tours in all kind affection,

James Usher.

In *Dundalk* you may note, that *Richardus Armachanus* (who in the Country is commonly called *S. Richard of Dundalk*) was there both born and buried : his Monument there was not long ago by the unruly Soldiers defaced.

LXII.

G. Camdenus Francisco Sweertio.

Effigiem *Lipsianam*, quam misisti, clarissime Swerti, accepi, inter cœcilia reposui, & subinde non sine acerbissimi doloris sensu intueor, ex quo illum-literarum damno denatum audiui. In simulacro enim illo vultus imbecillo mentis *Lipsiæ* formam æternam, suis ipsius moribus expressè signatam, videre videor. Sed optimum virum hujus vitæ scopulos, lyres, & vada prætervectum, ex hoc miseriarum oceano in portum delatum, sacro cœlestique cœtu exceptum, laude & admiratione non lachrymis prosequamur. De hac effigie, ut tuz humanitati multum debeo, ita longè plurimum de propensâ & prolixa illâ tuâ in me benevolentia, qui ambabus quali manibus de me & meis studiis benè merendi occasionem arripueris, datis in meo negotio ad Cl. Velferum literis: cujus benevola in me voluntas & magnum mihi gaudii cumulum attulit, & in perpetuum ita devinxit, ut nihil mihi fuerit antiquius, quam ut gratissimus erga ipsam cognoscar. Interim cum Paulo Merula de Geographico illo Velferi codice agam. Petrum Manlium de antiquitatibus *Basilicæ S. Petri* nondum vidi, & jam primum audio. Solummodò memini quædam antiqua Epigrammata è Basilicâ S. Petri descripta, & Comitibus Palatini bibliothecâ reperta, Gruterum vestrum in *Antiquarum Inscriptionum* appendice nuper edidisse, & ex illis Baronium unum & alterum protulisse.

LXIII.

G. Camdenus Jodoco Hondio.

Mi optime Hondi,

Literis, quas jampridem ad me dedisti, inuisti Joannem Speed, virum in Chronographicis, apud nos summe industrium, novas tabulas Comitatum Angliæ moliri: & te Sculptore usurum.

Hoc.

Hoc idem jam ipse mihi significavit, & tabellas, quas tibi missurus est, sanè graphice descriptas ostendit, simul ut ipsum tibi commendarem, obnixè rogavit. Quod & facio, & ita tibi commendo, ut quamquam minime diffidat, quin suà ipsius causà omnia sis facturus, abs te tamen hoc peto, si quid in te superest amoris erga me, id in ipsius negotio ostendas, opusque tam boni viri arte tuà & cælo, quo excellis, promoveas; quod tibi de his studiis optimè merito honori sanè cedat permagno. Ego verò ipsi, quantam potero, nec consilio nec auxilio deero; nomine meo an utatur, ipse viderit, ego honori non velifico. Vale, mi optime Hondi, & à Camdeno tuo salve, qui te amat & æstimat. *Londini xxvii. Aprilis.*

LXIV.

G. Camdenus P. Merulæ.

Universalis *Cosmographiæ* tuæ libros, Cl. Merula, erudità varietate conditos, te dignissimos, & qui perpetuò futuri sunt tui, magno cum fructu serio evolvi, & jam lubens de illis & honorificà mei subinde mentione merito tibi, quas possum, gratias ago maximas. Ut cumulationes autem habeam, à te non dubito petere, quod mihi petendum pro Britannia meà, quæ jam denuo prelum subitura. In libro iii, partis secundæ & cap. xix. *Universalis tuæ Cosmographiæ*, pag. 482. laudas codicem membraneum Cl. V. Marci Velseri, in quo *notitia utriusque Imperii, Itinerarium Antonini*, & alia quædam conjuncta. Egi cum illo Cl. Patricio Augustano per amicum, ut variantes ad Notitiam & Antoninum lectiones, quantum ad Britanniam spectat, mihi adnotaret. Rescripsit ille, *Membraneus apud me Antonini nullus codex est. Tabulam Itinerarii Camdenum vidisse nullus dubito. Præterea, libellum quendam Geographicum misi ad P. Merulam, cujus usum Camdenus facili negotio impetrabit.* Impetret ergo mihi tua humanitas variantes illas lectiones, si in illo sint Geographico, quem à Velsero accepisti, Antoninus & Notitia, vel si quid aliud, quod ad Spartam meam ornandam faciat, tibi plurima legenti obiter occurrat: & ego hoc tuium beneficium, quod solum possum, remunerando cumulandoque illustrare conabor. Vale, Vir Cl. & salve à Camdeno tuo, cujus in te omnia necessitudinis officia perpetuò constabunt.

LXV. Gulielmi

LXV.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Would have writtten to you long since, if I had any thing worthy the sending you. I was adviſed to put you in mind of a letter which M. de Thou wrote you; when he ſent you the laſt volume of his Book, whereof he did never yet receive any answer. He deſired, as I remember, to have your advice in ſome points of our Engliſh Hiſtory. If you received not, or have loſt the letter, you were beſt to write him of it, or elſe if you write to me, I will tell him of it.

Monſieur Caſaubon hath two pieces coming forth, but neither of them yet finiſhed, *Polybium*, and another *de libertate Eccleſiaſtica*, at the inſtance of the Venetian Ambaſſador: and although their difference be compounded, yet it goeth forwards, and there is great expectation of it.

Here is not any news ſtirring, ſave of the ſevere reſearch of thoſe who have had the King's money in handling, out of whom it ſeemeth, that the King purpoſeth to draw as great a conſiſcation, as they ſay here, that the King of Spain had lately of thoſe who had the diſpoſing of his Revenue: which hapning both thus immediately after one the other, confirm the opinion of the power of the ſtars, as if ſome malignant Planet for this kind of people were now in domination. I ſend you herewith divers little books, whereof one is ſent you by Mr. Hutton, that was heretofore Secretary to the Earl of Leiſeſter.

Thus for the preſent I commit you unto the protection of the Almighty, with the offer of my ready ſervice in any thing you ſhall have occaſion to employ it.

Paris 4 June, 1607.

Your aſſured friend to command,

Will. Becher.

LXVI.

Joannes Ifacius Pontanus G. Candeno.

J Amdiu est, Clarissime Candene, cum me animus movet, ut te literis tuis ex intervallo compellarem. Facio ergo, idque duplici modo oblata occasione. Prior latorem harum tangit, eruditum ac nobilem adolescentem, Ernestum Brinchium Hardevicenum, amicum & familiarem meum, qui perlustratis variis Germaniæ, Galliæ, ac Belgii oris atque Academiis, Angliam etiam nunc vestram videndi, virosque in eâ doctos & claros conveniendi novo & honesto igne accensus, non videbatur mihi inter cæteros idoneor, sive in omni studiorum genere doctrinam, sive exinde ingenii claritudinem ac dignitatem spectem, posse quam ipsi tibi commendari. Tu, vir maxime, vel cause nomine favebis & amplecteris juvenem tibi omnibusque bonis singulariter deditum. Hæc prior; altera scribendi occasio me spectat, & hoc, quod addidi, literarium munusculum. Est illud, ut indicat titulus, *de Gallie*, & maxime Galliæ Narbonensis. Quod dum carmine mihi & Musis cecinissem, nescio quo porro impetu raptus, addidi locorum urbiumque illustrationem aliquam Chorographicam, emblematis Philologicis variè interstinctam, idque potissimum, sicubi, post priores, locus offerebatur aliquid censendi amplius; dumque id ipsum ago, facere nequii, quin aliquid de lingua simul Gallorum veteri sparsim intercurrerit, quo factum, ut seorsum & ultimo loco uberius ac certius nonnihil de eadem, additi *Glossarii Præfatio* diatribæ, prodere tentaverimus. Quæ cum ejusmodi sint, quæ tuum præcipue tribunal spectent, merito etiam ad te veniunt, tuamque sententiam poscunt. Sed eam dixi, inquires; fateor, & siquam aliorum, eam quam proximè accedo; sed ita, ut cum Tacito quidem omnino censeam, Britannorum Gallorumque sermonem haud multo olim fuisse diversum, modo concedatur vicissim, teste eodem Tacito, Britannorum eorundem sermonem olim etiam (sicut hodièque) dialecto tantummodo deviasse ab Æstiorum, id est, Germanorum ipsorum idiomate. Taciti ipsius verba prolata sunt in prolegomenis Glossarii, ubi & illorum obiter sententiam tetigi, qui Arcimoricorum & Cambro-Britannicorum idioma peculiare, & novam habere

habere rusticam, prae rationem, augurati sunt. Quod ut ostenderem, etiam retulerunt eorundem Armonicoe orationem Dominicam, eandemque cum Cambro-Britannica contendere, atque utriusque cum Theutonibus, tam in phrasibus quam ipsis voculis, manifestam analogiam atque affinitatem ponere ob oculos omnibus annis sum. Nec Scaligeri nostri censuram tacei, qui licet discretis olim verbis Gallorum idioma vetus Theutoniam proximam afferat, ut patet Itinerarii nostri pag. 87. nunc tamen obire & vacillare videtur ea, quam praestitimus itinerario, epistola. Verum obviae ibidem, sed obiter, nostra ad lectionem praesentanea. Causam vacillationis postmodum utcumque odoratus sum, sed alicubi, quum hoc loco, commodius referendam. Ne itaque nimis videar, & gravioribus etiam occupationibus tuis in tempeste obstreperus, vela contraho, unicum hoc adjiciens, tuum si iudicium hac occasione communicaveris, meque in album etiam tuorum arctius acriusque receperis, magni beneficii loco habiturum. Datum *Hardewi Sicamborum*, xii. Julii. m. d. c. vii.

Tibi addictissimus,

Johannes Isaacus Pontanus.

LXVII.

Nicolaus Roscarioocus G. Camdeno.

Understandings good Mr. Chrenacub, that your *Britann* is at this present in printing, and ready to come forth, I thought fit, in a small shew of our ancient love, to give you notice of two escapes in the last edition. The one in *Cornwall*, where you make S. *Columbanus*, a man, to give name unto S. *Columba*: whereas in truth it taketh name of *Columba*, a woman-Saint, who was a Virgin and Martyr, whose life I have in my hands translated out of *Cornish*, besides, the day of her Feast differeth from the Feast of S. *Columbanus*, or S. *Columba*, the Scotch or Irish. The second is an Inscription, which you have of the two *Philips*, which you had at *Thortshy* in *Cumberland*, in which you were misinformed both for the fashion and form of the stone, being four times as long as broad, tho' my

Lord *William*, who hath it now, with a great many more, in his garden-wall at *Navard*, where he would be glad to see you to read them, has made it shorter: as also for the lines and letters, which I have sent you here enclosed, drawn out by our good Lord's hands; and would have sent you some more, but that we think it too late, and that you mean not to over-charge your book with too many of that kind. I also send you here an Inscription, which my Lord found out in a Cross in a Green before the Abbey-Church of *Lanher-croft*; which tho' it be since the Conquest, yet it is for the rareness of it not to be contemned, if you have any occasion to speak of the Cross of *Brechefel*. I assure my self, the inscription of one side is, *Hubert de Vaux*; the rather, for that the checky coat is above that on the same side; and on the other side the name of the Ermit that made it: and I can in no sort be brought to think it *Eborac*, as I perceive you have been advertised. And now that you would give me leave from Crosses to fall across you, I beseech you consider, whether you in *Staffordshire*, p. 519. or *Cappgrave* in the life of *S. Bertine*, be more extreme; You in terming him *minorum gentium Divum*, or He in making a King's son so great a Saint and Miracle-worker. In this kind I could be longer, but it needeth not, for that you, out of your love and friendship, will, I hope, pardon me, and make use of it. Commend me, I beseech you, most heartily to your good self, and remember my service to the good Knight Sir *Robert Cotton*, when you chance to see him, and request him to conceive no unkindness of my boldness, upon his own offer, to take his *Cappgrave*, *Joeline*, and another written book of that argument, with me unto *Navard*. If he would have them, I will most willingly send them whensoever he pleaseth. If you chance to see our old friend *M^r. Henry Ferrers*, I beseech you tell him, that I live, remember, and love him. And thus, craving pardon for my boldness, I commit you to God's protection, and do so rest.

Navard Aug. 7. 1607.

Nicolas Roscarrock.

LXVIII, D. Gal.

LXVIII.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

IT is some time since I received yours of the 30th of *June*, and accordingly I spake with Monsieur *de Thou*, and told him the occasion of your not writing, which he accepted of. He and M. *Hottoman* attend both impatiently to see your *Britannia*. M. *de Thou* hath published another little piece of his History, which I would have sent you by this bearer, but that M. *de Thou* hath given order to send you one himself. The books of *Garnet*, which you gave Mr. *Norton* for my Lord, M. *Hottoman*, and me, were not received. I have seen one of them in *Latin* here, which bore your name. We expect here shortly to come forth a *Tacitus* in folio, very fair, with all the Comments that were written upon him of any value.

The worst news that we have here is the extreme failing of the Vintage this year, almost beyond example, expected in all their quarters hereabout. And yet the flux doth exceedingly reign, which useth to be a misfortune of years abundant in fruit.

The King hath been sick of it this summer, and the Queen very lately escaped a dangerous sickness of it. My Lord Ambassador hath had a little touch of this disease: and there is dead of it lately one Monsieur *Maiffe*, one who was once Ambassador in *England* extraordinary, and a very worthy Councillor of this Estate.

The old Chancellor, Monsieur *de Believre*, is dead lately, and M. *de Silvery* in his place, who was more than half possessed thereof by that of *Gard de Saux*, which he had before.

This year, tho it hath proved troublesome to the King in gout and incommodities, yet he is likely to be fruitful in children, as in times past. For besides the Queen, who is with child, he hath at this present very great Madam *des Essars*, who was in *England* with Madam *de Beaumont*, and the Countess of *Mores*.

Of foreign matters, we hear out of *Spain*, that the Queen is brought to bed of a Son at eight months, and that the *Indis Fleet* is come home.

Thus

Thus for this present I commit you to the protection of the Almighty, being able only to pay you with my wishes of long life and happiness unto you for so many real obligations. From Paris this 9th of October S. N.

Your most assured friend to do you service,

Will. Becher.

LXIX.

Casp. Dornavius G. Camdeno.

Clarissime & generose Domine Camdene, Fautor & Amice officiosissime colende,

QUI à Platonis convivio abscedunt, altero quoque die redire expetunt. Ego è tui alloquii & amicitie commercio dimissus, ita teneor illis tuis doctrinae virtutisque cupediis, ut tecum statem agere & extenuare senectutis spiritum velim. At obstitit manus illi maris infidus, & quæ alia retinacula. Verum enim verò finis unum mentibus, dum compositæ mole non licet: ascendamus mutulter Pegasus hunc literarium, & solemur nos gratis hisce contestationibus. Ego tecum paria faciam sedulitate, promissitudine, & quod palmarium est, amore. Statum meum in tranquillo esse scias. Postquam enim æquor aliquoties enavimus, devoratis viæ tollis, ad meos me recepi; & ne nescias, in bella nunc uxoris gremio, quando placet, requiesco. Ac ne dubites, hæc tibi præstata nostra musica, quibus sacrum meum nuptiale honorarunt amici, diverso genio & ingenio. Nihil nunc est præ manibus aliud quod mittam. Si queris amplius de viæ conditione, en accipe. Invitabat me Aula Cæsarea plenis bullis ad suum splendorem. At Deus, siste, inquit, te; & in umbrâ hâc scholastici te exerce. Quid faciam? Refragari Deo sic vocanti blasphemia est. Ideoque ut nunc sunt in aula undique porietes caduci, huic Reipublice Gorlicianæ in Lusitiâ operam meam condixi; & in illustri Gymnasio doceo Ethicam & Historiam, loco stipendioque honestissimo, meo Esculapio interea suas quo..... Nunc in istâ umbrâ aliquid molietur; & secuturo sub ocio, Gallis itinerarium

itinerarium dabimas in spem frugis usosque nostrorum Germanorum : deinde & vestre Angliæ, Belgique. Opus hic erit Camdeno. In sylabo Francofurtensi nondum vidi *Angliam tuam*. Sed heus, mi Camdene! Ausimne ego fronte apud te commasculatâ quidquam petere? *Angliam tuam* ad me mitti, tuâ cum nominis inscriptione, sed manu propriâ, quam ego loco *Angliæ*, monumentum nostræ amicitie, servabo in Bibliothecâ meâ. Nolim hoc dono accipere, sed retaliabo vicissim alio modo, ne quidquam facias dispendii. Illud mittere digneris per Bibliopolam vestram Francofurtum, deponique apud Ludovicum Konig ibidem, Bibliopolam Basiliensem. Eâdem viâ possumus unâ literas commutare singulis semestribus, nundinis Francofurticis ; uti nunc rationem tibi indigitavi. Fiet hoc sine multo tum sumtu, tum temporis impendio : atque hic esto terminus. Deus tibi, mi Camdene, servet crudam viridemque senectam ; mihi vero tui amorem, quem ego tibi æternum. V. Godici Eid. Martias fl. Gr. an cix. bc. lix.

Tui observantissimus,

Caspar Dornavius, *Philosophus & Medicus.*

LXX.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

Petrus Hiennius Datus Londino rediens superiore anno reddidit literas tuas mihi multo jucundissimas, Vir clarissime, in quibus claras præfers notas constantis animi studique erga me tui : quo nomine gratiam tibi habeo, deque me idem tibi per omnia persuadere potes. *Urbes Britannia*, quas amicitie pignus tibi dicatas miseram, placuisse tibi gaudeo, qui unice & penè unus queas de iis judicare, qui illis ipse vitam quodam modo, certè lucem nitidissimam contuleris. *Britanniam tuam* doctissimi quique apud nos videre eo magis nunc expetunt, quod intelligant te in *Scitiâ* nostrâ illustrandâ diligentibus elaboravisse. Scripsit ad me amicus quidam Londinensis, *Britanniam tuam* excusam typis esse ; addit quoque idem de Urbibus nostris, sed quâ formâ & modo ille editæ sint, non declarat. Sed neque *Britanniam tuam* videre hæcenus licuit, quanquam diligentèr cam-

per-

pervestigari apud bibliopolas nostros curaverim, qui mihi editionem anno 94. quam antea dudum habueram, miserunt. Quare à te ipso de Britannia tua & Urbibus nostris certiora expecto per hunc egregium & probum adolescentem, Alexandrum Melvinum, affinem meum charissimum; atque peto abs te, ut tua opera exemplar Britanniæ tuæ, si fortè adhuc non proffet publicè venum, mihi per eam procuraretur mittendum, qui solutionem meo nomine prestabit. Urbes nostras nostri quoque homines in lucem dari optant: sed cum earum dominium (ut loquuntur Jureconsulti) in te transulerim, & tui sint juris, tuum erit pro arbitrato tuo de his statuere, tibi que jus novum facio pro judicio tuo mutare, quod tibi videbitur in illis, præcipue in Angliâ vestrà: nam profiteor ego in illis te ducem me sequutum fuisse, ac proinde ultro patior me amplius duci abs te & dirigi. Quod si visum erit tibi eas in publicum dare, optarim eas formâ & caractere augustiore procudi, ut quam gratiam à me expectare non poterant, à typis & tuâ curâ mereantur. Vide quàm te familiaritèr utor, fretus humanitate erga me tuâ atque amicitie jure, ad quam ipse aditum facili & benignè mihi fecisti. De me deque meâ valetudine cognosces ex hoc nostro: cum eâ enim mihi perpetua lucta fuit ex eo tempore, quo literas ad te dedi per Petrum illum Danum, aded ut non semel mihi mors ob oculos posita fuerit; ex quâ visum est Domino miraculo præter omnium expectationem me eripere, & hæcenus conservare. Benedictum sit sanctum Dei nomen in secula. Jam causam intelligis nimis justam diuturnæ cessationis meæ in scribendo, & faciliè ignosces. Benè ac feliciter vale. Vir clarissimo, in Christo Domino. Ex Academiâ Andreanâ iv. Eidus Agilis, anno cba. b. cviii. Porro exemplar alterum harum literarum ad te dedoram per civem quendam nostrum Londinum proficiscentem, quem audio tamen aliorum vertisse iter. Iterum vale.

Tibi in Christo addictissimus,

Johan. Jonsionus.

LXXI.

V. Doctissimo Gul. Camdeno Jac. Aug. Thuanus S. D.

HAS per manus D. Bongarsii accipies, viri mihi amicissimi, cujus nec opinata ad vos profectio effecit, ut in respondendo ad tuas Novembri præterito datas sum brevior. Eæ mihi scribis redidite fuerunt, quod excusationis loco dico, si citius ad te non scripsissem. Ago gratias pro animadversionibus in nostras historias ad me missis, quæ fidem faciunt, te legendis iis tempus impendere, inter tot meliores occupationes, minimè grave duxisse. Quod ad locum de lapide ludico attinet, amice facis, qui me de eo tam clementer admonuisti; & in bonam partem semper accipiam, quicquid à te huiusmodi proficietur. Id jam ex eo ipso Fernellii loco, quem inuis, animadverteram, ut ex editione tertiâ primæ partis ante annum publicatâ tibi constare poterit, in quâ totum hoc omissum est: postea rescivi, literas, ex quibus narrationem illam desumpseram, à Pipino Fernellii ipsius Archiatræ tunc regni suggestionem in castris ad Bononiam scriptas, ut Mizaldo, qui de occultis naturæ miraculis, collectâ ex famâ & rumusculis undique materiâ, incautus, ut ipsi videbatur, scripturabat, per eas imponeret: quod tamen exitu caruit. Nam Mizaldus in complusculis ei de re tractatibus nihil tale scriptis mandavit. Ad *sciam Britanniam* venio, opus omni meâ prædicatione majus, in quo fidem, diligentiam, iudicium, & candorem simul licet admirari, quantum in nullo alio, qui simile opus aggressus sit. In Hibernicis jam multum profeci, & porro me profecturum sentio, si quando novissima nostra edentur; quod per horum temporum, hoc est, hominum, qui nunc ubique rerum potiuntur, iniquitatem vix spero. Utinam quæ vestra sunt, & ad universam Britanniam spectant, pari compendio & simplicitate scripsisses. Sic enim factum esset, ut temperamentum, quod in Scoticis à me quidam fortasse sunt desideraturi, tuis vestigiis insitens, facilius secutus essem, & in vestratium Magnatum offensionem, quam vitatam cepiebam, non incurrissem. Sed cum neminem haberem præter Buchananum, necesse mihi omnino fuit seriem illius tragicæ narrationis, per alios cosque religioni Protestantium minimè addictos antea

adprobate, petere: ceterum omni infestatione omiffa. Quamquam valde veretur, ne vel folâ ac nudâ mentione tam indigne cædis li exacerbentur, qui aded Buchananus infecti funt. Ceterum ita fibi potentiores perfuadere debent, fi omnia fibi licere putant, licere quoque omnibus de ipforum dictis factisque liberè loqui & fcribere. Et verè generosè Maximilianus II. Imperator, cui cum herede Lazari Schuendii & Joannis Cratonis, qui in ejus commeatu in fumma auctoritate erant, ab Augufto Saxore Septemviro intercepte offende- rentur, quibus illi mirâ libertate de ipfius moribus ac totius Aulæ Cæfarc ingenio loquebantur, perſiſtens diu illis hoc unum reſpondit, *in verum, ita ut nobis præſens ac futurâ aui fœmæ ac loquatur.* Nimirum dura eſt provincia, quam fibi hiftoriam ſcripturus imponit, fi fide incorruptâ officio defungi cupit, quippe qui lege hiftoriæ obligetur, non ſolum, ut nihil falſi dicat, ſed etiam ut verum audeat dicere. Verum hæc miſſa facio; quæ tute ſcis ipſe melius, & iterum pro miſſo ad me tam egregio munere gratias ago. Nova editio noſtrarum Hiftoriarum ſub prælo eſt, cui XXIII. libri accedent, ut omnino XXC. efficiantur; reliqui XLV. qui ſuperant, alia tempora, alios mores poſſulant. Vale, & me, quod facis, ama, & cum orium eſt, reſcribe. *Latetia Pariſorum Eldit. April. cæ. ioc. viii. ſilo novo.*

LXXII.

D. Guil. Becherus G. Camdeno.

SIR,

YOur books are now ſome time ſince arrived, God be thanked: the cauſe of the long ſtay thereof hath been, that the River was frozen. I have delivered them all, with your letters, for which they mean to give you thanks in their own answers.

I have given Monſ. *Bongars* this letter, to ſerve only for an addreſs to find out your lodging: for ſince you are acquainted, as I underſtand by him, I know there needs no other commendation than his own worth, to diſpoſe you to do him any kindneſs that you may: yet if you pleaſe to let him underſtand, that the kind offices, he hath done me, have in part obliged you, you ſhall do me much credit and favour. He maketh a Platonical Voyage, whereof the chief occaſion

is to see the Universities, and search our Libraries. I have sent you herewith a book made by Monsieur Casimirus, toward the latter end of the stirs between the Pope and the Venetians: but the impression of it was stopt at that place where you find it abruptly break off, by command from the King.

Paris 13 April, 1608.

Yours most assured to do you service,

Will. Beecher.

LXXIII.

J. Hotmanus G. Camdeno.

Monsieur,

J'Estime grandement le present que vous m'avez fait, tant pour l'excellence de l'ouvrage & de l'ouvrage, que pour ce que c'est un témoignage de l'amitié qu'il vous plaît de me continuer: laquelle je prise encore plus que tout, & m'en sens votre obligé; mais de n'avoir rien ici pour maintenant, qui puisse non pas vous égaler, mais approcher le merite du don, que vous me faites. Je l'ay fait voir à Monsieur le Fevre (Nicolaus Faber) Precepteur de Monseigneur le Prince de Condé, à Josias Mascerus, & autres personages tres doctes de ce lieu, qui tous en font pareille estime, disant, que vous vous estes surmonté vous mesmes en cette dernière édition: laquelle les tables & cartes Geographiques ont infiniment embellié. Aussi M. Casaubon l'a voulu voir, & m'a prié vous saluer de sa part; & vous prier, qu'il puisse avoir part en votre amitié. Je ne di rien de Messieurs de Thou & de Boissie, lesquels vous escrivont, comme je m'assure. Et d'autant, Monsieur, que le porteur de la presente est Monsieur Bongars, l'un de plus rares hommes en sçavoir, experience, & pieté, que nous ayons aujourd'huy en nostre France, & qu'il à delibéré de vous voir & communiquer avec vous, n'allant pas de la que pour le sujet des bonnes lettres; je ne me veux estendre d'avantage pour vous conter des nouvelles de ces quarriers, desquelles vous sera part. Seulement je vous offre mon tres affectionné service, &

vous supplie de croire, que parmi tous les admirateurs de vôtre vertu, vous n'avez aucun plus affectionné ami, que

Monseigneur,

Paris xiv. Avril,
1608.

Votre plus humble & ancien serviteur, qui vous
baise humblement les mains,

Hotman.

LXXIV.

Jo. Tumerius *ornatissimo & doctissimo Viro*, D. Gul.
Camdeno S. D.

B *Ritannie tua* novum exemplar unà cum literis tuis amantissime scriptis reddidit mihi ill. Legati vestri Amanuensis. Munus cum propter opus ipsum variâ doctrinâ refectum, tum ob singularem benevolentie tue significationem longè jucundissimum. Magni siquidem facio, doctissime Camdene, quod ego homo alienus, nullo merito nec beneficio tibi commendatus, animo tuo non exciderim. Me quoque juvat, ut scribis, meminisse vite apud vos perquam suavitèr actæ, dum convictu & familiaritate virorum, cum civili prudentiâ, tum bellicâ virtute, tum etiam literis præstantissimorum, frui licuit. Nulla verò dies augustissimam & optimam Reginam è pectore meo delebit, sed ejus eximias virtutes perpetuâ admiratione reverebor: ejus genio non minus ac ingenio tuo præclarum hoc monumentum debere puto. De quo & tibi & patrie tue gratulor, quæ suum Varronem nacta, non est, quod Romanis origines suas invidere debeat. Hoc utinam exemplo secunda, quæ hic habemus, ingenia in evolvendis antiquitatibus nostris operam navare vellent, quam multa eruerent, quæ nos scire non parum refert! Sed quod unum mihi nunc in promptu humanissime Camdene, gratias ago tibi quas possum simplissimas, tueque voluntatis in me testimonium letus amplector, cui me bonâ fide responsurum spondeo, & sicubi dabitur occasio, nullam erga te amicissimi hominis officium prætermittam. Vale, & nos amare perge. *Lutetia* Calend. Maii, cia. ioc. viii.

LXXV. D. Gul.

LXXV.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

THE King is now at *Fountainbleau*, where he expecteth the Queens delivery, who is upon the time of her accompt. Here is some preparation for the expressing of joy, if she bring a Duke of *Anjou*: but it is here generally believed, that it will be a daughter, which I think hapneth, because they do not desire so earnestly another son, as they did the last: for you know the Proverb doth not say, that it is good to have three strings, but *to have two strings to the bow*. After the Queens delivery, the King doth very greatly threaten a voyage to *Provence*; but he hath talked of it so many years together, that now no body believes him: if he go, we shall be driven to follow him, which I am afraid will prove a troublesome journey, for they say he means to be a twelve-month out. This last week my Lord of *Essen* was invited by the King to *Fountainbleau*, whither he went to pass the time in hunting. I hear, that the King hath made him great demonstration of respect and kindness: from thence he goeth to the South-parts of *France*, and so returns back by *Geneva* and *Germany* to the *Hague*; and, as I understand, purposeth to be in *England* about *Michaelmas* next.

Here is lately departed hence Don *John de Medicis*, the Queens Uncle, and, as it is said, upon very slight occasions: which is so much more to be wondered at, because he forsook a pension of almost thirty thousand crowns the year. He was entred some time since into great terms of despite with one *Cancini*, an *Italian*, much favoured by the Queen, having married her most confident servant. During the time of their quarrel, *Cancini* made some use of the Queens favour, whereas the other took great indignation: and tho they were afterwards reconciled, yet he seeing the other greatly supported, and namely, that the King and the Queen did him the honour to assist at the christning of his child at his house, he in great choler took his leave that evening.

LXXVI.

*Doctissimo, ornatissimoque Viri, D. Guillelmo Camdeno
Nic. Fabricius de Petrisco S. D.*

Malo fato, vir doctissime, factum est, ut epistolæ meæ sæpius ad te missæ perierint, hæud magnâ alioqui jecturâ, nisi testimonium cultûs mei & affectûs erga te & nobilissimum Cottorum retardatum esset, (opprimi enim nequaquam poterat) & nummi quidam antiqui ad res Britannicas præcipuè spectantes, vobis fortasse nondum visi, quorum cætypos & plerumque etiam archetypos ipsis incluseram, intercepti fuissent, ut suspicari me cogit vellum tam diuturnum silentium. Quod in vobis mirari satis non possem, quorum singularem in omnes benevolentiam atque eximiam tot in me collatis Londini beneficiis expertus sum, si meas ad vos literas non pervenisse, vel penitus intercidisse non crederem: quamvis D. Edmundi regni vestri ad Archiduces Legati, & notissimorum mercatorum operâ usus sim, per quos fidelissimè ut plurimum perferri soleant epistolæ. Sed hos adversæ fortune casus non semel subii.

Nunc autem, cum Palamedem Fabricium de Vallavensi fratrem meum germanum Parisiis commorantem de protectione in Britannias cogitare intellexissem, tenens quam optabam occasionem remittere nolui, nec eo ipsum sine literis meis trajicere permisi, quibus tibi præsertim constantissimum in me studium innotesceret, simulque illa, quæ admiratio, in quam ego jamdudum affectus sum, cum ex suavissimis lectissimisque sermonibus, quibus me Londini sæpius dignatus es, tum etiam eruditissimis ingenii tui monumentis, tuam non communium literarum politionisque literaturæ experientiam atque in omni genere virtutis & *excellentissimè* præstantiam mente complexus. Vellim itaque credas me nemini mortalium in tui observantiâ credere. Sed si meam hanc voluntatem faventiâ tuâ complecti non dedigneris, idque non pigeat (ut te non rogo solum, verum etiam obsecro) literulis tuis pennâ illâ tuâ perpolitâ exaratis mihi indicare, sublimi feriam sidera vertice. Quod me jam impetraturum non dubito, maxime prædicti fratris mei præsentibus adjunctis precibus.

Cæterum

Ceterum prodit nuperrimè elegantissimum perfectissimumque opus illud tuum de *Britannia*, perventum tandem ad nos exemplar unicum, maxime præ cæteris nomen antiquorum vi auctum, doctissimisque tuis notis illustratum. In quo vix ambitiosis illis præcossis *delictissimis* & *perspicacissimis*, quibus non delector, quia meo me pede metior, & scio quam tenuis & arcta sit fopellex mea literaria, cum doctis viris neutiquam conferenda: erratum in nomine fuisse magnopere gavissus sum, quod ex eo vix me quinquam agniturum sperem. Verum amorem erga me tuum hæc tibi quidvis aliud meditantem extorsisse ut libenter agnosco, ita & gratissimo animo gratias agens immensas, etsi me tanto non dignor honore, hunc tamen studio colam sempiterno.

Porro cum silentio tuo jam diutius cruciarer, teque ad respondendum quodammodo provocare decrevissem, non opportunius id me facere posse iudicavi, quam si hæc præcula, quæ mihi de *Britannia* suis nominibus observare cursum licuit, ad te scriberem. Quod tamen exequi vix ausus sum: nam obsumam quàm iuste habes à me venerationem, difficillimum sanè fuit præ timore, ne quid imprudenti mihi excideret, quod tibi minus gratum foret. Sed tandem fretus illa, quæ semper eruditionis comes est, comitate & humanitate tuâ, reticere hæc minime potui, animi grati dicturus potius, quàm quod à te unquam dissentire possim, cujus sententiæ in his omnibus libentissimè semper accedam. Quæro igitur à te, ut hanc mihi des veniam, & patiaris, ut quæ de his sentiam tibi, quàm breviss poterò, aperiam.

Et primo quidem de *Tasæ* frequenti illo in antiquioribus nummis vocabulo, conjecturæ D. Davidis Powel mirum in modum placuerant, quontam & *Tasæ* vernacula hæc nostrâ Provinciali idem ferè significat: portionem scilicet fractuum feudorum Dominis ab Emphyteutis quotannis persolvendam: sed conjecturis quia parcè indulgendum esse scio, probare omnino non auderem. Quod enim de numismate census tradunt Baronius & alii, nullam in totâ antiquitate, quod sciam, habet firmitatem, quin potius repugnant ipsi antiqua numismata, quotquot ex Oriente alportantur, in quibus facillimè distinguuntur ea, quæ Romæ cusa, in eas regiones invecata fuerant, ab his quæ in singulis Palestinæ & Syriæ civitatibus cusa sunt, Græcis Latinisque interdum literis inscripta, ipsique adeo impervulibus insignita, diversâ quidem formâ diversoque pondere, sed tamen eodem quo circiætes ipsæ utebantur, antequam in Romanorum ditionem

ditionem venissent. Quod ex multis adhuc nummis Orientalibus, quos habeo, quosque passim vidi, comprobari facile potest. Unde nullam unquam tributorum in his pecuniis signandis rationem habitam fuisse constat. Maxime cum inter tot varias inscriptiones, quæ in his leguntur, nullam unquam Tributi notam nec in literis nec in symbolis ipsis invenire potuerim: quamvis monetæ varia nomina ΔΙΑΡΜΟΝ, ΑCΑΡΙΟΝ, & similia quandoque præferant. Quamobrem nec Britannos quoque tributi tantum causâ ullos signasse nummos opinor, sed pro publicâ monetâ, quæ in promiscuo usu inter ipsos foret, non secus ac Græcorum civitates libere, ceterique omnes populi, qui plenâ libertate ante Romani imperii magnitudinem fruebantur. Quos propriis monetis usos, satis superque testantur antiquiores Scriptores, ingenisque nummorum copia, qui adhuc existant, in quibus maximam symbolorum varietatem etiam in ejusdem civitatis nummis cernere licet, quod & à Regibus similiter factitatum est, quemadmodum apud Romanos. Adeo ut mirum videri non debeat, si varia symbola à Britannis Principibus populisque usurpata fuisse videamus. Quæ quidem ad tributa spectare non posse colligere licet, tum ex *Pegaso*, *Sphinx*, *aquilâ*, & *semilunâ*, tum ex simulacris *Victoria*, *Apollinis*, *Jani*, aliorumque Deorum Dearumque, quibus cum tributo nihil prorsus commune intercedit. De Equestribus vero figuris, de *equo*, *tauro*, *apri*, atque etiam de *spiciâ* & *arvore*, nil vetat, quin ad insignia peculiaria referri possint; cum his omnibus ad agri fertilitatem personarumque generositatem denotandam tota ferè Græcia maximâ gaudens libertate usa sit. Et de apro quidem certum est, quarundam Galliarum gentium proprium symbolum extitisse, atque ab ipsis in signis militaribus prælatum, quales plerumque triginta cernere licet in antiquis hujus Provinciæ monumentis, in quibus arma Gallica in varia trophæa congesta sunt: eademque *apri* insignia retinuisse sub Galliæ Legionem Italicam, quæ sæpius cum Gallicâ confunditur, ex ejusdem nummo argenteo, quem à D. Cottono accepi, videre est. Quemadmodum & inclinante imperio BATAVOS, JOVIOS, ASCARIOS, JUNIORES testatur Notitia Imperii Occidentalis, quos omnes Gallorum Celtarumque nomine censeri notum est. At aprum potius quam porcum Britannicis Gallicisque nummis referri satis ex horrentibus setis apparet, multoque magis ex alio nummo argenteo, quem habeo, quique equestris figurâ belluam insectantem venationem *apri* distinctè representat. Verum utcumque sit, ægrè semper molesteque

que admodum fero, Sculptorem tuum monetariorum curam nullo
per te modo adsecutum fuisse, parumque minus felicitatis adhibuisse,
ad id ut longè illa quàm quàm in nummis concitaretur expulserit.
Nam difficillimè profecto Imperatorum imagines agnoscì possent: si
nomen adscriptum non fuisset, ut de pictura infantis natus *Ælianus*.
Idque magis me angit, quod timeam, ne tibi ipsi indoctis his suis
picturis impositur, virili capite in secundo *Candelini* nummi deli-
neato, cum ex *Ægypti* comparatione mullebei esse crinibus in modum
tortis, quemadmodum & in septimo nummo, videatur: vel saltem
si virile, *Ælii* tamen seu *Spauli* esse possit, quem mullebei interdum
habitu fingere consueverunt.

In octavo ut & in sexto non rotas sed clypea insculpta esse cre-
derem.

In nono & decimo *G. VERATIC & COME* potius quàm
GEARATIC & COM legi videtur. Cum autem *Archeanensis*
varios nummos argenteos conquisivi cum perspicua inscriptione
COMIOS ANDARTÆ Vocontiorum inscriptiones due
visentur in agro Decensi, sed *Pictoria* nullum omnino vestigium ha-
bent.

Decimi quarti nummi caput virile esse arbitror, non mullebei,
fragmentum solummodo continere inscriptionis *SEQUANO*,
que planè ad *Septimii* nostros pertinet. Decimus novus, in quo
Pegasus cum *CAMU*, victoriae alarum figuram stantem aversà referre
potius viderur, quàm virilem inter segetes.

In *BRITANNICI* nummo cum Græcè inscriptus sit, non
fuisse adsequor, quia ratione ad *Ætoliatum* pertinere possit, quod si
egregia videre mihi liceret, genuinam forè nummi inscriptionem
inventuram me sperarem. Interea tamen videas quæso, an scriptam
esset *ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝΗΝΤΡΑΙΑΝΕ. ΝΕΟΚΟΡΗ*;
que civitas *ratis* symbolo pecuniam sapientissimè signavit. Habeo
namque *Britannici* nummum æreum *Alabandæ* cosum: non longè à
Smyræ, cuius *Æcypion* mitto, cum inscriptione circa puerile caput,
ΚΑΥΤΑΙΟΞ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΞ ΚΑΙΣ· ex aversà verò
parte *Alabandi* simulacrum cum literis *ΑΛΑΒΑΝΑ*. De *Æliano*
similiter aliud sentio, nimirum cum eodem loco sit apud *Trebellianum*
Pollionem & alios *Lellianus*, qui apud *Victorem* & *Eusebium* *Ælianus*,
non duos Cæsares aut Tyrannos, sed unum solum, nec *Ælianus*
nec *Lellianus* sit nuncupatus sed *Lellianus*, ut ex æreo nummo
nobilissimè *Cottoni* didici, in quo legem ego Imperator Cæsar
ULPIUS CORNELIUS LAELIANUS. O Vides

Vides itaque, Vir doctissime, quousque nimis hac mea dicendi libertas (si non potius impudentia dicenda sit) progrediatur. Invito certe mihi extorsit hæc summum, quo teneor, tecum differendi desiderium, cui ignoscere velis vehementer postulo.

Potuissem alia multa de plerisque meis Gallorum nummis adungere, præsertim REMORUM, SANTONUM, SEQUANORUM, ARECOMICORUM, VOLCARUM, EBURONUM, &c. sed ne ultimos epistolæ terminos excederem, differre malui. Addidi tamen cætypos quosdam, unius nempe argentei cum inscriptione GALEDU. Quem Tu *Caledonum* esse, ni fallor, judicabis; sed cum juxta oppidum CALADIUS in hac provincia sit erutus, adferre non potero. Alterius item argentei cum equestri figurâ, æresque cum apro & literis EBUR O, quæ ad *Eburones* & *Eburadunos* nostros proculdubio refero; Tu vero fortassis ad *Eboracenses* tuos. Præterea duos alios ex argenteis nummis galeato capite & literis BR. præcipuè insignes, quos tu ad *Britannos* forte, ego ad *Brigantios* pertinere malo. Duos iterum ex argenteis cum literis CAL. quæ varias ferre poterunt interpretationes. Duos tandem ex nummis æreis cum leone & literis VER C, de quibus quis scit, an *Vercingetorigem* denotare possent? Quæ si tibi grata fuisse intellexero, summo gaudio afficiar.

Superest, ut prædictum fratrem, qui ad te venit, tibi commendem, amicitiaque nostræ fiduciâ petam à te, ut nullum studii officique munus in eo prætermittas, nec in his petitionibus, quas tibi meo nomine facturum est. Quod eo studiosius facies, quo mihi es charior. Rogabit autem, I. Ut te pingi patiaris, tuique vultus iconem ad me deferri in musæolo meo inter illustriores hujus sæculi viros collocandam. II. Ut ignotam nobis inscriptionem in hoc nostro litore positam, si fieri possit, nobis interpretari cures; adhibita, si opus sit, opæ D. Tati & D. Davidis Powel, de quo avidè scire cupio, an unquam Wallensis aut Britannicæ linguae glossarium aggressus sit. III. Ut indices ipsi Monasterium Almesburiense, ubi sepulta est Eleonora Henrici tertii uxor, Raymundi Comitis Provincie filia, cujus imaginem avidè expeterem, si reperiri posset. Quemadmodum & Sanctæ sororis ejus, quæ Richardo Cornwalliæ Comiti nupsit, quæque fortè in eodem Monasterio de Hales una cum Marito requiescit. Quod si non facillè haberi possent ipsarum imagines, inscriptiones saltem sepulchrorum optarem. IV. & ultimo, Ut de tribus illustribus Galliæ familiis, quas in Britannia claruisse fertur, doceas

quæso quodcumque de ipsarum nomine, antiquitate, nobilitate, dignitate, distione, insignis, &c. poterit compertiri. De Malherbo quidem aliquis à te Londini habuisse memini, sed quoniam nullam de eâ mentionem in novâ Britannicæ tuæ editione reperi, etiam si Bostonum describas, scire vellem, si placet, id ipsa quid tandem didicisti, quidque præsertim in Bedfordiensis comitatu olim possederit. Gallicam sanè stirpem fuisse in Normanniâ nobilissimam certum est, ejusque insignia inter Primates, qui Guillelmum Ducem in Angliâ expeditione comitati sunt, in Monasterio S. Stephani ad Quentum civitatem multos ante annos depicta cernuntur. Rubra nimirum sex rose in argenteo scuto nigris Arminiis, ut dicunt, pleno. Vigetque adhuc hæc familia in doctissimo celeberrimoque Viro D. Francisco de Malherb, Francorum Regi à cubilibus secretioribus, qui carminibus Franco-Idiomate scriptis cæteros omnes in Galliâ longe antecellit. Secunda *Vairorum* seu *Majorum*, qui munitissimo castro de Tornemir in Alverniz montibus jam diutius potiuntur, ubi etiam post Anglos totâ ferè Galliâ pulsos plusquam annis XL. restiterunt. Ex his descendit nobilissimum illud non hujus solum Provinciæ, sed totius etiam Galliz decus, D. Guillelmus da Vair, hujus regii Senator, Princeps, cujus opera doctrinam omnium manibus quotidiè tractantur.

Quia verò ex Britannois originem trahunt, ubi & arcem ejusdem nominis eadem familia tenuerit, scire utique libentissimè, si qui adhuc supersint, qui eodem nomine, eisdemque insignis utantur, & tabus scilicet argenteis, lunatis, aurea fascia in caruleo clypeo distinctis: cui lemniscum seu lambellum rubrum differentia causâ, quod ipsius majores bus fuit additum. Vidi in Cantabrigiensi tuo comitatu *Vires* Oxoniæ, Cornices, quos eodem esse nondum dixerim, vellem tamen scire, quæ fuerint ipsorum insignia gentilitia.

Tertio familia *Peartiorum* est, quæ in quatuor stirpes divisa, tam amplam in hac Provinciâ ditionem affecta est, ut castorum feudo nunquam reditus annui viginti quinque millia Soutatorum aureorum superent, tertiumque jam inter Primates ordinem teneat.

A Britannia autem oriundos se prædicant, voluntque per Burgundiam huc transmigrasse, mutatâ tantisper nominis pronunciatione, ex illâ familiâ, quæ Thomam Frowike protulit, primum Angliæ Justitiarium sub Henrico VI. de quo Joannes Nordenus meminit in suo Britannicæ speculo v. 60. (Elinge & Finchley) quæ diversa fortè non est à familiâ Baronum de Wentworth, de quâ tu ipse in Britannia

na, cum iisdem fere insignis utantur, ut & Fourbini nostri, inverso tantum colorum ordine. De his quæso inquirere, & si vacat, expediri. Venturas à te iussiones ut eliciam, ecce jam rogationibus te onero. Sed de tantâ tamque inutili prolixitate quid dicas? Annon difficiles esse nugas, quas ago? Fateor revera, meque nihilominus ita excales velim, ut maiorem culpam in te transferas, cuius benignitas tam facilem ad se reditum præbet. Parce vir doctissime & vale. Aquis-
 sextilis. 5 Nonas Maii 1608.

LXXVII.

Cl. Viro Joanni Hotmanno Gul. Camdeno.

Quem misisti amplissimi Puteani tumulum Puteanorum nomine accepi, meque in tuo & ipsorum ire esse habens agnosco, & secutim Christophoro Puteano, cujus industrie & Cl. Casauboni editioni eximium illud *Herodiani* monumentum antiquitatis cultores debemus. Ut Casaubono & tibi plus debeam, Joannem Portum nobilem Anglum, cujus probitatem roente colo, hisce literis, quas tibi defert, commendo: tibi enim innotescere admodum expetit, necnon optimo illi Casaubono: in sacrasium igitur amicitie tue me mystagogus, & in illius te mystâ quæso admittatur. Certè meus est, & te quoque amore dignus, quique, si nostra Anglica, quod sola, aves, deunionē Bohannica, & plena, si quis alius, docere possit. Profectus est ex Angliâ cum Waltero Copo ordinis Equestris, qui Corniti Saribunde destinat alteri regni nostri intimus, in Hollandiam, ut incesset transactioni pacis inter Hispanum & Ordines, eo consilio, ut per Archiducem Austriam, vestrum adeat, & Lucetiam insitet, quoque & Casaubonem saluaret. Majorem in modum mihi gratus erit, si ipsum tibi ita humanitate obliges, quem hominem gratum facile cognoscas. Vale Vir Cl. & saluta mihi, cum commodum poteris, amplissimum D. Thuanum, ad quem priusquam gratiam pro libris reponam, scribere dispuadet.

LXXVIII. D. Franc.

LXXVIII.

D. Franc. Landavenfis Gul. Camdeno.

I Send you here enclosed the copy of an old Charter, which my self long since writ out of the *Autographum* remaining in the Archives of the Church of *Wals.* It seemeth to me, that you have not hitherto light upon it: and I persuade my self, that *Lelewel's* conceit of naming *Wals. Theoderic* had his ground here. For as *Theoderic* by corruption of speech became *Tidder*, so he might happily think *Tidding* to be derived of *Theoderici damm*. This name of *Theoderici* putteth me in mind of S. *Theodericus Rex & Martyr*, that lieth entombed here in our Church of *Morburn*, and gave unto the place the name of *Morbis. Tindric*, that is, the Martyrdom of *Tindric*. His tomb partly ruined I have repaired, and added a Memorial or Epitaph, the copy whereof I send you also enclosed. My Author for what I have there set down, is our book of *Landoff*, called *St. Tindric's book*, which I perceive you have not seen. It is a very venerable antiquity, and if ever I come to *London* again, I will bring it with me, that you may peruse it, if you please. The Church of *Essex* hath divers Charters of Saxon Kings, which methinks it were good you did see. If ever you travel that way, you shall do well to make means for a sight of them. Otherwise I do not think, but by the means of my friends I could in time get them copied for you. If you advise me so to do, I will do my endeavour. You see how easily I take any occasion to talk with you, nay rather to you, I should say. For how often I provoke you to talk to me in that your incomparable work, no man knoweth, that seeth not how much time I spend in reading, again and again reading of the same. For it and many other undeserved kindneses, I rest much beholden unto you, which I wish I may one day have means but in part to requite. In the mean time, with my heartiest salutation, I make an end, committing you to God. *Morbis*, May 27. 1608.

In all old evidences not above 300 years, I find it called *Morbis*: but before that *Morbis Tindric*.

Yours very assured,

Fr. Landavenf.
LXXIX. Richardus

LXXIX.

Richardus Parkerus G. Camdeno.

Quid vero vos agitis, antiquitatum Antilistites, tu verò imprimis, Clarissime Clienti, in quo tota hæc domus inclinata recumbit? an adhuc languidus? quam doleo! an potius convalescens? quam gaudeo! Nescio enim quomodo sit, ut ad minimum infirmitatis tue rumusculum totus palleam, ut qui Te nostro sole adempto, crassam ignorantie noctem ingruentem presentiscam, & tuâ nive solâ multum luti futurum prævideam. Sed te ipsum collige. Neque enim dubito quin cum magnis ingeniis magni genii tutiores affiderent, etiam tuam vitæ *Adæ* quam diutissime prohibebunt. Licet enim in Britannia tuâ visi verè doctissimi & antiquarii undique quadrati effigiem agnoscamus; nihilque in ea imperfecti legimus, quale Rodolphus Gualterus de Cardinalis ædibus apud Oxonienses, *instituit Collegium, absolutis populum*: te tamen diutius supersititem optamus; non quò cum hujus sæculi miseris amplius collucteris, sed ut huic tuo operi plus ultra adjicias, quia ars inveniendi cum inventis adolescit. Vereor enim, ne si alterius cerebelli adjectitum sit, facile sit Aristarchum agere, & coturnicem inter psittacos deprehendere. Adeò enim iniquè nobis Britannis provisum est, ut vix una ætas unum perfectum præferat Antiquarium. *Edvardi tertij tempora forsitan viderunt unum Froissardum: Henrici sexti unum Optatum: Henrici 8. unum Lelandum: Mariana unum Gloverum: nec deficit alter aureus, & simili frondescentis virga metallo, dum Elizabethæ iactitent unum Camdensum, qui mihi tanti est, ut si votis cætera responderent, *aut cibum & balsamo potarent*, ut olim Bernardus de altero Timotheo. Scilicet hisce vocibus si hujus artis studiosos magnas nosser Jacobus animaret, & præmiorum spem erigeret, non adeo hæc studia neglecta jacerent, sed in suorum amplexum plurimos raperent. Utcumque enim mercenaria non sunt, tamen sine mercede esse non debent. Eo enim impendi laborem & periculum, unde emolumentum & honoris speretur: nihil non aggressuros homines; si magnis conatibus magna præmia proponantur. Verum hæc letiora sæcula videntur majores nostri, nos infelices nepotuli succedimus, qui tantis patronis destituti, nobismet*

nobismet ipsis deesse non debemus, quo minus radios exhortatorios invicem reflectamus. Verè etenim dico ipsum me, licet hujus studii pulchritudine satis abreptum, incitatori cursu ferri, postquam amicitie tue vinculis irretiri feliciter coeperim. Quare perge, optatissime Camdene, sicut soles, mihi aliisque, qui hoc fidere Heraldico nati sumus, favoris tui oleum porrigere, & animaciones in hoc cursu reddere. Inter alios obsecro, ut hunc literarum mearum tabellarium benigne respicias, qui plurimum temporis in his nostris studiis insumpserit, non more hominis circumforanei, sed verè periti & honesti. Neque quidem, licet sit optimus Protonotarius publicus, ideo pejor Fecialis; ut olim Archidamus dixit cuidam, qui pro scito medico etiam & poeta, et si nullus, haberi voluit. Certè applaudo Basilii dictionem cuidam aulico, scripturas pervertenti ad Arrianam hæresim: *Tuum est pulmentum Cæsari preparare, non Evangelium exponere*: spero tamen te huic non vitio vertere, si in alterâ arte cum sit exercitatus, ad istam Insignium cognitionem totus propendat, in qua tantos progressus fecit, ut Cantabrigienſium nemini, ne dicam Londinenſium, hac in parte sit inferior. Licet ergo à te hoc beneficii impetrare, ut hic Johannes Scotus solus à te potestatem habeat, qui funebria generosorum Cantabrigienſis agri insignia, & modo vestri Collegii nullus interlit, depingat. Non potes homini aut melioris famæ, aut fidei ſincerioris hoc beneficium conferre, adeo ut quicquid in hoc genere concedas, mihi concessum putem. Sed obtinere me hoc posse spero, dummodo in Societatis vestre fraudem non petam. Plura scripſiſſem, sed viſes chartam me interpellare, & ut Bernardi verbo utar, finem ante finem facere conatus sum, urgente jam ſtatu hypocondriaco, quo morbo à Paſchate dolorum plenus laboravi. Vale igitur, digniſſime Vir, ab eo qui pro humanitate tuæ in me ſummâ gratias agit maximas, per quas utcumque ſolvô quod debebam, tamen adhuc deſeo quod ſolvam. E Coll. Caio-Gonevilenſi Maii 31. 1608.

Tuus ex animo,

Richardus Parker.

Per hunc nuntium miſi chartulas quaſdam, quas pro otio tuo vellem ut relegeres, in quarum alterâ apparebit Richardum Berners non fuiſſe Baronem; altera oſtendit Thomam Berners fratrem.

trem Richardi duxisse, ut auguror, filiam & heredem Reg. Cla-
rendon millicis : sed è duobus alteris constare poterit *cujus* filia
fuit Rogeri illius uxor. Tuam de his per hunc nuntium censu-
ram expecto ; etiam rogo impetorque, ut revolvas iterum,
num illa Hugonis Windesori filia, quæ in familiam Bernersia-
nam elocata Westhorsticam attulit, fuit hæres necne ; atque ut
rescribas genealogiam illam à matrimonio illo cum Windesore ad
Richardum Berners dictum Baronem, quæsumus.

LXXX.

G. Camdenu Georgius Carleton salutem.

DUM nuper, mi Camdene, *Britanniam* tuam, hoc est, ut ego
æstimare soleo, reconditos antiquitatis nostræ thesauros re-
legerim, dubitationiculam mihi iniecit locus ille, quo de Ulyssis pere-
grinatione ad hanc usque insulam dubitantem inducis Brodæum. Et
quis est, qui de re tam incertâ non dubitaret ? mihi vero non tam de
re ipsâ, quàm de Homeri testimonio querendum videtur. Adierit
ne Britanniam Ulysses non contendo : illud vero ab Homero vel hi-
storice dictum, vel poetice fictum, facile mihi patior persuaderi. Ad
eam rem demonstrandam quedam præmittenda sunt tanquam postu-
lata, quæ apud omnes in confesso sunt. Antiquos habitatores hujus
insula *Cimmerios* dictos fuisse, hoc tu nobis luculentissime confirma-
tum dedisti ex antiquissimis Scriptoribus : pauca, si placeat, addamus
ad ea, quæ sunt à te doctissime observata. Herodotus pluribus lo-
cis testatur Scythas secessisse à sedibus suis *Cimmerios* & regionem,

ἡ δὲ οὖν ἡμεῖς Σκυ-
θαι τὴν παλαιὰν τὴν Κα-
μμερίαν. Her. Melpoth.
ἡ δὲ οὖν τὴν ἀπὸ τοῦ Σκυ-
θαῖ Καμμερίαν τοῦτο
ἡ δὲ περὶ τὴν Καμμερίαν
ἡ δὲ χαρὰ τὴν Κα-
μμερίαν. ἡ δὲ τὴν
Καμμερίαν & τὴν
Ibid.

quam Herodoti ætate Scythæ incoluerunt, olim *Cim-
meriam* dictam fuisse ; extare etiam ad ipsius tempora in
Scythiâ muros *Cimmerios* & portoria *Cimmeria*, tum regi-
onem eisdem nomen *Cimmeria* esse ; & Bosphorum, qui
Cimmerius appe latur. Hæc observat Herodotus de S. y-
thli Europæis, qui quum ex Asiâ pellerentur à Massage-
tis, in Europam transgressi, *Cimmerios* ex antiquis suis
sedibus ejecerunt. Scythæ verd inundatione sua irum-
pentes, omnem Sarmatiam & Germaniam tenuerunt
usque ad Oceanum Germanicum. Post hæc Scytharum

rum irruptionem (sicut multis post. seculis ad Saxonum in hac insula irruptionem veteres Britanni) in extremis tantum angulis veteres *Cimmerii* permanserunt. In uno angulo prope Meotum & Bosporum, in alio angulo prope mare Germanicum, quam regionem in Germania sitam Ptolemaeus etiam *Cimbriis* assignat. Nam regio illa, quam inter Scythas Europaeos Herodotus testatur, *Cimbrii* retinuisse, alibi inveniri non potest quam apud Germanos. Quum ergo *Cimbrii* olim ante Scytharum in istas regiones irruptionem à Bosphoro Meotico usque ad occidentum Oceanum omnia tenuerint: necesse est etiam Britanniam insulam ab istis *Cimmeriis* prius occupatam fuisse. Hoc primum esto postularum, antiquissimos Britanniae habitatores *Cimmerios* dictos vel contra *Cimbros*.

Secundum postulatum esto, *Cimmerios* nostros Britannicos artes magicas supra reliquas gentes excelsisse. Postulatum hoc confirmat Plinius & Caesar. Plinius enim sic habet, *Britannia hodieque magiam attonitè celebrat tantis caeremoniis, ut dedisse Persis videri possint*. In hanc sententiam Caesar de Druidum disciplina sic disserit, *Disciplina in Britannia reperta atque inde in Galliam translata existimatur*; & nunc qui tam rem diligentius cognoscere voluit, plerumque illi discendi causâ proficiscuntur: pro, vultibus homines immolant. Haec mihi postulata sunt; redeamus jam ad Homericum Ulyssem.

Homerus, quia gentium moribus cognoscendis, in naturæ, artium, atque humanarum rerum omnium cognitione supra reliquos mortales principem locum tenebat, in Ulyssis peregrinatione variarum gentium mores exprimere voluit. Quum verò illum etiam ad inferos amandandum statuisset, nulla gens aptior occurrebat, apud quam tam grande negotium susceptum conicere poruisset Ulysses, quam apud *Cimmerios*, qui propter magiae studium maxime tunc celebrabantur. Itaque Circe, quam primum Ulysses de hac protectione ad inferos admonuit, docet eum quomodo navigare oportuit ad Oceanum, quæ cursus tenendus, quo vento ferendus eo fuisset, nempe Boreæ. Nam ab Italia finibus ad Herculis fretum navigantibus opportunissimus est Boreas, maxime si proprium Boreæ statum intelligas, sicut à Vitruvio describitur libro 1°. Nam inter Septentrionem & Solanum medius est Aquilo, dextra & sinistra circa Aquilonem superius & Boreas ita Boreas proprius est ad Solanum, quam ad Septentrionem, atque hinc finem maxime convulsens. Haec vero sic explicat Circe.

— *Id est, ut ad tota ora Bospori phoenice.*
'Am' tunc de diuina de amarelo phoenice.

Id est,

— *Ille quoniam Bospori pellicar ab amarelo,*
Quoniam per Oceanum tandem transmiseris astam.

Ergo Ulysseni videmus ad oceanum proVectum, & per oceanum navigasse, & amarelo, per oceanum pervenisse ad Cimmericos. Audiamus reliqua. Libro proximo narrat Poeta, quomodo navis Ulyssis per fines oceani perVecta, tandem ad Cimmericos accesserit: sed ipsum audiamus Homerum, *Odus. 2.*

'H' ut tunc de amarelo phoenice,

'E' ut tunc de amarelo phoenice,

'H' ut tunc de amarelo phoenice,

'O' ut tunc de amarelo phoenice,

'O' ut tunc de amarelo phoenice,

'A' ut tunc de amarelo phoenice.

Id est,

Ille per oceani fines volat alta fluentis:

Urbe ubi Cimmericorum est, & genti antiqua virorum.

Nubibus assiduus tellus, non curus illos

Sol, radiis quousque penetrantibus omnia, cernit,

Nec quando astriferum celi confurgit in orbem,

Nec quando occidit prociuit in aequore promus.

Nunc illic miseras cunctas caligine gentes.

Querimus ubinam gentium facti fuerint Cimmerici isti, ad quos per occidentum oceanum Ulysseni pervenisse autor est Homerus. Dixer, omnes gentes ad occidentum Cimmerici dictos, antequam in istas regiones pervenerat Scythae, ita ut non facile ostendatur, quam potissimum gentem designet Poeta, & Germaniam & Galliam occupata a Cimmericis non tam inde quam Britanniam. Edo. Sic ergo progredimur. Cimmerici isti, ad quos penetraverat Ulysses, vel Hispani erant, vel Galli, vel Germani, vel nostri Britanni. Nescio enim quam gentem aliam excogitare quis possit? quae & Cimmerici tulerat, & ad quam per oceanum navigandum fuerat. Si Gallos dixeris aut Hispanos: respondeo, non opus fuisse, ut ab Italia per oceanum ad

illas

illas gentes navigaret, ad quas per Mediterraneum mare sæpiissime commercare solebant Græci. At Ulyssen videmus non errore aliquo aut tempestate adductum; sed consilio certo huc delatum, à Circe edoctum & monitum, ut per oceanum ad *Cimmerios* naviget. Non ergo *Cimmerii* isti fuerunt in Gallia aut Hispania: si Germanos dixeris, respondeo, Ulyssen non potuisse ex mari Mediterraneo per oceanum ad Germanos penetrare, nisi per Britannos. Ergo facilis Ulysses & prius ad *Cimmerios* Britannicos accessit. Deinde, duo sunt in Poetæ verbis, quæ evincunt, *Cimmerios* istos fuisse Britannos. Primum est, quod eorum situm, alterum, quod coeli habitudinem demonstret. Sitos esse *Cimmerios* istos ait *his versibus* *ὁ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἄνθρωπος*, ad extremos Oceani fines. Navigantium respectu loquitur Poeta: nam navigatores sibi metas statuebant, ultra quas nemo tunc temporis navigare solebat: de extremis istis finibus expressius loquitur Poeta, quum *Cimmerios* ad extremos oceani fines statuat. Itaque hæc meta ad Occidentem ultima erat, ultra Hispanos Gallosque, nec potuit Germanicum aut Gallicum litus hoc nomine appellari, quum Britannicum situs ulterius fuerat. Qui igitur populi ab Homero statuuntur, *his versibus* *ὁ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἄνθρωπος*, fidem ab Herodoto eodem sensu dicuntur *Ἰσθμὸς αἰὲς ὁμοῖος*, sicut mox ostendemus. Notat etiam doctissimus Poeta coeli qualitatem; quæ facile alteri genti convenire non potest. Narrat enim Homerus, *Cimmerios* istos ita obtectos fuisse nubibus, atque aëre caliginoso, ut foetidissima solis conspectus plerumque non appareret illis, sicut aliis gentibus solebat. Hæc aeris temperies Britannis hujus insule incolis usque ad hunc diem est peculiaris: sæpius enim fit, ut per plures dies solis conspectus ita caliginoso aëre nubibusque obtegatur, ut qui peregrinandi studio huc veniunt, mirari soleant, se per aliquot dies, aliquando per aliquot septimanas in quibusdam locis non posse solem aspicere, sicut in aliis gentibus aspicere solet. Hæc aeris temperies observata est ab ingeniosissimo Poetæ, quam per Mercatores didicerat ille. Itaque dictorum istud de *Cimmeriis* hæc sine dubio originem traxit: cujus originem nos tamen alia querere solebamus propter hujus loci ignorantiam. Neque vero est, quod hinc nos laetos existimemus, quum & verum agnoscamus, quod de aeris temperie narrat Poeta, & nubosum hoc coeli temperamentum velut gratissimum quoddam umbraculum, magnam secum benedictionem afferat ex Altissimi providentia, quia & non ferentem longævam conservat, quo fit, ut nimio solis ardore terra nec non sit exhausta, sicut in multis gentibus videmus fieri, & corpora

incolarum eodem beneficio, quo fervores nimii arcentur, saniora, salubriora, magisque solida reddantur; ita ut in hac re peculiaris quædam Dei benedictio sese nostri soli incolis prodât. Confirmant hanc sententiam, qui ex antiquis de Britannia nostræ temperiæ quicquam prodiderant. Minucius Felix dialogo, qui inscribitur Octavius; *Britannia, inquit, sole deficitur, sed circumfluentis maris tepore recreatur*; quod dicat *Britanniam sole defici*, videtur interpretari Homeri verba illa,

ἡ Νύξ ἀπὸ τοῦ
ἡλίου δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀφαιρέται.

Non enim lux aut dies tollitur, sed visus quandoque solis: quod verò Poeta de nocte incubante addit, auxelis poetica est; non dicit hic solem non oriri, sed propter nubes aliquando non videri solis radios. Hæc ergo, quæ de situ regionis atque aëris temperiæ ex reconditâ eruditione refert Poeta, probant Cimmericos istos non esse alibi quærendos quàm apud Britannos. Itaque vetus Scholiastes, ab Eustathio antiquitatis nomine celebratus, in istum Homeri locum hæc habet, *ἡ Νύξ ἀπὸ τοῦ ἡλίου δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀφαιρέται*. Quæ verba Britannos nostros expressius demonstrant, quàm ullam aliam gentem. Eustathius in locorum descriptione aberrasse Homerum existimat, quia statuerat Cimmericos in Occidente, cum ipsius iudicio ad Boream fuissent: itaque censura istius notatur Homerus, *Ἐστὶν ἡ Νύξ ὅτι ἐν Κίμμερος ἐστὶν ἡλίου δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀφαιρέται*.

Eustathius solummodò illam Cimmericam partem respexit, quam suo seculo longe post Scytharum irruptionem ad Bosphorum Cimmericos restare intelligebat, nec considerabat quis locus Homeri seculo à Cimmericis fuerat occupatus. Itaque hæc non erat Poetæ ignorantia, sed Eustathii. Illud rectè observatum est ab Eustathio, expeditionem hanc Ulysseam ad Occidentem fuisse confectam. Jam fidi erat interpretis sequi ducentem Poetam, & Cimmericos in occiduo oceano indagare, quanquam idem Eustathius hoc ipsum infans confirmat; refert enim ex antiquis Historicis, *ἡ Νύξ ἀπὸ τοῦ ἡλίου δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀφαιρέται*. Greci, qui quidquid terrarum ultra Italiam fuisset in Europâ, Cimmericos occupasse produunt, quid aliud volunt, nisi fuisse eos ad Occasum? quod autem eisdem dixerint fuisse *ἡλίου δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀφαιρέται*, nihil aliud significare videntur, quàm populis ad Orientem sitis Cimmericos fuisse sub horizonte; hoc enim illis videbatur fuisse sub terram. Videmus ergo ex his alterum necessario sequi, vel ignorantiam Geographiæ

graphie imputandam Poetæ, etiam ad miraculum docto, quem vocabat Strabo, *Ἀργεῖον & Γεωργεῖον ἡμυμολῶν*: vel *Cimmerias*, ad quos penetraverit Ulysses, in occiduo fuisse sitos oceano; quos, si terrarum orbem lustraveris, nunquam reperies, nisi *Britannicas Cimmerias* fuisse dixeris. Si placet, pergamus. Ulysses apud *Cimmerias* nostros edoctus de reditu suo, evocatâ nempe per artes magicas animâ Terefiz Thebani, quæ omnia illi quesita aperuit, hinc tandem revertitur: sed in accessu ab hac insulâ, quædam sunt ab Homero dicta, quæ alios maxime verò Herodotum excruciarunt: tentabimus, si forte nos lucem aliquam istis adferre possimus, & ex istis, antiquitati nostræ. Regressum ejusdem navis sic describit Homerus *Idv. 1.*

Τὸν δ' ἔπειτ' ἀνέμῳ πρὸς ἄλυσσιν ὄρεν ἔχον.

Id est,

Inde per oceanum flumen delata recessit.

Atque iterum *Idv. 11.*

*Ἄνεμος ἔπειτ' ἠνέμῳ ἄλυσσιν ὄρεν ἔχον,
Ναὺς ἀπὸ δ' ἑλίου πρὸς ἄλυσσιν ὄρεν ἔχον.*

Id est,

*Fluminis oceani cursu reflante velicis,
Navis ubi pelagi latus recurrit in undas.*

Hæc torquent Herodotum. Neque enim ego illum noti fluvium, qui sit Oceanus, (inquit Herodotus) sed hoc nomen opinor Homerum aut aliquem prætorum Poetarum, cum invenisset, in ponticum intulisse. Idem alibi de Oceano hæc habet, Oceanum ab ortu solis incipientem circumfluere terram, verbis quidem affirmans, sed re tamen non demonstrans; hæc ille. Atqui Atlanticum mare extra columnas agnoscit Herodotus: sic enim scribit, *Nam & illud quod Greci nunc pernavigant, & id quod extra columnas est, Atlanticum dictum, & rubrum, idem est mare;* hæc Herodotus. Sed quid sit, quod Homerus vocaverit *ἀνέμῳ πρὸς ἄλυσσιν ὄρεν ἔχον*, id Herodotum vehementer torserat. Ad hanc rem aperiendam aliud præterea postulat mihi sumendum est, quod æquus Lector & antiquitatis peritus facile concedet: regiones nempe istas præcis temporibus non aliter ad hominum notitiam pervenisse, quam per mercatores. Greci mer-

catores.

catores industria improba & indefessa universum mare perterritarunt, & colonias deduxerunt in Galliam & in Hispaniam. Quidquid ergo Homero vel Herodoto innotescere de istis regionibus potuit, illud omne à mercatorum narrationibus hauserunt. Mercatores autem etiam extra columnas per stata emporia Britanniam usque provecti sunt, ita tamen ut litus seve legerent; illa enim prisca navigandi ratio erat per littora, ante inventum paxidis usum. Qui igitur Britanniam adierunt, vel ab Itio Promontorio, vel à Gesoriaco navali, vel ab aliquo alio loco finitimo huc transfretare solebant. Nam quænam alia via in Britanniam tunc temporis cognita esse potuit? Itaque emporia in Cantio antiquis prius & celebrius nota esse oportet. Hic Herodoti locus aperiendus nobis occurrit, cujus verba sic se habent. *Celtæ sunt extra cippas Herculis, Cynesii finitimi, omnium in Europâ ad occasum habitantium ultimi*: sed hæc Latina verba, non ingenue referunt Herodoti sensum. Lector enim istis verbis colliget, non *Cynesios* sed *Celtas* ultimos esse ad occasum in Europâ. At Herodotus expressius posuit *Cynesios* ultimos ad occasum, sic enim scribit.

Οἱ δὲ Κελτίαι εἰς τὴν Ἑὺ Ἠερκατοῦ κατὰ ἀπὸ τὸν δὲ Κερσεύον, ἐν τῷ γὰρ τοῦτο Ἀντὶπὸς ἔστιν ὅτι ἐν τῷ Ἑσπέρῳ ὑπάρχεισαν.

Vides hic *Cynesios*, non *Celtas*, extremos esse ad Occasum in Europâ. Querimus jam, quinam sunt isti *Cynesii*; nam aliam fuisse à *Celtis* populum ex Herodoti verbis constat; quia *Cynesios* non dicit *Celtas*, sed *Celtis finitimos* fuisse, uno veluti communi fluente separatos, & ad Occasum ultimos. Si mihi Criticorum animas ad iudicandum adfuisset, contendere possem, *Kersados*, Liburnicorum Incuria sit inscisa, pro *Kanaphos* irreplisse; & quid si? quam facilis mutatio! & quænam potest esse gens alia ad Occasum *Celtis* finitima? aut quæ mihi proferre potest ex antiquis Scriptoribus quicquam ab *genu* *Cynesii* proditum? si enim Ptolemæum, Strabonem, Plinium, Melitem, reliquosque quotquot sunt Geographos percurras, nullquam *Cynesios* populos invenies. Quis ergo me reprehendet, si pro *Cynesii*, qui nusquam apparent, *Cimmerios* substituam? Verum tantam in conjectando audentiam mihi non assumo. Illud tamen non dubitanter affirmare ausim, quod Herodotus *Cynesios* vocat, vel fuisse antiquæ nationis *Cimmerios*, vel saltem aliquam *Cimmeriorum* posterorum regionem: ut

ita sentiam, impulit me alius Herodoti locus. Verba ejus accipe :
Celtas, qui indidum in Europâ interveni sunt post Cynetas. Græci sic ha-
 bent: *οἱ Κέλται οἱ ἐν τῇ Ἑυρώπῃ μετὰ τὸν Κύναιον ποταμὸν κατοικοῦντες.*

*Πᾶσι δὲ ἂν ἀδελφεὶς τῶν Ἑλλήνων ὁ Ἰσχυρὸς οἰκιστὴς ἐν Κελσίῃ ἐν
 Ἰγνυμὶ ἀπὸ τοῦ Δαυλίου, καὶ Κελταίοντες ὡς ἐν τῇ Ἑυρώπῃ.*

Herodot.
 Melpom.
 179.
 Euterp.
 162.

Certum est, hic Herodotum eandem gentem notare, quam prius *Cynæti* vocaverat. Liceat mihi cum bonâ boonorum venâ gentis nostræ antiquitatem fugientem ad lucem revocare. Non dubito, quin quos Cæsar *Cæltæ*, nostrî *Kelti* appellant, eundem sint, quos Herodotus vocabulo ad Græcorum ora inflexo, *Κελταί* appellavit. Nam *Cælti* imdito magis & prius exteris nationibus innotuisse, quam reliquos: Brânnos, incipiens nobis auctor est Cæsar: *Nos enim tamur* (inquit Cæsar:) *præter mercatorum edit ad illos (Brânnos) quicquam: neque iis ipsis quicquam præter oram maritimam, atque eas regiones, quæ sunt contra Galliam, notum est: hæc ille.* Non est ergo mirum, si de eâ tantum parte hujus Insulæ audiverit Herodotus, ad quam solam mercatores commicare solitos refert Cæsar, id est, ad *Cælti* nostros: sin verò neget mihi quisquam, *Κελταί* *Cælti* fuisse, illum libenter rogaverim, ut duos illos Herodoti locos explicare dignetur: ostendatque nobis, quoniam *ἦν τῇ Κελσίῃ* ad Oceanum in Europâ ultra Celtas. Neque tamen criticum supercellum assumere libet, aut gloriari *Cælti* nostros antiquitatem mihi debere suam. Hæc ego (ne scio quod patens nugandi tempus) mitto tibi in ignem ad censuram tuam rejicienda: Utere tuo iudicio, quicquid enim secerris, placebit, quia tu places.

Lib. 4. de
 Bell. Gall.

Jam huc usque proveci sumus nugando, quid si redeamus ad Homerum illud *ἀνδρῶν ἰσχυρῶν*, quod Herodotum tantopere turbaverat? Illud supra docuimus, veteres potitiam nostrarum gentium tamquam ex mercatorum commerciorum relatu habuisse. Mercatores autem reflexo poterunt, quæ inter Celtas & Cimmericos nostros oceanî angustias tantas, ut eas fluminis latitudo nonnullis in locis superaret: angustias autem istas præcis illis temporibus magis fuisse coarctatas, atque oceanum longinqui temporis intervallo latius se postea dilatasse, non negabunt, qui ad istas oras plura oppida atque agros ab oceano penitus absorpta monstrare possunt. Hæc igitur angustias ad fluminis latitudinem conferendas, quid si dicamus ab

Homero

Homero eleganter dici *ἄναρδ' ἠλαπύρην* : non enim dicit Homerus oceanum fuisse flumen, nusquam illud : sed tantum, quum Ulyssis reditum à *Cimmeriis* describat, affirmat illum *ἄναρδ' ἠλαπύρην* transiisse ; quod cum elegantia poetica ipsum dicere potuisse quis negat ? Hanc sententiam confirmant ea, quæ à Strabone observata sunt ex Homero. Nam ex Homero silius probat Strabo, oceanum orbem terrarum circumfluere, omnesque ferè oceani partes fuisse Homero notas, & ad occasum & ad austrum ultra *Æthiopes* ; & ad septentrionem, atque ad orientem, ex discretis Poetæ verbis probat. Quum igitur sapius de oceano differat Homerus, omnesque orbis partes oceano coerceri confirmet, quis non videt, hæc quæ de *ἄναρδ' ἠλαπύρην* hoc tantum loco refert. intelligenda necessario esse de his angustiis, quibus qui huc navigabant, oceanum hoc tantum loco tanquam flumen quoddam suis ripis coerceri videbant ? sed tandem ne te penitus legendo enecem, finem istis imponam. Tu censoria virgula pro arbitrio statue de istis, quæ mihi propensus in te meus extorsit amor. Vale.

LXXXI.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Received very lately a letter from you by *Constance*, and one of your books for Mr. *Casaubon*, and a letter, both which I have delivered. I am sure he purposeth to send you an answer, which as soon as I receive, I shall not fail to send unto you. Mr. *Hottoman* doth very affectionately salute you. You shall receive by the Bearer, Mr. *Halskræft*, from him all that hath been published touching the house of the *Courtesyers*, according to your desire ; and I think it will be so much the more welcom, that it is translated into Latin.

The King sendeth very instantly his son *de Vandefine* into *Britany*, to be received Governour by the Estates of that Province : and Monsieur de *Beiffse* your old acquaintance goeth with him to counsel and direct him ; which confidence and charge destines him, in the opinion of the Astronomers of State here, to some great and eminent place in this Realm, if he live unto it.

There

There happened a great quarrel in this Court a while since between the Duke of *Aiguillon* and one Monsieur de *Salagai*, who challenged the Duke, which is thought by many a very great presumption, and without example, that a private Gentleman should challenge a Prince, tho' the other had said unto him, that he would answer him in any fashion the other would require, laying aside his rank and quality. The Duke of *Aiguillon* was apprehended and brought back before they met: but the other keepeth out still.

We hear, that *Tyrannus* is dead at *Rome*, and hath been buried in the Church of *S. Peter* with great solemnity.

I thank you very kindly for the *Essaium Jacobi*, which you sent me: it is marvel, that the Author dares set his name to it, lest he should be punished for censuring great men with that liberty.

We hope in time to return into *England*; and we hear, tho not very certainly, that Sir *Tho. Hollis* is designed to succeed us. Thus for the present I commend my service and humble affections to you, and rest,

Paris Sept. 2. 1608.

Yours, very desirous to do you service,

Will. Becher.

LXXXII.

Isaacus Casaubonus G. Camdeno F. Cl. S. D.

Accepi, Præstantissime Vir, & epistolam tuam, & quod illi fuit adjunctum, munus à te longè pretiosissimum. Eram tibi dudum illa communi obligatione obstrictus, quâ omnes literarum amantes & veteris historię cupidos (in quibus ego quoque nomen profiteor meum) immortalis cum tuâ laude tibi devinxisti: sed tu præter hanc obligationem, quæ mihi cum cæteris erat communis, novo hoc insuper captum vinculo me tibi privatim afferuisti. Ego verò, mi Camdene, in æro tuo esse non recuso; et si expungendi hujus nominis apud te contracti non magnam, ne quid dissimulem, spem habeo. Quis enim mea tenuitas munifice liberalitati

non deest poterit rependere : Tunc ego non magis sperare debeo, quam postulare aliquid in literis valeo, cum uberrimè de numeris omnibus perfectò opere tuo dignum componi. Sed bene est, quod cum in tui creditore est, cui grati voluntate magis quam lance & libris possum satisfacere. Hic induci Polybium meum post aliquot menses, si Deus dabit, tibi mittere non verebor. Si rem speres, quodam xamta, ad laborem quidem meum quod atinet ; sin vires meas, quod poteram, maximum manus, ut ab ingrati animi vitio me vindicem. Est jam Dei beneficio ad umbilicum perducta contextus Polybiani cum nostra versione editio : sed restat adhuc longè difficillima pars operis ; nostras dico in filum incomparabilem & inasculi & Epistolarum Doctorem observationes ; quibus utramque illarum disciplinarum sumus conati illustrare. Itaque procal adhuc à nobis avertimus : quam det consequi & mihi : qui te, vir clarissime, servet, atque omni bonorum genere cunulet. Vale. Latetia Passio- rum pridie Non. Sept. clb. bc. viii.

LXXXIII.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Writ unto you but very lately by one Mr. Halcraft, at which time I sent you lately a book in Lattin of the *Courtneyes*, which Mr. Hutton gave for you : and tho I have not heard from you since, yet I would not omit this good opportunity of writing by Mr. Ailesbury, the rather to convey this letter from Mr. Casaubon, who doth with all affection salute you, and thank you of your pressing : but of that I refer my self to his letter.

The Duke of Newcastle is setting forward within a day or two out of this town towards his great Ambassage of Rome, to offer this King's obedience to the Pope: he goeth to *Marshall*, and from thence upon the King's galleys, near unto Rome. He hath two hundred Gentlemen in his Troop, whereof some are of the Religion: among others the Vidame of *Chartres*, son to Monsieur de Beaumont, who was so long Ambassador in England. Which voyage of his many here interpret, as if he meant to turn his Religion with more reputation.

We

We expected here by this time the Duke of Montea, and Sunday Governours of the frontier Towns to Flanders had made great provision by the King's commandment to entertain him: but very lately we have a report here from Holland, that he is gone, or upon the point of going into England. This day there is arrived in this town an Ambassidor from Venice, who goeth into England to succeed Signor Juspiniano. We are here told, that the discontents between that State and the Pope continually fester inwards by many petty accidents, and that they are entred into a very settled distrust, the one of the other. And it is very certain, that these hank of late been sent great store of books of our Religion thither, and very thriftily bought up. Sir, I pray God to keep you in perfect health and contentment: and so I rest.

Paris. 11 Sept.

1608.

Yours, very desirous to do you service,

Will. Becher.

I write you nothing of Don Pedro, who altho he be here still, is as if he were not here: it being now a month since he either did see the King, or scarce stirred out of doors.

LXXXIV.

Joannes Jonstonus G. Camdeno.

Reddidit mihi hoc ipso die assinis meus à te rediens, Vir Clarissime, Amice perpetuum observande, literas amoris plenissimas, & benevole, tam eleganter adornatas, miris magnum, siue ab amicitia, siue ab operis ipsius perfectione. Habeo de utroque gratias, quarum mihi mecum cōscribere potest, maximas, habebitque insuper pulcherrimæ gemmæ bibliotheca mea opus tuum, velle cognoscere, & memoria posteritatis dignissimum. Quid dicam de amoris tui erga me constantia, quæ me recepit incredibili voluptate? Tantopere grates de isto munere, Jonstonum revivisse

Q 2

tuum.

tuum. Certè diu multumque confectatus sum non tam cum morbo quam cum morte, toties hoc toto biennio capiti meo minantem. Sed visum est clementissimo Deo me ab ipsis leti & sepulchri faucibus ereptum, præter meam de spem dormitum, hucusque conservandæ non sine quodam miraculo. Benedicam sit nomen Dei nostri benignissimi in æternum. De *Urbibus nostris* nihil statuerim, priusquam cessante rursus tux subiciantur. Odoratus aliqui in parte iudicium tuum, motavi in vestris pauca, nostris addidi quædam, quæ abs me habebis proximâ occasione, volente Domino. Vide quam valentè valeam, qui has summâ cum voluptate, molestiâ nullâ, meâ manu ad te exaravi, pleniores, per Dei gratiam, per assiduum meum daturus, qui humanitatem & suavitatem illam tuam, veluti propriam tibi inter tuos, miris prædicat laudibus. *Æternum vale, V. G.* perpetuâ fide mihi observande in Domino nostro Jesu, qui tibi vitæque tuæ cunctis actionibus prolixè, benedicat ex alto. *Andrepali xxv. Sept. A. 60. inc. viii.*

Totus illi tuus,

Johannes Jonstonus rediit.

LXXXV.

D. G. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Have received yours of the 22d of December, and I am exceedingly sorry, that you should have so reasonable an excuse, that I had not heard from you of a long time, as the indisposition of your body: but I trust in God, that it will not hold you long, especially if you do exempt your self, not only from these superfluous offices of writing letters, but chiefly from your own indefatigable studies, which in my time were the greatest ruin of your health.

Mr. de Thou and Monsieur Hottoman do exceedingly thank you for their books; and I think the former will send you some other part of his History ere it be long: for I understand it will shortly be finished,

ed; tho I think it will not be published till this next May at Frankfurt.

Here hath been likewise great expectation of a Masque to be presented by the Queen, and sundry days have been appointed for it already, but it hath been prolonged on Monsieur de Sully being sick, in whose house it is to be chiefly shewed; and then it goeth afterwards to the Queen Margaret; which kind of going up and down the streets with a Masque, I am sure you will think very strange for a Queen; but such is the custom of the place. My Lord Ambassador hath been bidden to this Masque; but with some what a strange clause, of bringing but four with him; which is so much the more unwelcome now, for that there are at this time many English of great quality in town, who will expect to have the sight thereof by his means. For besides my Lord of Cranbourne and his two brothers in law, here is my Lord Walsley, and two sons of my Lord Sheffield, and sundry other Gentlemen of quality.

Here is come to this town lately the Earl of Angus out of England; and from Italy Sir Robert Basset, who professeth openly, as they say, that the said Duke is a Gentleman in England, well at his ease, than a wandering Prince in imagination.

Here is lately come to the Court Monsieur de Dauphin, to shew his doublet and breeches to his good people of France; and by consequence his women are now rid of him, whom he used (as they say) to scratch and kick unmercifully.

My Lord Ambassador should have visited him the other day; but the time being appointed, his Government sent word to excuse the matter, that this young Prince would not be ruled, but would go abroad whether he would or no, and so desired him to appoint another time. They report many of these indicia nature.

There is much speech here of marrying the young Prince of Castile to the Goodfables daughter; and it is thought it will be ere it be long; but this Prince hath had very cross fortune in his love hitherto, having been frustrated already in four marriage designs since our coming into France; and for his Mistress of love, they say, they have been too easie to him.

I send

Joannes Jonstonus Gv. Camdeno.

Sceleram ad te nuptissime, Vir Clarissime, cum nullum mihi
esset scilicet argumentum, tutum ut scires, Jussurum tuum
vivere, & per Dei gratiam valere, finalque cognosceres ipsum tui
memoriam cum observantia colere. Sæpe habeo præ manibus au-
reum tuum librum, quem prohi dolor multis in locis fœdavit typo-
graphus vester. Britannia longè plus debuit Camdeni laboribus &
felicitate industriæ, & cives Britannicæ longè etiam plus Britannicæ
Camdeni. Sed istæ operæ manuarie imperitorum hominum nihil
derogabant divino merito & monumentis doctissimi Camdeni.
Nostri homines postquam viderunt *Urbes* nostras in tuâ Britannia,
desinunt efflagitare eorum editionem, seorsim, quod non omnes capere
aut coemere possint tuam Britanniam. Qui has literas ad te desert,
Petrus Petreus Camber, juvenis caudatus, probe indolis & felicitis
ingenii, vixit apud nos totum tricenarium & amplius, mihi familia-
rissimus, & merito carissimus, & quod mireris, diligens indagator re-
rum nostrarum; adeo ut ipse possit tibi omnia, quæ ad nos & circa
nos, non insulenter referre. Sum illa, Vir clarissime, de majore
nostræ commendando, non tam ob amicis, nostram, sed etiam ob vici-
tis studium, cui ipse est addictissimus. Vale & salve felicissime

1609. **Johnston, John** (1809-1880) was a prominent abolitionist and a member of the Bostonian Society. He was a close friend of William Lloyd Garrison and a leading figure in the anti-slavery movement. He was also a member of the Bostonian Society and a leading figure in the anti-slavery movement.

Pridem est, Vir Clarissime, dum notitie tue inferi arsit mihi
animus; sed hæcenus aut pudor calamus repressit, aut occasio scri-

Tho you allow my collection out of *Livii*, yet you requite me pleasantly with that of *Seneca*, *Patere aliquando Mathematicis vera dicere*, as if *Brossius* had chanced upon the exact time of this tragical accident to the French King, as the blind man hits the Crow, rather at all adventures, than by art. But, Sir, however these Mathematicians, that did *omnibus annis, omnibus mensibus efferre Claudium*, gave *Seneca* in that place the opportunity of a jest, yet he not meaning thereby to deride the Art, addeth the reason of their error: *non est mirum, si errant; horam ejus nemo novit*. Behold then their excuse! for, as you have read in *Tacitus* his Annals, *Primo cujusque ortu ventura destinantur, sed quedam secus quam dicta sunt cadere, fallaciter ignara dicentium*. *Ita corrumpi fidem artis, cujus clara documenta antiqua et nostra tulerit*, &c. Surely if the moment of the nativity be exquisitely observed, the directions artificially calculated, and the true measure of time applied, (which but to few hath hitherto been known, tho now it be common to every one that hath learned of *Tycho* and *Maginus* to understand *Ptolemy* rightly) if he be withal judicial in the rules of his Profession, he shall not need to fear boldly to assign the time and kind of any event whatsoever. And I am of opinion, that *Brossius* will be as famous for this King, as ever *Spirina* was for the death of *Cæsar*, *Thersyllus* for *Tiberius*, *Aseclatari* for *Dominian*. Former ages are full of memorable predictions; ours have not been barren, as that of the B. of *Vienna* to the Duke of *Burgundy*, of *Gauricus* to King *Henry* the II. of *Brossius* unto *Henry* of that name the IV. (with infinite others to be remembered, if I had leisure) do testify. But I shall not need to weary you with tedious particularities; seeing however you concur here with the humour of your Author, yet both of you in your graver writings resist sufficiently for Astrology. He by profession was a Stoick, and as you know ascribeth all events to fatal necessity, and this to the stars: *ex horum levissimis motibus, saith he, fortuna populorum dependet, & maxima ac minima petinde formantur, prout æquum iniquique fides incessit*. And how much you attribute to Astrology, amongst other places, may appear by your own observation of the same effect of the conjunction and opposition of the two superior Planets in *Scorpio*, *annis 1485, 1518, & 1551*. Therefore certainly Mathematicians never err, but when they are abused by false information. I have read *Galileus*, and, to be short, do concur with him in opinion. For his reasons are demonstrative: and of my own experience,

R

with

Phil. Com. l. 7.
c. 4. & l.
5. c. 3.
Garceus,
Junstine,
&c.

Ad Marti-
am c. 18.

with one of our ordinary Trunks I have told eleven stars in the *Pleiades*, whereas no age ever remembers above seven, and one of these, as *Virgil* testifieth, not always to be seen. I never ascribed any thing to the Prophecy I sent you : but finding such a Knight of my own name, as I never heard of before, I thought fit to have your opinion. And so craving pardon for this tediousness, I rest

6 July 1610.

Your poor friend ever faithfully assured,

Christopher Heydon.

XC.

D. Christophorus Heydonus G. Camdeno.

SIR,

I Never doubted your good opinion of Astrology ; your own famous Monuments will testifie for you so long as the Sun and Moon endureth : yet I was glad also to see it confirm'd under your hand-writing.

But if now *la Bresse* denies the designment of the very day, assuming no further to himself than a cautelous prediction about that time, he leaveth a prize to a *Milanais*, who (as I have seen in a letter from Sir *W. Godolphin* to Sir *H. Sidney* of our country) advertised the Queen long since, that the King should beware of the 14th of May this year : and besides, both in my opinion, and in the judgment of others more skillful than my self, he should rather bewray diffidence in his own profession, than deserve the commendation of modesty. For admit he had prescribed the very day, do not the precepts of art require it at his hands? doth not *Ptolemy*, lib. 4. cap. 11. teach him how to define the time of the event by directions, revolutions, transitions annual, mensurnal, diurnal, and horary progressions? do not *Regiomontan*, *Magine*, and, to be short, all other Astrologers prescribe the same? But surely all these had bestow'd their cost in vain, if it were more modesty for the Astrologer to stick about the mark rather than to hit it. Suppose moreover, that *la Bresse* had withal fail'd in the article of time, yet had this in my judgment been.

been no sin against modesty : for the Physician doth not always cure, nor the Orator persuade. It sufficeth in all professions, to perform that which art requireth, tho we do not always attain the end. I remember *Paris Caruarinus* assign'd to *Paulus III.* (before *Alexander Farnex*) twenty three days later to be Pope than his advancement to the Papal dignity fell out ; yet *Cardan* in his discourse upon the Nativity of *Paulus III.* doth no less for all that commend *Paris Caruarinus* for descending expressly to the day, than he doth sharply reprehend all circumstantial, indirect, and doubtful predictions. *Vide*, says he, *quàm expresse loquatur, non quemadmodum nostra etiam syopbantia, forsan, fieri potest, existimo, astra videntur polliceri, & tales mere nuge. At ipse dilucide, & quod successurum non erat negavit, & quod successurum erat pollicitus est, nullâ adjectâ ambage : & adjecit annum, & diem, ne fortuito prædicasse videatur : nam nisi addideris, quæ ars erit ?* I concur therefore with *Cardan*, that in designing the article of time, he did shew his conjecture to be artificial ; if since he be not constant to himself, it is his own weakness.

That of *Soissons* I never heard before ; but I remember he that writeth *Histoire de la paix entre les Roys de France & d'Espagne*, among his Memoirs of the year 1602. fol. 320. in the 2d Edit. reporteth, that *La Brosse* told Duke *Biron* he should lose his head, for which *Biron* rewarded him soundly with a bastinado, leaving *La Brosse* half dead in his garret ; for *Biron* had lock'd him in, and carried the key away. If therefore *La Brosse* have divined so unhappily of the King and *Biron*, there is the more probability that *Soissons* may succeed in his expectation : for the King being taken away, he is one step nearer, and his security in contemning and scorning these admonitions, whereof you write, was a manifest argument, that he was nearer the danger. *Nimis confidens incautus est.* But I crave pardon for this troublesome reply, and give you a thousand thanks for your kind remembrances, which you shall ever find me ready to requite with all faithful love. So wishing to your self all health and happiness, Sir,

27 Jul. 1610.

Your assured poor friend,

Christopher Heydon:

R 2

XCI. Janus

XCI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

SAlve plurimum virorum præstantissime. Et literas tuas binas, & librum *de lingua Anglo-Saxonum*, uti etiam *Floribelli proverbis Italica*, necnon *Ælfrici nomenclaturam*, denique *selectiora Britannie adagia* recepi nunc primum in nundinis: pro quibus omnibus & singulis plurimas tibi memini gratias. Utinam etiam occasio esset redhostiendi! Librum Anglo-Saxonicum tradidi Frehero hic in manus; *Ælfricum* ei tradam Heidelbergæ; jam enim hinc decesserat, ut eum nanciscebar. Nisi me memoria fallit, fere idem est, quem *Bede* nomine insignitum nobis ante communicarat Petrus Pithæus. Libens intellexi te in altissimo illo otio minime otiosi; ita enim ingenio tuo dexterrimo, ita judicio solertissimo, ita vitæ tuæ & scriptis præteritis dignum est. Perge igitur felici augurio contexere nobis rerum Anglicarum & Hibernicarum Annales ex ipsis Archivis: quæ enim auxilia aliunde petuntur, minus habent non modò veritatis, sed & autoritatis. Non dubito multa incurfura, quæ pro his temporum imo & hominum moribus, uti & ipse prudenter animadvertis, nigrum sint exceptura calculum: sed quis unquam omnibus satisfecit? Nec primus hanc viam ingrederis; stravit eam tibi egregie amicus meus summus Jacobus Thuanus, & quidam nomine Commingus assiduus est in numerandis vitiis erratisque, tam Regum Gallie suæ, quam Ducis Burgundie: quare non est, mi Domine, quod te remoretur ullum obstaculum. Ut enim in Britannia non excudantur, at inveniam certè in Germania Typographos idoneos; sanè operam Commelinianorum ut & Aubrianorum tibi spondere aulam. Miratus sum sæpè *Meterani* nostri historiam tolerari apud vos, adeo sine ullo velamento omnibus exposuit, quæ jam antea sparsim prodierant apud Gallos, apud Anglos: & certè si ejus scripta feruntur, non est quod monumentis tuis metuas, de quibus tamen magis ex vero censebit posteritas, ad quam animi oculos directurum te scio, neglecto ævo præsentis, ævo ingrato, ævo invidio, ævo vanissimo. Arrabar tibi, auridori loco, missurum Historiæ Augustæ tomos binos; sed enim cum Corrector Indicem non absolvisset, morte præventus, opus illud.

illud jacet; exemplar tamen, cum Deo, submittam nundinis sequentibus, unà cum alterâ parte *Florilegii*, ei adjuncturus *Britannica tua*. Quod si tuâ industriâ impetrare possem ab R. V. Episcopo Eliensi grandem illum numerum *vetustissimorum Proverbiorum veterum Britannorum*, unà cum interpretatione vernaculâ, rem faceres animo meo acceptissimam, plurimumque tibi devincires literas literatosque. Illorum mihi modo indicium facit Dominus Richardus Thomplonus, rectè curarentur per Dominum Marinum inscripta Commelinianis suis, ut porro mihi destinarentur. Gratulor Britanniae vestrae sua Halcyonia, nos è portu delati sumus in tempestuosissimum mare, utinam experies naufragii, quod faxit Deus opt. max. cui tuam, mi D. amicorumque communium salutem commendo; hoc est, D. Cottoni, D. Savilli, D. Meterani; adjungo his quoque D. Drummondi, cujus literis dudum respondi viâ Cassellanâ, uti volebat. Scribebam verè ex tempore, *Francfurti* xxiv. Septem. M. cix. cx.

XCII.

D. Dudleyus Carletonus G. Camdeno.

SIR,

I Gladly lay hold on any occasion of writing to you, as being desirous to recommend unto you that love and affection, which you may challenge of me, as a due, ever since my first knowing of *Wistminster*. And first I must thank you for the Arms, which I received from you by Mr. *Chamberlayne*, which were much desired by some Gentlemen in the Kingdom of *Naples*, who claim a kindred with the Earl of *Marre*: and by their friends, I am further solicited to procure his pedigree, with knowledge, if it may be had, whether any of his house hath not come in time past to settle in that Kingdom. In this I shall intreat you to give me the best means you can, without much trouble, to satisfie them.

Here is another Gentleman of this State, who desiring to have particular Genealogical Tables of some of the chief Houses of *England*, hath intreated my mediation to you in this behalf; which if they

they may be had in several tables, (as the use he hath of them is the ornament of a fair room, where he hath the chief Genealogies of *Europe*) I desire to understand so much from you, and to what sum the charge may arise, for each one to be conveniently done in colours; and orders shall be accordingly sent by the Gentleman for disbursing of the money.

Thus desiring you to command me with the like liberty in these parts, as you see I am bold to use with you, I leave you to God's protection, and rest

From *Venice* this
17 January 1611.

Yours most assuredly to dispose of,

Dudley Carleton.

XCIII.

Isaacus Casaubonus G. Camdeno.

Vir clarissime,

EGO verò tuas ex fide curabo, & magni Thuani causâ, & tuâ etiam. Atque utinam aliud tuâ gratiâ possem. Doleo vicem meam, qui Londini habitem, & te non videam. Sed hoc contingit ex eo, quia totius ferè urbis longitudine sumus invicem sejuncti. Ne cessemus tamen obsecro invicem amare. Ego te semper & amabo & colam. Vale, vir optime. Statim post tuas acceptas.

Tuus ex animo, I. Casaubonus.

XCIV.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Multum tibi debeo, mi Domine, ob sollicitudinem, quam suscipere te video in persequendis *Proverbiis Britannicis*; & vero si excusa

excusa sunt, bonâ sum in spe exemplar aliquod adhuc reperiri posse indagatone D. Marii, quæ quæso ut obtesteris, per rem animo suo charissimam alicunde id exemplar vel vi vel prece vel precario extorqueat, dummodo pretio obtinere nequeat: quod illico alioqui ei restituetur per Commelinianos. Nihil mihi contingere possit gratius, nihil acceptius, & me sibi obstrinxerit vinculo indissolubili. Aveo enim ardentissimè adspicere grandem illum numerum, ut scribis, Adagiorum. Habes hic benignitatis quaecunque fœnusculum, *Florilegii* nimirum partem alteram, una cum subnexis variarum linguarum Veriverbiis; quorum *Britannica* & *Italica* tota tota, mi Camdene, tua sunt. Illud volumen recipies per Nortonianos: at Commelinianis commisi exemplar unum *Historie Augustæ* ante annum quidem editum à me, sed publicatum demum hac panegyri. Tu de eo censebis, uti & D. Casaubonus, cui itidem misi exemplar. Petes autem à Bibliopola Mario. Certè immensos exantlavi labores in *Historia* miscellâ & libellis sequentibus. Parum præstiti in reliquis scio, sed quis exquisiti aliquid exspectet ab exsule, ab viduo, qui hæret, an diutius iitis locis manere debeat? Distrahor enim inter Britanniam vestram, (in quâ pueritia mea & pars adolescentiæ transacta) & Bataviam, ubi infinita hominum turba mihi studiisque meis faventium. Quo lanx deliberationis meæ verget, exitus docebit, nisi mox novis implicer matrimonii vinculis: quod jamdiu diuque, sed incassum, opto. Cæterùm tu, mi Domine, vale atque salve, idemque ut per opportunitatem, meo nomine, verum tuis verbis à gratiis & musis fideis, nunties viris nobiliss. amplissimisque D. Cottono, D. Wottono, D. Lesieurio, D. Savillo, D. Eatono, D. Thompsono, D. Meterano, plurimum te rogo, amicorum ut veterimum, ita & optimum maximum. Iterum vale ac salve ab omnibus modis, tuo Jano Grutero hæc præcipitante. verè extemplo, die ipso Paschatis. cix. ix. cxi.

Sic circa vos versatur D. Robertus Swayle, velim mille aliquot salutibus meis mactes: fuit enim mihi Tutor in Collegio Gunwelli ac Cui Cantabrigiæ.

XCV.

Richardus Parkerus G. Camdeno.

Vides, clarissime Clarenti, quàm incipit inolescere amicitia nostra, quæ etiam iterum audet Te de eadem re compellare. Sed novi quem jam alloquor, virum candidum aurei seculi & prisce fidei, quæ singula me animarunt, ut Te circa res nostras Cantianas denuo tentem. Quare per Academici nomen, quod te movere solet, aut per antiquitatis studium, quod tibi dulcius sonat, obsecro & obtestor, ut celeberrimum militem D. Petrum Manwood scribò convenias. Agnosco nihil me posse stricto jure vindicare, sed tamen à jure soli provocho ad jus poli ac conscientie, quod in ejus pectore jam altas radices egerit, ut ad ejus candoris tribunal audeam appellare. Tanta enim integritate nobis Cantabrigiensibus innotescit, ut paucos pares, superiores nullos habeat; adeoque Collegio nostro munificus, ut inter Bibliothecæ Benefactores nuper retulerim. Tu quæso, dignissime vir, Equitem aggredere, ac solidè tenta, & quid rerum agitur ante Michaelis festum, si placet, audiamus. Ego interim venerandam tuam canitiem adorabundus salutis tuæ genio sacrifico, id veritus, ne nive tuâ solutâ multum sit luti apud Antiquarios. Feliciter vale à Parkero tuo. E Collegio de Gonevill & Caius Cantabrigiæ, Julii 30. 1611.

Tuæ humanitati deditissimus,

Richardus Parker.

XCVI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Guil. Camdeno J. Gruterus S. P. Imo nullâ opus erat gratiarum actione, optime virorum. Pulchrè mecum agitur, si ejusmodi munus non abhorreatis velut catharma. Ecquid enim aliud proficisci queat

quæat ab homine semper exule, ter viduo, & cui nihil non adest largitèr curarum atque molestiarum? Nimirum studiis me involvo potissimum, ut sensus meos avertam à calamitatis meæ amaris. Quare plurimum tibi debeo, mi Domine, ob singularem erga me benevolentiam, quæ de muscâ elephantum facit, & me ponit in orchestrâ, cum ne quidem sedeam in popularibus. Interim non incurvabo cervicem jam senex, sed contra erectior ibo, uti constet toti orbi, me ipsum me resculasque meas ferè universas impendisse studio literarum, conscientie unius causâ, non honorum, non opum: cum à nullo unquam ullo adfectus fuerim honorario; & heic consequar, quid? alimenta carceris: quod non dico exprobrandi causâ: nancisci enim possem plura, si peterem: sed sum tam superbiæ humilitatis, uti arbitrer satis eum petere, qui benè servit. Accingo me modò ad tertiam *Florilegii* partem; non intermissurus interim magnum illud opus *Politicum*, quod exorsus sum in Livio & Tacito. Quod si vobis placuerit, affectu non effectû, voluntate non facultate adsecutus sum quod debui. At tu, mi Domine, licet sexagenarius, perge porro felici auspicio, & repræsentâ nobis ævum *Elizabethum*. Ut nonnulli intercurrent navi; quid tum? nemo fuit unquam ab omni parte beatus, & optimè cum eo agitur, vitiis qui minimis urgetur. De *Cambro-Britannici* plurimum te amo, mi Domine, plus etiam debeo. Etsi enim ea adsecutus non sum, tam obligor illo tuo animo, quam si nactus. Nec enim exitu obligamur sed voluntate, quam in te agnosco fraternam, imo paternam. Eam porro, uti perseveres, non rogo, ne videar nature tuæ bonitati injurius nimium in me pronæ. Vale igitur & salve, flos Britannie tuæ. Scribebam *Francfurti* 21 Septemb. 1611. -raptissimè.

XCVII.

Nobilissimo & literatissimo Camdenu Claudius Jobertius S.

Dicam liberè mi Camdene, *ἀντὶς ἀκρίβειαν & ἁριστεῖαν & θέαν*, tam verè & gravitèr quidquid est Angliæ Historiæ enodasti, ut te antiquiores pudere debeat, tot ab illis aut non agnita aut omissa. Certè quoties eam perlego, & perlegisse millies multum juvit, toties diligentiam tuam demiror, & potentioris ingenii magnitudinem;

S

non

non quod hic juvet *aperire negotium*, sed quia mei planè genii est laudatissima quæque admirari & laudare, eo maxime, quia Patavino quondam in otio non semel tecum convixi, & Lunellum apud nostrum simul & sæpius de re literariâ & literatis collocuti sumus: quod ut sæpius per literas faciamus, obnixè expostulo, meque censeas tui medullitis amantissimum. Vale. *Divisione Burgundiorum* v. Kal. Febr. cio. dc. xii.

 XCVIII.

Gul. Camdeno Janus Gruterus S. P.

SI modo optare cui licet, quo ipsemet caret. Sum enim nunc funestus maxime à morte obloquentissimæ conjugis, quicum solummodo vixi menses, cheu! quatuor. Itaque vides, qualis iterum instet studiis meis vastities. Sed humana ferenda humanitùs. Pro *inscriptione Cambro-Britannicâ* plurimas tibi ago habeoque gratias. Ut rem Francfurtanam video procedere inter Magistratum & cives, etiam tota hieme feriabantur prela Typographica. Itaque de opere illo nostro magno polliceri nihil possum: præcipuè cum Bibliopolæ omnes conquerantur de frigore hominum circa literas & literatos. D. *Savilii Chrystofforum* avidè omnes expectamus, imprimis ego. Ipsi à me officiosam salutem urî nuncios velim, dummodo mei adhuc existimas memorem. Nam ex quo librariis ejus ea Heidelbergæ præstiti, quæ potui, quæ debui, nihil ab eodem recepi, non literarum aliquid, ne quidem salutis. Bongarsii notæ & pars altera operis sacri planè, ut cum Plauto loquar, decollarunt. In eo amisi ut amicum veterrimum, ita certissimum: in ejus locum, quem constituam hac seculi vanitate, invenio neminem: itaque ei perpetuò erit vacuum in corde meo. Freherus *Palatinis suis & Germanicis* adhuc incumbit, & te salutat. Tu quoque & à me amicitias salve, virorum præstantissime, & nisi grave est, salutes meas similiter communica D. Wottono, D. Cottono, D. Eaton, D. Thompsono, imò & D. Overalllo, quem in audio Londini agere in S. Pauli. *Florilogii* partem hanc tertiam urî aequi bonique consulas, ne rogo quidem; adeo benignior es in mea omnia. Scrib. verè extemplo die xx. Septemb. cio. dc. xii. *Francfurti*.

XCIX. Jac.

XCIX.

Jac. Aug. Thuanus *V. C.* Gul. Camdeno *S. D.*

Quod serius ad tuas respondeam, noli succensere. D. Casaubonum, ut me apud te excusaret, semel atque iterum per literas rogavi, occasionem scilicet opperiens, quā tibi per otium pro literis amantissimis & studio erga me tuo gratias agerem. Molestiam negotiorum ego naturā meā semper averſatus sum, nescio quo fato, cum minus volebam, ab his abreptus, quæ me plerumque officii oblivisci, aut tardius sive segnids in eo versari cogunt. Alacritatem illam pristinam in persequendā Historiā nostrā, de quā letari te dicis, multa, quæ ab eo tempore inciderunt, valde imminuerunt; sparsi de me à me meoque ingenio alieni apud vos rumores, & agitata super eā re consilia, quæ benevolum antea optimi Principis vestri erga me animum non parum labefactarunt, tum quod ipse extremis tuis addis. His accessit: nunquam non mihi deplorandus viri amplissimi Georgii Carew immaturus obitus, cujus in amicitia, cum magnum ornamentum & ad ea quæ parabam non parvum subsidium, tum ad removendas calumnias summum mihi in Aulā vestrā præsidium repositum putabam. A D. Votono, Ex-legato apud Venetos vestro, etiam adjumenti me aliquid habiturum sperabam. Ante sexennium meo hortatu R. P. Paulus Venetus diffidii illius inter Pontificem & ferocissimam Remp. cujus ipse magna pars fuit, narrationem contexuerat ad me transmittendam, cujus quia exemplum D. Votono Venetiis dederat, causatus itineris periculum, illud ut mihi communicaret, eum per literas rogaverat: quibus & meas junxeram, sed irritō successu: nam post longas protelationes D. Casaubonus, qui ei literas reddiderat, nullum aliud ab ipso responsum tulit, (nam illi ad me rescribere non vacavit) quam se idem opus moliri. Quod si verum est, benè vortat; exspectabimus id ab eo commune beneficium. Ad commentarios D. Cottoni quod attinet, scito duabus vicibus eos ad me jussu serenissimi Regis missos, qui res vestras pertexunt usque ad annum præteriti seculi LXXXII: nam reliqua usque ad excessum *μεγαλειότητος σου βασιλείας*, quorum is, qui mihi ultimam partem attulit, spem certam fecerat, quodque unice cupiebam, ad me missa non

sunt. In iis te præcipuam partem vindicare tunc nesciebam, & habeo gratias pro tam honorificâ in eâ te in me voluntate, quæ utinam suum sortita esset effectum, neque ex occasione, quam scribis, mutasset. Interim iis usus sum, & pleraque in jam editis ex illis supplevi, multa correxi, & ad annos suos revocavi; sicuti ex proximâ editione apparebit; in iis, quæ supersunt, idem factururus, si à D. Cottono commendatione tuâ impetrare possum, ut eodem candore, quo superiora, mecum illa communicare non gravetur. Auget desiderium, quod nunc sciam eâ te profecta esse, hoc est, fide certâ & accuratâ diligentia scripta, ut ut male à librario descripta: quod te observasse dicis, & ego itidem notavi; sed ita ut non Auctori, quem tunc ignorabam, aut alium putabam, id imputandum existimarem. Reliquum est, ut te iterum rogem, ut me excusatum habeas, si tam tardè ad tuas rescripserim, tibi que sic persuadeas, neminem humanitate tuâ illâ obviâ te demereri potuisse, qui tantæ gratiæ memoriam religiosius colat, & libentius, si facultas suppeteret, beneficium pari sit beneficio repensurus. Vale dilectum caput, & me in opere suscepto quantum potes juva. E *Villabonio* nostro per ferias Paschales rebus prolatis A. C. cio. ix. xiii.

C.

Janus Gruterus G. Camdeno.

NON imitabor exemplum tuum, Virorum amicissime, qui tot cives tuos ad nos permisisti absque ullo tuo epistolio. Arbitrabar enim inter tot unum alterumque futurum, quem mihi commendares, eoque haberem materiam ostendendi quanti tua imperia ac desideria faciam. Sanè nihil mihi accidere potuisset jucundius, quàm aliquem alloqui amplectique, qui probaretur Camdeno, flori illi indelibato optimorum virorum. Si quæris quo solatio viduitatem sustineam, recepi in me editionem *Ciceronis Guilielmi*: quid de eo sperare debeat Respublica literaria, colligatis licet ex Thuani hystoriâ fine anni 1585. Haud tamen incidit meas in manus liber ille, quem ipse præparasse videbatur ad prelum: sed is, in quo enotavit variantes variarum Bibliothecarum lectiones: adeo ut ipsius ingenio iudicioque uti frui nequeam, sed solummodo labore. Quo ipso vides, quantum

quantum negotii susceperim, & quam sim laboraturus in Charybdi tempestuosa. Verum cum natus sim asinus, semper seram oportet citellas, & in quo opere desinam honorificentius quam *Tulliano*? Nullus igitur dubito, quin jam nunc vota facias pro valetudine mea. Prodire debebat proximo autumno *Florilegii* pars IV. sed noluit Typographus, qui me verbis lachravavit: verum vere proximo junctum edetur cum parte V. sive vixero, sive non. Jam enim omnia sunt perfecta; si modo perfectum dici potest res rudis & minime deasfiata. Sed hoc alius curet, mihi satis est eruisse à latebris tot gemmas tamdiu sepultas. Tu quoque Vir & Amice eximie, ut historiz, cui jam incumbis, diu diuque sanus validusque superesse possis, vota facio ad divinam providentiam. Scribebam 24 Julii 1613. *Heidelbergæ.*

CI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

S. P. Virorum optime. Libens manum tuam agnovi, quâ certior fierem de valetudine tuâ: nam quod nihil tui secum adferrent Administri Principis aut nostri aut tuæ, ambiguum me reddebât: tanto quidem magis, quod nemo nostrorum te allocutus fuisset, magno suo, uti ego cenleo, pudore ac dedecore, infedisse tot menses Britanniam, neque consuluisse ejus oraculum unicum, non adspexisse ejus astrum primum? Aggregassem me eidem comitatui, nisi paulo ante uxor mihi ante IV. menses prius ducta obiisset. Ergo in luctu constitutus, facio quod solitus sum, ac literis me involvi: nuncque aded incumbo editioni *Cicconis Jani-Gulielmi*, de quâ quid sperare habeatis, videbitis ex Thuani historiâ sine anni LXXXV. Non incidi quidem in opus illud adornatum editioni, quod vidit Præses ille, sed in id, ad cujus margines exstant variantes omnes MSS. lectiones, ex quibus editionem illam concinnarat. Vides quale & quantum opus habeam præ manibus, vastum scilicet ac longinquum. Requiro igitur vota tua pro sanitate constanti. Si tu quoque, mi Domine, loca habes, quæ Auctori illi honestamento esse possent, candidus imperti. Quin imo si in Britannia tales esse putas, excita obsecro: fiet id non sine eorum mentione honorificâ. Gaudeo te saltem capi

Florilegio

Florilegio nostro : hic nullus adficitur : itaque non possum impetrare à Typographo, ut excudat partem IV. & ultimam. Pro *Usserii* libro multum tibi debeo. Antidorum nullum occurret ante editum *Ciceronem*. D. *Savillii* salutes meis ubertim remuneror. Nondum vidi *Chrysostomum* ejus, quamvis præsto sit inter sarcinas Principales. Eum ab eodem turpe sit expectare, cum tanti sit pretij. Vale & salve, vir excellentissime, & per occasionem D. Wottono, D. Cottono salutem. *Franeofurti* verè extemplo 20 Septemb. 1613.

Tuus totus,

J. Gruterus.

CII.

Viro clarissimo & doctissimo, D. Gul. Camdeno M. F.
Limerius S. P.

RUS profecto à D. Bellocæo communi nostro misit mihi literæ tuæ, V. C. & doctissime, quas cò lubentius admisi, quod claro tuo nomine insignitæ, candoris & benevolentie jam olim tuæ, mihi præfenti testatæ, absenti fidem faciunt. O humanitatem ! non enim negem, V. Cl. à tanto tantillus literas elicere vix speraveram : quid enim pro gemmis tuis nisi vitrum, pro auro præter plumbum rependam ? Quicquid sit tamen, si non in doctrinâ & eruditione, (in quibus tu mihi summus inter summos) certè qui in amicitia paria tecum faciat, Limerium habebis : & hoc (ò si detur recipia !) verbis meis coram ipsâ fide lubens testor. Cæterum rerum vestrarum quod me ex epistola tuâ abundè participem volueris, archiori vinculo me tibi devinciisti ; & merito vobis est, quod invideamus nos Franci ; dum enim nuptiis Aula vestra & festis gaudiis perstrepat, nos hic belli metus, & quod abominor, non vanus exagitat. Magnates nostri (jam audiisti) in causâ, qui rerum nunc - statum emendare præ se ferunt. Sed apage mihi medicos illos, quorum remedia morbos exasperant, non tollunt. Id misera plebs, nata Principum peccata luere, jam plectitur :

plectitur: Campania enim, nondum in bello, tanquam in bello à copiis Regiis (multa millia jam sub signis) misere devastata, præteritorum bellorum memoriam & faciem renovat. Interea de rebus tranquillandis multus sermo, & conventus in Sueffionibus nunc indictus, quo Regina Cardinalem de Joyeuse, Ducem Ventadurii, Bossissium olim apud vos à nostro Rege Legatum, Jac. Thuanum, Janninum, pacis omnes amantissimos & cordatissimos viros allegavit, qui cum Principibus unitis (sic eos vocitant) de rebus controversis agant. Querelarum causas prætexunt illi nuptias Regis imminutas, se, quorum jus est & interest, ab rerum administratione remotos: nec nisi duobus aut tribus ad summam Arbitris secretiora consilia agitari & concludi. Quibus malis ut medicina fiat, Comititia convocari more majorum, & interim Regis nuptias, donec an è Rep. sint amplius consulatur, protrahi volunt; quin quod caput est, Consilium Regi novum institui, quo præcipue Principi Condæo suus locus & dignatio restituantur. Illa quidem primâ specie non iniqua in bonum Regni vertere possunt, nisi quod utrinque exacerbari animi nihil boni portendunt. Provinciæ omnes tamen, civitates, oppida, plebs adhuc in officio; nec facile in partes trahentur. Sic & animati nostri Protestantes, magnum rei momentum addituri, quoquo se vertant, nec à pace dimovebuntur, si clementer, ut hactenus, cum illis agatur. In Britannia quædam oppida Ducem Vindocinuum Provinciæ illius Prætozem interceptisse rumor est, sed adhuc *à Nono*, & inter illa Blavetum manire totius illius oræ maritime commodissimum portum. Certè jam est, quorum pomitèat in laxiori custodia juvenem esserum habuisse, quem non exacerbatum aut saltem arctius detentum oportuit. Recip. nostræ statûs hic summam habes, quem meliorem Deus opt. max. votis & conjunctione bonorum omnium faxit, & te V. Cl. æternum mihi servet. Ruri nostro xx. ab urbe lapide, Non. Aprilis. 1614. stilo nostrate, I. Gregoriano.

CIL

D. Jacobus Usserius G. Camdeno.

Worthy Sir,

THis Gentleman, Mr. John Bicereton, (a kinsman of mine) having occasion to repair unto the Court, hath earnestly intreated me to bring him acquainted with your self. He is an antient Scholar, descended of a good house, and one that hath carried himself honestly in the whole course of his life. I know your disposition to be such, that men of his quality without any great suit may find easie access unto you; (which gentleness and sweet nature is none of the least ornaments wherewith God hath endued you) yet I pray let him understand, that he is somewhat the more welcom unto you, because he hath been recommended from one, who (I dare say it) doth as much love and honour you, as any in your own Countrey whatsoever. And if I might presume to be so troublesome unto you, I would request you to send back with him some animadversions upon my treatise *de Christianarum Ecclesiarum successione & statu*: together with any thing that may give further illustration to the things there set down, or the *history of Wicliffe's followers*; whereof I am to intréat in the next part. Nothing would more please me, than to be informed by my friends where I have done amiss: for of mine adversaries I am assured I shall hear of it with reproachful outcries. Yet by God's mercy I trust even they shall find me so ingenuous, that where I can be justly reprovéd, there will I be ready to acknowledge and amend mine error.

I know it will be accounted a great disgrace unto the work, that forbearing (as much as might be) mine own style, I have set down the words of mine Authors in that barbarous kind of speech, which in their age was esteemed very elegant. But I could not help it: my Lord of *Canterbury* would have it so, that by that means all occasion of quarrelling might be taken from the Adversary. And in very truth, where the matter is meerly Historical, and the dispute of that nature, where I have no liberty to use mine own invention, but simply to produce what I find delivered by them that went before me, (as in
this

this argument it fell out to be my case) I do not see how the matter would be better carried otherwise; and herein I am right of *Velferns* his judgment. *Ne ego tam delicatus nunquam fui, ut ut de cetero ab aliquâ orationis munditiâ non abborred, ut Scriptores historia vetustos, incorruptos & borridos, adde etiam barbaros, politis aliis nuperis, qui cum à verbis discessum ad res ventum est, priores illos sequi necesse habent, postposuerim; frequentibus nimirum exemplis doctus, id presentissimo veritatis periculo fieri.*

I have been as careful as possibly I could in viewing the places of Authors by me alleged, and, as much as might be, would trust no man's eyes but mine own. Yet in some Manuscripts, which were to be had only beyond seas, I have been forced to give credit unto others: and by that means in one place of my book a great error hath been committed. Pag. 28, & 29. I cited two testimonies out of *Hincmarus Rhemenfis* upon the credit of *Goldastus*, (as you may see there noted) thinking verily, that he had seen the MS. copy. But since I have found, that he followed *Illyricus in catalogo testium veritatis*: and so in the latter testimony (pag. 29.) took those to be the words of *Hincmarus*, which are indeed the words of *Illyricus* himself, continuing the narration of his Author. Wherein tho I have freed mine own credit, in declaring whence I had my allegation; and the mistake was such, that the most vigilant writer that is might have been deceived in: yet I doubt not but I shall have *Graef* come upon me with open mouth, and charge me with notorious falsification, if I do not prevent him (as I hope I shall) by amending the fault my self.

You told me once, that you had seen somewhere *Epistles to the Monks of Glasterbury*, attributed to *S. Patrick*: which if by any means you could help me unto, it might be an inducement unto me to publish *Magno Patricio adscripta opuscula*: for I have been somewhat curious in gathering together treatises, whether truly or falsely, fathered upon him.

You see how bold I make with you: but I know you will accept any thing in good worth from

From my house in
Dublin this 28th of
April 1614.

Your entire and hearty friend,

James Usher.

CIV.

V. Cl. & eruditissimo, & amico mihi semper colendissimo,
D. Guil. Camdeno, M. F. Limerius s. dico.

Scripsi ad te ante meum V. Cl. sed cum ego huc me negotiationum
causâ contulissim, & scribendi segetem Resp. subministraret, id à
te amicitie nostrae existimavi, si paucula haec iterum ad te. Pacem in-
ter R. R. & Magnates nostros diu est cum audivisti, leges legisti, Co-
mitia regni in X. Septembribus, apud Senonum urbem indicta, Regis
nuptias, donec major annis de se ipse staret, prolatas. Sed audi qua
iterum nos moleum turbent. Pictaviensium animi cum in diversa
traherentur, & nonnulli ex illis, Episcopus maxime, Regis partes,
quidam Principis sequerentur, supervenit, quae illos conciliare debu-
it, renata tranquillitas. Verum cum Pictavium quendam ex suis la
Trie nomine Princeps Condreus allegasset cum literis ad civitatem
ipsam, quae suam erga cives benevolentiam exponeret, ita male ab
Episcopo, & qui ab Episcopo stabant, la Trie acceptus fuit, ut gra-
viter vulneratus, & uno ex comitibus ejus occiso in Majoris aedes
se receperit. Quae cum agere Principem haberent, & exiguo comitatu
rem resciscendi & amicum liberandi animo Pictavium ingredi statue-
ret, non fuit admissus. Excanduit exinde nobilissimus Princeps, &
ab Regina, ut tantam injuriam & seditiosos ulcisceretur, efflagitavit.
Proinde in quendam San-Georgium Episcopi ex sorore nepotem, pro-
divitem virum, cum tanti mali causam praetextens, sibi ut animad-
vertere liceret, cuique petiit. Itaque San-Georgium, cum in quoddam
castellum suum se recepisset, adgredi Princeps omnino decrevit. San-
Georgius clam fugâ sibi consuluit. Princeps castellum expugnavit,
devastavit. Nunc cum ego haec scriberem, adfuit nuncius à San-
Germano, ubi nunc diverteat Regina, qui dicit certo certius bellum
adversus Principem conclusum: sed vix est, ut illa certa esse adhuc
credam. Deus opt. maxime miserere nobis. Adversus Francisci
Suarez Jesuitæ librum, quod latum est, Senatusconsultum mitto ecce
tibi, incredibili bonorum omnium & Senatus hujus consensu natum,
quod eo magis miror, quod pedibus & manibus quod aiunt optimi
Jesuitæ, ne promulgaretur, intercesserint. Sed bonorum sententia
obtinuit.

CVI.

*Amplissimo Viri, D. Gulielmo Camdeno, Janus Gruterus
S. P.*

NON frustra quæris, ut valeam, Camdene optime; vero enim pretio æstimas labores meos, scisque longè esse ærumnosiore quam vulgus autumat: ideoque ob molem quasi calamitatum mihi ultro accitarum, quotidianis expositum morborum periculis: sed Deo laus, adhuc valeo. Ita quippe incumbo Tulliano pistrino, ut colla subinde subducam jugo: & alioquin quotidie me recreo in hortis suburbanis, ubi & habeo domicilium. Imo ut noris quàm altum adhuc longumque spirem, ædifico jam modo porticum pedes XL excipiendis saluatoribus meis. Casauboni obitum juxta tecum doleo: tanto quidem magis, quod juvenes, qui in morientium loca succrescunt omnes ferè sint notæ deterioris. Hac æstate etiam amisimus & Freherum & Velferum, duo Germaniæ sidera magnitudinis primæ. Cum oculos animi circumfero, neminem ferè habeo superstitem amicum me seniore nisi te, charum Musis ac Gratiis caput, ac Vulcanium, itemque Ubbonem Emmium: nam Thuanus, Hæschelius, Gentilis, ejusdem ferè mecum sunt ætatis. Quare quanto rarior es amicus, mi Domine, tanto jure etiam mihi es erisque charior: ut autem diu sis, vota facio ad divinam providentiam. Nomen Nebulonis, qui in Thuanum scripsit, ignoro, sed est procul dubio aliquis ex eâ chorte, quam tangis. Vidi Prætoris Parisiensis programma, quo libellus ille proscribitur tanquam famosus: non male, sed tanto magis legetur. Nec est, quod ideo tu absterrearis ab edendis divæ Elizabethæ gestis: es enim auctor ad illam rem unicus, si que tu ei defueris, nemo erit, qui tibi succedat. Viventes magis amamus honoramusque quàm morte functos. Typographum tibi destinavi Wechelianos hæredes, Aubrios nomine, qui vel totum vel per partes edent, quæ eis submiseris. Spondeo ipsorum nomine. Sed meo judicio prius publicabis, quæ non tanguit illud ulcus, quod nosti, & inoffensis oculis à vestratibus omnibus legi audirique queant: etiam à nostris. Nam & infamia quoque ad hanc domum jam spectat.

spectat. Utinam firmâ sis valetudine, ex animi mei, hoc est, tui sententiâ, dum totum illud opus deducas ad exodium. Votis tibi nec ego nec boni deerrunt. Vive igitur ac salve, vir rarissime, animoque meo acceptissime. Scribebam 22 Septembris 1614. *Heidelberge.*

Ut specimen tibi dem Ciceronis futuri, videsis quæso libri III. de Officiis finem: *quid tertium? vivere*: ita passim editur, at Palatinus optimus: *quid tertium? malè pascere*, quod ipsa est, *veritas*: alluditque, imo vero disertè respicit ad istum locum Columellæ libro VI. præfatione. Communica quæso hanc emendationem cum amicis communibus, viris longè honoratissimis, ubi te fortè invisent, D. Cotteno, D. Wottono, D. Savilio, ad quem ecce ab Hæschelio literas, D. Overallio, D. Barlaio, D. Aitonio, quos perofficiosè saluto. Valet Procres reipublicæ literariæ longum longum.

CVII.

D. Guil. Camdeno Franc. Sweertius S. D.

E*Pigrammata Oweni & Iconem Barclaii* accepi: quid dicam? gratias ago immortales pro re mortali. Certè doctissimum est Barclaii scriptum, & ita mecum sentiunt, quibus est mica iudicii. Habes hic *Heriberti Rosweydi* librum contra *Casaubonum*; item *Franciscum Monceanum de Ecclesia Anglicana inenarrabilis Regiæ*. Sunt sub prælo *Iusti Lipsii flores*: specimen hinc vides, exemplar habebis inter primos. Vale, vir doctissime, & Sweertium ama, qui te æternum. D. Miræus salutem adscribi voluit, ut & bonus P. And. Schottus. *Antuerpiæ* xxii. Octob. cl. lxx. xiv. Hæc scripsi pede stans in uno, accinctus itineri *Bruxellensi*, quò vocatus sum ab Archiduce.

CVIII.

V. Cl. & eruditissimo D. Guil. Camdeno, amico suo observandissimo M. F. Limerius S.

Ultimæ tuæ, V. C. 23 Novembr. datæ, silentii tui causam aperiant, & amorem erga me tuum eundem, quem semper existimavi, assatim exerunt. Id unum remordet, paria non præstare. Quis enim sum, quem sic amantè amplexeris, ad quem sic humanè scribas, tu tuæ Britannicæ lumen, tu rei vestræ literariæ decus? Sed quod in me erit tamen, quod ad amicitiam nostram fovendam, id pro virili præstiturum planissimè recipio. Quod vero quid rerum apud nos agatur scire aveas, V. C. id jamdudum tu à me, nisi negotia me hos duos integros menses Latetiâ absentem habuissent, idque cur feris tuis responderim, præcipuam causam scito. Interea tot turbellæ, tot Aulici & incerti animorum motus, ut quid potissimum scriberem non esset ad manum: quæ omnia cum jam rumor ad te pertulerit, paucis tantum percurrere juvabit.

Cum inter cætera, capita de fidelitate Regibus præstandâ in acta referri oportere, quæ Regum vita in posterum facta tectaque adversus Regicidas haberetur, & contra quam in Reges & regna temporalem potestatem usurpat Pontifex Romanus, prospiceretur, relatum à populo foret, intercessit Clerus, & de suo corpore quosdam ad Nobiles & Populum allegavit, & inter illos Petronium Cardinalem, qui apud utrumque tres horas integras pro Papæ utriusque potestate concionaris, tandem conclusit, se ceterosque Episcopos, (nonnulli etiam ab eo dissiderunt) potius martyrium quàm capitis sui Romani potestatem & jus minutum iri passuros. Quæ cum hæc Ordines agitari audisset Senatus Parliensis, Senatusconsulto suo præcedenti sua omnia SC. quæ adversus Bellarminum, Marianum, Becanum, Suarez sanciverat, iterum sancivit, & publicanda in omnibus suæ jurisdictionis locis edixit. Quod factum cum accepissent Ordines, Clerum præcipuè pessime habuit, Senatum se rebus inter Ordines solos agitando immiscere; & super hoc, qui apud Regem exposcularent, quosdam delegare. Res verò in consilium Regis relata variè ani-

mos affectu. Fuerunt enim (& inter illos Princeps Condens) qui pro Populo adversus Clerum manifestè starent; fuerunt etiam, qui pro Clero adversus Populum. Tandem verò post multa ultro citroque allegata, in hæc verba conclusum est, Regem rem integram ad suam personam evocare, & Ordinibus omnino illà questione interdicere: missusque tandem ad Populum, qui nomine Regis articulum illum de suis acris rescindere juberet. Habes hic paucis, quæ de *juramento fidelitatis* vobis nuntiata. Ceterum rumor de Regis nostri nuptiis propediem celebrandis increbuit, quas cum nimium festinas dixisset D. de Villeroi, & procrastinandas adhuc obtenderet, ita malè acceptus ab Regina, Marchione Anchorano, ejusque fuscâ uxore fuit, ut penes sibi suas habere jussus, nonnihil ab rerum administratione remotus fuisset. Hæc in nostris rebus solennia. Nunc tu, vir prudentissime, quæ in salo jactemur, & quam Gallia non amplius Gallia, dijudica. Vulp. & inquisitiones, si non limatiores, à me literas expecta. Hæc pendè festinanti. *Lutet. Paris. viii. Kal. Febr. 1615.*

CIX.

Gaspar Dornavius G. Camdeno.

Generose & Clarissime D. Camdene, fautor plurimum colende, Non ita sum animatus, ut quos mihi virtus conjunxerit ac necessitudo, in eos amor meus intepefcat & observantia. Atque hujus quidem velius esse indicium tibi ac pignus hoc epistolum; quod ultra maris terminos constantiam meam repræsentet quatuor obliget. Sat autem scio perinde te meci esse memorem: & signum evidens opinionis meæ capio, quod erudum meum Epigramma, nullâ venere excultum, sæcularis in eorum numerum, quorum amico plausu *Britannia* tua ornata sit. Submitto porro tibi unum atque alterum ingenii mei foras: quem ut benigno vultu excipias etiam atque etiam rogo: paulo post missurus *Mennium Agrippam* meum, qui nunc sub pælo; exhibiturus perpetuam quandam comparationem corporis humani cum republicâ, & si quid præterea ex ingenii nostri officinâ prodire poterit. Scripta est atque etiam typis excipienda ab ingeniosissimo *Bartholæo Nestor Ingeniorum* meo, cujus exemplar.

plur ad manus pervenit meas, sed duobus locis mutilum, pagellis aliquot per incuriam Amanuensis amissis. Te verò vehementer rogo, & per communes gratias, quanquam ex tibi sunt amiciores, ut vel integrum exemplar mihi mistas, vel si speratum hoc beneficium impetrare nequeo, describi cures, quæ desidero, capitum videlicet elenchum usque ad ipsum textum: deinde quæcunque à paginâ 352. sequuntur: omnia quippe defunt. Ero vicissim in eo, ut, quâ potero ratione, gratus in te atque officiosus esse queam; utinam etiam in Barclaium, virum excellentissimum, cui si mereor studia mea commendabis. Deus pro salute vestra & totius Regni invigilet tam lubricâ tempestate, quæ nescio quid communi nostræ patriæ portendere videtur.

Exspectant Bohemi, promissa à Cæsare atque etiam indicta celebrari Comitia cum Provinciis Unitis: Interea miles, eques, pedes conscribitur hinc inde in Austriâ & Bohemiâ, Cæsaris quidem nomine, sed Hispano stipendia soluturo: id enim manifestè prætenditur. Sed Domini est salus, & super populum suum benedictio: cuius muneribus tutelaribus te plurimum commendo. Vale. *Gorliei in Lusatiis* v. Maii. An. cio. dco. xv.

Tui observantissimus,

Caesar Domavius.

CX.

Andreas Velleius G. Camdeno.

VENIT ad vos filius meus hic Severinus Andreas, qui ut incolomis te, mi optime Camdene, salvum atque incolumem reperiat, Deum ardentè rogo. Nomen ac studia mea tibi nota esse ex crebrâ relatione viri illustris memoriæ Danielis Rogerii comperi ex primo tux *Britannia* partu, cui me infenuisse dignatus es. Et certe ut eum partum in manus meas recepi, ardentissimo perlegi desiderio, atque inde memorabilia multa enotavi. Habui enim in percurrendo obvia, quorum te statim monuissim in proemio ærum Orcadicarum, quarum te documentis destitutum statim cognovi: sed partim pudor, partim occupationum moles me retraxit: Verum in his te filius meus

meus abunde instruet, & ego te aliàs monebo, ubi postremam tuam video Britanniam, quam filius remittat.

Interim non dubito, ubi mores & ingenium hujus exploraveris, quin prompto ac benevolo animo eum in Aulâ & apud Primotes regni promoveas, pro tuâ auctoritate, quâ plurimum apud omnes bonos vales. Quid pluribus à te contenderem, si ullum de tuâ humanitate in me hæeret dubium. Deum toto pectore oro, ut te quàm diutissimè conservet saluum in nominis sui & patriæ tuæ laudem. Amen.

Ripis Phrudusiorum 13 Junii A. C. 1615.

T. T.

• Andreas Severinus Velleius.

CXI.

Jac. Aug. Thuanus *V. Cl. Gul. Camdeno S. D.*

Litteræ tuæ xi. mensis proximè præcedentis datæ, quas loquaces dicis, perbreves mihi visæ sunt; aded elegantes & candoris ac verè generosi spiritus plenæ me legendo inexplibili gaudio perfuderunt, atque insuper consolatione, sed non eâ, quâ fruuntur illi, qui eminus in alto mari jactatas naves ipsi in tuto collocati conspiciantur, qui non tam læstantur labore aliorum, quam se extra periculum positos esse magnâ cum voluptate sentiunt. Nam nos in eodem luctamur *Ægeô*; eadem nos maligna astra aspiciunt; iidem æstus, eadem procellæ susque deque in scopulos & brevia impellunt. Quid igitur me solatur? quod videlicet de miseris dici solet, iis pro solatio esse, in calamitatibus socios & pares habere: quanquam quo minus te move miserum existimem, prohibent gravia, & ad externas injurias propulsandas, seu ferendas ex veris sapientiæ præceptis petita præsidia, quibus animum ad constantiam obfirmas. Quam eandem constantiam olim in *Job* expressi, & mihi jam tum, quæ ab ingrati & infesti sæculi malignitate impenderent, animo providens, adversus inopportunos è fimetis quæ dicis scaturientium vesparum aculeos seposui, ut ejus beneficio aliquando uti possem. Nunc tempus venit, ut uterque nostrum eâ strenuè utamur, & contempriu contumelias

illitas ulciscamur, ad posteritatem ultro provocantes, ad quam potius quam ad præsens seculum semper respexerunt, quicumque graviter & cum publicâ utilitate inscribendam Historiâ laborarunt. Perge ergo & communis aëtri salutarem aspectum pro solatio mecum accipe, quod ita Deo placuit, ut eadem cœli facies utriusque natalem quamvis diversis annis temperaverit. Quæ sequuntur ad Elisabethæ ^{matris} obitum, ut reliquæ, quæ ad me misisti, fac brevi à te habeamus, & si fieri potest, etiam serenissimi & optimi vestri Principis initia usque ad annum hujus seculi X^o quo nobis ereptus Henricus magnus: nam ad eum usque annum decrevi, si Deus vitam & otium dederit, Annales nostros, quos intermiseram, superstitute illo minime ultra perrecturus, continuatâ narratione persequi, ut cui Viro tantum Christianus orbis debuit, etiam mortuo justa persolvantur. Ad quæ non parum vestra me juvabunt, quod & cum rebus nostris conjuncta & ad universâ Historiæ ornamētum ea summo perè pertineant. Scio te minime ab his cessare, & diligentia tuâ effici, ne rerum apud vos gestarum memoria intercidat, quæ si lucem publicam aspicere nondum sinet is, qui jubere potest, at potes ea cum amicis communicare, ad gloriam ipsius eadem fide universo operi inferenda; quod ut facere velis, enixe te rogo. Vale & viriliter age, ac me ama.

Latetiz Parisiorum Nonis Vtilibus cia. dñc. xv.

CXII.

J. Bellocius G. Camdeno.

SIR,

I Do not know for what merit in my self, or desert toward you, if you should have held me worthy of so worthy a present, as that which you have been pleased to bestow upon me, of your own exquisite working. For as I find my self utterly destitute of any such mark, so I am sure you could never find it in me, but by the character of your own favour and election, which has so much honoured me, as to make me partaker, with your worthiest friends, of one of the best tokens of your good opinion. For the which, Sir, I have nothing to return you with my most

most affectionate thanks, but the very heart and affection which does deliver them; which being long since, the unknown, devoted to your merit and reputation, is now by this kind and liberal communication of your favour purchased particularly to your person. And so I must entreat you to believe, and to dispose of me. My judgment is too low to reach to the height and merit of your book, and to contribute any part of the commendation which it deserveth. That office I must leave to the President *de Thou*, (from whom you shall herewith receive a letter in answer of your gift) and to such other learned and judicious friends of yours, who may by the exquisiteness and authority of their judgments afford you that honour which is due unto your work. For my part, I can only clap hands with them, and acknowledge my self, which I will ever thankfully do, for this particular testimony of your favour,

From Paris the
12 of July 1615.

Your obliged and most affectionate servant,

J. Beaulieu.

Sir, My Lord Ambassador will not fail also to thank you for his book, that you have sent him, but desireth you to forbear him a little longer, by reason of his many present distractions.

We are now here upon the Crisis of our affairs. The Queen being resolved without any further delay to set forward the next week on her journey; and the Prince of Condé on the other side has resolved, with the other Princes his associates, not to stir from these parts; who she feareth may hatch some new broils in her absence, by the assistance of those of the Religion, who are now assembled at Grenoble.

CXIII.

*V. doctissimo & observandissimo, D. Gul. Camdeno, amico
suo charissimo, M. F. Limerius S.*

Quod tibi citius de munere mihi misso gratias non dixerim, humanissime & doctissime Camdene, absentia in causâ fuit, sed absentia tot negotiis implicata, ut penè nostri ipsius meminisse negatum sit. Igitur de cessatione gratiam fac; invitiissimus enim peccavi, qui contra jus amicitiae à tanto Viro tantum munus datum haecenus non agnoverim. Itane Camdenum, quem in re literariâ terra Angliâ faciliè principem habet, unum ex vulgo literatorum tanto munere beasse? ô humanitatem! Quid etiam, quod Elisabethae vestrae omnium Principum faciliè Principis vitae primordia continet! ô nos beatos, si tu & manum in cætera porrigas. Deus bone, quæ exempla, quæ facta! Fallor si ipsius Antiquitatis variores casus Historia comprehenderit. Bene tibi, V. doctissime, qui salivam moveris; sed melius, si quo bono pede coepisti, eo pergas. Certè in hac priori parte, quam perlegi, nihil magis quàm Scotorum Reginae fatum sum miratus; aliter enim scripserant & senserant haecenus quos legi omnes: sed veritas non te latuit, cui omnia Regni acta palam & ad manum. Perge, inquam, vir doctissime, nec posteris tantum fructum, ipsique adeo Principi olim vestrae, tantum decus invideas. Illa enim si superstes, jubeat, & ut ille à solo Apelle, sic ab unico Camdeno depingi ferat. Quod ad me attinet, tanto muneri imparcem me molestissime fero: si quid tamen quod te minimè indignum judicem, participabo.

De rebus vero nostris quid scribam, apprimè ambigo. Fluctuamur incerti pacis an belli: sunt tamen, qui de hoc ægro desperent, nisi Deus ipse medicus adsit. Dum enim sibi quisque studet, non est, qui malis publicis medeatur. De R. R. versus Burdigalam profectio multis sermo, sed varius, prout quisque conjugio Hispanico aut bene aut malè vult. Profecturos tamen eos propediem autumant. Condeus interim, quanquam sæpius admonitus, Regi se comitem negat, priusquam Ordinibus satisfiat, & Consilium reformetur. Quod quoddam sic malè habet, ut jamjam fremant, & læsæ Majestatis crimen

ei intentent. Inter tantos tumultus, mi Camdene, periculum est de naufragio. Qui verò ad Gratianopolim Protestantes convenerunt, si se de compacto Principi jungant, ingens momentum addant, nec dubium est, quin malè tunc cum conjugio Hispanico futurum sit. Sed adhuc deliberant. Hæc in rebus nostris quæ novi omnia, quæ sigillatim enarrare nec tutum nec pro honore Gentis. Vale colendissime & doctissime Domine, & me amore tuo semper, ut facis, beatum habe.

Cum ego hæc exarâram, consilium de rebus inter R. R. & Condæum componendis heri habitum nunciatum, ubi nisi quatuor armis agendum censuere, & quatuordecim, inter quos dux Guisius, pacem quovis bello potiozem, Condæumque audiendum senserunt. Iterum vale. xiv. Kal. Sept. 1615.

R. R. hodiè Lutetiâ discesserunt, tandemque ferro flammaque agendum potius quàm à conjugio incepto recedendum optimi Consiliarii obtinuerunt. Quò vero res deveniat, Deus videbit.

CXIV.

J. B. Urfinus G. Camdeno.

Salve nobilissime & clarissime D. Camdene. Britannia, quam scriptis orbi reddidisti, prima jam olim mei in te adfectus causa extitit; hunc ut incoram tibi vel officioso saltem adfatu proberem, eadem, sed quam à Rege sibi ipsi tandem redditam nunc pedibus tero, invitat Britannia. Quid enim post Regium jubax majoraque illa Procerum lumina, in hoc orbe Britannico vel adspectu illustrius vel effectû vividius, atque benefica ista eruditorum sidera, quos mens coelo, fama terris consecravît? Tibi tu Camdene magis proprium hoc fecisti elogium, qui quâ pietate patriam, eâ orbem omnem meliorem tibi devinxisti: nec tam gaudet divisa non amplius toto orbe Britannia per te audire, quàm orbis penitior Britannia notitiâ per te frui. Unâ eademque operâ tu Britanniam orbi, nos, quotquot literis nomen dedimus, tibi junxisti: superest, ut præsentî nunc quoque alloquio (pro me jam verba facio) jungamur. Nimirum eruditionis tue jamdudum certo, tandem etiam humanitatem experiri libet, non.

non quod hic de ea dissidam, sed quod hinc propriam corculorum virtutem apud te quoque vel degustare adlubeat. Usipalatum, ita & mens peregrinantium diversimodè adficitur, nec tantum soli quantum ingeniorum morumque varietate delectamur, quicumque majus quid & quod supra vulgus sapiat, in peregrinationibus quaerimus. Tu quoque, Camdene clarissime, non invidabis hunc animo esurienti passum, sed potius reipsa demonstrabis, jure merito & *zelus* & humani nomen doctrinae simul morumque suavitati à Græci Latine sermonis Venere usu promiscuo esse copulatum. Id quominus cum aliquo tuo tudrumque negotiorum incommodo fiat, hisce literis earumque latore Romanorum peregrè redeuntium more imitari volui, qui adventus sui nuncios ad suos præmittabant. Itaque primum humanitatis tuae erga me beneficium erit, tempus tui conveniendi mihi indicare: cui beneficio si fortè officium meae salutationis minus respondebit, vel Cl. Paludani auctoritas, qui hunc salutandi tui honorem verbis amplissimis mihi detulit, pondus addet. Vale. Londini pridie Kal. Sept. st. Jul. cb. ix. xv.

Tui studiosissimus,

Janus Balthasar Ursinus Bayerus.

CXV.

D. G. Camdeno *V. N.* & *doctissimo* M. F. Limerius.

CUM me hic negotia oppræsserint *V. N.* & humanissime, & de propiori quasi loco verba tecum facere detur, haud æquum, si sine meis ad te literis discedam, putavi. Scripsi ante mensem, & de munere tuo gratias egi: quin quicquid rerum tum apud nos, tum àvi. R. R. ni fallor, Lutetiâ discesserant Bordigalam iter facturi, & ita festini, ut noctem nisi unam singulis hospitibus pernoctarint. Aulam nunc Pictavium habet, unde variolis detentam Regis sororem viz hoc toto mense posse discedere nunciant. Interea qui ad Gratianopolim conveniunt Protestantes, illuc bis ex suis quoddam miserunt, itidemque dux Rohanus & Rupellanorum civitas privatim allegarunt, qui junctis precibus Regis itineri remoram quasi injiciant.

Quid

Quid profecerint adhuc non in comperto: sed quod est Regni hujus fatum, ne cum surdis agatur, maxime metuunt. At Princeps & qui ejus partium copias undique colligunt, nec defunt ei maximi & strenui fautores & adjutores. Favet itidem magnam partem populus; sed nomen & veneranda semper Gallis autoritas Regia adversantur. Enimvero ut ejus progressibus obviam iretur, Diploma revivendum ad Senatum miserunt R. R. quo majestatis reum fieri & proscribi volunt Principem & qui ab illo stant: scilicet ut quem videre, ne quid detrimenti Regnum caperet, antea Senatus monuit, eundem illa ipsa molientem perditionis damnet. Eo tamen jam ventum est, ut Procurator & Advocatus Regii Catholici pedibus in R. R. ita dicam, voluntatem iverint, & nonnulli etiam Senatores suffragati sint: major tamen pars refragatur: ceteri adhuc deliberant. Quid verò futurum sit, non est quod ambigam, eò enim locordie devenimus, ut incendium hoc nisi ruius restringendum existimemus, ita ut jam nunc nos perisillo censeas. Deus meliora, & te V.N. & doctissime, sanum sospitemque servet. Vale. 23 Septemb. 1615. S. N. Rotomagi.

CXVI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

S P. Optime visorum, & ignosce, si tribus rescribo verbis optatissimis tuis. Sum Francfurti in nudinis, ubi à mille hominibus interpellor, unde centum minimum rescribendum epistolis. Bililius nullos Annales huc attulit, nedum ut ab eo exambirem exemplar tuum. Gratias tamen tibi ago immensas pro prothymia tam eximia; neque quid ei reponam invenio, nisi Ciceronem meum, qui necdum prodiit; scribò tamen ipsum pollicetur Typographus Hamburgensis. Diu est, quod isthuc adjecta rescripsi Gorlicio à Dornavio nostro: huc usque retinui, ne oneri tibi esset, si obvenisset per tabellarium: literas tamen adjectas tradidit famulus meus Alio Buxtorffii, qui erat in comitatu Legati Veneti ad Regem vestrum. Valde gratulor Reip. vestre Christiane, quod scribò manus admoveris *Animalibus Britannicis*. Tu ad eam provinciam unus & unicus, qui possit idem, quod omnes velint & optent. Itaque Deus opt. max. tibi vires

tibi vires atque mentem integrè servet, ô columen patriæ tuæ. Vale, inquam, ac salve, mi Domine, ex voto tuo, hoc est, bonorum doctorumque omnium; imprimis verò à Grutero hæc scribillante. 25. Septembris 1615.

CXVII.

D. Gulielmo Camdeno Franciscus Sweetius *S. felixque anni auspiciū precatur.*

CERTÈ non possum satis mirari literas meas ad te non pervenisse; amicè manu missas: quibus significavi me accepisse gratissimum munus, Annales rerum vestrarum regnante Elizabethâ ad annum cis. id. lxxxix. Legi & relegi; perplacuerunt, quod viderim omnia ex ingenuo veritatis studio & conscientia integrâ profecta: licet aliter judicent *fatui nova numina mundi*; apud quos Rex vestier non benè audit: relinquendi isti, & nos invicem amemus. Jam duo menses sunt, quod parens meus ætat. lxxv. abierit ad vitam meliorem: præcessit, & nos paulatim sequemur, cum Deo opt. max. visum. Amœnitates illas, vulgò Land-schappen, avidissimè te expectasse video, sed frustra: cā de se scripsi Colio nostro indicaret longitudinem, & latitudinem, & numerum; statim tuis patebo jussis. *Flores Lipsii* iterum sub prelo, sed auctiores. Vale, mi Camdene suavissime, cis. ix. xvi. vii Januarii. Salutat te ex animo bonus pater Schottus.

CXVIII.

G. Camdeno A. Schottus.

HABEBAM equidem plura in *Antonini itinerarium*, sed quæ mihi in hac *impulsu* perire, ut alia, utque Sibyllæ folia, quæ venti dissiparunt. Fuerit aliquid fortasse servasse & edidisse *Swita* diligentiam, quæ absque me esset, periisset; ut & *Steph. Pighii annales Rom.* nuper hic evulgati, & antea *q. Horatii Livini Torrentii*. Chr. Longolii

golii editio longe optima, & Simleri Basileæ: nam in Aldinâ editione folium deprehendi trajectum, ut monui præfando. Si in Regiâ sit bibliotheca equidem nescio. Scribe ad Rigaltium, vel Car. Labærum I. C. viros doctissimos Lutetiæ, vel ad amplissimum Aug. Thuanum: & fortè Heribertus Roswey suppeditare quid potest. Vale, & rem, quod facis, promove literariam, nosque ama; *Antuerpia* idibus Martii cix. inc. xvi.

CXIX.

Gulielmò Camdeno Franc. Sweertius S. D. P.

A Nnales rerum Britannicarum avidissimè hic leguntur, exemplar (quod tibi debeo) unicum in Urbe nostrâ, quod certè dolendum: rarò in meâ Bibliothecâ est, ambulat & obambulat. Quidam non infimè fortis Societatis Jesu Pater legit & perlegit, & mirum in modum laudavit. Perge pede quo coepisti, mi Camdene, æternam tibi polliceor famam. Prostant hic venales regiuncule aut amoenitates, mirâ arte elaboratæ, sex numero sunt. Pretium singularum floren. octodocim; si pretium istud displicet, non desunt hic artifices manus, quales fieri peroptas, curabimus, & pretio inferiori. Refutatur te ex animo P. Andreas Schottus, à quo hoc epistolium. Conveni similiter P. Heribertum Roswey, egregium Antiquarium & bonè doctum; dicit se habere Antonini itinerarium MS. & collata duo exemplaria. Prodeunt iterum *Flores Lipsiani* auctiores & meliores, unum exemplar inscripti D. Colio, amico opt. alterum tibi, si tanti videtur: locum habeat rogo in tuâ Bibliothecâ. Vale, & Sweertium tuum solito amore prosequere. *Antuerpia* cix. inc. xvi. xvi Martii.

Est in Flandriâ Virnobilis Adrianus Scribeckius, qui scripsit *Europææ radicibus*, in quâ tui honorifica mentio; adfuit nuper mihi, & pollicitus est te exemplar inter primos habiturum.

CXX.

Heribertus Rosweyds G. Camdeno.

J. H. S.

Amicissime Domine, Antonini itinerarium contuli ipse ad exemplar MS. B. Mariz Atrebat, quod probe notæ erat, & à vetustâ manu. Habeo & duo alia exemplaria collata ad MSS. si quæ loca consulenda, lubens trium codicum varietatem transcribam. Valde optarem in Anglicis bibliothecis inquiri Martyrologium Bedæ, Uuardi, vel simillium veterum.

T. T.

H. R.

CXXI.

Cl. V. Gulielmo Camdeno Jacobus Gothofredus S. D.

Multo ad te, summe vir, primos ingenii mei fortis: etsi toto orbe divisus, nominis tui celebritati tamen assiduus testis & superstes. Sic enim habemus omnes, qui literarum desiderio tenemur, unum habere Galliam, qui Historici nomen & numeros expleat, Thuanum: unum habere Britanniam, Camdenum: neque videmus, qui hodie vobis non dico potiores, sed pares adjungantur. Ita enim veritatem in omnibus ducem secuti estis, ut tamen eloquentiam non sperneretis: rarâ hoc seculo ingenii benignitate, ut non tantum Historiæ veritati detrahatur, quantum decoris & ornatus accedit. Et fidenter tamen hic labor meus ad te properat, observantia in te meæ argumentum. Cui si tibi placeat, comites alios & potiores huic ego mox adjungam: *Annales* inquam *Francicos*, ad exemplar Britanniaæ tuæ formatos i. à mediæ ætatis naniis & fabulis repurgatos: dein & *Codicem Theodosianum*, illustrissimum omnium, quantum existimo, totius antiquitatis monumentum. De quo pluribus ego apud te olim acturus, si me in tui observantissimorum numerum

merum admittis : & hoc deinceps literarum commercium pro summa felicitate ambiehti indulges. Datum *Francfurti* xxv Martii A. 1616.

CXXII.

Amplissimo Doctissimoque Viro D. Gulielmo Camdeno
J. de Laet.

Quod nuper sum pollicitus, V. humanissime, nunc prius, remitto tibi Evangelia lingua Anglo-Saxonica conscripta, & pro illius libri, sicuti & alterius, usura summas gratias ago tuæ humanitati & patientiæ, rogoque ut diuturniori in detinendo moræ ignoscas. Mitto unâ Historiæ compendium *Constantini Manassæ*, dudum Latine, nunc etiam Græcè editum; *Historiam Palladii Lusiæ*; & commentarium *J. Menesii de populis Atticæ*. Si aliâ sese obtulissent jam, quæ sperarem tibi gratiora futura, lubens misissem: & posthac ubi sese offerent mittam. De republicâ parum habeo quod tibi narrem. Hispanus cum quinque millibus peditum, & mille ducentis equitibus (alii majorem, alii minorem numerum produnt) Rhenum transierat ponte è navibus juncto; & in transitu juxta Wesaliam aliquot tormenta inde eduxit, & secum rapuit in Marchæ cornitatum: quæ res in illis partibus longè latèque terrorem sparsit, & nobis non levem suspicionem movit hostem aliquid præmatuè moliri instituisse, unde jam omnia hic ad obviam eundem comparabantur; verum aliquot oppidulis occupatis, & præsidio ibidem relicto, dicuntur ad stationes suas reverti: & omnis illa suspicio pro tempore evanuit: aliis sub ætatem magnam belli molem incubituram metuentibus; aliis contra pacata fore omnia sperantibus; prout varia sunt nostrorum de hoste judicia. De Gallia utpote vobis viciniore nihil addo; sed finem faciens, Deum precor, ut te Reipub. literariæ diu incolumem fervet. Salve, V. præstantissime, & vale. *Lugd. Batav.* cl. ioc. xvi. xx. April. Gregoriani.

CXXIII.

Janus Gruterus *V. Cl. G. Camdeno salutem pl.*

EXcurrente ad vos, Principissæ nostræ qui est à sacris concionibus, D. Doctore Chapmano, scelus meum putabam dimittere cum sine meis ad te, carum mulis ac gratis caput: tanto quidem magis, quod rediturus sit ad nos paulo post, eaque propter tua: fortè mihi etiam elicere posset. Arbitrabar futurum, ut à mundinis vernis submitterem tibi Tullium nostrum: sed sefellit me typographus. Habebimus tamen autumnalibus, Billioque exemplar tradam nomini tuo meritò inscriptum. Nam etsi is nondum Historiam tuam mihi communicavit, æquè tamen eam tibi debeo, atque si ab ipso accepissem. Interim aliundè sumptam legi, neque potui satis mirari discrepantiam aliorum scriptorum à tuis. Ergo ut per annos quadraginta amplius orbi imposuerit calumnia! Verum hæc & similia vivæ voci magis concedi amant quam papyro. Et gratulor tanè tibi, mi Camdene, quod operi illi postremam imposuisti manum, pro eà quæ es exhausti ingenii ubertate; dabis nobis deinceps adhuc te digna, quod ut cæteris tuis monumentis respondeat, imo eà ipsa antecæ, opto tibi voveoque diu diuque mentem sanam in corpore sano. Ego jam sesquiannum ferior; neque facillè videor ad alium laborem ultrò adducendus; præcipuè cum me hortulus & mane & vespere teneat adfiduum. Videbo tamen, uti sensim perficiam *Discursus seu dissertationes politicas* in Tacitum ac Livium; quorum hic continebit spectantia ad Remp. ille ad Imperium. Subsecivis horis emendo augeoque xxx. *Suspicionum* libros toties promissos: sed parum proficio, destitutus vel socio, vel instigatore, vel adjutore laborum, vel quod dicam nescio: adeo otium mihi jucundum est, degeneratque in ignaviam nitrè desidem. Verum istud in me utcumque ferendum, qui Brabantus sum, hoc est, quo senior, siam etiam stultior; ne degenerem à proverbio scilicet. Hæc habebam, quæ tecum viro & amico optatissimo garrirem: tu quoque si à me salutaveris D. Cottonum, D. Aitonum, rem feceris animo meo gratissimam, ò germen reliquum aurei sæculi ferè unicum. Scrib. raptim 16 Maji 1616. *Heidelbergæ.*

CXXIV. Gulielmo

CXXIV.

Gulielmo Camdeno Franc. Sweertius S. D.

SI quid rectè curatum velis, mihi mandes velim. Habes in hac charta complicata variantes lectiones à P. Heriberto Roswey transcriptas; item epistolium ad me P. Andreæ Schotti. Spero erunt quædam, quæ tuo servient palato. Quid noster Colius? vivitne adhuc? jam seculum est, quod nihil ab eo viderim literarum. Est apud nos Rubenius celeberrimus Pictor, toto orbe notus, & bene doctus; audivit apud vos extare libellum, cui titulus *Icon Animorum*, quem videre desiderat: certè beabis me & illum uno exemplari. Vale, & plurimum salve, ab eo qui te amat medullitus. In Galliâ omnia pacata. *Antverpiæ* civ. inc. xvi. Kal. Junii.

CXXV.

D. Christophorus Heydonus G. Camdeno.

S I R,

Yesterday I was idle, and therefore content the rather to listen to our new *Scipio*, while he reported his dream, than to sit still, and do nothing: tho I must confess, had it not been at your request, I should hardly have endured the penance to persist, and hear him out with patience. For who that has saluted the demonstrative principles of the Opticks at the threshold, or that believes the infallible observations of our modern Astronomers, can abide his dream of a watry Sphere, when *Alhazen* and *Vitelio* have so long since banished *Aristotle's* Element of the Fire? For by how much Water is grosser than Fire, so much would the refraction caused thereby deceive the sight more grossly; so as all Astronomy must be rejected as impossible to be attain'd, if we admit divers *Diaphana* in Heaven. It was *Tycho's* purgatory to wade through the refractions of our vaporous Aër; but should we entertain his immense Sphere
of

of Water, all Astronomers should be condemned to the pains of Hell it self. I have read in St. *Austin* of this watry Sphere, to which he imputed the cold influence of *Saturn*, by reason of his proximity to the same. But I did never know before, that those presumptuous Spirits were thrown out of Heaven for their disdain at God's workmanship in placing this watry Sphere so near them. Nor do I think it will stand well with the Metaphysicks or Natural Philosophy, that for the passage of these disobedient Spirits to transmit the light from the *primum mobile* (which this dreamer calleth *the Sphere of Light*) it was necessary for God to bore this window, which his fancy so sweetly apprehendeth in a vision; considering, that Spirits and Light be incorporeal substances, whose essence neither condenseth nor attenuateth the Elementary or Heavenly bodies, as it pierceth the same; nor can be defined any where *tangum in loco*, but rather, as *Scaliger* in his exercises saith, *tangum in suo ubi*. And as paradoxical it is to me, that *Motion begets Light*, when the Scripture it self testifies, that Light was the creature of God, before he made the Heavens, or gave motion unto them; nay, when all Philosophy rather makes Light the cause of Motion; and he himself, unconstant to himself, supposeth the stream of light, flowing through his fantastical window, to drive the Spheres of the Planets and Stars about, as water doth a mill, when certainly also we see motion in the darkeſt night, when there is no light.

I will not insist upon his false assumption out of S. *Peter*, that both Heaven and Earth were of Water, when rather quite contrary *Peter* saith, Heaven was first, and the Earth consisted of the water, and by water. Nor have I time to shew, how absurdly he is driven to make his Window in his Watry Sphere always to be in perfect conjunction with the Sun, and thereby to make a new libration of the whole Sphere, or rather a particular, incomprehensible, and irregular motion, or rather floting of that Hole to attend the Sun's annual and diurnal motion, quite contrary to the motion of the whole Orb of Water; which he feigneth only to be carried with the motion of the *primum mobile*: lest making his window fixed in one place, we should suffer many Eclipses of the Sun every year, nay every day, as often as the Hole and the Sun were not *in eadem linea rectâ*.

Nor was it ever before understood, that *Galaxia* was caused by the oblique reflection of the direct light, which descends from the *primum mobile* to the Sun's body. For these and many other myste-
rics

ries never before revealed, all posterity is bound to offer a thousand Hecatombs to this dreamer. But I am afraid, if *Esay*, *Justin*, and *Rufil* were alive, they would be very much offended with him for abusing and detorting their authority to his fancies, to make them patronise his dream.

For these reasons I will not deprive you long of the Author, but do return him with many thanks, having no news to requite you withal, but that it seems strange to me, which one for certain told me yesterday, that *Somerſet* wears his George and Garter in the Tower still. So rather shewing, that I have satisfied your request in reading *Scipio*, than for that I have held him worthy these lines, I recommend me to your love, and rest

Raptim 16 June 1616.

Your ever assured in true thankfulness,

Christopher Heydon.

CXXVI.

Joanni de Laet G. Camdenus.

A Ccepi, Vir clarissime, meos quos remisisti libros, & eodem fasciculo tres à te, ut ego isthoc beneficium mihi pulchrè foeneratum dicam, & gratias tibi habeam maximas, qui rem meam ita triplicasti, dum tu viz gratissimus fertiles agros imitatus, plura reddidisti quàm accepisti. Donec verò parem reponam gratiam, habe à me hos *Annales*, quos Rex noster præter expectationem edi jussit, cui parendum, etiam ex veritatis studio odii lolium mihi inde succrescere præviderim. Quicquid sit, bonæ conscientie & patientie clypeo excipiam, & nihil præter Deum timebo, qui te diutissimè sospitet. *Cheshilburſi Junii 18. 1616.*

CXXVII. *Eruditissimo*

CXXVII.

*Eruditissimo & humanissimo Viro, D. Gul. Camdeno M. F.
Limerius S. D.*

Nimium, bis nimium ab officio cessavi, Camdene carissime. At publice privatæque agitationes optatum literarum nostrarum ad te cursum inturbaverunt. Sed cum Lutetia jam nos habeat in aliquot menses, & in privatis nostris rebus aliqua quies appareat, tu inter primos Britannicæ vestræ amicos meos occurris, quem ego salutem, cui studium erga te semper præservidum deferam. Duplici nomine ad tibi debeo, vir eruditissime, cum propter humanitatem erga me tuam, tum ob complures literas tuas, quibus à discessu nostro me quamvis immeritum amantissime dignatus es. Certè tandem nihil audisse de te grave admodum, cujus literarum suave & lucrosum mihi (sic dicam) commercium auro contra non æstimem. Has igitur pauculas à me habere amoris & observantiæ meæ indices lineas, ut si quæ amicitie flammæ cordato pectori tuo adhuc insident, denuò eliciam, quæ te non solum valere, sed & me amare nuncient. Quod ad publica verò attinet, pax nobis illucere coepit, sed (si mihi credis) adhuc maligna luce. Apud Bituriges se derinet Princeps Condæus, stabiliendis illis rebus suis: interea hæc navis nauclero indiget. Ancoranus majori quàm olim gratiâ flagrat. Picardiæ tamén administratione cedit in gratiam Longovillæi Ducis. Qui ad clavum nuper sedebant, plerique remoti, & novi adsciti aut certe adsciscendi; & Villaregium etiam sunt qui nutare autument. Præstantes, qui Rupellæ convenerant, conventum solverunt maturiori, quàm eis dicta dies, discessu; sed sic illis visum, ut omnem de se suspicionem amoverent. Quid autem perfecerint, jamdum est, cum nosti. Equidem illorum consilia & intemeratam fidem pacem regno reddidisse non est dubium: sicque cum multa de suo jure in pacis gratiam remisserint, jus suum stabiliisse videntur. Certè in firmiori quàm olim statu versantur Ecclesiæ nostræ, nec temerè quis nunc illas concutiat. Sed illa à Deo sunt, cui semper cordi sua Sion. Illum, ut te in columen patriæ & amicis servet, supplicans veneror. Vale,
vir

vir eruditissime & humanissime, & uti facis nos ama. viii. Kal. Jul.
1616. S. N. Lut. Paris.

CXXVIII.

Nob. & Amplissimo Viro, D. Gulielmo Camdeno, Jacobus
Gothofredus S. D.

REdeo ad Te, Vir maxime, majore quam nuper admodum fiducia: non ambitiosus jam amicitie tue candidatus, sed in eam humanissime receptus. Et instas verò mihi serio, ut promissam *Codicis Theodosiani* ~~non~~ *non* missis aliis urgere seu festinare velim. Pareo ecce Consultori tibi tam efficaci vel hoc specimine; tu modo videris, an tanti fuerit consuluisse. Corpi nunc ab Ecclesiasticis, velut potioribus, & fortè compellendus mihi brevi è Primatibus vestris aliquis, cui ego Ecclesiasticæ Historiæ ~~adjungere~~ non poenitendum destino. Sic enim est; Britanni vos Pontificium hodiè horum studiorum obtinetis: & qui olim fidei propagatores è Gallia receperistis, cum fœnore refundere nunc potestis. Sine quaeso te, in illustrissimi Cantuariensis & Eliensis Episcoporum manus & conspectum veniant adjuncta exemplaria. Ego futuris nundinis videro, an in *Franciis* ad nuperi etiam Scriptoris diligentiam labore meo addi quid possit. Vale, V. maxime, meque tui nominis cultorem porrò habeto. Dat. *Francfurti* 18 Septembr. 1616.

CXXIX.

D. Gul. Camdeno Franc. Sweertius S. D.

SI vales, benè est, ego ex animi sententiâ, quæ Dei opt. max. est benignitas, valeo. Dum nuper supellectilem nostram literariam perlustro, incidi nescio quo casu in *Itinerarium Provinciarum Antonini Augusti* editionis Lugdunensis, cujus editionem an videris nescio; spero usui tibi futuram. Boni consule, & si quid est præterea, quo tibi possum prodesse,

— *meus, ô Camdene, quod optes*
Explorare labor, mihi iussa capessere fas est.

Audio Barclaium Romæ agere, & singulis annis à Pontifice Paulo V. mille aureos, ejusque filium 300 accipere.

Sint Mecænes, non deerunt, crede, Marones.

Vale amicorum optime, & me amare perge; ego te ætendum.
Antuerpiæ civ. ioc. xvi. xxv Septemb.

CXXX.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Virorum clarissime. Undique me tuis beneficiis circumcingis, neque est adhuc, unde me expediam: per D. Chapmanum recepi munus luculentum Annalium tuorum; sed & ecce alterum exemplar ingerit mihi D. Billius, causatus moram, &c. ea propter sanè plurimas tibi ago, mi Domine, habeoque gratias maximas. Antidorum destinaram Tullium meum: sed is adhuc hæret inter typographorum manus; habebis tamen vere proximo. Dornavio mihi quæ volebas, is ante tres septimanas decumbebat periculose nimis è duplici febre. Si preces nostræ & utilitas publica quid potest apud divinam clementiam, ereptus jam est ex orci cancri. At Lingelhemius ille meus tuusque sepultus est Heidelbergæ, ante dies octo vix redux ex peregrinatione Italica, quo concesserat cum Legato veteri Regis D. Wottono. O spes mortalium falsas! jam nuptias ei circumspiciebat pater, & ego ei fortè meam adplicassém. Verum aliter placuit Patri coelesti, per quem translatus est ad meliora; nosque relictî in luctu. Erat sanè adolescens supra ætatem doctus, supra seculum modestus. Itaque plurimum perit Palatinatui, cui paucæ sunt ejus commatis gemmæ. Plura volebam, debebam etiam: sed Francfurti in pægyri quàm non sim meus, diu est quod nosti. Salve itaque ac vale, carum mihi ac multis caput, ac me favore tuo solito porro fovere persevera Janum Gruterum hæc præcipitantem. 26 Septembr. 1616.

CXXXI.

*Viro doctissimo & observandissimo, D. Guil. Camdeno, Ar-
morum Regi, M. F. Limerius S.*

INter privata & publica præcipuè mala, quamvis à scribendo se-
piculè deterrear, V. N. & eruditissime, in totum tacere magna
mihi religio est. Sed quod scribam præcipuè non est: Acervatim
enim occurrunt multa, quæ si digna tuis auribus, difficilia tamen
& periculosa Scriptori his difficillimis temporibus futura sint. Uno
verbo dicam, iterum atque iterum nos in mare novi fluctus, quos
per Lodovicensem tractatum nonnihil pacatos, Condæi Principis in-
felix casus denuò excitat. Quamquam autem maximè pacem
præ se ferant qui ad clavum, & absentes ab Aulâ procures nihil
moveant, Deus innocentie vindex adversus fœdistragos ipse ab
alto moveat, qui perjurorum capita ultum eat. Protestantibus
interim aliquid suboluit: conveniunt enim ad Montem Pessula-
num in Occitaniâ ad X. hujus mensis, rebus & capitibus suis
prospecturi.

Enimverò V. prudens & erudite, quis non videat in eos cusam
hanc fabam? Româ itidem & Hispaniâ nobiscum consilia & co-
natus miscentibus, unde bonis nisi à Deo auxilium & spes? Ecce
autem magni vestri Regis ad vos regreditur Legatus, re, sicuti
autumant, (& credimus) planè infectâ, nec omninò bonorum
ingratis, quibus Christo cum Belial convenire ut impossibile
est, sic omninò illicitum. Sed plura à vestratibus ipsis furo-
rum nostrorum oculatis testibus resciveris. Tu vale, V. N. &
eruditissime, & me amare perge. *Lut. Paris. iiii. Non. Octob.*
1616. S. N.

CXXXIIL

V. N. & amicissimo, D. Guil. Camdeno, M. F. Limerius
S. P.

CUM has ego obsignassem, & qui perferret conquirerem, ecce mihi tuas 20 Julii datas reddidit Bellocæus communis noster, quæ ubi tamdiu delituerint, planè nescio; nisi quod, cum ipse Bellocæus morbo detentus in Pistonibus sex ad minimum menses hæserit, qui illi inscriptas hic acceperat, mittere neglexerit. Quicquid sit, gratissimæ mihi fuerunt, cum in iis Te totum viderim amore & desiderio nostri flagrantem. Outinam, vir eruditissime, ut quod nostra sæpius tibi epistola nunciat me tuum esse, effecta repræsentent! Somersetto & uxori de crimine condonatum nunciare gratum fecisti. Certe M. B. Regem, quo est ingenio, quem tantâ gratiâ olim prosecutus erat, suspensio vitam finire passurum nunquam credidi. Præterea foeminam prænobilem ejus uxorem formâ, natalibus, nobilissimo Parente præstantem, servili supplicio affici, pro monstro sit. Sed tamen non parum in illò judicio præstitum in favorem legum, sceleribus, in quocunque reperiuntur, apud vos suas pœnas assignari. Ceterum verò ~~missas~~ honorum jacturâ luisse minus mirum sit illis, qui ~~amodò~~ Judicem semper voluerunt: Judex enim, qui ultro noxiorum crimina verborum atrocitate nimium exaggerat, vicem quasi carnificis fungitur, & miseriam miserix animose addit. De rebus nostris nihil ~~est~~ quod addam; in luto sunt, nec qui nos inde expediat, adhuc apparet. Hiemem fortasse nonnihil placidam acturi sumus, dum quisque sibi arma, vires, & amicos parat in novum annum. Fatum huic Regno ingruit, V. C. nec confusionem rerum majorem viderunt plura antè secula: sed modò aliquot justi reperiantur, de rep. non despero. Deus fac salvam Sionem tuam, & Camdenum mecum serva iacolumem. Vale, optime & humanissime Dòmine. Lut. Paris. Non. Octob. S. N. 1616.

CXXXIII.

Fridericus Lindenbrogius. D. G. Camdeno.

VIR clarissime, Insignis tua humanitas valdè me cepit. Itaque cujusfructu magnà cum voluptate usus sum, cum una essemus, ejusdem nunc absens quoque suavitatem recolo? neque in præsentiarum aliud scriptionis argumentum, quam ut sincero affectu me tui cultorem agnoscas. De Geographis nostris quid fiet, necdum quidquam certi adseverare possum: typographi enim nostri *Ciceronis* operibus & *Proeli* Theologicis excudendis valdè nunc sunt occupati: iis absolutis videbimus, quid serus vesper feret. De Historiâ tua quæso quid sperandum sit, ad me perferibas: permulti enim id à me querunt: & certè quam serid indoctis doctisque simul prioris partis editio placuerit, vel me tacente nosti. Vale, vir clarissime, & me ama. Datum *Hamburgi* Kal. Novembr. A. Ch. cix. ix. xvi.

Frideric. Lindenbrogius.

CXXXIV.

*V. N. doctiss. & observandissimo, D. G. Camdeno,
M. F. Limerius S.*

SI parum commodus interpellator tibi sum, V. doctissime, amoris & observantiæ nostræ tui culpa est, qui me, ubi vires suas exerceat, silentem non patitur. Sed quid tandem proferet dignum te, dignum amore tuo? hoc solum, redamare. Nam quod ad Rempublicam attinet, tantus nos invaluit stupor, ut jam quid simus, & quid scribamus, planissimè ignoremus. Vis major invaluit; pacem præ se ferunt tamen: sed, Deus bone! quæ pax illa esse potest inter circumstrepentia ubique arma? Rupellanorum cum *Espernonio* Duce dissidium recrudit. Uterque arma parant, quibus ni obviâ temporiscatur,

catur, Regno ab iis malè metuo. Hoc ut anteverterent Protestantes, conventum Rupellam indixerant, de rebus tantis deliberaturi; sed Delegatos cum huc misissent, qui querelas suas exponerent, non sunt auditi; imo pessimis verbis accepti, re infectâ ad suos rediêre. Absentes Proceres nihil adhuc movent. Condreus Bastillâ & arctiori quam olim custodiâ detinetur. Ancoratus, in Ducem nuper creatus, Reip. nostræ nunc solus arbiter leges figit & refigit, in eoque solo vis principatus remanet; ceteri ejus potentie fasces submittrunt. Ver novum quid novi feret, pacem an bellum, adhuc ambigitur. Pacem præoptant omnes; sed si quid moveant potentiores, à torrente rapiuntur. Deus videbit, & te tuasque res salvas habebit. Vale,
14. Kal. Decemb. 1616. S.N.

CXXXV.

J. Hotmanus G. Camdeno.

Monsieur,

ME sentant detraqué de l'usage de la langue Latine, je vous écris cette lettre en François, pour renouveler avec vous notre ancienne amitié & correspondance. J'ay esté cinque ou six ans en Allemagne, ou il ne s'est point présenté de sujet de vous écrire, sinon que je leusse recherché. Maintenant il s'en offre une occasion, en laquelle vous pouvez obliger le public, & vos amis en particulier, desquels vous avez icy bon nombre, qui aiment votre candeur, & admirent vostre sçavoir, & entre autres Messieurs de Thou, Dupuis, Rigault, & L'Abbé. Et ce dernier pour n'avoir encore assez d'accez à votre amitié m'a prié de vous envoyer ce memoire inclus, afin que s'il est possible, il puisse avoir par votre moyen, & de vos amis de delà, le contenu au dit memoire. Il a ja recouvré plusieurs actes & pieces semblables du côté de deçà. Son dessein est de penetrer & mettre au jour le mystere d'iniquité de Messieurs les Loyolites touchant la doctrine des Assassins. Il a aussi déjà donné au public ses *Canons, Decrets, Arrests, & Sentences*, qu'il a peu recouvrer contre cette inaudite race de gens. Il y a aussi un autre personnage Monsieur Gothofroy, fils de ce grand Jurisconsulte Gothofredus, lequel ayant naguere

guerres publié les vies de nostre Charles sixieme, & Louis douzieme, & de ce renommé Chevalier Bayard, s'est rencontré à toucher de la prestance de France & d'Espagne, laquelle ~~matiere~~ ^{matiere} il voudroit traiter plus ample-ment, s'il estoit ayde des memoires, que vous & autres hommes curieux & sçavans pouvez avoir entre vos mains; ayant remarqué que ce n'est la France seule, laquelle a toujours disputé cette prerogative contre les Espagnols, ains aussi l'Angleterre. Il desireroit aussi qu'il vous pleust luy aider de la Genealogie & Antiquité, voire de la vraye origine & premiere extraction de la maison de Courteney, qui a fleuri en Angleterre depuis quelques siecles; d'autant qu'il ne se peut contenter de ce peu que nos Messieurs de Courtenay de France en ont publié. Obligez donc ces deux bons personnages, pour leur merite & le desir qu'ils ont de bien faire, & encore pour la priere, que vous en fait mondit Sieur de Thou, lequel me fait souvent mention de vous avec honneur & affection. Jay leus votre Elizabeth de tant plus avide-ment, que j'avois souvenance de bonne partie des choses que vous observiez; & des vertus de cette grande Reyne, ayant bien fait mon profit des lieux, esquels vous parlés de *Legato*, ainsi que vous verrez en la quatrieme edition de mon traité de l'*ambassadeur*, auquel je fay mention de vous conforme à votre merité. Et sur ce apres vous avoir bien humblement baisé les mains, & prié Dieu pour votre sante, je demeure jusqu'au tombeau,

Monseigneur,

à Paris 20. No-
vembre 1616.

Votre plus affectionné &
humble serviteur,

Hotman.

Monseigneur, si vous avez la Genealogie & descende bien exacte de la tres-illustre Maison des *Stuarts*, Messieurs de Sainte Marthe la voudroient inserer en leur grande ouvrage.

CXXXVI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

LA presse que me donne Monsieur Pory, tout à cheval, ne scauroit estre plus grande qu'elle est, mais si ne m'empêchera elle pas de vous saluer & vous assurer de mon tres humble service. J'avois quelques petits livrets sur ma table, que je me suis dispensé de vous envoyer, puis que la commodité en estoit si belle; je regrette que ce ne soit chose plus nouvelle & plus digne de vous, mais nous n'avons rien de meilleur pour à cette heure. Sir Robert Cotton vous fera voir une inscription antique qu'on estime le plus ancien monument de l'estat de Rome; & quelques fragments de vieilles poësies nouvellement trouvées, dont je serois bien aise d'apprendre vôtre avis. Vous aurez veu ce Fragment, qu'on a imprimé de Tite Live: On m'a voulu assurer de bon lieu, que la seconde Decade s'est fraîchement trouvée depuis peu, & que l'on la pourra imprimer bientôt. Je vous supplie de me continuer l'honneur de vôtre bien vueillance, & me tenir à jamais,

Monsieur,

De Paris ce 20 Janvier,
1617.

*pour vôtre tres humble & tres
obligé serviteur,*

Peiresc.

CXXXVII.

*Incomparabili Viro, D Gulielmo Camdeno, Jacobo
Gothofredus.*

INter eximia benevolentiz in me tuæ argumenta, Vir summâ mihi observantiâ colende, haud postremum illud reputo, quod solennem nundinarum comœatum scribeudi maturitate antevertere dignatus

CS :

es: nam & ita munitam mihi viam in sinu gaudeo, quâ frequentiori deinceps hoc in officio esse liceat. At pro oblati meo nomine summo Antistitum pari exemplaribus parem calculum qui repenam? Erit fors & huic beneficio saltem profuturo locus aliquando. Illud præterire non possum, nimiam me lætitiâ perfusum, ubi leviſculam de Vicariis quinque Provinciarum conjecturam non insubidam tibi visam comperi, cui uni probare eam in votis unicè habueram. Erit istud mihi non parvum deinceps ad eruendas Antiquitatum vestrarum stricturas incentivum: sanè post incomparabilem eâ in re industriam tuam oppido rarissimas. Et ecce commodum tale aliquid sub manum jam nascitur. Ad Carausium vestrum & Bagaudarum in Galliâ tumultum, legem primam, Codice Justiniano, tit. ut rapti-
causi ad nullum obsequium devocentur, an rectè referam, censendi jus unus tu habes: cui omnis hæc Carausii historia pertractata cap. *Romani in Britannia* pag. 50, & 51. Si per te licet, frequens in his deinceps ero, deque his à te consultus abibo. Sed quid Britanni vos hoc Galliæ pro dolor excidio? Perit, perit impetu præcipiti patria, etiam aliquando vestra: nisi magnus Rex vester in tempore lubvenit: hic enim unus tanto incendio reslinguendo, bonorum iudicio, par est: si non & Deo jam vis facta peccatis nostris. Vale, vir summe, & diatribam de *Suburbicariis Regionibus & Ecclesiis* proximâ cata-
plo, nisi Typographi fallunt, expecta. *Heidelbergâ* xix. Februarii 1617.

CXXXVIII.

*Eruditissimo & humanissimo Viro, amico imprimis observando,
D. Wil. Camdeno, M. F. Limerius S. D.*

TUÆ, quas a. d. 29. Novemb. datas nuper accepi, observande D. novam & gratias agendi tibi & salutandi tui materiem suggerunt. At enim læta tu mittis, inaugurationem vestri Principis. Sed quid ego tibi? certe, mi. Camdene, nil nisi tristitia. Mass nobis non vitabilia impendent, quibus nisi maturè obviam, ventis proculdubio debemus ludibrium. Enimvero à nobis ipsis nulla spes;

utrinque etenim ad arma concurritur, nec nisi sanguine civium placeatur ista Erinnyes, & quod pejus est, vicini furores nostros vident & rident. Malorum praeludium nuper fuit Diploma emissum sub nomine Regis, quo Vindocinus, Mayennensis, Bullionius Duces, Marchio de Cœuvre & Jayus hujus Senatus Praeses Majestatis rei declarantur: quoque majori impetu torqueantur tanta fulmina, mittitur in Campaniam Guilius adversus nuper amicos: & super hoc de Guisio varii sermones. Rhemos iturum Regem fama etiam erat: sed mutatum consilium, & haec è re partium visum, si Lutetiâ rerum capite discedat. Rupellamoram cum Espernonio nonnihil composita his his diebus retrudunt. Espernonio pacti leges non implente. Itaque conventus, qui sex Provinciarum nomine Rupellam convenerat, & dissolutus nuper fuerat, iterum à Rupellanis ipsis advocatur; & ne reliquæ Protestantium Provinciae illuc advolent, metus est. Si id faciant, de consiliis Hispanicis & Romanis adversus se initis aliquid illis suboluit. Verum quicquid agunt, spero in fide & officio erga Regem persisturos: *arma etenim Protestantes meliora sua esse procer & vota non raro sunt experti.* Interfui tu, humanissime & doctissime Domine, sub feliciori coelo longam vive, & quamquam nos intervalla locorum diffitos habeant, & hæc tempora silentes fortasse faciant, arma, qui te observat & colit, tuum Limerium. *Lut. Parisi. 7 Februarii 1617.*

CXXXIX.

Magno Magna Britannia lumini, D. G. Camdene,
J. Gothofredus S. P.

Quando per Typographorum morositatem dissertationes ipsas necdum licet, eorum tibi brevem Interea de *Subarbitrariis Regibus & Ecclesiis* causæ confectionem. Rem oculis & hic subjeci, nempe quod in omni finem regendorum judicio tralatitium id & solemne: causis quas tute dispicis omnium optime. Cæterum hæc sunt, Cl. Camdene, porissimum studia, quæ me nunc occupatum tenent, & tenebunt, cum bono Deo, deinceps. Id enim malo: nam quæ

que malum illud infamia, quâ optimi quique scriptores vel ad verbum hodiè exhibentur, vel dum contrahuntur, posteritati subtrahuntur? Omitto retrorsiora, immane dictu, quantum me moverit heſterni Corruptoris audacia, cui in mentem venit Britanniam tuam arrodere: verum ita evenit, ut quibus de suo nihil est, in alienis ingeniosi dum esse volunt, imperitiam orbi suam detegant. Que adjeci duo Exemplaria, duobus è clarissimis Britannie vestris Antistitibus à me cum debita animi submissione destinata quidem: verum tu quæso videris, an eorum oculis subijci mereantur. Vale, Vir summe, meque nominis tui observantissimum solito favore complectere. Dabam *Francofurti ad Mœnum* xiii. April. 1617.

CXL

Theodorus Gothofredus: G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a quelque temps, que je vous ay escript par Monſ. Villiers Hotman, & vous priois tant de ce qui concerne la dignité & présencen des Roys d'Angleterre sur d'autres Rois, qu'aussi ce qui touche la genealogie de la maison des Seniors, pource qu'il me semble, que celle de l'Evesque de Rosen est manquée, à ce qu'il vous pleust prendre la peine de m'en aider en ce que vous pourriez. Je desirois pareillement estre informé de vous des Histoires & Memoires concernant la France, que je croy estre en grand nombre en Angleterre, & de comme je les pourrois recouvrer. Mais je ne scay, si les miennes auroient point esté establies, par adventure à cause du peu de sçavoir qu'il y a sur les chemins: ce qui me faict derechef vous prier de m'obliger de tant de m'en vouloir mander un mot. J'ay cela à cœur, & ne le demande en vain, mais c'est pour en servir le public. Je sçens, que vous m'y pourriez autrui instruire, que pas un. Et en doute aucune ment de vostre complaisance, sachant assez que vous gratifiez

que vous pouvez. Priant Dieu, Monsieur, vous donner en santé
longue & heureuse vie. De Paris le 20. Avril, 1617.

Vostre bien humble & tres affectionné pour vous servir,

Theodore de Godefroy.

CXLI.

V. N. & doctissimo, D. G. Camdeno M. F. Limerius.

Quod veruit nuper tyrannis, mi Camdene, eloqui recuperata libertas jubet. De qua conclamatum erat, patria vivit, & à suo capite vitam habet. Mira narro, quem puerum olim existimabamus, Vir repente & Rex fortis evasit, tyrannidem oppressit, pacem, libertatem Regno reddidit. Certè jamdudum fuit, cum illi corperacuit. Videbat, fugebat nihil tyrannum cervicibus suis incubantem; subjectos magnam partem idolum illud adorare; nos eo usque ignaviae, usque infaniae processisse, ut obviam tantis malis non iremus; mutuis vulneribus sanguine nostro illi belluae faceremus. Tandem malum non ultra progredi est passus noster David; in nomine Jehovæ Goliath feriri iussit; sistitur igitur per Praefectum Praetorio Tyrannus; & cum manum machinae admoveret, vim repulsurus, tribus globulis plumbis confossus occubuit. Percussores fuerunt Vitrii fratres & Praetoriani aliquot. Dein cum se factum imperasse afferuisset Rex, limen Reginae matris obsideri, & Praetorianos ejus milites removeri praecipuum visum. Insuper uno tenore Patris Consiliarios advocari voluit Rex, illos super tantis rebus consulturus. Jacuit interea Tyranni cadaver cullibet conspiciendum ferme in mediam noctem; deinde ad B. Oermani prope Luparam inhumatum iussim. Quod cum mane sequenti redivisisset plebes, templum ingressi sunt, & quanquam rem divina facientibus & renitentibus Sacrificiis, tumulum effoderunt, corpus patibulo proximo suspenderunt. Nasus illi, aures, pudenda excissa, & quod abomineris, ad palum alligata, duas integras horas viciatim circumlata; deinde ante ipsam Henrici IV. aeneam statuem publice cremata; accla-

exclamante plebe, & adversus non adclamantes minas & verbera intendente. Sed plebis tamen furor nondum deserbuerat: cadaver enim paribulo refixerunt, per vicos traxerunt, & singulis civitatis furcis suspenderunt; & sic in multam noctem, donec miser tantum restaret truncus, quem tandem combusserunt, & cineres flumini miserunt. Interea scribit ad Præfectos Provinciarum Rex, & suo jussu consilium initum & impletum laudat: populos in officio contineri, exercitus ab armis cessare imperat. Cum verò ad Proceres unitos nuncios allatus fuisset, arma ponunt, ad Regem gratulabundi gestunt. Hic autem de exauctoramento Regine matris in consilio agebatur: aliqui rebus Regni adhuc illam præesse cupiunt, refragatur maxima pars, nec è Rep. esse sapienter opinantur, & in eorum sententiam descensum. Igitur illam Blesas amandari optimum visum, ubi privata degat, & Regni administratio soli Regi remaneat. Quod autem mireris, virum agit Rex adolescentulus, quin per totum rei cursum tantà prudentiâ, constantiâ, & fortitudine egit, ut ultra virum sapuisse iudices. Sed quid tandem consequutum? Blesas concessit Regina, absentes Principes sequenti die, Vindocinus, Mayennensis, Nivernensis Duces ad Regem imperata facturi accesserunt. De Condæi Principis liberatione adhuc deliberant. Hæc te scire oportere censui. Vale, V. N. & doctissime, & nos quod facis ama. *Lui. Paris.*
4 Kal. Maias 1617. S. N.

CXLII.

Theodoro Godofredo G. Camdenus.

Clarissime Godofrede, Quæsit per tuas & Hottomanni literas satisfeci quàm potui plenissimè, seris forsan quàm expectâras, quod Legatus noster D. Thomas Edmundus, per cujus famulum mittere destinavi, diutius hic detentus fuerit. Itaque publico tabellioni sub finem Martii stylo nostro fasciculum tradidi tibi in viâ Bourti-bourg, ut præscripisti, inscriptum, in quem literulas pro D. Puteano & Hottomanno conjeci: Ad manus tuas jam pervenisse spero, & ex temporis ratione sub id tempus, quo invisum & piaculare illud caput apud vos cecidit. Sin minus, in memoriam revocabo & rescribam, & nihil esse tibi persuadeas, quod tuâ, patris eruditissimi, & fratris, quem

quem inter charissimos habeo, causâ, non lubentissimo animo faciam: ejusmodi enim luminibus applicare gaudeo, D. Hottomanum & D. Puteanum mihi quæso officiosissime salutes, & imprimis amplissimum D. Thuanum, cui quod promisi de rebus Moscoviticis plenè præstabit Guil. Becherus, ei non ignotus, qui Regis nomine in Russiâ egit, & jam apud vos acturus est, donec de Legato Ordinario Rex viderit. Vale. *Chesilhursti* 13 Maii 1617.

CXLIH.

Jacobo Godofredo G. Camdenus.

BInas à te accepi literas, eruditissime Godofrede, & benevolentiam & variam eruditionem suave spirantes, quibus si uno & altero raptim respondeam verbo, ignoscas rogo. Arripienda enim est occasio, quæ mihi ab Urbe secedenti raro se offert: et si plures ex nostratibus Heidelbergam invitant. Cum autem ingenuus hic & eruditus juvenis Lushingtonus jam itineri accinctus sit, non potui, imo nec debui te non salutare, & iterum de *V. Provinciarum Vicario* restituto, politulâ illâ ex Justiniano codice ad Bagaudas relatione, & pulchrâ de *Suburbicariis Ecclesiis* observatione non gratias agere. Docuisti sanè de Primatibus, quæ mihi hæcenus ignota, & amplecti incipio; quod de ratione nominum, *Lugdunensis prima*, *Belgica prima*, *Aquitania prima*, a libi legi. Britanniam meam arrosam fuisse te indice primus accepi, ne & abrodatur verendum: sed hoc mihi commune cum aliis fatum, & ideo ferendum. Vale. *Chesilhursti* 13 Maii 1617.

CXLIV. P. N.

CXLIV.

V. N. & observando, D. G. Camdeno, M. F. Lime-
rius S.

Supplicium Ancorani, & quæ circa illud erant, nuper scribe-
bamus, mi Camdene. Quæ secuta sunt, amicitia nostra nun-
ciare jubet. Ex discessu Regine matris Reip. administratio tota
penes Regem, ad quem Principes advolarunt, mandata facturi.
De pacificandis turbis consilium initum. Programma emissum, quo
perduellionis postulati Principes vite, fame, honoribus restitu-
untur, quod hic habes: arma ubique dimissa. Condæus tamen
adhuc detinetur, sed quo consilio, qui rebus Imperii præsent, ipsi
viderint; arcana non rimor. De restituendâ Reginâ matre eti-
amnum mullitant artibus Cleri, sed multa repugnant. Dies
iras mitigabit, & si sapiamus pacem firmam reddet. Conciniæ
negotium Parlamento traditum, commissique duo è supremâ
(quam *magnum* vocant) *Camera*, de Griens & Courtin, qui illi
cognitioni præsent. In locum Cottoni Jesuitæ, qui Regi à con-
fessione auriculari erat, Doctorem quendam Sorbonicum susceptum
esse alunt. Uno verbo, si quo modo res procedere incipiant, pera-
gânt, Hispani res suas sibi habeant. Inter publica gaudia fa-
tum oblit Aug. Thuanus, dignus certè qui majori & firmiori
etiam gaudio frueretur. Causam mortis referunt ægritudinem ex
morte uxoris & publicis diffidiis, quæ probum virum non minus
quam privata jactura affecerant. Sic vixerat, sic oblit in Domino.
Vale, Vir observandissime, & nos amare perge. *Lut. Paris.* postridie
Idus Maias, 1617. S. N.

CXLV. M. F.

CXLV.

M. F. Limerio G. Camdenus.

EXtremum actum tragoediae Concinianae tam graphicè historica serie mihi descripsisti, ut praesens tetrum spectaculum vidisse videar, & jam tractatuli ea de re apud nos plerique editi fordeant. Nihil ego haecenus magis miratus sum, quam Gallos, quorum consilia subita & repentina, ejusmodi Typhæum, Galliae exitium anhelantem, eo usque pertulisse. Niveam libertatem jam vobis desuper in sinum delatam, eamque diuturnam fore, spero. Prudentiam vestri Regis tenelli supra ætatem gratulor, qui virum se tam constantem exhibuit, & Regiam potestatem exersuit, comprecor quo coepit pede feliciter pergat, & non usurpetur illud,

Regnorum sub Rege novo mississima fors est.

Eoque ardentius hoc in votis habeo, quod Reges tenellâ ætate ubique difficultatibus conflitentur, quod ambitio præceps, qui proximi successioni destinati semper suspecti: & ut nemo scelerum vias doceat, subrepent tamen dominationis magistri, qui faciliè docebunt, & quod sribuscula sint inter Religionem & Rempublicam, & maxime quod communis quasi morbus hoc nostrum seculum invasit, ut Proceres & plebs à Principibus diffideant. *Landini 19 Maii, 1617.*

CXLVI.

Theodorus Gothofredus G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay reçu la vostre du vingtsixieme Mars depuis quinze jours, ensemble les memoires, qu'avez pris la peine de m'envoyer, dont je vous remercie tres affectueusement, & vous suis obligé de tant de courtoisie. J'ay par même moyen reçu celles pour Messieurs Hotman

man & Dupuy avec quelques papiers, ainsi que pourrez sçavoir par celles, qu'ils vous écriront:

Je trouve le memoire du debat de la Preseance à Vervins, entre les Deputez de France & d'Espagne, faire à nostre avantage ; car il n'y a nulle doubte, que c'est une chose tenue pour constante en Allemagne, Italie, Espagne, & autre part, que le premier lieu à main gauche est plus honorable que n'est le second à main droite. D'avantage nostre premier Deputé estoit plus proche du Legat, que non pas le premier Deputé d'Espagne. Et cest expedient trouvé que les Deputez pour le Roy d'Espagne seroient subdeleguez de l'Archeduc, montre que le Roy d'Espagne reconnoissoit qu'il falloit, qu'il nous quittast; puis qu'en cest acte ses Deputez, & qui traictioient pour luy, empruntoient le nom de l'Archeduc. Et en cette occasion il n'y a nulle doubte, que le Roy d'Espagne ne nous ait cedé : ainsi qu'il fit au Concile de Trente, quand ses Ambassadeurs furent assis hors le rang des Ambassadeurs, & que les nostres demeurèrent en leur lieu accoustumé proche de celui de l'Empereur. Et comme encores il fait tous les jours à Rome, ou ses Ambassadeurs s'absentent lors qu'il est question de quelque ceremonie ou assemblée publique. Et que le quitté le perd.

Je doute, que au Concile de Constance la nation d'Espagnolle ait esté comprise sous la nation Italienne. Au contraire dans le livre de *gestis Basiliensis Concilii d'Æneas Sylvius*, il se trouve que la Concile de Constance fust distingué en quatre Nations. Que la premiere feût Italienne, comme premiere Chrétienne, la seconde la Gallicane, la troisieme la Germanique, & la quatrième l'Espagnolle.

Pour le regard du Concile de Basle les Historiens Espagnols écrivent, entre autres *Saribay & Mariana*, que l'Ambassadeur de Castille emporta la preseance sur ceux d'Angleterre & sont si osez, que d'user de ces mots, *Anglorum audaciam fregit*. Sur quoy je vous prie me mander ce que vous en trouvez en Chronique d'Angleterre. Je desirerois aussi volontiers sçavoir, comme les Roys d'Angleterre s'accommodent pour la seance avec les Roys de Dannemarc, de Pologne, & de Suede ; car je fais un recueil des rangs des Roys, Princes, & Estats.

Ce qu'il vous à pleu m'envoyer touchant la *Genealogie des Stuarts* me fait souhaiter, que quelque jour vostre loisir vous permet d'en faire une *Histoire Genealogique* : et pourrez estre aydé de deça de plusieurs bons memoires. Il n'y a grande maison qui n'ait sa Genealogie Hi-

historique imprimée, entre autres celle d'Autriche a *Guillimannus* & de Roo.

Et sur ce je prieray Dieu, Monsieur, vous donner en santé longue & heureuse vie. De Paris le 27 May, 1617.

Vostre bien humble & tres affectionné
pour vous servir,

Theodore Godefroy.

Nous avons perdu Monsieur de Thou, qui est une grande perte. Il a continué son Histoire jusques en l'an 1607. & vouloit venir jusques a la mort du feu Roy. Il vous honnoroit & vous estimoit grandement. Et luy ay ouy desirer par plusieurs fois, que vous puissiez continuer vòtre Histoire.

CXLVII.

Petrus Puteanus Guil. Camdeno S. D.

Ignosce quæso, V. Cl. tardo scriptori, & responsionis tam seræ & brevissimæ causam accipe : mors illustri viri Jac. Aug. Thuani, quæ me ita oppressit, ut nil nisi in solitudine solatium quero, ut libentius dolori tanto indulgeam. Obiit, obiit, Vir amicissime, lumen Galliæ, vel potius Europæ; candor ipse, probitas, & cruditio, & si verum dicere libet, nunc nil nisi mera barbaries, præcipue apud nos, ubi specie recti ducimur, solidam virtutem negligimus, imo contemnimus. Clarissimus Hotmannus amicus noster ad te misit, ut audio, *Testamentum* illius magni viri; pietas non fucata in eo mirè elucet, probitas item non vulgaris, & amor summus in literas & literatos cum honorificâ nostri mentione : sed hæc tristia omitto. Gratias tibi ago quam possum maximas pro levidensibus tuis, ut vocas; talium rerum apprimè sum curiosus. Brevi ex me scies, an exemplar *Itinerarii Antonini* exstet in Bibliothecâ Regiâ. *Vitam Elizabethæ Regine* integram à te expectamus. Fridericus enim Lindenbrogius Hamburgensis ad me nuper scripsit, se integram vidisse, & si benè memini, legisse, non sine magno fructu & gaudio. Raphaelem Thorium præ-

præstantissimum Medicum & eruditum à me, nisi grave est, salutes velim : ab eo omnes boni & eruditi versus in obitum illustris Thuanì expectant, & à te, si te musæ delectant. Interim, V. Cl. vale, & me ama. *Lotetia Parisiorum* iv Kal. Junii 1617.

CXLVIII.

J. Hotmannus *V. Cl.* G. Camdeno.

QUO tempore postremæ mihi literæ tuæ peramanter scriptæ reddebantur, unâ cum aliis tuis ad Godofredum nostrum literis, & præstantium aliquot Angliæ vestræ hominum effigiebus, quas Puteano & aliis communibus amicis abs te prius salutatis ostendi : ambiguo, ut ita dicam, adfectu, ob interitum Ancræi Tyranni nostri letabamur, & summi illius ac nunquam satis laudati viri D. Thuani mortem lugebamus, & certè ob lumen hoc Galliæ nostræ, audebo etiam dicere, Reip. Christianæ maturè nimis, & prius quam operi egregio & utilissimo supremam manum imponeret, exstinctum perpetuo lugebimus. Mortalitatìs igitur memores optamus, ne tibi, Vir clarissime, idem eveniat, & *Elizabetham* tuam imperfectam relinquo, veremur ; quam Gallus quidam, vir honestus, non tamen mihi satis notus, in Gallicum, ut audio, sermonem vertendam suscepit, si modò à Cancellario nostro privilegium impetrare possit : de quo te monendum censui, ut si quid vel addere vel mutare voles, id opportunè facias. Carolus Labbæus, vir eruditissimus atque diligentissimus, amantèr te resalutat, ac vehementèr abs te petit, ut petitioni suæ, si fieri possit, satisfiat, non tamen aliâ lege quàm commodo tuo, hoc est, sine tuo sumptu ac molestiâ. Existimat nuppiam *Nebulonum* istorum arcana melius perveſtigari aut intelligi posse, quàm in Angliâ, ubi tot & tam insignes eorum conjunctiones tam feliciter patefactæ sunt & oppressæ. Reliqua ex Puteani & Godofredi literis intelliges, quas fidei meæ tibi curandas commiserunt. Vale, Vir humanissime, & amice summâ observantiâ colende. Deus te *Britannia* ac proinde orbi Christiano diu sospitem servet. *Lotetia Parisiorum* ix. Junii cix. ixc. xvii.

Tuus ex animo, ac merito tuo tibi addictissimus,

Joan. Hotman. Franc. F.

CXLIX.

E. Boltonus G. Camdeno.

Right worthy Sir,

THO your brother Kings have outgone you in the honour of Knighthood, they shall ever come behind you very far in the greater honour of immortal Fame. Some ascribe it to ambition in you, that you are not a Knight, (for you know how preposterously witty the Wits of our time are in other mens actions and abstinences) as thinking the neglect thereof an higher point, than the acceptance; others to pusillanimity; and we, your friends, to your modesty: which I am angry with notwithstanding, because it hath deprived us of some splendor and comfort in our friend's advancement. But the wearing of Spurs and a Sword are insolent to you, and no dignity can make you wiser, or better, or healthier than you are; other it might make you, which I would not see. Could dubbing increase heroick resolution and virtue, it were the rather worth the money many give to have it. That you may receive my gratulations to you, for that you have pleased your self, by missing and forbearing, with the more assurance, and worthier circumstances, I have intreated my Wife coming into those parts to be the bearer of my letter so far. Thus, with many thanks for your noble courtesies towards me, and my friends for my sake, I immortally rest

19 June, 1617.

Yours,

E. Bol.

CL. Milo

CL.

Milo Glocestrensis G. Camdeno.

Good Master Clarenceux, I honour you for your worth, and have done so a very great while, even almost half an age; for so long hath been our acquaintance. At the first, I presaged what help in time you would afford to the furtherance of Learning, and what an ornament you would prove to our Countrey: and I thank God I was not deceived. You have satisfied my expectation and hope to the full. Sir, I must entreat of you a cast of your office: I am importuned by our friends at *Christ-Church* to bestow my Picture upon them; and with the same, and in the same, the Arms of the Bishoprick, and mine own Arms, if I had any. I pray let me request your skillful good will; and in part of recompence thereof, I have sent to your servant a double Sovereign. I am altogether unskilful in this matter: if more be due, or to be expected, I will send it upon the first intimation, I promise. And so, with my very respective salutations, I commend you to God at this time.

Mynhead near Gloucester
26 June 1617.

Your very affectionate and sure friend,

Miles Gloucester.

CLI.

Jano Grutero G. Camdenus.

EX quo per Dominam Harringtoniam scripsi, nihil à te literarum vidi, nec superioribus Francofurti nundinis interfuisse accepi. Superesse tamen & vitali vescier aurà spero: & juvat: rideas forsan hoc te percontari; et si te studiis sterilibus immersum & chartis impallecentem videre videor, quibus ego examblyopià nuper nuncium remisi; & tu si sapias, tempestivè feceris.

ceris. Nostri quot & quanti ploravère, suis non respondisse favorem speratum meritis. Vale.

CLII.

Janus Gruterus G. Camdeno.

S. P. Binis tuis debeo responsum, virorum eximie; Harintonia quas attulit, eis non rescripsi, quod destitueretur Antonini Itinerario Bibliotheca nostra: alias plus libens annotassem variantes lectiones, quàm meminerat Britanniae vestrae. Sed nec postremis tuis aliquid licuit reponere quam nunc modò, etli refertissimis saccharo charitum ac musarum. Et sic est; non excurri ad solennes nundinas Francfurti, quod pluvia atque frigus me manciparent hypocausto, quod eo tempore intensissimum erat, cum perpetuo ffore. Quid quod pudebat ferè comparere Francfurtum, vesuti sublethrae fidei denotandus ab omnibus, qui jam triumphum expectant nostra in Tullium: certò tamen prodibit autumnio isto proximo. Submisit enim mihi omnia Typographus præter indices ac notas. Debeo tibi exemplar, quod Billiis dabo, nisi alium præscripseris. Laudare debebitis meos conatus: nam si pro dignitate tractandus fuisset ille Auctor, duo, tria infurnissem annorum lustra; quod non permisit festinatio Frobenii. Scio me non satisfacturum expectationi, quam de Guiljelmio excitavit Thuanus noster sine historiae suae: sed quid faciam? plura illius in manus nostras non veniunt. Scriptorem tamen sæpius nobis quoque obligavimus, subsidio codicum Palatinorum. Exempli causâ, sine libri II. de officiis, legitur ferè, *quid tertium? bene vivere*; & pro eâ mirificè pugnat Aldus nepos, at enim mea editio præfert, *malè passere*: ita sane erat in membranis nostris Palatinis, & cur non admitterem, cum esset mihi in memoriâ idem colloquium scriptis suis hortensibus immixtum, præfatione libri VI. ab Columella? Ut tamen verum fatear, plures voces, plures clausulas Ciceroni detraxi quam addidi: & vel illud aliquid inveniet laudis apud vos, candida pectora, à quibus exulat livor atque suspicio. Humanitèr tu, mi Domine, mones, nuncium ut remittam chartis sterilibus: sed quæ quæso valeam? iisdem sum innutritus à puero, cum iis sum dies noctesque; & ut rem non faciant auctiorem, ita tamen aver-

tant animum à tot exilii luctûsque malis, quibus circumfundor. Multum tamen deferbui, nam furor alius invasit jecur meum. Bulbos verso & flores, circa eos assiduus sum, imo & accubius manè ac vesperi; etiam meridiè, ubi sub nube aliqua sol. Hinc manus habeo callosas ut arator, cutem fuscâ ut nauta. Interim, Deo laus, valetudine sum optima, expers senectutis incommodis omnibus. Sic est, chea! amisimus magnum illum Gallie Varronem; cujus obitu valde fui externatus; post Pithecos, Petavios, Bongarsios, in eo uno unicoque acquiescebam: nunc orbus sum omnium ferè amicorum: si te, si Ubbonem Emmium, duosque præterea ac tres excipiam, nullus superest præceptorum, aut me ætate seniorum: omnes præmissi. Carmen tibi inscriptum super mortem Thuani expressit pius luctus, cujus exemplar tecum jam modò communicarem, nisi visissem, magni Patris filius, majoris Avi Nepos eadem ferè horâ abitum suum indicaret, quâ navem intrat. Quare expectabis aliàs: cupio enim in poematis meis exstare memoriam amicitie nostræ mutue. Sweetius à te tres menses submitit mihi tuâ manu antiquissimam illam inscriptionem, &c. quid? an habes à manu bonâ, an vult nobis imponere, ut Murerus olim Scaligero, ut nuper mihi ferè Rob. Titius? ita ferè suspicor, aut cedo locum, ubi marmor illud videndum adorandumque propius. Vale ac salve, amicorum sincerissime, ab omnibus modis tuo Jano Grutero hæc festinante. 9 Julii, 1617. *Hridelbergæ.*

CLIII.

D. Franciscus Cottingtonus G. Camdeno.

SIR,

MY ill fortune in never having done you any service, might very well discourage me from expecting the favour from you, which I am to entreat in this letter: but the importunity of the party whom it concerns, enforceth me to it.

A Gentleman in this Court, whose name is *Sigler*, pretends, that in former times, very anciently some of his predecessors of that name passed into those parts, and seated themselves either in *England*, *Scotland*, or *Ireland*, or in all three; and that the knowledge and proof hereof

hereof is very available for him; and hath therefore for many months together much importuned me to assist him in the obtaining of this his desire. If therefore you shall please to command some search to be made, whether in those Kingdoms there are any Gentlemen of that name, and to cause both their Pedigree and Arms to be sent to me in Latine, authenticated, if it be possible, you shall do me an especial favour: and more, if you shall also be pleased to command me something in your service; so shall you find, that no man is or can be more ready to serve you than my self. So wishing you much happiness, I rest

Madrid, 20 July
S. V. 1617.

Your assured friend to be commanded,

Fra. Cottington.

CLIV.

V. Cl. & eruditissimo D. Gul. Camdeno, M. F. Limerius
S. P. D.

Dutius ad te scribere desii, Vir eruditissime, quam spes erat, aut certe votum. Domestica & publica etiam nonnulla mala remoram iniecerant: sed cessantem excitat epistola tua, Deus bone, gratissima, quam D. Bellocius communis noster nuper tradidit, & eo nomine ingentes tibi debeo gratias, qui nostri solum non memineris, sed amicitia tua bees, sed literis tuis dites. Illæ enim, mi Camdene, mihi putum purum aurum, quod ego non minus vigilantè, quam Pici suum, asservo. At quid rependam, nugas verborum nostrorum? certe nostrorum rerum pondera. Ex quo enim ad te scripsi, de vita deturbata est Concinia quorundam certè ingratia, qui etiamnum obgannunt, sed publico bonorum omnium voto, qui è rep. viderunt esse, scelus illud mulieris eradicari. Et illa magis olim obfirmato adversus fortuita animo, quam constantè & christianè decessit. Contra illam SC. latum hic habes. Quid tandem secuturum sit, nondum apparet. Boni sperant pacem, mali metuunt, ut inde discas per illam phlebotomiam nondum nobis restitutam valetudinem. Certè qui Protestantium ruinam (Cle-
rus

res præcipue) per Tyrannum avidis animis hausierant, sibi ereptum tantum bolum è faucibus, & disturbata hæcenus machinamenta sua egredi ferunt, & turbas voce, scriptis, artibus suis ferunt, ut ex concionibus apud Regem habitis, quarum exemplaria mitto tibi, videre licet. Quin seditionis venenum in plebis aures & animos subinde instillant, viz. *nunquam bene, nisi perditis & exterminatis Reformatis, Regna fore.* Quin unus è Sociis Jesu, si Deo placet, Arnoldus nomine, eò nuper impudentie venit, ut coram ipso Rege asseverare & scripto consignare ausus sit, *omnes Scripturae locos ad marginem confessionis nostræ adscriptos falsos esse.* At vero responderunt illi scripto Pastores hujus Ecclesiæ, & epistolâ, quam libello præfixerunt, ad Regem luculentissimâ, culpam purgant, innocentiam probaverunt, *Fidem & beneficia erga Reges, etiam Persecutores suos commemorarunt, inimicos nostri ordinis cædis Regum, tumultuum, & seditionis desulerunt.* Quod illis ita grave, ut non prius obmurmurari & minas intendere desierint, quam Ministris coram Regis consilio vocatis silentium in talibus in posterum indictum foret. Apud Pedemontanos res admodum fervent, & Vercellæ nuper inopiâ pulveris tormentarii Hispano dedite. Illi bello undique accingitur nostra juventus; nec dubium, quin Lesciguierii auxiliaribus nostris copiis præfecti nomen multos accersat, animo sub tanto Duce militandi. Cæterum quædam hæc habes, quæ in Concionum fata nonnulli lusere, si tanti erit legere. Tuam ante mensem Theodoro Gothofredo inscriptam ipsi in manus tradidi. Vale, Vir doctissime & colende, & nos amare perge. *Parisius Non. Aug. 1617. S. N.*

CLV.

G. Camdeno P. Puteanus S. D.

PAtricius Junius, vir eruditus, utriusque nostrum amicissimus, has tibi tradet, quibus tandem adjunxi varias lectiones *Linæarii Antonini* ex codice Regio pervetusto, sed qui non multum variat ab editis, ut tute videre potes. Thorii medici præstantissimi versus in obitum ill. Thuani expecto. Ille ipse est D. Thumerius Bosseus à Thuano tutor liberis datus, qui diu apud vos summâ cum laude regnante Elizabethâ legationem obiit: est sanè vir maxime probi-

tatis, nec hujus seculi; cum parentis loco colo & veneror, eoque libentius, quod olim parentis mei amicus intimus, & quod pro me in sacro lavacro fidejussit: eum tuo nomine salutavi. Reliqua *Elizabethæ* avidè expectant omnes, qui primum partem viderunt. Audio absolutum opus, sed quare non evulgatur? opus sanè plenum alicuius historiam sui temporis scriptis mandare. Patricium Junium vidi libentissimè, & quantum in me fuit, illi favi; paruit illi Bibliotheca ill. Thuani, ut & talibus Philologis eruditis & doctis. Est quidam apud vos, qui librum de *Diis Syris* publicavit, unum exemplar à te enixè, quantum possum, peto: nam frustra à Librariis nostris, ut video, expecto. Libri vestri hic non comparent nisi post triennium aut fortè nunquam. Vale, Vir clarissime, & me ama. *Lucius Paris.* iii. KL. VIIbris cio. ixc. xvii.

CLVI.

Theodorus Gothofredus G. Camdeno.

Monsieur,

LES vôtres m'ont esté tendues par Monsieur Patricius Junius, homme de mérite & pour tel reconnu par ceux qui l'ont veu de deça & comme vous l'avez décrit. Je ne peux assez vous remercier de tant d'amitié qu'il vous plait me porter, & du soin exact, que prenez de me répondre à ce dont je vous requiers. La protestation des Ambassadeurs d'Angleterre au Concile de Basse sur ce que ceux de Castille vouloient débattre avec eux pour le premier lieu du côté gauche, est un piece notable, & qui fait grandement pour répondre aux Escrivains Espagnols. Je souhaiterois, que votre loisir vous peust permettre de la faire imprimer quelque jour, avec d'autres pieces en un volume, qui seroit des *Harangues, Traitez, Histories, Entretenus, Solennitez,* & autres pieces pour l'Angleterre depuis l'an 1300. jusques à 1500. & plus bas. Car l'histoire n'est bien connue de ce tems là. Et en avez l'exemple en ce qu'en a fait feu Monsieur *Frederic* pour l'Allemagne du tems des Emperours *Frideric III. Maximilian,* & *Charles V.* Et si manquez de personne, qui vouldist entreprendre l'impression en Angleterre, vous pouvez avoir de deça le libraire *Paart,* ou à Geneve un nommé *Roviere,* performes propres à entreprendre.

entreprendre tel ouvrage. Je vous suis obligé de l'avis, que me donnez des rangs entre les Roys de Pologne, Dannemarc, & Suede: combien que j'eusse creu, que Dannemarc precedoit Pologne, & aurois bien desir d'en avoir la dessus quelques memoires, & même comment les Roys d'Angleterre fu gouvernent pour le rang avec eux, & notamment comme au dernier traite de des pays bas les Ambassadeurs d'Angleterre s'accommoderent pour ce regard avec ceux de Dannemarc. Je pense, que le thresor des Chartres d'Angleterre vous y peut servir, parce que j'en vois par deça au thresor des Chartres de France, ou je travaille depuis plus de deux ans a en faire l'inventaire avec Monsieur Dupuy. Priant Dieu, Monsieur, vous avoir en sa sainte & digne garde.

Paris le 30. Aoust
1617.

Votre tres humble & tres affectionné
pour vous servir,

Theodore Godefroy.

Monsieur, J'oublois de vous dire, que j'ay saluté de votre part Monsieur Peiresc, Conseiller au Parlement de Provence, qui m'a dit vous avoir rescrit, & veu Monsieur Janius. C'est un personnage grandement curieux, & qui s'entend aux anciens Memoires: il est d'ordinaire avec Monsieur du Vair Garde des sceaux, duquel il est bien voulu.

CLVII.

J. Hotmanus G. Camdeno.

Monsieur.

L'Office de mon service est aussi bonne en une langue comme en l'autre a vous, qui entendez le François, & qui estes assurez de mon amitié & affection entiere & sincere envers vous, comme Je ne doute nullement de la vôtre; joint que ce n'est que pour vous remercier de vos dernières lettres, desquelles J'ay fait part a Monsieur l'Abbé: lequel aussi vous escrivra par cette voye, come je croy, ainsi que

font Messieurs Dupuy & Gothesfroyd. J'ay esté tres aisé, que par cette occasion j'ay prins connoissance avec Monsr. Junius, gentil-homme d'un rare vertu & erudition. C'est encore une obligation, que je vous ay avec toutes les précédentes, me recommandant tres affectueusement a vos bonnes grâces, & priant Dieu pour votre santé & prospérité, comme

Monsieur,

Paris a. Septemb.

Votre plus humble &
affectionné serviteur,

Hotman.

CLVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

Desque j'eus receu la vôtre du 7e du mois de Juillet passé, je m'en allay voir Monsr. Junius, & lui offris mon service très-humble. Je suis bien marri, qu'il ne s'en soit prevalu, & que je n'en aye eu plus de moyen: car j'eusse bien souhaité de pouvoir me revancher en la personne d'une partie de ce que je vous dois, puisque la distance des lieux me prive des occasions de vous servir vous mesmes. J'ay prins cette occasion pour vous envoyer deux ou trois petites pieces, qui seront possible de vôtre goust. Et si je ne crains de trop charger les coffres, possible y adjousteray-je le *Zonare*, qui est quasi achevé d'imprimer. Vous auez entre autres choses la *genealogie de Poillon*, qui est fort exacte, & qui est l'avantcoureur d'un histoire, qui sera des plus belles & plus curieuses de ce Royaulme. Le *Jainville* est restablí en son langage ancien: l'*Enghastius* n'estoit pas encore achevé d'imprimer, mais pour ne perdre la commodité, j'ay mieux aimé l'envoyer tel qu'il est, & apres je vous enverray le supplement de l'epístre & notes dans le premier paquet de lettres.

Estant bien marry, que ce ne soit chose digne de vous ne comparable a ce qu'il vous pleut m'envoyer demierement, dont je vous remerciay

merciay aussi tost, que j'en ay receu le paquet, m'assurant, que ma lettre vous aura depuis esté rendue avec les vers, qui y estoient joints sur la mort du Maréchal d'Ancre. Au surplus l'édition de vôtre *Elisabeth* a esté trouvée si belle par Monseigneur le Garde des Seaux du Vair, qu'il voulut que je la luy donnasse, de sorte qu'il fault, que je vous importune encores d'un exemplaire de mesme forme, s'il ne vous est trop incommode. Et vous supplie d'y adjouster ce qui s'est donné en mesme temps *verum sub Henrico VIII. Edoardo VI. & Maria,* s'il s'en trouve d'imprimé en mesme forme, & en mesme papier pour les assembler. Le livre de *Dier Syris* à esté grandement estimé par nos curieux, & d'autant qu'il n'en avoit point esté apporté d'autre exemplaire que celui-la, j'ay esté contraint de le laisser passer par tant de bonnes mains, que je n'ay presque pas eu le moyen de le voir. Je vous en ay bien de l'obligation, & a Monf. Seldenus, à qui je tascheray de rendre en revanche tous les services, dont je me pourrai adviser. Et si je pouvois avoir le loisir de revoir mes antécailles, je m'assure, que je trouverois de fort jolies curiositez pour son dessein, que je luy communiqueray trez volontiers, aussi tost que j'en pourray trouver la commodité. J'ay desja escript de ce livre en Italie aux S. S. Laurentius Pignoria & Hieronymus Alexander, les quels s'attendent en grand impatience, d'en avoir la veüe, dont je leur ferai passer l'envie, Dieu aidant, aussitost que les livres de la foire de Francfort seront venus, m'assurant, que les libraires n'auront pas manqué d'en apporter.

Et d'autant que vous aviez tant tardé de recevoir mes lettres dernières en responce des vôtres, de crainte, qu'elles ne se soient esgarées, & par mesme moyen les vers qui y estoient joints, j'ay creu, qu'il vaudroit mieux en toute adventure vous en envoyer de-rechef, & a Monf. le Chevalier Cotton, a qui je suis le plus obligé serviteur, que sa courtoisie luy ait jamais acquis, bien marri de luy estre si inutile, comme je suis. Et sur ce je demeureray, Monsieur,

De Paris ce 1. Septemb.
1617.

Votre trez humble & trez-obligé
serviteur,

Peirefc.

Je voudrois bien sçavoir, si Monsieur Colius a receu mes lettres, ou non.

CLIX. *Nobilissima*

CLIX.

*Nobilissimo V. D. G. Camdeno Jacobus Gothofredus
S. P.*

Solemne mihi est jam aliquamdiu, & erit cum bono Deo deinceps, foetus meos iudicio tuo submittere: sed cumprimis obsequia mea Nobilitati tuae subternere. Immane dictu, quo quantoque desiderio tenear incoram hoc agendi. Sed quia nondum licet, vel ita absentem colere per summam humanitatem tuam quaeso liceat. Præmiseram nuper *Episcopatus Romani obsequer*, & ex tibi Diatribas ipsas, Grammaticæ ferimè velitationis argumentum, nisi magnarum rerum momenta secum traheret, idque faterentur diversarum etiam partium Scriptores, nempe dum illi tantopere fucum facere nituntur. Educam posthac aliquando, si opus, maiorem hancce rerum aciem: sed hoc interim Catone contentus esse volui, imò debui. Fors fuit, ut Gallicana quoque studia hæc Britannicis vestris ut conspirant, ita probentur. Nisi improbum est, quaeso obnixè videant & summi per Britanniam vestram Antislites hoc maioris operis specimen. Ego te multos annos perennare ex animo opto. Vale, V. Cl. seculi huius lumen. *Francfurti 13 Septemb. 1617.*

CLX.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Camdene, magnæ gemma Britannie,
Supra aniones atque adamantas, &
Carbunculos; seu censearis
Ingenii genivæ dote:
Seu viva virtutum effigia, ac mera
Morum aureorum regula, Pallada
Consumque puro corde gestes,
Seu Venerem atque Charin palato;

Nunc

Nunc, nunc cupressi termitibus caput
Et collum in umbra; tempora nunc nigra
Obnube taxo: nunc querelas,
Nunc lachrymas meditare mecum.
Noster Thuanus morte jacet, jacet
Sol Galliarum, flos Heliconidum,
Europæ ocellus, cor leporum,
Lingua Dices, cerebrum Themistios.
Noster Thuanus occidit, occidit,
Mens Gratiarum, Mercurii nitor,
Suadique ocellus, at cerebrum
Eusebii, columnæque Famæ.
O quàm ipse tecum vivere nunc velim
Ultra nivaleis Cimmerios, ubi
Sex mensium nox durat una,
Absque aliquo radio diei!
Locum perennem perpetui decet
Furoris horror: velleque sub nigra
Belle admodum in caris tenebris
Voce Thuanum agili fleamus;
Cyrenus senescens qualiter avio
In fonte; ædon qualiter arboris
Sub fronde canescente densum
Præcipitat melos ore & alis.
Verum impotentis principium quod est
Camdene, questus? quod medullarum?
Quæ meta? pontus atque coelum est,
Undique qua ferimur vagantes.
Ah! plus dolemus, prodere quàm audeat
Vox ulla! damni plus ferimus, queant
Æquare quam verba! ah profundo
Navisfragi Oceano perimus!
Sed nec Thuanum pro merito satis
Laudet lyrarum ulla harmonia, etsi ei
Se dia jungat lingua Homeri,
Osve Poetici Maronis.
Augusta quin hæc Mnemosidum parum
Possit propago; Pleiade quin parum

Possit creatus; quin Apollo
 Heic sileat titubante labro.
 Ergo tacere nos quoque verius
 Camdene, de more Harpocratis. Satis
 Summam approbant devotionem
 Qui gravius subière pondus
 Quàm ferre possint; sicut & exhibet
 Majorem honorem Cœlitibus, mero
 Silentio hos qui adorant, oris
 Quàm tumido petulantis orsu.

Vides, mi Domine, quibus te conveniam: sed sic est, ita Thuani dolor omnes fibras meas invasit sacro quodam igne, ut de eo loquar, scribam, cogitem semper. Jacturam ejus ostendit dies. Cicero noster tandem prodit: exemplar ejus unum recipies à Billio, cui dedi de manu in manum: censebisque munusculum non à se, verum ab animo meo, virtutibus tuis ac doctrinis devotissimo. Oportet autem editionem istam nostram passim prædices. Istud dico, quod Typographus mihi indicaverit, ipsum Billium bina tantum operis exemplaria emisse; tanquam scilicet suffectura Angliæ universæ. Equidem licet non tam benè agatur cum genere humano, ut pejoribus meliora placeant aut adeò pluribus: at tamen fuerit Britannie vestre summum dedecus non posse discernere æs Lambinianum aliorumque ab nostro auro obryzo. Itaque tu vir egregie, voce seculo nostro præi ad meliorem mentem. Francfurtenles omnino conspirant in ruinam famæ mee & bonorum Typographi: ante semestre indicaturi novam editionem Ciceronis, insignierunt Auctorem tribus duntaxat literis M. T. C. at nunc vero nec Frobenii, nec Gulielmi, nec mei meminerunt. Vides ergo non de nihilo me poscere subsidium tuum, quod mihi adfuturum cum nullus dubitem, vota facio pro vitâ tuâ longiore: quei sit tibi mens sana in corpore sano. *Francfurti* xxi. Septemb. ci. dc. xvii.

Tua fama gloriaque dicatissimus,

J. Gruterus.

CLXI.

J. Hotmannus G. Camdeno.

Monsieur,

Quand je vous ecrivis dernièrement, j'oubliay de vous dire, que cét honête homme, qui avoit entrepris la traduction de vôtres histoire touchant *la vie de la Reine Elizabeth*, ayant demandé permission, ne la sceu obtenir pour quelques particularités qui regardent la France; mesmement à cause de ce qui y est recité de Monsieur de Chasteauneuf l'Aubespine. Neantmoins il ne se depart point de sa premiere resolution d'en faire la Version, lors que vous l'aurez corrigée & augmentée, & se hazardera, dit il, d'en demander encore une fois la permission, & y trouvera possible le tems plus favorable: Vous suppliant quand ladite Histoire, laquelle est excellente & necessaire, sera parachevée de nous en vouloir faire part, estant tout ce qui vient de vôtres main tres-agreable & recommandé. Messieurs Dupuy, Godefroy, l'Abbé, & Rigauld Gardien de la Librairie du Roy m'ont prié de vous baiser les mains de leur part, comme je fais de la mienne avec toute affection; & apres avoir prié Dieu pour vôtres santé, je demeure.

De Paris ce
2. Octobre
1617.

Monsieur,

*Votre plus affectionné & humble
serviteur,*

Hotman.

Cc

CLXII. P. Pu.

CLXII.

P. Puteanus Gul. Camdeno P. C.

DUM in procinctu esset generosus Legatus vester, hæc paucis & raptim exaravi. Tuas accepi, Vir amicissime, cum Seldeni libro *de Diis Syris*, doctissimo sanè & eruditionis multiplicis. Sed epicedium illustris J. A. Thuani à Thoro nostro vulgatum nullus vidi: fac quæso ut compareat, nihil in hoc genere mihi gratius evenire potest. Gruterus utriusque nostrum amicus, & illustris Thuani virtutum admirator summus his nundinis Francofurtensibus ad me misit plura Epigrammata, à se in hoc summo literatorum dolore fusa, non sine honorificâ tui mentione, quæ omnia, cum Deus volet, lucem videbunt: sed hoc sine Thorii versibus fieri non potest. Si apud Typographum vestrum exstat adhuc exemplar *Elizabethæ* tuæ in folio, ad me transmittas quæso; Bibliopolarum vestrorum incuriam mirum in modum accuso, qui tales libros isthic non adsortant. D. Bechero, qui serenissimi Regis vestri negotia apud nos curat, fasciculum mittere poteris primâ commodâ occasione; res in tuto erit. Velle aurem quæso Patricio Junio, eruditissimo viro, de collatione antiquissimi *Græci codicis MS. Evangeliorum*, & ut stet promissis urge. Nam conjicio ex epistolis D. Pauli planè antiquis, quæ penes me sunt, Th. Bezam negligenter librum hunc venerandæ antiquitatis vidisse; non vanus erit ejus labor, nec industria nostra. Vale, Vir clarissime, & me ut facis ama. Datum *Luætiæ Paris.* v. id. Novemb. cix. idc. xvii.

CLXIII.

J. Hotmannus G. Camdeno.

Monsieur,

Jay reçu de Monsieur de Limoy les lettres, qui s'adressoient à luy de vòtre part; & quant à Monf. Becher, étant de long tems mon

mon intime ami, vous pouvez juger de quelle affection je le serviray & assisteray, & de tant plus volontiers, que ses merites m'y obligent, & l'amitié qu'il vous porte. J'espère que son comportement sera tel, qu'il augmentera le nombre de ses amis & sa reputation.

Au reste ce jeune homme, qui a fait la Version de v^{otre} Elizabeth, a receu par mes mains les corrections, que luy avez envoyées, & ne passera point outre, qu'il n'ait l'œuvre entier, que vous nous promettez. Messieurs l'Abbé & Godefroy vous baissent les mains, & moy bien humblement, qui suis & demeure à jamais,

Paris xii. Novemb.
1617.

Monsieur,

*Votre plus affectionné &
humble serviteur,*

Hotman.

CLXIV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a quelque tems que je receus un paquet v^{otre} avec un autre exemplaire de vos Annales, & deux de l'œuvre de Monsieur Seldenus, dont j'en baillay un a Monsieur Dupuy avec la lettre que vous luy scriviez; lequel se sentit grandement obligé de la faveur que vous luy faisies. Et avions delibéré de vous escrire ensemble par la premiere commodité; mais deux ou trois affaires importunes qui me survindrent, & le voyage de la Cour en cette Province de Normandie m'en osterent le moyen à mon tres grand regret. Maintenant Monsieur Pori m'a rendu encore un autre v^{otre} lettre, qui me fait rougir de honte, de voir retenir tant d'effets de v^{otre} bienveillance en mon endroit, & de me voir prevenir de la sorte, sans que je me fusse acquitté de mon devoir en v^{otre} endroit. Je vous supplie de m'en excuser, & ne le point imputer à manquement de bonne volonté: car je vous suis dédié de cœur & d'affection entiere. Vous le pouvez croire, je le dis en toute sincerité, ne trouvant point de

termes assez suffisans à mon gré pour vous rendre les remerciements que je crois vous devoir de tant d'honneteté, & de tant des rares presens, qu'il vous plait m'envoyer en revanche de nos bagatelles. L'exemplaire du livre de Monsieur Seldenus, que je receus en dernier lieu, fit le chemin de Rome, où je l'envoyay par la poste au Sieur Hieronymus Aleander, & en ayant recouvré deux autres des libraires de la foire, j'en envoyay un à Padoue au Sieur Laurentius Pignoria; & l'autre à un autre de mes amis fort curieux. Je vous nomme ceux là, parce que leurs noms sont connus entre les gens de lettres: tous lesquels en ayant ouy des nouvelles estoient en grande impatience de le voir. J'en attends bientôt la réponse, dont je vous fairay participant. Monsieur Colius me pardonnera s'il luy plait, & Monsieur Gruterus aussi, ils sont un peu trop scrupuleux, s'ils doutent de la fidélité de l'inscription de L. Scipio, apres qu'elle a esté examinée dans Rome par des personnes si exactes, comme sont le P. Sirmond & ledit Sieur Aleandro. On a reimprimé à Rome le discours dudit P. Sirmond avec un petit appendice dudit Aleandro, & une copie de ladite inscription suivant la vraie forme des lettres, qui sont sur l'original un peu plus exacte que celle de Paris; mais je n'en ay encoré peu avoir un exemplaire pour le vous envoyer. Les officiers de ladite ville font grande instance pour avoir l'original de la pierre, afin de la loger dans leur *Capitule* auprès des *Fastes*, & des fragmens de la *Colonne de Duillius*. Mais celui qui en est le maître, le leur veut vendre bien cher. Quand aux Anagrammes de Monsieur Billon, puis que vous ne les desestimes pas, j'ay pris la hardiesse de vous en envoyer une douzaine, qu'il a faits sur le nom du Roy de la Grand Bretagne, où il trouve tout ce qu'il y veut chercher. C'est une ame fort pieusé & fort timorée, qui parle tout à fait selon son sens. Je vous supplie de vouloir excuser son zele, & de ne prendre rien en mauvaise part; & de m'en vouloir dire vôtre avis & celuy de Monsieur Cotton. Car pour entreprendre de les faire voir au Roy, comme vous verrez qu'il desireroit, je n'oseroit vous en avoir supplié, de crainte qu'il ne s'en offenceast. Il a fait encoré de nouveaux Anagrammes sur le sujet de cette assemblée, qui sont aussi merveilleux qu'aucun des precedents. C'est dommage, que son labeur ne soit en chose plus utile; car il y reussit à souhait. Je vous en feray transcrire trois ou quatre de ces derniers, que vous recevrez avec un petit avis composé par Monsieur de Belesbat Maître des Requestes, petit fils du Chancelier de l'Hôpital, dont en a

fait quelque cas en cette assemblée, si nous avions quelque chose de meilleur, nous ne vous payerions pas de si legere monnoye, mais considerez le lieu ou nous sommes. Je viens de recevoir d'Italie un exemplaire de *Calendrier Constantinien*, que j'ay delibéré de vous envoyer, estimant que si ne l'avez deja veu, c'est une des plus jolies pieces que je vous scaurois envoyer. Et si par hazard vous pouviez prendre le tems d'examiner quelques lieux d'iceluy, qui sont veritablement fort difficiles à dechiffrer, & nous en envoyer vos observations, je vous assure, que vous obligerez grandement ledit Sieur Alcandro, qui est si galant homme, qu'il vous en rendroit toute sorte de temoignage d'honneur public & particulier, encores qu'il soit dans Rome. Il y a deja un peu travaillé & crois-je qu'il pourra faire imprimer ses observations environ Pasques ; & cependant, il y auroit encore quelque peu de tems pour avoir vostre réponce, si vous l'avez agreable, & principalement, sur ce [N. chartis. *Jovi cultori. CANNA INTRAT. Arbor intras ; Initium Cajani, Zenarij, Marcellus resumat Anne sacrum. Lignassia. Ternovena, Ludi Lancionici.*] & sur tant de diverses festes *Natalium Constantini*. Il interprete les caracteres C. M. XXIV. qui y sont si souvent repetez, *Circenses Missuum XXIV.* en quoy il semble n'avoir pas mal rencontré. Je seray bien aise d'en voir vôtre avis. Il me reste a vous dire que j'ay bien eu du regret du voir, que Monsieur le Chevalier Cotton ne fust pas bien gaillard, j'en ay une grande apprehension, & prie à Dieu de bon cœur, qu'il luy vueille donner autant & plus de bonne santé que j'en pourrais souhaiter à moi même. Je voudrois bien voir quelque echantillon de ce qu'il a commence de faire imprimer de ses monnoyes *Anglo-Saxonum*. Il faut que je vous die encores, qu'un a trouvé un Manuscrit fort ancien, qui contient une partie de la Bible Grecque esctrite en caractere majuscule, de si excellente marque d'antiquité, qu'au bout de l'une des pieces qui y sont, il est attesté que ladite piece avoit esté fidelement transcrite & corrigée sur une copie corrigée de la propre main du grand Origene. Et au bout d'une autre piece de ladite Bible, est attesté qu'elle avoit esté conserée & corrigée sur les anciens Tetraples de la Bible. Il y a bien d'avantage, car tout le texte esctit en Majuscule est distingue par divers Asterisques, qui designent les mots, qui sont de la version de *Symmachus*, & les distinguent d'avec ceux, qui sont de celles d'*Aquila* & de *Theodotion*. Et à la marge sont les diverses leçons desdits *Symmachus*, *Aquila*, & *Theodotion* ; le tout en majuscule de la plus ancienne figure, qui je trouve dans.

dans les plus vieux Manuscrits. Mais c'est grand dommage que la Bible n'y est pas entiere. On veut neantmoins imprimer ces fragmens à Paris tels qu'ils sont, & pour ne faire la Bible imparfaite, on se veut servir de divers Manuscrits de la *Bible Grecque*, qui sont dans la Bibliothèque du Roy, & ailleurs, pour en faire une nouvelle édition bien exacte avec l'assistance de quelques Docteurs de Sorbonne & du P. Fronton Jesuit. Or parceque je scay que Monsieur Cotton a une *Bible Grecque* fort ancienne, avec laquelle on pourroit rendre beaucoup plus complete l'édition de Paris : & qu'en ces matieres la si jalouses, il ne se faut gueres attendre, qu'il s'en puisse faire une édition en Angleterre, parce qu'il ne seroit pas aisé d'ôter les soupçons qui s'en prendroient en Italie, j'ay creu vous en devoir avertir ; à celle fin que vous rendies encore ce bon office au public d'interceder envers ledit Sieur Cotton pour le disposer à nous vouloir prestre son exemplaire à la charge, qu'on luy en rendra en l'édition tout l'honneur, qu'il s'appartient tout de même comme si c'estoit en Angleterre ; & qu'on luy donra toutes telles assurances, obligations, & cautions, tant des Bibliothequaires du Roy, que de tels Marchands & telles sommes qu'il desirera, ou d'autres personnes, pour luy rendre & restituer son original en dte forme aussi tot après l'édition, laquelle ne pourra pas trainer plus d'un an, d'autant qu'on a deja commencé d'y travailler sur les pieces du susdit ancien fragment, au defaut duquel on employera ceux de la Bibliothèque du Roy, si celuy dudit Sieur Cotton n'en a la preference par son Antiquité. Je vous supplie d'y vouloir contribuer ce qui est de votre credit, m'assurant que votre seule consideration y operera plus que toute autre, & au cas que vous l'obteniez, de me mander, s'il vous plait, la forme des chargemens, obligations, & cautions, qu'il desirera, soit de moy ou d'autres personnes, afin que nous luy procurions toute la satisfaction & securité qu'il nous sera possible, & qu'il aye cet honneur d'avoir sacrifié au public une piece si precieuse comme celle la, sans neant-moins la perdre. Je luy en écris un mot, & vous supplie l'accompagner de votre favorable intercession, & me tenir toujours,

Monsieur,

De Rouan ce xi Decemb.

1617.

pour votre tres humble &
fidele serviteur,

Peiresc.

Je

Je vous prie d'avoir agreable que je baise les mains à Monsieur Collius: Je voudrois bien voir les doutes, qu'il fâit sur l'inscription de L. Scipio, & ses motifs, ensemble, ceux de Monsieur Gruter pour les en éclaircir.

CLXV.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

YOur letter, which was most welcom to me in all other respects, was in one unwelcom, that it made me ashamed that I was prevented by you. And I do assure you, that I did many times plain my ill hap, that coming so suddenly out of *England*, you were not in Town, after I had received commandment to come hither. One thing I would have entreated at your hands, to have had an address to your friends here from you: which I know not how it is come to pass, that I am grown into acquaintance with most of them, Mr. *Hottoman*, Mr. *du Puis*, M. *de Peiresk*, M. *Limery*; which I do let you know, to the end you would make me the conveyance betwixt you; which you may do with assurance, by sending your letter to Mr. *Quæster*, or else to my cousin *Wardour*.

This Town of *Rouen* doth not afford me the commodity of answering your remembrances with the like: only I send you a book newly printed, but not published, containing the proceedings that have been held in the business in *Bearn*. The book is imperfect, and besides it is full of tedious passages of their legal proceedings; which if you have patience to digest, you shall find in it the condition of those of the Religion in this Countrey, better than by any discourse that I know of. The business it self is a matter of great weight, being one of the points whereof the Chancellor now, at the overture of this Assembly, did vaunt of in this new Government, that the King had restored the Bishops of that Province to their revenues, which had been so long detained from them.

It is true, that there is an Arrest given, in this Council for their restitution; but when it shall come to execution, it will, I think,

be.

be found of great difficulty. This Assembly began about eight days since, whereof six passed in a contestation between the Gentry and the Presidents for their rank. There are appointed by the King to preside at it, Monsieur his Brother, the Cardinals of *Ferres* and *Rocheboucault*, the Duke of *Montbasen*, and Marechal of *Brissac*. The Queen continues still at *Paris*, sick of an uncertain Fever, or else of discontent, that she sees the King not willing to have her come hither. Monsieur *Peiresk* shewed me some pretty particularities, which he meant to send you; but I believe they are gone already; if not, I will send to him to send them along with this.

Sir, I beseech you to believe, that there is no man in *England*, who hath impressed in him a greater sense of the obligation that I have to have been bred under you, or that would more strive to express it: and therefore I pray command me, as

Rowen 11 Decemb.
S. N.

*Yours most affectionate to
honour and serve you,*

Will. Boucher.

CLXVI.

D. Gul. Camdeno, V. Cl. & eruditissimo, M. F. Limerius S.

EX rure nostro reducem cum primum Lutetia me habuit, mi Camdene, quàm te salutare nihil mihi antiquius fuit; absit enim, ut quem inter vestrates colo maximè, minimè ei studium & obsequium meum quàm officiosissimè & sepius deferam. Sed nunquid tibi inter scria tua nostræ hæc nugæ molestæ erunt! Quid enim nunciem? litibus domesticis æternùm involvor. O rem molestam, ab ipso orco natam! sed tamen, ut qui mari feruntur, jactationes & nauleam, sic nos, qui his domesticis malis, ferimus tamen: præcipuè cum Remp. aura felicior adspiret. Sic enim est, humanissime mi Camdene, ab Concini istius supplicio paulùm respiravit illa; & sunt nunc ad clavum, qui ejus bono invigilant. Specimen certè præbet sublatum *Jus illud annuum*, quod munera publica & magistratus hereditarios

reditarios pessimè fecerat ; hincque magna omnibus bonis spes fore brevi, ut pristino splendori restituamur. De re tantà autem à Rege Diploma latum hic habes, cui de morbo Franciæ & consilium ad confessum *Notabilium* tractatulos adjunxi, ut bonis benè de Rep. sentire & scribere etiamnum licere videas & gaudeas. Quòd si tanta sunt juvenis hujus Principis primordia, quos tandem illius progressus speres ? Certè de *Magistratum* factà mundinatione tollendà spem omninò facit. Infrendunt, magnam partem, illi, qui illos nunc sibi magno pretio emptos possident ; sed vel medii crepent, dummodò honos huic Genti & justitiæ dignitas sua reddatur. De bello Pedemontano adhuc mustitant. Pactis non stetit Hispanus, nec Vercellæ ex fœdere Sabaudò redditæ. Misit igitur Mediolanum Rex, qui exposculet, & auxilium grande Sabaudò offerat, ni leges pacti Mediolanensis Præfectus Mendoza brevi impleat. Si ita res est, trahimur in partes, & cum socero nostro proculdubiò nobis res erit. Vos autem, ut audio, indefinenter procamini. At, quomodo Christo cum Belial ? sed Principibus sua sibi secreta sint. Cæterum D. Comitem Palatinum alterà prole masculà auctum gratulor Ecclesiæ, Angliæ, bonis omnibus. *Non enim classes, ait prudens Scriptor, non legiones, perinde firma imperii munimenta, quàm numerus liberorum.* Vestros illos Dominus quam diutissimè servet, teque, mi colendissime Camdene, beatum sospitemque habeat. Vale. viii. Kl. novi anni, quem tibi faustum, felicem, fortunatumque precor.

CLXVII.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

S I R,

I Pray excuse me, that I have been so long in taking notice to you of the receipt of your book for *M. du Puis*, which I forbore, because I was then at *Rome*, and I did desire to convey back his letters with mine answer. But finding now in this Town, that he delayeth to write, until he can send you the *Analecisa Hibernica*, which you write for, I am now sorry, that I have kept you in suspense so long. I find, that you make scruple and doubt, that by sending it

D d

you

you do trouble me : but once for all, I pray rest assured, that nothing can trouble me, that either cometh from you, or to him. When hereafter you shall send any thing of Bulk, I pray set some easie port upon it ; for though I can pay the Posts at mine own discretion, yet I had rather it should be easily taxed, and I will observe the like course with you.

Here is printed within these few days a discourse of *China*, the most exact by far that ever was on that subject, by *Nicholas Trigault*, a Jesuit, and I had once resolved to send it you, but I find it translated out of Latin, and therefore I think you have seen it before ; send me word therefore whether you desire it in French. The censure, which they of the *Gironne* have made of the *Archbishop of Spalato's* book, hath wrought a contrary effect, and wonderfully recommended it to the world ; and I do assure you, that there are very many learned men in this Town, by profession Catholicks, that do highly extoll it.

I send you enclosed a declaration of the taking away of the *Droit annuel*, which is a matter in this Kingdom of extraordinary importance, and which was highly controverted, before it could be resolved on. The Count of *Candale* is suddenly returned Papist again ; whereat his father doth triumph with joy. If in any thing here I may serve you, I pray command me as freely as if I were a *Westminster*-scholar again : and so I pray God have you in his holy keeping.

From *Paris* this
10th of Jan. S. V.

Your affectionate friend to do
you service,

Will Becher.

Mr. *Hottoman* is here with me, and we are ready to go to dinner, where we will drink your health.

CLXVIII.

Petrus Puteanus Guss. Camdeno S. P.

Bonis tuis ultimis hac unica satisfacio. Vir clarissime. Variantes Itinerarii Antonini vel potius Ethici te recepisse significas, quæ certe, ut tibi indicaveram, parvi erant ponderis. Apud nos, ut audio, est quidam Remensis nomine Bergerius, qui hoc opus adornat, homo mihi plane ignotus, illi tamen scribam, ut de re totâ certior sim. Vereor, ne destitutus sit rebus ad hanc rem necessariis, manuscriptis & virorum doctorum congressu & colloquio. Effigies illustrium virorum & doctrinâ præstantium valde mihi perplacent. Exemplar Annalium tuorum una cum Catalogo Oxoniensis Bibliothecæ tradidit mihi nobilis Becherus cum usura, laudissimo scilicet convivio. Quare gratias habeo tibi quidem quam, ut debeo, maximas & gratissimas. Graphice historiam manuscripti IV Evangeliorum Theodori Beze describis. Hanc certe mihi intererat scire, qui epistolâ D. Pauli Græco-Latin. MS. omnium antiquissimas habeo. His tamen usus est Beza ita negligenter, ut ex hac sacrâ illi messe non parvum spicilegium postoris reliquerit. Junii tamen nostri iterum diligentiam requiro in perquirendis istis Evangeliiis. Præfationem legum Saxonum cum his accipies. Hic liber & propter leges & propter verba antiqua Saxonica, quæ isthic explicantur, non contemnendus. Analecta Hibernica apud Cranstony non comparent. Auctor pauca tantum exemplaria edi curabat impensis suis, quæ ita brevî foris distracta sunt, ut ne unicum quidem exemplar in Bibliothecis nostris reperiatur. Opus tamen iterum sub prelo est, ut mihi significavit Typographus: itaque brevî exemplar habebis. Vale, Vir clarissime. Raptim Luter. Parisi. Januarii xxvi. cix. xviii.

CLXIX.

N. Fabr. Peireskii G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay reçu votre lettre du 23. du mois passé par les mains de Monsieur du Puy, ensemble le dessein de la figure antique trouvée à Buckingham, dont je fis faire incontinent deux copies, que j'ay envoyées au Sieur Aleandro & au Sieur Pignoria. Je vous en fairay savoir leur avis au premier jour ; cependant je vous dois une infinité de remerciements du soin, que vous avez de m'obliger tous les jours de telles singularitez ; mais sur tous de la grace, que pour nous avez obtenue de Monsieur le Chevalier Cotton, concernant la *Genese* manuscrite, dont le P. Fronton & les autres, qui ont la direction de cette edition, tressaillent de joye, esperants d'en retirer un grand secours & un grand ornement à cet ouvrage. Qui est la cause, que voyants que c'estoit la *Genese*, ils ont supplanté le cours de l'edition, attendants de voir cette piece, puisque c'est par la qu'il faut commencer le volume, afin de n'omettre rien de consequence. C'est pourquoy ils l'attendent avec grande impatience, & en auront bien plus d'obligation, si c'est bientôt, parce qu'ils ont leurs ouvriers sur les bras, & des belles fontes qu'ils ont fait faire expres, afin que la beauté des caracteres responde à la bonté & autorité de la piece. Il faut, que je vous supplie de faire encore un effort pour accomplir ce bon dessein. J'en écris derechef audit Sieur Cotton, & ne doute pas que vous n'en veniez a bout honorablement. Je ne suis en peyne que du chargement, puis que la surabondance de la courtoisie veut se contenter de ma parole, je tâcheray de faire, en sorte qu'il en demeure satisfait : & cependant ma lettre luy pourra toujours servir de chargement. Et si le livre m'est rendu par personne de connoissance, je luy en delivreray un recepisce en due forme avec l'expression de la qualité du livre, laquelle si je n'eusse ignorée, j'aurois des maintenant envoyé ledit recepisce. Au surplus je vous diray, que j'ay esté infiniment aise des observations, que vous me promettez sur le *Kalendarium Constantinianum* tant de votre part que de celle Monsieur Seldenus : & d'entendre qu'il travaille sur l'histoire des *Decimes* ; espe-

rant

rant encores, que je n'entende rien au langage Anglois, que je ne laisseray pas d'en apprendre beaucoup avec l'ayde de mes amis, qui ont connoissance de cette langue la ; & qu'il ne sera pas long tems sans traducteur, afin que chacun en profite, ne venant rien de ce personnage, qui ne soit grandement bien receu. Monsieur Aleandro m'écrivit de Rome du 28 Decembre qu'il venoit de recevoir l'exemplaire, que je luy ay envoyé de *Diis Syris*, qu'il en avoit desja devoré une partie, & que Monsieur le Cardinal Cobellucio, qui est un grand homme de lettres, le luy avoit ravy des mains ; & que tous deux en faisoient une grandissime estime, se remettant à la premiere occasion, pour m'en dire le surplus que vous sçauvez aussi tôt. Il se peut faire, que les Anagrammes de Monsieur Billon sur le nom du Roy de la Grand Bretagne eussent esté deja veües en vos quartiers. Il n'est pas neantmoins trop facile, parce que ce n'est pas chose qui se soit vendüe, & ce ne pourra estre que par hazard qu'elle sera parvenue jusques la. Si par le moyen de quelqu'un de ceux, qui ont charge de luy faire voire les livres, dont il veut avoir la vetüe, on pouvoit sçavoir du Roy sous main, s'il a veu cette piece ou non, ce seroit une grande satisfaction à l'auteur ; mais pourveu que ce soit sans vous incommoder ou interesser en façon quelconque. Pour le regard de la figure antique, je trouve vos conjectures fort convainquantes ; & principalement vötre observation des rivieres d'Isis me semble excellente. Mais le peintre en a fait le dessein un peu negligement, pour y pouvoir asseoir fondement. Il faudroit avoir deligné exactement, ce que la figure tient en chaque main, sa coiffure de tête, & sur tout le forme de l'animal : autrement il est bien difficile d'en pouvoir rien affirmer. Il n'est pas que vous n'ayez veu les commentaires de Monsieur *Pignorius* sur la table *Egyptienne* de Bembo, ou il y a une infinité de figures d'Isis, pas une desquelles n'a aucune des marques de celle cy. Les Britons comme les Gaulois & toutes autres nations avoient des Deitez Minorum Gentium, bien bigearres & bien diversifiés des ordinaires : & qu'il est bien difficile de reconnoitre à faute d'Historiens de leur nation. Nous en verrons l'avis de Messieurs Pignoria & Aleandro ; cependant je demeureray,

Monsieur,

De Paris ce 29
Janvier 1618.

Vötre tres humble serviteur,
De Peiresc.

Si ce messager se veut charger d'un paquet un peu plus gros que des lettres, je vous enverray deux ou trois petites pieces, qui ne seront possible pas hors de votre gout.

J'escris à Monsieur Seldenus pour le remercier des beaux livres, que vous m'avez envoyé, & promis de sa part ; je vous prie de suppléer    mon defaut, attendant que je le puisse servir comme je desire. J'escris aussi    Messieurs Cotton & Colius, vous leur ferez, s'il vous plait rendre mes lettres.

CLXX.

*Ver   eruditissimo & humanissimo D. Gul. Camdeno,
M. F. Limerius S. P.*

Decimus dies est, ex quo scripsi tibi, mi Camdene, & ecce accipio tuas eodem ferè tempore scriptas, qu   iterum, ut ad scribendum accingar, instigant. O acrem in me amorem tuum, qui tantus tantillum literis tuis humanissimis colas, bees ! Quid autem rependam ? obsequium, studium, (si tanti sunt) & cultum meum, De rebus ver   nostris, qu   in illis solennia erant, scripsi nudiustertius : *Ius illud annuum*, quod magistratus hæreditarios fecerat, planè sublatum ; nunc autem *Notabiles*, quos vocarunt,    Rege dismissos nuncio ; qu   ver   secundum eorum consilia ipse statuerit, ex Edictis, qu   indies ad Parlamenta missum iri demum expectant, porro nosces. Hinc tamen in omni sexu & conditione Reformationem jam animo occupant. Sed quid nobis cum ill   Reformatione, si *sequitur* etiamnum regnant ? Etenim ut miretis, mi Camdene, XXVI. præteriti mensis sententia secundum illos in consilio Regis lata, quæ illis ludum hic in Collegio Claramontano aperire omnino licet. Mud quidem non sine bonorum omnium in contrarium nisu, sed factum tamen. Protestantium nunc res circa Bearnense negotium tota volvitur. Bearnensium ordines novissim  , (consilia junx  re Pontificii) ne quid novi contra se expediatur, totis viribus conniti omnino statuerunt : Regique simul misere, qui quanti momenti res esset, monerent ; quibus etiam Provincie tres aut quatuor finitim   Delegatos suos junx  re, ut vi majori obniterentur, ne quid novetur. Sed
furdis

furdis auribus canitur: qui etenim ad clavum, ne consilium irritum cadat, & maximè Episcopi, junctis viribus obtendunt. Ex illis verò ingentia mala quis non prospiciat? sed suis Deus providebit. At vobis gratulor, beatissimi Angli, qui solidâ pace jam diu frulmini. Verum apage mihi Arminianam illam luem, mi Camdene, etiamnum vos afflavit illa Ate? De nuptiis autem vestris Hispanicis jam ferè transactum hic nunchabant, cum accepi tuas, quibus rem in solo versari adhuc cognovi. Quid vero ultra ambiatis, qui vos manifestò despectui habet? Certè, ni fallor, mi Camdene, grandia jamdudum agitat Gens illa, & ni adstant Principes, video imperium Hispanis à Jesuitis portendi. Sed nonne tibi nimis sapere videor? Taceo igitur, & vela contraho. Vestris ad honores evectis gratulor. Sic in rebus humanis fortuna, *presens vel imò tollere de gradu mortale corpus; vel superbus (exempla vidimus) vertere fœneribus triumphos.* Plura non addo. Vale mi observandissime Camdene. Adsit tibi Dominus Deus, teque quàm diutissimè servet. Postridiè Kal. Feb. 1618. Latet. *Pariserum.*

CLXXI.

D. Gul. Becherus G. Camdenus.

SIR,

I Would not omit to make an answer by the opportunity of this Bearer to your last Letter, which though it bare no date, yet the Contents of it did assure me, that it was very lately written. I do greatly please myself in your kind acceptance of my Letters. I can at this time return you but little news from hence, by reason, that all things are suspended upon the expectation of the war of Italy. They make account here to have a speedy resolution from their late Ambassadour sent thither, one Monsieur de Modene, of war or peace. I do assure you the judgment seemeth to me yet very uncertain: but it will quickly come to a period.

The Jesuits have lately forced themselves to obtain a permission to open their Schools, notwithstanding that they were in a sort rejected in the Court of Parliament four or five years since. And they have now by another course obtained their desire, by a Decree of the Pri-

vy Council, not without some contestation; but it will be much more, before it be brought to effect: for both the University and the Court of Parliament do much complain of it. I send you here enclosed the Oration of the Rector of the University, upon the occasion of the Ceremony of presenting a Candle, as also the Speech of Monsieur *Servin*, newly published upon this Subject; tho' it were made, when the matter was in question in the Parliament; which is in it self exceeding sharp, tho' it seem but to point at matters, and is now published to express their sense of this business.

We have here the *Cavalier Gabaleon*, who is going to reside in England from the Duke of *Savoy*: but he attendeth here a while, till he understand what ply his Master's affairs will take.

The accidents of the *Levant*, and particularly the disgrace lately done to the *French Ambassadour* at *Constantinople*, which this Bearer Mr. *Pory* will deliver at large, maketh them cry here upon a *bellum piraticum*: but they want wings, and therefore in the end they will be much troubled how to relent themselves. I cannot forbear to smile at this adventure, hapning so just in a time, when they would fain persuade themselves, that they had reason to think themselves wronged, that their Ambassadour was not invited to our mask: for instead of a supposed one, they have now a true one offered them.

I beseech the Almighty to preserve you in health. From *Paris* this 2d of Febr. 1617.

Yours most affectionately to do you service,

Will. Becher.

CLXXII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

IL n'y a que douze ou quinze jours que je vous ay envoyé un paquet, ou il y avoit des lettres pour Monsieur Cotton, & pour Messieurs Seldenus & Colius avec quelques petits livrets, ce fut par la voye ordinaire de la poste. Maintens que Monsieur Pori s'est pre-

présenté, je serois bien marry d'avoir manqué de vous écrire dero-
chef, & de vous assurer de mon service, & de la mémoire que je
conserveray inviolable des obligations que je vous ay. Nous atten-
dons bien impatiemment la *Genese* manuscrite de Monsieur Cotton,
pour entamer ce grand ouvrage, qui est accroché par cette attente, je
ne doute point que vous n'y contribuez tout ce que vous pourrez
pour le bien du public. On a mis sur la presse un volume in Folio
Rerum Normannicarum, du il y a plusieurs livres d'*Ordericus Vitalis*
& autres, qui n'ont jamais esté imprimés tant Latins que François;
ou vous trouverez de belles choses pour votre nation; si vous avez
rien, que jugiez y devoir estre inseré, nous luy serons donner la plus
honorabile place qu'il se pourra. Vous verrez des commencements
des observations de Monsieur Gevartius, que vous trouverez bien
gentiles; il a mis sur la presse des notes sur *Manilius*, dont on a fait
grand cas; je vous en enverray aussi tost qu'elles seront achevées.
Il soutient qu'il vivoit, non comme dit Scaliger, du temps d'Auguste,
mais sur la fin de l'Empire d'Occident. Conservez moy je vous sup-
plie l'honneur de vos bonnes graces, & celles de Messieurs Cotton,
Seldenus, & Collus avec la qualité

Monsieur

De Paris ce 10. Fevrier
1618.

De votre tres humble serviteur,

Peiresc.

Si Monsieur Pori se veut charger du *Statius* nouveau, vous l'aurez
avec la présente, & quelques autres brouilleries.

CLXXIII.

D. Hencicus Bourchierus G. Camdeno.

Worthy Sir,

Being now at length arrived in this Kingdom, where my pri-
vate affairs will detain me for a time, I have since my com-
ing sought a fit opportunity to salute my Friends on that side. The

E c

difficulties

difficulties of my journey (which were few or none) I will not report: the occurrences of this place I cannot, the shortness and quietness of the time conspiring to deprive me of matter. Our kind friend Dr. *Usher*, whom I often see, as often remembers you: he hath some works ready for the Press, which will shortly be printed: the third part of his book of the *succession of the Church*, and an *Answer to a Challenge* made here lately by one of our Jesuits. Here was lately taken a Cistercian Monk, one *Paul Ragget*, born in *Kilkenny*, and Provincial of his Order in the three Kingdoms: he is banished by the State, on pain of death not to return.

I have sent my Lord *Carew* the *life of Fulk Fitz-Warren*, collected by John Leland, which I promised his Lordship at my last being at *London*: If you desire to see it, I am sure his Lordship will communicate it with you.

There was an *Irish Story* begun by one *Hammer*, a Doctor of Divinity, which some here have undertaken to make perfect and publick, with a continuation to this time. It will be the best that we have. If your assistance be desired, I doubt not but you will afford it.

This Nation is generally much displeased with the Judgment, which his Majesty hath lately pronounced on the behalf of my kinswoman, the Lady *Dingwell*, especially the friends and allies of the Earl of *Ormond*. I hope the next Term to see you at *London*: in the mean time my letters shall often visit you, and my self will ever remain

Dublin the 15th of
Febr. 1618.

Your true affectionate friend,
while I am

Henry Bourghier.

CLXXIV.

D. Henricus Savilius G. Camdeno.

. SIR,

I Have received the Preface you saw, and added somewhat out of the story of *Durham*, and some more certainty of the times out of Records: for so I take your two first Notes to be out of the Tower. The two other, whence had you them? For his death, I take it to be the more truly set-down 1349. than as *Walsingham* hath, 1350. I pray, Sir, also to take the pains to give Mr. *Bill* the form of an Inscription to the King, (for I mean to make no other Dedication) such as I have seen in some of your books, as *Serenissimo & potentissimo Principi, Jacobo Magnæ Britanniæ, &c. Regi, hoc Thomæ Bradwardini Archiepiscopi quondam Cantuariensis opus* H. S. D. D. D. or in some such fashion, as you better know. Let me, Sir, intreat you to undergo so much pains for me, and to deliver it to Mr. *Bill*. But, I pray you, Sir, what is your reason, that upon so just and necessary occasion had to name you, you should dislike to be named by me in that Preface? would you have no testimony to the world extant in any of our writings, that we lived in one time, as kind friends together, but rather that posterity should think we stood, as one writes of *Aristotle* and *Isocrates*, as I remember, *quorum uterque suos delectatus contempsit alterum*? Pardon me, I will give no such occasion. And so with remembrance of my best love unto you, I take my leave, remaining ever

26 Febr. 1617.

Your assured loving friend,

Henry Savile.

Sir, I find in the Bishop of *Hereford's* book of *Bishops* a babble of one *William Sever* Bishop of *Durresme*, Son, as he saith, of a *Sieve-maker*, *Warden of Merton College*, and *Provost of Eton*, made Bishop of *Carlisle* 1496. and translated to *Durham* (ut videtur)

1502. and died anno 1505. True it is, that *Henry Sever* was first Provost, and so named in the Act of Parliament of *Eton* foundation; and the same man was afterward Warden of *Merton* College, where he had his breeding, as kinsman to our Founder; and, as our Register says, *pene alter Fundator*. He lies buried in that Church as Warden there, and never Bishop, as I remember; though he had twelve or fourteen Ecclesiastical promotions, as by a pardon in *Edward IV's* time to the College, I find him titled. Besides, the times cannot agree: *Eton*-College was founded 1440. so that to 1505. he must live 65 years afterward, to the latter end of *Henry VII.* whereas in *Merton* College we had two or three Wardens in the mean time, *Cignor* and *Fitz-James*. I pray you advise with Mr. *Linsy*, the Bishop of *Durham's* Chaplain with you, what he findeth in *Historia Dunelmensis* touching that man, and at your leisure let me understand from you.

Sir, In these idle times of mine, it may be I shall have a mind to set out our Founder *Walter Merton's* life, at least to make a collection of it for the use of me and my friends: I pray you afford me your best assistance. It seems you have made an abridge of the *Tower-Records* from almost the beginning of *Henry III's* time, till 6 or 7 of *Edward I.* when he died. I presume there are many things in the Records, that will give great light to that purpose. In perusing our Evidences of *Merton* College, I find many good things: and in *Eton*-College-evidence I found by chance a piece, whereby it is evident he was Chancellor in King *Edward I's* absence, till his return from the Holy-land; but no doubt you may have seen much more. Excuse scribble, I pray you; or rather, *scrinium pectoris*, and help us out of your store.

H.S.

CLXXV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay receu la vôtre du quatrième du mois passé avec une cassette, dans laquelle s'est trouve la *Genefis* Manuscrite Grecque de Monsieur Cotton fort bien conditionnée ; je luy écris pour luy donner avis de la reception, & pour le remercier de la faveur, qu'il nous en a voulu faire, dont je luy ay bien de l'obligation, & à vous aussy par même moyen. Je tiens cette piece pour estre fort ancienne, & le P. Fronton aussy, qui ne se peut sçavoir de la recommander. Mais c'est grand dommage, qu'il n'y reste aucun vestige des Asterisques, qui sont en son autre Manuscrit. Il fera toute la diligence possible pour en tirer viteement ce qu'il pourra, & la vous renvoyer par voye assurée. Au reste vous ne vous estes pas contenté de faire la faveur d'envoyer le livre, vous y avez voulu ajoûter le payement de la voiture à l'avance, qui est trop d'honneteté veritablement & trop de ceremonie. Les Courriers ayment bien mieux estre payez à leur arrivée, qu'en allant ; & sont plus soigneux d'aller rendre leurs paquets sous l'esperance du payement, que quand ils ne s'attendent plus de rien avoir. Leur taxe est réglée pour tels fagots à raison de vingt sols la livre pesant : & quand il se presentera d'autres semblables occasions, il ne faut que marquer sur le paquet, que ce qui y est contenu est un livre, afin qu'ils ne puissent pretendre de le faire payer à raison de seize sols ou bien un quart d'ecu l'once, comme ils font des paquets des lettres. Je vous marque toutes ces petites particularitez, parce que je voy, que vous estes en peyne de sçavoir le jargon desdits Courriers, pour n'estre trompé à l'avenir. J'ay bien du regret, que l'on ayt interrompu l'edition du livre de *Deiinis* de Monsieur Selden ; & desire bien qu'il en aye bientost la main levée, & que je puisse vous servir en quelque digne occasion

Monsieur, comme

Paris ce 4 Mars

1618.

Vôtre tres humble serviteur,

De Peiresc.

CLXXVI.

N. Fabr. Peireskii G. Camdeno.

Monsieur,

A Pres vous avoir escrit hier au matin, je receus un autre paquet vostre du 22. du mois passé, & ensemble une lettre de Monsieur Seldenus du sixieme. Je luy ay fait reponce sur les doutes, qu'il a de la fidelité du *Kalendar*, vous verrez ce que c'est ; car véritablement, encores qu'il y ayt des nombres Arabiques au lieu des Latins, & quelques autres manquements, puis qu'ils peuvent proceder de la fantaisie des Copistes ou Imprimeurs, je ne voudrois pas pourtant negliger une si belle piece, qui peut servir à l'eclaircissement de tant de belles choses, qui n'ont esté quasi que touchées par les Autheurs anciens. J'ay receu l'*Encomium* de votre Reyne Emme, que nous ferons imprimer en son rang & ordre dans le recueil des *Historiens de Normandie*. C'est bien la verité, qu'il appartient plus à l'Angleterre, qu'à la Normandie ; mais il ne sera pas tant mal seant entre ceux de Normandie, puis qu'elle estoit Normande ; & que son alliance fust la premiere planche aux conquestes de Guillaume son neveu. Il se trouve si peu d'Ecrivains de ce siecle la, que je n'en scaurois point negliger.

L'autre fragment de Monsieur Cotton est certainement de *Guillelmus Pittavinus*, car il se dit contemporain de Hugues Eveque de Lisieux, sous lequel il estoit Archidiacre de Lisieux, & fait mention de son bannissement de Poitiers. Feu Monsr. Pithou en avoit un exemplaire tout entier, lequel on m'a promis ; si je ne le puis recouvrer, nous ne laisserons pas de faire imprimer vostre fragment entre le *Dudo* & le *Gemeticensis*. Mais parce qu'il est si mal correct, si nous n'avons l'exemplaire de Monsieur Pithou, possible prieray-je Monsieur Cotton de nous envoyer son original, pour le conferer, & juger l'ancienneté de l'écriture d'iceluy. Et apres ou mettra l'*Ordericus Vitalis*, qui vivoit en 1140 seulement, de qui nous avons l'histoire toute entiere.

J'ay fait vos complimens envers Monsieur du Puy, lequel m'a dit, qu'il vous avoit escrit depuis peu, & avoit satisfait à ce que vous desiries de luy, & qu'il en attendoit reponce. Il m'a cependant prie, de vous saluer bien humblement de sa part. Je fairay vos autres

re-

recommandations à la premiere vûe. J'avois deja delibéré de renvoyer à Monsieur Cotton la lettre du Roy d'Arms des Pays bas, que je jugeray bien estre demeurée par megarde au commencement du livre Manuscrit. Et parce que j'y avois trouvé mention d'un petit livre de ces quartiers en matiere de Blasons, & que je m'imaginóis, qu'il pouvoit estre du goust, sinon dudit Sieur Cotton, de quelqu'un de ses amis de cette profession, j'en envoyay aussi tost chercher un, que je joindray avec cette lettre la, attendant que l'œuvre, que Monsieur Favon fait imprimer touchant la matiere d'*Armoiries*, soit achevé pour vous en envoyer incontinent. Cependant cela m'a fait ressouvenir, que lors que mon frere Vallavez fit le voyage d'Angleterre, il y vit par vostre moyen, si je ne me trompe, entre les mains de Monsieur Segar Roy de la Jarretiere, un vieux livre Manuscrit en parchemin contenant la description du pais de *Caux en Normandie*, & des Abbayes & Familles de Gentilhommes dudit Pais: qui seroit bien propre pour estre inferé dans le recueil des Histoires dudit pais: si ledit Sieur Segar vouloit nous communiquer, ou l'original ou une Copie. Cela seroit cause, qu'on rechercheroit d'autres pareilles descriptions des autres contrées dudit pais, ou qu'on verroit de les supplier. Je vous prie d'essayer, si sous vötre credit ou de Monsieur Cotton il voudroit faire ce bon office au public; car c'est dommage, que ces choses la se perdent, & difficilement se fouciera til jamais de faire imprimer cela en Angleterre. J'en enverray l'inscription sepäremment, comme elle estoit en l'original, & si vous rencontrez quelque chose de même étoffe, vous nous obligerez grandement de nous les procurer, pour les empêcher de perir. Vous aurez avec la presente le livret, que vous desiriez, de *Joannes Majoris Monasterii Monachus*, auquel j'eusse joint le *Gregoire de Tours*, qui a esté imprimé avec, parce qu'il y a quelques bonnes corrections des éditions plus anciennes, sans que je craignois que le paquet fust trop gros. Ce sera par la premiere commodité. Et quand vous vous aviserez de quelque autre livre, que vous desiriez avoir, je vous supplie de disposer de moy absolument: car vous avez tout pouvoir sur moy, & ne vous arrêtez point à toutes ces ceremonies, que vous dicte vostre courtoisie; ne vous pouvant repondre autre chose sur le sujet, si ce n'est que je vous serviray de tout mon cœur en toutes les occasions qu'il me sera possible, Monsieur, comme

Votre très-humble serviteur,

De Paris ce 5 Mars 1618.

De Peiresc.

CLXXVII. D.

CLXXVII.

D. Guil. Camdeno Franc. Sweetius S. D.

Amicissime Camdene,

Litteras tuas cum munere accepi, & gratias immortales ago: tuis jam non respondeo, negotia Mercurialia non permittunt. Mitto *Europam reditivam*, Auctore amico nostro Screeckio, folio 59. invenies nomen Camdeni: item *encomium* Historicum *Henrici IV. Gallie* Regis, & carmen in ejus statuum, quod ab Auctore accepi. Videbis judicium quoque super *Isidis* statuâ Petri Pauli Rubenii, Antiquarii, & seculi nostri Apellis. Vale. Plura non scribo, aliâs longius. *Antwerpie* 1618. x Mart.

CLXXVIII.

D. Henricus Savilius G. Camdeno.

S I R,

FOR your note out of the book of *Durham*, I thank you much: but I had caused it to be transcribed before by Mr. *Linsay*, and have inserted it *ad verbum* almost in my Preface, as now it is to be printed. The Inscription printed I have received from Mr. *Bill*: I thank you much for it, and have sent it to him back again, reformed according to your note sent to me, which I perceive was not in the copy he followed. For the Bishop of *Durham*, whose name and qualities the Bishop of *Landaff* mistook, I perceive my conjecture is confirmed, that it could no way be *Sew* our Provost here, and Warden afterward of *Merton* College, whose name was *Henry Sewer*, in the Monuments of both the Colleges. He was Provost here from *an. 19 H. 6.* the year of our foundation, some two or three years at most, when, as I do probably guess, the King finding his Chaplain, Mr. *William Wainfleet*, a fitter man for his purpose of founding a double

double College (for that *Wainfleet* had been brought up in *Wickham's* foundation, and, as they say, School-master of *Winchester*; which foundation it is plain our Founder set for his pattern) the King removed *Sever* to better livings, and yet no Bishoprick, for he had thirteen or fourteen good livings beside, and in the time of the foundation and building, as you may think, the Provostship was but a simple benefice: and almost twenty years after, *Sever* was made Warden of *Merton* College. So remembering my best love to you, I take my leave.

Martii 11. 1617.

Your assured loving friend,

Henry Savile.

CLXXIX.

Andreas Schottus G. Camdeno.

S. D. Lectis tuis, Clarissime Camdene, quas nuper ad Sweetium nostrum dederas, vidi & requirere te meum & H. R. judicium de statu nuper repertâ in Britannia, quam Iudis esse opinaris. Equidem Sacerdotis esse profani agnosco, cum vitulâ in sinu & cum paterâ frugum turisque vasculo ac velut simpuvio; sed cujus Dei vel Deæ non facile dixerò. Animal sacrificio est destinatum: unde Maro, *cum faciam vitulâ pro frugibus*. — Requiere etiam panegyricum carmen Gaspar. Gevartii nostri in equum Henrici IV. quo cum careret Sweetius, mitto quod ad me ille Lutetiâ miserat, quem & in Galliâ emerfurum puto, cum quidd & mores respondeant indolescent, tum etiam ob ingenium. Habe itaque hoc carmen, quod merito etiam pro eo ac meretur facis permagni.

De meis fortasse studiis quæres, quando meas esse aliquid nugas arbitraris. Edito Latine *Basilio magno*, nunc etiam *Cyrilli* καὶ ἱεροῦ in *Pentateuchon* his nundinis Græcè & Latine extrudimus, ut nos pro vitæ instituto sacra tractare senes credas, nihilque nunc ago legoque libentius, tanquam in longâ vitæ iactatione terram aspiciens, portumque anhelans æternæ beatitudinis, ubi beati ævo perfruuntur sempiterno. Narrò tibi, incidisse me in codicem pervetustum in
 ff mem-

membranis scriptum, allatum, quantum conjicio, è Britannia olim, non dubijs argumentis, *de mundi contemptu, seu de paupertatis bono.* Quia verò lectus integrè, misè se mihi probavit, ut excudi exoptem in his terris : sed quia nomen Auctor tacet, modestè credo causà, cogor in Anglià nomen invchigare ab eo, qui & *Annales Britannicos* singulari tomo plurimos eruit, & in Patriæ lux Annalibus nobis verum indicavit Auctorem poematij, quod *Dardem Phrygium* convertit heroico metro, ut illa ferebant tempora, non vulgari, & hic typis Trognosii nuper editum est. Ejus pii libelli hoc est principium : *Optatus mihi dies advenerat, in quo visuante me divinà clementià, exoneratus sum ab Ecclesiastici regimini gravissimà curà : tanto eà de causà animo letior effectus, quanto levior atque liberior factus, deposità pastoralis cura sarcinà grandè, quam invitus portaveram.* Divisiones, ut nominat, seu capita continet duo & viginti, numero Hebraicarum literarum. Stylus est placidus, minimequè rusticus. Si mihi patrem natalesque, doctissime Camdene, ostendere placet, eris mihi magnus Apollo, & amabo te plurimum. Exstabat hic liber in Bibliothecà Collegij Lincolniensis Oxoniæ, ut ex indice didici *manuscriptorum Oxonio-Cantabrigienfi* Londini anno 1600. à Thomà Jame edito pag. 39. cod. 22. num. 21. in quo codice multa sunt Anselmi. Est fortasse & alibi. Typographo jam Coloniz meum exemplar descriptum tradidi ad excudendum nomine addito *Philushei* : quod sine nomine edi hic quidquam nefas habeatur. Talia quæ istic & affluunt & pereunt, si beneficio consequar tuo, acceptum equidem referam, & proferam cum grati animi testificatione non vulgari. Est enim ingenui agnoscere cui debeat, & plurimam eidem velle debere.

Illud etiam, nisi molestum est, ex te aveo cognoscere, exhibitæ hoc mercatu Lutetiæ *Rosinus* verè magnus Græco-latinus, interprete Richardo Montacutio : qui amplius cccc epistolas repperit *Arrianus* : quas optarim sanè typis editis legere : nec Montacutius cum Illustri viro Henrico Savillo nobis id inuideant. Parisienses verò nullam-dam nobis spem faciunt, ut lentè sunt opere. Vale, mi Camdene, in Domino, nosque amare perge. *Antuerpia* Annunciatæ Virginis festo, cl. lxxviii.

CLXXX.

Janus Gruterus G. Camdeno.

S P. Amicorum primicerie, amicorum antiquissime, ideoque etiam certissime, *Imperatorem stantem mihi oportere*, Vespasiani sententia est. Idem & mihi forsitan fiet, qui parasyranche graviter angustatus, adhuc tamen scribo, & loquor animo. Ita certe decet militem bonum, semper scilicet esse in procinctu, semper expectare sonitum classici: & quod Deo meo visum fuerit, fiat. Docet is me, non trahet. Myrothecium charitum musarumque fuerunt postreme tue, quibus oratorem prorsus agis, sive mavis Sophistam. Muneribus tuis tantum non obrutus cum fuerim aliquoties, ac levi quasi apophoreto indicare voluerim, non esse mihi animi mentem ingratam, illud ipsum supra astrata cœli asarota extollis. Quo ipso tamē agnosco fortitudinem amoris erga me tui: sic porro maneat. Nam quod & me nimium fuisse vis in odâ super obitu Thuani, valde requiro iudicium tuum. Tu ergo solus es, qui teipsum non nôris? Immo tam grande nihil dici poterat, quod non superaret & doctrina tua & virtus. Et pudor meus sit atque infatus, si quid humiliter sensissem de indole humanitatis tue, de dote literariâ. Indices Ciceronis conficit Typographus, quales sint futuri, nescio: hoc scio sine eis nihil deesse tanto auctori. Contagem vicinam transmigrasse ad vos, quid mirum? afflat & Germaniam nostram, neque diu immunis erit Gallia, nisi fallor, aded novitas ubivis invenit assertores suos. Mi Camdene, quæso te & obtestor per genii tui perennitatem, proxima occasione mihi indices, ubinam locorum; & quod die atque anno natus fueris. Cupio enim tam faustum sidus inferi *Chronico Chronorum* Aubrianorum, qui alteram mox meditabuntur editionem. Quod si amplissimus D. Cottonus idem de se testatus fuerit, rem mihi fecerit gratissimam: cujus salutes gratissimas millenis aliquot meis remuneror. Literis amabilissimis D. Chamberlani nequeo rescribere, aliâs districtissimus. Sclat tamē filium ejus mihi commendatissimum, quamvis non

utatur domo mensique, queis ego. Vale tu quoque diu diuque,
mi venerande senex, & salve ab animitus tuo

Hæc scrib. xxx Martii
Heidelbergæ.

J. Grutero.

CLXXXI.

Jo. Buddenus Gul. Camdeno.

ORnatissime Amice Guilielme Camdene, salve. Efflagitarunt à me nuper antiquæ necessitudinis & familiaritatis vinculo tibi conjunctissimi, Michael Dormerus Eques, & Thomas Allenus, vir doctissimus, ut elogium aliquod Ambrosii patris sui, & defunctæ uxoris suæ Dorotheæ, tum & tumulo Michaelis ipsius inscribendum colligerem. Feci, ne non in omnibus viris optimis, de me præclarè meritis, obsecutus viderer: & feci etiam, quia necessario, libentè. Quamquam hoc (inquies) quid ad edictum Prætoris? tui nunc arbitrii facio, ut aut expungas, aut adjicias, aut innoves. Porro etiam magnoperè à nobis rogandus es, ut ubi per otium licuerit, fidem & diligentiam statuarii in formandis sculpendisque characteribus inspicias; nam in hujusmodi operibus (quemadmodam tu probè nosti) non licebit bis peccare. Copiam utriusque hic tibi exhibeo, tu quantum voles castiga, & illum vicissim ama, qui te colit observatque plurimum.

Afenti in festo Paschatis
1618. pridie Non. April.

Jo. Budden.

Salutat te meis verbis amantissimè uterque, ille, quem dixi, Eques ornatissimus, & familiaris tuus Tho. Allenus.

CLXXXII.

V. Cl. & Opt. D. Gul. Camdeno, M. F. Limerius S.

Interrupit ad te literarum cursum in privatis curis nostris assidui-
tas : nec publicarum in horas mutatio aliquid certi quod scri-
berem subministrabat. Verùm hoc diuturnum silere nostrum ampli-
us non patitur noster amor. Flagitat literas meas observantia tui
& cultus. Res verò nostræ quò in statu sint, ex aliis audieris. Quan-
quam maximè regnum non turbat, senio tamen laborat, cui meden-
do non sumus. Jesuitas ludum hîc aperuisse audis, & me confido, in-
gemis. Regnant illi, nec mûtiæ audent qui adversantur. Sorbona
tamen & Facultas Artium decretis, quorum exemplaria mitto tibi,
libertatem suam adhuc tēstatē sunt. Bearnensē negotium nunc ser-
vet, & mittitur brevi, qui Episcopos secundum Senatus consilium
in possessionem Ecclesiasticorum honorum mittat. Bearnensē totis
viribus refragantur, & prius ruinas & incendia, quàm sua sibi ere-
ptam iri passuros palam profitentur : & inde fax fortasē toti regno.
Interim Condæus arctiori custodiâ tenetur quàm olim. Basillâ, qui
eam Vitrii nomine gubernabat, expulerunt, illaque nunc per secun-
dum ex Luinensibus fratribus administratur. Inter Luparam & Ble-
sas nondum ita bellè convenit, ut odia & suspiciones procul habeant.
Sabaudie res compositas & Vercellas ex fœdere redditas dicebant.
Redemptores Palatium litigatorum incendio ante mensem sublatum
restituere receperunt. Urget Senatus, & rem mali ominis aiunt, si
negligatur. Sunt tamen qui aliquid sinistri portendere dicant tantum
calum. Certè illum jam olim præviderat Vir N. & Opt. Chalen-
dos nomine in hoc ipso Senatu Senator, ut quinque infra versibus
ante annos quinquaginta testatum reliquit, distante Angelo, ut ipse
vir probus & prudens apud amicos sapissimè professus est. Equidem
illos ipsos verius ante annos xx. à sene pio & probò auctoris quondam
amico habui & asseravi. Vide, mirare, & vale. *Lucas. Paris. Idib.*
April. 1618. S. N.

*Festinat propere cursu jam temporis ordo,
 Quo locus & Franci majestas prisca Senatus,
 Papa, Sacerdotes, Missa, simulachra, Dique
 Filitii, atque omnis superos exorsa potestas,
 Judici Domini justo sublata peribunt.*

CLXXXIII.

D. Gulielmo Camdeno Franc. Sweetius S. D.

JAM mensis est ni fallor, quod miseram Europam redirem, item *encomium historicum Henrici IV. Gallie Regis, cum castro Ge-
 vastii nostri in ejus statuam, item Petri Pauli Rubetti judicium super
 statuâ inventâ* : nunc habes R. P. Schæti epistolam, & *Chronicam Cisterciensis Ordinis*. An videris, nescio; interim boni consules, & Sweetium amare perge, & salutem amicam D. Jacobo Colio : quem fortassis hac ætate Antuerpia videbit, utinam Camdenum! Vale. Ex nostro musæolo, citius quàm coquantur asparagi. cix. id. xviii. xiv Aprilis.

CLXXXIV.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Received some time since from Monsieur du Pais a book for you, called *Analetha Hibernica*, which I have kept by me, attending a convenient messenger to send it by. For finding that some book, which I sent to you heretofore, was so strictly over-viewed, I thought fit to send this by this bearer, Mr. Borgrave, Chaplain to my Lord Ambassador at Venice. The book it self, if I could speak with the Author, and that he would hearken to me, I would wish him to suppress

suppress it : but I cannot find, that he hath treated this subject with so scandalous terms, as if I should complain of it, I might hope to have redress. But, as you may perceive, he taketh advantage of the vehemency of our Statutes in points of Religion, to render our proceedings odious among strangers, but mentioneth not with what remission they are executed. Peradventure if the sharpness of them were mitigated, and the execution quickned, they would be of more use at home, and less offence abroad.

All the news that we have here, is the present expectation had of the accomplishment of the peace of *Piemont*, and the rendring of *Vercelli*, which by this Estate is certainly hoped for, and their desire of it increaseth their belief. There was lately a Priest apprehended, who frankly confessed, that he had a purpose to kill the King: I think he is crazed in his wits; but it is very strange, that they are fallen to such *impious dogmata* in this kingdom, that no man almost inclines to be mad, but presently he falls into a conceit to kill the King. Thus for this present, with my best prayers for your health and happiness, I rest

From Paris this 24 of
April S. N. 1618.

Your assured friend to command,

Will. Becher

CLXXXV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'E viens de recevoir tout maintenant votre paquet du deuxième de ce mois, ensemble l'autographe du fragment de *Guillelmus Pithavium* bien conditionné dont j'ay voulu aussi vous donner avis, de peur que vous n'en fussiez en peine. J'ay pris fort grand plaisir de le voir, & crois veritablement qu'il soit écrit du tems même de l'auteur; car le caractère n'est point plus moderne que cela. Espérant qu'il s'en tirera encore quelques corrections à mesure qu'il s'imprimera. On a déjà bien avancé le volume *Regis Henrici octavi* dont

dont je vous envoie le premier cayer, afin que vous voyiez de quelle forme on le fait. On travaille sur le *Dudo*, & crois-je qu'on insérera bien tost l'*Encomium* de votre Reine Emma. Et apres on viendra au *Guillelmus Pittavinus*, à l'*Ordericus*, & autres de suite ; & mêmes aux François, dont il y en a de fort curieux tant en vers anciens que en prose : & finalement aux Ecrivains des *gestes des Normands en Italie*, tant Latins que François. Dont on en a plusieurs, qui n'avoient jamais esté imprimés, & notamment le *Romualdus Archiepiscopus Salernitanus*, qui est tout plein de grandes singularitez. J'avois attendu jusques à cette heure l'exemplaire de Monsieur Pithou du *Pitavinus*, mais voyant tant de retardement à le trouver, nous serons mettre cependant vôtre fragment, & si l'autre vient avant l'Edition achevée, nous le mettrons à la fin.

Je suis bien marry qu'on ne sçache ce que peut estre devenu le vieux livre de la description du Pais de *Caen*. Lorsque mon frere de Vallevéz fut en Angleterre, on le luy fist voir par occasion, pour luy montrer quelques armoiries dont il s'estoit rendu curieux de la maison de Malherbe, en faveur du sieur François de Malherbe, celebre en cette Cour icy, à qui il en apporte un memoire ; duquel vous aurez la copie cy jointe, à celle fin que Monsieur Segar Roy de la Jarretierre aye plus de moyen de rappeler sa memoire, & se ressouvenir quel livre c'estoit. Car audit memoire il y a de deux sortes d'instructions de la maison de Malherbe, l'une concernant la genealogie de Geofroy Malherbe d'Angleterre, qu'il dit avoir transcrit d'un livre appartenant à Monsieur Segar : l'autre concernant les Armoiries des Malherbes de Normandie, qu'il dit avoir tiré d'un vieux livre manuscrit en parchemin ; sans dire à qui il appartenoit, de sorte que nous estions imaginez, qu'il pouvoit bien appartenir audit sieur Segar. Toutes fois je pense l'avoir veu moy même en Angleterre, & suis bien assuré que ce ne fust pas chez ledit Segar ; car je n'eus jamais l'honneur de sa connoissance. Mais je fus mené (si je ne me trompe, par Monsieur Pery ou par Monsieur du Toisval) chez un bon homme fort vieil, qui avoit eu autrefois la même charge que Monsieur Segar, ou quelque autre Royauté d'armes : lequel avoit plusieurs livres d'Armoiries & Chevaleries : entre lesquels, je pense que celui là estoit. Si j'estois en Provence j'en trouverois le nom ; car j'en avois marqué lors parmy mes papiers ; mais vous ne laisserez pas possible de conjecturer qui c'estoit. Nous avons trois ou quatre exemplaires de la compilation des Armoiries de Normandie,

dic,

die, en tous lesquels sont les mêmes blasons d'armoiries des Sieurs Malherbe, qui sont dans ledit manuscrit de Caux; mais ils ne sont point de si bonne marque comme estoit celui la: & ne contiennent point tout plein d'autres particularitez bien curieuses qui sont aussi en celui la. C'est pourquoy nous voudrions bien le voir: si non, il faudra employer les nôtres. Il y avoit encore tout plein de beaux livres à Richmond, qui appartenient au Roy, entre lesquels il pourroit bien estre aussi.

Au surplus, nous faisons imprimer un grand recueil des Ceremonies faites en France aux sacres, entrees, mariages, baptêmes, & enterremens des Rois & Reines; ensemble de celles des assemblées des Estats & autres grands actes memorables, dont il y aura trois volumes, & un quatrième volume des ceremonies des Princes estrangers, tant Empereurs que Roys d'Angleterre, d'Espagne, & d'ailleurs. Dont nous avons de tres belles pieces faites de tems en tems par les Roys d'armes, ou par les Secretaires d'Estat, ou autres personnes bien dignes de foy. Voyez si vous voulez, que nous y mettrons quelque chose du vostre outre ce qui se trouve d'imprimé: Ou bien si vous n'auriez rien du notre de par deça pour assortir nos suites. On commence deja l'edition de l'un des volumes; & c'est Monsieur Godefroy, qui en prend la direction.

Mais nous allons faire mettre sur la presse un autre ouvrage, qui ne sera pas moins curieux. C'est un grand volume de la *forme des Tournoys & grandes Joustes* composé par nostre bon Roy René de Sicile, qui introduit pour combattans le Duc de Bretagne & le Duc de Bourbon, avec leurs portraits representez lu naturel. Il y aura une trentaine de grandes figures en taille douce qu'on envoie gouver, partie en pais bas & partie en Allemagne, à celle fin d'avoir quelque chose de bien fait: & de digne de l'ouvrage d'un Roy. Nos Estats de Provence feront une partie des frais. Et pour grossir un peu le volume, nous y mettrons derriere l'Institution de l'Ordre des Chevaliers Du Croissant, faite par le même Roy René en l'année 1448, le xi Aoust, avec les statuts & Office de l'ordre: & les noms des Chevaliers, avec leurs habits, ornemens, seances, armoires, cris, & cimiers; ensemble le livre du *gaige de bataille du Sieur de la Fosse* desdié à son petit fils. Ce Prince fait mention en son Epistre liminaire d'avoir compilé son livre, sur trois autres livres des Tournoys, par lesquels anciennement en France, en Allemagne, & en Pais bas, tous lesquels nous voudrions bien avoir veus. Car nous en avons

celuy de Flandres fait en l'an 1392, entre les Seigneurs de Gruthuse & de Ghislelle; assistez de cinquante Chevaliers chatun, lesquels sont representez à l'antique; & ont des cimiers merueilleusement rares & extravagants. Nous les faisons insérer au même volume; & y mettrions les autres, si nous les avions, ou quelque autre pièce de cette même matiere. Je ne doute point, que vous n'en ayiez en vos quartiers; & si elles sont dans le Bibliothèque du Roy, ou en autre lieu, d'où il y ait quelque moyen d'en avoir communication, nous leur faisons l'honneur, qui leur appartient, & les empêcherons de plus courtir fortune de le perdre. L'accident que nous avons veu arriver le mois passé en l'embrasement de nostre Palais, ou toutes les statues des Roys ont esté brisées & calcinées, & ou tous les titres de la Couronne faillirent à se perdre, nous anime d'avantage à donner au public les pièces rares, de peur que tels evenemens ne privent la posterité. Si vous n'estiez si prompt à obliger vos amis, nous ne tenterions pas si souvent vostre courtoisie; mais pour le moins vous pouvez vous assurer, que vous n'obligerez jamais personne, qui vous soit plus acquisé,

Monseigneur,

Paris ce 29 Avril.

1618.

Que vostre tres humble serviteur,

De Peiresc.

On me vient d'apporter un livre tout frais, dont je n'ay encore veu que le titre. Je ne sçay si ce sera chose qui meritast de paroître devant vous; mais j'ay mieux aimé l'envoyer que d'en perdre la commodité. Monsieur Gevartius sera bien glorieux d'un grand Eloge d'honneur qu'il vous plaît luy bailler; je le luy ferais bien volontiers; & vous enverray avec un peu plus de loisir mon avis sur les medailles de Constantin. Vous aurez l'avis de Monsieur Aleandro sur votre lita.

CLXXXV

CLXXXVI.

Eruditissimo & Cl. V. D. G. Camdeno M. F.
Limerius S.

Tertius dies agitur, mi suavisime Camdene, ex quo accepi tuas, in quibus quæ de tua valetudine erant, me graviter tetigerunt; sed ut spero jam nunc gallum Esculapio facis. Nos in privatis nostris rebus nimirum quam turbidis hoc tempore susturamur, quo de tuis literis amborem erga me sollicitibus immortales gratias agam, & me pro virili paria facere nunclem. De publicis quid scribam non soppetunt valde multa. Scilicet enim ante pauculos dies per D. Wallerum, Thomæ F. (qui Venetiis rediens huc pertransierat) & qui tunc in hac scena agitabantur, ut potui, enarravi. Hæc autem supersuffit: Helvetios milites Blasas missos, qui Regis nomine loca illa a factionibus tuta habeant; Florentinum Legatum, res suas sibi habere & discedere intra biduum jussu, paruisse; qui Ducis Andium educationi præerat (et de Breves nomen est) ab Aula remotum, & Corniti Ludensi illam curam demandatam. Quod ad Protestantæ verò, res Bearnensis jam servet, ad Regem allegant, qui vim sibi afferri, & se innoxios & inauditos plebi conquærentur: sed non sunt auditi: & jamjam discedit Commissarius, qui Episcopos in possessionem mittat. At videntur obviam suis malis ire velle Bearnenses, indictus enim est quingule Provinciarum Conventus ad Castrum gelidum in Aquileia super tantis rebus consulturus. Et quamquam maxime intendunt qui ad clavum iussu, quo diplomate ad Scuturum Burdigalensem ad id missi, in Delegatos tanquam majestatis reos inquiri, pergunt tamen, & ni Deus pro sua in hoc Regnum solita misericordia prospiciat, scintille illæ, ut vercor, in magnum exardescunt incendium. Cæterum quæ de commisso vetusto Hispanico nunciant, mihi tam ardeant omnibus bonis. Quid enim vobis Christianis cum illa gente, sed res est? At supercedo philosophari. Vos videritis, Deus & Rex M. B. prospexerint. Vale cum Deo mi optime & cordatissime Camdene, & his pro tua prudentia utere. Kal. Ma.

1618. S. N. Lm. P. P.

probat. Constat. Sed hic lo. comp. edi. qu. mod. or. ei. reman. ad. wona

1618.

CLXXXVII.

Thomas Rivijs G. Camdeno.

Right worthy Sir,

A S a man that has better occasion to know you than to be known unto you, I make bold at this time to trouble you with these few lines; the occasion whereof is this: There is a certain book published of late in *Ireland*, entitled *Analeſta*, wherein the Author taketh occasion to allege your learned writings, especially in one place, which is pag. 113. where he saith, that you, *deſuſur ſpe huius ſeculi & mundani bonoris lenocinio illeſus*, speak many things; and give an ample testimony of their Irish *S. Patrie* and his Miracles out of *Henricus Antiſſindoreſis*. Now it hath pleased the State here to command me to answer it, by reason of many foul imputations which it casteth upon the Government of the *Engliſh*, and even toucheth to the title of the Crown it self: but forasmuch as he is very copious in setting forth the dignity of that Saint, and of his Miracles, I have thought good to crave your opinion concerning him and them: for his time falling in or near upon *S. Auguſtine's* days, if it be true, that he was a Scholar unto *S. German*, and Successor unto *Palladius*, to my understanding those times would not bear them. We know how sparefully *S. Auguſtine* speaketh of them in his books *De civitate Dei*, blaming them that looked after them, reckoning them for Monsters, which require Miracles, *which are not for those which believe, but for those which believe not*. Now what prodigious and ridiculous miracles are reported of *S. Patrie* by *Jofelinus* and others of that age, and lately by one Doctor Terry an Irish man, no man knoweth better than your self, who passe all men in curious searching out of all antiquities. Moreover I do a little doubt of *Antiſſindoreſis* his authority concerning *S. Patrie*, in that he maketh him Successor unto *Palladius*: my reason is, for that *Plinius* reporteth, that Pope *Caleſtine* as he sent *S. German* into *England*, so he sent *Palladius* into *Scotland*, and made him Bishop there: neither doth he either in the life of *Caleſtine*, or of any other Pope, make mention of *S. Patrie*; whereas you know his manner is to reckon up the names of all the learned men, which

which flourished in their several times: and some particular reasons I have to think, that either *S. Patric* lived not at all in those days, or that it was some other *Patric*, who in latter times gave occasion to those fabulous reports, which are cast abroad in the name of the other. I shall therefore humbly entreat you, Sir, to let me understand your opinion concerning them, and whom you have observed to have been the first author and reporter of them. And now, Sir, craving pardon for this my boldness, and assuring you, that if you should have occasion to use the pains of so mean a man as myself in these parts, where I now reside, you shall find me no less ready to be serviceable, than I am now troublesome unto you; I commit you to God, and rest

*Your very loving friend, and by you always
to be commanded,*

T. Ryves..

CLXXXVIII.

D. Jacobus Usserius G. Camdeno.

My dear and worthy friend;

I Have been earnestly entreated by Doctor *River* to send this enclosed letter unto you. He hath had his education in New-College in the University of *Oxford*, where he took his Degree of Doctor in the Civil-Law. He is now one of the Masters of the Chancery with us, and Judge of the Faculties and Prerogative-Court. Two things, he told, he was very desirous to be certified of from you: the one, in what sort you would have him answer that calumniation of our Irish Libeller, where he intimateth, that you dissemble your Religion, and write otherwise than you think; *deusque spe hujus seculi, & mundani bonis lenacius illatus.* The other, what you think of our great *St. Patrick*, and of his Miracles.

Touching the former, I assured him of my own knowledge, that you were wronged most shamefully: what you did, you did out of judgment;

judgment, and not led by any such base respect, as you were charged withal: and that I knew for certain, that with your heart you embraced the Religion which by Authority is maintained in the Church of England. For the latter, I gave him good leave to discredit as much as he list that pack of ridiculous Miracles, which later Writers had fastned upon St. Patrick; but wished him in no wise to touch the credit of that worthy man himself, nor to question his succession to *Palladius*, nor to cast him into lower times, contrary to the consent of all Writers that ever make mention of him. And to this end, I shewed unto him what I had gathered together to this purpose in a Treatise which I lately wrote at the request of Doctor Hampton, Lord Archbishop of *Armagh*, of the first Planters of the Christian Faith in Ireland, and specially of St. Patrick and his Successors in the See of *Armagh*: but one word from you will satisfie him more than an hundred from me; and therefore let me entreat you, that you would here *erranti comiter monstrare viam*. You easily may see what little credit the testimony (or the silence rather) of so late an Author as *Platina* is, may carry to bear down the constant agreement of all our own Writers. The objection would be far more specious, if it were drawn from the silence of Venerable *Bede*, who making expresse mention, both in his History and his Chronicle, of *Palladius*, speaketh nothing at all of *Patricius*. Yet have I seen in Sir Robert Cotton's Library an ancient fragment; written before the time of *Bede*, wherein S. Patrick is not only mentioned, but also made to be as ancient in time as hitherto we have still believed him to have been. It was found among M. *Jaceline's* papers, and is now bound up in blue leather, with other Antiquities. If you can come by the book, and will be pleased to transcribe that place of it, where the tradition of the Liturgy from man to man is described; (for there this mention of S. Patrick is to be found) either that or nothing will give full satisfaction to our Doctor.

The Company of Stationers in London are now erecting a Factory for Books, and a Press among us here: M. *Felix Kingston* and some others are sent over for that purpose. They begin with the printing of the Statutes of the Realm; afterwards they purpose to fall in hand with my collections *de Christianarum Ecclesiarum successione & statu*. I do intreat you of all love to look over the first edition; and what you find I have mistaken, or what you think may be further added out of the Antiquities which you have met withal, signify unto

unto me. I wrote unto you to this purpose about four years since, by a kinsman of mine, *M. John Breton*: at which time also I desired to understand from you, whether it were possible to get the copy of the *Epistles to the Monks of Gloucestbury*, attributed to *S. Patrick*, which I remember you told me you had sometimes seen. But since that time I have heard nothing from you. If you will be pleased at this time to write unto me, or to *Dr. River*, who earnestly expecteth your answer; you may leave your letters at my Lord *Knevett's* house in *Westminster*, there to be delivered unto *Sir Henry Docwra*, our Treasurer at War, who will take order, that they shall be safely conveyed unto me. And thus craving pardon for my boldness in troubling you thus far, I take my leave for this time, resting always

Dublin June 8.
1618.

Your most loving and firm friend,

James Usher

CLXXXIX.

Joannes Buddenus G. Camdeno.

Omnatissime Camdene, salve. Sine quaeso, ut exoratrabs te hoc unicum beneficium, ut consultis sacri *Erasti* monumentis respondas mihi per literas, quinam illi fuerint, qui in Jurisprudentia Mediolanæque hic Regio salario primi sunt Professores instituti: nam Cantabrigie Wiggines Theologiae, Strithus Jurisprudentiae, Blitus Medicinae, Wakefeldius Hebraeae, Checus linguae Graecae cathedras occupant. Audiui saepenumero Gulielmum Petrum, qui ab epistolis fuit, & à sanctioribus consiliis tribus Regibus, professorio hoc munere, in jure Civili docendo, functum esse. Praemunire tibi potest in hoc negotio viam Alexander Oloverus, quem ubi meis verbis salutaveris, promptè tibi nullum officium denegabit. Habitat in arce illa ampla Palatii Westmonasteriensis, & non semel promissit mihi id sponte se effecturum, sed per occupationes haecenus non satisfecit voto: puto id illi accidere quod vulgo solet, bonum nomen, nisi subinde interpellas, sit malum. Dum hæc scribo, salutat te amantissime

par amicorum tuorum nobile, D. Doctor. Langton, Præses Collegii Magdal. & per vetus ille amicus tuus & familiaris, Tho. Allenus. Caput voti mei est, ut diu quàm felicissimè valeas.

Ex hospitio novo
17 Junii 1618.
Oxonii.

Tuissimus,

Jo. Budden.

CXC.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

I Pray excuse me, that I have been so long in making answer to yours of the 2d of *April*, which was somewhat long ere it came to my hands. I am sorry, that there is not oftener occasion for you to use my service. It falleth out, as I think I have written to you heretofore, that most of those who hold correspondence with you, are of my particular acquaintance, and I would be glad to be the conveyer of your letters. I send you here inclosed some new Discourses, among the rest I was intreated by the Author to send that little one *de Regionibus Suburbicariis*, and therefore I pray deliver me your opinion upon it.

I have lighted into a time of very great quiet in this Kingdom, and such as for any thing I can see, is likely to last: those that govern having their chief bent unto it. The late news of the rendering of *Verelli* hath put us out of fear of having of our repose interrupted: the Queen eclipsed, the Prince imprisoned, and all our Great Ones dispersed by affected pretences; only those of the Religion do now and then alarm us by the apprehensions, which they take and give; and there are at this time many complaints in question on their part, and some on the King's. The Duke of *Guise* is yesterday departed from this Court towards *Provence*, and from thence he is shortly to go to Sea against the Pirates. The Duke of *Longueville* hath entangled himself in an inexplicable dispute with the Canton of *Beaune*, about a question concerning the County of *New-Chartre*, wherein they contest with him about certain points of the Sovereignty.

ty. The Duke of *Nevers* hath been long hatching of some magnificent enterprize against the *Turk*, or some other remote Monarchy; for the execution whereof, their intention is to institute a *new Chevalerie*, and to strengthen it by an invitation from the Pope in nature of a *Croisade*. But it hath long been hindred in the birth, so as the form of it is not yet to be distinguished, and is likely, as most commonly such designs do, to vanish in the end into smoke. Thus I beseech the Almighty to have you in his holy keeping From *Paris* this 13th of June S. V.

Your assured friend to command,

Will. Becher.

CXCI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a quatre ou cinq jours, que j'ay receu vostre paquet du 18 du mois passé, ou j'ay trouvé la copie de la description du *Pais de Caux*, dont je me sens fort vostre obligé; car c'est une tres belle piece pour ce tems la. N'estant marry que de la peine & despence, que vous y avez contribué, qui ne peut estre que grande, veu le grand nombre, qu'il y a de ces Armoiries principales avec leurs alliances, par le moyen desquelles j'espere, que nous trouverons le tems, que c'est oeuvre fust composé. C'est grand dommage, que l'original n'ait esté un peu mieux achevé. Mais tel qu'il est, ce sera toujours un grand ornement à nostre compilation, ou nous le ferons mettre avec les mêmes armoiries, que nous tâcherons de faire suppléer & deschiffrer le mieux que nous pourrons. Au surplus il faut bien, qu'au même volume il y eust des autres remarques concernant la Noblesse de Normandie, puis que par l'extrait, que je vous ay envoyé, il est fait mention des familles de *Malherbe* & de leurs armes, ce qui n'est point dans l'oeuvre que vous m'avez envoyé en dernier lieu du *Pais de Caux*; c'estoit quelque autre petit ouvrage, inséré dans le même volume, dont je vous supplie de me vouloir éclaircir. Mais parce que ces extraits ne se peuvent pas faire avec

tant d'enlumineures sans grande despence, je vous supplie de me faire sçavoir ce que vous y avez desboursé, pour vous en rembourser s'il vous plait, vous demeurant assez obligé de la faveur & de la communication, que j'en ay par vostre moyen, sans vous apporter tant de despence. Monsieur de Malherbe, pour qui vous prinistes la peine de me donner quelque instruction de ceux de sa famille, qui autrefois avoient habits en Angleterre, desire infiniment de sçavoir, d'où vous les avez prises, & m'en a baillé un memoire, qui sera cy joint. Si vous daignez l'en obliger, vous obligerez un personnage de tres grand merite en cette cour; & j'auray une grande part a son obligation. Vous verrez, qu'il voudroit bien voir le rolle de ceux, qui suivrent Guillaume, pour sçavoir s'il n'y avoit aucun Malherbe. Il est fait mention d'un Manuscrit de Cambrige au College S. Benoit, ou ils sont enrollez. Je vous supplie de le faire voir, ensemble les autres, que j'ay marquez en un papier a part, à celle fin que si vous les trouvez propres pour estre inferez dans nostre compilation, & s'il y a moyen de les voir, que nous les fassions imprimer; auquel cas il faut se haster un petit, autrement ils ne pourront pas estre inferez en leur rang & ordre; car on est deja parvenu jusques à vostre *Guillelmus Pictavinus*, qui est maintenant sous la presse: & s'ils viennent plus tard, on sera contraint de les mettre à la fin de l'ouvrage hors de leur rang. Quant aux Ceremonies Royales, je voudrois bien sçavoir le nom & la qualité de celuy qui y travaille de par dela; & s'il se pouvoit avoir rolle des pieces, qu'il veut publier, possible luy en pourrions nous bailler quelqu'une qui luy manque; & toujours tascherons nous de ne point faire icy celles qu'on luy devoit bailler la, autrement on baillera icy tout ce qu'on aura. Mais pour les Tournois en particulier, nous voudrions bien sçavoir, si Monsieur Cotton n'a rien de bien remarquable, parce que nous imprimons en grandes taille douce les grands formulaires des anciens Tournois, composé par nostre Roy René de Sicile, & y ajoutons plusieurs belles relations des Tournois faits en France, en Flandres, & ailleurs: ensemble les plus celebres duels qui se sont peu trouver. C'est pourquoy, si vous y pouvez ayder de quelque piece curieuse, vous enrichirez à vostre accoustumée tous nos ouvrages, de ce qu'il y a de plus rare & de plus curieux. Ce sera un grand livre in folio, fort recherché de la Noblesse à mon avis. On m'a dit, que vous reimprimez vostre grande *Britannia*; je seray bien aise de le sçavoir & si vous y estes bien avancé, & si les monnoyes Saxonnnes de Monsieur Cotton n'y

n'y seront pas insérées ; & quand c'est que nous pourrons esperer de les voir. J'ay eu un grand desplaisir d'entendre le mauvais succès de la navigation de my Lord Rallé, parce que c'est un personnage, dont la valeur & le merite sont en grande recommandation. S'il se fait aucune relation de son voyage, je seray bien aisé de la voir, sur quoy je finiray demeurant,

Paris ce 17 Juin .
1618.

Monsieur,

Votre tres humble &
tres obligé serviteur,

De Peirefc.

Je vous supplie de saluer Monsieur Cotton de ma part, & de l'asseur de mon tres humble service ; nous luy renvoyerons au premier jour tous les beaux livres, qu'il nous a prestés.

CXCII.

P. Puteanus Cl. V. Guil. Camdeno S. D.

NON tanti erant variantes lectiones *Antonini*, ut iterum gratias pro illis ageres ; majora à me expectare debes, & præstare possum, qui amplissimâ illustri Thuani Bibliothecâ utor, optimis & antiquis libris refertâ. Scripsit Bertius Batavus habere se sub prelo *Ptolemai Geographica, tabulam Peutingeri, & Itinerarium Antonini* cum observationibus suis : multum potest in talibus, ut ex conatibus suis conjicere possum. Est sanè vir doctus, & apprime diligens. Scio Bergerium Remensem propè absolvisse commentarium suum in *Antonini Itinerarium* summo cum labore ; linguâ tamen Gallicâ, quod miror ; scribit patriæ, ut ait, non aliis : sed opus suum, ut audio, omnium hominum est. Propediem illi scribam, ut de re totâ certior sim. Est hic nobilis disputatio inter doctos de *Suburbicariis Regionibus*, quæ diu plures torsit ; libri sunt sub prelo. Mittam, si ad gustum. Illustrem V. R. Cottonum meo nomine salutes velim. Nomina Regum compilationis legum Saxonicarum hæc sunt, decreta Cnuti Regis, emendationes legis, quas Willelmus fecit in Angliâ,

H h 2

leges

leges Edwardi, quas Willelmus postea confirmavit in Angliâ. Nescio quomodo Junius noster leges illas ab Archidiacono fuisse collectas adnotaverit, cum ne verbum quidem appareat. Thuanî auctarium videbis, *et non tam à te meo ex du.* Interim vale, & me tui amantissimum redama. *Lut. Par.* Kl. Julii, anno Ch. cio. ixc. xviii.

Qui tibi has tradet est D. Noëus, vir optimus, & mihi amicissimus : is Angliam visere cogitavit, ut curiositati suæ, quæ sanè maxima est, satisficiat, ut denique tibi & cæteris magnis viris innotescat. Oro te, Vir Cl. ut sentiat me à te amari. Ita pristina tua erga me studia, magna quidem, majore cumulo adauxeris. Iterum vale.

CXCIII.

N. Fabr. Peireskii G. Camdeno.

Monsieur,

A Pres avoir escrit & envoyé mes lettres à Monsieur des Noeuds, je me suis apperceu, que mon homme en faisant vostre paquet avoit oublié d'y mettre la première feuille de l'édition des deux pièces Normandes, que nous avons eu de vous. Et me suis ressouvenu, que j'avois oublié de vous dire, qu'on nous a fait grande envie de voir ce qui restoit de vos anciennes loix Normandes & Saxones, & particulièrement de celles, qui sont imprimées in 4me moitié Latin, moitié Anglois, en un livre de vieille édition intitulé *Archeonomia*. Si c'est chose qui se puisse recouvrer, vous nous obligerez fort de nous en faire part : & si c'est chose si rare, nous les vous envoyons soigneusement comme les Manuscrits. J'ay honte de vous donner tant d'importunité, je vous supplie de m'en excuser, & me croire,

De Paris ce 5. Juillet
1618.

Monsieur,

Vostre très humble serviteur,

De Peiresc.

CXCIV. G. Cam-

CXCIV.

G. Camdenus Thomæ Rivio.

Worthy Master Doctor,

Whereas upon a passage in the *Analeſta*, pag. 113. I am alleged by the Author, as speaking many things, and giving an ample testimony of St. *Patric* and his Miracles out of *Henricus Antistiodorensis*, and you are commanded by the State there to answer it, you crave my opinion concerning Him and Them. This is your request summarily, and in your own words.

The things, which I allege out of *Henricus*, are not many, and his testimony not so ample as your letter to me. Let him and his antiquity answer for himself, and weigh, as it may: you know, *quo quis temporis, de quo scribit, propior, eo fide potior*.

Concerning him, I see no cause as yet, why I should recall that which I have written of the Conversion of the Irish out of *Proſper Aquitanus* and *Ninivus*, who lived in the year 830. or why I should not rely rather upon *Probus* nearer to those times, and *Sigebertus Gemblacensis*, than upon *Platina's* silence, who lived so lately: when in *re historicâ plus uni affirmanti credendum quàm pluribus reticentibus*: and cannot but think, that he lived so near the time of S. *Augustine* and S. *Hierome*, as they have testified, and therefore with a reverend opinion to be held of him.

Sigeb. floruit 1130.

S. Hieron. obiit 420.
S. August. obiit 430.
S. Patricius venit in Hibern. 431.

As for his Miracles, I verily think that fabulous Writers in succeeding ages amplified them, and (forgot others) yet, and might in that ignorant and credulous age affix upon him those of *Patric* of *Bulgaria*, and therefore think of them as of Poets, *quis sit nulla fides, audentibus omnia mæſa*: judging those which they call *ſua mendacia*, to be *impictatis plenissima*, as those of detractors, and both to proceed from the Father of lies. Whether that age could bear Miracles, and whether they were for them that believe or believe not, is neither for a Civilian nor an Herald to determine. I wish you therefore to consider deliberately with M. Doctor *Uſher* and other learned Divines, these passages of S. *Hierome*, *Signa ſunt per electos Dei apud barbaras nationes, ut unius Dei cultus ac vera religio prædicetur*; and against *Vigilantius*,

Vigilantius, *Eſſo*, ſigna ſint infidelium, qui, quoniam ſermoni & doctrina credere noluerunt, ſignis adducantur ad fidem; and to look alſo into *Epiphanius* *Hereſi* 77. whether *Arius* and *Vigilantius* were not condemned of *Hereſie* for denying Miracles in their times: likewise where *S. Auguſtine* lib. 22. de civitate Dei writeth, *Quisquis adhuc prodigia querit, magnum eſt ipſe prodigium*, how he is to be underſtood, when in the ſame chapter he acknowledgeth, *etiam tunc fieri miracula, eſi non tantâ claritate illuſtrantur*, and dorth particulate divers. Theſe I refer to your conſideration, and that of learned Divines; I being now baniſhed from my books by reaſon of infirmities accompanying old age, and never but obliſcely looked into theſe matters.

As for the aſperſion by your *Analeſiſt*, it is common to me with the moſt reverend and learned Prelates of our Church, from Papiſts and others: and as they, even ſo I, *reſta conſcientia clypeo tutus*, ſmile at it, as having received exceſs of injuries, traduced as an Heretick by *Parſons*, *Poſſevinus*, the *Index Expurgatorius* of Spain, and divers others: but *tranſeant*. This kind of Devil is not caſt out but with contempt. My life and my writings ſhall apologize for me. And ſo wiſhing you happy ſucceſs in your charge impoſed, I reſt

Cherſilburſt July 3.
1618.

Yours in what I may,

W. Camden.

CXCV.

G. Camdenus D. Jacobo Uſſerio.

My moſt eſteemed good Mr. Doſtor,

YOur loving letter of the 8th of June I received the 4th of July, being retired into the Countrey for the recovery of my tender health, where *portum anhelans beatitudinis*, I purpoſed to ſequeſter my ſelf from worldly buſineſs and cogitations; yet being ſomewhat recovered, I could not but answer your love, and Mr. Dr. *Riv*'s letter for your ſake, with the few lines herein enclouſed, which I ſubmit to your cenſure.

I thank

I thank God, my life hath been such among men, as I am neither ashamed to live, nor fear to die, being secure in Christ my Saviour, in whose true Religion I was born and bred in the time of King Edward VI. and have continued firm therein. And to make you my Confessor, *sub sigillo confessionis*, I took my Oath thereunto at my matriculation in the University of Oxon, (when Popery was predominant) and for defending the Religion established, I lost a Fellowship in *All-souls*, as Sir Daniel Dun could testify, and often would relate, how I was there opposed by the Popish Faction. At my coming to *Westminster* I took the like Oath, where (*absit jactantia*) God so blessed my labours, that the now Bishops of *London*, *Durham*, and *S. Asaph*, to say nothing of persons employed now in eminent place abroad, and many of especial note at home of all degrees, do acknowledge themselves to have been my Scholars; yea, I brought there to Church divers Gentlemen of *Ireland*, as *Walsby*, *Nugents*, *O-Railly*, *Shees*, the eldest Son of the Archbishop of *Cassiter*, *Petr Lombard*, a Merchant's Son of *Waterford*, a youth of admirable docility, and others bred Popishly, and so affected.

I know not who may justly say, that I was ambitious, who contented my self in *Westminster-School*, when I writ my *Britannia*, and XI years afterwards; who refused a Mastership of Requests offered, and then had the place of a King of Arms, without any suit, cast upon me. I did never set sail after present preferments, or desired to soar higher by others. I never made suit to any man, no not to his Majesty, but for a matter of course incident to my place; neither, God be praised, I needed, having gathered a contented sufficiency by my long labours in the School. Why the *Analestist* should so censure me, I know not, but that men of all humours repair unto me in respect of my place; and rest content to be belied by him, who is not ashamed to bely the Lords Deputies of *Ireland*, and others of honourable rank. *Sed hac Tibi uni & soli.*

That I might give you better satisfaction, I have sent my servant with directions to my study at *Westminster*, who found this, which I have herein enclosed; which if they may stead you, I shall be right glad. As my health will permit, I will look over your learned Treatise *de Christianarum Ecclesiarum Successione*; but such hath been your happy industry therein, that I have little hope to add any thing, and less to observe any mistaking. Thus with
my

my salutations to your good self, and my respectful love remembered to Sir *Arthur Savage*, I rest

Cheshurst 10 July
1618.

Your true and devoted friend,

William Camden.

CXCVI.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

SIR,

THE only unwelcome part of your letter is, that it beareth testimony of your indisposition, which it seemeth continueth still: but I trust the freer air of the Countrey, where yours is dated, will deliver you from that. I am exceeding beholden to you for the good hope which you bid me take; for I do much more believe your judgment than mine own, tho therein you are not also without interest, by reason of the many ties which you have upon me: nor is there any quality, wherein I do more willingly glory, than to have been your Disciple, which doth serve me for a commendation to many persons of worth.

Your noble friend *M. de Boissie* is within these eight days gone into *Holland*, *M. du Puis* with him. The chief scope of his going is to countenance the Arminian party by this King's name, if it be able with that help to subsist. We have here every day some new prisoners taken upon jealousy of the Queen-mother: and now we hear, that there is Commission gone to take some Woman of her Chamber. The affairs of *Bearne* do still portend trouble; the Parliament of that Province hath of late opposed the execution of the Arrest of this Privy-Council, which doth greatly animate them there, and despight those here: yet from hence they do hitherto proceed but by the ordinary forms, which are long remedies; and it is therefore hoped that they will embrace some occasion to accommodate the matter. There is nothing here at this present so much spoken of, as the commandment given to *Dr. Mayne* to retire hence, upon pretence

preterce, that he should hold intelligence with some of the Religion to the prejudice of this King's service.

And that which is more strange is, that altho it be but four days since the commandment was given, yet I am certainly informed, that they do already repent what they have done; this State is subject at this time to such sudden *paroxysms*. How much more happy are we in *England*! which I pray God to continue, and to confirm you in your health: and so I humbly take leave. From *Paris* this 21 July, S. V.

Your most affectionate friend
and servant,

VVill. Becher.

CXCVII.

And. Schottus G. Camdeno *χαίρει.*

Immortales debeo vobis gratias, doctissime Camdene, quod me nec opinantem cohonestaris librorum munere, etiam in membranis veterum. Quid verò reponam, non habeo, nisi tu exigas, ne ingratus omnino moriar. Postula itaque per Swertium nostrum pro tuo jure: equidem conitar, ut tuæ erga me beneficentiæ aliquā ex parte faciam satis.

Quando tuos apud illum magnæ Britannię Annales vidimus longè auctiores, venit in mentem rogare te, qui omnes familias ad unguem tenes, ut *Schottorum* cognomen hic, si tantum est ab re tuâ otii, nobis ostendas, ac veluti peregrinantes nos demum deducas. Potes enim ex Archivis nullo negotio. Ecquis enim aut melius aut libentius? nemo herclè, nemo. Rogo itaque victus Gentilium nostrorum agnatorumque cum precibus tum molestis interpellationibus, ut quantum hic à tergo apposui, tantundem vel plura melioraque reponas. Alioquin me senem delirare quis compellat, nisi importune aliorum preces? exit hoc per mihi gratum officium tuum, agnoscāque ingenue, per quē profecerim. Ricardo Montacutio his jam scriptis, responsūque exspecto indies *εὖ δὲ*, qui te salvum

incolumemque diu seruet nobis ac Relp. literariz. Vale, & nos
amare ne desine. *Antuerpia pridie S. Laurentii Mart. cix. lxx. xliix.*

In nomine Domini.

EST Antuerpiæ in Belgio illustris & clara familia Schottorum
cognomento, opibus etiam florens & honoribus: quorum ma-
jores credunt è Scotiâ prognatos, indeque cognomentum induisse:
sed tempus originis, quod quærant, nondum repperunt, nisi quod
pro insignibus rosis utuntur rubeis in campo inaurato. Quæ etiam
insignia fuisse secundi fratris Ducis Duglasti firunt, qui rosas mater-
num insigne tulit.

Nec ignorant Placentiæ in Italiâ claros & illustres viros militares
è Scotiâ substitisse, Gibellinorum & Guelphiorum tempestatibus,
ejusque urbis dominatum tenuisse, qui Scotti cognomento clari à
stirpe jam indè à Caroli magni temporibus: & quidam doctrinâ ju-
ris illustres, ut Federicus Scottus Jureconsultus, Andreæ Alciati Me-
diolan. summi Juris Professoris auditor: qui & consilia, Jurecon-
sultorum more, Venetiis evulgavit tomis duobus, in quibus & de
genere Scottorum familiæque Placentiæ perillustri agit copiosè ac
disertè.

Genæ quoque apud Ligures clari Scotti sunt, sunt & Mediolani.
Item Argentorati seu Argentinæ clari hodieque Schotti cognomento,
ut Joannes Senator ibi & Typographus, ejusque olim filius Petrus
Schottus, Juris utriusque Doctor & Canonicus, editis epistolis suis
ac poematibus.

Lugdunæ hodieque in Galliâ clarus eruditione literarum Alexander
Schott, Scotus etiam patriæ & cognomine; Venetiis quoque Schot-
tus Typographus Hieronymus multa typis evulgavit olim, Philoso-
phica & sacra.

Optant itaque & rogant Antuerpienses Schotti de suâ stirpe infor-
mari, si fieri potest, in Britannia majore & Scotiâ, & in consortium
assumi. Item si aliqua de origine, stirpe, & genealogiâ possint ha-
beri in Angliâ, cum illis communicari rogant humaniter, & in so-
cietatem etiam apud externos capi, cum de insignibus, tum de ho-
noribus participando, sine damno cujusquam. Offensum vicissim
societatem

societatem benevolentiae atque amoris mutui & hospitalem tesseram sine cujuscquam molestia, ac jus deferunt, &c.

Petrus & Cornelius Schotti fratres Antuerpiae 1618.

Franc. J. C. Senator Antwerp. & Andreas Schotti fratres.

*De stirpe Schottorum in Angliâ & Scotiâ per G. Camdenum.
Clypei gentilitis familiarum insigniorum, qui cognomine
Scott in Scotiâ & Angliâ inclarnaverunt.*

Scott de Buccugh in limitibus mediis Angliæ & Scotiæ, familia bellicosa, è qua Jacobus VI. Rex Scottorum creavit J. Baronem Parliamentarium regni Scotiæ.

Scott de Scotts-hall in Cantio, è quibus Marescalli & Capitanei Calisi in Picardiâ effloruerunt.

Johannes Scottus Prætor sive Major Civitatis London. 1458.

Thomas Scottus Cancellarius Angliæ 1474. & Archiepiscopus Eboracensis nomen mutavit, & à loco natali in comitatu Eboracensi se Rotheram appellavit: ubi nomini Jesu Collegium fundavit. Obiit 1500.

Scott de Leyfom in comit. Suffokiæ, & de Stapleford de Essexiâ, è qua familia J. Sacerdos supplicio affectus, regnante Jacobo, quod fidelitatis juramentum recusavit.

Scott de Camerwell in comitatu Surrie, ex quibus Joannes Baro fuit Fiscalis, & obiit 1532.

Scott de Congesthust in comitatu Cantii.

Scott de cuius sede non constat.

Scott de Halden in comitatu Cantii.

2 Decemb. 1618.

CXCVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay esté quelque jours aux champs, pendant lesquels votre paquet du 4. Juillet fut rendu à Monsieur Cramoisy, de qui je l'ay recouvré à mon retour; & ay reçu tost après le dernier du 28. du même mois, avec les vieux registres en parchemin de la description du pais de Caux, fort bien conditionné. Lequel je vous renvoyeray fidelement, s'il plaît à Dieu dans le tems de la St. Michel, qu'il vous plait me prescrire, & tascheray de me comporter avec vous en sorte, que vous n'ayez jamais de reproche à mon occasion. J'ay pris un grand plaisir de le voir, & principalement pour le mention, que vous avez remarquée de Charles d' Anjou, après le Duc d'Anjou, qui me fait juger du tems à peu près que peut avoir esté faite cette compilation, outre la forme du caractère, qui s'y accorde ausy, c'est à sçavoir environ l'an 1440. que vivoit Charles d'Anjou, Comte du Mayne, frere puîné de René, Duc d'Anjou, Roy de Sicile: ensemble Philippe le Bon, Duc de Bourgogne, & Charles Comte de Charolois son fils. Nous avons trouvé en cette ville deux pieces de Tapisserie de laine & de soye d'or & d'argent, où est représentée la reception faite à Nancy en l'an 1444. des Embassadeurs d'Angleterre, qui vinrent querir Marguerite fille de nôtre René d'Anjou, Roy de Sicile, Comte de Provence, en presence du Roy Charles VII. du Dauphin, de Charles d'Anjou, & autres grands Seigneurs, qui y sont tous representez au naturel, avec les habillemens de ce tems la, ayants la plus part leurs noms escripts en lettre de fil d'or, les Anglois qui semblent estré conduits par ledit Charles d'Anjou, sont qualifiez [le Conte de Blavot, le Conte de Suffort, Messire Robert de Roz le Chancelier d'Angleterre] l'espousée, qui est aupres des Reines de France & de Sicile, n'a point d'autre nom que L A PLUS DU MONDE. Je les fairay peindre, & vous en enverray le dessein. Monstrelet & les vigiles de Charles VII. en font mention; si vous en sçavez d'avantage, vous nous ferez plaisir de nous en faire part. Je ne sçay, si le Registre des Heraulx ne pourroit

pourroit point lors avoir esté emporté en Angleterre, & transcrit sur quelque autre qui fust de pardeca : car la cour du Roy René estoit toute pleine de ces curiositez de Chevaleries & Armoiries. C'est grand dommage que les armoiries n'ayent esté peintes par tout le livre, en même tems qu'il fust escrit. Nous en avons rencontré un Exemplaire de celles de Normandie seulement, où tous les écussons se trouvent representez à la plume sans couleur, & entre autres celles de Malherbe, avec les mêmes mots, qui sont en vostre registre. Nous avons fait estat de le joindre a la fin de notre edition, mais nous le confererons avec le vôtre en cet endroit la de la Noblesse de Normandie, avant que le faire imprimer.

J'ay receu avec ce registre un Exemplaire de vos sceaux & monnoyes d'Angleterre, que vous envoyez à Monsieur du Puy, lequel est allé en Hollande depuis un mois, en compagnie de Monsieur de Boissise ; mais je le rendray en cette ville à Monsieur son frere, ayant pris cependant un grand plaisir d'y jeter les yeux : tandis que nous attendons l'exemplaire que vous me promettez pour moy, estant tres marry que le libraire en ait si peu tiré. Car je m'attendois bien d'en pouvoir faire part à quelqu'un de mes amis, si j'en eusse eu plus d'un. Nous attendons vostre grande Histoire Britannique : . . . m'assure que nous les trouverons. Il semble que vous dites que vous m'envoyez par même moyen *l'Archæionomis* ; Mais je ne l'ay pas trouvée dans le paquet, il faut que votre homme l'ait laissée sur votre table par mégarde. Nous ne faillirons point de mettre en notre edition de *l'histoire de Normandie* les rolles, que vous nous avez envoyez des Normands, qui furent en Angleterre tant auparavant la Conquete, que avec le Conquerant, dont nous vous avons de l'obligation, & voudrions bien sçavoir de quel Manuscrit sont tirez les noms de ceux, quy y fleurirent devant la conquete. En second lieu si l'histoire de *Journal de Jean Brompton* est écrite en Latin, ou en Norman, ou en Anglois, & si elle est imprimée ou non. Et finalement qui est ce Guillaume Tailleux, qui a fait le rolle de la Noblesse Normande, inseré devant celui de l'Abbaye de Bello. Et s'il s'y peut ajoûter foy, & si ce que vous nous en avez envoyé est complet, ou non. Par ce que les noms propres des Seigneurs, qui y sont desnommes, le rendent bien recommandable. Ce n'est que la page du livre cottée par le nombre 139. Et commence par [le Sire de Tony] finissant par [Almary de Touaers.]

Monsieur

Monsieur de Malherbe vous remercie infiniment du soin, que vous avez eu de ce qu'il desiroit, & je vous en demeure particulièrement obligé, par ce qu'il est fort de mes amis.

L'Epistre de l'Archeveque de Lyon sera inscrite en nôtre compilation: ensemble ce petit passage, que vous avez extrait de la fin du supplement de Robertus Montensis. Mais on voudroit bien sçavoir le catalogue, qu'y y est mentionné des Abbayes de Normandie. Voire si on trouvoit un bon Manuscrit dudit Robertus Montensis, on seroit bien aise de l'imprimer de par deca, parceque celui qui se trouve est fort mal correct.

Nous tascherons de faire refaire la feuille ou est mentionné Monsieur Cotton, pour y ajouter le mot *Anglus*, qui s'est oublié par inadvertance, en suivant les mots propres de vos oeuvres: mais en toute façon en faisant l'indice des pieces contenues en cette compilation apres la preface on le reiterera. Et mêmes desireroit on d'y ajouter un eloge en sa recommandation, pour lequel je vous avois prié de nous envoyer un peu d'instruction tant de ses qualitez que des affaires, ou il peut avoir esté employé pour le public, afin d'en faire la plus honorable mention que nous pourrons. Vous l'avez oublié, mais je vous supplie de ne l'oublier plus. Entre les livres, que Monsieur du Chesne a recouvrez pour la compilation Normande, il y a un vieil auteur des gestes d'Estienne Roy d'Angleterre, qui contient de tres belles choses. Mais il voudroit bien sçavoir le nom de cet Auteurs, & s'il est complet ou non en la forme qu'il la. Il vous en envoie un peu de relation, sur laquelle vous jugerez facilement, si c'est chose que vous ayez déjà veu. Il desire bien aussi que vous n'oubliez pas de continuer la recherche de ce livre de Cambridge; & que vous preniez la peine de le résoudre des doutes cottez en une feuille cy jointe concernant un CAULTHER D'EVREUX, ou pour mieux dire DEDREUX. Je vous envoie une piece de Chiffetius, qui ne vous sera pas desagréable. Ensemble une de *Suburbicariis Regionibus*, & une des contentions de Bearn, & possible y aurez vous les rivières de Papyr *Massimus*, si elles sont du tout achevées. Bien marry de me revancher si mal de vos honnetetes: sur quoy je demureray,

Monsieur,

Votre tres humble Serviteur,

De Peiresc.

J'oublois

Paris. 21 Aoust.

1618.

J'oubliois de vous dire, que je baillay autrefois à Monsieur Cotton l'impreinte d'un seau du Roy Offa ; j'avois tirée de St. Denys, ou estoit son visage bien représenté ; le seau estoit grand comme un Jacobus d'or environ, la visage estoit sans barbe, & ressembloit aucunement à l'Empereur Trajan. Je ne sçay pas, comment il l'a oublié.

Le grand Conseil travaille au procez de Barbin, qui fust mis sur le bureau depuis hier au matin, nous ne sçavons encore quelle en sera l'issue, je vous en donneray avis en son tems.

CXCIX.

*Cl. V. D. Guilielmo Camdeno Franc. Sweertius.
S. D.*

POST suavissimum vite meæ solatium ademptum, languco, mi Camdene. Magnus hic dolor est, quia à magno vulnere : sed solatium à necessitate, non ¶ verbis sumendum est. Illam cogito, & sumat hanc omnium conditionem esse, mori. Interim homines sumas. Jam sum accinctus itineri Parisiensi, brevi reversurus ; sit mihi Deus duxque comesque via. Gratias immortales agimus pro libris MSS. & genealogiâ Ducum Brabantæ, quam nondum licuit perlustrare. Commendavit inclusas bonus ille Scottus, qui nocte dieque in libris. Spero, modò Deus vitam concedat, quod me mense Julio anni cìo lxxix. Londini videbis. Salutem Jacobo Colio. Vale, & nos ama.
Antuerpiæ cìo lxxviii. primâ Septembr.

CC. D. Gal.

CC.

D. Gul. Becherus G. Camdeno.

S I R,

I Have lately received yours of the 20th of *August*, for which I acknowledge my self infinitely beholden to you.

I thank you heartily for the good description, which you made unto me of the *French Agent*: but to have made it more perfect, I would you had had the occasion to have dined or supped with him. I should much wonder at *Sir Walter Raleigh's* foolish escape, if the whole tenour of the Voyage, continually pursued with misfortunes, did not prove to the world, that God did take pleasure to confound the wisdom of men. This King is now at *Lesigny*, and from thence he goeth to *Monceaux*, and from thence afterwards to *Soissons*, the government of *M. De Luynes*. The Duke of *Montelion* is going from hence, and hath taken leave of this King already in great parade: he goeth first into *Flanders* to the Archdukes, and leaves here only a Secretary, till a Successor do come, who by this Court is thought will be the Count of *Gondomar*, late Ambassadour in *England*. To me he made strange of it: but others tell me, that to them he made no scruple to acknowledge it. Here is looked for shortly the Prince Cardinal of *Savoy*, of whose journey the speech hath been a great while: but I think now it will be effected.

Monsieur de la Noüe is lately dead; being unfortunately cut of the stone: so likewise is the Cardinal of *Peron*, who died of the like disease, tho not cut.

The Duke of *Nevers* is shortly going hence into *Germany* with a brave Troop of Gentlemen with him, wherewith he intends to serve the Emperor against the *Bohemians*.

The Duke of *Guise* doth make so great a noise of his embarkment at *Marseile*, as both the Duke of *Savoy*, and the *Genoveses* and divers other petty States thereabout have taken the alarm at it; but without any great subject: for that his Sea-forces, when all come together, are not great; and yet he wanteth two Ships, which he bought with all their furniture in *Holland*, which are the chief strength

strength of his fleet. The Princess of Condé was very lately delivered before her time of two Sons dead, which is a great encrease of affliction to their imprisonment. 1100

Thus for this present, beseeching the Almighty to have you in his holy keeping, I rest

Your most affectionate friend to do you service,

From Paris this
5 Sept. S. V.

Will. Becher.

CCL

Tho. Rivius G. Camdeno.

Tuum, Cl. Camdene, de Patricio nostro judicium quale sit, ex tuis ad me literis, non illi doctrinae magis quam humanitatis plenius, intellexi: quibus me non solum in re praesenti doctiorem, sed etiam ad cetera in futurum animanda prudentiorem factum esse sentio. De quo quidem Patricio cum mihi quaedam pro re dicenda essent, ita rem temperavi, ut eum virum pium magis quam doctum suo tempore fuisse non negem, veramque ejus laudem à fictis quibusdam fabulis injuriarum pati doceam. Atque utinam, eruditissime Camdene, liber ille meus, priusquam in forum prodeat, te domi tuae consulere, doctissimeque plume tuae unam aut alteram linquam mereri posset: nullus enim ille censuram postea formidaret, si tuum judicium tutus semel subsisteret. Neque verò ego, si Londinum nunc invisere liceret, hanc tibi in tam protracta aetate & incommoda valetudine tua molestiam facere impudens dubitarem, quod quia non datur, ideo Jacobum Ulfersium nostrum, virum, ut noli, hujus gentis longe doctissimum, & cum summis per universam Europam viris comparandum, sedulas oravi, ut si libri illius mei, qui aliquot menses in Rev. Archiepisc. mansionem jam fuit, copiam quoquo modo habere possit, eum tibi, si quid mihi apud te preces valent, perlegendum tradat: nec ego, quam sit hoc audax & inverecundum postulatum, nescio; sed tuae humanitas toto orbe notissima audacem fecit. Vale, vir Cl. & ceteris doctissimis tuis libris non sequiter legere, te vero ipsum unice colere & semper coluisse scias. Iterum vale. Dat. Dublinii. 1. Cal. Oct.

Tui amantissimus,

T. Rivius.

CCII. Hu-

K k

CCII.

*Humanissimo & eruditissimo V. D. Gul. Camdeno,
M. F. Limerius S.*

A Bsit, humanissime mi Camdene, ut hic communis noster ad vos sine meis ad te literis: id cultus tui, meum officium & studium haud siverint. Equidem in morâ fui: diu enim est, cum responsum ad ultimas tuas meditabar; sed hæc militia litigatoria, quæ missionem hæctenus nullam habuit, ita me distinxit, ut ne hora quidem nobis ab illis molestiis superfuerit. Nunc iustitio indicto paulum respiramus, & ad officia amicitiae læti lubentesque redimus. Hoc igitur primum dicam, mi colendissime Camdene, tuas literas, ut purum putum aurum me semper amplexari, & velut testimonium amicitiae tuæ luculentissima reuereri: mihi verò quod respondam ad manum esse nihil, apprimè est quod remoretur. Nam quod ad Remp. nostram attinet, nescio quo modo sit, ut de illâ scribere & loqui juxta sit periculosum. Quod omnes norunt, quod boni lugent, dicam tamèn, Jesuitæ regnant, diruunt, ædificant ad nutum: Qui Regi & Reip. assident, nescio quo fato, quanquam illos maxime metuant, ferunt tamèn & laudant: cæteri non hiscunt. Rex apud Successionem urbem aliquandiu diversatus est, ut Luineo præfectura illorum locorum facilis demandaretur. Interea de reditu R. Marris multus sermo, nec opinor, vanus. Itidem de Cancellarii & Sigilli Custodis abdicatione missitabant; multæ præterea innovationes in Aulâ sperabantur sive inquebantur ad nutum Loyolitarum. At quod ad Protestantes attinet, res Bearnensis omnium oculos & animos suspensos habet. Illic enim, ni Deus respiciat, incendium toti regno. Ecclesie ferè omnes conventum ad Ortheziûm in Bearnensi agro indixerunt, consilia communicaturæ. Quod ad statum verò totius Regni attinet, Procereſ ab aulâ absunt ferè omnes. Resp. nec agrotat, nec valet, ægotanti tamen propior, ut omnia senilia corpora. Hæc te scire fas fuit. Vale, V. Cl. & à Limerio tui cultore summo æternam salve. 10 Octob. 1618. S. N.

CCIII.

J. Casperius Gevartius G. Camdeno.

VIR Clarissime, Cum jamdudum præstantissima ingenii tui monumenta me in singularem tui amorem atque observantiam rapiissent, dici profecto non potest, quanta huic meo in te affectui accessio facta fuerit ex nuperis tuis ad clarissimum virum Nic. Fabricium Peiresium literis, cum in iis admodum honorificum de *Electorum* nostrorum commentariis, (quorum *unumquodque* ille ad te miserat) itemque de nostris in statuam Regiam versibus iudicium Regi. Non contentus enim Poetices palmam nobis tribuisse, etiam Critices dictaturam nobis velut assignas. Quod quidem iudicium à singulari domesticæ virtutis nimis in me meaque prone affectu dictatum, quamvis salva fronte nullâ ratione admittere queam; fateor tamen nec leviter me eo viso exultasse, ac planè mihi persuasisse, æternum mihi, ex hoc tam illustri de opusculis nostris testimonio, & lumen ad gloriam, & calcar accessisse ad virtutem. Quocirca cum nuper mihi idem D. Peiresius sese ad te scripturum indicasset, committere non potui, quin literis illius hæc nostras comites adjungerem; quibus immortales tibi pro summa tuâ in me benevolentia gratias agerem, perpetuamque meam in te observantiam declararem. Mitto etiam tibi de literariâ nostrâ suppellectile alios versiculos, quibus novam dignitatem nuper gratulatus sum illustri viro, Errico Memmio, Prætori Parisiensi, in cujus contubernio hic ago. Videtur huic familiaræ penè familiariter datum, ut literas & literatos summâ humanitate complectatur. Nota sunt Err. Memmii senioris, hujus in Passeratum, Turnebum, Lambinum, aliosque officia. Fleat mea his nundinis autumnalibus prodire gestiebant: sed cum in hoc scriptiois genere aliis aliisque observatiunculis quotidie subnascentibus vix nimis unquam appareat, factum est, ut res longius protraheretur. Abrumpam tamen hoc Mum, & spero intra mensem atque alterum absoluta fore omnia: & cum exemplar exactissimo castigatissimoque iudicio tuo censendum transmittam.

Manilii Astronomicæ notulis meis illustratum spero etiam sequentibus nundinis proditum. Audio illius Poetæ exemplar manuscriptum asservari in Bibliotheca vestra Oxoniensi. Beabis me, si beneficio tuo variantes lectiones illius codicis habere possim. Jamdiu est, quod Auctorem illum familiarem habeam, & in ætate illius & seculo quo floruit immensæ quantum à Josepho Scaligeno aliisque eruditis abeam, qui omnes hæcenus illum Auctorem ad Augusti ævum retulerunt: at ego irrefragabilibus argumentis in notis meis demonstravi, eum vixisse demum secundo Theodosiano & filiorum ejus Arcadii & Honorii: eundemque esse, qui *Manilius Theodorus* appellatur à Claudiano in eâ Panegyri, quam de Consulatu ejus edidit, ubi & *Astronomici* illius mentionem facit. Rationes meas hic non adscribo, quod epistolares limites excederent, & quod brevi (volente Deo) lucem visuræ sint. Vale immortalitate digne Senex, & de Gevartio tuq; sic statui velim, eum perpetuum fore clarissimarum virtutum tuarum admiratorem & præconem. Scribebam Lutetia Parisiorum v. Novembr. clæ. lcc. xviii.

*Dedicationis tuæ observantissimus
& studiosissimus cultor,*

J. Casperius Gevartius.

Clarissimis viris, Patricio Junio & Gul. Bosvello officiosam salutem meis verbis dicas, rogo.

CCIV.

N. Fabr. Peireskiius G. Camdeno.

Monsieur,

EN revenant du voyage de Soissons, il m'en a fallu faire encore un autre petit en mon particulier, au retour duquel j'ay trouvé en cette ville Monsieur des Noëux, qui m'a rendu vostre *Ancheironomie*, & les monnoyes & sceaux de vos Roys avec une douzaine de belles medailles Egyptiennes. Et en même tems Monsieur Cra-

moisy

moisy m'a rendu votre paquet du 5 du mois passé, avec les papiers y contenus tant de l'estat des fiefs du Roy Guillaume, que de la genealogie d'Evreux. Dont je vous suis infiniment redevable, & à Monsieur Cotton, & sur tout des faveurs, que ledit Sieur des Nocuds a eues tant de l'un que de l'autre. Je sacheray de m'en revancher de tout mon pouvoir. Ces voyages me surprindrent avant que j'eusse achevé de tirer tout ce que je desirois de votre livre du pais de Caux, je l'ay chargé à un mien intime amy de l'achever, & apres vous renvoyer votre livre par le même voye ordinaire, par laquelle il estoit venu, afin qu'il fust la avant le terme expiré. Mais il luy survint une maladie, qui interrompit le tout, de sorte que j'ay esté bien honteux de trouver à mon arrivée, que le livre suit encore icy, je ne sçay comment vous me pardonnerz cette faute. Je le vous envoie maintenant bien & deuement conditionné, & vous remercie par un million de fois de la communication, qu'il vous a plu m'en faire, dont nous nous prevaudrons, non seulement pour le pais de Caux, mais aussi pour quelque autre chose concernant nostre recueil des Tournoyz & Chevaleries. Recevez seulement, je vous supplie, mon excuse de ce retardement.

Quant à la *Gensfa* Manuscrite, je ne la renvoyeray point sans l'accompagner du jugement du P. Fronton sur l'antiquité de l'exemplaire. Je commence bien à avoir beaucoup de regret de le garder si long tems, & aurois presté d'avantage le bon homme du P. Fronton, si je n'estois bien assuré de la surabondante courtoisie de Monsieur Cotton, & que le bon homme n'a pas encore bien achevé tout ce qu'il en veut tirer, encore qu'il eust pu s'en être hors long tems y. Je tiendray la main à le retirer au plustot & à le faire sçavoir & rapporter en vos quartiers. Nous vous renverrons aussi sûrement avec l'ayde de Dieu votre Cayer des fiefs de Guillaume, & votre *Archæologia* aussi tost que nous en aurons pris ce qu'ils nous faut. Cependant nous attendrons ce que vous aurez peu apprendre de l'auteur de l'histoire du Roy Estienne, du Manuscrit de Cambridge de *Gualtini Bassardi*, & du *Robertus Montisfr*. Que si vous jugés à propos, que nous puissions inserer en nostre compilation Normande cette portion de l'histoire de vostre *Abbas Jornallensis*, (puis qu'elle est en Latin) laquelle concerne les Normands, ou les choses arrivées depuis leur passage d'outremer jusques au tems, où il écrivoit, nous le ferions volontiers, en cas que Monsieur Cotton l'eust agreable.

agreable. Voire si le reste de la premiere partie de son histoire estoit chose bien bonne, & qu'elle ne fust pas trop longue, nous mettrions la piece toute entiere pour l'empêcher de perir, puis qu'elle n'a jamais esté imprimée, & qu'il ny en a que cet exemplaire tout seul. Sur le sujet de nos Chevaleries & Tournoy, quelqu'un m'a fait fesse de vieilles Armoiries des Chevaliers de la Table ronde, peintes en une vieille Tour de Greenwich ou de Gravesin. Je vous supplie de m'en dire, si c'est rien qui vaille, & de quel tems vous pensez, que cela ayt esté peint, & s'il meritoit qu'on en fust la copie. Je suis bien aise, que les livrets, que je vous ay envoyez, ayent esté de vôtre goût, & vous en recevrez maintenant quelques autres, & ensemble des nouveaux vers de Monsieur Gevartius avec une sienna lettre. C'est un tres gallant homme, & qui vous honore infiniment, & a une extreme passion, que vous le mettiez au nombre de vos serviteurs. Je vous en supplie & de me tenir, pour,

Monsieur,

De Paris ce 11. Novemb.
1618.

Votre tres humble & tres-obligé
serviteur,

De Peiresc.

Je n'ay point trouvé de mention en vostre catalogue des Fiefs de Guillaume d'Audin du nom de Malerbe; je ne sçay, s'il est echappé à celuy, qui en a fait la collection, ou si Malopra n'y appartiendroit point, par transposition corrompue & abusive, puis que les catalogues de Bello & de Jormal n'ont aucun Malobra.

Mais j'y ay trouvé un *Albericus de Ver*, sous les nombres 79. 132. 137. 234. & 260. dont je voudrois bien avoir les actes, si ce n'estoit chose trop difficile; & apprendre encore de vous ce qui se pourroit sçavoir tant des armoiries que de la genealogie de cette famille de Ver, & de la famille de Courtenay d'Angleterre.

Je desirerois sçavoir aussi, si ce *liber Censualis* de Guillaume est en langue Latin ou Angloise, & s'il s'en pourroit avoir le titre & passages du Registre pour les joindre à vostre catalogue.

On m'a esté tant, que je ne pense pas pouvoir écrire pour ce coup à Monsieur Cotton, ny à Monsieur Seldenus, comme j'avois des-
libéré;

libéré ; ce sera pour le prochain ordinaire ; si vous les voyez, cependant je vous supplie de leur faire mes excuses & mes recommandations tres humbles.

CCV.

Petrus Puteanus *Cl. V. Gul. Camdeno S. P.*

Nimos antiquos Anglo-Saxonum & Regum vestrorum sigilla accepi habens, eoque nomine & tibi & nobilissimo D. Cottono grates habeo gratissimas : opus sanè accuratum & vobis dignum. Absolvit scriptum suum Jacobus Sirmundus adversus Jac. Gothofredum, sed nondum publicavit ; propediem & Sirmundi & Guterii & Leshasserii scripta hæc de re ad te mittam. Disputatio est sanè nobilis, sed implexa & obscura nimis, quippe Geographica. Aveo videre Historiam Anglicam, cum illis nummis & sigillis tam eleganter & curiose delineatis : sed vereor ne Anglicæ scripta nullo usui mihi esse possit ; vestram enim linguam penitus ignoro. Quid in adversariis tuis de Corteniaci familia tam Anglicâ quàm nostrâ habeas, oro te & obtestor, ut mihi brevi communices : seorsim habes petitiones meas, quibus si satisfacis, ut potes, & confido, multum me beabis. D. Peiresc. unusquisque nostrum amicissimus tuas mihi tradet. D. Cottonum, nisi grave est, meo nomine salutes velim. Vale, vir clarissime, & me ama, qui te plurimum colo. *Let. Paris. xvi. Kl. xbris, cix. lxx. xlviii.*

CCVI.

J. Hotmannus G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a long tems, qu'il ne m'estoit arrivé un deplaisir semblable à la perte, que nous faisons d'un si digne gentilhomme que Monsieur Becher, lequel nous est si revuë, mais comme ravy inopinément. Il a rendu par deçà tant de preuves de sa probité, prudence, & modestie, qu'il en a acquis de la louange beaucoup, & laissé aux gens de bien un regret extreme de son depart, & un souhait de le revoir bien tôt, si le Roy son Maistre nous le veut rendre icy en la même qualité. Mémes la plupart des Seigneurs de ce conseil ont conceu une si bonne opinion de luy, qu'ils appréhendent d'en voir un autre, qui ne luy soit semblable de mœurs & de retenue. Vous voyez, que plusieurs sages paissent pour l'indiscretion d'un seul, & bien souvent par telles fautes les Princes & les Estats viennent à une rupture. Dieu vueille, qu'elle n'arrive jamais entre ces deux Couronnes, qui depuis cinquante ans ont esté liées d'un respect & amitié mutuelle, & malheur à ceux, qui mettent nolle entre les freres. Ce sujet est trop peu agreable pour vous en entretenir trop longuement, & le porteur trop suffisant & bien informé des occurrences presentes de cest estat, pour le vouloit charger de d'avantage d'écriture. Seulement je vous prie me continuer l'honneur de votre amitié, & me mander, quand vous voudrez donner au public le reste de la vie de ceste grande & incomparable Princesse votre Reine Elizabeth; vous avez donné tel goust de ce que vous en avez fait voir, que chacun desire de vous y voir mettre la dernière main. Je croy, que Messieurs du Puy, l'Abbé, & Godefroy vous eciront : du moins je vous fais les recommandations de Monsieur l'Abbé, & les miennes bien humbles, avec priere à Dieu pour vòtre santé, en qualité,

Monsieur,

Paris 17e Novemb.
1618.De vostre plus humble & tres affectueux
ancien amy & serviteur,

Hotman.

L. IVCC

CCVII. Janus

CCVII.

Janus Gruterus G. Camdeno.

BOne Deus! quanta est literas perferentium negligentia. Amabilissimas tuas, quibus additus dies xx Julii, tunc demum Decembris recepi, jam à nundinis Francfurtensibus redux. Absque eo, statim tibi, tui Domine, rescripsissem per Billianos. Et verò ut invitatus legi te non longè fuisse ab Orci cancellis, ita libens intellexi sanitatem tecum rediisse in gratiam: quâ uti adhuc diu utaris fruarisque, Deum opt. maxim. animum precor. Quod dum facio, non tam tibi faveo & mihi quàm publico, cujus es solidum decus. De odario in obitum Thuani amo exosculorque affectûs tui teneritudinem: ceterum nihil ibi erat, quod ullam mereretur laudem, nisi amicitie ac pietatis. Interim plurimum tibi debeo ob communicatum natalem tuum, atque amplissimi D. Cottoni. Junior es quàm putaram agnis aliquot septem; quos, ut & plures alios, vives sanus corpore ac mente, si votis nostris divina favorit prudentia. De excudendis aliquot pagellis seorsim, ita ut publicari non debeant, conveni typographum illustrissimi nostri: quid responderit habes hinc in scheda insertâ. Si ego vel hinc vel aliis locis studium meum operamque locare possum, impera tantum quod vis & impetras. Adeo enim de me meisque studiis publicè privatimque meritis es, ut nihil non tibi debeam. Itaque hac in re, si lubet, fac periculum: approbabo fidem & diligentiam modis omnibus. Vale & salve, virorum amicorumque præstantissime. Sed & per occasionem officiosas meas salutes nobilissimo D. Cottono, uti insinuare ne graveris, plurimum te queso. Idem si præstiteris erga D. Saviliûm, rem feceris animo meo acceptissimam. At vester D. Gul. Lake aulicis immerisus fluctibus non potest puto amplius meminisse mei: si tamen, me omnia ei fausta ac felicia optare sciat. Scrib. festinatè xx Novembris civ. ixc. xviii. *Heidelbergæ.*

Omni officio atque obsequio vester,

Janus Gruterus.

CCVIII.

N. Fabr. Peireskii G. Camdeno.

Monsieur,

Votre lettre du 8 du passé m'a tenu en grand peine jusques à ce que le Commis du Bureau des Courriers d'Angleterre m'a osté l'opinion, que j'avois conceüe du retardement, qu'ils avoient faict de vous rendre mes paquets ; & par consequent le Manuscrit de Caux, dont je vois que vous avez un si juste regret, lequel est enchargé avec certains autres livrets pour le bien conserver, & lequel fut assigné avec un autre paquet plus gros (du Themistius & de l'Origene) au même Commis, qui se chargea il y a plus d'un mois de le vous faire seurement rendre dans huit jours au plus tard. Et pensant mieux faire, je luy en payay le port en cette ville pour vous decharger d'autant, de sorte qu'à cette heure je craignois que le payement de la voiture n'eust rendu les courriers plus negligents de vous rendre le tout. Mais ce Commis m'a assuré, que le manquement vient d'une autre chose. C'est, dit il, que suivant leur ordre, ayant envoyé mes paquets à Rouen, au courrier qui y est domicilié pour les vous porter, ledit courrier fit difficulté de s'en charger, disant qu'il ne vouloit pas repondre, qu'ils ne fussent ouverts par les officiers du Roy d'Angleterre en ce tems là, que les ports y avoient esté fermez, & qu'il s'y estoit usé de quelques pareilles rigueurs, surquoy il se resolut de différer la voiture d'iceux jusques à son prochain voyage, pour attendre que la saison en fust plus propre & plus libre. Que maintenant qu'il avoit esté assuré du retablissement du commerce, il avoit donné charge à un courrier, qui partit la semaine passée nommé Isaac Vacandare, de les prendre en passant par Rouen : & m'assure qu'infaliblement il les aura prins, & vous les aura rendus avant l'arrivée du present courrier nommé Marguerin de Mathieu, avec lequel j'ay fait un pache, qu'il portera toujours mes fagots de livres pour quinze sols la livre pesant, & pour commencer l'exécution de nostre traité je luy ay baillé un exemplaire de l'édition, que le P. Caussin a fait de l'*Œuvre* Apollon, & autres de même matiere, avec ce qu'il y a ajouté du sien ; delibérant de ne le laisser point retour-

ner

ner de pardela sans le charger toujours de quelque livre nouveau, puis qu'il s'accommode si bien à la raison. Et s'il se présente occasion de quelque livre que vous me veuillez communiquer, comme pourroit estre ce *Roborus Montensis* Manuscrit, ou ce *Jornaliensis*, ou autre, je crois que ce porteur les m'apportera soigneusement, & les vous rapportera par après à vous aussi fidelement que les autres, Dieu aydant. Et je seray assuré de ne luy payer icy aucun plus grand port que de quinze fois la livre, qui sera un grand soulagement : car sans cela, ces gens nous rançonnoient bien souvent ; & je n'osois vous envoyer des livres aussi souvent que j'eusse fait crainte, qu'ils ne vous rançonnassent vous aussi de pardela. Celuy ci fait un voyage tous les mois, de sorte que par cette voye nous aurons bonne commodité de nous communiquer aisément tout ce que nous voudrons.

Quant à la *Gense* Manuscrite, vous verrez par mes précédentes ce qui me la fait retenir, depuis que le Pere Fronton me la restituée. Si Monsieur Cotton en a du regret, je l'envoyeray aussi tost sans laisser achever la copie des figures, laquelle ne se peut faire que bien lentement en ce tems d'hiver, que le froid ne laisse pas travailler le peintre à son aise ; & que les jours sont si petits, qu'on n'a quasi point de tems à y employer. Car la nuit ces vieilles choses paroissent beaucoup moins & autrement que le jour.

Le P. Fronton avance fort son travail sur la Bible, & attend en bonne devotion une copie, que Monsieur Patricius Junius luy a promis pour cet effet du Theodoret sur les Pseaumes. Je vous supplie de l'en faire souvenir pour acclerer un si bon œuvre. Et s'il se trouvoit de pardela aucun exemplaire du *Theodorus sur Esai*, ce qui luy seroit un grand secours pour l'entiere restitution du Texte Grec de la Bible : car on luy en a promis un de Rome, qui tarde deja trop à venir, & arreste quasi par force tout l'ouvrage, qui seroit desja bien avancé.

Le P. Sirmond fait imprimer les *Chroniques d'Idatius*, de *Prosser*, & de plusieurs autres pareils ; il desireroit grandement quelque exemplaire Manuscrit du *Marcellinus*. Si Monsieur Cotton en avoit point, ou quelque autre de vos amis, obligez ce grand personnage en cette occasion de le luy faire voir. Je vous en supplie de tout mon cœur, & de me tenir aux bonnes grâces dudit Sieur Cotton & aux vôtres, Monsieur, comme

Votre tres humble & tres obligé serviteur,

De Paris ce 14 Decemb.

De Peiresc.

1648.

L l 2

Votre

Votre bon amy, dont vous esliez en peine, vous aura veu des dela, Vous aurez encor de beaux vers de Monsieur Gevartius, sur le deces de feu Monsieur du Thou. Monsieur du Hajan, qui avoit le maniment de toutes les plus grandes affaires de ce Royaume, a esté depuis peu en quelque petit mauvais menage, qui la en fin reculé d'une grande partie de ce grand employ, qu'il avoit. Ce sont des vicissitudes bien ordinaires aux courts des grands Princes.

CCIX.

V. Cl. & eruditissimo D. G. Camdeno, M. F. Limerius S.

V. Cl. D. Hotmannus communis noster me novissimè literis tuis participavit, humanissime mi Camdene; in iis, quæ de me erant, amorem & memoriam nostri lætus annotavi. Utrumque gratissimum; nonnihil tamen remouet, quod de tuarum ad me interceptione significas. Illa enim, mi Camdene, quæ à te tanto viro, ipsi auto prætulerim. Nubila hæc temporum silentium quoque mihi indixerant; rem duram, ita me Deus, inter sic amantes: sed quid vetat tamen, modò ne in Principum consilia & facta curiosè inquiramus, amicitiam literulis excolere? Faciam igitur, & nisi quæ norunt Mauri atque Indi, abstinere scribe. Nos autem vobiscum reconciliatum iri, cum hæc scriberem, fama erat. Fiat, fiat, mi Camdene; non etenim è re utriusque Regni, si inter se Reges iras gerant. Certè si bene novi nostrum, vellet infecta quæ facta: sed pluribus superfedo. Nostræ Protestantium res semper in salo; nec enim adhuc de re Bearnenli transactum. Conventus, qui ad Orthezium in Bearnen-sibus, Rupellam se contulit; & inde varii & sinistri adversus nostros rumores quatuor integros dies invaluerunt; sed jam videntur remississe, eorum, qui ad clavum, curâ, qui nihil ad nos talia spectare obfirmatissimè adseverant. Plura non addo. Vale, V. humanissime & eruditissime, & a tuo Limerio plurimùm salve. Illi eidus novi anni 1619, quem tibi faustum, felicem, fortunatumque ex animo prece-

CCX.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

A Cette heure même qu'on me vient de rendre votre lettre du 23. du passé, on me vient d'avertir aussi, qu'il y avoit moyen de vous rescrire en envoyant mes lettres tout présentement. Je n'ay donc pas voulu faillir de vous remercier de l'avis, que vous me donnez de la reception du livre de Caux, dont j'estois déjà bien en peyne pour la longueur du tems, qu'il a esté en chemin, mêmes ayant reçu la vôtre du 12 du passé, portant que vous ne l'aviez pas reçu. Je suis bien aisé qu'il soit allé a bon port. Je ne vous diray autre chose avec cette haste, si ce n'est que je vous supplie de nous envoyer, s'il y a moyen, quelque fragment de la *Genealogie* de vos Meilleurs de *Courtenay* d'Angleterre, dont nous ne vous alleguerons point, si vous ne voulez, afin que n'y ayez aucun regret. Je suis bien marry, que les papiers de Monsieur Bongars ne soient en estat & en bon ordre; car nous y ferions chercher ce que vous luy en aviez envoyé. Il faudroit s'il vous plaît, que vous ayez encore cette courvée, pour l'amour de nous, & nous vous servirons en revanche, si nous pouvons.

Je donneray bonne esperance au P. Fronton de Theodoret sur les Pseaumes, que Monsieur Junius luy a promis & à vous. Mais puis que Monsieur Cotton a de la satisfaction de son jugement sur la Genese, je vous supplie de moyenner en toute façon, que ledit sieur Cotton prenne la peyne decrire un mot de reponce audit P. Fronton pour l'amour de moy, quand il n'y auroit que trois lignes. Sa lettre ne sera point montrée à personne, s'il ne le veut. J'attendray avec quelque impatience le dessein que vous me promettez du Mars de bronze avec l'inscription MARTI NODONTI: ensemble la monomachie antique de Monsieur Seldenus, a qui je dois escrire long tems y a, & en suis bien honteux. Si Margarin de Mathieu Courier, avec qui j'ay accordé du port de mes paquets, estoit icy, je luy en donrois un ou, vous auriez les Commentaires de Monsieur Saumaise sur les *Inscriptions Grecques d'Herodes*, & autres pieces gentiles,

tiles ; ensemble les *Chroniques* & *Fastes d'Idace*, & de *Marcellinus Comitus*, que le P. Sirmond a fait imprimer tout fraîchement : car de les laisser à discretion des Courtiers, je crains qu'ils vous rançonnent de pardela, comme il nous font à nous. Au surplus on nous fait à croire, que lors des retraites des Anglois de France en Angleterre ils ont emporté *quant & eux assorce titres & chartres* anciennes tant des Eglises que des Seigneurs, & que dans la Tour des Londres il s'en est conservé tout plein jusques à present. Je desirerois bien de sçavoir si cela est vray ou non ; & en cas qu'il y en eust, de sçavoir s'il y auroit rien, qui concernast l'Eveque ou l'Eglise de Lisleux en Normandie. Excusez moy de tant de peyne, que je vous donne, & me tenez,

Monsieur,

Pour votre tres humble & tres obligé serviteur,

De Peirese.

Si dans le *Jornallensis* il y a de si belles & anciennes loix, nous nous en prevaudrions bien peut estre mieux que de l'*Archaisnomia*.

De Paris ce 17 Janvier.
1619.

CCXL

Andreas Schottus G. Camdeno *haipen*.

Quam Schottis nostris gratum munus tuum, doctissime Camdene, dici vix potest, eritque testis Sweetius noster, cui tradidimus ad te vicissim perferendum in tapetibus, ut siebat, in Britanniam mittendis opus nostrum, quando meas esse aliquid solebas existimare nugas, *Observationum humanarum*, honestè compactum ; etsi juveniles ex sint vigiliæ, quas tamen intercideret Schotti iudem, quibus inscribuntur, noluerunt. Optant iudem tuos *Annales Britannie* vetales videre, ut legant, qui sunt, quam in Francofurtensi editione, quam possideo,

possideo, longè facti copiosiores. Nos quoque, tuâ si non indignos amicitia existimabis, magis magisque tenebis obstrictos. Vale in Domino, annosque incunte anno apprecor plurimos faustosque. *Antwerpæ* xx. Januarii. cio dcc xix.

CCXII.

D. Guilielmo Camdeno Franc. Sweertius, S. D.

SI vales, bene est, ego quoque jam valeo, laus superis. Male dicta febris aliquot septimanas me vexavit. Rotulum R. P. Andreæ Schotto tradidi cum epistola, cui respondit. Thomas Ficus Antuerpiensis, alter *Æsculapius*, scripsit de cometa dissertationes, quas tibi nunc mitto, & iudicium tuum expectabo. Primo latius, nunc occupatissimus in Mercurio. Bruxellâ ad nos Imperatorem Matthiam abiisse ad meliores sedes, item Reginam vestram. Vale mi Camdene, & Sweertium tuum ama. *Antwerpæ* cio dcc xix. xxx. Martii.

CCXIII.

D. G. Camdeno, amico suo colendissimo, M. F.
Limerius S.

Jamdiu est, doctissime & humanissime Camdene, ex quo accepi tuas mense Decembri scriptas; necnon, qui circa miserum Raleghum & Cometem, libellos, pro quibus ingentes ago gratias. Invaletudo, quæ hos duos integros ferme menses me excruciat, & à charissimi avunculi mei fato nuper inflictum vulnus responsum interceperant, certè distulerant. Nunc cum ab utroque respirare incipiam, ad amicitiae munia redeo; tuque inprimis occurris, cui meum maximè officium & cultum delatum cupiam, & in cujus fidem pectus tam privatæ quàm publicæ rei cœdia nostra egerim. Certè etiam nunc publica me magis tangunt, cum videam ventos & maria conspirasse videri in hujus cymbæ interitum. Iterum etenim nos in altum novi coque periculosiores fluctus referunt, quo sub specie

specie officii erga Regem & Patriam arma induimus, dum omnes hoc unum satagunt, ut privatæ rei studeant. Tamen cum hæc scriberem, his motibus componendis missitabantur à Rege ad Reginam matrem; sed quinam illi? Sacrifici, si Deo placet, & Jesuitis additissimi: ut inde inferas, in speciem illa omnia, dum paulò vires obfirmant, ut majori impetu quisque adversarium petant. Quod si inter se tandem convenerint, quâ fini nisi ut in millos Protestantes faba cudatur? Certè quanquam Regi obsequium, quod debent, novissimè unanimi obtulerint, tantum abest, ut inde aliquid gratiæ à Gubernatoribus reportarint, quin obfirmationi animo iusta & olim illis à Regibus concessa denegent. Quo consilio ipsi viderint. Ceterum nobis vobiscum tandem convenisse gaudeo ex animo, hucque præcipuè destinatum Legatum, nobilem virum, Edwardum Herbertum, quem Doveri me vidisse olim memini: prudentem virum, & nostrarum rerum callentem; quem hanc provinciam è re utriusque Regni administraturum non dubito. Vobis itidem de D. Calvertii in Secretarium supremum electione apprime gratulor: virum acris ingenii & juxta prudentem, quem, si fortè intervissas, à me salutes, mi Camdene: illum etenim Londini visitasse, & me amicitia sua ornasse memini. Vale humanissime virorum, & à tuo Limerio æternum salve. *Lst. Paris. x. Kal. Maias. 1619. N. S.*

CCXIV.

P. Puteanus Gul. Camdeno. *V. Cl.*

A Ccepi literas tuas, vir amicissime, quæ mihi fuerunt jucundissimæ, cum propter usum necessitudinis nostræ, tum quia quid sentis de *Corteniacis*, tam nostris quam Anglis, diligenter perferbis: vera certè tua cum Titio nostro de utrisque est opinio. Sed in hoc non hæremus: sunt enim hæc *inversa*. Hoc opus, hic labor, ut probetur narratio Titii, cum de his agitur post tempus S. Ludovici: multis enim non immeritò suspecta est. Becheri vestri reditum ad suos dolui, sed ut spero redibit, nam ut vides, omnia sunt composita. Mirum quantum apud nos agitur etiamnum questio de *Subarbitrariis*: tot capita, tot sensus. *Conjuram Sirmandi* vidisti in conje-

cturam

Duram Godofredi, accuratum sanè opus & castigatè scriptum; sed non sine acerbitate verborum. His nundinis prodierunt *vindicie Godofredi* adversus censuram, eay nondum vidi: sed nunc habes *epistolam censoriam*, quæ perbellè Censorem nostrum excipit; hujus auctor Cl. Salmasius Divionensis, vir magni judicii. Audio M. Ant. de Dominis Archiepiscopum Spalatensem scripsisse *Historiam Concilii Tridentini*. Si tuo benehicio hoc opusculum habere possum, humanitati tuæ plurimam debebo. Historia sat paucis nota. Si penes te sint *Jos. Scaligeri epistolæ*, ad te vel ad alios scriptæ, nondum editæ, quæso apographa ad me mittas: talium rerum sum curiosulus, certè non mediocritèr me obligabis. Velsærus, Freherus, Lingelsheimius, Gruterus, alii, suas libentissimè communicarunt. Habeo autographa earum, quæ ad Casaubonum scripsit, numero cxx. est sanè thesaurus. Interea vale, & me ama, V. CL. *Lut. Paris.* April. xxvi. cio ixc xix.

CCXV.

D. Tho. Brudnellus Gul. Camdeno.

VIS tibi ut scribam, perperite Camdene, vel certiozem te faciendi, vel in visceribus *Margiduni* tui scrutandi causâ, quam curam mihi commendasti. Materiam, non modum, laborem, non linguam præscripsisti: ideoque sicut te scientèr agnosco non vulgè eruditum, ita tibi linguam vulgèrem scribendo decetèr effugi. Sed ad rem. Quare in postremâ Britannicæ tuæ editione *Margidunum* prætermittis, cum in eâ A. 1600. impressâ optimo jure insertum esse video, nescire possim; consilio enim sui tam aliquibus incolis quam obitu meo, à quibus nummos hos denariosve recepi; (quos tanquam signa veritatis insignis una cum chartâ meâ tibi recomendo.) In locis atque duobus quasi rudera oppidi tempore & aratro diruti planè perspexi, quorum unus non procul à *Margen-Overton* in agri septentrionali parte videtur, alter ad ortum inter *Margen-Overton* prædictam & *Tisletonam* meam (sic antiquissimè scriptam) in collimitio cernitur, ille major, hic minor, ille propior, hic longior à *Margen-Overton*; nec restat quicquid aliud quod vicinitate vivaci, propinquitate probabili, vel similitudine signata cum Anto-

nino consentire potest. Scriptum hoc inclusum, (à quo ad me transmissum ignorans) ut tuum tibi reddo, omnia omnesque in ea tam argumenta quam inductiones quasi præstantissima & efficaces mecum ratè teneo. Jam enimvero cum licentia desectam, quia persuasum habeo, (nisi me fragilis mea traducat opinio) nec malum nec dedecus tibi velim, cum præcor à te alteram post postremam Britannicæ tuæ editionem emittere. Voluminibus enim ipsis auctoritatem quandam & pulchritudinem adjicit magnitudo, ut Plinius, & plenitudo, ut ego inquam: cujusmodi decorationem, etsi non necesse, attamen (quia nil tuis indigere velim) ut rem commodè consentaneam consuadeo. Nec aliud me magis movet, quàm quia recentissima Britannicæ tuæ non tui ut Authoris, sed alterius ut Interpretis esse videtur; & quid citius famam laboremque debite tibi digneque arrogatum catenatè dilacerat, quàm meritum tuum per eclipsin alterius promulgationem caliginosè lustrare. Britannia dum tua, & Britannicæ gloria & Europæ opes, quin Anglicè traducta vulgos solummodo nostros salutat, & alterum quasi agnoscit Authorem, cui merito exiguum honoris attribui, aut nullum decoris vendicari potest. Ni me fallit augurium, vel ut filium auguror eandem mundanè esse immortalem: etenim nunc ut filiam & hæredem tantummodo in familiam Hollandorum enuptam esse censetur: sed hæc mea est. Ego tibi, tu orbi scriptisti; optimè scis aliud Historiam, aliud amico scribere: hoc uni, illud omnibus apertum. Veruntamen ignoscat mihi amplitudo tua, etsi talem dem tibi lineam, vel additioni addam, qualem aut tuam aut inter tuas non recontare dedigneris: quocirca utinam felicitate meâ & amicitia tuâ diu maximeque gauderes. Melius est enim ex Regulo, quàm ex Milite vel Baronetto progerminari; idcirco hanc peragam in Proseuchâ precans, quod Jacobus, ut Rex supra nos, & Camdenus, ut Regulus inter nos, longævè regnetis. Vale. Has cape à me amico, & virtutis tuæ servo,

Deene pridie fest. S. Barnabæ
Apostoli, 1619.

Tho. Brudenel.

CCXVI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

QUÆ illa humanitas! in limine mortis constitutus, adhuc curam habes decori; excusasque quod non scripseris superioribus nundinis Francfurtensibus. At tantum abest, ut tale quid merear, ut contra crubeam ad hanc insignem naturæ tuæ bonitatem; quâ utinam diu uti fruique queat Europa cultior. Votis sanè meis si locus esset, scripsimus-reviseres locum, unde nobis mutuatus es. Imo vel usurpem versum animo,

De nostris annis tibi Jupiter augeat annos.

Non scribis, an receperis meas ad te, quibus indicâram tibi rationem aliquid hisce locis privatim excudendi: arbitror tamen tibi traditas. Transmiseram enim super eâ re ipsam Vogelini manum, & si quippiam possumus, quod tibi usui esse queat aut voluptati, impera & impetras. Quantum enim licet colligere ex dexterae tuæ firmitudine, tam constanti calamo omnes literas exprimentis, non obibis ex illo morbo; revidebisque lætus amplissimum D. Wottonum, quem ne semel quidem vidi aut salutavi, perosus pompam illam aulicam, cui se heic commendare debet. Et alioquin Alexander magnus ad Diogenem accessit, non hic ad ipsum. Cur autem sperem sanitatem tecum reddituram in gratiam, est & inter alia, quia id merentur labores tui exantlati in re literariâ. Diutius ergo intereris famæ tuæ ac gloriæ, hoc est, immortalitati. Quod si sequius fuerit, ac ne sic quidem tecum malè agetur, qui à caducis istis transfereris ad solida illa & perennia: ad quæ anhelantem voce ac plausu prosequor; faxitque Deus, ut eâdem mentis fiduciâ ac constantiâ paulò post te sequar! Interim vale ac salve, carum mihi, carum Minervæ atque Mnemes caput, ab omnibus modis tuo Jano Grutero hæc præcipitante. xxi. Junii Juliani cio. ioc. xix. *Hudelberga.*

CCXVII.

Scævola & Ludovicus Sammarthani G. Camdeno.

Monsieur,

TAnt de beaux ouvrages, dont vous avez obligé le public, & le bon recit, que nous avons souvent ouy faire de votre merite à defunct Monsieur de Thou, à Messieurs de Peiresc, Godefroy, & plusieurs autres personnes d'honneur, nous ont fait desirer l'heur de votre connoissance, & qu'il se presentast quelque occasion de vous offrir nôtre service, comme nous faisons à present avec humble supplication, de recevoir, s'il vous plait, de bonne part cette *Histoire Genealogique de la maison de France*. Si vous perdez quelques heures de vôtre loisir en la lecture, vous acquererez sur nous une étroite obligation, qui sera augmentée, en prenant la peine de remarquer & nous donner avis des fautes, si non de toutes (car nous reconnoissons, que le nombre en est grand) pour le moins des plus importantes; mesmément de ce que concerne l'Angleterre & l'Ecosse, & la descente des illustres familles par Princesses du sang de France: affin que par une seconde impression nous puissions suppleer les defauts de la premiere. Dans la fin de l'année prochaine nous esperons, Dieu aydant, mettre aussi au jour le second volume. Par même moyen nous vous envoyons *les oeuvres Latines de Monsieur de Sainte Marthe*, Thresorier de France nôtre pere, lesquelles ont esté assez bien receuës tant par deçà qu'aux pays estrangers. On nous a fait entendre, que dans peu de tems vous acheveriez de publier *la vie de la Reine Elizabeth*. Ce que vous en avez déjà donné à esté trouvé si excellent, qu'il fait desirer impatiemment le reste, singulierement par nous, qui desirons demeurer toute notre vie,

Monsieur,

A Paris ce 7. jour
de Juillet. 1619.

Vos tres-humbles & tres-affectionnés serveurs,

Scævola & Louys de S. Marthe.

CCXVIII. P.

CCXVIII.

P. Puteanus Cl. Viro Guil. Camdeno S. P.

A Ccepi unà cum literis tuis *Historiam Concilii Tridentini*, Cl. Camdene, donum eximium ab eximio profectum amico, proque tam insigni munere, si tibi gratias agere seriùs videar, hoc ipso quod eas in hoc tempus distuli, accipe auctiores. Librum avidè legi summà cum voluptate, & maximo cum fructu: narratio dilucida, elegans, nec minus jucunda. Utinam, utinam abesset Præfatio, & etiam pars ultima tituli. Præjudicia apud nos multùm valent, omnia possunt. Tam mihi certum est, Archiepiscopum Spalatensem auctorem non esse hujus historię, quàm certum illam scribere non potuisse sine frequentibus digressionibus in Pontificem & ritus Ecclesię, quę plerumque narrationem turbant, involvunt, & quod caput est, librum utilem è manibus multorum excutiant. Præfatio tamen, si non eadem planè efficiet, inutilem tamen & nullius ferè momenti librum apud multos reddet. Bergerii conatus in *Antonini Itinerarium* non sunt ita absoluti, ut tam citò publicari possint: audio hominem angustia rei familiaris valdè premi, & in patria latere obscurissimè. *Cortemiacorum* negotium adhuc in incerto est; nihil usque adhuc probaverunt. Defines aliquando mirari, cur Titii fides hac in re nobis sit suspecta. Nondum vidi D. Herbertum; in comitatu Regis est. D. Hormanus te salutat. D. Cottono queso verbis salutem impertias. Sirmundus scribit in Salmasium, & in authorem vindiciarum. Interea vale, V. Cl. & me ama. *Lutetię Parisiorum.*
iii Id. Julii cio. isc. xix.

CCXIX. Cl.

CCXIX.

N. N. *Clarissimo Viro* Gulielmo Camdeno *suo*.

AD serena sapientiae ex turbidis vitae jam diu contendens, hos duos cursus in bonae mentis stadio pertentatos qualitercumque expedivi. Tibi autem, cui abunde est gloriae ex *Britanniâ* descriptâ & assertâ de situ & rudetis suis, gratos futuros persuasissimum habeo, primum bonae mentis nomine, deinde meo; cui toties benefeceris. Joannes Sarisburiensis è nostris penè solus est, qui rimatus arcana Ethices & Philologiae puriora, monumentum reliquit mentis Philosophicae in libris *de nugis Curialium*; nuperrimè verò magnus ille Franciscus Baconus in tentamentis suis Ethico-politicis, quae ex Anglico sermone ad correctissimum, Italicè editum, exemplar, in Latinum transuli. Ut autem summa gloria est rectè sapere, ita ad instar magnitudinis gloriae, arduum est, & ultra. Morum certè ea esse cura debet cunctis, ut in illis excolendis multi simus, cum non excultis illis laus omnis reliqua fordeat. Paratur nomen literis, paratur rebus gestis, sed vera gloria non nisi ex virtute solâ. Omnes tuam eruditionem, mi Camdene, industriam, & judicium admirantur, nec quidem immeritò, at quod ego in te amo, mores tui sunt, quos habes candidissimos, tuam verò cultricem sapientiae mentem medullitùs suspicio venerorque. Morum probitas ubique audit honorificè apud Christianos, apud Judaeos, apud Turcas, apud omnes; & habent suum decus literæ pro usuum qualitate. *Eruditus est Moyses omni sapientiâ Aegyptiorum*. Nec abhorruit beatus Paulus ab Ethnicorum lectione. Imo eorum antiquitates & superstitiones haud contempsit, qui *Aræ* inscriptionem ansam concionis arripuit Athenis. In Phalero autem, uno è portubus urbis, aræ illæ erant, quæ *Θεῶν ἀγῶναι* vocabantur, docet Pausanias. Propterea si sapientiae & scientiarum in Britannia nondum cœlitus edocta lineamenta enucleatius exposuero in Historiis meis, qualia apud priscos cum Druydes, tum Saxones (parentes nostros) ea extitisse comperero, haud perperam ego aut inutilitè bonas horas trivisse judicer, utpotè quæ ad bonam mentem suo more fecerint. Sed cur hæc ego apud te quali rationem consilii

consilii redditurus, qui vel maximè laudabis atque promovebis illud? Te verò Philosophiæ antistitem & vitâ Philosophum, quâ philosophor, destino defensorum: quem semper expertus tum amicitium. Cum enim potentium amicitia (non tamen eorum culpâ perpetuò, sed infelicitate potius) tam ardua & operosa captatio sit, tam lubrica ejusdem, & malè fida plerumque statio; ut nihil ferè propius ab sit ab extremâ insaniâ, quàm tuta diligentibus ultrò ambire eam; ad hoc, cum ipsi etiam, qui *clausi* dicuntur, non adeo claudantur fluvio suo Sabbatico, *Judei*, ac viri magni à suis undique ambactis & familiaribus, quorum in studiis atque votis hoc summum est, aut ut soli gaudeant Domino suo, aut ut eo nisi per illos nemo; vapidâ mortaliū libertate, dignitate perditâ, ad mentis bona festinus convolari, illorum ope (doce & auctore Deo) instauraturos in tre quicquid res extrâ posita labefactaverant. Et sanè hausta hora. Protinus enim didici captivos mortales ductos, secundum illud Esaiæ capite quarto, *Captivi ducti sunt populus meus, quis non habuit scientiam, & fortunæ plus æquo obnoxios & sequaces dignitatis humanæ decus prodidisse.* In literis porro, quæ ad sapientiam non ducunt, nescio quid infantilis inesse perpexi, ut impurus ille Petronius haud in seipso dixerit, *Ego adolescentulus existimo in sebolis stultissimus fieri, quia nihil ex iis, quæ in usu habemus, aut audiam, aut vident: adeo (quod proximè observarem) ut cum in forum venerint, putent se in alium terrarum orbem delatos.* Nec injuriâ querimoniam instituit postea, quod *umbraticum doctus ingenia deleverat.* Nequicquam tamen à Petronio aut ejus similibus mens bona petitur. Tu (Domine, cui maturavit senectutem bono patriæ impenitus labor) securus de immortalitate nominis maximè curas meliorem illam animæ. Quippe qui Philosophiæ peritissimus, scias queri in nostrâ (quod Tertullianus doctissimè notavit) non vitæ solum regulam, sed salutem. Vale. Londini xiv Julii Anglorum Cl. DC. XIX.

*Intelligit
decalma-
torius.

CCXX.

Gul. Boswellus G. Camdeno.

SIR,

THE other day Messieurs *du Pay* and *Limery* acquainted me, how it pleased you to honour me in your letters to them : and be assured, that howsoever I was theirs before, yet your recommendation trebleth my devotion and study to serve them in whatsoever they shall command. I have sent you two packets of books by *Margram* the Post from *Monf. du Pay*, and would accept it as a favour and especial argument of your love, to be employed unto him, or in any other kind by you ; for no man living more religiously respecteth your admirable worth, nor can with greater ambition desire to be accounted one of yours ; with which and my prayers for continuance of your perfect health, I remain,

At your command,

Will. Boswell.

My Lord Ambassador, with his brother Mr. *Henry Herbert*, willed me to remember their best affections to you.

From *Paris*,
July 11. 1619.

JUL 11 1619

CCXXI. N.

CCXXI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

JE me rejouis infiniment à la reception de vostre paquet du mois passé, pour les bonnes nouvelles qu'il vous pleust me donner de vostre reconvalescence, apres un si long silence, dont j'estois deja bien en peine; & apres une grande maladie comme a esté celle que vous me dites, dont Dieu vous a fait la grace d'eschapper: lequel je prie vous vouloir confirmer en aussi bonne santé & aussi longue & heureuse vie, que tous vos amis & serviteurs vous souhaitent. Je receus veritablement un paquet vôtre il y a bien quatre mois, avec un livret d'*Armoiries*, & des *portraits* en taille douce fort curieux, dont je vous remerciay tres humblement à l'heure mêmes, comme de chose, dont je me sentoiois grandement vôtre obligé. Et suis bien marry maintenant de voir, que mes lettres & tout plein de petits livrets du tems que j'y avois joint, ayent esté perdues, ne sçachant à quoy l'attribuer, si ce n'est, que le bruit de vostre maladie ayt fait que quelqu'un se soit licencié de retenir vôtre paquet. Ce ne fut pas Margarin, qui le m'en rendit, ains un autre, & plus de deux mois & demi après la datte d'iceluy, dont je me plaignois à vous, & en fis tant de reproche à celui qui me le rendit, que j'entre en soupçon que ce n'ayt esté possible l'occasion de faire perdre ma response. Tant y qu'il ny a pas grande perte Dieu mercy, & qui ne se puisse aisément reparer, & de fait je vous renvoye un autre recueil, un peu plus ample, que celui qui s'est perdu, & assorty de ce qui est arrivé depuis. Je ny ay pas remis l'epistre de Monsieur Saumaïse de *Suburbicarius*, parce que Monsieur du Puy m'a dit vous en avoir envoyé un exemplaire: je ne sçay, s'il aura esté plus fortuné que le mien à vous tomber en main. Il s'en imprime un autre du Sieur Aleander, que je vous enverray aussi tost, qu'il sera achevé. Il ne me souvient plus des autres livres, que j'y pouvois avoir mis pour les remplacer; mais ce ne peut pas estre chose, qui importe beaucoup. En revanche je vous envoie maintenant, *Le Ceremonial de Monsieur Godfrey*, avec son *Bayard* refait & melioré. Et comme j'achetois le livre de Monsieur de S. Marthe pour le vous envoyer, aussi tost qu'ils

N n

s'en

s'en apperceurent, ils me prierent de le vous envoyer à leur nom, & le voulurent accompagner de la lettre qui sera cy jointe tellement, que c'est à eux & non à moy, que vous en pouvez sçavoir le gré.

Au surplus, si tost que j'eus vòtre paquet, j'envoyay à Monsieur du Puy son exemplaire de l'*Historia Tridentina*. C'est à dire, celuy qui estoit le mieux relié, dont il fust bien aise, & vous en fait reponce. Et garday l'autre pour moy, dont veritablement je vous suis infiniment redevable; car sur le bruit qui en estoit desja icy, j'en avois grandissime envie, & vous assure que j'ay bien pris du plaisir à le voir, & ne pense pas, que le nom de l'Autheur soit fidele, ains incline fort à croire ce qu'aucuns disent, qu'il est de *Fra. Paulo Servita*.

C'est une tres belle piece, & laquelle estoit capable d'un grand effet, & d'avoir un grand cours, si celuy qui l'a fait imprimer, eust peu se contenir dans la même moderation de l'Autheur, & s'abstenir non seulement de l'arraisonnement qu'il a ajouté au titre, & des mots piquants & partiiaux, qu'il a entrelassez en l'index des matieres: mais aussi de son epître liminaire, & de son nom tout a fait; puis qu'il est deja si descrié parmy ceux, qui ne sont pas de son avis, qu'il décréditera ce grand ouvrage icy, & l'empêchera d'avoir cours, comme il eust possible eu entre les mains des Catholiques mêmes, voire jusques dans l'Italie. On a eu grand tort sous correction de n'avoir cet égard à la premiere édition. Car il estoit bien aise par après à une seconde d'y adjoûter ce qu'il eust voulu pour s'accommoder à ceux de son partie. Et cependant l'ouvrage eust esté beaucoup mieux reçu deçà la mer.

Ce fust Monsieur du Chesne, qui vous envoya les deux exemplaires *Rerum Normannicarum*, & qui les avoit accompagnez d'une lettre, qui s'est perdue dans mon paquet. L'un estoit pour vous, & l'autre pour Monsieur Cotton; & pour les cayers du commencement & de la fin, vous les aurez eu depuis par la même voye que les livres. Ils estoient en grand papiere tous deux, & l'assortiment des premiers & derniers cayers est de même grandeur de papier. Monsieur du Chesne sera bien marry de la perte de sa lettre, & du retardement des cayers, & m'assure, qu'il vous rescriera si tost, qu'il sera de retour d'un petit voyage, qu'il est allé faire en Champagne. Sur quoy je finiray aprez avoir renouvelé mes tres humbles prieres à Dieu pour vòtre santé & longue vie, & vous avoir supplié de m'entretenir aux bonnes graces de Monsieur Cotton, à qui j'espère renvoyer sa Genèse

au premier jour : mais ce ne sera pas que je ne sois bien assuré de la fcurté de celuy, qui s'en chargera. Car j'ay cela trop a cœur, demeurant,

Monsieur,

De Paris ce 15.

Juillet 1619.

Votre tres humble & tres obligé serviteur,

De Peirefc.

Le P. Fronton attend bien impatiemment pour l'edition de sa Bible, que ce Monsieur Patricius Junius luy a promis long tems y a des commentaires de Theodoret sur les Pseaumes, seulement depuis le Pseaume XLIV. jusques au LIV. & depuis le centiesme jusques au CXXXVI. qui est ce qui luy defaut en son exemplaire, ayant d'ailleurs tout le reste. Je vous supplie de l'en faire souvenir.

Ce paquet doit aller par voye d'un de vos amys de chez Monsieur vostre Ambassadeur, que vous avez recommandé à Monsieur du Puy, & qui se charge d'en faire retirer votre réponse, & de la nous faire tenir.

N'oubliez pas, je vous supplie, la recherche des titres de Liscence, dont je vous ay prié si souvent.

Il y aura deux paquets separez pour la commodité des porteurs.

CCXXII.

D. Henricus Bourghierus G. Camdeno.

Worthy Sir,

IN the time of my being in *Devonshire* with my honourable kinsman, the Earl of *Bath*, I was sometimes by my letters troublesome unto you, as I was often by my self when I was there with you. Once since my coming into this Kingdom I saluted you, and would oftner, if this place had afforded me ought to write of worthy your knowledge. Whatsoever falls out here memorable, flows from that fountain, and we have it but as a stream. Our kind friend Master Dr. *Usher*, the Phoenix of this kingdom, is so wholly employed in

exercising his function by preaching and reading, that he hath not one spare hour to apply himself to write in, which he much desireth. Here are many, that desire much to see their Countrey story more exactly written than it hath hitherto been: but none dare adventure to undertake it. There will something shortly be published concerning *the antient Religion of Ireland*, and the *Succession of the Bishops* thereof. If you have any thing concerning the first erection of Bishopricks here, or the succession of Bishops, I pray you, according to your wonted candor and favour to Antiquities, communicate it with your friends. We envy the glory of *England* in that kind, and will attempt somewhat in our own. I hope you shall shortly see a volume of *Irish Writers*, which yet never saw light. I hope towards Winter to see you in *England*: I am now going into *Munster* about some of my private affairs. How outrageous the element of Fire hath been in some Towns of that Province, cannot be news to you. In *Limerick* 800 houses consumed with fire about the 10th of *May* last; in *Kilkenny* about the same time 200; in *Clonmel*, *Cork*, and *Fedarte* not a few. God send you many and happy days, that your friends may long enjoy you; and among the rest

Dublin 15 July
1619.

Your true affectionate friend,

Will. Bourghcier.

I pray you present my love and service to my Lord Carew in your next visitation. *Iterum vale.*

CCXXIII.

P. Puteanus G. Camdeno.

Monsieur,

Puis que vous trouverez dans ce paquet quelque discours en nostre langue, j'ay pensé vous devoir encor faire celle cy en François en continuant, sçachant bien, que vous l'entendez sans peine. Je vous envoie donc un extrait de la Preface du livre de Monsieur Berger avec la lettre, qu'il m'a escrit sur ce sujet, ou vous verrez son dessein.

seins. Je croy qu'il fera bien, & le jugerez ainsi par l'eschantillon de ce que je vous envoie; il m'a envoyé la Préface entière, mais j'ay creu estre superflu de la vous envoyer. Je vous ay fait tenir deux gros paquets, que Monsieur de Perese nostre commun amy m'avoit baillé pour vous faire tenir. Monsieur Boswel Secrétaire de votre Ambassadeur, qui est de mes amis, s'en est chargé tres volontiers; vous l'en remercerez, s'il vous plait, prenant plaisir de vous servir. Vale, Vir clarissime & amicissime, & me ama, qui te plurimum colo. Datum Lut. Paris. 2. Augusti cis. id. xix.

Tuus,

P. Puteanus.

Mes recommandations, s'il vous plait, à Monsieur le Chevalier Cotton.

CCXXIV.

*V. Cl. & optimo, D. Guil. Camdeno, M. F. Lime-
rius S.*

Commodum è prædiolo nostro revertēbar, mi Camdene, cum ego accepi tuas, solita tua benevolentia & humanitate plenissimas, eoque gratissimas, quod de restaurata valetudine tua abunde nunciabant. In domesticis nostris tricis etiamnum versamur, vixque illigatum huic triformi Pegasus aliquis me expediet Chimæra. Fero tamen, & Deum sic de me statuentem volens sequor. At resp. sollicitum habet me magis. In novos identidem fluctus revolvitur hæc navis, & inter partes subnascentia suspicionum germina fidem interturbant, nec scissuram animorum coalescere sinunt. Hæc tamen cum scriberem, venturam in aulam Reginam matrem sperabant. Quin ne illi præparator & gratior præiretur via, Deageantium Luinii præcipuum consiliarium, hominem Regine maximè invisum, ab aula & negotiis Jesuitarum maximè artibus summotum dicebant. Cæterum Picardia se abdicat Longavillæ Dux in gratiam Luinii, eique

eique compensationis ergo Neustria regenda demandatur, & CCCC. M. librarum Turonensium numerantur: quin & acceptis aureorum C. M. Villarius Hodeneus Diepæ præfecturam eidem Longavillano tradit. Rex post longas & Parisiensibus nimium molestias moras huc tandem reversurus creditur: nisi quæ hic incipit grassari contagiosa lues iter præpediat, & in Fontebellaquense secretum compellat. In re Bearnensi jam altum silentium, & nisi quid Jesuitæ & id genus homines turbent, ad pacem inclinat. Cæterum D. Edvardum Herbertum Legatum M. B. Regis, & Bosvillium ejus Secretarium invisi, & utrumque tuo nomine, sicut jusseras, quam officiosissime salutavi; te resalutant. Quod autem ad Avunculorum meorum olim in Angliâ legationes attinet, mi Camdene, humanissime facis, qui illas summâ fide & integritate ab optimis viris initas silentio minimè prætermittendas duxeris, ideoque me tibi devotissimum libens profiteor. Antonius & Franciscus Moreti Reavii fratres fuere, amore & moribus integerrimis inter se conjunctissimi. Ille quidem, qui missus ad R. Elizabetham ab Henrico IV. de auxiliis summittendis acturus, anno M. D. XC. aut sequentibus fuit, qui & biennio post in Carnutibus vivere desit. Hic, qui apud eandem Reginam eidem Regi anno M. D. XCVI. Legatus assiduus, fidelem & strenuam operam præstitit: quem & novissime fatum expleffe audiisti. Si quid autem in utriusque schedis, quas plurimas reliquerunt, lucubrationibus tuis dignum occurrit, mi humanissime Camdene, non negligam mittere. Vale interea, candidorum & doctorum candidissime & doctissime, & me & te & tua suspicientem amore quo soles prosequere. *Læt. Paris.* III eid. Vitiles. 1619.

CCXXV.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay fait à Monsieur Spelman les offres que je devois de mon service, en suite de ce qu'il vous pleut m'en écrire par luy. Et luy ay baillé neuf ou dix lettres d'Adresse, à cez Messieurs de nôtre Province, qui portent les armes & le nom si semblables à vos Frowics d'Angleterre, lesquels luy feront je m'assure aussi favorable accueil, & autant de caresses & de bon traitement, comme ils doivent à un personnage de sa qualité & de son mérite. Vous en pouvez asseurer Monsieur Spelman son pere. Il me bailla un cayer d'épreuve d'un excellent ouvrage de Monsieur son pere, intitulé *Glossarium Archæologicum*, & me dit que bien que l'ouvrage fut achevé de composer, ce neantmoins Monsieur son pere estoit fort irresolu, sçavoir s'il le laisseroit imprimer ou non ; si ce n'est qu'il apprît, que les curieux de pardeça l'en trouvaissent digne : qui est une modestie merveilleusement grande, apres un si grand travail que celui la. Je le fis donc voir à Messieurs Rigault, Bignon, Mauillac, & Gaulmin, comme gens qui avoient esté curieux de Glossaires, lesquels furent scandalisez de voir le scrupule de l'Autheur, & m'en envoyerent leur avis par escrit, dont je fus tres aisé pour les pouvoir faire tomber en main de Monsieur Spelman mêmes, & luy donner le courage de ne point frustrer le public du fruit, qu'il doit attendre de l'usage d'une si belle oeuvre. Je vous envoie leurs lettres pour les luy montrer, si le trouvez à propos ; & ne puis que vous conjurer d'y aider de vostre côté, pour animer ce personnage à publier ce beau recueil. Vous verrez entre autres particularitez, l'ingenuité de Monsieur Bignon à avouer une faute qui luy estoit échappée en son Marculse, & les jolies observations dont il me faisoit part à propos de celles de Monsieur Spelman : ensemble les lieux difficiles, dont il desireroit avoir l'avis de M. Spelman. Je vous supplie de se rendre son intercesseur, pour luy faire obtenir cette gratification par avance en attendant l'édition de l'oeuvre entier. Vous l'obligerez infiniment & moy quant & quant luy, qui participeray aussi bien au plaisir de voir l'éclaircissement des choses

choses si curieuses & si difficiles, comme à l'obligation. J'en écris moy même un mot à Monsieur Spelman, que je vous supplie accompagner de la recommandation, qu'il luy faut pour le faire recevoir en bonne part, comme d'une personne, qui a un grandissime desir de le servir luy & tous les siens, ainin que j'ay commencé de le temoigner à Monsieur son fils. Et crois qu'il ne tardera pas d'en ressentir des effets, puis qu'il s'en va droit en Provence, comme il m'a dit, ou je m'assure que mes parens & amis le serviront possible mieux, que je n'ay peu faire icy. Au surplus je suis bien aise, qu'ayez receu les sagots de livres, que je vous avois envoyé. J'en ay appresté deux autres long tems y a, mais l'absence de Monsieur Boswel en a retardé le partement. Il y a entre autres un recueil des *seaux & monnoyes de France* depuis St. Louys, comme celuy que vous envoyastes l'année passée de celles d'Angleterre. Vous aurez le tout au premier jour, Dieu aidant, & je demeureray,

De Paris ce 11. Septembre.
1618.

Monsieur,

Vostre tres humble serviteur,

De Peiresc.

Vous aurez sceu l'entrevue du Roy & de la Reine mere, & comme toutes choses se vont, Dieu mercy, s'habillant petit à petit.

CCXXVI.

D. Henricus Spelmannus G. Camdeno.

S I R,

THough I thanked you before for your letters in behalf of my son into *France*, yet I must now double them; for he hath found singular courtesie at the hands of the Gentleman, to whom you commended him, and hath received from him nine letters of commendation to the Gentlemen in *Provence*, that enquire after the race of our *Frowick* in *England*. I pray take notice of it, that if your occasion be to write again to that Gentleman, you pass it not

un-

unremembred; though I purpose, God willing, to signify my own thankfulness also by my own letters, when I have received a note from him, which, as my Son informeth me, he enclosed in some letters directed to you. If any such either be, or come to your hand, I pray direct it to be left for me at *M. Heabers in Westminster*, whither I will send to enquire after it: for I would gladly receive it before *Monday* come sevensnight, being then to take my journey into *Norfolk*.

My Son also writeth to me, that he found much courtesie at the hand of my Lord Embassadour's Secretary, *Mr. Boswell*. I thank him heartily for it, and would willingly requite it either by my self or by my friends. So not expecting to see you before my return, I commend you to the chiefest protection, resting

Your ardent and assured Friend,

Henry Spelman.

CCXXVII.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Virorum amicorumque candidissime! Exilii gaudio visis tuis datis vii. Augusti; etsi non omnino indices restitutæ valetudinis, at quæ eam spem mihi facerent, paulò post fieri posse quiete & diètà. Certè precor supremam Providentiam te diu tibi, tuis, nobis, Britannis toti, imò aded Reip. literariæ sospitet mente sanà in corpore sano: quandoquidem juxta proverbium, *non est vivere sed valere vita*. Fetherstonum tuum non vidi quidem, sed rectè tuas curavit. Accutum veritatis non nostro demum seculo nimium dolet ulceribus eorum, quibus adhibetur, sed idem omnis ætas vidit; quare non est, quod idè desulas à proposito. Posteritas judicabit sine odio, sine studio: ea tibi sit, mi Domine, ante oculos animi. Nescio an meas receperis, quæ Vogelinius typographus rationem modumque præscribebat, si aliquid apud nos edere velles, receptis ad te exemplaribus omnibus. Hac in re aut alià quavis, si tibi aut usui esse possum aut voluptati, tanquam pater impera filio: nulla in re deerimus desiderio

rius tuo. Electore nostro electo in Bohemiam Regem, heic omnia flu-
 tuant: quo res evasura sit, Dei est in manu. Nos interim quieti
 & solitudini nos involventes, sueta reverentia musas prosequemur
 ac gratias: quorum & contubernium scib acimo tuo acceptissimum.
 Plura volebam, debebam etiam: sed Franchurti in mundinis nullius
 minus sum quam mei ipsius. Itaque ignosces, Vis summe, brevi-
 tati; nosque habebis porro pro eis, qui virtuti, doctrinae, famaeque
 tuae devotissime favent. Salve igitur diu, ac vale à Grateo tuo,
 23 Septemb. 1619.

CCXXVIII.

N. Fabr. Peireskiius G. Camdeno.

Monsieur,

J'avois le pied à l'étrier pour m'en aller voir Monsieur le Garde
 des sceaux a trois lieues d'icy, quand le sieur Cramoisy m'a ap-
 porté vostre lettre du 24. Aoust avec le livre des *œuvres du Roy de
 la grand Bretagne* en grand papier, disant que l'on demandoit la ré-
 ponce dans demain. J'ay esté bien marry d'estre surpris en si mau-
 vaise commodité, parceque je vous eusse envoyé un petit fagot de
 livres, qui est tout prest long tems y a, si j'eusse peu parler au por-
 teur: mais il faudra attendre mon retour. Cependant je vous re-
 mercie par un million de fois de cette rare piece, qui est grandement
 précieuse & digne d'un si grand Auteur; nous avions en icy par le
 commis du sieur Bill, mais ils n'estoient qu'en petit papier, plus
 court de trois doigts. De sorte que je seray bien jaloux de cet ex-
 emplaire, n'en étant venu aucun autre en cette ville de si beau que
 cela. Je ne regrette que l'incommodité que ce vous est, & que je
 ne vous scaurois envoyer rien qui vaille. Je vous remercie encoré
 tres humblement de la recherche, que vous avez faite, *des titres de
 Normandie*, & vous renvoye l'inventaire, que vous m'en aviez envoyé,
 lequel j'ay fort heureusement rencontré, nonobstant la presse, où
 je suis presentement. Monsieur Seldenus a grande raison de se plain-
 dre de moy, s'il n'a point eu de mes lettres depuis les siennes derni-
 eres; car je luy ay écrit par deux fois, & à mon retour luy écriray
 derechef, & vous prieray de les luy faire rendre vous même, pour
 éviter.

éviter, qu'elles ne s'égarent. Je laisseray à Monsieur Cramoisy le fagot, pour voir s'il le pourroit faire prendre à Marguerite, qui me suit, & n'ose se venir présenter à moy, parce qu'il n'a pas bien tenu sa promesse. S'il le porte, vous y trouverez quelques pieces, que j'ay remplacées au lieu de celles du fagot, qui ségara le carême dernier, & avec lesquelles un exemplaire des monnoyes de France recueillies par feu Monsieur l'Autier, General des Monnoyes, que je vous supplie faire bailler de ma part à Monsieur Cotton avec mes tres humbles recommandations : & luy dire que si tost que le mal cessera un peu en cette ville, & que Monsieur Vostre Ambassadeur, qui s'est retiré aux champs, y reviendra, je racheray d'apprendre de Monsieur son secretaire quelque commodité bien assurée pour luy renvoyer sa Genesé. Car je ne la veux hazarder legerement par simples Courriers, qui ne soient de connoissance. J'estois apres à recouvrer un autre exemplaire des memes monnoyes pour vous ; mais Monsieur du Puy veut, que vous ayez le sien : & m'a assuré, qu'il le vous enverroir, s'il ne la desja fait. C'est Monsieur Aurin Conseiller au Chastellet de cette ville, qui les a fait imprimer seulement pour luy & pour quelqu'un de ses plus familiers, n'en ayant fait euer qu'une ventaine d'exemplaires, qui luy sont presque aussi tost échappés des mains. Il auroit grande envie de recouvrer un Exemplaire des votres d'Angleterre, pareil à celui que vous m'envoyastes l'année dernière, s'il s'en pouvoit avoir. Mais je luy ay dit, que n'ayant esté tirées que pour l'usage particulier de Monsieur Cotton, difficilement s'en trouvera t'il d'avantage ; toutesfois il me luy a fallu promettre de vous en écrire un mot : excusez m'en s'il vous plait. J'ay envoyé votre lettre chez Monsieur du Puy pour la luy faire tenir aux champs, où il est allé pour un mois ou deux ; & seray semblablement tenir celles de Messieurs de Sainte Marthe qui sont en Poictou. Il y a quelques jours, que je vous écris par les fils de Monsieur Spelman. Vous aurez sceu le succès de l'entrevue de Roy & de la Reine sa mere. Elle est depuis allée à Angers, & le Roy est venu à Chartres, & s'en vient à Fontainebleau. Madame sa soeur est partie pour s'en aller embarquer à Marseille sur les galeres, & aller à Nice passer l'hiver. Il se parle bien maintenant de l'élection du Prince Palatin à la Royauté de Boheme ; ce qui ne sera pas mal receu à mon avis en vos Cartiers. Il faudra voir le succès. Cependant je demeureray, Monsieur, Votre tres humble serviteur,

De Paris ce dernier Sep-

tembre. 1619.

O o 2

De Peiresc.
CCXXIX.

CCXXIX.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Salve plurimum Senex venerande, Amice primarie.

Rogatus ab Chamberlano vestro, nunquid vellem in Angliam? tu solus statim occurristi, quem sine singulari salute dimittere neque poteram neque debebam. Nuperas meas accepisti, spero, Francurto raptim exaratas per Billianos. Ut ex valetudinem tibi vovebant integriorem diuturnioremque, ita & idem istæ confirmant geminantque. Jam vel operæ pretium erit vivere, qui videamus rerum motarum catastrophas. Fati enim merâ vi & rationis omnimodæ, illustrissimus nosse se se accinxit ad coronam Bohemiæ ultro ipsi oblatam. Conatus is in duas partes abripiet totam Europam. Et, aut omnia me fallunt, aut certamen ibi certabitur, utrum Pontifex Romanus iterum fiat *servorum servus*, aut maneat *dominorum dominus*. Si concordia & ambitio nostra non inturbant, rem factam habemus, auspice & duce Jesu Christo: qui ne sic quidem causam suam negliget. In summâ, ver proximum habebimus tumultuosissimum. O si Henricus IV. Galliarum Rex aliquantulum tollere posset caput è sepulchro! quam avidis auribus, quam propensione vehementi inclinasset in nostrum, infensissimus domui Austriacæ, cui cometa nuper aliquid minatur narrandum populis, dum sol; dum luna tenebunt suum cælum. Ego interim Diogenis more volvam doLum meum literarium. At tu etiam non adde avelleris scio à musis, à gratiis, quietissima numina amantium otium & tranquillitatem, quam tibi, mi Domine, unaque nobis opto voveoque longum, longum. Perofficiosissimè saluto viros primarios, D. Wottonum, D. Cottonum, D. Lesicium, D. Savillum, item, si adhuc in aulâ aut circa eam, D. Aitonum, D. Lakium. xvii Octobris filio Juliano 1619. *Hiddelberge.*

*Doctrina, virtuti, gloriæque Camdeniense
ferventissimus,*

Janus Gruterus.

CCXXX. Po

CCXXX.

Petrus Puseanus Cl. V. Gul. Camdeno S.

Literas tuas Chesilhursti xxviii. Aug. datas jampridem accepi, amicissime virorum; responsum diu distuli fateor; in causâ fuit Bosvillii nostri absentia, & etiâ nostra, qui pestis vitandæ causâ, citò, ut volunt medici, fugimus. Interea Bergerium urgere non distuli, ut opus suum Geographicum absolvat, & in publicum edat: responsum exspecto. Vidi *opera Regis Lat.* à Billio hic allata: opus verè Regium. Avidè exspecto *Historiam Concilii Tridentini* Latinam propter appendicem solam, erutam ex Bibliotheca nobilissimi R. Cottoni. Nam Italica editio valdè mihi perplacet: nativa enim quidam gratia in eâ elucet, quam frustra, ut puto, exprimere tentabit Newtonus vester: narratio item facilis, jucunda, perspicua, quæ Lectores suos rapit & suadet. Vale, eruditissime amice, & tui amantem ama. Sed quando reliqua *Elisabethæ* videbimus? & quam præclare de omnibus merebere, si nos diu eâ nobilissimâ parte Historiæ casere non patiâre! Iterum vale, & nobilissimum Cottonum, nisi grave est, meo nomine saluta. *Lucretia Paris.* Non. Decemb. cis. lxx. xix.

CCXXXI.

N. Fabr. Peireskii G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay esté quelques semaines diverti en certains petits voyages, qui m'ont empêché de m'acquitter de mon devoir en vôtre endroit. Je pense, que vous aurez cependant reçu le fagot, qui vous fut envoyé si long tems y a, où est le livre des unnoyées. Et que Monsieur Spelman sera de retour de son voyage des champs, ne cesséz point, je vous supplie, de l'exhorter à l'édition de son Glossaire. J'ay communiqué à Messieurs de Mauffac & Bignon vôtre observation sur

la

la mesure ADA pro HIDA : lesquels approuvent entièrement votre conjecture comme chose très apparente. — Ils desireroient bien de sçavoir à peu pres la contenance moderne de cette mesure HIDA, dont l'usage est demeuré en vos quartiers, s'il est possible de le sçavoir. Ils se tiennent grandement obligez à Monsieur Spelman des complimens que je lui ay faits de ce party, & dont fort serviteurs, & fort desdiz à ce grand personnage. Monsieur son fils a esté en Provence où il a vu la plupart de ces Meilleurs de Fourbin ; mais il les a desobligez d'y vouloir faire si peu de séjour : il s'est embarqué à Toulon pour aller à son voyage en très bonne disposition de sa santé, & d'un excellent humeur. Je vous supplie de vous souvenir de la prière que je vous avois faite dernièrement pour le fait des traités entre les deux Royaumes de France & d'Angleterre, desquels je voudrois bien avoir un indice exacte selon l'ordre des tems de tous ceux qui se trouvent, seulement la date & les noms des Rois, qui les ont fait entreux. —

Au surplus, il n'est par là présent en cette Cour, qu'indé la Crea-
tion nouvelle, que le Roy va faire le dernier jour de ce mois, de
soixante quatre Chevaliers, de l'Ordre du St. Esprit tout d'un coup,
dont vous aurez maintenant le rôle, & de l'après l'affaire achevée, je
vous en enverrai la cérémonie, Dieu aidant. Nous avons de nou-
veau un gros volume in folio de *l'histoire naturelle de la fleur d'indigence*
que je vous feray tenir par la première commodité. Cependant, je
vous supplie de me continuer l'honneur de vos bonnes grâces, & de
m'entretenir en celles de Monsieur Cotton : sa Genèse est toute em-
paquetée, mais je ne suis pas résolu de la commettre à personne,
qui ne soit de bonne connoissance. Et suis toujours,

CCXXXII.

D. G. Camdeno, V. C. & eruditissimo, M. F.

Limerius S.

Cessationem & scribendo non excuso, mi. colendissime Camdene, absentiam potius accuso; quæ curriculum literarum mearum hæcenus interturbavit. Nunc ad Urbem & ad officium reversus, tu mihi inter primos salutandus occurris. Quis autem potius hoc anno novo, quam novam tibi obsequium & observantiam dessem? Nam quod te nostrarum rerum participem expectas, mi Camdene, privata nonnulla salva portum videntur legere: publice non item: hujus etenim Regni æternam tamulatuari tato, in novos identidem fluctus revolvimus. Occurrunt autem hæc solennia. Conventus Protestantium ad Lodunum in Andegavis auctoritate & sententia Regis indicus. Bædæ pacificatoris leges impleri summis precibus peti. Hoc prius, quæ tibi olim & ab hoc Rege concessa observentur, & postea malitia temporum & adversariorum perfidia violata rescalfantur, prorsus dissolvi negat. Dissolutionem urget Rex, antequam ad petita respondeat. At si id faciant, res, ut præteritis Conventibus accidit, incassum cadit; & frustra posthac Edicta observari petant, cum qui eos funditus eradicatos velint, ad clavum sedeant. Præsentia futurorum idem faciunt, in linguis enim, sermone Provincie res ad apertam persecutionem tendunt, quibus nisi prompta & severa remedia maturius adhibeantur, horror animum subit, quibus propediem omnis involvendi mactetur. Lodunum mansum, quendam ex gratia affectu Rex misit: at quibus cum mandatis, adhuc hesitat. Sane tamen, qui non e re Graciorum bellum futurum dicunt, ideoque pacata & tuta quam turbida & lunda consilia potius sequentes. Sed caveant tibi & Loyolitis regnantibus, qui famuli Regni emulandi incuriosi, omnes moventes lapidem, ut jam consuetudinem huiusmodi vel æternæ morti addicant. Rex & creaturæ novam Equitum annum novum inchoavit, quos in demeritorum locum sexaginta & amplius torque & insignibus ornat. S. Spirit-

tas honestavit. Ad Augustini peractæ ceremoniæ magnâ pompâ. Hæc defunt tamen, qui rem invidiosè suggillent, cum plus gratiæ eligentium quàm electorum meritis concessum putent. Albinus, Mallezzi in Pictonibus Præses, qui *vitam & bella Henrici IV.* Gallicè uno volumine contexuit, cum minus ad Jesuitarum palatum scripsisset, ipsorum artibus tandem effectum est, ut sententiâ latâ ignibus liber damnatus, & publicè crematus novissimè fuerit; quin Auctori dies dicta, cui, ni pareat, poena, quæ in contumaciâ cadit, irroganda. Verum, ait prudētissimus Scriptor, *longè salubius qui presenti potentiâ credunt extingui posse etiam sequenti ævi memoriam; cum contra punitis ingens gliscat autoritas.* De Germanis autem adversus Austriacos progressibus stupendi erant rumores. Fustenbergis Imperatoris Legatus auxilium petebat; sed cum res apud nos instabiles admodum sint, vix erit, ut Rex alienis negotiis implicetur. Regem itidem M. B. quanquam naturalitèr obstrictum, iisdem negotiis immisceri reculare dicebant. Vix credam tamen non plus pature tribuere optimam Principem. Sed talibus supersedeo. Deus Ecclesiæ & gloriæ sue prospiciat, & te, virorum optime, sanum & incolumem quàm diutissimè servet. *Lat. Paris. Nonis Januarii. 1620. S. N.*

CCXXXIII.

*Clarissimo Viro & celeberrimo Gulielmo Camdeno,
Hieronymus Bignonius S.*

Ignoto longè ignotior salutem deferro, eruditissime Camdene. Ut id audem, fecit tum humanitas tua notissima, tum Nic. Fabricii Peresçhii communis amicitia: fecit nominis tui celebritas, amor denique, à quo modesta in omnibus consilia exigi non solent. Sanè diu est, ex quo Camdenum meliore sui parte, quaque superstes postiteris vivit, mihi cognitum amo, colo, veneror. Gettiebat posthæc animus seipsum, si Britanniam invisere daretur, compellare, & oculos tandem optatis vultibus pascere. Cujus rei cum nondum spes omnis exciderit, interim literis præire statui, moræ quippe impatientis, & peregrinationis non certus, quæ variis ex causis differri, aut in

in totum omitti potest; nolui tamen tanto bono privati, præfati-
tim cum noticiæ mediæ tuis literis ad Fabricium datus insertum cog-
noverim, occasione viri doctissimi Henrici Spelmanii tui, & quia
per illum licet, audeo jam dicere, nostri. Agendæ siquidem fuerunt
gratiæ tam honorificæ mentionis, & quia prima serè votorum (hoc
est, ut tibi innotescerem) successerant, ulterius progredi cupio, & so-
lâ mihi suffragante humanitate tuâ, amicitiam ultra expetere. Preces
suas addet, ut existimo, Fabricius noster, vir & doctrinâ eximius, &
singulari humanitate prædicandus: cujus contemplatione non nega-
bis, ut spero, aditum viro dare, qui literas amat, literatos colit, vi-
ros magnos suspicit, & inter eos Camdeni nomen propriâ inclinati-
one supra ceteros observat. Quod si non displicuisse huic conatum
animadverto, tecum in posterum de studiis agam, quibus jam ne-
sciens operam commodasti, misso *Archeænomie* libro, quem meâ cau-
sâ & rogatu Fabricii à te petiti & impetravi. Quo etiam nomine
multum me tibi debere fateor, cum hic quæsitum reperire non po-
tuerim. Ejus etenim generis plurima conquirò, cum jam diu de
Juris nostri originibus aliquid scribere statuerim. Sospitet te Deus opt.
max. & incolorem diutissime conservet. Vale, vir maxime. *Lutet.*
Parisiorum vii eid. Januar. M. DC. XX.

CCXXXIV.

N. Fabr. Peireskius, G. Camdeno.

Monsieur,

C'EST moi n'est que pour accompagner le livre, que je vous envoie
de Monsieur Alexandre, ou il y a tout plein de jolies observati-
ons; je n'y regrette qu'un peu trop d'aigreur. Mais outre que l'Ano-
nymme avoit commencé à maltraiter Barroius & Bellarmin, & a im-
sulté sur eux en sorte, dont il se seroit bien passé. Je lieu qu'après
l'auteur, l'obligeoit à une partie de ces termes. J'y ay joint cer-
taines autres petites pièces courantes, attendant de vous envoyer
quelque chose de mieux. On imprime ce taillé, d'où la cérémonie
de la promotion de nos Chevaliers de St. Esprit, je vous en enverrai
aussitôt que tout sera achevé; comme de tout ce qui me pourra
tomber en main, que je jugeray de vostre curiosité. Je vous sup-

P p

plic

plie de vous ressouvenir de la priere, que je vous ay faite pour avoir
un roüe des traites de paix entre la France & Angleterre, s'il est possible
de l'avoir, & de me tenir toujours,

Monfieur,

De Paris ce 14. Janvier
1620.

Pour vôtre tres humble serviteur,

De Peirefc.

Monfieur Bignon vous efcrit & vous offre son service ; vous con-
noiffiez fa vertu, en forte qu'il n'a pas besoin de recommandation
en vostre endroit.

CCXXXV.

Fridericus Lindenbrogius G. Camdeno.

Vir clarissime doctissimeque,

JA M olim animus fuit literis ad te meis invifere, & amicitie no-
stræ sanctè adeo atque fincerè initæ dextram, novâ subinde, ut
jam retro factum, velut confideratione renovare. Sed occasio & ar-
gumentum lectione tuâ dignum defuit : quod equidem etiam nunc
melius intervènire optarem. Nunc fati inevitabilis neceffitas hanc à
me fcriptionem exprimit ; cujus impetum nimium quantum amici
mei, viri integerrimi, & jam antè meâ commendatione tibi noti, Geor-
gius Stampelius & Hermannus Richelmannus sentiunt, qui malevo-
lorum quorundam, ut autumo, alienis commodis infidantium falſâ
inſimulatione rei ſub hoc elogio delati, ac ſi in Regii Edicti fraudem
auri-vim non exiguam clam extra Regnum evexerint : ac propterea
in eâ nunc cauſa ſunt, nō maturè verî fides eos exoneret, ut
vegrandi multâ plectantur. Is ſanè perquam triftis caſus, cum ad
ampliſſimi hujus Reip. Senatûs notitiam perveniſſet, juſtâ commiſe-
ratione motus ſtatim pro optimis honeſtiſſimiſque civibus ſuis, & ab
hâc culpâ omninò liberis, non tantùm apud ipſam Regiam Majeſta-
tem ejuſque illuſtriſſimos nobiliſſimiſque Conſilarios, ſed & alios
nominis magni viros per literas interceſſit, eo, quod par eſt, cultu ob-
ſecrans,

secrans, ne malorum calumniæ plus possint, quam aliorum vita innocentèr acta. Quæ sola etsi sufficere videatur, ne deprecatoris ullius indigeat; tamen quàm sæpe insidiis subnervata succumbat, ex quotidianis atque in frontem incurrentibus exemplis constat. Quas ut modò laudati amici mei tutius evitent, corroganda undique auxilia, atque idpropter ad te quoque accedere necessarium. Per amicitia igitur nostræ fidem te rogo quæsoque, ut quæ apud Consiliarios Regios Regniq[ue] proceres gratia polles, operam hanc mihi favorem dare, ac pro viris innocentissimis (quippe qui nullo satis idoneo teste hujus criminis rei convinci possint: contra autem illud longissimè à se amoliri, & innocentiam rationum mercimoniorumq[ue] suorum libris, atque insuper juramento sacrosanctè approbare parati sunt) ubi id maximè proficuum fore duxeris, benevolè intercedere ne grave putes. Id si feceris, ut omnino pro singulari tuâ humanitate te facturum confido, immenso me beneficio devincies, atque ad omnia vicissim officia promptum paratumq[ue] invenies. Vale, Vir clarissime doctissimæq[ue], & me amare perge. Dat. *Hamburgi* xv. Januarii A. Ch. cl. lxx.

Nobilissimum amicissimūq[ue] D. Henricum Spelmannum, ubi ubi erit occasio, meo nomine officiosè salutes rogo. De alterâ tuâ parte vitæ Reginae Elisabethæ quid fiet, scire expeto.

CCXXXVI.

Eruditissimo Viro D. Hieronymo Bignonio Gul. Camdenus
S. D.

CUM postremis communis amici nostri D. Peirescii literis, etiam tuas accepi, comites longè gratissimas, quibus me tanto honore dignatus es, quantum sperare haud potuerim. Bignonius vir tantus, de Republicâ literariâ optimè meritus, cujus eruditionem multiplicem antea in editione *Marculphi*, notisque ad eundem, venerabar, & nuper in doctissimis ad Spelmannum literis exosculabar, mihi amicitia fores ultro aperuit. Quantus, quantus hic erga me immerentem honor! quantus igitur meus vicissim erga te amor esse debeat! Ecce lubens libensq[ue] ingredior, & te obviis ulnis ample-

flor, valvasque amoris & amicitie meæ etiam bipatentes tibi pando, & omnia officia, quæ à seculi valetudinario expectari possunt, sanctissime voco. Londini. xxvi. Jan. 1620.

CCXXXVII.

M. F. Limerio G. Camdenus.

Litteras, quas anno inchoante ad me dedisti, mi Limeri observantissime, instar suæ longe jucundissimæ fuerunt, quod à te, quod amoris plenissimæ, & quod innuunt res tuas jam vento secundo litus legere. Utinam & publicæ apud vos! quas fluctuare doleo; utque fluctus omnes componantur ad Dei gloriam & Regni salutem, ex animo comprecor. Nos festis natalitiis Hilaria egimus. De novo Bohemæ Rege Rex noster animi sui recessus pondum recludit, Baronem à Donaw ejus Legatum hic detinet, Comitem de Gondimara ex Hispaniâ expectat, & nihil magis in votis habere videtur, quam ut Princeps matrimonium contrahat cum Hispanâ. Solfcio Ex-Thesaurario faventior esse incipit: imperavit enim, ut diligenter in ejus bona, possessiones, & debita inquireretur, ne multa inflicta major esset, quàm ille solvendo par sit. Liberi ejus in gratiam recepti: permisitque; ut Waldenius præfecturâ nobilium Satellitum, & Thomas præfecturâ equorum Principis denud utantur, fruantur. Thomas Lakus Ex-Secretarius, multa inflicta perfoluta, publicè in Camerâ Stellatâ agnovit, sententiam in se superiore anno prolatam fuisse justam, eo quod crimen turpe, odiosum, & scandalosum in Exoniz Comitissam admiserat: se autem ex crassa credulitate, indulgentiâ, & ignorantia, causæ Domine Roos filiz patrocinatum esse. Præterea agnovit se in Regem & Regni leges graviter peccasse, incarcerando unum & alterum in rem suam; professusque se ex animo dolere causæ tam turpi, odiosæ, & scandalosæ patrocinatum esse, Dominos rogavit, ut apud Regem pro gratiâ intercederent. Vale. viii. Febr. 1620.

CCXXXVIII.

CCXXXVIII.

Andreas Schottus G. Camdeno.

Mitto ad te, clarissime Domine, Philotheum *de mundi contemptu*, duplici nomine, cum quia Anglicus, ut equidem nullus dubito, scriptor est; tum quia de Auctore semel iterumque te consului; quod in catalogo MSS. Britanniae observassem istuc esse, sed etiam, ut in meo codice, à Batavia ad me allato, *Andree* esset Rogerium Londinensem Episcopum, interea dum ad verum per te evaderem, appellare ac Philotheum, Salviani Massiliensis exemplo, placuit. Quamobrem majorem in modum iterum atque iterum te rogo, ut si legendo in senili nostrâ hâc ætate, atque amicis suggerentibus verum auctoris nomen nancisci poteris, nobiscum, quia es humanitate, communices, ut soles, perbenigne. Certè hoc verè possum affirmare, non mihi modò sed & amicis omnibus impensè legendo audiendoque in tricliniis Religiosorum comprobatum Philotheum: optasseque non semel vel decem tales Netoras in meas manus ad edendum publico commodo venire: qui nunc in *Isidori Pelusiotæ* *synonymis* illius Auditoris epistolis sacris *audientis* prope sexcentis vertendis Latine versor: atque utinam magnâ vestrâ in Britannia plures latere cognoscam, beneficio magnorum virorum D. Savillii & Ric. Montacuti; quibus à me salutem, quia abes propius, commodo quod fiat tuo, velim nuncies, nosque amabis. *Antuerpia* vi. Kal. Martias. 1600. quem vobis annum apprecor felicem.

And. Schottus.

CCXXXIX.

D. Guilielmo Camdeno Franc. Sweertius. S. D.

Hunc fasciculum commendavit mihi bonus pater Schottus, qui te ex animo salutat. Sumus hic in maximo frigore. Colonie sunt

sunt sub prælo *Flores Justæ Lipsiæ* auctiores ; est quinta editio : brevi quoque videbunt lucem *Epitaphia nostra joco-seria*, inter primos exemplar habebis faventibus Superis. Salutem D. Colio, cui scribam, ubi nos reliquerit frigus. Quantus ubique apparatus bellicus pro Imperatore & contra Imperatorem ! Nihil hîc de Rege vestro audimus ; credimus literis intentum. Palatinus meâ opinione duram suscepit provinciam. Vale, mi Camdene, & tui amantem redama. Ex oculo urbium cl. ðc. xx. i Martii.

CCXL.

V. Cl. & doctissimo, D. G. Camdeno M. F. Limerius.

Literas tuas, eisque adjunctum munus accepi, suavissime & doctissime Camdene, utrumque gratissimum. Sic enim soles tuas literas condire, ut mel inerum sapiant. De libro verò verè Regio, jam à Bellocæo nostro Anglicanum receperam : felices vos tali Rege, quem curæ Regni terrestris non avocant à solâ & solidâ curâ Regni cœlorum, quin aliquid semper doctrinâ suâ & educatione dignum pangat. Quod autem ad res nostras, conventus Lodunensis impetrata fecerat Mayennensis, ut aiunt, salutis suæ fugâ prospexerat, & in Aquitaniam ad præfecturam se receperat. Rex Fontebellæ quoque Aurelianum, Blesas, Ambosiam cogitabat, illic matrem venturam præfolaturus. De Luinio novo magistro Equitum novissimè creato rumor erat, sed *admirabile*. De his omnibus disputabant, ut quisque animatus erat. Engolismensis in Germaniam Legatus pergebat, bellis scilicet illis componendis, adnitente præcipuè vestro Rege, qui jure agi quam armis potius consulit. Cætera Regni ad quietem spectabant. Cæterùm Bosvillus communis noster me nuper salutavit tuo nomine. Benè sit tibi, mi Camdene, qui mei tam humanitèr & amantèr memineris, pro quo carissimum amoris pignus tibi repono, hoc cor integrum. *Annales* tuos avidè expectamus. Thuani reliquos historiarum libros ad annum 1607. sperare jubemur. Vale mi observandissime Camdene, ama te redamantem & suspicientem Limerium. Lutet. Paris. iv. eid. April. 1620.

CCXLI.

Janus Gruterus G. Camdeno.

GRatius nihil à multis mensibus insonuit auri, quam Billianorum dictum, quod adseveraret adhuc vivere ac valere illud primum magnæ Britanniae fidus, Camdenum. Exilui sanè gaudio; nam et si omnia meliora vovissem super valetudine tuâ, à nemine tamen exinde quidquam de te intellexeram. Ergo foteria tibi debemus, faxitque divina providentia, aliquot adhuc annos, & mente integra & corpore sano prælis ornando orbem istum literarium, legitima musarum charitumque proles. Arbitrabar futurum, ut modò te participem facerem *Plauti* mei: sed typographicæ operæ diffugerunt ab erganâ Minervâ ad Bellonam, sono classici ejus quasi lympha. Prodiit tamen istud contra discipulum meum ingratisimum, qui me famosissimo libello impetierat palam: qui quamvis à Senatu interiore confiscatus fuerit, tamen cum infinita exempla clam palamve disperisset, Typographus & lucro suo consulendum putavit, unâque fidelis etiam famæ meæ consuluit. Scilicet cometa iste nuperus ubique inter omnes omnium studiorum ordines rixas jurgiaque excitat. Utinam tantùm Bohemiâ ejectus esset hostis! optio quidem isthæc mea est, sed irritam faciet disciplina seculi nostri: ubi militiæ præfecti rapinas tantum sequuntur & lucrum longum: eaque propter quod expediri posset uno anno, different in tertium & quartum: similes scilicet tabulis forensibus, quibus nihil antiquius quàm lites reddere perpetuas, suo attenti commodo, non partium. Hactenus militem in proximo nostro vidimus. Det Deus, ne videamus porro deinceps, velitque poenitentia nostrâ esse contentus, remissa poenâ. Nihil tamen mali est, quod non meruimus. Verum parum supplicii pro grandi peccato sufficit Patri, cujus clementiæ canos tuos, mi Domine, commendo.

*devotus fama gloriæque tuæ.*xiv Aprilis cixc. xx.
Francforti ad Moenum.

Janus Gruterus.

Saluto

Saluto quàm officiosè amplissimos dominos, Wottonum, Cotto-
num, Lesierium, Aidium, Lacium, item ubi in eum incidet,
D. Savillum.

CCXLII.

D. G. Camdeno *V. Cl. & Eruditissimo M. F.*

Limerius S.

Videsis, mi Camdene, ne te sæpiusculè appellando molestus sim,
neve obviâ & solitâ tuâ humanitate ad scribendum audacior fa-
ctus, me in posterum garrulum & obstreperum nimis amicum ex-
periâre: præcipuè cum me nunc otiosulum fortuna, & ab importu-
nissimarum litium tricis explicatum præset. At illa, ut tibi nostrarum
rerum summam edicte, missa facio. Rex post Aurelianensē
diverticulum Lutetiam tandem rediit, ibi totam sermè ætatem, nisi
quid aliud res ferat, commoraturus. Regnam matrem animus
erat & etiam nunc est accersere, sed renuit illa, & adversam valetu-
dinem causatur. Mayennensis nihil, nisi sibi ut fugâ prospiceret,
meditatus videtur, neque de illo in aulâ aliquid inclementis dictum
aut statutum est. Virum generosum & cujusvis injuriæ vel levissimæ
impatientissimum offendisse fortune albæ pulli ægrè sciunt, & sibi
quibusvis artibus reconciliatum volunt. Secundum Protestantium con-
ventûs Lodunensis rogata à sanctiori Regis consilio pronuntiata in
spes erat: sed cum quæ ad manum & impletu facilissima promissa non
exequantur, remotiora secutura quis credat? *Alban* *historiam* igni
damnata & mandatam nupè scripsi, sed post illa scriptum aliud
ab illo emanavit, quod non paucorum calculis comprobatum in pau-
cularum horarum oblectamentum tibi mitto. Cæterum rerum Ger-
manicarum prosperos successus hætî audiebamus, & ut eodem pede
semper procederent, numen comprecabamur. Interim vale optime
& doctissime Camdene, & me æternùm tui amantissimum & obser-
vantissimum habe. *Lutet. Paris. 4. Eid. Maias. 1620.*

CCXLIII.

D. J. Metellanus G. Camdeno.

Clarissime Domine,

Hisce diebus dum *Elizabethæ Annales* perlegerem, in loca quædam incidi, in quibus parentis mei mentio non satis honesta facta est; jure factum nullo modo mihi possum persuadere. Quare loca quædam, de quibus maximè ambigebam, excerpsti, vestræque Dominationi censui mittenda, certiora, si fieri possit, exploraturus, quorum aliqua propriâ scientiâ, cætera literarum autoritate nixa videntur. Quare & autoritatem vestram & animum meum dubio plenissimè exemeritis, si subsequentes hæc literas conspiciendas mihi transmisseritis:

scilicet,

Epistolam illam à Parente meo, ut vos dicitis, conscriptam; de quâ pag. 67.

Item,

Autographum ab Huntilei & Argatheliæ Comitibus Elizabethæ missum, de quo pag. 115, 116.

Item,

Diplomata Delegatorum & acta conventûs Eboracensis; de quibus pag. 139.

Item,

Libellum illum, *Camelion* nomine, de quo pag. 241. Scriptorum horum ipsa Originalia, si fieri possit, lubenti animo conspicerem, cum sollicitatione me integra conservaturum, restituendaque curaturum; sin minus, exemplaria saltem ad amissum summi fidelitate transcripta, una cum subscriptionibus, superscriptionibus, loci temporisque annotationibus, cæterisque circumstantiis, & demum absque ullâ abbreviatione. Aliis quibusdam locis ejusdem facta est mentio, sed nullo, vel suppresso auctore, ut non alienâ sed propriâ scientiâ niti videamini. Quare gaudere loco sum habiturus, si subsequentium locorum horum rationes à vobis plenius fuero edoctus:

Qq

scilicet,

Scilicet, pag. 94.

Delegati verò Scoti suis rationibus consulentes, ad suam apud Regiam potentiam tuendam, quasvis nuptias quovis modo interrumpere statuerant.

Item, pag. 97.

Lidingtonum inter hæc in Angliâ agens, subinde Regine matrimonium simulatè Leicestrio proposuerat, nec non Norfolkio Duci.

Item, pag. 139.

Et hos comitabatur Lidingtonum, sollicitationibus Moravii pellens.

Item pag. 143, & 144.

Et Lidingtonius clam inmissis, se sapienter Regine characteres emittitum esse.

Item pag. 241.

Si minus versatili.

Hæc præcipua sunt loca, de quibus plenius cuperem edoceri, quæ demum ratione quæve autoritate impulsæ, libro vestro ea inferenda censueritis. Si tamen alia quædam sint, quæ nominis ejus integritati possint esse præjudicio, existimationi vestræ consulueritis, si unâ cum ultiorum eorum approbatione mihi transmiseritis, & hoc eo solummodo fine, ut veritas excussa magis enitescat.

Pag. 241.

Varia ex libello quodam famoso à Buchananò, ut vos dicitis, in parentem meum composito adducitis; Buchananum ejus æmulum appellatis, & postremo demum loco additis, quo nomine cum vivens, &c. quæ in verbo illo *vivens* mysteriè aliquid esset collocatum. Horum omnium rationes cuperem novisse. Neque dissimulabo quorundam sermonibus certiorè me factum, nomen vestrum Annalibus illis præfixum, quo illis major autoritas accederet, varia autem iisdem, pro aliorum arbitrato, contra historię libertatem inserta. Hæc si ita sint, quid æquius quam ut quisque laudis vituperilque partem pro meritis referat? Sed de his omnibus certiora à dominatione tua exspecto, optima spe factus, desiderio hoc meo tam pio, plenissimè & quam fieri poterit citissimè, à vobis satisfactum iri, paratus vicissim, si qua in re potero, gratiam hanc obsequiis demereri.

Brunsvici 8 Junii.
1620.

Clarissima Dominationis vestre ad obsequia.

J. Maitland.

CCXLIV.

Janus Gruterus G. Camdeno.

Virorum celeberrime, amicorum optime, Cum ob instata vtriusque non excurram Francfurtum, imò cum ob belli perentem metum Heidelbergam mutarem Brettâ, patriâ Melancthonis, quod unum restat, literario sermone convenio Camdenum meum, velut Phasium, aut verius Cynosuram. Et verò animus omninò fuerat per has studiorum ingratas seras concedere in Belgium, aut etiam in Britanniam vestram; inhibuit consilium Mars Spinola, qui plura jam nunc obtinet in Palatinatu quàm metueram. Quare necesse est, si sevisse idem ingruerit, vel Norimbergam petere, vel Schaffhausiam Helveticorum, & in huic locum magis propendeo, quamvis & non longè inde turbæ nostris paret. Comitatus, qui aliàs mihi futurus fuerat gratissimus, nunc tantum angis, filie inquam binæ & nepos: cujus patet hujus loci & vicinorum Prætor ob munus suum deferere sub cogitur. Verum de his viderit stultorum magister, eventus. Nos quod possumus & debemus, hæc humana feremus, si non constanter, at saltem patienter; tanto quidem magis, quia novimus nos castigari à Deo, qui idem sit noster parens: eaque propter id agat in nostrum bonum: plura merueramus. Interim quicquid de me fiet, Camdenum in ore, in oculis, in corde feram assiduus. Ipsum, ut memoriam nostri comiter servet, si rogem, peccem in naturæ ejus insignem constantiam: potius venerabor oraboque supremum Numen, vitam ei diu diuque perseveret Reip. literariæ bono. Vale & salve, O aurei seculi reliquum germen! O animo nostro senum acceptissime! Saluto perofficiosè amplissimos viros, D. Wottonum, D. Cottonum, D. Aitonum, D. Savilium, D. Lecheurium, D. Overallium, amicos jam veteres, ideoque serè colendos. Scribebar xxi. Septembr. cix. idc. xxx.

CCXLV.

Franciscus Herefordensis G. Camdeno.

LAST Easter Term I was in *London*, and sought you, but had not the good hap to find you. It discontented me not a little, I had no other errand but to see you. I love you, may I honour you. We now grow old and sickly. I am afraid we shall never meet. *Fiat voluntas Domini.* But what becomes of your second part of *Elizabetha*? How fain would I see it out? Let it not die. Live you long. Faxit. You shall live the longer, if the World may see it, if perchance the World hath not already seen that of you, which shall make you immortal even in this World, except so far forth, as the World it self is mortal. Although, why do I put in that *perhaps* of that which is extra aleam? you see how delighting to talk with you, I had rather to talk idle, than to say nothing. Camdeno meo salutem plurimam. Vale. Whitborne Octob. 9. 1620.

Fr. Hereford.

CCXLVI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

Jay receu la vôtre du huitième d'Aoust depuis la semaine pafsée par les mains de Monsieur du Puy, avec l'exemplaire d'*Aristote*, dont je vous remercie tres humblement, bien marry de ne rien avoir à cette heure digne de vous estre envoyé en revanche. J'ay esté extrêmement affligé de la mauvaise nouvelle, que vous m'avez donnée de la perte, que Monsieur Spelman a faite de tant de personnes, qui luy estoient si cheres tout en un coup. Je prie Dieu, qu'il le vueille bien consoler, croyant qu'il en a eu bon besoin en telle occasion. Je
l'avois

l'avois prié de me faire avoir quelque acte authentique, s'il s'en trouve, concernant l'institution des Chevaliers de l'ordre de la Jarretiere : car je n'ay veu personne, qui en ecrive rien de bien certain. Si la Chartre du Roy qui la institué se trouvoit, ce seroit principalement ce que je desirerois de voir, m'imaginant qu'elle se devoit trouver dans les Archives de la Tour du Thresor, ou bien dans les Registres des Rois d'armes. Quant à la *Genese* Manuscrite de Monsieur Cotton, il l'auroit déjà recetue long tems y a, sans le desir que j'ay eu de ne l'envoyer, que par voye de bonne connoissance. Monsieur Bosuel m'avoit promis pour cet effet de m'avertir, quand il s'en presenteroit quelqu'une ; mais il ne l'a jamais fait : maintenant il est à la cour, mais j'espere qu'il sera bientôt de retour. Car on a nouvelles, que le Roy s'en revient, & que desja le train estoit parti de Bordeaux, pour revenir vers Poictiers. Je n'ay jamais osé hazarder un paquet si precieux à la discretion de ces Messagers ordinaires, parceque j'ay esprouvé en eux tout plein d'inidelité & de mauvaise foy, témoin les procedures de Margarin, & les paquets qu'ils ont retenus long tems tant de vous que de moy. Monsieur Bosuel connoissoit une personne d'honneur, qui minutoit son retour par dela, par qui j'eusse esté bien plus aisé de renvoyer une si rare piece. Toutefois si Monsieur Cotton ayme mieux, que je la confie aux messagers ordinaires, il ne faut que m'en écrire un petit mot, s'il vous plait, & aussi tost cela sera executé : & j'y apporteray neantmoins toutes les precautions, dont je me pourray aviser. Cependant à quelque chose malheur a esté bon ; car pendant ce retardement Monsieur Saumaise a desiré d'en avoir communication, & y a fait de bonnes observations ; autant en ont fait Monsieur de Cordes, & Monsieur Bertius. Et qui plus est, le P. Fronton s'est r'avisé de quelques passages, qu'il avoit regret de n'avoir pas assez bien examinéz, depuis qu'il a fait son Theodoret pour preparatif à sa Bible, & a esté infiniment aisé, que le livre n'eust pas encores repassé la mer, & de fait il a encor entre ses mains. Que Monsieur Cotton n'y ait aucun regret, je vous supplie : Je perdrois aussi tost une prune de mes yeux, que de rien laisser du soin necessaire pour le-luy faire rapporter fidellement, en sorte qu'il en ait toute sorte de satisfaction. Je vous supplie de l'en assurer de ma part.

Au surplus, nous venons d'apprendre qu'on a imprimé en Allemagne toute l'histoire entiere de feu Monsieur de Thou, il me tarde bien de voir que c'est. Cela m'a fait souvenir de la votre, & desirer qu'elle puisse

puisse sortir de vos mains pour le bien du public. Si celle de Monsieur de Thou ne se fust trouvée que chez lay, elle courroit fortune d'estre supprimée, car les exécuteurs testamentaires, tuteurs des enfants, la vouloient faire mettre dans le feu pour des interets particuliers; Monsieur Lithgelsein, à qui feu Monsieur de Thou en avoit confié une copie, à tout sauvé. Si Monsieur Grotius nous eust creu plus de six mois avant son malheur, il y auroit une copie de son histoire en ce Royaume, qui ne seroit plus à la discrétion de ses ennemis ou envieux. Pour l'honneur de Dieu songez à la votre, & si durant vostre vie vous faites difficulté de la mettre sur la presse, qu'il y en ayt plus d'une copie, & qu'elles ne soient pas toutes de dela la mer. Je vous en conjure de toute mon affection, demeurant,

De Paris ce 14 Octobre.
1620.

Monsieur,

Votre tres humble serviteur,

De Peiresc.

CCXLVII.

P. Puteanus Gul. Camdeno. *V. CL.*

TUis ultimis jamdiu est, quod satisfeci; sed nescio quā malā meā forte in itinere interciderunt incuriā servuli amici cujusdam, qui apud vos peregrinandi causā proficiscebatur. Gratias iterum tibi ago de *Rhetoricā Aristotelis*; exemplar unum, ut jussisti, D. Peiresius habet. Cum de Historiā tuā agis, & de me depositario cogitas, non malē certē cogitas: fidelem enim & verē amicum hac in ☉ experieris: tantum effice, ut tutō ad me perferatur. *Borgerii* opus absolutum penē est, in tertio *Pentingeri tabulam* explicat, & cum *Antonini Itinerario* confert non injucundē, usum utriusque docet antehac à multis incognitum. Nondum quartum librum vidi, quia non absolvit; multis magis quā magnis negotiis distrahitur; idē studia ejus protrahuntur. Si ad me scribere desideras, dabis literas tuas ad D. de Beaulieu, qui suis ad D. Hotmannum adjunget, & sic

& sic tutò ad me proferantur. Interea de deposito seriò cogita, & me ama, qui te coto plurimum. Vale vir clarissime & amicitissime.
Lutet. Paris. x. Kal. Decembr. cix. dc. xx.

CCXLVIII.

N. de Thouars G. Camdeno.

Monsieur,

JE prens la hardiessè de vous escrire ceste, non pas que je m'abuze que ne me departirès de votre bon vouloir a me favoriser & assister en ce que vous prieray & assisteray dautant que faites profession, qu'est une vertu qui regne par tout le monde; & que par cy devant en l'an mil quatre cent dix vingt, ou trente, plus ou moins, que un Jehan de Thouars, Seigneur de Mortaigne en Poictou en France, a esté donné par le Prince de Galles aîné fils du Roy d'Angleterre, un Leopard d'or, que sont les armoiries d'Aquitaine, pour mettre au milieu de ses armoiries, qui estoient de gueule semé de travaines d'or. Parquoy il vous plaite me tant favoriser & m'honorer de me faire avoir acte & verification & eclairsissement en tel forme & maniere que vous semblera, que un tel Jehan de Thouars auroit esté beneficié d'un tel Prince de Galle, qui estoit aîné fils du Roy d'Angleterre; & s'il y a quelques recherches ou recueil de la maison de Thouars, qui soit en vostre pouvoir à decouvrir, Je vous prie & supplie de me faire part, & m'envoyer par le porteur ou courier de ceste, lequel vous donnera toute satisfaction, & me ferez un singulier plaisir, & prieray le bon Dieu vous avoir en sa sainte grace. En haste de Bruxelles le xviii. de Janvier mil six cent & vingt & un.

Votre bien bon amy a vous servir,

Nicolas de Thouars.

CCXLIX.

CCXLIX.

N. de Thouars G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a cinq six semaines que J'y escrit à votre Seigneurie, esperant que de votre bon vouloir me favoriserez & assisterez en ce que Je vous ay prié & supplié, comme par ceste je vous supplie encore derechef a vous ramentevoir. Et comme par cidevant en l'an mil quatre cent vint ou trente plus ou moins, que un Jehan de Thouars, Seigneur de Mortaigne sur la mer en Poictou en France, a esté donné par le Prince de Galle fils aîné du Roy d'Angleterre un Leopard d'or, que sont les armoiries, qui estoient de gueules semé de travaines d'or. Parquoy il vous plaîsse me tant favoriser & m'honorer me faire avoir acte & verification de vostre signature ou autrement en tel forme & maniere que vous semblera, que un tel Jean de Thouars auroit esté benehcié d'un tel Prince ou Roy d'Angleterre. Comme aussi de la maison Derbye allié avecque un Reymont ou Reynart de Thouars, & s'il y a quelques recherches ou recuël touchant la descende ou vaillance de Thouars, qui soit en vostre pouvoir, de me fera part de tout recherches, que pourrez trouver. Suppliant de me faire part & m'envoyer par le porteur de ceste, qui vous fera ramentevoir. Et le porteur de ceste vous donnera tout contentement en vous reconnoissant & en me faisant un singulier plaisir & faveur, & prie le bon Dieu vous avoir en la sainte grace, me recommandant en vos bonnes graces. De Bruxelles le 24 de Fevrier. 1621.

*Votre bien affectionné & humble a vous
faire service,*

Nicolas de Thouars.

CCL. G.

CCL.

G. Camdenus Nicolao de Thouars.

Nobilissime Domine,

DE armis, quæ descripisti, diligentèr inquisivi, & in Regiis Archivis inveni hæc verba:

Henricus Sextus Angliæ Rex concessit Bernardo Angevin uni consiliariorum Regis in ducatu Aquitaniz, cui Rex prius dederat castra, terras, & dominia de Roisan, de Periol, & de Blafamont, in patriâ & diocesi de Basidnoz, nunc ipsum nobilitat, & eos de se legitimè procreatos, & ipsis datus arma subsequencia, quorum campus est de Azure cum uno leone de auro unguato & linguato de gueles, ac cum decem floribus per circuitum vocatos Angevines de argento. Teste Rege apud Palatium suum Westmonasterii, 8. die Martii anno xxiii. Henrici sexti.

Hæc te scire volui: quomodo verò tu ab hoc Bernardo genus ducis, tu optimè nosti, & pro prudentiâ videris. Hoc novi, defultoriam esse levitatem apud Gallos in nominibus mutandis. 9 Martii. 1621.

CCLI.

D. Henricus Savilius G. Camdeno.

SIR,

I Have half a quarrel to you, that being lately so long together, and in so good leisure, you did not impart to me that, which it seems you have declared at large to my good Lord *Page*; concerning your worthy purpose of founding an Humanity-Lecture in *Oxford*. Surely if you had, as he said, *aux re aux conseils, and opera parvè*: I have trod the path before you, and know the rubble in such a business to my great pains and charge, I mean, in the means of

R r

settling

setting it upon the University in a perpetuity. I know it well to my cost, and can give you good direction how to dispatch it with small ado, if you need my counsel. If not, I can do no more but with a happy end to your honourable endeavour, and rest always, as I have, and for ever will be,

Eton 25 Octob.
1621.

*Your assured Friend to dispose of, and admirer of
your rare virtues,*

Henry Savile.

Not forgetting to put you in mind of my request to you, which under correction I know no reason you have to deny. I am sure you might make me a happy man in my old age without any discontent, I hope, to your self. I dare say we would all do our best that you should not repent of your living here. *Iterum vale, H. S.*

CCLII.

D. Henricus Savilius G. Camdeno.

SIR,

I Send you by this Bearer, my servant, the Original of the Covenants between the University and me under both our Seals. I think I shewed you a first draught of them before, and even in these there is nothing worthy of your imitation; of something perchance it may put you in remembrance, further not.

I think not amiss to advertise you, that by plain Will without a Deed executed in life-time, no land will pass to a College or Corporation, as I have heard by my Counsel. I am sure Merton College hath felt it: for Doctor *Huicke*, Queen *Elizabeth's* Physician, whom you may have heard on, or peradventure known, by Will left all his land of good value to his two daughters and their heirs; and for lack of heirs (as we understood they died without any children both) all his said lands to Merton College, whereof he was Fellow: but Doctor *Bickley* laboured, as I have heard, much in it, and could recover

recover nothing. So that you must fly to some such course, as I advertised you in my last, or leave it upon Fcoffees, men of sincerity and judgment, that your death do not frustrate your good intention.

One thing more I will be bold to persuade you, that to the use of your Readers you would bequeath your Books of that faculty. I for my part have cleared my study of all the Mathematical Books, which I had gathered in so many years and Countreys, Greek and Latin, printed and manuscripts, even to the very raw Notes, that I have ever made in that argument, but with express charge, that they may make use of them, if there be any thing of worth in them, but never to set out any of mine in print. Many of them are as old as your acquaintance and mine, when I read in the Schools as Regent-master. The Schools now are very large and fair, and place there may be conveniently found to set up a press with locks capable of them. But that, as the rest, I leave to your better judgment, and the advice of your friends. And so with my best wishes I leave you to the protection of the Almighty, and remain

Eton 3 Nov.
1621.

Your assured loving friend to do you all service,

Henry Savile.

CCLIII.

Tho. Allenus G. Camdeno.

S I R,

There is a report in *Oxford* of your noble intention toward the University for the erecting of an History-Lecture with a large endowment for the perpetual maintenance of the same. If you have not already in your resolutions designed some more eminent and able person unto the place, I shall be bold to commend unto you with earnest entreaty an acquaintance of mine, one Mr. *Whear*, sometimes Fellow of *Exeter* College, and now resident in *Gloucester-hall*, a Master of Arts of twenty years standing, and a man who, besides his abilities of learning sufficient for such a place, is known to be of

R 1 2

good

good experience, (having sometimes travelled) and of very honest and discreet conversation, Of all which I make no doubt (if you please to incline toward him) but you shall receive such ample testimony from the University, that you shall think him not unworthy of your respect, and so to be made happy by that your bounty. In the accomplishment whereof, though the obligation shall principally be his, yet will I also account it a special fruit of our ancient friendship, and so will continue to be ever

From Gloucester Hall
this 19th of No-
vember. 1611.

Your assured loving friend,

Tho. Allen.

CCLIV.

Custos & Scholares Coll. Novi Oxon. G. Camdeno.

Clarissime Vir,

EManavit nuper in vulgus quidam (ut confidimus) haud incertus sermo de tuis in Academia nostra Oxoniensi ceptis planè heroicis, quibus id agis, ut *historia* non *Scriptor* amplius, sed *Fundator* audias; illique immortalitatis prout, quæ nomen tuum jam olim fastis inseruit, quasi paria referens, ipsam vicissim facias immortalẽ. Id opus quàm sit gratum posteris, tuoque hoc nomine & estimatione dignum, & literati omnes sentiunt, & suo tempore gratulabunda loquetur Academia. Nos interim minime dubii, te in tam præclaro molimine id imprimis agitare animo, & gestire, ut nova hæc professio homini quàm scientissimo totius *historiæ* denuo detur, doctissimum virum, *Danielem Galsiner*, nostrum olim consocium, ipso musarum nomine tibi commendandum duximus. In quo (nisi nostrum nos fallit iudicium, apud quos multos ille annos salem comedit *Wichamicum*) reperies *historiæ* veteris pariter ac modernæ cognitionem insignem, ingenium acre, studium indefessum, memoriam rerum omnium, quæ usquam gestæ sunt, tenacissimam; adhuc orationis vim & facultatem hisce omnibus pertractandis explicandisque parem & idoneam. At de his quidem omnibus tute

tunc ipse multo ex aequo judicabis, si hominem modestissimum, nec magna de se pollicentem, tuo dignari velis alloquio & familiaritate: quod ut facias, tua profectò te impellet humanitas & studiorum similitudo. Nam (quicquid hac in re facturus sis) certè virum ~~maxime~~ ubique terrarum degat, istius seculi ~~invenis~~ Camdeno ignotum esse non convenit. Vale literarum decus & ornamentum, nostrasque has literas, ut à bono rei literariæ promovendæ studio profectas, æqui bonique consule.

Dat. è Collegio nostro
Oxoniz xiv. Kal.
Jan. MDC XXI.

Dignitatis tue studiosissimi,

*Custos & Scholares Collegii B.
Maria Winton. in Oxon.*

CCLV.

Degor. Whearus G. Camdeno.

*V. Clarissimo, Gulielmo Camdeno Clarentio,
salutem nuncio & obsequium,*

Audebo sane, clarissime Clarenti; & quandoquidem nomen meum tibi noscendum doctissimus Allenus tuus, promptus commendator, insinnaverit, emittar ipse stylo ulterius tibi innotescere. Olim, fateor, hæc tunc invasit ambitio, (& quem non politioris literaturæ & antiquitatis amatorem?) sed deerat occasio, vel obstitit potius mihi mea verecundia, propitiæque immerentis conscientia: nunc autem ecce! supra votum abs te ipso benignissime quasi invitatus videor, ad id salutationis honore, literis nuper ad optimum Allenum tuum datis, me quoque es dignatus. Has ubi mihi legendas communicaverat integerrimus ille, (non mentiar) impendit mihi gaudebat animus; & d. inquebam, si daretur adpectu colloquioque ejus deus, sive aliter fidem facere, quantà ego jam dudum reverentiâ doctissimi Paulinæ nostri Britannici nomen prosecutus sum? Interea loci, vir ornatissime, non potui abstinere manum, quin literarium hoc obsequium porrigerem; committente præsertim & operam suam humaniter offerente Professore Regio Medico, exquisi-

te eruditionis & probitatis viro, quique seipsum juxta colit amatque. Neque hoc qualecunque officium ex spe munificentie, (quam mihi spondere videbantur illæ tuæ literæ) depromptum arbitreris, sed ex intimo potius adfectu venerationis pleno. Quare, ne tibi sim torrida, breviter hujus paginæ imò votorum præsentium summa hæc esto, ut certò scias tibi notum esse, & inter tuos adscribi, apud me pro eximio honore, pro summo beneficio censei. Atque ita salve vir ornatissime.

Oxon. 6 Kal. Jan.
1621.

CCLVI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monfruer,

Voyant que je n'avois aucune réponse vôtre à mes deux dernières despêches, je n'avois osé hazarder le rouleau de parchemin, qu'il vous pleut m'envoyer concernant *l'institution de l'ordre de la Jarretiere*, jusques à présent, que celui qui m'a rendu la lettre de Monsieur Bosuel s'est offert de le vous faire tenir par voye très assurée. Vous le recevrez donc avec les remerciements très humbles, que je vous en fais, comme de chose très rare, ou j'ay appris une infinité de bonnes origines, qui m'ont bien donné du plaisir, de tant plus grand que c'a esté sur un extrait ancien; car sans doute une copie recente m'eust laissé beaucoup plus de scrupule que ce qui m'en reste; & de tout je vous supplie me vouloir éclaircir à vôtre commodité s'il vous plaît. Principalement sur l'homonymie des paroles ESTAL, & ESTAT, lesquelles semblent avoir esté promiscuement employées l'une pour l'autre, en l'article XIX. de l'ordonnance inserée au dit rouleau, ou il est parlé de la difference du Chevalier nouvellement élu [MIS EN SON ESTAL] avec celui, qui n'a reçu que la livrée du JARRETIER, & est decédé avant la [PLEINE POSSESSION DE SON ESTAT.] En l'article X. ou il est parlé des peines de celui, qui manquera de se trouver à la Chappelle aux heures de l'Eglise le jour de la feste, [qu'il n'entrera son ESTAIL le prochain feste après.]

après.] Et de celuy qui manquera encore à la seconde feste, lequel [N'entrera son ESTAT de lors en avant jusqu'à ce qu'il ayt offert un jouel.] Et encores en l'article III. ou il est parlé du service, que doivent lesdits Chevaliers [Tant que le Souverain ou son député aura TENU ESTAT.] le comparant à l'article XXI. ou il est dit, que le successeur d'un Chevalier deffunt [Tiendra le meme ESTAT que son successeur] & que [un Comte TIENDRA l'ESTAL d'un Bachelier, & un Bachelier d'un Comte.] Car si bien en plusieurs autres endroits de cette Charte la parole ESTAT se trouve employée en autre sens que celuy d'ESTAL, si est ce qu'en quelqu'un de ces lieux la, il pourroit bien y avoir de l'equivoque de l'ecrivain : ce que je desirerois bien, que vous peussiez verifier sur les registres du Thresor de Windsor, ou autres Chartres plus autentiques, qui s'en pourront trouver pour voir, si en aucun desdits lieux il ne se trouveroit point écrit ESTAL au lieu d'ESTAT ; principalement en celuy de l'article III. touchant le Prince qui tient ESTAT : parce qu'il s'en pourroit tirer de tres belles consequences. Je vous supplie donc de vouloir faire exactement conférer cette parole dans les anciennes Chartres & Registres du tems, & me mander, s'il vous plait, si les sieges tant des Prelats à maine droite, que des Barons à la gauche du Roy aux assemblées du grand Parlement d'Angleterre, ne sont pas encores appelles ESTAILLES, ou en langage moderne, ou en ancien ; & si les sieges des geuts de Justice, qui sont au milieu de la salle en telles assemblées, ont aussi pareille denomination d'ESTAILLES en diverse.

Je voudrois bien sçavoir par même moyen, si dans l'administration de la Justice faite dans les Provinces d'Angleterre, vous n'avez pas eu autrefois, comme nous avons en ce Royaume, certaines especes de Parlements ambulatoires, qui s'assembloient à certain jours annuellement dans les Provinces & Bailliages, qu'on appelloit les Assises, ou bien la Cour du Bailliage, ou si trouvoit le Prince, ou bien son Bailly, ou Senechal, avec les Prelats, Barons, & Deputez des bonnes villes du ressort, tant pour la prestation des hommages pour tenir la cour, que pour rendre la justice aux cases d'appel interjecte des Barons ou de leurs officiers. Ce qui n'est plus en usage en cet estat icy (comme possible il est encores chez vous) pour le moins en cette forme ancienne, ains seulement les Baillifs & Senechaux ou leurs Lieutenans vont faire leurs Chevauchées dans l'estendie de leur ressort, & sejourmans par les Bourgs pour rendre la justice, ils appel-
lent

lent leurs jugemens les jugemens des Assises, pour marque desdites anciennes Assises, qui se faisoient plus solemnellement. Vous avez si religieusement maintenu en vos quartiers les anciennes formes, que je tiens quasi pour assuré, que vous n'aurez pas entièrement aboly celle-là, ou pour le moins la memoire n'en sera pas entièrement éteinte dans les Chartres & Registres du tems passé, desquelles je voudrois apprendre, comment estoient nommées telles Assises, si on ne se servoit point du mot d'*Estalles* ou autre, qui en approchoit, ou si on ne s'en sert pas encore. Car cela nous donneroit une grande ouverture pour penetrer a d'autres choses, qui nous sont bien inconnues pour ce jourd'huy, à suite de sçavoir les etymologies & origines des mots, qui sont demeurés des langues Septentrionales parmy la nostre. Je voudrois apprendre par même moyen, si vous n'avez jamais eu de mot approchant du nôtre pour denoter les *assemblées des Trois Estats* (que vous appelez *Grand Parlement* plus communement) ou le tiers Estat n'a pas de voix deliberative. Comme les Flamans, qui les appellent *Staten*, & les Allemans, qui les appellent *Stenden*, & si telles nominations sont anciennes ou bien recentes en vos registres. Vous m'obligerez infiniment de faire cette recherche pour l'amour de moy, soit par vous ou par vos amys, (entr'autres Monsieur Spelman, si vous trouvez à propos d'en conferer avec luy, comme je vous en supplie & luy aussi) par les mains desquels peuvent estre passées des anciennes Chartres.

A quoy je vous supplie d'ajouter, qu'est ce que signifie proprement en votre langue ancienne ou recente le mot de (*Garnir*) employé (dans le XVIII. article de la susdite ordonnance du Jarrctiere) plus tôt s'il semble pour celui de (convoyer ou mander) que pour celui de (remplir) en laquelle dernière signification il est demeuré en usage parmy nous.

S'il se trovoit encore quelque etymologie en votre ancienne langue du mot de *Lit* autre que celle du Latin, vous me fassiez plaisir de me l'ecrire, principalement, si c'estoit chose qui approchast de la signification de *Thresne Royal* pour revenir au *Lit de Justice*, que tiennent encor nos Roys.

Pour le surplus de votre charte susdite, elle semble véritablement de prim'abord avoir esté faite lors de l'institution; mais en l'examinant de pres sur toutes articles XII. & XVIII. il est aisé a voir qu'elle ne peut avoir esté redigée par escrit que quelque tems après ladite institution, puis que les peines & amandes y sont reglées selon l'usage

sege observé jusqu'à lors ; & qu'on y parle des Roys estrangers, dont aucun n'avoit encore esté admis à l'ordre lors de l'institution premiere. Je crois bien, qu'elle ne peut pas estre de long tems postérieure à ladite institution, puis qu'en l'article XXIII. il y est parlé des premiers Fondateurs, comme encore vivants. Tant y a qu'il faut qu'il y ait eu quelque autre ordonnance antérieure, & toujours est il indubitable, qu'il y avoit des Statuts de l'ordre autres que cette ordonnance, dans lesquels possible apprendrions nous quelque chose de plus, s'il y avoit moyen d'en voir, comme je vous en supplie, puis que vous avez tant fait jusqu'à present.

Il me reste encore à vous faire une autre supplication : un de mes intimes ams a voulu dresser les quartiers du Roy & de la Reyne, il a de besoin de sçavoir les noms & les armes du Comte de Suffolk, & de sa femme, qui maria sa fille au Comte de Candale, fils d'Archambau de Grailly, Capta de Buech. Vous nous en pourrez esclarcir mieux que tout autre, & je vous en demeureray a jamais redevable. Si vous nous commandiez plus librement que vous ne faites, nous vous servirions plus volontiers & plus fidelement, que vous ne pourriez penser ; essayez le, je vous en supplie de tout mon coeur ; & apres vous avoir derechef conjuré de me pardonner, & d'estre mon intercesseur à mesmes fins envers Monsieur le Chevalier Cotton, à qui je seray tres humble serviteur tout le tems de ma vie, & à qui des à present j'envoyerois son Manuscrit, si je ne craignois, (sachant qu'il aigne le public) qu'il eust regret, que la commodité se fust perdue, si tant est qu'elle puisse reussir d'imprimer en taille douce les anciennes figures de son livre, lesquelles ne courront plus de fortune de perir de ce jour la en avant, comme elles sont à present, qu'elles sont uniques, & qu'elles sont à la mercy de tant d'accidents, qui en peuvent priver la posterité. Je demeureray disje à jamais,

De Paris ce 14. Janvier 1682. Monsieur,

Vostre tres humble & fidele serviteur,

De Peiresc.

Lors de l'institution de l'ordre de Jarretier, il n'y avoit que le Jar-

retier & le Monteu, qui fussent des marques essentielles ; on y a depuis ajouté le Collier de roses rouges & blanches, & en

dernier lieu le Roy d'a present y a ajouté, ce dit-on, des char-
dons d'Ecosse avec les roses d'Angleterre. Cela n'aura pas esté
fait sans ordonnance des Princes, qui auront fait cette addition à
l'ordre, ou bien sans quelque deliberation du Chapitre des Che-
valiers du dit ordre. S'il se pouvoit avoir copie de tels actes,
vous nous feriez un singulier plaisir de les nous communiquer,
affin que donnant le recueil des Chevaleries, qui sera joint a celuy
des Tournois, qu'on va mettre sous la presse, nous puissions di-
re de cet ordre la quelque chose, qui ne soit pas si commune,
comme ce que les autres en ont écrit. Et s'il se pouvoit avoir
un rolle entier de tous les Chevaliers dudit ordre depuis la pre-
miere institution jusques a present, nous l'insererions par meme
moyen, comme nous insererons au même recueil les rolles des
autres Chevaleries, que nous pourrons recouvrer.

CCLVII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

J'ay esté bien aisé du passage de Monsieur de Valles en Angleterre
pour avoir moyen de vous faire tenir le sagot de livres, dont il
s'est voulu charger pour l'amour de vous, lequel j'avois fait apprestier
long tems y a pour Monsieur Boswel ; mais il estoit demeuré en ar-
riere pour estre trop gros : & je l'ay fait depaqueteter pour y ajoûter
quelque livret sorti depuis en lumiere. Si nous eussions eu quelque
chose de meilleur, je vous en eusse fait part tres volontiers. Vous
prendrez cependant en gré ce peu de livres qu'il y a : & recevrez
mes excuses de ce que je les vous envoie si tard. Car il ne tint pas
à moy, que vous n'eussiez le plus gros plus de 15. jours, avant qu'il
en fust sorti aucun exemplaire de chez l'imprimeur. Mais la commo-
dité n'en fut pas convenable. Monsieur Boswel, à qui je le montrai
des lors, me dit d'en faire divers paquets, & qu'il me seroit adver-
tir des occasions ; mais il fit depuis de grands voyages, qui interrom-
pirent ce commerce, & je me suis trouvé quasi accablé de tant d'af-
faires & occupations venues les unes sur les autres, que je ne sçavois

ou

ou donner de la teste avec la debilité de ma santé ; & les gros procez, que j'avois à conduire contre Monsieur le Marechal Desdiguieres & Monsieur de Crequi, lesquels me vouloient oster la Baronnie de Rieus, dont je ne suis pas encore du tout quitté. Mesmes depuis six mois ença la mort de Monsieur le Garde de Seaux du Vair, que Dieu absolve, & de plusieurs autres de mes amis, qui l'ont suivy de pres, m'avoit mis en tres mauvais estat sans l'assistance de Dieu, qui m'a daigné fortifier à mesure que mes afflictions se rengregeoint. A cette heure que je commence à recouvrer un peu de reslasche, j'auray plus de moyens de vous servir, & en embrasseray tres volontiers les occasions. Cependant si vous pouvez despartir quelque favorable assistance audit Sicur de Valles, vous m'obligerez, & ne prendrez pas possible à deplaisir la communication de ses curiositez en matiere d'Armoiries & de Chevalerie, dont il a fait un grand recueil, ayant montre un grand desir d'acquiescer l'honneur de vostre bienveillance, & de vous servir de son costé, comme je feray du mien avec toute affection, demeurant,

De Paris ce 22. Janvier.
1618.

Monsieur,

Vostre tres humble & tres obligé serviteur,

De Peiresc.

Je vous escrivis la semaine passée par le Sieur Minturn, Maistre de l'hostel de l'Ambassadeur suivant l'adresse de Monsieur Boswel, & vous envoyay le rouleau de parchemin concernant *l'institution de l'ordre de la Jarretiere.*

J'ay mis dans le Fagot un exemplaire d'une *memoire Bresiane*, ou il y a quelque chose, qui n'est pas du tout a mépriser parmy d'autres plus communes & moins digerées ; que si c'est chose, dont vous ne vous souciez pas, & que vous pensiez, que Monsieur le Chevalier Cotton ne l'eust pas desagréable, je seray bien aise, que vous le luy donniez de ma part ; si non, vous en disposerez, comme il vous plaira.

CCLVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

JE vous escrivis assez amplement touchant le manuscrit de Monsieur le Chevalier Cotton des le 14. du mois de Janvier dernier & mon paquet fut baillé au Sieur Minturne, maitre d'hôtel de Monsieur l'Ambassadeur, suivant un billet, qu'il m'avoit apporté de Monsieur Bosuel, ne doiant pas, qu'il ne vous ait fait tenir mon paquet, dans lequel j'avois inseré le parchemin ancien, que vous m'avez envoyé quelque temps auparavant. Je vous escrivi encore du 21. du même mois de Janvier dernier par le Sieur de Vales homme curieux, qui s'en alloit faire un voyage en vos quartiers, & lequel se chargea de tout plein de livres, que je fus bien aisé vous pouvoir envoyer; dont j'attendois réponce en bonne devotion, pour estre resolu, si Monsieur Cotton agréeroit l'edition en taille douce des figures anciennes de la *Genèse*, que nous faisions entreprendre à Jaques de Brié.

Quand Monseigneur le *my Lord Hays* Ambassadeur Extraordinaire a pris la peine d'envoyer vers moy un gentilhomme des siens, pour me dire, que vous estiez grandement en peine de ce livre: si ce n'eust esté de nuit lorsque ce gentilhomme m'estoit venu voir, je m'en fusse allé quant & quant luy reporter le livre à l'heure même, entre les mains dudit Seigneur; mais j'y satisfiray ce matin Dieu aydant, & vous le recevrez avec la presente. Je m'estois jusques a cette heure tellement confié à ma bonne foy, (que je pensois vous estre plus connue qu'elle n'est) que je ne me serois jamais imaginé, que vous l'eussiez peu revoquer en doute, ne pensant point y'avoir commis d'autre faute, qu'en ce que je ne vous ay possible pas visité avec d'assez fréquentes lettres, principalement Monsieur Cotton, en quoy je ne veux pas excuser ma faute s'il y en a. Mais outre qu'il s'en est asseurement esgaré quelques unes, je ne me serois pas facilement persuadé, que Monsieur Cotton eust pris cela en mauvaise part, veu que comme vous sçavez, il a si peu fait de reponces à tant de miennes lettres, que vous luy avez rendues de ma part, ce que je n'avois ja-

mais

mais interprété à monquement de bien-vueillance de sa part en mon
 endroit ; (comme d'autres eussent possible fait) ains au contraire à
 surabondance de candeur & de franchise, compagnes de la vraye
 amitié des gens d'honneur, qui me faisoit juger, qu'il ustoit de cette
 liberté en mon endroit ; pour ne sembler s'abstenir qu'à de simples
 apparences de complimens & courtoisies de parolle, qui ont tant de
 vogue au siecle present ; puis qu'il ne laissoit pas d'acquiescer tous les
 jours de nouvelles obligations sur moy par les faveurs, dont il me
 combloit de plus en plus, & par les complimens, qu'il me faisoit
 faire par votre organe, dont je taschois luy rendre le reciproque au
 moins mal qu'il m'estoit possible, dont les lettres, que vous avez re-
 ceues de moy, peuvent faire foy. Je seray infiniment aise, que vous &
 luy soyiez hors du veyret, ou je voy que vous estes, & s'il y a de ma
 faute, j'auray ee contentement de m'en sortir innocent, & qu'elle
 sera parvenue de plus de malheur, que de deffaut de bonnes & sain-
 tes intentions de mon costé. Vous sçaves, combien de tems le
 P. Fronton a retenu le livre avant qu'avoir peu achever les conferen-
 ces & extraits, qu'il en faisoit pour l'edition de sa Bible, laquelle est
 enfin prestee à mettre sur la presse. Vous avez sçeu aussi le fruit,
 qu'en ont tiré depuis peu Monsieur Saumaize & quelques autres per-
 sonnes fort celebres entre les gens de lettres. Vous aviez en-ores
 sçeu depuis le project d'imprimer les figures aussi bien que le texte,
 & les delays du peindre, qui les designoit. Et vous avois donné
 avis des traitez, que nous faisions avec Jaques de Brie pour en en-
 treprendre l'edition ; mais voyant que je n'en avois pas de ré-
 ponce de vous, je craignis que vous eussiez conçu quelque fi-
 nistre opinion, & vous fis la depêche, dont se chargea le-
 dit Sieur Minturne, & celle dudit Sieur du Vales ; depuis lesquelles
 j'avois receu lettre dudit Jaques de Brie datée de Brusselles du
 15 Janvier, portant que sans le froid si rigoureux il se seroit mis en
 chemin, mais qu'il le seroit aussi tost qu'il se seroit adoucy, &
 qu'il se venoit rather tout à fait en cette ville pour l'amour de nous.
 Mais lorsque j'eusse deu recevoir votre reponse à mes lettres, au
 lieu de cela, on m'en est venu faire des plaintes, dont je suis bien mar-
 ry, que vous ayez eue avoir juste occasion, puis je me console en ce,
 que le tems vous fera voir à l'un & à l'autre mon ingénuité & sin-
 cerité, laquelle je ne sçache jamais avoir laissé brecher tant soit peu,
 en plus grandes affaires que celles cy, aussi bien que en de moindres.
 Tant y a que si jamais ces rares reliques d'Antiquité, qui s'estoient
 sauvées

saufées durant tant de siècles en ce livre, venoient à se perdre & perir sans qu'elles ayant esté imprimées, & communiquées au public, le tort en sera plus grand sur vous autres Messieurs que sur nous, & la juste plainte, qu'en pourroit faire la posterité d'en estre privée, vous chargera plus que nous. Et quelque opinion que vous puissiez jamais concevoir de moy, l'un & l'autre n'empêchera pas, que je ne sois, & que je ne me publie tout le tems de ma vie tres redevable & à l'un & à l'autre : & que je ne vous serve en toutes les occasions, que je pourray trouver de tout mon coeur, comme je suis de toute mon affection,

Monseigneur,

De Paris ce 16 Fe-
vrier. 1622.

Votre tres humble & tres affectionné
serviteur,

De Peiresc.

CCLIX.

N. Fabr. Peireskii G. Camdeno.

Monseigneur,

J'apprens ces jours passez par vostre lettre de Monsieur de Valles, que vous luy aviez dit de m'avoir fait reponce à mes lettres sans que je l'aye recetue: dont j'ay esté en peyne pour l'estime de tout ce qui vient de vous, & voudrois bien sçavoir sous quelle adresse & par quelle voye vous l'avez envoyée pour tacher de la faire retirer. J'ay depuis receu une autre sienne depesche, ou j'ay trouvé un petit billet de votre main, qui m'a esté infiniment agreable, trouvant qu'il contenoit l'arrivée de par delà de la *Gensé* Manuscrite de Monsieur Cotton, dont j'estois un peu en soucy pour n'en avoir aucun avis, bien que je tins la voye tres assurée, par laquelle je l'avois envoyée: & ne doute pas que Monsieur le Chevalier Cotton ne le retire au bout du conté des mains de celly, à qui vous dites qu'elle a esté remise. Je voudrois seulement sçavoir si vous avez receu une mienne lettre qui accompagnoit le livre. Et sur ce attendant de vos nouvelles,

velles, je prieray Dieu, qu'il vous conserve en bonne santé longue
& heureuse vie : demeurant,

Monſieur,

De Paris ce 1 Avril.
1622.

Votre tres humble & obligé ſerviteur,

De Peireſc.

CCLX.

G. Peirſius G. Camdeno.

Moſt worthy Sir,

Give me leave to ſalute you in a few lines, and to be, perhaps, an unmannerly and unſeaſonable remembrancer unto you, touching the founding and eſtabliſhing of your Hiſtory-lecture in Oxon. I pray you ſee all things well done your ſelf in your life-time; make you your own hands your Executors in this thing, and your own eyes your Overſeers of ſo great and ſo good a work. I received a meſſage lately from Sir *John Walter*, that he had drawn your conveyance, which when you pleaſe to ſend down to the Uni-verſity, all things ſhall be done according to your mind and direc-tions. I muſt ſtill commend *Mr. Whear* unto you for your firſt Lecturer; a very worthy man, and fit to be your Reader: he ſhall come commended to you by many hands; and if I may perſuade with you, let him begin to read preſently: if you allow him but twenty pounds a year till after your deceaſe, it will be a great en-couragement unto him, who will, I aſſure you, take as much pains, as if you allowed him your whole ſtipend; he deſires but to be ſet-led in your favour and Lecture. And ſo praying, that you may live many years to ſee the fruit and bleſſing of your excellent work intended, I reſt

Oxon. this 10 April.
1622.

Yours ever to be commanded,

William Peirs.

CCLXII

CCLXI.

Deg. Whearus G. Camdeno.

Clarissime & colendissime Clarenti,

Hætheri tui iustas moras novimus, & expectationem nostram non illibenter paululum proelamus: interim ego ad opus destinatum sedulo memet accingo, & materiem Spartz meæ orandæ idoneam diligentè cogito: neque tamcū salutem, quam tibi tacitis assidue comprecor votis, scriptā paginā hodiè nunciare piget, nec pigebit unquam posthac, dummodo tibi cultus hujusmodi molestiam non facessat: & ne facessat, ecce! modicus verborum ero; tantum constet, obtestor, amorem te tuum & munificentiam insignivum aut ingratum neutiquam locasse. Ita salve,

28. April.

Vir clarissime, ab eo, qui est tibi omni obsequio

1622.

devotiss.

Degowcus Whear.

CCLXII.

Deg. Whearus G. Camdeno.

Delectissime virorum, & mihi imprimis colende,

Preclaram tuam munificentiam erga matrem Academicam, ut & anteriorem dignationemque singularem erga meipsum, hodiè frequenti in Senatu publicavit dignissimus Procancelarius noster. Quam gratus accesserit ad nos beneficii tui nuncius, Academia indicabit, aut (si possit) ipse indicet, & matris Academicæ interpreter fiet, titulo jam auctus, & Academico honore decoratus. De me, fateor necesse est, vir clarissime, non invenire quid dicam quidve rependam: quin igitur ad vota confugio, & ad vicem meæ gratiæ favorem tibi celestis præsidii quotidie exopto, facio, & porro faciam,

am, dum spiritus hoc regit artus. Tu interim, vir Colendissime, conscientie bonae premio, quod facis, letare, inde solummodo magna prestantibus satisfieri posse prae ceteris nostri. Ita salve ab eo, qui est

Eternum tibi diviniſſimus,

Oxon. 16 Calend.

Jun. 1622.

Degoreus Whear.

CCLXIII.

G. Peirius G. Camdeno.

Worthy Sir,

THE University returns her humble thanks to you with this Letter. We pray for your health and long life, that you may see the fruits of your bounty. We have made Mr. *Heather* a Doctor in Musick, so that now he is no more Master, but Doctor *Heather*. The like honour for your sake we have conferred upon Mr. *Osland Gibbons*, and made him a Doctor too to accompany Doctor *Heather*. We have paid Mr. D. *Heather's* charges for this journey, and likewise given him the Oxford courtesie, a pair of Gloves for himself, and another for his wife. Your honour is far above all these things. And so desiring the continuance of your loving favour to the University, and to me your Servant, I take my leave,

Oxon. 18 May.

1622.

Yours ever to be commanded,

William Peirs.

Mr. *Whear* shall make his Oration this term; and I shall write to you from time to time, what orders the University will commend unto your wisdom concerning your History-lecture.

CCLXIV.

Collegium Aedis Christi Oxon. G. Camdeno.

O Verè te Clarentium, & Fecialium principem ! qui nos omnes tuo nomine reddis Feciales, qui musas nostras in Charites commigrare facis, & Clio illam historiarum, presidem, non ad annorum gesta, sed ad Annales gratiarum revocas. Nec nos pudet penitus thesauri hujus nostri, scil. gratiarum, quas licet minima merentur beneficia, tamen maximis impendimus. Matronalis illa scientia & incorrupta gestorum caduceatrix Historia te unum & nobilissimum Exemplar habet & Patronum, quod augustissimam calami tui filiam, non nudam, non indotatam exponeres. Calvitium temporis novum istud beneficium supplevit, & nulli revocabile tempus solius incantamento historiae repubescit. Ecce orbis decrepiti senectus & matutina infantia nexu contiguo exosculantur invicem ; manus cum Priamo junguntur, & mundi primogenitis velut coetanei jam sumus : atque adeò immenso gratiarum fragore non Academia solum intonat, sed sopiti Abavorum manes : quippe & illis ætatem nostram & nobis illorum tempora fecundo munificentie miraculo contulisti. Si quem laudet fidelis illa Buccinatrix, in illo te laudat vel maxime, periqueta unum reliqui quidem omnes laudantur. Cum ergo magnificentie tue amplitudo nobis æternitatis partem priorem addiderit, quid restat, nisi ut partem illius posteriorem tibi gratulandæ retribuant musæ ?

Dignitati tue multis nominibus devotissimum,

Collegium Aedi-Christianum.

Isaïas, Rich. Corbet.

CCLXV.

Deg. Whearus G. Camdeno.

In *Itinerarii Antonini* exemplar aliquod vetustum te desiderare, si bene memini, significasti, cum manus osculandi gratiâ haud ita pridem apud te visebam. Ecce! post nonnullam disquisitionem, unum, ni fallor, è cuforum vetustissimis nuper inveni, quod ad te confestim mittere gestio. Simul rogans, ut meum in te adfectum & observantiam, non ex parum frequenti aut paucâ descriptione metiaris, (quorsum enim literis rerum planè vacuis & inanibus te toties interpellarem?) sed pro candore illo tibi innato, tui supra omnes mortales, sicut de me es meritis, apprime colentem censeas. Id ut magis seriò & publicè probeam, posthac, uti spero & voveo, fiet. Interim Deum veneror, ut largo ætatis excursu felicique porro valetudine senectutem tuam donet. Raptim Oxon. 12 Augusti 1622.

CCLXVI.

Deg. Whearus G. Camdeno.

Operarium mercede dignum ipsa dicat & ratio & religio: sed quotus quisque est, qui operam pretio prævenit? Id tu facis, Clarissime Vir, quæ summa tua est munificentia & benignitas: dumque ego memet ad opus accingo tantùm, stipendium persolvis, (quod nudius septimus accepi) scilicet ut alacrius munere perfungar meo, & pro virili operam studiumque navem: spondeo, divinus modò favor salutem, ingenium, & vires largiatur. Id primum meum votum; dein ut te longùm mihi præstet incolumem, & tandem hanc tuam in me benignitatem cœlesti mercede, sed seriùs, muneretur. Ita salve, Benefactor optime,

Octob. 12. 1622.

A tuo Beneficiario devotissimus,

Degoreo Whear.

T t 2

CCXLVII.

CCLXVII.

S. Fellus G. Camdeno.

Clarissime Camdene,

DUO sunt, quæ prosperè admodum mihi contigisse sæpius apud me recolo, & quod te habuerim juventutis meæ Informatorem, & confirmatæ jam ætate ejus Academiæ alumnus extiterim, cujus tu Patronus singularis. Gessit animus, cum inter *Bodleios*, *Savilianos*, *Sidhios*, reliquosque Heroas (quos muse inquam mori vetabunt) *Camdenum* quoque numerari audiam. Tua enim munificentiæ eo major ac clarior, quod emortua jam & languida Historiæ ac Criticæ studia civitate iterum quasi postliminio donaveris, ipse posteris reipsum historiæ materiam suppeditaturus, quodque virum gravem ac solertem, linguarum atque historiæ peritissimum, natum apud nos, & uterinum fratrem, è tenebris, quibus latebat, in publicum eduxeris, ut faciem præferat Oxoniensibus tuis. Vale vir clarissime, & nos ama.

Ex Æde Christi,
Decemb. 20.

Verè tuus,

Samuel Fell.

CCLXVIII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

IL y a si long temps, que je ne reçois plus de vos lettres, que si je n'étois bien assuré de votre bon naturel, & de votre bien vucillance en mon endroit, j'aurois sujet de craindre, qu'il ny eust du mal entendu. Mais je pense que vos lettres ont esté baillées à des gens, qui vont plus loin, & qui n'ont pas le soin de les laisser en passant par icy; tant y a que je n'ay pas voulu écrire à Monsieur Spelman
sans

sans vous saluer, & vous recommander le paquet que je luy envoie, ou il y a un manifeste, que vous ne ferez pas possible marry de parcourir, dont je luy envoie l'original & une copie toute faite, laquelle il ne faut que conferer, s'il veut, afin que retenant la copie, il me puisse renvoyer tant plus tost l'original, & que je le puisse rendre à ceux qui me l'ont presté. Je pense, qu'en cette saison il sera revenu des champs à la ville. Et partant qu'il me pourra renvoyer cet original par le même porteur, qui le vous aura delivré; ou bien qu'il ne sera pas si éloigné de la ville, que vous ne le luy puissiez faire tenir promptement par voye assurée. Que s'il estoit fort éloigné & qu'il ne deust pas revenir de long tems, Je vous supplie d'ouvrir son paquet, & conferer vous memes le livre pour luy remontrer l'estat de l'original, & me le renvoyer, s'il vous plait, retenant la copie tiere vous pour la luy rendre à sa commodité & à la votre. Nous attendons le Roy dans 15. ou 20. jours au plus tard; & je demeure toujours,

De Paris ce 21 Dec-
embre. 1622.

Monsieur,

Votre bien humble & affectionné serviteur,

De Peiresc.

Je voudrois bien sçavoir au vray, ce qui est des inventions du sieur Cornelius Drubelsius, qu'on dit avoir inventé en vos quartiers un globe, qui represente le flux & reflux de la mer, & un batteau couvert, qui va entre deux eaux: avec des longues lunettes, qui sont lise de l'écriture d'une lieue loin, ce que l'on ne croit pas legerement de ça.

CCLXIX.

D. Guilielmo Camdeno Franciscus Sweertius S. D.
felicemque novi anni introitum precatur.

Clarissime Domine, menses plures sunt, quod nihil de te vel levi rumore perceperimus, sospitem tamen confido. Aveo intelligere, quo loco sint res Anglicæ, & quando videbimus illud à multis optatum Anglo-Hispanicum connubium, & cum eo pacem universalem. Tubæ lituque sic perstrepunt, nec ulla vel pacis vel induciarum spes, nisi eam aut Anglia aut Francia parturiat. Habemus hic virum nobis addictum, qui intelligere desiderat, num istic in Bibliotheca publicâ Cantabrigiensi extat MS. Sylvester Giraldus, quem desiderat sibi rursum descriptum mitti suis sumptibus. Videtur quoque à fide dignis accepisse Godelinum de Furnes de vitâ S. Patricii (cujus quoque vitam amicus noster meditatur) in eadem Bibliotheca asservari. Est ne idem ille cum Josefino Baclardo, an diversus? Mi Camdene, isti bono viro ac mihi hac in parte gratificare, & hanc nostri memoriam ac præstitam operam in lucro ponemus. Vale, & nos tuo responso recrea. Salutem amicam D. Jacobo Colio. Brevi spero videbis Bibliothecam nostram Belgicam, quam nuper absolvi: exemplar inter primos habebis. Habes hic effigiem CL. Justii Lipsii, cum annum ageret xxxvi. *Antuerpia* cix. cc. xxiii. xiv. Januarii.

CCLXX.

CCLXX.

Deg. Whearus G. Camdeno.

EN tibi, vir Clarissime, sepulchralem illam Inscriptionem, de qua nuper mecum es locutus, cujus transmittendæ fidam obtulit occasionem vir hic venerabilis, Dr. Fellus, tui juxta mecum cultor eximius. Possem citius fortasè hoc officium præstitisse: possem & frequentius isthæc literarum obsequia tibi deferre: sed impolitis adeo & jejunis hujusmodi paginis tibi molestiam creare religio est. Parcus itaque sum verborum, votorum non item: iis Deum quotidie simplex veneror, tux ut propitius adit senectuti, eam vegetam, vivacem ut reddat, teque semper amantem

Tui Beneficarii devotissimus,

Raptim 3. Feb. 1622.

Deg. Whear.

CCLXXI.

Brianus Twynus G. Camdeno.

BEnè me habuit, vir omnium candidissime ac literatissime, quod cum nuper Londini essem, lares tuos inviserim; illud autem multò meliùs, quod de rebus omnibus sermones tecum perquam familiaritèr conferuerim; quæstiunculas aliquot inter sermocinandum proposuerim, quarum solutiones humanitatis atque eruditionis plenissimas, velut è tripode datas avidissimè accepi; & faxit, ut illarum me nunquam capiat oblivio. Jam igitur iterum iterumque tersam atque expurgatam Afferii Meneventis, Historici de optimo Rege optimi, editionem jamdudum tuam tibi gratulor; quam tu ex manuscripto, licet non antiquissimo, nec, quod ajuur, *ἀποδίδας ἀρχαίων*, faris antiquo tamen ac spectatè, tibi exemplari (quod

(quod mihi abunde satisfecit) adornasse te prædicas, quæ etiam tibi ipsi adversus gliscentes æmulatorum calumnias non mediocri ornamento futura est. Et hæc quidem hætenus. Ecquem verò tu suavissimæ tuæ tunc sermocinationis colophonem addidisti? quo me postea discedentem, ac pedem jam conferentem novo ac supremo salutandi genere comitellasti? Juvst commetentare, quod observatu perutile. Scilicet hortatus es, ut studiis animum diligenter adhiberem: curasse enim te, atque aded curaturum, the in historice tuæ Lecture curriculo, quam in almâ hâc nostra Oxoniensi Academiâ, ad maximum ipsius ornamentum, & communem Antiquitatum & Historiarum candidatorum utilitatem ac profectum, haud ita pridem excitasti, ornatissimo viro Magistro Wharo, qui auspiciis tuis eandem jam prælegendi provinciam nactus est, proximè suffectum iri. Ego vero, quid sive de te, Vis præstantissime, Authore, sive de historiâ, re & argumento, sive de perdocto tuo jam Professore & mihi peramico Wharo, cui me indignum licet successorem designare apud te statuis, meritis fuerim, ut de me tam magnificè sentires, & mero motu, sponte tuâ, absque ullâ vel meâ vel meorum petitione, me nihil tale, sive *est* *est* sive *est* *est* cogitantem, sed proprio ac tuo ipsius judicio ac instinctu ductus & inductus, tanto me dignareris elogio, ac tam splendido benevolentie genere coonestandum putares, planè nescio. Quod sive mihi successurum fuerit, sive non, (siquidem ut prudens cecinit vates, *mihi dicitur in y-ram xam*) tanto mihi intesim majori ornamento futurum esse intelligo, quanto judicium tuum (à cujus limato calculo istud profectum est) meritò ab omnibus excultissimum ac limatissimum esse dignoscitur. Ac tamen multò quidem longiore temporis intervallo, vel à percipiendo, vel etiam expectando tam singularis istius tuæ benevolentie fructu abessem, tamen interim languentem, ac suspensum tam præclaræ exercitationis desiderio, animum recrearem, nec mihi unquam obfuturum putarem, quod à tanto Patro & Historicorum nostri temporis facile Principe, ad tantum prælegendi munus non nomine tenus, sed re ipsâ, vel designatus quidem fuerim. Ceterùm de his satis. Magistro Thomæ Alleno, viro spectatissimo, juxta ac utrique nostrum charissimo, tuo nomine salutem dixi, quicum etiam pro eâ, quæ mihi cum illo intercedit, necessitudine, rem totam ex animi tui sententiâ, quemadmodum ex ipsius, quæ ad te jam dedit literis, intelligere possis, communicavi, & illius documentis, quod agendum superest, intelligo. Minam dicitur, quan-

quãtoperè senex ille bonus, & mei admodum cupidus, simulat-
que hæc acceperit, gestire, ac cum mihi de meâ sorte, tum tibi de
tuâ erga me eundem benevolentia gratulari visus sit. Tu interim,
clarissime D. Clarendieux, post repositas tibi gratias quas possum
maximas, effice, ne frustra gratulari videatur. Perge obsecro, si
placuerit, & quicquid hæc in causâ è re nostrâ, atque etiam tuâ futu-
rum sit, ut lubens incorpisti, ita lubens perfice. Si tibi liberum, si
integrum ac in tuâ, uti spero, potestate fuerit, est tibi in promptu
illa, quam de hisce rebus Academiæ consecisti, charta: hanc velim
consulas, & inde quod factu optimum sit, fiat: chartam cum char-
tâ conferas, chirographum cum chirographo; sin autem præter
tuum, totius etiam Academiæ consensus & approbatio accedere de-
bebit, ne, ut Jurisconsulti rectè monent, *debile fundamentum fallas*
opus, rationem cum Academiâ (cui morem gerere par est) in eas,
ut ita nihil delideretur, quod ratam ac firmam hanc tuam con-
cessionem efficere possit. Vale. Imo Deus opt. Max. valetudinem
tuam diutissime conservet incolumem.

Dignitatis tue studiosissimus,

Oxonio 24. Feb. 1622.

Brianus Twynus.

CCLXXII.

*Clarissimo Viro Guilielmo Camdeno Clarentio, Benefactori
meo munificentiissimo salutem.*

Verisimilem tui similitudinem artificiosâ graphide depictam
(multo adfectu, cultuque multo tabulam exosculatus) ni-
dius tertius accepi: & hæc ipsâ horâ proluxæ etiam tuæ largitatis
portionem haud minutam: decem puto libras, meis necessitatibus
supplendis inopique sublevandæ commodissimum à te missas. Vi-
de igitur, vir clarissime, quantifariam te tuæque bonitate jam fruor.
In usus scripta tua longè doctissima, suavissima, exquisitissima
mecum quotidie loquuntur, & immortalis ingenii mentisque divi-
nioris mihi referunt imaginem: in cubiculo tabula isthæc novella,

U u

cor-

torporis otisque tuâ venustam repræsentans figuram, venerabundos
 sepiusculè detinet ocellos; mensa denique diurna mihi suggerit in-
 dies non fatendam solerti, sed & prædicandam tuam in me singu-
 larem munificentiam; imo dissimulare nequeo, (magnum enim ani-
 mum non admittit temis fortuna) sed palam narro, in cas me ma-
 pertinè deductum angustias, decoctoris cuiusdam amolæ atque in-
 certæ, ut (nisi succurrant leges) quicquid ego & numerosa proles
 mea edimus, bibimus, induimus, tibi post Deum acceptum in po-
 sterum referendum sit ferè totum. Et quid tanto Benefactori re-
 pendam? præter gratias gratissimas, præter obsequium infusatum,
 & sincerum cordis affectum haud supererit quicquam: hæc spondeo,
 hæc præstare non cesso, & vota insuper apud Deum opt. max. concipio,
 ut quoniam me huic tantæ benignitati imparem vel rependendæ
 vel promerendæ esse voluit, ipse tibi mercedem amplissimam in coe-
 lis reponat, & in terris interim senectutem vivacem & valentem
 concedat. Ita quotidie & ex animo vover

Oxon. 12. Mart.
 1622.

Beneficiarium iſſe totius tui,

Degreus Whcar.

CCLXXIII.

Degor. Whcartus G. Camdeno.

Stylum hodiè cohibere, & literarii sermonis ad te nihil dare pi-
 aculum foret, optimo Alleni, antiquo illo tuo, commente:
 certè manet æternumque manebit illius dici memoria, in quo hujus
 optimi fentis inania scripta pagina meum nomen tibi primum fecerit
 notum, tuamque erga me benevolentiam concillaverit. O scilicet
 pagina! o dies fastus & meliore lapillo notandus! quippe post
 breviusculum temporis intervallum mihi egenti largum Benefacto-
 rem, inopi munificum Patronum, imò Patrem orbo longè benig-
 nissimum adquisivit & comparavit. Ingratissimus omnium meritis
 audirem, si hæc mihi exciderent, aut occupatione ullâ subduceren-
 tur. Mecum igitur quotidie reputo, atque inde vota facio, ut
 Deus pro immensâ suâ benignitate utrisque vestrum retribuât in
 cœlis,

coelis, quandoquidem hic ego quod rependam non habeam præter meipsum, quem tu, *Vir clarissime*, ætatem tibi habes mancipatum, Vale Oxon. 5. Maii. 1623.

CCLXXIV.

Lucas Torrius G. Camdeno.

Quamvis ignotus, ad te venire, *vir clarissime*, non timeo, eam mihi fiduciam facit contestata omnibus humanitas tua, quam laudatissimæ eruditioni conjunctam prædicant: & audentior venio illustrissimi Perescii, cujus ego viri, dum in Christianissimæ Regis aulâ versarer, virtutes unice suspiciebam, & amicitiam colebam, literis & patrocinio commendatus. Et scribendi quidem causa est, clarissimæ gentis *Salas*, quæ magnis in Lusitaniâ opibus potens, per aliquot jam secula pari honorum splendore floruit, studium incunabula inveniendi. Quis ex eâ familiâ primus ad istius Regni oram, & unde appulerit, quo duce & casu, hic libellus indicabit. Si per te, qui omnis antiquitatis peritissimus es, gentis Authorem & insignia, & quæ cognomines arva possessionesque hodiè colant, scire liceat, maximo me beneficio obstrinxeris. Nec est, quod timeas, importunum flagitatorem te me deinceps habiturum, qui ad nutum tuum sisto me, paratum paribus officiis nomen expungere. Vale, & audaciam meam excusa. Madriti v. Cal. Junias anno Christiano eia. ioc. xxiii.

Tuus ad inservendum paratus,

Lucas Torrius.

CCLXXV.

Lucas Torrius G. Camdeno.

Clarissime Domine,

Q Uam accuratam omnis Antiquitatis notitiam habeas, à te libri editi satis indicant. Et propria ea laus tua est, ut quam doctus, tam humanus censearis. Quare ad te venire audeo, & literariam hanc molestiam exhibere. De vetustate & nobilitate familie quaeritur. Ejus rei scientia ad Fecialium, quorum tu in nobilissimo Regno princeps es, curam præcipue pertinet. Iis temporibus, quibus Christiani reges Mahometanorum in orbem Christianum irruptionibus obviam ibant, etiam Angli potentia & viribus tum florere, & amandatis trans maria classibus, peregrino in solo & longinquis in oris gloriæ nomenque quaerere. Et anno centesimo quadragésimo septimo supra milleimum è Britannia portubus cum classe, cui imposita erat lectissima juvenus, & è Nobilitate præcipui, Guillelmus Henrici II. Regis Anglorum filius solvit. Sed forte fortuna dum Lusitanie oram legunt, vehementior auster ad litus navigantes rejecit. Alphonsus I. ultius regni Rex, qui partem recens Sintra maritimam urbem, ex ea cum numerum navium conspiciebat, sciscitatum misit, qui mortales eam classe veherentur, quo Duce, unde profecti, & quo tenderent. Ubi edoctus est Christianos esse vectores, Ducem Guillelmum, Palestinam peti, rogavit gentem amicam, & eadem sacra colentem, ut se juvarent adversum Mauros, eandem belli cum eo, ad quod ipsi domo profecti erant, esse causam; Ullisipponem vicinam velle obsidere; dimidiam Urbem sociis victoribus in mercedem navatæ operæ cessuram. Promisere auxilium illi, conjunctisque viribus civitas oppugnata, & labore paucorum mensium expugnata. Praefectis, quorum præcipue virtus eo bello enituit, fuere Ægidius Rolin, Guillelmus & Robertus de la Corna fratres, Ligelius, & Liberchius, qui in ipso ingressu occubuit. Ligelius & Cornii fratres in Lusitania fortunarum suarum sedem constituere, & etiamnum hodiè posteris ex eorum progenie supersunt. Rolinum memorant Annales ad suos una cum Duce revertisse, devictorum spoliis & rerum gestarum gloriæ ditem:

Ne-

Nepotem postea in Lusitaniam misisse, & Regi commendasse. Is ibi domicilium fixit, & ab Rege oppidum Azambuzam vicinosque agros donum ob merita Patruj accepit. Id adhuc hodiè possident Posterì, à tam claris majoribus nihil degeneres. Si itaque *Roline* familiæ principia & gentilitia insignia, quosque ibi aut in vicinis regionibus feri hæredes cognominesque fundos arvaque possideant, beneficio tuo, Vir humanissime, cognovero, quamplurimum me tibi debere tum profitebor, & quæ tui causâ te me velle facere intelligam, quam promptissime exequar. Vale, Madridi x. Junii A. civ. idc. xxiii. S. N.

Dominationi vestræ additissimus,

Lucas Torrius.

CCLXXVI. •

Deg. Whearus G. Camdeno.

ITA musas habeam propitias, teque ipsum, V. Cl. mei semper amantem, ut me pudet diutini silentii! ultro hanc arguo in me culpam, nec deest tamen, quo me excusem. Ecce enim ubi me publico munere satis defunctum putassem, & Comitiiis Academicis transactis Vacuæ litare mihi licitum sperassem, ecce, inquam, *utrumvisque* novum mihi exhibent negotium nonnulli ex Auditoribus meis. Alius privatum implorat auxilium & consilium circa historiarum studium; non detrecto. Alius præcepta jam publicè dictata de ratione & methodo historias cum fructu legendi, scripta etiam rogat, & literis exarata flagitat; promitto. Huc accedunt domesticæ curæ, quæ me plurimum exercuere, ne dicam, afflixere: denique iter ad te ipse in animo quotidie adfectabam, ut præsens tibi honorem & obsequium deferrem; sed quotidie abstinuerunt me quæ dixi, & alia quæ non dixi impedimenta: expediam tamen brevi, uti spero, tibi quæ incoram solitas gratias agam, & styli ferias à culpâ extimam. Interim quæso, pro me tecum loquatur indulgentissimus in suos tuus animus; ego, quod soleo, Deum precabor, se-

senectam ætatem tuam ut longam vegetam & valentem reddat. Id
vorum desideratissimum tui beneficiarii.

Oxon. 3 Kal. Sep-
tembris 1623.

Deg. Whear.

CCLXXVII.

D. Martinus G. Camdeno.

Most worthy Sir,

WHere at our late meeting you seemed desirous to know the particular occasion of M. Casaubon's Letter, which by reason of the Printer then present, I could not then communicate, as I truly desired, with such convenience, I have therefore presumed briefly to send you these Lines, both in regard of that occasion, but especially of my own satisfaction in the point, which if any where it may be had, I am sure, after him, *aut hic aut nusquam*. All the particulars of my Letter to him I cannot recount: the sum is this. In *Cambridgeshire*, about Twelve years since, there hapning a great Fire in *Gamlinga*, a little child, being left in the Cradle, was very strangely couveyed out of the house, being all in a flame, into the midst of the street; the linnen-apron being all powdered with Crosses; an unknown boy telling the maid, that wept and thought the child was burnt, to this effect, *viz.* I have thought on the child, and have delivered it; but go and look for it. Now about a year or two before this accident, there was seen over the house in the night a shining cross in the air, and since that time for these twelve or thirteen years together, these have at divers times fallen divers crosses upon the linnen of the mother and sisters of this child, now deceased, which sometimes vanish of themselves, and sometimes are wash'd away. Some of these my self have seen: they are of a brownish colour, and of this form ☩: besides, they have fallen on others, which have thought amiss of them; and now lately on some within three or four miles, where the parties dwell. This being the principal (though other accessaries there are) which partly

of

of my own knowledge, and partly on the relation of others, which to me are *allegories*, I related to M. *Casaubonus*, I make bold to impart to your self, wishing, if it might be, that we might come to some certain resolution, whence these crosses are, and whether they would. So humbly desiring your pardon for this undigested narration, I rest

From Mr. *Selden's* Study.

Tui cultor studiosissimus

J. Martin.

CCLXXVIII.

Joannes Bellomontius G. Camdeno.

Salutem in Christo Jesu,

Quantum tibi tribuam, mi Camdene, ex eo facile perspicere potes, quod tam libenti animo tam multa tibi debeam. Hostium dona non sunt dona: nec ulla inimici hominis postulatio vehemens est, nisi sit necessaria. Ego verò non necessitate aliquà, quam ea quoque iusta fuit, sed voluntate meà faciebam, ut quod aliis mihi pollicebantur, & quod ipse fortasse præstare poteram, id à te petendum potius, quam sumendum ab illis arbitrarer. Etenim audieram jam olim à Drinodo meo, tam esse animi tui æquitatem & incredibilem modestiam, ut si mihi optio daretur, neminem amicū magis in hac causâ, quam te, Camdene, habere cuperem. Itaque quantâ conspiratione amoris tuam bonam gratiam quaesierim, non scribam: ne blanditiis & assentationibus benevolentiam tuam colligere, non animum meum simplicem & amicū aperire videar. Illud verò valde ex voluntate meà accidit, quod in Tucharis causâ te ostendit amos tuus. Et profectò quæ tua natura est, dignum cum amicitia tuâ iudicabis. Minibuscum quidem tibi, apud me, gratias egit; & vehementer ea, quæ à te dicebantur, oratione suâ comprobavit. Verum, cave putes, mi Camdene, cum inultatum aliquid aut contra leges Collegii vestri moliri. Consilium omnino vituperandum non fuit: nam patris prudentis est officium filiorum curam non deponere. Et hominis,

ut

ut opinor, pili fuit, quod ab optimâ Principe fidelis famulus impetrare poterat, & quod sine pauperum detrimento petere licebat, suppliciter atque demissè flagitare. Verum enim verò nondum adest tempus illud, de quo fortasse cogitabat: nec ille in aula Regali libentius, quàm in vestra Scholâ versatur. In tuâ certè charitate sic acquiescit, ut amicitiæ præsidia firmiora non querat. Ego à te peto, mi Camdene, ut quod sine molestiâ tuâ facere possis, filios ejus sic erudias, ut intelligat aliquando pater, literas has meas magno sibi usui fuisse. Erunt illi fortasse tardiores, nec celeritèr ea arripient quæ tu fidelitèr & eruditèr explicas: at nihil magnum effici voluit natura citò, & quo minds ingenio possunt, subsidio nobis diligentiam tuam comparamus. Igitur quod ipsi suo jure sibi vendicare nequeunt, id amicitiæ nostræ vel amoris potius meo condonabis. Ego quantum curâ, labore, consilio, auctoritate eniti ac efficere potero, præsto, promitto, spondeo, pro certo hoc tibi polliceor, atque confirmo, te hoc homini grato & amico benevolo beneficium dedisse. Vale, & meo nomine Stapleum patrem, & reliquos fidos Decani servos saluta.

Cantabrigiæ Aprilis 29.
1578.

Tuus amicus,

Jo. Beaumont.

CCLXXIX.

Henricus Blaxtonus G. Camdeno.

Credo ego te mirari, Literatissime Camdene, nos tam diu perinde conticuisse, ac illi plerumque solent, qui nullo suo studio aut voluntate adducti, sed impetu ac fervore aliquo concitati, ad scribendum accedunt. Potius igitur duximus aliquid tibi in præsentia quale quale fuerit offerre, quàm silentio & taciturnitate aliquam apud te non gratæ mentis maculam atque labem contrahere. Diu equidem nos tenuit magna spes atque expectatio, aliquid nos à te literarum accepturos; certè ut libere quod res est dicamus, quidque nobis animi sit palàm apud te possimus profiteri, nili tu nos in
litte-

literaturâ humaniori comitèr (pro ingenio tuo) ducas atque dirigas, necessarium est industriæ nostræ vires remitti & relanguescere; quia nisi ad studium vehementer accedens accurata methodus atque ordo, omnes quæcunque in rem literariam conferuntur curæ cogitationesque corrumpunt & in pessum eunt. Tu si quid apud te possint preces nostræ, maturè operam feras, naturæ tuæ obsequere, (namque te ad gratiam & humanitatem naturam effinxisse scio) nos te vicissim fide, quâ te semper coluimus, eadem æternùm prosequemur. Denique si quid minus cultum politumque hîc in literis à nobis reperiatur, idem morbi nostri vitio des: namque acri nunc temporis febriculâ affligimur. Parvulum meum Gardinerum fidei tuæ commisimus, cujus ut præcipuam curam habeas, summooperè rogamus. Literas tuas si digni à te haberi possimus, qui accipiamus, præclare nobiscum agetur, votisque nostris abundè erit factum satis. Vale.

E. Collegio Sanctæ Trinitatis
Cantabrigiæ 16.
Octobris anno salutis
1588.

*Tuus in omni fide
& obsequio,*

Henr. Blaxton.

Castillionem tuum si ad me cum Poetis Italicis, (ut auguror, quorum luculentissima opera in tuâ refertissimâ Bibliothecâ esse audio) unâ miseris, gratissimum mihi facies & restituum brevissimè.

Has nostras ad te literas, (humanissime Camdene) 12. abhinc diebus à nobis in 16. Octobris hujus ægra vultu nostra rejecit, in quo est quod veniam tuam petamus iterum. Raptim. Vale, & nos literis tuis quo minus bees ne committas; quarum ardenti tenemur vel desiderio vel expectatione.

CCLXXX.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

Monsieur,

JE desirerois bien de sçavoir si Monsieur le Docteur Tatus a jamais achevé son Glossaire de la langue Wallique, et quel jugement il fait de celuy de Adrianus Scribeckius originum Celticarum, qui a esté imprimé depuis cette dernière foire. Si vous le voyez, je vous prie de luy faire mes tres humbles recommandations.

CCLXXXI.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

JE vous supplie de ne point montrer ce livre icy à personne, & ne vous point vanter d'en avoir, jusques à ce qu'on en ayt présenté au Roy de la Grand Bretaigne, à qui il est dédié, afin qu'on n'en sçeut mauvais gré aux imprimeurs, qui m'en ont accommodé. Au surplus j'ay veu sur le Catalogue de la dernière foire de Francfort, que vos Annales sous le regne de la Reine Elizabeth ont esté imprimées à Londres in folio: nous n'en avons icy que de l'impression d'Allemagne in Octavo. S'il y a moyen d'en avoir un exemplaire in folio en beau papier, vous m'obligerez beaucoup de m'en envoyer un; auquel cas je vous prie qu'il soit en blanc sans relier, afin que je le fasse relier à ma mode, comme les autres de ma Bibliothèque. & comme le meilleur livre de ce siecle au jugement de tous les plus beaux Esprits de ce Royaume icy.

CCLXXXII.

CCLXXXII.

N. Fabr. Peireskius G. Camdeno.

SI on passe outre à l'edition du Glossaire Archaïologique, il faudroit bien tacher d'en faire éviter les abbreviations, dont se sont servis les Imprimeurs aux feuilles, que nous en avons veüe, par ce que cela oste une partie de la grace de l'Imprimerie.

On imprime icy un beau recueil des Autheurs Grecs Erotiques reveus par Monsieur Gaulmin. Si vous en aviez quelqu'un en Angleterre que nous n'ayons point, on le feroit inserer en cette compilation, & vous en demeureroit on grandement redevable.

CCLXXXIII.

G. Camdenus D. Roberto Cottono.

Pardon me, my good M. Cotton, if I do not now preface it. I know you are, as we all here have been, in melancholy and pensive cogitations. This *lunacy* or sleepless indisposition of her Majesty is now ceased; which being joyned with an inflammation from the Breast upward, and her mind altogether averted from Physick, in this her climacterical year, did more than terrify us all, especially the last *Friday* in the morning: which moved the Lords of the Council, when they had providently caused all the Vagrants hereabouts to be taken up, and shipt for the Low-Countries, to draw some Munition to the Court, and the great Horses from *Reading* to guard the receipt at *Wistminster*, to take order for the Navy to lye in the Narrow-Seas, and to commit some Gentlemen hunger starved for innovations, as Sir Edmund Bainham, *Catesby*, *Trisham*, two *Wrights*, &c. and afterward the Count *Arundel* of *Warder* to a Gentleman's House, for speeches used by the foresaid

turbulent Spirits as concerning him, or for that he made lately some provision of armour. This I thought good in generality to import unto you, that you, as we do, may put away fear, and thank God for this joyful recovery of Her, upon whose health and safety we all depend. *Vale præperè. xv. Martii.*

Your Worships assured,

Guil. Camden.

CCLXXXIV.

G. Camdenus D. Roberto Cottono.

SIR,

YOU may imagine, how especially you may pleasure me, if you send me your *Præfatio* and *Propect* to peruse, and you shall more pleasure M. Savile, if you will mediate with my Lord *Eurghly* for the loan of *Chrysostom's Greek Copy* in *Genesw* to further his laudable purpose, and his Lordships *Greek Euclide*: he relieth wholly upon you, and would most gladly understand by *Sunday* night what he may trust to. *Vale.*

Yours

William Camden.

CCLXXXV.

CCLXXXV.

G. Camdenus D. Roberto Cottono.

Right worthy Sir,

THAT in my solitariness here, I may avoid the deadly sin of sloth, I am now an humble suitor to you, that you would send me by *William Holland* my servant the Book of Heraldry, if you have bound it up, or as it is: or some other book or papers, which you shall think fitting my studies or delights. The book of *France*, which I lately received, standeth me in small stead: for I perceive by my notes, that I have had it here before: and therefore I will shortly return it. Your *Abſalon de vitâ Ombſaci* is the very ſame, that others call *Felix Monachus*: and I have already both it and the other conjoined therewith. But for *Theodulus*, I never ſaw him before. Thus preſuming of your ancient kindneſs, I reſt,

Yours in all moſt aſſuredly,

William Camden.

I Send you the book you deſire. If you do not carry the great book of *Scotland* with you, I could wiſh it in your abſence. I could wiſh that you would bind up the preamble with the reſt, that we might know his Maſteſty's cenſure at once, as well as to trouble him again therewith.

W. C.

S I R,

I Have ſent you ſuch notes, as I have of the Agents of *Ireland*, 1577. you may pleaſure me, if you lend your book of *France* of 1563. to me for ſome few days.

Verè tuus,

William Camden.

Rights

Right worthy good Sir,

I Resend your unforted papers of *France* with manifold thanks. The most of them you have had heretofore. The Eulogy of *Henry III.* by the President *Jamin* is a rare piece. If you can spare me any other lately come to your hands, I will return them, or bring them my self with many thanks.

Yours most devoted,

William Camden.

Good Sir,

MR. Bill sent to me two Copies, *rerum Normannicarum*, but without titles, prefaces, or letter. I doubt not, but they were sent by M. *Peirce*, or by *Chester*, to you and me: and therefore I have sent you one of them. I hope I shall not be seen in the matter of *Arundel*. Vale

Thine two merito,

Guil. Camdenus.

CCCLXXXVI.

G. Camdonus D. Edwardo Cecilio.

Honourable Sir,

THE Proposition you make is out of the reach of my Profession, and not of antiquity, but of late memory. By reason of Sir Rob. Cotton's absence, I can impart nothing from him as yet: and for my own observation it is very slender. Only I remember, that after Captain *Morgan* in the year 1572. had first carried to *Flushing* 300 *English*, and had procured Sir *Humphrey Gilbert* to bring over more, and to be Colonel of the *English* there, a new military discipline was shortly after brought in, and the new march by some that

that had served the Duke of *Alva*, and entertained especially by the important instance of Sir *Roger Williams*, although strong opposition was then against it by Captain *Pykeman*, and after by Captain *Read*, ancient Leaders, and Sir *William Pelham*, who were scornfully termed by the contrary party, Saint *Georges Soldados*; and Sir *John Smith*, who had served under the Countable *Mimorancy*, twice in *Hungary*, at *Penon de Velez*, and *Malta*, yea and under *Dalva*, encountred with his pen against the new discipline, and did write much, which was never published. This in haste, untill I may happen upon Sir *R. Cotton*, I thought good to impart to your Lordship, to whom I wish all happy success to the encrease and complement of your honour.

CCLXXXVII.

G. Camdenus *N. N.**Right Honourable,*

I Submit the Supplement of the Annals of Queen *Elizabeth's* Reign to his Majesty's judicious censure: whether it please him they shall be suppressed or published, for I am indifferent. If published, whether not in his name, as dictated to me from his Majesty.

I fear I have offended in the Elogy of Sir *Francis Walsingham* in the page 522.

The matters of *Valentine Thomas* may be well omitted, if it so please his Majesty: but I have set nothing down therein, but out of the Paper-chamber.

I see, that the Earl of *Essex's* affection in his latter days was variable toward the King; I would know upon what grounds, if his Majesty thinks it fit, that they may be particulated.

As I do not dislike, that they should be published in my life-time, so I do not desire that they should be set forth in *English*, untill after my death, knowing how unjust carpers the unlearned Readers are.

CCLXXXVIII.

G. Camdenus *illustrissimo viro* Thomæ Comiti Arundelia.

Right honourable and my very good Lord,

I Received the 6th of this instant a Letter from Mr. *Wilson* in your Lordship's name, and the rest of the Commissioners for the Office of the Earl Marshal, commanding me to stay *John Philpot* from proceeding in the deputation, which I gave him for the County of *Kent*: whereupon I accordingly sent my servant to seek him and stay him. I perceive that suggestions are made against him and me. For him, verily I deputed him half a year since, at the desire and commendations of sundry Knights and Gentlemen of especial note in that County under their hands, not knowing any other so able and skilful for that employment: since which time I have heard no exception taken against him till now. As for me, I thank God I have done nothing but that which is justifiable. Whether I have or no, and whether these Informers against me have to intermeddle in these matters, I beseech you to take into your consideration these points granted to me by his Majesty's Letters Patents.

His Majesty hath appointed William Carraker Clarenceux King of Arms in the East, West, and South Parts of the Realm of England to visit the said Province, and the parts thereof from time to time, as often, and when he shall think most necessary and convenient, and to appoint his Deputy or Deputies, Attorney or Attornies.

And further, His Highness does straitly charge and command, that no other person or persons shall intrude or meddle with any thing or things touching or concerning the office of Arms without special licence and authority of the said Clarenceux in writing under the seal of the said Office, first had and obtained from the said Clarenceux: All the which power, preeminence, jurisdiction, his Highness for himself, his heirs and successors, does give and grant to the said William Camden, during his natural life, in as ample manner and form, as any his Predecessors have or had, with all manner of profits thereto belonging, &c.

Hereby

Herby your Honour seeing what is granted to me, and what is prohibited to the Informers against me, I doubt not but you, whom I know to be truly honourable, just, and judicious, will countenance this my authority, grounded upon his Majesty's grant, and not suffer it to be insulted upon: but permit my Deputy to proceed in the visitation, and me to enjoy the benefit of his Majesty's grant as peaceably as other his Subjects and Servants do. For the which I rest

Your humble Suppliant,

7 July 1619.

William Camden, *Clarencieux*.

CCLXXXIX.

To Mr. John Wilson, Secretary to the Earl of Arundel.

SIR,

I Received not long since from you a Petition exhibited against me, *sine die, sine Consule, & sine nomine*, and withal a Letter in my Lords name, whereunto I sent his Honour an answer, and I doubt not, but I have satisfied him, and assure my self, that he will permit me to use the benefit of his Majesties grant as peaceably as other his Majesties Subjects and Servants do. I thank you for your favour to my Deputy *M. Philipps*, whom in this employment I will supervise, and desire you rather to countenance him, than to suffer any affront to be given to his Majesties great Seal.

Cheshilwest 15 July
1619.

Your loving friend,

William Camden *Clarencieux*.

CCXC.

G. Camdenus D. D. G. Segaro & R. San-Georgio.

Right Worshipful S. S.

YOU are misinformed, that I have granted a Commission to Mr. Vincent for the Visitation of *Lincolnshire*: it was never motioned to me but once, and that incidently. I neither know, neither have heard, that his proceedings have distasteth the Lords, or grieved the Gentry of those parts: but I have heard him commended by divers for his good carriage and skill. Verily to Mr. *Philipot* I have granted a Commission for *Kent*, induced thereunto by the desire and commendation of many Knights, yea Deputy-Lieutenants, and Gentlemen of especial note in that County under their hands, which shall be produced. I remaining in this County this vacation will be a Supervisor of his Visitation, which he hath already begun. I hope you think it not besitting, that I should offer deputations to any not desiring the same. I never denied any of their Superiors that desired me: yea my offers to some of them for *Gloucestershire*, *Surry*, and *Cambridgeshire*, without capitulation of profit, have been refused. So God love my Soul, as I have tendred the general good of the Office, which they that drew the Letter, if they will inwardly enter into themselves, I trust you will acknowledg, and in that resolution I will continue; desiring you not to impeach me in the execution of my place, who never intermedled with yours; beseeching the Almighty to bless us all with the Spirit of Unity and Christian Charity.

June 3. 1619.

CCXCI.

G. Camdenus Henrico Parraio.

UT tuo studio in me colendo, benevolentiae in amando, & voluntati utrumque praestando respondeam, aequitate quadam aequabili spero, amantissime mi Parraie: perbellae vero tuae epistolae ornatè, compositè & copiosè profluente quì respondeam? certè nisi omnem invidiae locum occlusisset, amor, invidiolae vero morsu aliquo, sed tacito, te corrosissimè, quod tam propitias & faciles habeas musas: cum jam earum in me gratia exoleverit sive potius exaruerit, effoeto & exucco ingenii mei solo, puerilibusque rudimentis delassato. Sed meum in te studium nescio quomodo satis superque credulum erigit: non enim illud ut scribendi facultas exarescet, sed effervescente indies benevolentia subsequetur, nec mutua benevolentia posteriores feret, Haec tumultuante calamo jam primum quotidianis pensis laxatus, tu tarditati & brevitati ignosce. Mihi intimos D. Whitalkum & D. Savium verbis meis quam officiosissimè saluta. Vale mi suavissime Parraie.

Ad Præcedentes Epistolas

APPENDIX.

I

Animadversiones in Jac. Aug. Thuani Historiam, in quæ res Scoticæ memorantur.

Notæ ad narrationem rerum gestarum, 1564. Exemplaris Germanici, pag. 726.

CUM Henricus ex Anglia Elisabethæ permissu in Scotiam venisset.] Serenissimam Elisabetham his nuptiis consensisse non semel in hac narratione legitur, id vero longè falsissimum est. Nam rei veritas sic habet. Consilio & prudentiâ aviæ Regis Jacobi, hoc negotium clam Reginâ Elisabethâ & inchoatum & promotum est, ac tandem ad exitum perductum. Erat tunc temporis is status rerum in Anglia, is animorum habitus, ut & Regina & Regni Proceres rebus Angliæ putarent iri consultum, si Regina Scotiæ sine prole diem obiret, ad hunc igitur scopum omnia sua consilia referebant. Quod autem Elisabethâ non. probante hoc matrimonium junctum fuerit, multa sunt certissima argumenta; nam & Regis aviam ad primum nuncium in Arcem Londinensem conjecit, & nullum non postea lapidem movit, quo eas nuptias impediret. Falsa igitur omnia sunt, quæ de ejus consensu toties hic dicuntur.

Sed præcipitem Regine voluntatem.] Nescit R. S. cur hic Regine voluntas præceps appelletur: nam si quid festinatum in illis nuptiis, justissimâ id de causa factum, metus nempe erat, ne Angliâ impedit.

dixit. Totam autem illam narrationem de Citharædo Citharædi alio adeo præsertim accuratè descriptam, nulla cogente necessitate hic esse positam R. M. putat, cui constat liquidò & certè, pleraque falsa & inæta mendacia esse, quæ de hoc Italo narrantur. Falsum est, quod de ejus potentiâ dicitur; falsum, quod de ejus calumniis in bonos structis. At *laboravi publico odio*. Sanè, sed illorum, qui infestis erant Regine, & dicta factaque illius omnia in occasionem calumnie rapiebant,

Persuaseratque credula adolescenti.] Hoc qui stare potest? Veniat nobilissimus Princeps certo proposito, perniciendi quod & peractum est. Regina simul illum vidit, amore ejus exarsit; neque ita post negotium est consummatum.

Moravins ab omni offensi.] Affirmat S. Regis Majestas, in magno errore versari eos, qui hunc virum tot tantisque laudibus effecerunt: sibi ad unguem verò rerum gestarum veritatem esse notam, cui non aliter possit consuli, quàm si planè contraria omnia de Moravio scribantur, atque hæcenus sunt scripta. Scio & probè memini, Præses amplissime, dixisse te mihi sæpius, cum in familiari colloquio sermo de hoc Moravio incidisset, omnia te expertum, ut harum rerum veritatem sedulâ inquisitione invenires; neque aliud comperrisse multis interrogatis quàm quod scripsisti. Tu vero ignosce mihi, si uni Regi, quem novi certò *non credidisti id quod dicitur*, pluris apud me sit auctoritas, quàm plurium privatorum, ac præsertim factiosorum zelotarum, & odio partium quidvis etiam in Reges audentium.

Destinatis ad id Henrico & Rizio] Totam historiam falsam esse affirmat Rex Serenissimus; ac Buchananus ut rem veram narrat. Num dubitas, utri potius credamus?

Venit ab Angliâ Legatus] Dum hic legationes ex Angliâ commemorantur, quarum priorem esse commentitiam Regis Majestas affirmat.

Moravins quamvis nuptias non improbares.] Ille verò etiam acerrimè improbavit, & nullum non movit lapidem, quo illæ ne fierent.

Tum agitata illa horrida libertatis plena questio.] Fortasse ita est; & reperti sũt inter perfidos subditos, qui hanc quæstionem agitent; at inter Proceres Regni & legitime convocatos Ordines nihil tale disceptatum.

His accessit ad rem accelerandam potentissimum telum superstitio.]

Mox, ut *præditionibus fidem datam appareret*.] Hic verò Serenissimus Rex de iis gravissimè queritur, qui hæc anilem fabulam prisni in literas retulerunt. Est autem, opinor, Buchananus, ille atrox hostis Reginæ; qui hoc videtur molitus, ut ad contrahendum matrimonium, ex quo natus ipse est, malis artibus ejus parentes videantur esse plecti. Scilicet egregium aliquid ex illo conjugio poterat expectari, quod tam malis avibus esset contractum. Sed vitio ingenii Buchananus utitur. Nos ita potius dicimus: quādo ex illa conjunctione tantus Princeps tantæ probitatis & pietatis est editus, omnino fatendum esse, arcanā quadam providentiâ Dei, sine quâ nihil alti mens inchoat feliciter, illas nuptias auspiciatissimè convenisse.

Præterea rumores de Elisabethæ morte sparsi.] Nihil tale referunt, qui præsentibus fuerunt, & negotium ex parte gesserunt.

Sed faminam per se præcipitem postremo impulsit Rixius.] Ecce iterum præcepit Fæmina, iterum Rixius, de quo antè dictum.

Nam Hamiltonii nullum pacis firmam rationem esse contendebant, nisi Regibus sublati.] Tam barbaræ sententiæ auctorem unquam fuisse quemquam, è gente Hamiltoniâ, periti sermum constantissimè negant.

Id ælum absentibus nobilitatis fere principibus.] Hic valdè pervertitur historia. Nam qui dicuntur fuisse absentes, illi vero perduelles erant, & arma jam sumplerant ad impediendum illud matrimonium: sed non auli fortunam belli experiri contra Regium exercitum, in Angliam se non sine turpi fugâ subdlexerant.

Inde cum ab Arce infestarentur, ne amici è longinquis reg.]

Hic Maxvillius homo impiger.]

Deinde, re diligentius apud se expensâ.] Negatur, aut tantâ unquam Rixium fuisse gratiâ apud Reginam, ut hoc posset: aut ullum unquam præsidium Italarum à Regina in Scotiam fuisse accitum. Falsum etiam esse constantissimè affirmatur, quod paulld post subijcitur, de subsecutâ statim post nuptias Reginæ poenitentiâ. Est in ore omnium, qui illis temporibus vixerunt, Regem & Reginam post nuptias peractas aliquamdiu conjunctissimos vixisse in summâ concordia.

Nam cum in nuptialibus œclam.] Rei veritas ita habet, principio Conjugii hoc indulgit merito Regina, ut in subscriptionibus nomen ipsius suo præponeretur: duravitque is mos, ex merâ Reginæ, cujus erat regnum, indulgentiâ, diutius: tandem ortâ contentione, Regina quod dederat repetiit, & ex eo tempore commune jus est servatum. Cur hoc factiosi calumniati sunt? Nonne Maria Angliæ Regina

Regina Regis mariti nomini suum semper præposuit? habet Rex Serenissimus literas ab illustrissimis Archiducibus non alio ordine subscriptas. Quod dicitur de subscriptione unius pro ambobus, commentitium est; illud verò quod de ferreo typo subijcitur, etsi cum moribus regni Scotiæ convenit, non convenit tamen cum legibus; per quas morem hunc non licet usurpare absque decreto Parlamenti; quod decretum fuisse editum scimus, quando divina Providentia Serenissimum Regem à Scotiâ in Angliam traduxit.

Ita Regem omni dignitate spoliatum.] Negatur à peritis illorum temporum illud factum esse unquam.

Mense commestorem cotidianum adhibuit.] Si hoc verum esset, poterat videri nobilissima Regina hanc facilitatem à Gallicis moribus in Scotiam invexisse. Nam etiam Reges maximi, cum discedere de fastigio Majestatis suæ juvat, amicos honore mensæ suæ dignantur: at negant illorum temporum Scoti, qui hodièque vivunt, hoc factum esse unquam à Regina. Occasionem vero calumniæ datam hoc pîcto. Mos est Regum Angliæ & Scotiæ, quoties cibum in privatis cubiculis sumunt, selectos ex interioris admissionis ministris jubere sibi ministrare: hi interdum de sublati à Regia mensâ cibis & in reposito-rio sive alterâ ejusdem cœnaculi mensâ collocatis, stantes aliquid delibant, & brevi cibo pro tempore se reficiunt. Hoc aliquando factitasse dicitur Ritzius, & communi more usus: hinc illæ lacrymæ. Cætera vera non sunt, neque item illud, quod de Regina ad illum irante sequitur.

Etiâ ei jus suffragii in consilio attribuit.] Negatur vel in mentem venisse hoc Regi. Jam illud, cum nec precibus, multò minus minis adhibitis, ab Antiquis possessi, non solum falsò, sed etiam inconsultò dictum à Buchanano contendunt, qui rerum sunt periti. Neque enim moris esse Regibus, quoties aliquem ministrum suum beate opibus voluerint, precibus cum subditis suis agere, ut bonis suis illi cedant. Nam & iniqua sit postulatio, & haberent Reges alias rationes bonè de hominibus merendi.

Cujus clavem penes se semper habebat.] Non est mos Regum. Non fuit mos hujus Regis.

Ea pulsanti nemo responderet.] Narrant longe aliter, qui ex veritate narrant.

Igitur re-cum penes Levinia March.] Constat hunc toto illo tempore ab Aulâ absuisse ad X. aut XV. lapidem: constat etiam Regem nulla consilia cum eo communicasse.

II.

Pag. 70.

*De antiquâ Scotiâ & de Pictis.**Primum punctum, Antiquam Scotiam fuisse insulam.*

1. **S**cotia proxima Britanniz insula. S. Isidorus, lib. 12. cap. 6.
2. Scotia quæ tertiis nihil debet. Hegefippus, lib. 5. cap. 15.
3. Scotia fertilis Sanctorum insula. Surius 13 Nov. & 8 Maii. Item Molanus 8 Maii.
4. De Scotorum insulâ venientes. Beda in Martyrologio 13 Nov.
5. Tota insula Scotiz mirabatur. Theodoricus apud Surium 1 Julii. Tom. 7.

Secundum punctum, Antiquam Scotiam à Britannia fuisse discretam.

1. **S**cotiz gentis de Britannorum vicina. Hieronymus in 3 proem. in Hieremiam.
2. De Scotiâ venit in Britanniam. Beda in appendice ad Historiam.
3. Scotenſis exercitus frequenter transnavigans in Britanniam. Vita S. Patricii in Collegio Duacensi MS.
4. Britannia Oceani insula, cui adjacet Scotia. Huchaldus apud Surium. 12 Nov.
5. Alter penè orbis Britannia cum adjacente Scotiâ. Theodoricus apud Surium tom. 7. Julii 1.

Tertium punctum, Antiquam Scotiam non diversam ab Iberniâ.

1. **S**cotia eadem & Ibernia. S. Isidorus lib. 12. cap. 6.
2. Ibernia à Scotorum gentibus habitatur. S. Orosius lib. 1. pag. 20.

3. Bri-

3. Britannia adjacet Scotia seu Ibernia. Hochelidus apud Surium 12 Nov.
4. Ibernia propria est Scotorum patria. Vita S. Columbe in Legendario Anglicano.
5. Ibernia propria Scotorum est patria. Beda in hist. Ecclesiast. lib. 1. cap. 1.
6. Scotorum, qui Iberniam insulam Britannia proximam incolunt. Beda loco cit. lib. 2. cap. 4.
7. Scotorum tumulos flevit glaciatis Iberna.
8. Totam cum Scotis Iberniam } Claudianus.
Movit, & infesto spumavit semige Tethis.
9. De Ibernia Scotorum insula venientes. Beda. 13 Novem.
10. Scotia, quæ & Ibernia dicitur. Surius ad eundem diem.
11. Scotia, quæ tunc erat Ibernia. Bozrus de anno 434. in signis Ecclesiæ lib. 8. cap. 1.
12. Scotus de Ibernia insula natus. Marianus ad annum 657. de S. Kiliano.
13. Iberniam Scotorum gens incolit. Jonas in vita S. Columbani.
14. Iberniam Scotorum insulam. Aimoinus lib. 4. cap. 100. & Eginardus in gestis Caroli magni.
15. Euntes in Scotiam intrent purgatorium S. Patricki. Oefarius lib. 12. cap. 38.
16. Ibernia partita in Scotos (Septentrionales & Australes.) Beda lib. 3. cap. 4.

Quartum punctum, Pictos in Britannia fuisse antiquiores Scotis.

1. Picti secundum veram historiam ante Scotos in Britannia. Joan. Major. lib. 1. cap. 10.
2. Britannia post Britones & Pictos tertiam Scotorum nationem recepit in parte Pictorum. Bed. lib. 1. cap. 1.

Quintum punctum, Britannia nullam partem tenuisse Pictos ante ann. 446.

1. Picti Caledonios & Veturiones occupant. Scoti depopulantur insulam. Pomponius Latus de an. 22. Valentiniani: qui fuit incarnationis 446. & Theodosii 39.
2. Britanni Scotorum impetus formidantes, Anglorum gentem invitant, &c. Paul. Diaconus lib. 24. sub finem de eodem anno.

3. Reversis domum Scotis, Picti extremam insule partem vindicant. Bedæ lib. 1. cap. 14. & lib. de naturâ temporum, ubi agit de Theodosio Juniore.

Vide consentientes in idem Baronium, Marianum, & universos Chronologicos.

Demum, si inquiras, cur nomen Scoticum non potuit alicui Britanniæ genti competere ante præfatum 855. annum, rationem reddo, quia Picti illam, quam modo tenent Albienses Scoti, regionem, vel Hæctor Boethio teste, eatenus obtinebant; alibi autem fuisse illos, nemo unquam affirmavit.

Ut ante Ibernici cederent illis Scotorum appellationem, in causâ fuit, quod plus assueverint etiam olim Ibernorum nomini quàm Scotorum; quodque hoc Scotorum aliis permittendo, pio suorum in pristinam appellationem affectui satisfacere, & suam ipsorum in edomandis Pictis virtutem posteritati commendare voluerint.

III.

Pag. 174. *Charta memorialis Caroli Labbæi ad G. Camdenum.*

LES Interrogatoires & réponses de ceux, qui ont voulu assassiner la defuncte Reyne d'Angleterre Elizabeth, & le Roy aujourd'huy regnant en la grande Bretagne.

Item, les Jugemens donnez contre lesdits assassins.

Et la depolition de ceux, qui ont esté tesmoins contre lesdits assassins.

N'importe en quelle langue, Angloise, Françoisse, ou Latine, pourveu que le tout soit authentique & veritable.

V. *Charta*

IV.

*Charta memorialis Theodori Gothofredi ad G. Cam-
denum scripta.*Pag. 179,
185.*Memoire pour Monsieur Camdenus.*

L'on desire sçavoir, si en l'an 1614. lors que le Roy de Danemark vint en Angleterre, il y a eu debat pour la preface entre les Ambassadeurs de France & d'Espagne; & s'il est vray, que le Roy de la grand Bretagne donne premier audience à l'Ambassadeur d'Espagne que à celui de France, dont celui de France irrité ne voulut faire la visite, ains s'en excusa.

Plus, si en l'an 1617. le jour des Roys au palais de Londres ledit Roy de la grand Bretagne donna la preface en un acte solemnel à l'Ambassadeur d'Espagne sur celui de France, lequel a cette occasion se retira du Royaume d'Angleterre, & revint en France apres que le Roy l'eust rappellé.

Extrait de l'histoire du Roy Philippes III. par Louis Cabrera de Cordoue Historiographe de Castille, imprimée à Madrid l'an 1619. lib. 6. cap. 13.

Y el valor, prudencia, y gallarda resolution, con que Don Diego Sarmiento de Acuña Conde de Gondomar Embaxador de España en Inglaterra, que oi lo es de Francia, asentó esto punto comando la precedencia à Monsieur de Marets Embaxador de Francia en acto solene en el día de los Reyes del anno mil i siecientos i dezisiete en el Palacio de Londres, i su Rey le retiró, i noa enbiado otro hasta oi, come ni tan poco le tiene per la misma causa en la corte del Emperador. J en la de Inglaterra en el año mil i seiscientos i catorze, aviendo venido el Rey de Denamark cunado del Rey de Inglaterra, i controvertidose sobre la precedencia de España i Francia, i el sensual el primero lugar, i la primera audiencia, le senaló, i la dio al mismo Don Diego Sarmiento de Acuña Embaxador de España, i despues a Monsieur de Busiers Embaxador di Francia, i el de España hizo su visita, i el de Francia se excusó.

V.

Fig. 187. *Charta memorialis Caroli Labbei ad G. Camdenum missa.*

Rogo D. Camdenum, si molestum illi non fuerit, ut generalia & particularia Acta in reos crimine læsæ Majestatis transcribi curet, permisso supremi Justitii & Procuratoris Regii magnæ Britannię, illudque ab illis ita petat, ut obtineat pro salute & securitate ipsius Regis magnæ Britannię & aliorum Regum & Principum D. Casaubonus in libello contra Frontonem ipsissima verba, quæ desideramus, non retulit; licet ipsum illa habuisse jussu Regis scribat D. Camdenus.

Car. Labbeus.

VI.

Fig. 186. *Illustrissimi viri Jac. Aug. Thuani Testamentum.*

P
A. X Ω.

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis.

Quoniam Deo ita visum, ut uxor mea carissima Gaspara Chastrea, quam mihi fore superstitem semper speraveram & optabam, turbato ordine naturæ prior decesserit, ego Jacobus Augustus Thuanus, omnium maximus ac miserrimus peccator, morte ejus lucuosissima admoneor, ut de mea serio cogitem, & de rebus meis hoc ultimæ voluntatis meæ elogio statuam.

Ante omnia gratias quam possum maximas ago Deo omnipotenti, quod me ex fidelibus parentibus nasci voluerit, in Ecclesia sua per sacrum lavacrum regeneraverit, meque in ea sacramentorum suorum participem effecerit, & Fidem vivam non mortuam in animo meo impresterit, adjuncta æternæ vitæ spe, quæ in eo consistit, ut credamus

credamus in Deum, & quem misit filium dilectissimum, Verbum æternum ante secula genitum, JESUM CHRITUM, qui conceptus de Spiritu sancto in utero beatissimæ Virginis Mariæ carnem in seculo sumpsit; in ea natus, passus, mortuus & sepultus est; in ea resurrexit, ascendit in cœlum captivam ducens captivitatem, & inde largissimè dona hominibus distribuit, pro consummatione promissorum misso Spiritu sancto à Patre Filioque procedente.

In hac Fide me vivere profiteor, & ut in ea ad ultimum vitæ spiritum constanter ac sine hesitatione perseverem, assiduis quantum possum precibus ac lacrimis à Deo contendo, immensamque ipsius clementiam oro & obtestor, ut me in peccatis & iniquitatibus conceptum ab humanæ infirmitatis pollutionibus repurget, dignumque ex indigno per misericordiam suam efficiat, in quo tanquam in templo suo habitare dignetur, mihiq; passionis Filii sui dilectissimi JESU CHRISTI meritum ad expiationem peccatorum applicet, ut quam novissima vitæ hora non improvisa venerit, ab Angelis suis in sinum Abrahamæ raptus cum sanctis & electis suis æterna felicitate perfruar.

Hæc præfatus, liberis meis, quos ex humanissima & insolabiliter, nisi quatenus in resurrectione spes, mihi semper lugenda conjuge suscepi, Tutores do nominoque Henricum Chaitreum Nancei comitem, illius fratrem, Henricum Burdelix vicecomitem Petrocoriorum præsidem, Ludovicum Vicinum ab Ambra sororios meos; & quia propter locorum distantiam semper adesse non possunt, eis adjungo Joannem Thumerium Bossisium sacri consistorii adessorem, Renatum Thuumum Bonnolium fratris filium, Jacobum Gillotum, Cyrtianum Perrotum Senatores Parisienses: quos omnes & singulos rogo, ut educationis liberorum meorum & administrationis bonorum curam habeant, consilioque suo & auctoritate juvent eum, quem onerarium tutorem nomino ac constituo, Martinum Paridem in Senatu Advocatum, amicum & familiarem meum, cui & ejus uxori, quam mea semper unice dilexit, habitationem in aedibus meis hac in urbe quam commode fieri poterit, ex tutorum consilio assignandam do, lego, quamdiu tutela durabit.

Bona mea mobilia, & pretiosam suppellectilem, si fieri potest, vendi, ac distrahi nolo; sed quæ servari poterunt, easque servari cupio, quo usque eorum inter hæredes meos fiat divisio.

Bibliothecam meam xl. amplius annorum spatio magna diligentia ac sumptu congestam, quam integram conservari non solum familie meæ, sed etiam rei literariæ interest, dividi, vendi, ac dissipari veto, carique

eamque communem cum numismatis antiquis aureis, argenteis, & æreis inter filios, qui literis operam navabunt, facio, ita ut etiam exteris aliisque philologis ad usum publicum pateat. Ejus custodiam Petro Puteano cognato meo & multis nominibus mihi caro, donec filii adolefcant, committo, qui & libros MSS. iis qui opus habebunt utendos dare poterit, modo de illis restituendis idoneè caveatur.

Eum & reterea & Nicolaum Rigaltium in Senatu Advocatum & Regiæ bibliothecæ Curatorem, virum doctissimum ac juxta probum, rogo, ut filiorum meorum in literis institutionem consilio & industria sua adjuvent, amicitizque nostræ memores eos officiosè invitant, & præceptoribus eorum præsto sint.

Historiarum mearum, quas ad Dei gloriam & publicam utilitatem sine odio & gratia, Deum ipsum testor & homines, conscripsi, paratam editionem, si antequam ipsa edatur moriar, iisdem committo, præcipioque, ut ea in re Sammarthanorum fratrum, qui me in toto opere multum opera sua & diligentia adjuverunt, consilio utantur.

Lucubrationes item omnes alias meas fidei eorumdem Pureani & Rigaltii committo.

Dominam à Burdellia & Dominam ab Ambra dilectissimæ uxoris nuper defunctæ sorores enixe ac demisse quantum possum obsecro, ut qua pietate & caritate matrem complexæ sunt, eadem liberos ejus prosequantur, ac præsertim filiarum curam commendatam habeant, siue in iis matrimonio dignè elocandis, siue velandis: quod ante ætatem legibus præscriptam & coacte fieri veto.

Corpus meum, quandocumque & ubicumque me mori contigerit, juxta corpus uxoris nunquam sine honoris elogio & acerbitalis sensu nominandæ tumulari mando. Quod ubi futurum sit, nondum decrevi, & codicillo seorsim, si longior vita suppetet, indicabo, quo & mihi integrum servo de rebus aliis meis, legatis, & largitionibus in eos, qui nunc sunt, & post in mea familia erunt, erogandis amplius statuendi, ita tamen ut nihil huic meæ voluntatis testationi derogetur, quam firmam, validam, ac ratam esse volo.

EGO JAC. AUG. THUANUS corpore validus, ceterum de morte, quasi in propinquo sit, Christianè cogitans, propria manu scripsi ac subscripsi. Actum in ædibus Palatinis illustriss. Achillis Harlezi quondam Senatus principis meritissimi, sororij mei, ad quas dolori tanto solitudinem querens me contuleram. iiii Eid. Vtil. anno R. S. cio. lxx. xvi.

Viximus præteritis & centesimus
 Dies, reclinî corpore ex quo in scûla
 Humili recumbo, sternor aut supra torum;
 Tandemque plane clinicas jaceo domi
 Inter dolores languidum corpus trahens,
 Pejor priore semper & sequens fui.
 Tentata te monente nequicquam omnia,
 Amice TUMERI, debes cui vitam hollemus.
 Asclepiadum cecit in vanum labor:
 Frustra rogatus & bonus Rentalminus
 Peculiaris abdita artis pandere,
 Stertit profundum nocte dum crucior miser.
 Quid jam amplius moramur in terribilibus,
 Graviora morbo & experimur remedia?
 Tentanda cælo per piæ preces via:
 Nec vita tanti est, tandem, ut vivas, mori.

No. Mai. cîo. lxx. xvii.

P
 A. X Ω.

HEIC in quiete buccina expello sonum,
 Animas jubebis quum solutas ad sua
 Humi relicta transvolare corpora,
 Interque fuâlos ultima sententia
 Index sedebis & superstites Deus,
 Ubique quæ servata semper ab omnibus,
 Hanc ipse, quantum corporis non nocet
 Hebesce sensus ingens non obstitit,
 Teneris ab ætate usque servavi Fidem.
 Mibi culta corde sancta non fisco Trias,
 Es criminis Crux expiatrix non sui.
 Mibi veritatis cura vita commodis
 Antiquiorque caritatibus fuit,
 Nullique facta, voce nulli injurius,
 Insuper patienter aliorum tuli.
 Tu quisquis es, qualisque quantusque, ô bone,
 Si cura veri est ulla, si pietas mores,
 A me meisque injuriam quaeso abstine.

VII. G.

VII.

N. Bergerius P. Puteano.

Pag. 211,
& 284.*Extrait de la lettre dudit Sieur Berger au Sieur Dupuy.*

J'ay sçeu que vous avez entendu quelque chose d'un oeuvre que je fais, sous le nom de *Commentaires sur l'itinéraire d'Antonin*. La verité est, que le sujet dudit livre ne s'en éloigne gueres, & qu'en quelque chose, il pourra bien servir à mieux entendre ledit *Itinéraire*; & y corriger de grandes erreurs, que Hieronymus Surita Espagnol, quoy que sçavant, y a introduit, pensant corriger en plusieurs lieux, ou le texte est sain & entier. L'inscription de mon livre sera, *Traité des grands chemins de l'Empire Romain*; grande partie desquels chemins sont mentionnez dans ledit *Itinéraire* par postes, gistes, & citez; que l'on appelle, *Mutationes, Mansiones, Civitates*. Et y aura quelque chapitre dans le troisième livre qui serviront à cela; mais l'oeuvre tend à descrire entièrement l'histoire desdits *grands chemins*, comme vous pourrez voir par la préface de l'oeuvre, que je vous envoie, afin que vous me donniez votre jugement sur icelle. Je me suis servy entre autres livres du livre, que Velleius a fait sur la *carte de Ptolemée*, & desdites cartes, qui recevront, je pense, quelque intelligence nouvelle aussi bien que l'*Itinéraire d'Antonin*. Je commence à faire mettre au net les deux premiers livres, pour cependant polir & achever les deux autres: & ne divertiray à autre composition que celle cy ne soit achevé, s'il plaît à Dieu m'en faire la grace.

VIII.

VIII.

Charta N. Fabr. Peireskii ad G. Camdenum missa de Co- Pag. 222,
223.
dice MS. qui continet descriptionem comitatûs Caucensis,
sive de Caux.

Inscription d'un livre de parchemin escrit à la main en vieille lettre Fran-
çois veu en Angleterre en l'année 1609. entre les mains de Monsieur
Segar, Roy de la Jartiere.

C'est livre divisé la circuite du Pais de Caux, & combien il a de tour, & ses Abbayez, Prieurez, & Chanoineries qui y sont ; & qui les fonda, & de quel temps, & quels corps saints y sont saintiz à chacune place & avec ce tous les noms, armes, cris, & furnoms de tous les Sieurs & Nobles hommes, qui y sont de present ; & les noms & armes de ceux, qui y ont esté au temps passé, dont lesdits noms & armes sont faillis. Et avec ce la creation de Chevalerie, & comme Syrs & Gents Nobles doivent gouverner : & en especial Princes & gents de grande autorité ; & la creation de l'ordre des Heraulds & Poursuivants : & comme ils se doivent gouverner : & ce qui appartient à leurs offices, & les blasons d'Armoiries, avec plusieurs Armes d'Empereurs, Syrs, & Barons de France.

IX.

Petrus Paulus Rubenius Francisco Sweertio.

Pag. 224,
225.

Clarissime & amicissime D. Swerti,

I Sidem C. V. Camdeni, ut verum fatear, non planè perspexi, neque & imagine tam rudi (ignoscat artifex) cruce potui probabilem conjecturam : nam de juveni, nisi hæc notaretur nde D. Camdeni, ego quidvis aliud suspicarer, cum figura, proportionibus, gestus,

A a a

&

& sitis mirum in modum repugnent hujus animalis naturæ proprietatibus. Apis sanè, qui semper ferè in marmoribus antiquis, quotquot ego observavi, aut Itidis aut ipsius Ægypti latus claudit. Justa bovis ferè adulti effingitur statura, latus illi denique suâ peculiari notâ lunæ plusquam semiplenæ conspicuum. Cornua item habet, & cætera bovi congrua: Vaccam autem quæ puella unquam catelli vice in deliciis habuit, & gremio suo toleravit? Viitæ etiam & tæniæ Itidi valdè familiares, Imo individue comites hic prorsus nullæ: sed illam sine sistro pictam aut fictam, ni fallor, videt nemo, nempe quod proprium ejus sit insigne.

Sed ne nihil dicam, cum nihil tamen certi in re tam obscurâ affirmare audeam, si vitula istud animal est, ego suspicarer de quodam voto pro frugibus, juxta illud vulgi, *cum vitulâ facis pro frugibus*, suscepto: hoc suadet patera frugifera, & vas potorium in alterâ manu ab urnis fluviorum quantitate & formâ omnino dispar; urnæ siquidem grandes & depresso alveo: bibebant autem in sacris ut Lauſcia: corona etiam sacrificiis propria, sive florida, sive herbacea, vel aurea, vel aliis materiæ, ut multis exemplis doceri potest. Hoc habet, pro re nihil, sed pro negotiis meis abundè, quæ aliò me avocant, amicissime Domine. Cæterum questionem Itiacam peritionibus integram & illibatam relinquemus. Vale, & me ætatem ama.

Ex æste tuar,

Petrus Paulus Rubenius.

X.

N. Fabr. Peireskius *de torneamentis & familiâ Chaumontiorum* ad G. Camdenum.

Nous avons trouvé de pardeça en la recherche de nos tournois & gaiges de Bataille une fort ancienne peinture, & laquelle est pour le moins de trois cents ans, ou est représenté un combat d'un Cavalier Chretien seul contre deux Cavaliers Barbares, au conspect de deux Roys, qui regardent chacun par les crenaux d'une tour, ou d'un

d'un chateau ; dont l'un est accommodé à la mode des Chrestiens, & l'autre pourroit bien estre Barbare avec cette Inscription :

Comment Richard de Chaumont fet la bataille contre Margale & Boulias.

Les Barbares n'ont aucune image représentée en leur écusson, qui n'est que comme de couleur de pourpre. Mais ce Richard porte son heaulme croisé d'une croix comme quasi celle de Thoulouse. Et son ecusson de gueules a deux Leopards d'or passants l'un sur l'autre a la bordeur d'argent. La même armoirie est représenté en l'espauliere, selon l'usage de ce siecle la d'environ St. Louys.

Nous voudrions bien sçavoir quelque chose de ce combat, soit qu'il soit veritable, & autorisé de quelque bonne histoire du tems : ou fauleux & inferé dans les vieux Romans.

Car la maison de Caumont (dont est la Comtesse de St. Pol, & le Marquis de la Force) en Guyenne porte pour armoiries trois Leopards d'or passants l'un sur l'autre en champ d'azur, avec un second surnom, ou agnomen, *Nempar*. Comme par exemple, *François Nempar de Chaumont*.

Et tient de plus par certaine tradition que ce surnom de *Nempar* leur a esté donné pour quelque signalé fait d'armes, & en racontent je ne sçay quoy d'approchant a ce combat d'un seul contre deux, a quoy ils attribuent aussi la reformation du nombre des Leopards de leurs armes de deux, qui est pair, a trois, qui est impair. Et nonobstant la diversité du champ d'azur pour les gueules, soustiennent opiniatement estre Cadets de la Maison de Normandie & Guyenne.

Si vous en pouvez decouvrir quelque chose vous m'obligerez infiniment de m'en faire part. Ensemble si avez rien de curieux pour les Colliers des Ordres de Chevalerie, principalement des plus anciens : car j'en ay recouvre de fort rares, che je fais estat de mettre par appendice a nos Tournoys.

Il y a encor une ancienne famille de Chaumont, voisine des frontieres de Normandie & France ou il y a des Richarts, & qui s'apparentoient fort aussi aux Rois d'Angleterre.

XI.

Pap. 254. *Charta à D. Peireskio ad G. Camdenum transmissa de MS. codice, qui continet gesta Stephani Regis Anglorum.*

Extrait d'un Manuscrit contenant les gestes d'Estienne Roy d'Angleterre.

Ce Manuscrit est de bonne marque, mais imparfait à la fin: & semble même, que cette piece soit seulement partie d'un plus grand oeuvre.

Ce Manuscrit commence ainsi :

CUM Rex Henricus pax patriæ, gentisque suæ pater, ad extrema deveniens morti debitum exsolvisset, luctuosum infortunium universam regionis faciem turbidam reddidit, & omnino confusam. Ubi namque eo regnante judicii caput, juris iverat domicilium, ibi eodem ruente iniquitatis copia, totiusque malitia succrevit seminarium.

Quand l'Auteur vient à la prison du Roy Estienne, il semble faire une seconde partie de son histoire & la commence ainsi :

Rege de carcerali tandem exuto angustia, cum tam horribili regni malitia finem jam imponendum crederes, tantisque doloribus & partem utramvis condolere, & ad pacem in commune redintegrandam conspirare putares, aggravata est denus super Anglenses manus Domini; quique multimodè illum offenderant, multiplici castigati flagello, ut reseratum est, vapularunt. Comitissa namque Andegavensis, &c.

On desire sçavoir qui peut être l'Auteur de cette piece, quand il a commencé, & jusques où il a continué son oeuvre. Car si à l'ongle on connoit le Lyon, il est aisé de juger l'utilité & bonté dudit oeuvre par cette seule piece, qui contient une infinité de belles choses omises par les Auteurs imprimés. Et en effet elle merite bien, qu'on la recherche entière.

Il ne faut pas oublier la recherche du livre de Cambridge in Bibliotheca domus S. Petri Cantabrig.

Tractatus de adventu Normannorum in Angliâ, & de jure, quod habuit Guillelmus Bastardus ad Regnum Angliæ.

XII. *Charta*

XII.

Charta memorialis de Gualtero Ebroicensi ad G. Camde- Pag. 354:
num missa.

Extrait d'un livre Manuscrit contenant les noms, armes, & descentes genealogiques des Ducs, Comtes, & Seigneurs d'Angleterre.

GAutier d'Evreux Comte de Rosenner & de Mante fut fait Comte de Sarisbury. De iceluy descendit Guillaume Comte de Sarisbury, qui eut pour issue une fille son heritiere nommée Ella, qui espousa Guillaume Longue espée Comte de Sarisbury. Porte de gueules a trois pals vairinez d'argent & d'azur, en chef d'or un Lyon passant de sable.

Il semble que ce Gautier est celuy meme, qui avoit epousé la fille de Hugues Comte du Mans, ainsi qu'escriit l'Autheur de la vie de Guillaume le Conquerant, dont le Manuscrit est en la Bibliotheque de Monsieur Cotton, & qui estoit Comte de Mante & de Chaumont en Wexin. Parquoy on desire apprendre l'occasion, pour laquelle il est surnommé d'Evreux. Car il y avoit en ce meme tems un famille particuliere des Comtes d'Evreux en Normandie; en laquelle il ne se trouve aucun Gautier. Peut estre est ce une faute de l'ecrivain, & qu'au lieu d'Evreux il faut de Dreux, estant aisé de confondre ces deux mots par l'affinité des lettres. Telle est la conjecture d'aucuns. Et d'ailleurs un autre Gautier grand pere de cestuy se trouve avoir autrefois porté le tiltre de Comte de Dreux. On desire aussi sçavoir quelle Comté c'est que Rosenner, & si elle doit estre prise pour celle de Ros. Item si vrayment les Comtes de Sarisbury ont porté les armes susdites; & pourquoy les Comtes de Pembroke escartellent les leurs d'icelles, comme elles sont représentées dans le *Theatrum Imperii Britannici*. Car le sont les vrayes armes des Comtes de Blois & de Saint Paul de la maison de Chastillon.

XIII.

Pag. 263. *Charta memorialis de familiâ Corteniacorum à P. Putcano ad G. Camdenum missa.*

Memoire à Monsieur Camdenus.

DÉ faire un recueil le plus exact qu'il pourra de ceux de Courtenay d'Angleterre ab anno 1194. ad annum 1400. avec les dates de leur décès & mariages.

Sçavoir si ceux de Courtenay d'Angleterre tiennent ceux de Courtenay, qui sont en France, pour estre de même race qu'eux, ou bien s'ils les tiennent pour estre de la maison Royale de France.

XIV.

Pag. 269. *Nobilissimo Viro Domino Roberto Cotonio Fronto Ducum S. D.*

CUM editionem Græcam veteris Testamenti, quam *sæpius* veteres appellabant, ex omnium fermè Interpretum varietate conflata Ecclesiæ Christianæ representare in animo haberemus, percommodè accidit, ut Genesis textum antiquissimis characteribus expressum in tuo Codice nobis exhiberet vir Clarissimus Nicolaus Faber Peyretius Dominus, & apud Provinciales Aquis Sextiis Senator amplissimus, ex quo plurimas varias lectiones licuit excerpere. Quamquam enim ordine capitum perturbato ita compactus est liber, ut Græcæ editioni textus ille sit *superfluous*, tamen ob stupendam illius codicis antiquitatem pauca illæ *discrepantiae* non possunt non *notata* videri. Sic enim habeto, vix in toto Christiano orbe codicem ullum reperiri, qui cum istius antiquitate conferri possit. Est quidem in Regiâ Bibliothecâ pervetustus liber olim *Basilio Maithoni* Imperatori oblatas, ac proinde ante annos septingentos exaratus, qui

B. Gregorii

B. Gregorii Nazianzenii Sermones complectitur grandioribus literis expressos, itemque alter illustrissimi Cardinalis Rupisucaldii, qui ex *Abbatibus Apollinaris* exscriptus est libro quodam cum *Origenis Hexaplis* collato, & asteriscis atque obelis sæpe distincto: sed neuter tamen ad tui libri senium ac prope decrepitam, ut ita dicam, ætatem accedit.

Quo majus tuum est in nos, vir Nobilissime, collatum beneficium, qui tam pretiosum thesaurum non gravatus sis itinerum periculis exponere, ut inde fructus aliquis ad Reipublicæ literariæ utilitatem dimanaret. Quod si Deus Opt. Maximus nobis permiserit, ut nostrâ operâ tandem aliquando prodeat illa editio, non pigebit nos, per quos profecimus, profiteri, solennique testimonio, quid Tibi acceptum ferendum sit, posteritati, ut speramus, innotescet. Interim hoc habeto mutæ inter nos benevolentie pignus, qui tuæ amplitudinis voluit & communis amicus noster amicitie tuæ fores pulsari, ut si qua in re nostrâ tibi usui esse possit industria, nos obsequium nostrum non dubites Tibi quàm promptissimè delaturos. Vale, & nos ama. *Lucretii Parisiensem.* Idibus Novembris cix. lxx. xliix.

XV.

De Margidano, oppido veteri tempore Romanorum in Comitatu Ruslandia. Pag. 273.

Out of a note delivered to me A. 1617, by M. Robert Bowyers Clerk, with certain old Roman Coins.

THESE antiquities were found (as there are every season of Plowing some of the same kind, together with other tokens of a Town in that place decayed) upon Amble Land belonging to a Town in *Rusland* called *Marget-Overton*, which Land lieth within half a mile of the said Town, and reacheth Eastward near unto a Town called *Thistleton*. I have often thought, it should be that ancient *Margidunum*; for there is, especially in those Fields, great store of Limestone, whereof my self have known to have been made good Lime; and so may agree with Mr. Camden's *Marga*, instead whereof we may say *Marget*: besides, this *Marget-overton* standeth on the highest hill within view thereabout, excepting *Barley* and *Cole-overton*; and

so may answer *M. Camden's* *Dunm* : And further, these fields extend unto a great Road way out of the North to *London*, especially for Drovers, and it may seem *Lepton*, in his Riding-match from *Tork* to *London*, thought it his best way, for he made choice of it ; and it is a broad beaten way : for their distance, the Fields lye from *Burrough-hill*, *Mr. Camden's* *Vernonsum* in *Leicestershire*, (as the Country accounts them) between five and six miles, and about seven miles distant from *Panton*, called anciently *ad Pontem* in *Lincolnshire*.

XVI.

Pag. 276.

*D. Sammarthani de familiâ Comitum Briennæ.**Pour satisfaire auquencment ad querenda Domini Baronis Cairew.*

JE suis d'accord & approuve fort l'opinion de Monsieur le Baron *Cairew*, que le Roy de Hierusalem Jean de Brienne n'est point issu de la maison des comtes de Dreux Princes du sang Royal de France, ains plustost des Comtes de Brienne. Et ce qui me confirme davantage en cette opinion, outre les raisons suffisamment & fort curieusement desduites par ledit Sieur Baron, c'est l'autorite de *Nicolas Vignier* Historiographe de France, homme fort judicieux & fort versé en l'histoire, qui est l'Auteur de ce livre excellent de la Bibliothèque historique ; ou il parle de Roy Jean de Brienne sous les années 1208. & 1211. & tient cette meme opinion ; & au livre qu'il a fait de la noblesse & dignité de la troisieme lignée des Rois de France. Pag. 170. il parle du meme Roy, qu'il nomme Jean de Brienne ; & en divers endroits de sa Bibliothèque, il le dit frere de *Gautier de Brienne*, lequel fut a Naples.

Quand aux armoiries de *Gautier de Brienne* premier du nom Duc d'Athenes ; Je ne sçay au vray qu'elles estoient. Car si nous croions celui, qui a fait cet ancien extrait d'armoiries du tems de *Philippe le Bel*, (lequel j'estime avoir aussi pardevers moy) il donne pour armoiries au Comte de Brienne, un Lyon d'or en champ d'Azur : Et quant a Schoier Auteur de la Genealogie de *Crouy*, il donne au Duc d'Athenes pour armoiries, de gueulles a quatre points equipollés d'her-

d'hermines; (que j'estime estre Athenes) mais J'aimerois mieux m'arrester à cet ancien extrait d'armoiries, & le suivre que non pas Schoier; lequel extrait d'ailleurs donne pour armoiries au Comte d'Eu d'azur au Lyon d'or rampant billetté d'or.

Et est remarquable, qu'en une Genealogie de la maison de Luxembourg communiquée par Monsieur du Chefne se trouve ceci écrit.

- * Marguerite d'Anghien Duchesse d'Athenes, Comtesse de Brienne, de Conversan, de Portian & de Licces, Dame d'Anghien, * *alibi* Helene.
 étant veuve du premier Jaque de St Severin, fut femme de Jean de Luxembourg. Elle portoit gironné d'argent & de sable a trois croissettes recroissettes d'or sur chacun giron de sable, qui est d'Anghien. Cartellé d'hermines equipollé a cinq points de gueules, qui est d'Athenes, sur le tout de Brienne que nous disons Brienne de Champagne, qui est d'azur au Lyon d'or, l'escu billetté de meme.

Tellement que puis que les Comtes de Brienne & les Comtes d'Eu sortis du Roy Jean de Brienne portoient memes armoiries, il est vray semblable, qu'ils sortent de meme tige, & que les billettés d'or ont esté ajoutées dans les armoiries anciennes pour quelque sujet que on ne sçait pas.

Les armoiries de Jeanne d'Eu soeur du dernier Roul Comte d'Eu sont en l'Eglise de St. Denis en France sur une lame de cuivre, qui est son tombeau, a sçavoir, my-parties de celles du Comte d'Estampes, de la maison d'Evreux de France son dernier mary, & de celles d'Eu, qui sont un Lyon avec les billettés, dont l'Ecu est semé. Aussi estoit elle sortie du Roy Jean de Brienne, comme porte son Epitaphe, qui est tel.

- Cy gist Madame Jeanne d'Eu jadis Comtesse d'Estampes & Duchesse d'Athenes, fille de tres noble homme, Monsieur Raoul, Comte d'Eu & de Guines, jadis Connetable de France, & de tres noble Dame Jeanne de Mello; & fut † attraitte de M. Alphons jadis Comte d'Eu & Chambrier de France, laquelle trepassa en la cité de Senes le 6. jour de Juillez M. CCC. LXXXIX. Prie Dieu pour elle. † Orta.

Quant a l'Epitaphe dudit Alphons, qui est aussi inhumé a St. Denis en la Chappelle St. Martin, il porte :

Cy gist Alphons jadis Comte d'Eu, Chambellan de France, qui fut fils a tres haut homme, tres bon, & tres loyal Chevalier, Monsieur Jean de Bayne, qui fut Roy de Hierusalem, & Empereur de Constantinople. Et fut ledit Alphons fils de tres haute dame Berengere, qui fut Emperiere de Constantinople, laquelle fut mere de Madame Blanche la bonne & la sage Roynne de France, qui fut mere du bon Roy Louis de France, qui mourut en Carthage. Et fut ladite Berengere soeur au bon Roy Ferrand de Castille, & mourut ledit Alphons au service de Dieu, & au service des tres haut & tres puissant Prince, Louis par la grace de Dieu jadis Roy de France, & de tres haut Prince, Monsieur Philippes son fils par la grace de Dieu Roy de France, dessoubz Carthage au Royaume de Thunes l'an de l'incarnation de notre Seigneur 1270. la veille de St. Croix en Septembre. Et fut enterré ledit Alphons en ceste Eglise Monsieur S. Denis l'an de l'Incarnation de notre Seigneur 1271. Le Vendredy d'après la Pentecote, le jour & l'heure, quand Monsieur le Roy Louis fut enterré. Et pour Dieu priez pour l'ame d'iceluy Comte moult sage & moult loyal Chevalier.

Du Brueil Moine de St. Germain des Prez au livre des Antiquitez de Paris infere cet Epitaphe, & ajoute: Ce tombeau estoit elevé en bosse d'un cuivre bien doré & esmaille avec plusieurs armoiries, lequel fut rompu par les heretiques aux premiers troubles. Ce Comte ayant ordonné par testament, qu'un Chapelain seroit ranté pour chanter messe tous les jours en la chapelle, où il seroit enterré, pour le salut de son ame. Noble homme Jean d'Acre son frere & son executeur testamentaire pour accomplir cette sienne ordonnance de dernière volonte acheta en l'an 1277. le revenu de trois de muids de bon froment, &c.

Or il y a peint en la muraille a l'entour de cet Epitaphe de Comte d'Eu plusieurs armoiries.

Au costé dextre il y a 7 Ecussons.

Le 1. de France.

Le 2. de Castille.

Le 3. de Beaumont. i. d'azur semé de fleurs de lis d'or au Lyon d'or rampant.

Le 4. d'Eu. i. les armes de la seconde lignée des Comtes d'Eu de la maison de Lusignan, sçavoir burellé d'argent & d'azur, & sur le tout la bande de gueules.

Le 5. est d'or a l'aigle de sable ayant une teste seulement.

Le 6. d'azur au Lyon d'or avec la bande de gueule sur le tout.

Le 7. de gueules a la Croix d'or, & aux quatre cantons de l'ecusson il y a de petites croix d'argent autour d'un O. aussi d'argent.

Au costé senestre sont aussi sept Ecussons.

Le 1. est de France au lambel de gueules de six pieces.

Le 2. d'azur aux deux barbeaux addossés d'or aux croix fichées aussi d'or.

Le 3. de Hierusalem.

Le 4. de Montmorency.

Le 5. de Navarre.

Le 6. de Thouars, qui est d'or aux fleurs de lis d'azure sans nombre au canton de gueules.

Le 7. d'azur au Lyon d'or. Neantmoins cet ecusson dernier ne se peut aisément remarquer, estant effacé a cause de l'antiquité

J'estime qu'on a mis ces armoiries la pour estre celles des Princes, dont Alphons est descendu, & d'aucuns Princes, qui avoient esté alliez a sa maison.

Pour le regard des armoiries de la maison de Beaumont sortie dudit Roy Jean, je n'estime pas que le Lyon soit d'argent, mais d'or, estant ainsi ordinairement depeint en France.

On ne trouvera pas, que le sieur de Sainte Marthe ait écrit en la Genealogie de Brienne par luy envoyée, que Robert de Beaumont eust espousé la Duchesse de Lancastre. Mais bien qu'il s'en alla en Angleterre avec le fille de France mariée au Roy Edouard, parce qu'il estoit proche parent de ladite Dame, & fut marié en Angleterre

moult grandement. Tellement que la Duchesse de Lancastre, qui fut mere du Roy Henry pere du Roy Henry mort en France, estoit sa fille, ou petite fille, comme porte un ancien memoire que j'ay.

Le Feron Auteur des armoiries des Conneftables & Chanceliers de France se trompe souvent en ce qu'il escrit. Car les Armes de Roul & de Nefle Comte de Clermont, qui font deux bars addoffez, femez de tresfles, ne font celles des Rouls Comtes d'Eu. Et suis bien de cette opinion avec Monsieur le Baron, que lon ne trouvera pas, qu'auparavant le tems dudit de Clermont, qu'aucun des Comtes d'Eu ait porté ces armoiries de deux bars addoffez.

Il y a grande apparence & est vray semblable, que le Roy Jean de Brienne, avant qu'il fust Roy, portoit d'azur semé de billettes d'or au Lyon d'or: veu que sa pofterité issuë d'Alphons son fils aîné les portoit. Et est croyable que les billettes furent mises pour la difference des aînés Comtes de Brienne; lesquels neantmoins, si l'on veut croire la Genealogie susdite de Luxembourg, portoient de meime.

Au reste, je n'estime pas, que ceux de Brienne descendissent de la maison de Bourgogne de la Franche-comté; si ce n'est que cette Dame soeur du Comte de Monbelliard mere du Roy Jean en fust sortie. Comme de fait il se remarque au livre de Hicx. Henninges Alleman, in *Theatro Genealogico*, que Renaud Comte de Monbelliard, fils puîné de Guillaume & frere d'Othelin tous deux Comtes de Bourgogne, estoit de cette maison de Bourgogne.

On ne peut assurer, quelles armoiries portoient ceux de Courtenay, quand ils furent Empereurs de Constantinople, & ne s'en trouve ce me semble rien de remarque, sinon ce qu'en dit Guy Coquille en l'histoire de Nivernois, & le Greffier du Tillet, qui dit qu'ils portoient d'or aux trois tourteaux de gueules.

*Pour satisfaire en ce qu'il est possible ad querenda Domini Cambdeni
V. C.*

Que Jean Roy de Jerusalem estoit cousin & parent de ce Jean dit de Brienne, qui vivoit de son tems, & estoit sorti de la maison de Dreux, dont fait mention du Tillet, il se peut conjecturer en ce, que peut estre il y a eu alliance de quelque Dame sortie des Comtes de Champagne avec quelque Comte de Brienne. De laquelle maison de Champagne estoit sortie Agnes Comtesse de Braine mariée en la maison des Princes de Dreux.

La-

Laquelle Agnes selon le meme du Tillet portoit de verité diverses armes à celles de Champagne, dont je ne puis dire la cause. Car encore qu'elle eust esté fille de Hubert Comte de Vertus, toujours estoit elle de ladite maison de Champagne, dont ledit Hubert estoit issu, comme escrit l'Alouette en la Genealogie de Coucy.

J'estime que ces armes soient celles *Comitum d'Ango à stirpe Lusignana, potius quàm Comitum à stirpe Normannica.*

Ce sont cecy proprement les armes de la maison de Nesle de Clermont, & non pas celles de la maison d'Eu sortie d'Alphons d'Acre.

Ce sont cecy les armes de la maison de Beaumont sortie de Loys d'Acre : & porte l'ancien memoire susdit, qui parle de Robert de Beaumont, que hors de l'alliance de la maison de Beaumont à celle de Bourbon, le Viconte de Beaumont porta la semence des fleurs de lis par les armes anciennes de Beaumont. De sorte que l'on peut conjecturer de la, que les armes anciennes de Beaumont estoient d'azur au Lyon d'or, dont il faudra plus particulièrement s'enquerir.

Roul Comte d'Eu eut ce Comté à cause de son pere, & non pas à cause de sa femme, ainsi que Feron escrit.

Jeanne d'Eu attraitte d'Alphonse d'Acre, i. *orta ex Alphonso.*

Gautier Duc d'Athenes epousa la soeur & non pas la fille du Comte d'Eu, qui eust la tete tranchée sous le regne du Roy Jean.

On ne doit ajouter pleine & entiere foy à Estienne de Lusignan de Cypre, en ce qu'il escrit, que Jean Roy de Hierusalem fut marié quatre fois. C'est un Auteur fort suspect, & lequel se trompe & meprend souvent, quand il s'agit de la genealogie.

Ce qui est allegué de la conjecture, que fait mondit sieur Camden, que Jean de Brienne Roy de Hierusalem pourroit estre né d'une fille de Robert Comte de Dreux & d'un Seigneur de Salins issu d'un Comte de Bourgogne, *Unde ortus est Stephanus Comes Burgundia à stirpe Brennensi, ut habetur in annalibus Burgundia,* à quelque apparence de verité ; veu meme que les armoiries de la posterité dudit Roy Jean sont semblables à celles des Comtes de Bourgogne ; mais neantmoins je adhererois plustot à l'opinion de ceux, qui le font sortir des Comtes de Brienne Champenoise.

XVII.

E literis D. Bignonii ad D. Peirescium.

INter *adjectivum* & *adjectivum* differentiam acutam & veram esse apparet, quam non viderat, qui *Marculfum* edidit: sed veritati manus datus est, gratiamque docentibus habiturus. Labi humanum est, corrigi nolle plusquam belluinum. Si Fr. Pithœi Glossarium ad legem Salicam (quod à Lindenbrogio ferè ubique exscribitur) Spilmannus vidisset, (et sanè opere pretium est, ut tuâ operâ id consequatur) vidisset Marculfi Editorem in *adjectivum* vocabulo simul cum Fr. Pitheco deceptum. In *Acceptoris* voce doctissimus Spilmannus excurrit aptissimè, ut ejus aucupii antiquitatem doceat contra Blondi errorem, qui sub Friderico Acnobarbo cæpisse eam putat. Alii Heinrico Aucupi cognominato Imperatori tribuunt. Falsi utrique vel ex lege Salicâ aliisque, ut monuit Spilmannus. Aucupii istud genus sub Constantino Magno usurpatum ostendunt loci apud Julium Firmicum Mathes. lib. v. cap. 7 & 8. Sidonii quoque locus est insignis, qui Avito Imperatori rei ejus peritiâ tribuit, hocque nomine non ineleganti carmine laudat.

Quid volucrum studium, dat quas natura rapaces,
In vulgus propè cognatum? quis doctior isto
Instituit varias per nubila jungere lites?
Alite vincit aves, celerique per æthera plausu
Hoc nulli melius pugnator militat unguis.

Non potuit melius res Accipitrariâ pingi efficaciore aliquanto picturâ literarum, ut alicubi Plinius ait. In hujus rei testimonium non aspernandus item Gregorii Turonensis locus, cum legi Salicæ scriptæ propè sit cœvus, lib. v. cap. 14. *Veniant equi nostri, & accipitri accipitribus cum canibus exerceamur venatione, spectaculisque patulis jocundemur.*
• Quæ de Thracum venatione in *Mirandis Aristoteles* seu quis alius his non dissimilia scripsit, nota sunt, & eadem penè de Indicis aquilis Ctesias prædixit.

Barones

Barones ego viros ætate & sapientiâ maturos interpretor, quibus controversias definiendi facultas erat, quos posterior ætas homines legales dixit, iisque in Consuetudinario Jure magna auctoritas, ut apud Matthæum Parisiensem & alios passim videre est. Tit. LXI. quantum de compositione DIGER est. Ibid. de CHRENE-CHRU DA. In decreto Childeberti post legem Salicam §. 7. de Farfatio. Scio quid Lydius dixerit in Glossario post Nicolaum de Clemangis: sed nullo modo, quod sciam, cum verbis congruit ipsius expositio. In decreto Clotarii Regis §. 8. PLEBIUM, ad sortem veniat, aut ad Plebium promoveatur. Vellem illius Glossarii de istis locis excerpta, dum totius operis expectatur editio, videre liceret. Potes istud, nobilissime Peresci, qui omnia potes. Quis enim eruditus erudito, & quod plus est, eruditiorum humanissimo, aliquid negatum vellet? Sed jam satis, imo plus satis, ut excusatione opus esset, tuus nisi jussus præcepisset. Itaque in tuis culpis tu tibi da veniam. Vale. Raptim pridie Kalend. Septembr. cix. inc. xix.

Ph, Jacobus Maussacus non probat titulum, *Glossarium Archæiologicum*: maluit, *Lexicon posterioris Latinitatis*. Glossarium noluit inscribi, in quo commentamur, & latus differitur, idque ex suis in Harpocratonem notis, imo *Lexicon seu Vocabularium*. Glossæ sunt, quæ ætatis. Nec Archæiologicum vocandum, quod nobis Romanæ lingue vastitatem ob oculos ponit.

Ada existimat esse genus quoddam mensuræ. Ego existimavi in illâ Manassis Comitris conventionoe, ubi donat *duas Adas*, legendum esse *duas Hidas*.

XVIII.

Phylarchæus Anglus

Celebratissimo Camdensi suo, Regi Armorum, titulo Clarcentii, omnis antiquitatis & rei Historica peritissimo.

Salutem.

Qualis est inter splendidiorum amantes literarum amor, si soli sunt percipiendo, quorum præcordia meliore luto sinxit Deus, omnia eorum sursum, tanquam veram nobilitatem, animi virtutem spirantia. *Britannia* tuæ officium meum non defuit, nec elementis meis tuum: dispari comparatione cum lucem mutuam utrobique acceperim, non refuderi. Gratitude ergo & honestissime amicitie nomine, octo capita, in quæ Philosophia nostra veluti in totidem gemmeos canales dispescitur & corrivatur, ego, qui primus omnium ea inveni, *Camdeniano* genio probanda exhibeo; probata autem candori suo dedicari volo dedicoque. Vale.

Symbolicæ Philosophiæ Capita VIII.

1. Digmatica.
2. Symbolica.
3. Hermeneutica.
4. Genealogica.

5. Tactica.
6. Strateotica.
7. Præconialis.
8. Critica.

1. *Digmatica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ simpliciter versatur circa Nobilium insignia dignoscenda tantum qua insignia, eorumque descriptiones & nomenclaturam callet, monstrans *quæ* sunt.

2. *Symbolica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ de digmatis nobilium ita philosophatur, ut in his non solum, quid cui conveniat, aut non conveniat, doceat, sed etiam tantum quæ insignia sunt, quid rectè

rectè in iisdem vel perperam concipitur, monstrans, *Qualia* existunt.

3. *Hermeneutica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ interpretatur sensum & quasi mentem insignium, docetque singulas gerendi causas, monstrans *Quare* sunt.

4. *Genealogica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ arbores sive lineas Nobilium gentilitias rimatur, legesque insignia gerendi complectitur respectu genealogico, tam quoad familiarum privatos gradus distinguendos, quam quoad insignium appositionem, conjunctionem, prætensionem, & aliàs, monstrans *Cujus* ea sunt & per *Quos*.

5. *Tallica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, per quam principalis ceremoniarum ministri docentur, quis quo loco solenniter statuantur, & versatur circa Nobilium *Personas*.

6. *Stratontica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ militariter ceremonialia in negotiis regnorum aut principum, vel denique in duellis sive nationum, sive parium contingunt, ritè peragit, & versatur circa *Rex & Famam* Nobilium.

7. *Præconialis* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ secundum leges decori docet formas edicta principalia promulgandi, acta singula celeberrima Nobilium singulorum notat & reponit, versaturque circa *Dilla & Facinora* Nobilium propalanda.

8. *Critica* est ea pars Symbolicæ Philosophiæ, quæ de his omnibus judicat, & versatur circa horum omnium *bonu esse*.

XVIII.

N. Fabr. Peireskius Joanni Seldeno.

Monsieur,

J'E n'ay pas voulu laisser échaper cette commodité sans me ramenten-
voir eu l'honneur de vos bonnes grâces, & vous assurer de la
sincere affection en vostre endroit, que j'auray tout le tems de ma vie.
Je crois qu'il y a quelque malheur, qui envie le contentement, que
j'aurois au frequent commerce de vos lettres. Car encores que de-
puis le retour de Monsieur de Valles, je vous aye écrit deux fois,
je ne vois pourtant aucune réponse, & crains que vos lettres ou pos-
sible

sible les miennes mêmes se soient perdûes avec certaines petites curiositez, dont je les avois accompagnées. Et l'une des causes de ma doute est, que je pensois avoir chatouillé votre curiosité en sorte que vous seriez soigneux de me répondre, sur l'avis que je vous avois donné à propos de vos observations de *Natali Domini viii Kal. Januarii* ; que j'ay un ancien *Martyrologe* fait du vivant du Pape Liberius l'année du Consulat VII. de Constantius & III. de Constantius Gallus : lequel *Martyrologe* commence précisément par vostre Epoche. [*viii Kal. Januarii natus Christus in Bethleem Judææ.*] Il ne contient que les simples depositions des Martyrs dans les Cimetieres d'alentour de Rome & fort peu d'ailleurs, & quelquefois marque les Consuls, comme quand il met, [*xiv Kal. Jun. Partheni & Calpurni in Callisti Diocletiano IX. & Maximiano VIII.*] [*x Kal. Oct. Bassile Salaria vetere, Diocletiano IX. & Maximiano VIII. Coss.*] quelquefois les transactions seules, comme quand il met [*iii Kal. Jul. Petri in Catacumbas & Pauli Ostiense Tusco & Basso Coss.*] C'est un des rares picces, qui se soient sauvées de l'antiquité jusques à ce siecle icy, pour une infinité d'autres singularitez, qu'il y a dans le même volume, entre lesquelles il y a des fragments du *Calendrier Constantinien*, & des images Anciennes, qui y avoient esté ajoutées anciennement pour chaque mois. Lesdits Empereurs Constances, Oncle & Neveu, y sont peints à la fin avec les habillements du temps, enrichis de pierreries & de differences remarquables de l'un à l'autre. Il y a des *fastes Consulaires* excellents, & des *Fastes Præfectorum Urbis*, qui finissent audit VII. Consulat de Constantius : & des *Fastes des Evêques de Rome* finissant en même temps. Mais des *Fastes* ou *Tables* de la Pasque jointes aux Consuls de Constantin depuis son II. Consulat ou la liberté de l'Eglise, dressés pour plusieurs années à l'avenir outre ledit Consulat VII. de Constantius. En somme il y a bien de l'exercice & de l'entretien pour un homme aussi curieux que vous l'estes.

Je seray bien aise d'entendre en quel estat sont vos observations sur ce sujet, & si nous pouvons esperer de les voir bien tost au jour ; car ce ne sera jamais assez tost, si l'effect répond à mes souhaits, me tardant bien encores d'apprendre, que vostre *Mare Clausum* soit public, pour voir vos raisons. Je vous avois par même moyen reiteré ma priere à ce qu'il vous pleust m'oster une ambiguité, qui m'estoit demeurée par les termes de vos dernières lettres concernant la situation de vos plus anciennes Eglises, pour sçavoir si c'est leur portail, qui est du côté d'Occident, & l'autel du côté d'Orient, ou au contraire :

traire : car vos paroles conviennent à l'une qu'à l'autre situation ; & semblent toutefois devoir plustost s'interpréter de la porte du costé d'Orient, & de l'autel du costé d'Occident, encores qu'il me semble y en avoir veu quelques unes, qui sont tout au contraire de cela, lesquelles semblent estre ou aucunement anciennes, ou refaites sur les fondemens d'autres plus anciennes, comme *St. Paul*, & *Westminster* de Londres, & la métropolitaine de Cantorbery, si je ne me trompe. Je vous supplie donc enrois un coup de m'éclaircir de cette doute, & de faire plus d'estat de moy que vous ne faites, c'est à dire, de me commander plus librement ; vous assurant, que vous ne trouverez aucun de vos amys plus disposé de vous servir,

De Paris ce 21 Decembre, 1622.

Monseigneur,

*Que votre tres humble & tres affligé
serviteur.*

De Peiresc.

On nous raconte icy de grandes merveilles des inventions de Sieur Cornelius Drubellius Akmarienfis, qui est au service du Roy de la Grand Bretagne, resident en une maison pres de Londres, entre autres d'un bateau couvert, qui va entre deux eaux, d'un globe de verre, dans lequel il fait représenter le flux & reflux de la mer, par un mouvement perpetuel réglé comme le flux naturel de la mer, & d'une lunette, qui fait lire de l'escrijture de plus loin qu'une lieue. Je vous supplie de m'écrire un mot de la verité de chacune de ces inventions. Nous avons bien veu icy de ses petites lunettes, qui sont voir des cirons & des mites grès comme des mouches, qui sont certainement admirables ; mais je voudrois bien estre assuré de ce qu'il y a de vray touchant ces autres inventions. Je vous serviray en revanche en autre chose, quand vous m'employerez.

XX.

G. Allibastri *carmen.*

Jana reciprocornis origo mensis & arini,
Quæ reliquas in te conspicias una Deas.
Et lupe, Niliacis, sol olim, credite sacris,
Nomine sub cujus numina cuncta latent.
Lux vestra anguipedes sine crimine temperet horas
CAMDENO: ut faciles exigit ille dies.
Seu ferrugineas noctis polus induit umbras,
Nunciat aut reducem Lucifer ore diem.
Læva nec obliquas contristent lumina terras,
Nec cœli incæstet momina triste jubar.
Sic te Thessalici non tangerent Jana susurri;
Nec caput in trivis fœda coronet avis.
Sic Sol Æthiopem non sentiat atra præcantem,
Cum premit objectam torridus igne plagam.

Guilielmus Allibaster.

XXI.

*Ereptorum Fasciculus, Illustri Viro Gulielmo Camdeno
suo, in novi anni felicem subarrhationem. Mar. 26. 1618.*

Æ Neidem Beutum te mittimus, ardua Cliò,
Cæsaris à sæclis incipe, pauca canens.

.....

Unanimes

Unanimes, positis civilibus, arma Britanni
 Arripiunt ductu, ~~Cassivelaune, tuo.~~
 Fœderis en vires ! scelix fuit alea prima,
 Percussoque ipso Cæsare, victor eras.
 Attamen incassum ; nam fors blandissima luser,
 Quæ Thamesim ~~Rome~~ subdere cœta fuit.

Vortiger Hengistem flaventemque evocat Horsum.

Degeneri Thanetos Thamisi circumdata fratres
 Arctat, dum nubit blanda Ruena duci.

Siderat in pressam vis septemcollina vallem

Vortiger :

Ille tuas acies truce pugnâ, Saxo, fugabat ;
 Teque iterum atque tuos insula parva capit.
 Vix concessa illa, nam sentiit insidiari
 Imperio Venerem Vortimer usque suo.

Planities Sariam juxta protenditur ingens,
 Quâ Britonum (capto te) perire duces.

Vortiger ambustus moritur, verum acrius ardet
 Aurelio pectus Martis amore novi.

Namque alacrem Ambrosium livens Victoria cristat,
 Cæcis ad Sariam hic pendula saxa struit.

Euther Pendragon Rex Britannie.

Aurelii frater sceptrâ Euther proxima quassat,
 Inde Cupidinos fare Thalia dolos.
 Euther amat, pudor arma parat, sed fraudis Igrene
 Nescia, complexa est pro Theleboë Jovem.

Merline,

Merline, hoc scelere es patrem Cacadæmona falsus,
Euther enim Amphitræo falsus, Igrena, fuit.

Nondum nactus erat Britenū lugubria regna,
Saxo

Sed cunctis inhians, potiore triente potitus,
Dum secum Britones prælia mista gerunt.
Hinc Constantinum mactas, funeste Conane,
Pejor mactato

Ida sub Aurelio statuit Northumbria regna.

Hic cute cyaneos rutilat mucrone Brigantes.

Defunctum coluit Vologesus Partha Neronem,
Malgonis humectat lacryma nulla rogem.
Conjugicida, incestu, imum Stryga, Malgo, revise,
Nam sordent tabo secula cuncta tuo.

..... Primus Britto colonus erat.
Hunc subigit saxo, jam factus ab hospite princeps.

Cadvallader.

Mœsta Hierosolymes instare ut fata Josephus
Cognovit, coluit te, Tite digne coli.
Quamvis victor adhuc Cadvallader omnia linquit,
Entheus & Romæ delituit monachus,
Lætior in furvo quam fulgida in arce cucullo.
Nam longè thalamos vidit, Oëne, tuos.

Edmundus Rex Angliæ.

Barbarus exundans furtis bellâcibus Hinguar,
 Edmundum vicit
 Nec vicisse satis, jam tarda in numina sævit,
 Et violat sanctum verbere, fuste ducem.
 In quo dum tremulos jaculorum funerat imbres,
 Fit primus Regum Martyr Evangelii.

Ælfredus.

Fili Æthelolphi, non te fugat Ethnica turba,
 Vindictam
 Augusta Ælfredum
 Instauratorem condecorato tuum.

 Et primum hic vario limite cinxit agros.

Eduardus senior.

Lex pater ipse sibi leges descripserat Anglis.

 Me supplex, inquis, Scotia tracta petit.
 Atque cutem populus desuescens tingere glasto,
 Urbes miratur Marte subacta meas.
 Magnus Athelstanus septeni gurgitis alveos
 Unus contraxit

Edgar Rex Angliæ universæ.

Anglica Thermopolis, celebrata Bathonia, plauisti;
 Sulphureæque calens gestiit horror aquæ.
 Edgar in augurium regni, famæque futuræ,
 Sedibus accepit dum sacra prima tuis.
 Nam rostra & castra hic habuit per litus & arva:
 Fessaque descendit jam peregrina lues.

Canutus magnus.

Filio Etheldredi male fido ab Edrice precepto,
Canutus vindex justus, & hostis acer.

Emma cui conjux, Emma decus thalami.

S. Edvardus.

Sancte pater patrie, divine Edvarde, toruscum
Tu claudis agmen, sydere splendidior.
Non te, confiteor, meruere Hexasticha nostra;
Coeli animam capiunt, corpus iaspis habet.
Floruerant olim tua, quæ jam secula cava

Apostrophe ad Angliam.

Optima dic quæ te triverunt, Anglia, gentes?
Incola primævus me Brita, Belga Britam.
Cum Belga Gallus, post Gallum Romæ triumphans:
Hæc effata, nitens Anglia confiteor.
Quin prodit Pictus, Scos, Saxon, Danus, Iuta,
Normanque

Heptarchia Saxonica.

Finderis in varias, lacrymosa Britannia, partes,
Et folia exhorret plurima triste solum.

Regnum Cantii.

Tot Nymphæ fertis redimite halantibus, & tot
Fluvioli violis, prætæque picta novis:
Pascua tot sylvis

Hengisti obveniunt

Occidentaliuno Saxonum.

• • • • Occiduo pars diversissima sole
Sabrina, atque salo tufa feroce jacet;
Atrebatem, Belgam, Durotriga, Damnoniumque.

Omnes Saxonice hos unica stirpis alit.

Australium Saxonum.

Surria . . . , . . . , . . .

Regnorum genti, decori, sedique fuisti,
Sed famæ angustis limitibus similis.
At nec tum innocuis stupuere latentia ferra,

Orientalium Anglorum.

Impelli faciles dives Norfolcia Icnos,
Et Suffolcinus vomere pascit ager.
Abstrusisque ardens mea Cantabrigia stellis.

Orientalium Saxonum.

Infignis Trinobans, ubi *Simsa*, Effexica Nympha,
Ocula vicino saepe dat Ocellis.
Atque ubi Nereidum turmas, Naiadumque choreas,
Ipse ego saltantes, Panque choraula videt.

Quaque Augusta frequens perluitur Thamisi.

Regnum Northumbroium.

Turbidus Humber . . . 101. 7 1000000

Trentaque bacchanti similibus

Te dignata meis proavis Lancastria dextram
Porrigere altricem

Merciorum.

Lux mea Camdenus, loquitur sic Mercia, priscis
Applicuit struibus marmora viva meis.
Nunc Coritanus Mediterretis, amne Dobuni
Depurati Iscos, Cattiucianus acer.
Cornavi gnavi, Silures, & arator Icenus,
Seu postliminio fit sibi quisque redux.

Sagitta quæ Haraldus istus periiit.

Illustrem Priamus pater exoravit Achillem,
Et Githa Neustriacum mater atrata ducem;
Quæ super Haraldum quantum is super Hectora flevit,
Aut Hecuba infelix, Troia, vel Andromache.
Me Jovis ut Nemefin, me ut fulminis horruit ictum,
Quam nunc glans ales expulit igne novo.

De Cometa.

Flagranti crinite coma
Saxonici ostendis lumen adesse rogi.
Utque umbone liber, vel cerea imagine chartæ,
Sic ista est ævi pagina clausa face.

Anglia loquitur.

Usque vices patiar, data prædæ audentibus armis?
Num semper titulos numinis ira feret?
Procumbit veteri Respublica cardine fracto.
Cunctaque victori qualiacunque licent.
Siste gradum, Noche magne, tuum, caput erige regni,
Et picturatum ver velut omne nova.

Maxima res agitur, Gulielmi à tempore Reges
Enumeraturo, pristina Phoebe, veni.
Occiso Haraldo cum fracta potentia regni,
Saxonicum penitus costruit imperium.
Utque abolenda dies revirescat, ab illius actis
Ordinar, in cujus secula nostra nitent.

Gulielmus I.

Pro libitu, belli nomine quæque novat.

Gulielmus II.

Causa cur in Neustros facta est conversio regni,

Corruptela fuit publica, vita mala:

Cur non idem evenit

Henricus I.

Firmato Henrico stabiliter incipit aula,

Mutaturque simul, deficiente mare.

Stephanus.

Credite, in humanis nulla est constantia rebus,

Cuncta sed ancipiti sunt revoluta vice.

Nil Stephano de jure fuit, vivente Matilde,

Henricus II.

Vulnera quæ Stephano regnante acceperat aula,

Sanat in admittis Andibus herba nitens.

Richardus I.

Fausus erat Phoebus, rutilans Chirona Adeldi,

Richardo Nemæ, cul juba fulva, Leo.

Joannes.

Exosus satrapis & ob Arthurum omnibus unus,

Quantum aster Phoebe lampade fratre minor.

Henricus

Henricus III.

Thymoleon Richardus . . . : . . . : . . .

Tertius Henricus luctatur inutilis ipse,
Classica Leicestro rauca iterante domi.
Hosce Ludovico semel hæc peninsula pulso,
Percusso at plaussit cive secure magis.

Edvardus I.

.
Anglos qui soliti violare incurfibus ultro,
Jam veteri exoptant aggere dirimier.

Edvardus II.

.
Sic poteras servasse tuos, versosque penates,
O nimium insaufa vellicatus ave.

Edvardus III.

.
Oceano disjungi optet non cespere Scotus,
Se Galli rentur non satis oceano.
Ereptorum Finis. Cetera quis noscit ?

XXII.

Ad Liburnos Italia.

VOS igitur sævi gens impacata Liburni,
Vos patriis ausi mensis imponere nuper
Humanos artus, epulandaque viscera vivis
Eruta corporibus, fluidosque hausire cruores:
Vos soliti spoliis & abacta vivere prædâ,
Immunes mellorum operum: vos ad fera tantum

Ex-

Excidia, & raptus, & mundi incommoda nati,
 Quæ mihi Coelicolæ tribuerunt, quæque per annos
 Servarunt multos nunc otia rumpitis, atque
 Hinc Venetas acies, illinc quos Norica tellus
 Evomit Alpini referatis faucibus, arvis
 Immittitque meis, in prælia traditis, & jam
 Qua ruit, & campos secat acri Soncius amne,
 Forsitan adversis concurrunt agmina signis,
 Grataque præbebunt avidæ spectacula morti?
 Vos igitur, Princeps, quo nullus amantior æqui est,
 Cujus nil veriti solium, nil incluta sceptrâ
 Prædis, infandum vestri per vulnera cæsi,
 Stravistis mediâ resupinum corpus in aulâ,
 Defensos dabit, & tanti sub nominis umbrâ
 Esse volet tutos, prædatriceque catervam
 Sanguineis pasci dapibus sinet? Ah tua virtus
 Magne ducum non sic spondet, non criminis experts
 Dexterâ, non mores, qui te cœlestibus æquant.
 Talia nec sperant umbræ, cineresque paterni,
 Non socer ille tuus, non quem pene ardua moles
 Imperii Cæsar, nec qui Capitolia celsa
 Possidet, & sacrâ terras ditione coercet;
 Arbiter & cultus hominum, non talia de te
 Expectat nostri Germania mater & altrix,
 Galliaque armipotens, non dives Iberia regnis,
 Illaque quæ duplici nunc læta Britannia sceptro est.
 Denique non hominum quisquam, sed te fore credunt
 Vindice, quo tandem diræ ferientis alumni
 Hinc nil ad occasus, nil deportentur ad ortus:
 Sparsaque per populos vario sub cardine coeli,
 Hic illic jaceant disjectæ membra phalangis,
 Amplius haud vires ullas habitura nocendi.
 Adde quod & ferro si res dirimenda, nec ullus
 Apparet finis, nisi quem dabit ensis & hasta;
 Haud erit ac Venetos proceres contemnere quisquam
 Possit, & indecores ventura redarguat ætas.
 Quandoquidem viget illorum sub pectore virtus,
 Illa prior viget, Aufonium nomenque decusque,
 Et libertatis studium, quæ carior ipsa est

Patribus his vita, tum iuste ad fortia cause
Attollunt animos : nam stat jus unde piumque,
Illuc læta venit niveis victoria pennis,
Castra supervolitans iustè pugnantis : iustè
Eductos etiam superis laudantibus enses. *
Non titulis hi regna suis indebita poscunt,
Non urbes agrosque novos ; sint libera tantum
Regna maris poscunt ; nec trajectientia fluctus
Adriacos metuant infestas vela carinas,
Prædonesque truces his submoveantur ab oris :
Prædones timor Illyrici, atque infamia Ponti,
Pene impendentisque irritamenta pericli.

XXIII.

*In mortem Viri undiquaque incomparabilis Jacobi
Augusti Thuani.*

SI quis adhuc superest, qui perdurabile quicquam
Aut certum instabili credat in orbe dari :
Nos videat, nam qui modo libertate receptâ,
Gallia, condidimus carmina læta tibi.
Nunc Elegis mœstis cantamus fata Thuani.
Tristitia : lætitiâ, Gallia, mitte brevem.
Vix dum bis sensis licuit gaudere diebus,
Et novus heu miseræ jam tibi luctus adest.
Umbra voluptatum dolor est, & maxima sæpe
Gaudia luctificis sunt maculata malis.
Occidit heu sæcli nostri lumenque decusque ;
Vir linguâ, scriptis, consilioque potens.
Qui fata haud metuens, extremâ mortis in horâ,
Humanam potuit carmine flere vicem.
Hic ille ingentis plaga quem vastissima mundi
Noverat, in tumultu jam jacet exiguo.
Adfunt discinctæ Charites, ornantque sepulchrum
Floribus : & crebris stetibus ora rigant.

Adfunt

Adsunt Pierides etiam, mortuissima turba,
 Et planctus tumulo dant lachrymasque sacro.
 Quas inter certant Erato simul atque Thalia,
 Hunc sibi jure suo vindicet utra virum.
 Illa assert rhagnos miranda volumina fastos :
 Hæc assert docti carmina vatis opus.
 Gallia tota gemit, cum per quem vivet in ævum
 Omne datum duræ conspicit esse neci.
 Nos quoque, qui vivum semper suspexitus, udo
 Ploratu & calidis ora lavamus aquis.
 At tu quem rutilom dicunt in morte tyranni
 Nubibus è mediis exeruisse jubar :
 Sol lucis genitor, misèranda in morte Thuani
 Debueras atrà condere nocte caput.
 Hæc tamen in tanto restant solatia luctu,
 Quod vix-dum mortem læserit ipse suam.
 Namque fluens lentè per venas sanguis apertas,
 Destituit pigro torpida membra gelu.
 Ergo dolor mortis solos nos tangit, at ipse
 Evasis quidquid mens habet atrà mali.
 Sic etiam decuit, tranquille pacis amator
 Qui fuerit, placidè debuit ille mori.
 Felix hoc etiam dicendus nomine, quod te
 Gallia pacatam viderit ante necem.
 Ipsum equidem extrêmà sic esse in morte locutum,
 Talia vel tacitè secum agitalle reor.
 Summe Deus, forti dextrà qui cuncta gubernas,
 Ad te nunc alacri subvolò mente lubens.
 Uxorem amissam passu sequor ipse citato,
 Hanc iterum redde jam nova vita mihi.
 Gestio Scaligerum cœtusque videre plorum :
 Verum hæc lætitiæ est maxima causa meæ.
 Quod post me pacem patriâ in tellure relinquens,
 In pacem æternam, non rediturus, eo.

XXIV.

Cenotaphium Marchionis Anchoritani.

NON cineres isto conduntur & ossa sepulcro :
Sed vacuus servat nomen inane locus.
Addita causa necis tumulo est, ne fera nepotum
Posteritas possit non meminisse mei.
Turbavi fateor sinceram, Gallia, pacem :
Armavi cives in fera bella tuos.
In fera bella tuos, in mutua prælia trusi :
Rex autem damnum sensit utrinque datum,
Exhausi gazas & longæ præmia pacis ;
Quæ facerem, Regis nomine cuncta tegens.
Is tandem perimi iussit, verum unica culpæ
Non potuit tantæ poena sat esse gravis.
Mandatum tumulo populus tellure reclusit,
Et turpi affixit mortua membra cruci.
Divellens laceros artus, truncumque per urbem
Distractum flammis plebs inimica dedit.
Sic Regem & populum cum crimen læserit æquè,
Pendere me poenas iussit utrique Deus.

N. Grotius Hugonis frater.

XXIV

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

GULIELMI CAMDENI
ANNALS

Ab ANNO 1603, ad ANNUM 1623.

Ecc 1

OF THE
GARDEN

ANNALS

OF THE
GARDEN

See

GULIELMI CAMDENI
ANNALES

Ab Anno 1603, ad Annum, 1623.

ANNO 1603.

Martii 24. **R**egina Elisabetha defuncta inter secundam & tertiam horam post mediam noctem, Domini Spirituales & Temporales cum nuper-Consiliariis, provisionalem Regni administrationem suscipientes, Jacobum Regem promulgarunt.

Anno
1603.
~

25. Carolum Percy & T. H. Sommerfet ad Regem cum literis miserunt, quibus hæc significarunt, & postularunt, ut in Angliam quam primum veniret.

28. Georgius Carew & Tho. Lake missi, ut docerent Regem, quo statu res erant.

Aprilis 6. Rex Berwicum ingressus est.

8. Turbæ in limitibus, & Waterfordiæ, & alibi in Hiberniâ.

Rex Eboracum venit.

10. Southamptonus & alii incarcerati liberantur.

15. Cecilius Secretarius accersitus Eboracum versus profectus est.

28. Elisabethæ funus celebratur.

May ... Henricus Howard, Tho. Howard, & Baro Mountjoy apud Theobalds in Concilium adsciti.

7. Rex profectus à Theobalds, excipitur primum à Swinnerton Vicecomite, cujus Orator R. M. administrationem regni sub Elisabetha asperius perstrinxit: postea excipitur à Prætoribus & Civibus, & ad Carthusianas ædes deductus, ubi LXXX. Milites promiscuè creavit.

Edictum

Anno
1603.

Edictum contra Monopolia.

Maii 13. Robertus Cecilius, Robertus Sidney, Guilielmus Knolles, Edw. Wotton creantur Barones in arce London.

16. Edicta ad conservandas damas.

19. Ad coercendas turbas in limitibus.

Junii 4. Valentinus Thomas, qui falsus est, se in vitam Regine conspirasse, damnatur, & supplicio afficitur.

Legati à pluribus Principibus congratulatum veniunt.

21. Comes Rutlandie ad Danum mittitur, ut filium è baptismo susciperet, & periscelide investiret.

Pestis Londini grassatur.

Julii 2. Festum S. Georgii celebratur, ubi Henricus Princeps, Dux Lenox, Comes Southampton, Comes Marr, & Comes Pembrochie in ordinem investiantur.

Antonius Copley, Griffinus Markham, Guilielmus Watson, & Guiliel. Clerk sacerdotes; Baro Cobham, Georgius frater ejus, Baro Grey, & Walm. Raleigh proditiōis suspecti, apprehenduntur.

* 21. Comes Southampton creatur & restituitur.

Thomas Howard creatur Comes Suffolcie: D. Mountjoy Comes Devon, Tho. Egerton Baro de Ellesmere; Guili. Russell, Henr. Grey, Johannes Petre, Johannes Harrington, Henricus Danvers, Tho. Gerard, & Robertus Spenser creantur Barones apud Hampton Court.

Tho. Edmonds ad Archiducem legatur.

23. LXI. Milites Balnei creantur.

24. Rex & Regina coronantur, cælo fœdissimo, & peste admodum sæviēte; eā enim septimanā 1103. obierunt.

Augusti 8. Indicitur, ut hic dies festus celebretur ob Regem à Goweriorum conjuratione liberatum, & jejunium per regnum celebretur diebus Mercurii.

Novembr. 9. Baro Cobham, Baro Grey, Walterus Raleigh, Griff. Markham, Georgius Brook, Antonius Copley, Guili. Watson, & Guili. Clerk læsæ Majestatis apud Wintoniam damnantur: è quibus Georgius Brook & duo illi Sacerdotes morte afficiuntur.

A 23 Decembris 1602, ad 22 Decembr. 1603. perierunt Londini 38244. ex quo numero 30578 ex peste.

ANNO

ANNO 1604.

**Anno
1604.**

Febr. 29. Dum de Liturgiâ receptâ Rex contendere coepit, & nonnulla in eâ mutanda censuit, Johannes Whitegiftus Archiepiscopus ex mœrore obiit.

Martii 13. Henricus Howard creatur Baro de Marnhill & Comes Northamptoniæ iisdem literis patentibus, & Baro Buckhurst Comes Dorset.

15. Rex & Regina magnâ cum pompâ ab Arce ad Westmonasterium per Urbem transiunt.

19. Parlamentum habetur usque ad 7. Julii.

Edwardus Deony ad hoc evocatur summatione admissus septimo Julii.

Tho. Smith Londinensis Mercator mittitur Legatus ad Boris Theodorowick Russiæ Imperatorem.

Dux Lenoxiæ in Galliis Legatus, apud quem Rex conqueritur de H. Wottono apud Venetos Legato.

Aug. 5. Pax inter Hispanum & Anglum conficitur & publicatur.

20. Rob. Cecilius Baro de Essenden creatur Vicecomes Cranbourne, primus omnium Vicecomitum cum coronâ.

Octobr. ... Ostenda capitur.

... Vectigalia pro mercibus & exportatis & importatis augentur.

24. Rex promulgatur magnæ Britannię, Franciæ, & Hibernię Rex, ut Angliæ nomen extingueretur.

Decemb. 10. Rich. Bancroft Episcopus Londin. translatus est ad Archiepiscopatum Cantuariensem.

24. Richard. Vaughan Episcopus Cestriensis translatus est ad sedem Londinensem.

Galli queritantur de depredationibus per Anglos.

ANNO 1605.

**Anno
1605.**

Januar. 4. Philippus Herbert frater Comitis Pembrochiæ ducit Susanam filiam Edwardi Comitis Oxonii.

Febr. 6. Carolus filius secundogenitus Regis creatur dux Eboraci.

Edictum, ut Jesuitæ & Seminarii ex regno protinus abeant.

Martii 5. Politeia Ecclesiæ Anglicanæ & Liturgia edicto confirmantur.

28. Ad-

Anno
1605.

28. Admirallus Angliæ missus in Hispaniam ad pacem confirmandam, & cum eo Carolus Cornwallis, ut sit Legatus Ordinarius.
29. Philippus Princeps Hispaniæ nascitur.
- Aprilis* . . . Joannes Stow Chronographus obiit.
19. Edwardus Comes Hertfordiæ mittitur ad Archiducem pro pace confirmandâ.
24. Ulricus Dux Holsatiæ & Comes Northamptoniæ in Garteril ordinem cooptantur.
- Maii* 4. Rob. Cecil creatur Comes Sarum; Tho. Cecil Baro Burghley Comes Exoniæ; Philippus Herbert Comes Montgomery; Baro Sidney Vicecomes Insulæ.
- Itidem J. Stanhop, Georgius Carew, Tho. Arundell, & Gu-liel. Cavendish creantur Barones apud Greenwich.
- Junii* 15. Tho. Douglass Scotus, Regis chirographum & sigillulum eementitus, suspenditur.
- Julii* . . . Hispani ad Dubrim appellunt, & ab Hollandis exitu prohibentur.
5. Georgius Lodovicus, Lantgravius Lettenberg, venit Legatus à Rodolpho Imperatore.
8. Edictum contra Piratas.
- Aug.* 1. Edmundus Anderson communium Placitorum Justiciarius obiit; cui successit Franciscus Gawdy.
11. Edictum de non intervertendis in pios usus legatis.
27. Rex & Regina Academiam Oxoniensem invisunt.
31. Henricus Ramelius installatur Windeforæ pro Christiano 4to Rege Daniæ.
- Novemb.* 5. Pulveraria proditio detegitur.
9. Parlamentum inceptit.

ANNO 1606.

Anno
1606.

- Januarii* 5. Comes Essexiæ duxit Franciscam filiam Comitis Suffolciæ.
- 19.* Baro Knolles duxit Elisabetham filiam primogenitam ejusdem Comitis.
- Georgius Carew mittitur Legatus Ordinarius in Galliam.
17. Consilii prodicionis pulverariæ damnati, & die 30. supplicio affecti.
- Martii* 22. Rumor vanus de cæde Regis;
30. Magna naufragia & inundationes.

Aprilis

April 24. Jo. de Mendoza, Marchio Sancti Germani, venit Legatus ab Hispano ad Regem.

Maii 3. Henricus Garnet Provincialis Jesuitarum morte afficitur.

20. Rob. Comes Sarisburie & Vicecomes Bindon installantur apud Windesore.

Junii 3. Henricus Baro Mordant & Edwardus Baro Sturton mulctantur in Camerâ Stellatâ.

10. Edictum ad Jesuitas & Seminarios ex regno exterminandos.

22. Sophia Regis filia nata, & postridie obiit.

27. Henricus Comes Northumbrie mulctatur 30000 libris & carcere, durante vitâ.

Nicolaus Molino Legatus Venetus rediit, & in ejus locum venit Georgius Justinianus.

Edwardus Coke factus Justitiarius communium Placitorum. Monumentum erigitur R. Elisabethæ Westmonasterii.

Julii 17. Christianus Rex Danie venit in Angliam inexpectatus.

31. Rex cum Rege Danie transit per Urbem pompâ magnificâ.

Aug. 14. Rex Danie discedit.

Sept. 23. Franciscus Princeps Vaudemontius venit in Angliam, filius Caroli Ducis Lotharingie.

Moorfield in amoena ambulacra redigitur, & Tempa per Urbem adornantur.

ANNO 1607.

Anno

1607.

Jan. 6. Jacobus D. Hay duxit Honoram filiam & unicam hæredem Edwardi Domini Denny.

20. Magnæ inundationes in æstuario Sabriniano.

Martii 31. Rex orationes habet ad ordines Parlamenti de Regnorum unione.

Aprilis 2. Magnæ inundationes in Cantio, Essexiâ, Suffolciâ, & Norfolciâ.

Maii 8. Princeps Joinvillius, frater Ducis Guisii, venit in Angliam.

15. Tumultuantur Rustici in Comitatu Northamptoniæ de agris compascuis inclusis, & sepimenta diruunt.

Junii 2. Tho. Ravis Episcopus Glocestrensis translatus est ad sedem Londinensem.

12. Joh. Watts Prætor Londinensis excipit Regem prandio opiparo.

Julii 3. Rex persolvit 60000 lib. Civibus Lond. quas Elisabetha debuit.

Anno

1607.

4. Legati ab Ordinibus.

Thomas Knevet evocatur ad Parlamentum, nomine Baronis
Knevet de Eskrick.

5. Julius Cæsar Audomarius, Cancellarius Scaccarii, admissus est
in Consilium privatum.

16. Societas Mercatorum Scifforum excipit Regem lauto prandio in
ipsorum Aulâ.

17. Rex è fonte Baptisani suscipit Jacobum filium primogenitum
Tho. Comitis Arundeliæ, ex Aletheiâ tertiâ filiâ Gilberti Comitis
Salopiz.

Septembr. Comites Tir-Oenz & Tir-Conellæ, & alii male con-
scii profugerunt ex Hiberniâ.

16. Maria filia Regis obiit.

Octobr. 12. Edictum alterum contra nova ædificia in Urbe & juxta
Urbem.

Camera convivalis de novo construitur apud Whitehall.

Decemb. 23. Jo. Fortescu, nuper Cancellarius Scaccarii, obiit.

Anno

1608.

ANNO 1608.

Febr. 9. Vicecomes Haddington duxit Elisabetham filiam Roberti
Comitis Suffexiæ.

Aldgate de novo construitur.

Apr. 11. S. Edmundi Burgo 160 ædes conflagrârunt.

17. Jacobus Montague consecratur Episcopus Bathoniensis & Wel-
lensis.

19. Tho. Comes Dorset, Thesaurarius Angliæ, repentinâ morte
obiit: cujus funeri Anna Regina spectatrix interfuit.

29. Edicetur juramentum Allegiæ.

Henricus Comes Northamptoniæ fit Custos privati Sigilli.

May 6. Robertus Comes Sarisburie factus Thesaurarius Angliæ.

20. Comes Dunbarriæ & Comes Montgomeriæ installantur apud
Windefore.

Octob. 9. Richardus Neal consecratur Episcopus Rossensis.

Decembr. 1. Gulielmus filius Comitis Sarisburie duxit Catharinam
tertiâ filiam Comitis Suffolciæ.
Edictum contra Piratas.

ANNO

ANNO 1609.

Anno
1609.

Febr. 19. *Thamesis* bis fluit intra horam.

23. *Robertus Comes Dorset* obiit.

25. *Richardus Comes Dorset* duxit *Annam* unicam filiam *Georgii Comitis Cumbriae*.

Martii *Induciae* intra *Philippum* 3. *Regem Hispaniae*, *Archiduces*, & *Ordines confederatos* in annos xii.

... *Mori* plantantur in *Angliā*, in usum conficiendi *bombicem*.

... *Nova Bursa* erigitur, quæ *Britannica* à *Rege* nominatur.

Junii *Rex* audit causam *prohibitionum*, & *querelas contra Officiarios classis Regiæ*.

Rex persolvit 63000 lib. quas *mutuo accepit à Londinensibus*.

Alumen in *Angliā* factum.

Auxilium persolutum ad *creandum Henricum Principem Militem*.

ANNO 1610.

Anno
1610.

Jan. 6. *Prima tyrocinia Principis Henrici*.

31. *Viccomes Fenton* in *privatum Consilium* adscitus.

Martii 26. *Edictum* contra *librum Doctoris Cowell*, qui *inscribitur*

Interpres.

Maii 3. *Henricus quartus Rex Galliae* occiditur.

Junii 4. *Henricus* creatur *Princeps Walliae*.

Societati Orientalis Indiae privilegia augentur.

Jesuitæ & Seminarii exterminantur, & *juramentum Allegiantiae* omnibus proponitur.

Maxima illa Navis dicta Henriens construitur.

Fœdus inter *Angliam & Galliam* renovatur.

Octobr. 20. *Tres Episcopi Scotiae*, *Joannes Spotswood Glascoviensis*, *Gavinus Hamilton Galwienfis*, & *Andreas Lambe Brechinenfis* consecrantur *Lambethæ ritu Ecclesiæ Anglicanæ*.

Christianus Princeps Anhaltiae venit in *Angliam*.

Decemb. 31. *Parlamentum* dissolvitur.

Anno

1611.

ANNO 1611.

Febr. 11. Henricus Montague Recordator Civitatis Lond. fit Serviens ad legem, & mox Regis Serviens.

April 9. Robertus Carre fit Vicecomes Rossensis.

Georgius Abbot Episcopus London. translatus est ad Episcopatum Cantuariensem.

May 18. Edictum de augendo valore nummorum aureorum.

13. Carolus Dux Eberaci, Tho. Comes Arundeliæ, & Robertus Carre Vicecomes Rossensis installantur Windesore.

Junii 9. Tomsonus Decanus Windesore consecratur Episc. Gloucestræ, & Buckeridge consecratur Episcopus Rossensis.

23. Archiepiscopus Cantuariensis in Regium Consilium adscitus.

Otho filius & hæres Mauritiæ Landgravii Hassiæ venit in Angliam.

Septembris 8. Joannes King Decanus ædis Christi Oxon. consecratur Episcopus Londinensis.

29. Gulielmus Comes Pembrochiæ in Regium Consilium adscitus.

Anno

1612.

ANNO 1612.

Martii 18. Bartholomæus Legat, hæreticæ pravitatis convictus, comburitur.

April 21. Tho. Overbury incarceratur.

22. Vicecomes Rossensis fit Consiliarius Regius.

Maii 6. Gulielmus Wade præfecturâ Arcis abdicatus, & Dervasius Elwist succedit.

24. Robertus Comes Salisburie obiit.

Junii 25. Rob. Creighton, Baro Zaucher, convictus homicidii, supplicio afficitur.

29. Sortilegium ad plantationem Virginie.

26. Rogerus Comes Rutlandie obiit sine prole, cui frater Franciscus successit.

Corpus Mariæ Reginæ Scottorum translatum est à Petropole ad Westmonasterium.

Robertus Shterley venit Legatus à Persarum Imperatore in Angliam.

Sept. 15. Tho. Overbury ex clystere venenato obiit.

Octob. 16.

Octob. 16. Fredericus quintus Comes Palatinus Elector appulit in Angliam.

Anno

1612.

Nov. 6. Henricus Princeps obiit.

Decemb. 29. Palatinus Elector & Mauritius Nassovius in Ordinem Garterii eliguntur.

ANNO 1613.

Anno

1613.

Febr. 7. Palatinus installatur: & pro Mauritio Lodovicus Nassovius frater ejus.

14. Matrimonium celebratum inter Elisabetham Regis filiam & Electorem Palatinum.

April. 10. Palatinus Elector in Germaniam rediit.

Julii Londinenses ducunt coloniam ad Derriam & Colrayne in Ultoniâ.

Aug. 6. Dorcestria fortuito igne deflagavit.

Johannes Baro Harrington senior obiit in Germaniâ.

Octobr. 25. Edwardus Coke, Justitiarius ad Placita communia, factus est Justitiarius Capitalis in Banco Regio.

Nov. 4. Vicecomes Rossensis creatur Comes Somerset; & eodem die Edwardus Coke in Regium Consilium juratus.

Decemb. 26. Comes Somerset inauspicatè ducit Franciscam filiam Comitis Suffolciæ.

ANNO 1614.

Anno

1614.

Januarii 1. Horâ primâ ante meridiem, natus Frederico Electori Palatino & Elisabethæ Jacobi Regis Britannicæ filicæ filius, qui Martii 24. baptizatus, & Henricus Fredericus nominatur.

Febr. 3. Nuptiæ inter Robertum Carre Dominum de Roxburgh, & Dromundiam Reginæ à privato Cubiculo.

Johannes Baro Harrington junior obiit sine prole: cujus pater primus Baro Harrington de Exton obiit Aug. anno superiori, in reditu à Palatinatu apud Wormatiâ.

Martii 29. Radulphus Winwood factus Secretarius Regius, & Tho. Lakus in Regium Consilium adscitus.

Walterus Raleigh Historiam suam universalem in lucem edit.

Aprilis 5. Parlamentum inchoatum die ventis & pluvâ fœdissimo.

Tobias Archiepiscopus Eboracensis concionem habuit: Dux Lenoxiæ

Anno
1614.

Lenoxie supplevit locum Marescalli, & Comes Somerssetti Magistri Equorum, Comite Wigornie absente.

7. Ranulphus Crew, Orator inferioris confessus, orationem habuit coram Rege.

Apr. 17. Communitas Parlamenti Eucharistiam participant ad S. Margaretæ Westmonast. ad detegendum, qui in Religionem Romanam propendebant, & nemo recusavit.

Maii 4. Erni Lancastrii H. libros 90. libr. qui obiit 19 Nov. 1613.

Junii 7. Parlamentum abrupte dissolvitur, & ejusdem nullitas pronunciatur.

..... Churtus Nevillus Baronis Abergavenii filius, Wentworthus, Joannes Hoskinus, qui tumultuosis in Confessu inferiori se gesserunt, in Arcem Londinensem conjecti.

13. Carolus Cornwallius Miles, & Leonellus Sharpus Theologie Doctor in Arcem Londinensem conjecti.

15. Henricus Howardius Comes Northamptonie obiit, sepultus in Ecclesiâ Castri Doverensis.

30. Isaacus Casaubonus, Vir eruditus, obiit Londini; sepultus Westmonasterii juxta Chaucerum.

Julii 6. Thomas Baro Greius de Wilton obiit in Arce Londinensi, sine prole, in quo defecit titulus Baronum de Grey de Wilton.

10. Thomas Howardus, Comes Suffolcie & Camerarius Regius, factus est Thesaurarius Angliæ.

Eodem tempore Robertus Carrus, Comes Somerssetti, (gener ejus) factus Camerarius Regis.

Julii 13. Novus Thesaurarius venit ad Prætorium Westmonasterii splendidâ pompâ, hoc ordine:

1. Officiarii Custumæ. 2. Studiosi ex Hospitio Graienfi. 3. Famuli Nobilium. 4. Duo Servientes ad Arma, pedites; Cancellarius, & Thesaurarius ipse palliatus: Comites, Vicecomites, Barones, Consiliarii Regis, Milites, & Generosi in equis.

Cum Robertus Cecilius, (6° Maii a^o 1608.) Comes Sarum, factus Thesaurarius, venit alio ordine; scil. Marescalli Westmonast cum Halbardariis, Famuli Thesaurarii, ipse palliatus inter Cancellarium & Custodem privati sigilli: Comites, Barones, Equites, Ministri Scaccarii equis insidentes. Postea confusa multitudo famulorum & carpentorum.

26. Baro Greius de Groby obiit apud Brodgate in Comitatu Leicestrensi.

21. Christianus Rex Danie venit Londinum, præter omnium expectationem.

23. Rex rediit Londinum ad eum invisendum.

31. Walterus Copus Magister Wardorum obiit, cujus frater major natu paulo ante obiit.

Aug. 1. Rex Danie discessit Londino die pluvioso, comitatus Rege Britannie usque ad Gravesendam.

Honora unica filia Edwardi Baronis Denny, uxor Jacobi D. Hay Scoti, custodis Garderobæ regie, obiit, filiolo & filiola relicta.

Sept. 7. Rumores de Classe Hispanicâ in mari Britannico.

11. Edwardus Philipps Magister Rotulorum obiit Londini.

Septemb. 13. Julius Cæsar Audomarius in ejus locum successus. Edwardus Comes Lincolnie obiit.

Octob. 1. Gulielmus Baro Knolles factus Præfectus Wardorum: & Fulco Grevillius Miles factus Cancellarius Scaccarii loco Julii Cæsaris.

Armilustrium per Angliam.

Lucia Marchionissa Wintonie obiit, sepulta Westmonasterii sine pompâ funebri. Fuit filia natu maxima Thomæ Cecilii Comitis Exoniæ.

Servientes ad legem facti.

Didacus de Sarmiento Legatus pro Hispano.

Novemb. Comes Arundelie rediit ex Italiâ cum uxore.

.... Uxor Thomæ Edmunds, ordinarii in Gallia Legati, obiit Lutetie: fuit filia & una hæredum Joannis Wood Militis, Clerici Signeti.

Thomas Comes Ormondie moritur, postquam filiam Prestono D. Dingwell Scoto in uxorem dedisset.

Decemb. Tres filii Baronis Sheffieldi submersi in trajectu Humbri æstuarii.

ANNO 1615.

Jan. Henricus Comes Cantii obiit sine prole. Carolus Greyus frater successit, vir ætate divergente. Sepultus 14 Martii.

Febr. Frigus intensum & nix copiosissima: præcipue die 12. & 14. nec gelu dissolutum ante 26.

Anno

1615.

25. Arthurus Ingram Miles juratus & admissus in officium Cofferarii Hospitalii Regii, ex resignatione Roberti Vernonis Militis; officiaris Aulicis frementibus.

Martii 6 & 7. Magnæ inundationes.

Ruddus Episcopus Menevensis obiit. D. Melbornus Decanus Roffensis succedit.

7. Rex invisit Academiam Cantabrigiensem, ubi gradus Academici indoctis profuturi.

13. Annales Elisabethæ imprimi cœperunt.

25. Baronissa St. John de Bletchhoe Westminsterii tenebris sepulta.

April. . . . Edicta de auro & argento non exportando; pueris ad Seminaria non mittendis; & damis conservandis.

24. Vicecomes Fenton & Gulielmus Baro Knolles in Ordinem Garterii adsciti.

Sacerdotes Wisbecham deportati.

Georgius Villers in interius Regis cubiculum (*Bedchamber*) admissus, & eques auratus creatus.

25. Regina Greenwichum se recepit.

. . . . Olivarius St. John 5000 libris mulctatus in Camerâ Stellatâ.

. . . . Cottonus Episcopus Sarisburiensis; & Nevillus Decanus Cantuariensis moriuntur.

Maii 17. Owenus è familiâ illorum de Godslow in Comit. Oxon. damnatus læsæ majestatis, ex opinione, Principes à Papâ excommunicatos legitime è medio tollendos esse.

. . . . Thomas Parry Cancellarius Ducatus Lancastriæ obiit; successit J. Dacombe.

Junii 8. Annales prodierunt.

Carolus Cornwallius, D. Sharpe, & J. Hoskins ex Arce liberati.

14. Olivarius St. John facit submissionem in Camerâ Stellatâ.

29. Jacobus Haius, cui Rex concessit nomen & titulum Domini Haii, ut proximus esset Angliæ Baronibus, sed sine loco & suffragio in Parliamentis Angliæ; & hoc ex suggestione Henrici Comitis Northamptoniæ; nunc, sine ullâ externâ ceremoniâ, traditione literarum patentium, sub magno Angliæ sigillo, coram testibus in Camerâ privatâ Greenwichi, ad horam noctis nonam, erigitur ad statum, gradum, dignitatem, & honorem Baronis Haii de Sawley in Comitatu Eboraci, sibi & hæredibus masculis de corpore.

Et hanc rationem creandi Baronem sine investiturâ & cæteris ceremoniis sufficere Jurisperiti Regem docuerunt, cum literæ patentes sint ipsa creationis essentia.

Annus
1619.

30. Possibile Robertus Dormerus de Wing Eques armatus sine creatur Baro Dormer de Wing: introductus in supercunicula Garbetta furrata, gladio accinctus, inter Barones Sheffieldum & Comptonum in trabes Parliamentaris; Barone Carew ibidem amictu trabecam praegeffante, Gartero literas patentes ferente, eisdem Camerario tradente; quas ab eo acceptas Winwoodus Secretarius flexis genibus legit; & ad verbum *impersonavit* Rex trabecam novo Baroni induit. Literis perceptis, Rex in manum Baroni Dormero tradit, qui gratis dimissis habitis rediit, tubis clangentibus & tympanis pulsatis. Baro Sheffieldus Gartero succensuit, quod dixerit Collare S. Georgii non in illa actione utendum, licet ille ex ordine S. Georgii, quandoquidem illo die ceteri Ordinis Sodales Collaribus non uterentur. [At in creatione Comitum Hertfordiae & Southamptoniae Henrici octavi, Comites, qui induxerunt, Collaribus usi sunt.] Stilus Baronis non proclamatus, cum nulum esset prandium, Rege Westmonasterium removente.

Julii Henricus Neville de Billingham in comitatu Berks obiit.

Jana Sibilla vidua Arthuri Baronis Grey de Wilton, filia Richardi Morison, obiit.

9. Quaestio de gladio à D. Roos Regi praegestato; & an ille Baro Roos, cujus titulo Rex favit, cum cum Baronem Roos in Legatum ad Imperatorem Matthiam agnoverit, & alibi.

18. Baro Zouche factus Custos quinque portuum.

Gravis in aula amulatio contra Somersetti Comitem increbrescit.
D. Milborn consecratus Episcopus Menevensis.

21. Rex progressum incipit.

24. Regina Sarisburiam versus progreditur.

Arthurus Ingramus ejectus ex officio Cofferarii.

Magna ubique siccitas toto mense superiori: & hoc etiam usque ad diem xxx.

31. Dies admodum pluviosus.

Aug. v. . . Marchio Bonnavet in Angliam venit.

Georgius Lloyd Episcopus Cestriensis obiit. Item . . . Robinson Episcopus Carlolensis graviter egrotavit.

21. Arthurus Agard, Scriba sub Camerario Scaccarii, & Antiquarius insignis, obiit, sepultus in clauistro Westmonasterii.

Thoenas Bilson Episcopus Wintoniensis in Regiam consilium apud Farnham castrum adsciscitur.

Anno

1613.

Sept. Inquisitio in mortem Thomæ Overbury Militis, qui obiit in Arce Londinensi, non sine veneni suspitione, 1613.

Sampson Leonardus pater Henrici Baronis Dacre obiit.

27. Arabella Stuarta filia Caroli Comitis Lenoxiæ, fratris germani Henrici Darlii, patris Regis Jacobi, obiit in Arce Londinensi, sepulta Westmonasterii sine pompâ funebri, noctu in eisdem cryptâ, quâ Maria Regina Scottorum, & Henricus Princeps. [Dictum Caroli Pulchri, apud Papir. Mass. p. 382. *Qui in regio carcere detentum, pompâ merito carent, ne injuriâ in carcerem conjici existimentur.* Feslo Michaelis Archangeli Rex abiit Greenwico.

Cornes Lincolnæ obiit.

Cecilia Comitissa Dorcestriæ obiit.

Octob. 18. Cornes Somersetti Decano Westmonasterii in custodiam committitur.

19. Westonus judicio sistitur de veneno Thomæ Overbury propinato, & mutus constitit.

23. Die Lunæ iterum sistitur, & factum agnoscens condemnatur.

25. Ille suspenditur; & à prandio Somersettus coram Cancellario, Duce Lenoxiæ, Zouchæo, & summo Angliæ Justitiario in ædibus Eboracensis examinatur.

Octob. 28. Feslo Simonis & Judæ iterum ab iisdem ante prandium examinatur.

29. Robertus Cottonus Baronettus examinatus dimittitur.

Lumdsenus Scotus incarceratur: item Thomas Monsonus, ut beneficii conscius; & Gervasius Elwif archs Londinensis Præfectus subinde examinatur.

Edwardus Sacvillus, Joannes Wentworthus Bannerettus, & Joannes Lidcotus Miles, carcere inclusi: & postea Joannes Hollys Miles, ob questiones Westono ad patibulum propositas.

Savery magicis vanitatibus deditus incarceratus.

Novembr. 1. Dux Lenoxiæ factus Regii Hospitii Seneschallus.

Thomas Howard in Fletam datur: mater ejus Suffolciæ Comitissa in suum domi cubiculum secluditur.

2. Somersetto sigilla adimuntur; baculum Camerarii Regii insigne deponere, & se Delegatis sistere per Baronem Wottonum jubetur: à quibus ad arcem Londinensem in custodiam mittitur, Georgio Moro arcis Præfecto constituto.

7. Rex Londino discedit Roistonam versus.

9. Anna Nortona, vidua Turneri Med. Doctoris, beneficii & magi-

- cæ impietatis damnatur Westmonasterii, quæ objecta negavit.
10. Joannes Hollys Eques auratus, Joannes Wentworth Miles Banneretius, & Lumsdenus Scotus in Camerâ Stellatâ multabantur: hic 2000 lib. ob judicium contra Westonum, script. ad Regem sigillatum: illi mille libris singuli, ob quæstiones Westono ad patibulum propositas, in publicæ justitiæ falsam criminationem.
11. Anna Turnera à Whittingo Verbi ministro persuasa constitetur singula, (& plura) quæ pro tribunali negaverat.

Edwardus Comes Lincolniz sub hoc tempus obiit.

14. Anna Turnera, verè poenitens, suspenditur ad Tiburnam.
18. Gervasius Elwifh Miles, Præfectus arcis Londinensis, damnatur, & die Lunæ sequente 20 die mensis in colle juxta arcem suspenditur.
- Robertus Cottonus literas Overbury compaginatas Justituario tradidit.

27. Frankelinus Veneticus eadem de causâ in Prætorio Westmonasterienli damnatur, & post aliquot dies suspenditur.
30. Thomas Monson Miles, judicio in Prætorio Londinensi sistendus, ob turbam spectatorum dimittitur indè.

Decemb. 3. Robertus Abbottus, frater Archiepiscopi Cantuariensis, consecratus Episcopus Sarum Lambethæ.

4. Thomas Monson iterum judicio sistitur, & accusatione perlectâ, præter omnium expectationem in arcem Londinensem mittitur, læsæ majestatis accusandus.

9. Comitissa Somersetti filiam peperit, quæ ad S. Martini juxta Ludgate baptizata, Anna prænomine, die mensis 15.

14. Cancellarius, Dux Lenoxiæ, & Capitalis Angliæ Justitarius cum Somersetto colloquia in arce habuerunt, Coppingerum & Andream famulos amoverunt, & in carcerem dederunt.

18. Baro Knolles & Baro Haye submissi à Rege ad Somersettum.

23. Rex rediit Westmonasterium, & Pembrochiæ Comitem tradito baculo Camerarium constituit.

25. Die natali Christi Rex, podagrâ cruciatus, sacra adire non potuit; sed privatim concionem audivit, & in Synaxi participavit.

29. Robertus Cottonus Barkhamo Senatori Londinensi in custodiam datus.

ANNO 1616.

Jan. 2. Comes Wigorniz factus Custos privati sigilli, cum pridie præfecturam equorum Regi in manum cecisset.

3. Tho. Lake juratus unus principalium Secretariorum.
- Cottingtonus in Hispaniam missus ad revocandum Johannem Digbeum Legatum ordinarium.

Anno

1616.

w

4. Georgius Villiers juratus Magister Equorum in locum Comitis Wigornie.

Jan. 13. Causa de loci prerogativa sive prerogativa inter ... Baronem Kerzie sive Kerrey, sive Lixnow, & Baronem de Slane determinata à Delegatis pro officio Comitis Marescalli; viz. Comite Wigornie, privati sigilli Custode, Comite Suffolcie Thesaurario, Admirallo Anglie, Duce Lenoxie, & Pembrochie Comite: ut loci prerogativa cederet Baroni Kerzie, donec Slanius liquidiora pro se proficeret argumenta.

Eodem die questio, an Baronis Roos titulus, qui obvenit ratione femine familie Manciorum, que postea in Comitibus Rutlandie titulum evecta, ita incorporetur Comitibus Rutlandie ex ea familia, ut seungi nequeat; an per heredem femineam transmittatur in Gulielmum Cecilium unicum, qui vulgo vocatur *Lord Roos*, & ita à Rege in literis nominatus: sed hæc causa in 25 hujus mensis prorogata.

13. Gulielmus Monsonus, Thomæ frater, in arcem Londinensem ducitur sub noctem. Quo die Simon Digbeius cum literis ex Hispania venit.

14. Robertus Cottonus deducitur vehiculo à Justitiasio Banci Regii ad ipsius Cottoni aedes; ubi cum quâdam chartulas Justitiasio in manus tradidisset, in custodiam apud Barkhamum mittitur.

19. Comes Somersfetti & uxores felonie indictati, & *Bills vera* à juratis inventa.

Rex Londino Roistonam versus discedit.

Feb. Cancellarius egrotare cepit.

1. Causa de titulo Baronis Roos primum auditur coram Delegatis pro officio Marescalli; scil. Comite Suffolcie Thesaurario, Comite Wigornie privati sigilli Custode, & Duce Lenoxie: novaque commissio prelegitur, in qua Comes Pembrochie Camerarius & Comes Salopie adiunguntur.

12. Guil. Cecilius Dominus Roos duxit A filiam primogenitam Tho. Lake Secretarii Regis.

Eodem die Joannes Tindal occiditur à Bertramo Moore.

Serviens ad legem & Cancellarius in iudicium *premunire* vocati, ex lege 27 Edw. 3. cap. 1. quod iudicio in Regis curia nemo sub poenâ *premunire* contraibit; scil. *Impeachment judgment given in the King's Court.*

Laundatio apud Newmarket.

Martii 2.

Martii 2. Georgius Neville, Thomas, & Carolus, filii Edwardi Nevilli Baronis Abergavenny, submerſi in Thameſi.

10. Henricus Fanſhaw miles, Rememorator Regis in Scaecario, obiit ex apoplexia Hertfordiæ in Aſiſis.

16. Rex Londinum rediit.

Hieronymus Bowes Miles moritur.

19. Baro Bening Scotus in Regium conſilium adſcitus.

20. Joannes Digbeius ex-legatus ex Hiſpaniâ reverſus.

Walterus Raleighus è carcere emittitur.

22. Comitiffa Suffolciæ Londinum rediit.

23. Henricus St. George creatur Richmund Heraldus; & Sampſon Leonard in ejus locum nomine Blewmanſe ſuſſectus. Auguſtinus Vincent factus Proſecutor ad arma, nomine Rouge roſe; Guil. Penſonius Lancaſter, quod literas patentes pro loco Feſcalis Ceſtriz reddere (quod promiſerat) recuſavit, carceri Mareſcalciæ committitur.

Haſtiludium pro regni Jacobi auſpiciis, quod die 24° celebrandum, quia dies Dominicus erat, in diem Lunæ prorogatum.

27. Comitiffa Somerſetſi ex cuſtodiâ Guil. Smith in arcem Londinſem mittitur.

Richardus Forſterus Medicinæ Doctör & nobilis Mathematicus obiit.

April. 2. Filius Eſmæi d'Aubigny in regio Sacello Weſtmonaſterii baptizatur, & Henricus à Regina ſuſceptrice nominatur.

3. Joannes Digbeius, qui ſuperiori menſe redierat ex Hiſpaniâ, in ſanctius Conſilium adſcitur, & Prommerarius Regii hoſpitii conſtituitur, loco Baronis Stanhopii, qui perſuaſus Regis literis loco cedere.

Eodem die Rex ad novum Mercatum ſceſſit, poſtquam Olivarum St. John Hiberniæ Proregem designaſſet.

Robertus Cottonus ſemel atque iterum examinatur, & ipſe Somerſetſus à Cancellario.

23. Robertus Carrus de Ancram, & Gibbus à Cancellario examinantur, & poſtridie liberantur.

24. Franciſcus Comes Rutlandiæ, & Georgius Villiers in Ordinem Garterii cooptantur.

Rex à prandio Weſtmonaſterio diſcedit.

27. Pares ad Somerſetſi judicium per literas citantur.

Maii 8. Gilbertus Comes Salopiz diem obiit.

Anno
1616.

9. Male me habui cum Ep. Eliensi post prandium.
 14. Judicium in causa Comitissæ Somerssetti & Mariti, quod in diem xv^m hujus mensis indictum, Paribus jam convocatis, & tabulatis in Prætorio Westmonasteriensi erectis, in xxiii hujus mensis dilatum; quod illa, ut perhibent, valetudine erat affecta.
 22. Judicium differtur iterum usque ad xxiv. & Pares denuò citantur.

24. Comitissa Somerssetti adducitur paulo ante horam ix^m ad Prætorium Westmonasteriense, securi non prægestatâ.

Cancellarius Angliæ, Seneschallus Angliæ ad hanc vicem constitutus, paulo post in equo advenit, præcuntibus famulis & aliis nobilibus, sex Servientibus ad Arma, Clerico Coronæ in Cancellariâ literas patentes Seneschallus, Richardo Coningsbeio Baculum album prægestantibus, & Sigillifero. Sequebantur in equis Barones Norfius & Russellius, & duo alii ex ordine Equestri. Illa se ream confessa ad suspendium damnatur; ad Dei & Regis misericordiam confugit; obtestans Patres, ut apud Regem pro vita intercederent, astantium plerisque commiserantibus.

25. Comes Somerssetti ad Prætorium Westmonasteriense ducitur paulo ante horam decimam, togâ indutus cum Georgio & Periscelide, securi non prægestatâ. Cancellarius mox venit, Coningsbeio in equo baculum gestante. Feloniæ damnatur, & ad horam 9^m p. m. Curia dissolvitur.

Comitissa Cumberlandiæ, vidua Georgii Comitæ Cumberlandiæ, moritur.

26. Robertus Sidney Vicecomes Lisle, Periscelide donatur.
 27. Georgius Barbado Venetus in Angliâ Legatus obiit.
 31. Tho. Parrius, Cancellarius Ducatus Lancastriæ, emigravit ex hac vita; sepultus noctu Westmonasterii à Joh. Dacombe in ejus locum susceptus.

Flushinga & Breda, oppida cautionaria, à Vicecomite Lisle & Horatio Vere Præfectis Ordinibus in manus traduntur.

- Junii 3. Autoritas Archiepiscopo Cantuariensi & aliis delata, ad inquirendum, qui fuerunt Authores vocandi Cancellarium in quæstionem *Premunire*.

5. Judices Regni à Rege taxantur, quasi in ejus prærogativam invaserint in beneficiis provektorum ad Episcopatus conferendis, Patronis suo jure exclusis.
 8. Rex apud Cokainum Senatorem Londinensem prandet, cumque Militem fecit.

9. Fran-

Anno
1616.

9. Franciscus Baconus, Attornatus Regius, in sanctius Consilium adscitus Greenwichi.
10. Robertus Cottonus, Wittakerus, Horna, Coppingerus, Fergusonus, & alii pro Somersetto in questionem vocati, custodiâ liberantur.
15. Filius primogenitus Gulielmi Comitis Sarisburie, qui natus hoc die decimo quinto, è sacro fonte susceptus est à Rege, Thesaurario, & Waldenia apud Hatfield-Episcopi, Lincolnienſi Episcopo baptizante, Jacobus nominatus.
18. Tho. Bilsonus Episcopus Winton. obiit Westmonasterii, ibique sepultus noctu.
20. Rex cum Principe adiit Cameram Stellatam, ad Pontem regium Proceres & Judices exceperunt: orationem habuit elegantissimam, quâ authoritatem Cancellarij tanquam suam asseruit, & Judices blandè perſtrinxit, &c. quæ publicè proditura expectatur.
30. Edw. Cokus in magnâ apud Regem offensâ ob Præmunire Cancellarii intentatam, literas occultas ad Somersettum resignatas, & hæreditatem Christophori Hattoni junioris & H. Richi detentam à Coci uxore, specie solvendi debitam Regi pecuniam, à Consilio regio Irenarchia, nisi in Comitatu Norfolkæ, & Justitiani ad assizas loco amovetur; Ranulpho Crew Milite ad hanc vicem substituto.

Robinsonus Episcopus Carleolenſis & . . . Rolandus Bangoriensis obierunt.

Julii 6. Jacobus Montacutius translatus ad Episcopatum Wintoniensem.

Rex decrevit, quod insignia Comitis Somersetti, etsi feloniz damnati, non removeantur è Capellâ Windeforæ, quod inter probra ad excludendos Georgij Ordine feloniam non numeratur, quodque exemplo caruit.

7. Franciscus Comes Rutlandiz, Georgius Villers Præfectus Equorum, & Robertus Sidneius Vicecomes Insulæ installantur Windeforæ, Rege præſente; concio verò non habita, quamvis dies erat Dominicus.

Mortonus Decanus Winton. eodem die consecratur Episcopus Cestriensis.

Marchio Huntleiz sacrâ Synaxi participavit Lambethæ.

9. Rex Westmonasterium rediit sub vesperam, & creavit Johannem Hollys Baronem Houghton de Houghton, & Johannem Roper, Baronem Tenham de Tenham, sibi & hæredibus masculis de corpore.

12. Jaco-

Anno 12. Jacobus Hains Baro Hains de Sawly mittitur Legatus in Galliam.
 1616. 13. Pardonario Comitissæ Somerssetti sigillata, tanquam accessoria ante factum.

16. Tho. Comes Arundellæ in sacrum Consilium adfcesitur Westmonasterii.

17. Fr. Leigh Cheshulhurstum venit.

19. Baro Carew in sacrum Consilium adfctus.

Prærogativa loci Primati Hiberniæ ante Cancellarium, & Arthuro Savage Thesaurario Reventionum in Hiberniâ ante Docwra Thesaurarium exercitus: & Baro Chichester Thesaurarius regni constituitur, qui jam nihil nisi titulus honorarius.

Locus plumbeus effossus apud Radeliffe, & una & altera urna, cum nummo argenteo inscripto, IMP. P. UPIENUS MAXIMUS P. F. AUG. ex alterâ parte manus conjunctæ, & PATRES SENATUS.

Rogerus Wilbrahamus à Supplicum libellis obiit, & Gulielmus Bowyer Rationalis.

Filiola nata Comiti Exoniæ jam 71 annos nato; & à Reginâ sine alia commatre in baptismo suscepta.

Aug. 10. Henricus Lenardus, Baro Dacres Australis, filius Sampsonis Lenardi ex sorore & hærede Gregorii Fines Baronis Dacre obiit, liberis è Chryfogonâ Bakerâ relictis: filius & hæres 20 annorum & 9 mensium.

Comes Salopiæ, qui 8 Maii obiit, Sheffieldiæ sepultus.

14. Vidi Crayford, Darent, Sutton, Frank, Farningham, & Ainsford, ubi veteris castri parietine.

Filius natus Comiti Montgomerio.

27. Georgius Villers Præfectus Equorum creatus erat Woodstockii sub vespere primum Baro de Whaddon in Comitatu Buckinghamiæ, (quæ possessio fuit Baronis Grey nuper proscripti) introductus à Baronibus Compton & Norris, Barone Carew trabeam præstante: & deinde Vicecomes Villers, inductus à Comite Suffolciæ, & Vicecomite Insulæ, interiori tunica ex veluto coelneo, Norrisio trabeam ex eodem veluto, & Comptono coronam præstante, Rege in solio sedente, Reginâ & Principe præsentibus.

Sep. Baro Audleius creatur Comes de Castlehaven in Hiberniâ, ut ille antiquus Angliæ Baro potiorerem quam Hiberniæ Barones locum haberet, qui in Hibernia fortunatam sedem jam posuerat.

21. Filius

21. Filius natus Johanni Egertono, filio Thomæ Egertoni Baronis de Ellefmere, Cancellarii Angliæ è . . . una filiarum & hæredum Ferdinandi Comitis Derbeiz, baptizatus 2 Octobris, Rege susceptore.

Henricus Howardus, qui duxerat Elisabetham filiam & hæredem unicam Gulielmi Basset de Blore, obiit morte repentinâ apud Pipe in ædibus . . . Henningham.

28. Richardus St. George Norroy fit miles.

29. Die Sancti Michaelis, Lancelotus Andrews Episcopus Eliensis in sacratius Regis Consilium adscitus.

Chryfogona Baronissa Dacre, relicta Henrici Lenard, Baronis Dacre, qui Augusto ineunte obiit, sub hoc tempus Londini moritur.

- Octob. 3. Edwardus Cocus Banci regii Justitiarius, coram Cancellario vocatus, jubetur, ne Prætorium accederet, atque quibusdam excerptis è relationibus suis responderet.

5. & 7. Delegati pro creatione Caroli filii Regis in Principem Walliæ, & nominatione equitum Balnei convenerunt: scil. The-saurarius, Dux Lenoxiæ, Camerarius, & Comes Arundeliæ.

Obiit Jacobus filius & hæres Gulielmi Comitis Sarisburie infantulus.

Obiit Domina Abergavennie, filia Lenardi.

- Novem. 3. Fiunt XXVI. milites Balnei.

4. Carolus filius Regis, Dux Cornwalliæ, creatur Princeps Walliæ.

7. Thomas Egertonus Baro de Ellefmere, Cancellarius Angliæ, constans & strenuus defensor jurium coronæ, creatur Vicecomes Brakley.

Gulielmus Baro Knolles creatur Vicecomes Wallingford, et si Honor de Wallingford ad Ducatum Cornubiæ spectat.

Et Philippus Stanhop creatur Baro Stanhop de Shelford vesperi Westmonasterii.

H. Parry Episc. Wigorn. obiit.

9. Gulielmus Segar, Garter Rex Armorum, fit Miles.

10. Rex Londino discedit, postquam sententiam de abdicando Edwardo Coco, Capitali in regio Banco Justitiario, dixisset.

12. Jo. Bertramus, vir gravis & septuagenario major, integrè apud omnes famâ, injuriosâ quam interpretabatur relatione Johannis Tindali Militis, Magistri in Cancellariâ irritatus, cum in Lincolnensi Hospitio glandulâ transfodit.

15. Franciscus Tate moritur.

Anno

1616.

~~~~~

Nov. 17. Joh. Bertramus ille homicida se in carcere suspendit.

Tho. Coventre in Recordatorem civitatis Londini eligitur.

18. Henricus Montagu Miles, regius ad legem Serviens, & Civitatis Londini Recordator, surrogatus in locum Edwardi Coci, juratus, locatur ritè à Cancellario Justitiarius Capitalis in Banco regio; quem locum Avus ejus Edwardus Montagu Miles tenuerat regnante Henrico octavo.

19. Henricus ille Montagu honorificè ad Prætorium Westmonasteriense deducitur hoc ordine: præeunt Generosi juniores ex interiori templo, deinde Barristarii pro suâ antiquitate: inde Officarii in Banco regio; hi pedibus, ipse in equo, Comite Huntingdoniæ à dextrâ, & Barone Willoughby de Eresby à sinistrâ, & cohorte quinquaginta plus minus Militum & Generosorum subsequente.

Sub hoc tempus Robertus Dormer Baro Dormer de Wing fatis concessit, cujus filius & hæres ante mensem obierat, filiolo in ætate minori relicto.

20. Lionellus Cranfeldus Miles & nuper mercator Londinensis factus est Magister à Supplicum libellis; multis demirantibus, cum non nisi eruditi in jure civili aut municipali in horum numerum adsciti.

23. Richardus Hackluyt Præbendarius Westmonasteriensis obiit.

Decemb. 8. Pasfeildus Præb. resid. S. Pauli obiit principio mensis.

Arthurus Lake consecratur Episcopus Bathoniensis; & Ludovicus Bailifus Episcopus Bangorensis, Lambethæ.

J. Thornbury Bristolienfis ad Wigorniensem translatus.

16. M. Antonius de Dominis Archiepiscopus Spalatenfis in Dalmatia, perosus abusus Pontificiorum in Angliam venit; & Rege jubente ab Archiepiscopo Cantuariensi hospitio excipitur.

Parrius Episc. Wigorn. moritur.

21. Rex Westmonasterium rediit; & Thomam Edmunds Legatum ex Gallia reducem donat bacillo Contrarotulatoris hospitii regii, Barone Wottono facto hospitii Thesaurario: & postridie die dominico idem juratus cepisset locum in Consilii mensâ supra Vicecamerarium.

Eodem die Archiepiscopus Spalatenfis Regem accessit, & unâ cum illo sacra adiit.

25. Die Christi natali Thomas Comes Arundeliz, qui Pontificiæ religioni à primis annis innutritus, & nuper Italiam perlustraverat, Pontificiæ religionis abusus exosus, Protestantium religionem amplexus;

plexus, sacra Synaxi in Regio Westmonasteriensis sacello participavit.

Dec. 27. Gulielmus Segar Rex Armorum accusatur concessisse arma Aragonie, cum armis Brabantie in Cantone, Gregorio Brandono carnifici Londinensi: unde Rex admodum indignatus. Sed deprehensum est hoc esse factum ex impia malitia Radulphi Brokesmouthi Herald, qui emissario subornato, eadem arma non dissimilia armis Aragonie cum Cantone Brabantie delineaverat, & facili credulitate Garterii abusus, pro 22. solidis confirmationem eorundem impetravit, quam Regi mox exhibendam curavit.

30. Garterius, Yorkus ille, & ceteri Herald coram Delegatis pro officio Comitum Marescalli convocatis, Rex vero aliquam exemplarem iustitiam in Yorkum pro malitiosa subornatione, & in Garterium pro credula facilitate & ignorantia tantillaque pecunia exerendam censuit: ambo itaque in custodiam in Marescallia traduntur.

31. Consultationes de Regis protectione in Scotiam.

A N N O 1617.

Jan. 1. Libellus supplex in Garterii nomine Regi exhibitus, una cum testimonio Heraldorum in ejus favorem.

4. Aedes Comitum Arundelie apud Greenwich, quas Henricus Comes Northamptonie extruxerat, fortuito igne deflagarunt.

5. Georgius Vicecomes Villers creatus Comes Buckinghamie in camera presentali Westmonasterii post meridiem, Regina & Principe presentibus.

Acriter disputatur & consultatur de Societate Adventurarium nuper oppressa revocanda, quae etiam restabatur.

Consultationes de pecunia in Regis iteroticum comparanda.

Sub fine mensis Australes venti furenter saeviunt, & coeli constitutio tota austrina, adeo ut flores per hortos & agros efflorescerent, & turdi non sine admiratione parerent.

Feb. 3. Elisabetha Darceia Vidua Baronis Lumley obiit.

4. . . . de Toure, Legatus Regis Gallie, accedit Regem Westmonasterii.

Eodem die Comes Buckinghamie in sanctius Consilium adscitus; mox Regem suavit, ne Scotiam adiret; unde Rex commotior, sed statim pacatus.

Anno
1617.
w

Feb. 12. Thomas Monson Miles veniale rescriptum, quod à Rege impetraverat, summo in Banco Regio Justitiario exhibuit, quod (ut Jurisperiti loquuntur) allocatur.

Habetur Convocatio Magistrorum Academiæ Oxon. apud Baynardi castrum Londini; & Guilielmus Comes Pembrochiæ, quem, Cancellario Angliæ resignante, Academiæ Cancellarium elegerant, dignitatem accepit.

13. Rex in Camerâ Stellatâ sedit, sententiæque dictâ contra Bellinghamum & . . . . Christmassæ adolescentulos, qui contra editum de Duellis peccarant. Multati 1000 lib. Disertam contra Duella orationem Rex habuit.

15. Legati Gallici prandent cum Rege: excipiuntur lautissimâ cenâ à Barone Haio.

22. . . . . de Toure valedicit Regi.
Althamus Baro Scacc. obiit.

24. Sacellum Hospitalis Greenwici, quod Henricus Comes Northamptoniæ fundavit, consecratum ab Episcopo Rossensi, præsentibus Comite Arundeliæ, Dorcestriæ, Episcopis Londinenſi & Eliensi, & quibudam è Societate Mercetorum.

Ed. Hoby moritur.

Martii 3. Delegati pro officio Comititis Marescalli Angliæ conveniunt in Collegio Feccialium, vocato *Darby-place*, & proposuerunt multa de Feccialium stipendiis adaugendis, & uxoribus ex Collegio amovendis, & abusibus tollendis. Rex invisit Cancellarium languentem, & ex invalidâ senectâ officio cedere volentem; sigillumque in manus Regis lachrymantis tradidit.

4. Theatrum Ludionum nuper erectum in *Drury-Lane* à fusente multitudine diruitur, & apparatus dilaceratur.

7. Sigillum magnum traditur Francisco Bacono, Attornato Regio, anno ætatis 54. quem Rex admonuit, ut nihil nisi deliberatè sigillet, ex æquo & bono judicet, nec prærogativam Regiam nimio plus extendat.

13. Conceditur Mervino Audley, qui sibi nomen Domini Audley assumpserat, ut in jus vocaretur in Camerâ Stellatâ nomine Domini Touchet, sed non in aliis curiis; sed postridie pater Comes Portûs Castri obiit.

14. Rex incepit iter Scotiam versus post horam quartam pomeridianam.

Xelvestonus factus Attornatus, & Coventry Solicitator.

Ant.

Ant. Ben eligitur in Recordatorem London. in locum Coventry.

15. Vicecomes Brackley nuper Cancellarius, postquam primum Comes Buckinghamiæ & mox Custos sigilli invissent, & significassent Regem titulum Comitis & annuam pensionem destinare, expiravit anno ætatis 77. fortè quanto propius Reipublicæ mala viderat, ut integer, honestum finem voluit.

Magna vis pecuniæ à Civibus Londinensibus exigitur, nec sine murmure.

Jacobus Baro Haius in sanctius Consilium adscitus.

Baro Rossus ex Hispaniâ rediit.

Edwardus Noel de Dalby Baronettus fit Baro Noel de Ridlington in Comitatu Rutlandiæ (cum Dalby avitum patrimonium Comiti Buckinghamiæ justo pretio divendidisset) sine investiturâ.

24. Edictum de lanæ stapulis habendis in Angliâ.
28. Walterus Ralceighus, qui Guianam cogitavit, & eo nomine classem adornaverat, Londino discedit, et si Hispani Legatus multis rationibus obstitit.

Baro Evers obiit, à quo Tho. Baro Gerard redemit præfecturam Walliæ.

April. . . . J. Baro Hunfdon diem obiit.

5. Vicecomes Brakley, nuper Cancellarius, sepultus apud Dodleson in agro Cestriensi sine pompâ funebri.
14. Marchio Ancræus, Galliæ Marechallus, Lutetiæ occiditur, & in cadaver à fæce plebis immane sèrvitur.

Maii 7. Jacobus Augustus Thuanus Galliæ lumen, & Historiarum nostri seculi Princeps, mihi deservendus, obiit.

Primo die termini Franciscus Baconus Custos sigilli solenni pompâ processit ad prætorium Westmonasteriense, hoc ordine.

1. Scribe & inferiores Officiarii in Cancellariâ.
2. Studiosi jura.
3. Famuli Generosi Custodis, Servientes ad arma, & Sigillifer pedibus.
4. Ipse in equo, toga ex purpurâ Sattin, inter Thesaurarium, & Custodem privati Sigilli.
5. Comites, Barones, Consiliarii privati.
6. Nobiles se interposuerunt.
7. Judices, quibus locus assignatus erat proximus Consiliariis privatis.

Thesaurarius & Custos privati sigilli juramentum receperunt, Clerico Coronæ prægente.

Episcopus Dunelmensis Guilielmus James moritur. In ejus locum sussectus Richardus Neal Episcopus Lincolnienfis.

Maii

Anno

1617.

- Maii* 13. Rex Scotiam ingressus est.
 16. Edenburgum.
 28. Vicecomes Brakley creatur Comes Bridgwater. Literæ patentes creationis hoc die sigillantur.
 29. Festo Ascensionis Rogenus Owen Eques auratus obiit, mentis impos.
Junii 14. Johannes Benettus Legum Doctor & Eques auratus ab Archiduce rediit, quocum de libello famoso ab Ericio Puteano (ut creditum) scripto exposulavit.
 16. Dr. Chetwindus in Decanum Bristolensem eligitur.
 Johannes Digbeius Vicecamerarius iter Hispaniam versus apparat.
 30. Parlamentum in Scotia dissolvitur.
Julii . . . Johannes Herbert Secretarius secundus obiit in Walliâ; unica filiâ relicta enuptâ Guilielmo Dodingtono de Bremer.
 Lites recruduerunt inter Edwardum Cocum Exjustitiarium & uxorem de elocanda filiâ J. Villerio fratri Comitis Buckinghamiæ.
 31. Nuptiæ Francisci Lee cum viduâ Banningi.
Aug. 4. Rex venit Carleolum à Scotia, ubi Marchio Hamiltonus in regium Consilium Angliæ adscitus.
 . . . Darella Domina Abergavennæ, uxor Guilielmi Sidlei Baronetti, obiit, venatum profecta.
 Sub hoc tempus Guilielm. Baro Roos ex Anglia se subducit.
 12. Edictum de restituendâ Mercatorum Adventurariorum Societate, datum Astonæ, promulgatum 23. Augusti.
 Antonius Mildmayus obiit.
Sept. 13. Festum Sancti Georgii Windeforæ celebratum.
 15. Rex Westmonasterium venit, à Prætorè Lond. ad Hide Park exceptus.
 Daniel Dun miles à Supplicum libellis obiit.
 Edwardus Cocus in sacrum Consilium revocatus.
 29. Nuptiæ ad Hampton Court celebratæ inter Johannem Villers fratrem Comitis Buckinghamiæ, & Franciscam filiam juniorem Edwardi Coci Exjustitarii.
 Jacobus Montagu Episcopus Winton. in sacrum Consilium adscitus.

Octob. 20. Georgias Mountain Decanus Westmonasteriensis electus in Episcopum Lincolniensem.

Obitus Cap. Brusci, Sylvani Scory, Elis. Bruges.

27. Radulphus Winwood Secretarius Regis diem obiit Londini, communere tribus annis & quinque plus minus mensibus perfunctus.

Nov. 1. Legatus Venetus Regem accedit.

2. Elisabetha uxor Edwardi Coci in libertatem restituitur.

3. Episcopus Winton. excipit Nobiles, qui Regem in Scotiam comitati sunt opiparo convivio apud Ædes Wintonienses in Southwark, quas restauraverat.

4. Legatus Muscoviticus splendide à Civibus Londonensibus excipitur.

Baro Cobhamus ad Arcem remittitur, omnium rerum egentissimus.

5. Henricus Richus, Baronis Rich filius secundus, regio satellitio præficitur, Vicecomite Fentono (dato pretio) cedente.

Collegium Westmonasteriense excipit Custodem sigilli & Regni Judices prandio perlauto; ubi Custos sigilli muniticum se præbuit alumnis Regiis.

6. Lucia filia Comitis Northumbrie, nupta Jacobo D. Haio de Sawley, apud le Wardrobe Londini; Rex sua præsentia nuptias honoravit ad cornam.

8. Edwardi Coci nuper Justitiarum capitalis in Banco Regis uxor excepit Regem, Buckinghamium, & cæteros Proceres lauto prandio; marito minimè invitato.

9. Legatus à Michaele Russorum Imperatore Regem accedit, & accipitres, pelles pretiosas, animalcula, acinacem, Persicum arcum Regi offert.

10. Rex Westmonasterio abiit Roystonam versus.

Franciscus Godwinus Episcopus Landavenis transfertur ad sedem Herefordensem, Benetto Episcopo demortuo; & Georgius Carletonus ad Episcopatum Landavensem promovetur.

Rex succedet Doctoribus Cantabrigiæ de secta Arminiâ inter Studiosos succrescente.

Blountus Montjoy, nothus Comitis Devonie, creatur Dominus Montjoy de Fort-Montjoy in Hiberniâ: & Lamberdus Baro de Cavan.

Decemb. . . . . Legatus à Gustavo Rege Suecorum.

Decemb.

Anno
1617.

Dec. 8. .... Filius Principis Anhaltini, qui Gallum Lutetiz, & Regem nostrum ad Novum Mercatum inviserat, Reginam ad ædes Danicas accedit, & honorificè excipitur.

Legatus Suecicus iter ad Novum Mercatum suscepit.

9. Villeroius obiit Rothomagi, cum 50 annos & 27 dies Regibus Galliz interfuisset anno ætatis 75.

14. Nicolaus Fenton S. Th. D. Rector Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de arcubus Londini: & Georgius Mountaigne Decanus Westmonasteriensis legitime electi, hic in Lincolniensem, ille in Bristoliensem, rite in Episcopos consecrantur, Archiepiscopo Cantuariensi, Episcopo Londinensi, Episcopo Elicusi, Episcopo Rossensi, Episcopo Leichfieldensi, & Archiepiscopo Spalateni manum impo-
nentibus, D. Suttono concionante.

Belcanquell Scotus factus Magister Xenodochii Sabaudienfis.

16. Robertus Tolson installatur Decanus Collegiæ Ecclesiæ Westmonasteriensis, præstitis Allegiantiz & Suprematûs, contra Simoniam, & in bonum Ecclesiæ Westmonasteriensis juramenti.

22. Filius secundò genitus natus Electori Palatino, die 22 stili veteris, qui Calendæ Jan. stilo novo.

29. Rex certior factus est Elisabetham filiam peperisse Electori Palatino filium: publica lætitia, campanæ pulsatz, & rogi accensi.

30. Baro Cliftonus in custodiam in Arce Londini datus, quod dixerit se dolere, quod Dominum Custodem Sigilli pugione non confoderit, cum sententiam contra eum dixisset.

ANNO 1618.

Anno
1618.

Jan. 1. Georgius Villers Comes Buckinghamiæ sine ullâ investiturâ, literis patentibus in manum traditis, Marchio Buckinghamiæ creatur, sibi & hæredibus masculis de corpore, præter omnium expectationem, Sigilli Custode, Thesaurario, Duce Lenoxiæ, Marchione Hamiltonio, Camerario, Comite Arundelio, Comite Montgomery, Vicecomitibus Insulæ, Wallingfordio, Fentono, & aliis testibus adhibitis.

2. Walterus Raleigh cepit oppidulum S. Thomæ, & filius ibidem occisus.

3. Georgius Comes Buckinghamiæ excipit Regem & Proceres lautissimo convivio.

4. Custos

Jan. 4. Custos sigilli fit Cancellarius Angliæ, sigillo denuò tradito nomine Cancellarii.

Anno

1618.

Eodem die Moscoviticus Legatus convivatur apud Regem.

6. Epiphaniæ festo spectaculum personatum exhibetur à Principe Regi; cui interfuit Legatus Hispanicus, Gallico indignante.

8. Rex Westmonasterio discedens Robertum Nantonum, à Supplicum libellis, & Supervisorem liberationum curiæ Wardorum, alterum principalium Secretariorum facit.

11. In ejus locum Hugo Maius suffectus Supervisor liberationum, & Radulphus Freeman, à Supplicum libellis, & paulo pòst Sidneius Montagu & Leonellus Cranfeldus; ita ut jam quatuor Ordinarii.

10. Balifus, qui Raleghum deseruit, arctæ custodiæ mandatur.

19. Ludovicus Conquest filius junior . . . . . Conquest ex testamento Executor, & Frater ejus max. natu sistuntur coram Delegatis pro officio Comitis Marefcalli, quod omnia funebria ad patris funus inconsultis Heraldis appararunt, & in Ecclesiâ suspendierunt. Censuerunt Delegati, ut decem minas Officio armorum solverent, expensas Itineris Yorko Heraldò refunderent, & Clarentio duas libras solverent.

Lites inter Justitiarium Banci regii & Antonium Ben Recordatorem Londini.

Thomas Edmunds fit Thesaurarius Hospitii, Barone Wottono resignante, & Henricus Cary Contrarotulator, & Henricus Mildmay, filius junior Humfridi Mildmay, Magister Jocalium.

27. Johannes Dacomb Miles, Cancellarius Ducatus Lancastriæ obijt, cujus filia enupta Thomæ Smitho, sive Nevil, filio & hæredi Tho. Nevil de Holt (in Comit Leicestrensi) Militis.

Fuit Cancellarius à mense Maio 1516. quo Tho. Parrius obiit.

31. Simon Digby rediit cum literis ex Hispaniâ.

Petrus Alley, remissus à Ralegho, significavit illum tenui esse valetudine, & plures Volones morbo periisse.

Franciscus Blundell factus à Supplicum libellis Hiberniæ, Humphredo Maio resignante, & postea Miles.

Famulus fuit Radulphi Winwodi Secretarii, & agro Buckinghamiensi natus.

Feb. 1. Henricus Cary factus Contrarotulator Hospitii Regii: & Tho. Edmunds Thesaurarius in loco Baronis Wotton.

2. Sol non resplenduit Maria purificante, vide an ex rusticorum observatione & versiculo, major glacies non sit futura.

Anno

1618.

Febr. 6. Baro de Winnenberg, Legatus Electoris Palatini Reginam accedit; invitatque, ut cum Carolo Principe & aliis Principibus spondeat in baptismo filiolus nuper natus.

8. Edw. Talbot Comes Salopie ex hac familia octavus obiit sine prole; sepultus noctu die decimo Westmonasterii.

14. Rex venit Westmonasterium.

Franciscus Leigh, filius Francisci Leigh Equitis Balnei, ex Maria filia Thomae Egertoni Cancellarii Anglie, duxit . . . . . filiam J. Butleri ex Villeria sorore Marchionis Buckinghamie, & viduam Francisci Anderfoni, filii secundi Edmundi Anderfoni Capitalis Justitiarum in Banco communi.

Rex succenset Thomae Lake Secretario ob calumnias Domine Roos in Comitissam Exoniæ.

20. Guillelmi Mounfoni filius, juvenis pulchellus, qui Regis gratiam subornatus ambivit, jussus est à Camerario Regis nomine, quandoquidem talis patris filius, Pontificius, & apud Albertum Archiducem educatus, ne Regi se amplius obtruderet, & monuit, ne Aulam accederet.

22. Domina Roos committitur Episcopo Londinensi in custodiam, ejus Ancilla Doubledaio, & Tho. Laki Attornatus in carcerem, & Lucas Huttonus.

Trinitatis Insula propè Greenland conceditur Hullensibus ad piscandum cete contra Societatem Moscoviticam.

Rex defluxione in genua laborat, nec concionibus interesse poterat.

28. Filiolus Vicecomitis Haddington ætat. . . . . Westmonasterii noctu sepultus.

Elisabetha filia J. Spenseri Militis primò nupta Georgio Baroni Hunsdon 2. Baroni Ever, Præsidi Wallie, obiit sub hoc tempus, & noctu Westmonasterii juxta primum maritum sepulta.

Sub hoc tempore creantur in Hiberniâ tres Barones, Theobaldus de Burgo, Baro de Brettas; Olivarius Lambert Baro de Cavan; & Montjoyus Blountus, bastardus Caroli Comitis Devonie, Baro de Fort Montjoy.

Martii 1. Henricus Peyton Miles, ex filiâ Jo. Bourcheri Comitis Bathoniæ natus, & Patre Custumario Plimouthæ, educatus à Georgio Bourchiero in bellis Hibernicis, & duxerat Mariam Rogers, filiam Edw. Seymour Ducis Somersetti, conscribit milites (Rege permittente) in subsidium Venetorum, contra Ferdinandum Bohemie Regem electum.

Mart. 2. Rob.

Anno
1618
W

Mart. 3. Rob. Abbat Episcopus Sarum, Frater Archiepisc. Cantuariensis, diem oblit, postquam sedisset duos annos & tres menses. In ejus locum electus Martinus Fotherbeius, Præbendarius Cantuariensis.

4. Georgius Sands Miles ob feloniam suspensus.

Comes Abercorn moritur in Scotia.

5. Jo. Lodovicus Hispanus, Monachus Ordinis Cisterciensis, in Zamora ad Durium LL. impius Blasphemus, ter ritè admonitus, seculari brachio traditur.

Balye liberatur.

Domina Roos è custodiâ Episcopi Londinensis liberatur.

6. Domus Curie Stannariæ apud Clegford decidit; & oppressit Evelyn Senesc. Cottle, & alios.

9. Humfredus May constituitur Ducatus Lancastriæ Cancellarius, & Benjamin Ruddier in ejus locum Curie Wardorum Supervisor successus.

13. Joh. Jegon Episcop. Norwicensis moritur, cum sedisset annos xv. cui successit Overhallus Episcopus Lichfeldensis, & in ejus locum Fenton Bristolensis.

16. Rex profectus Okeham, cum quatuordecim dies podagricus decubisset.

Joh. Bridges Episcopus Oxoniensis moritur.

Multæ consultationes de expensis Domûs Regiæ minuendis.

Samuel Lenard.

Obierunt

Baro Morley.

Robertus Darcy Oltiarius privati cubiculi Principis; in ejus locum successus Johannes North.

Aprilis 8. Cursus pedestris inter duos à pedibus celebratur; Rege, scdum licet coelum, præsentè, & magna multitudine concurrente; à quâ J. Hubberdus primarii in Banco communi Justitiarii filius, qui Vicecomitis Insulæ filiam duxerat, gravitèr obtritus.

Sepius grandinat usque ad diem 13.

Martius Legatus Gallicus Regi valèdicit.

19. Martinus Fotherby consecratur Episcopus Sarum Lambethæ; Archiepiscopo Cantuariensi, Episcopo Lond. Episcopo Lincolnensi manum imponentibus.

22. Arbores frondere cœperunt.

Naves à Venetis conductæ oram solvunt.

23. Festo Sancti Georgii nullus eligitur, quia locus non vacavit.

Anno
1618.

Archiepiscopus Spalatenfis Hospitali Sabaudie præficitur, Balcanquello Scoto cedente.

25. Rumor increbuit de reditu J. Digby ex Hispaniâ, sed vanus.
Maii 3. Antonius Maxey Decanus Windefore diem obiit : in ejus locum Archiepiscopus Spalatenfis successit.

Franciscus Ashleius factus ad legem Serviens.

7. Johannes Digbeius ex Hispaniâ reversus in aulam rediit.

Baro la Wase navigat in Virgineam : appulsus ad Sancti Michaelis, ab Insulæ Præfecto lautè excipitur : sed inde solvens moritur, & xxx alii non sine suspitione veneni.

9. Rex Reginam Greenwich agentem accedit.

11. Questio de Raclinâ contra Randallum Mac-Donel discutitur.

13. Comes Pembrochiæ tertianâ correptus.

J. Northus, frater Baronis Northi, tristia Regi nunciavit de infelici Walteri Raleghi ad Guianam expeditione, filio occiso in expugnatione munimenti Hispanorum, Keimis, qui gutture sibi præciso præ mærore occubuit, classe dispalatâ.

23. Robertus Digbeius Miles, Johannis Vicecamerarii frater, obiit in ædibus Essexianis.

Eodem die Tho. Lakus Secretarius, quia Suffolciæ Comitissæ suaserat, ut ex Urbe secederet Rege jam offensiore in eam, ex adversantium suggestionibus jussus est se suis ædibus continere.

Olivarus Lambertus Baro de Cavan obiit.

14. Rex programme edito (quod antea in Lancastrensi comitatu permiserat) omnibus, qui precibus vespertinis aderunt die Dominico, post preces se honestis exercitiis oblectare, saltationibus, globis, sagittis, item palos in Maio erigere, ludicra in Maio, Maurorum saltationibus. Illi autem his oblectationibus abstinere prohibiti, qui recusarint precibus interesse.

30. Dudleius Carletonus Legatus apud Ordines in Angliam rediit.

31. Festo S. Trinitatis Prætor Londinensis de more ad Regiam Greenwich accedit, quem Rex monet de canali Tamesis fluvii conservanda, de aqueductu Middletoni, de Erronibus vagabundis, & insolentiâ carrucariorum Londinensium.

Eodem die Dudleius Diggs in Russiam Legatus profecturus Regi valedicit, nescio an specie honoris amandatus, cum Secretarii muneri, ex Regis in Lakum offensâ, plures inhiarent.

Junii 5. Comitissa Salopie, vidua Gilberti, quæ rebus turbandis nata, dixerat Arabellam peperisse filium Guilhelmo Seymero, cumque

que in Belgio ali suis sumptibus, Londinensi Episcopo in custodiam traditur.

Junii 6. Cælum frigidissimum & grando.

8. Illa designata his de rebus Consiliariis respondere, in Arcem London. conjicitur.

9. Edictum contra Walterum Raleigh promulgatur, quo perstringitur, quoniam contra auctoritatem, sub cautione commissam, Hispani territoria hostiliter invaserat in Americâ, & pacem inter Principes firmatam, quantum posset, violaret, Regem hæc improbare & detestari, idæque potestatem omnibus facere, ut prodant, quid de hac actione compertum habeant, ut in eum ex jure agatur, & exemplari poenâ afficiantur, qui tanti sceleris fuerint convicti.

19. Thrask Minister Judaizans condemnatur in Camerâ Stellatâ, degradatur, columbari collum inseritur, aures præscinduntur, & flagellatur.

24. Marchio Buckinghamiæ, Baro Haye, & Comitissa Dorset suscipiunt filiam Johannis Packer in baptismo in Ecclesiâ Westmonasteriensî.

25. Tho. Watsonus Regem lautè excipit, & Equestri dignitate ornatur. Comitissa Salopiz mulctatur ob contemptum in non-respondendo 20000. lib. & carcere pro arbitrio Regis.

26. Marchio Buckinghamiæ lautissimè Regem excipit apud ædes Wandsted, quas Regi tunc donasse perhibetur.

27. Guilielmus Baro Roos obiit in suburbiis Neapolis in fide Romanâ.

30. Rex Greenwich decessit.

Randal Mac-Surley rediit in Hiberniam, ut crearetur Vicecomes de Dunluse.

Julii ... Rex Windesore venatione se oblectat.

... Westmonasterium rediit, & die sequente ad Wanstead.

7. Pluvius sedus usque ad meridiem.

10. Filius Tho. Walsinghami junioris in baptismo suscipitur à Duce Lenoxiæ, Marchione Buckinghamiæ, Comitissa Derbiæ juniore apud Chesilhurst, & Thomas nominatur.

12. Thesaurarius infimulatur de rebus Fiscî malè curatis.

Cancellarius creatur cum investiturâ Baro de Verulamip, & novi Comites per patentes creantur, Comes Leicestriæ, Northamptoniæ Comptonus, Richus Claræ, Cavendishus Devoniz.

Tumultuantur Londinenses contra Hispanicum Legatum, puerulo fortuito ab Hispano inter equitandum læso.

Julii 16.

Anno
1618.

Julii 16. Didacus Sarmiento Comes de Gondomare Hispani Legatus discedit, in itinere exceptus à Barone Tenham & Wottono, oram solvit (cum Sacerdotibus Pontificiis, quos ejus rogatu Rex carcere liberaverat) die 20.

Swithini dies serenus, diebus sequent. pluvie.

Hunfreis ab Epistolis Vicecomitis Wallingfordie scriniis excussis in custodiam datur. Thesaurarium & alios repetundarum accusat.

Edw. Carey Miles diem obiit.

18. Regina Greenwich discedit.

Rex à Theobaldis Londinum venit.

Gul. Craven ille opulentus obiit.

19. Comes Suffolciæ, Angliæ Thesaurarius, bacillo adempto abdicatur, repetundarum accusatus, postquam quatuor annos & decem dies hoc munere functus, & Jo. Bingley ejus Subminister in custodiam committitur.

20. Jacobus Montacutus Episcopus Wintoniensis hydropicus diem obiit Greenwich, cum duos annos sedisset, anno ætatis 50.

Rex jam in progressu Westminsterio discedit, cum nominasset Eliensem ad Wintoniam, Fenton Coventriensem ad Eliæ, Harnettum Cestriensem ad Coventriam, & D. Bridgman ad Cestriensem.

Baro Haius creatur Vicecomes Doncastriæ sine investiturâ.

23. Comes Suffolciæ famulis plerisque dimissis cum uxore Londino discedit.

27. Nova adferuntur de morte Baronis Roos Neapoli non sine suspitione veneni. De Ultrajecto ab Mauritio Principe Aurantiense occupato, Ogleo Chillarchâ, qui Arminianis favebat, inde ejecto, Horatio Vere in ejus locum substituto, Boissio Gallo in Bataviam ad Catholicorum & Arminiorum partes firmandas misso, & Dudleio Carletono nostro in Bataviam remittendo ad Synodum ibi habendam. Maiernus Regius Medicus, qui in Galliam ruper missus à Rege Angliæ, suspectus venisse ad res turbandas, justus est à Consiliariis Galliæ protinus è regno excedere. Filius est Maierni illius, qui Monarchas publicè expugnavit.

Aug. 2. Vicecomes Insule investitur Comes Leicestriæ, & Baro Comptonus Comes Northamptoniæ solenni ritu Sarisburie in aula Episcopali. Baro Richus, qui titulum Comitis Clare affecit, Comes Warwici (quia titulus Clare, qui idem est cum Clarence, celsioris

cellioris honoris quàm familie quodammodo novæ competeret, Anno
& honor de Clara Regina prius concessus erat) fit per literas pa- 1618.
tentes, & Baro Cavendish Comes Devonie sine ullâ investiturâ.
Edictum de curribus, ædibus prope Urbem extractis, & Nugi-
vendulis l. e. Pedlars.

Ang. Maria item de Bellomonte, mater Marchionis Buckinghamie,
uxor Thomæ Comptoni, fit Comitissa Buckinghamie per parentes,
exemplo Margaritæ Comitissæ Norfolkie, quæ cum nepte Tho.
Brotherton, ex Elisabetha filia, Joh. Segrave uxore, qui factus Dux
Norfolkie 21. Richardi II. & ipsa in Parlamento facta Ducissa
Norfolkie, impositione *Capæ honoris* ad vitam: ipsa autem è Regio
erat sanguine, filia scil. Thomæ Brothertoni, filii Regis Edwardi I.
& Comitissæ Norfolkie & Marscalli Angliæ. Hinc queritio orta ri-
dicula, an illa locum in Parlamento non haberet.

8. Conveni Christoph. de Neux mihi à Putcano & Peirescio com-
mendatum.

9. Walterus Raleighus adductus Londinum, Ludovico Stukeleio
custode corrupto, fugam cum eo cogitavit, & nescio à quo
proditus, in Tamesi interceptus, retractus & in Arcem con-
iectus.

. . . . Filmer filius Edw. Filmer Militis ducit filiam Martini
Eaton Episc. Eliensis.

11. Rex abiit Sarisburiâ ad Cranburnum.

Sub hoc tempus rediit navis à Greenlandiâ, quam Hollandi
Spitzberg ab acutis montium jugis vocant; & nunciavit Hollan-
dos oppressisse Anglos, multos trucidasse, atque oleum abstu-
lisse. Quod Londinenses imprimis male habuit, qui ad hanc
balnearum capturam 18. naves emiserant: eoque magis, quod
rumor persecebatur, eosdem Anglos in Insulis Orientalis Indię
jampridem oppressisse.

De Navigatione ad Spitzberg concertarunt jamdudum Angli &
Hollandi, nec non Galli & Cantabri, jam Germani obtinentes,
quod mare eis libetum. Angli & Dani proprietatem sibi vindic-
ant. Angli, quod Willoughbius Anglus anno 1553. primum
omnium detexerit: Dani, quod suo subist Imperio ex recog-
nitione Anglorum, qui eisdem vectigal ad piscationem solvant:
(hoc vero fecerunt post Elisabethæ mortem) Hollandi affirmant,
Guilielmum Bernædi & Johannem Cornelli Hollandos an. 1596.
hanc primo reperiisse, Greenlandiam à Willoughbeio detectam
longè

Anno
1618.

longè distare; hanc sub latitudine 52. graduum; illam à gr. 75 ad 82 porrigi. Anglos non ante annum 1608 cò delatos. Instant Mare esse liberum, Anglos contra jus Gentium & humanitatis leges ceteros piscatione prohibere, cum Galliz Reges in Novâ Francia & Angliz Reges in Hiberniz sinubus nullas gentes piscaturâ prohibeant: & conquiescunt Anglos anno 1612 signa, quæ Willielmus Bernardi in primæ detectionis memoriam posuerat, dejecisse; atque anno superiore okum vi & armis abstulisse.

Aug. 12. Qui tumultuati sunt apud ædes Legati Hispanici, in questionem vocantur in Prætorio Londinensi, coram Prætoribus & quibusdam ad audiendum & determinandum Delegatis. Ex iis pater puelluli læsi & alii . . . mille libris singuli mulctantur, & carceri, quoad Regi visum fuerit, adjudicantur.

Walterus Raleighus de fugâ examinatus, falsus est, cogitando hanc fugam se in Regem primum peccasse.

Ex hujus malefantis consiliis invadendo Guianam, & Londinensium tumultu in Hispanici Legati ædes spes nuptiarum cum Hispani filiâ admodum extenuata nonnullis videbatur. Ille enim non aliud sibi elocando liberos in Galliam & Angliam proposuit, quàm ut hæc regna sibi cognatione adjungendo, à Confederatis Provinciis sejungeret, & felicis in ordinem redigeret.

Cancellarius & alii Consiliarii sæpius conveniunt & examinant Gualterum Raleighum.

27. Eadge rediit à Greenlandia sive Spitzberg oleo spoliatus, & tribus ex suis ab Hollandis occisis, ita ut infructuosa fuerit Anglis cetorum hoc anno piscatura.

Princeps Condæa parit in carcere gemellos mox defunctos. Joh. Roper Baro Teinham de Teinham obiit, Christophoro filio hærede relicto, quem genuit ex filia . . . Parkes.

Edwardus Baro Beauchamp obiit.

Cardinalis Perronus ex calculo obiit, & la Noue ille bellicosus eodem morbo.

Obiit Fr. Mills Clericus privati sigilli ætat. 83. - Et Allingtonus Collega æt. 81.

Cal. Septembris non pluit, vide an Autumnus fuerit ficcior.

Septemb. . . . Dux opulentæ naves, *Carolus* & *Spes* dictæ, ex Indiâ Orientali redierunt.

- Fama exhibet Baronem la Ware diem obiisse.
Rex Windesorem venit, & inde per Westmonasterium in Essexiam ad Wansted.
Regina apud Otclands male se habuit.
Baro St. John de Bletso obiit.
10. Edictum, quo multa & incarceration inflicta tumultuantibus apud ædes Legati Hispanici apud Barbican remittuntur, rogatu Agentis Hispanici.
Anna filia Johannis Spencer, Comitissa Dorsettiæ, (vidua Roberti Sacvilli Comitis Dorsettiæ) quæ prius Henrico Baroni Comptono nupta, obiit: reliquit Henricum filium & hæredem ex Henrico Barone Comptono.
17. Rex apud Havering, inde Theobalds profectus, venatur.
Rex Hamptoniam Curiam accedit, ubi S. Michaelis Archangeli festum celebrat.
Antonius Ben Recordator Londinensis obiit. In ejus locum successit Richardus Martinus,
Tho. Valvasor Miles Marescallus officio cessit Edwardo Zouchero, pro . . . .
Clericus Agens pro Gallo in Angliâ jubetur, ne ad Aulam accedat.
Gulielmus Becherus, Agens pro Rege nostro in Galliâ, jubetur, ut se suis ædibus contineat.
- Obiit.* . . . Gervasius Baro Clifton sibi manus intulit.
13. Rediit à Chesilhurst.
17. Nuncius sive Chaux ab Imperatore Turcarum venit Londinum.
Donatus pro Republicâ Venetâ Orator in Angliam venit.
Eodem die ad Consilium Nationale Dordraci habendum de Sectâ Arminiâ Londino proficiscuntur Georgius Carletonus Electus Landavensis, Hallus Decanus Wigorniensis, Davenant Præfectus Collegii Reginensis Cantabrigiæ, & Wardus Præfex Collegii Sidney-Suffexiæ.
- Naves arceantur.
Comes Oxonii ex Italiâ domum rediit.
Clericus Agens pro Gallo Londino discedit.
24. Waltero Raleigh à Consiliariis significatur, Regi constitutum esse, ut morte amiceretur, ideoque morti se pararet.
28. Ille ad Bancum Regium adducitur, ut diceret, si quid haberet, cur sententia mortis contra eum pronunciata A. 1603. executioni non mandaretur.

Anno
1628.

Obit. 29. David de Noion Dominus de Chêne, qui egerat de Ralegho liberando, cum eo in via liberatur.

Ille capite plectitur a. ætatis 66.

31. Rex rediit Westmonasterium sub vespertam, sed vespertinis precibus non interfuit.

Novemb. 1. Festum Omnium Sanctorum celebravit, precibus interfuit, & ritè obtulit.

Donatum Legatum Reipublice Venetæ admittit.

Obiit Rich. Martin electus Recordator Londin. post festum Mich. Archangeli.

3. Chanz Turcicus Regem accedit.

4. Rex invisit Reginam hydropicam & ægram apud Hampton-Court, & sub noctem Westmonasterium rediit.

5. Festum protectionis divinæ contra conjuratos ad tollendum Regem & regnum pyrio pulvere celebrat.

8. Consultatur de corruptelis nuperi Thesaurarii & aliorum.

10. Rex Londino abiit ad Theobalds.

... Heath factus Recordator Londinensis: (Richardo Martin electo post festum Michaelis mortuo.)

Robinsonus, qui adulteravit magnum sigillum, supplicio afficitur.

14. Gulielmus Becherus, Agens in Gallia, revocatur, Londinum rediit, & mox ad Regem profectus est.

18. Cometes sub extremâ parte ☉ mihi conspectus.

Rumor falsus de morte Regine.

21. Cometes in Septentriones ascendens mihi conspectus. Horâ sextâ maturinâ fecit trigonum cum Arcturo. Spica Virginis, ut videtur, in 20 m & boreali latitudine 19.

Tho. Smith, Præfetti Societatis Indicæ filius, duxit notham Comitis Devonie sine patris consensu.

Jo. Digbeius Vicecomesarius factus Baro de Sheersburf sine investiturâ.

26. Filius natus Vicecomiti Doncastrie ex filiâ Comitis Northumbrie, & privatè baptizatus: Susceptores Comes Leicestrie, Georgius Hay Scotus, & Isabella notha Montjoy: post aliquot dies obiit.

Libri contra Walsertum Raleigh prodierunt.

Delegati ab Ordinibus Hollandiæ Londinum veniunt.

Samuel Argallus, qui Virginie Gubernator Societatis accusatur depredationis, repetundarum, turbarum, & Reipublice malè admini-

administratæ, & Sabaudi vexillum contra Hispanos explicasse.
In ejus locum . . . Yardley infectus.

28. Prodiit petitiō Lodovici Stukeley de calumniis Raleigh contra
eum, & postea Regis ea de se declaratio.

Decemb. 2. Funus Rich. Wiseman.

3. Cometes disparuisse videtur, nec mihi coelum contemplanti hoc
die conspectus, sed aliis visus.

6. Vicecomitissa Haddingtonia, uxor Jo. Ramsey, Vicecomitis
Haddingtoniæ, & filia Roberti Comitis Suffexiæ, obiit Westmo-
nasterii ex variolis, quibus plures extincti.

7. Cometes mihi conspectus horâ sextâ matutinâ admodum elan-
guidus juxta humerum sinistrum Bootis, lat. 40. graduum ab
Æquatore; ut jam Verticalis fuerit Virginie, Toletō, Neapoli-
tano regno, &c.

Eodem die Delegati ab Ordinibus iter capiunt ad Novum Mer-
catum, ubi Rex agit.

11. Cometam observavi horâ sextâ matutinâ in sinistro Bootis bra-
chio 10 quasi gradibus ab extrema in caudâ urli majoris, in
primo quodammodo in grad. & lat. 45 gr. Verticalis Londino,
ut notat Bainbrigius.

21. Rex venit Londinum.

Franc. Leigh fil. Franc. Leigh de Neynham fit Miles & Baronettus.

22. Concioni interfuit, & ego audiui eum de Theologicis eruditè
inter prandendum differentem. Consultatur de Ordinum Lega-
tis, qui auctoritatem plenam tractandi & nullam concludendi de
Piscatura habuerunt.

Invisit Reginam valetudinariam apud Hampton-Court, & à
prandio rediit.

Seldeno negotium faceffitur de Historiâ Decimarum.

27. Baro à Donaw Legatus à Confederatis Germaniæ Principibus
admittitur, qui de rebus Germanicis & Bohemicis turbis Regem
multa edocuit.

Balkanqual mittitur ad Nationale Consilium pro Ecclesiâ Sco-
ticâ, & Goadus in locum Decani Wigornie.

31. Legati Ordinum audiuntur; petunt, ut nihil adhuc agatur de
halecum capturâ, cum sit maximum Reipublicæ eorum columen,
& unicum plebis solatium: & jam res apud eos turbatissimæ.

Wita uxor Baronis Ethingham obiit.

Pætor Londinensis Regem privatim accedit.

Anno

1619.

ANNO 1619.

Jan. 1. Princeps proficiscitur ad Matrem invisendam.

Yorcius exhibet librum Regi, qui prohibetur die 4.

Lancelotus Andrews electus Wintoniensis juratur à Camerario in Decanum Capellæ in vestiariâ.

Comes Argatheliæ cum Cornwalliâ uxore se in Belgium subducit, & deinde in Hispaniam.

Tonuit sub vesp.

8. Rex Londino ad Theobaldi profectus est, cum prius Vicecomitem Wallingfordiæ Præfecturâ Pupillorum amovisset.

Ludovicus Stuckleius, circumcidendi Jacobinos aureos suspectus, in arctam custodiam committitur.

Filius ejus aufugit, & paulo post captus.

Leonellus Cranfeldus Præfectus Pupillorum constituitur.

12. Amplissima & pulcherrima Aula Convivalis in Palatio Westmon. deflagavit, magno cum omnium timore, sexto die postquam ludicro spectaculo Rex ibidem interfuisset; ut de cælo tacta die octavo mensis hujus videretur, igne in summo tecto plumbo vestito primum erumpente; sed accidit fœcundiâ custodum.

Thomas Comes Lincolnæ obiit. Filius Edwardus successit.

Thomas Comes Suffolciæ Londinum concussionis accusatus venit.

Baro Cobhamus, miser & inops, obiit: cujus hæres proximus Willielmus Brook, Georgii decapitati filius; qui quidem Willielmus Anno 1610. Jacobi Regis septimo, restitutus fuit in sanguine cum clausulâ, ne avitum honorem & titulum Baronis Cobhami expeteret, nisi cum bonâ Regis gratiâ.

Cobhamus apud Cobham sepultus noctu.

19. Convenerunt Pictores, Vitriarii, Sculptores in Officio Armarum, ut novas ordinationes audirent.

Rumores incerti de magnâ classe in Hispaniâ apparatâ: unde Baro de Donaw, qui Regi valedixerat, revocatur.

Richardus Wingsfeldus Marscallus exercitus in Hiberniâ factus Vicecomes de Powers-Court sub magno Hiberniæ sigillo.

Litigatur de formulâ procedendi in Camerâ Stellatâ inter Comitissam Exoniæ & Thomam Lakum à secretis.

28. Funus Quarlesii. lib. 14. 9. 6.

... Qui contra edicta in Urbe ædificaverunt, nonnulli mulctantur.

Jan. 30. Ædes Thomæ Smithi Rectoris Societatis Orientalis Indiciæ, &c. apud Deptford deflagarunt.

Carolus

Anno
1619.

Carolus Howardus cessit officio Admiralli Marchioni Buckinghami.

Mervinus filius . . . . . Jurisconsulti transfegit cum Francisco Howardo de loco Vice-Admiralli.

Febr. 1. Rex Westmonasterium rediit.

2. Clara dies.

Gabeleone venit ad Regem Internuncius à Victore Amadeo Sabaudi filio, ad res inter Regem & Gallum componendas.

Rex ordine Equestri donat . . . . . Fortescue, Johannem Osburn, ... Gaughton, ... Sutton, & Gul. Pitts Commissionarios nuper de re classica & domestica ordinanda.

3. Rex Cameram Stellatam accedit ad audiendum causam inter Comitissam Exonix & Thomam Lakum.

5. Rex in Camera Stellatâ eandem causam iterum audit ad horam ferè secundam.

Mâlè me habui.

6. Reginam invisit ad *Hamptoncourt*, comitante Marchione Buckinghami.

Comes Nottinghamiæ cedit in manum Regis officium Admiralli.

Rex edit meditationem in Orationem Dominicam, Marchioui Buckinghami inscriptam.

Sanguinem adeo eructavi, ut bis animus deliquerit, 9 itidem & 10. 11. vena bis secta: uncix 7 missæ.

13. Sententia in Thomam Lakum lata à Rege & Dominis in Stellatâ Camera mulctæ impostæ, qui juratus in Secretarii locum 3 Jani 1616.

Arci ille, uxor, & Rossa filia adjudicantur.

Rex ad conservationem honoris nuper Admiralli concedit ei locum & præcedentiam J. Moubray, quem Rex Ric. 2. creaverat in Comitem Nottinghamiæ.

Feb. 13. Observandum die 13 Febr. hanc sententiam fuisse latam, cum A. 1616. die 12 Febr. nuptiæ Baronis Roos cum Laki filia fuerint magno cum gaudio celebratæ.

Acre frigus toto mense.

15. Tho. Lakus, uxor, & filia Rossa ad Arcem deportantur, sigillo adempto, & chartis publicis.

16. Rex ad Theobalds se confert, cum constituisset sibi in Thomæ Laki locum Secretarium Georgium Calvertum, Consilii Clericum, cujus prudentiam & fidem in magnis rebus Robertus Cecilus Secretarius perspectam habuit ab An. . . . & cujus operâ Rex in multis

Anno

1619.

multis usus erat, & judicavit cum levamento futurum Roberto Nantono alteri Secretario.

Feb. 22. Lancelotus Andrews Episcopus Eliensis ad Wintoniensem translatus.

Ordo Sanctæ Militiæ in honorem Mariæ Virginis, ad Infideles persequendos, & Catholicam Religionem defendendam à Duce Nivernensi & aliis instituitur. Insigne Ordinis imago B. Virginis palliis affigitur, acu picta.

Hugo Stuckleius carcere liberatus, & filius, qui Jacobinos circumciderat, condonatur.

Matthiam Imperatorem obiisse fertur.

Martii 1. Anna Regina hydropica mortem obiit, hora noctis . . . postquam Carolus filius invisisset, ann. ætat. XLV.

Guil. Sidleius Baronettus obiit, sepultus 4 Martii.

3. Guil. Cooke Miles, Clericus Curiz Liberationum obiit.

Winterus M. de Liff obiit.

Nautilustrium in campis S. Georgii.

5. Viscera Reginæ in capsulâ sexangulari inclusa, hora noctis 8ta à famulis Westmonasterium delata, in inferiori parte Capellæ, quâ Elisabetha Regina sepelitur, conduntur.

7. Die Dominico Princeps in publicum prodit, & concioni Electi Coventrensis & Lichf. interfuit, multis mirantibus: sed Rex iusserat, qui non purpureum, more Regum, sed atrum amictum induit.

Episcopus Cestricnsis ad Coventriam translatus, & Bristolensis ad sedem Eliensem.

J. Panton obiit.

9. Reginæ corpus ad ædes Somersetenses noctu à suis deferretur.

Richardus Burbadge alter Roscius obiit.

10. Matthias Imp. Rom. diem obiit.

18. Filiolus natus Edw. Villiers.

19. Curfus Equestris ad Novum Mercatum, cui dum R. diutius interfuit à Novo-mercato discedens, in Hospitium ad Wichford-Bridge præ invaletudinē divertit, & multi nocte ad Roiffonam venit.

22. Princeps processit obviam Patri, & mox Nobiliores plerique ex rumore de Regis invaletudine.

24. Robertus Rich, Comes Warwici nuper creatus, mortem obiit.

Nova

Nova de morte Imperatoris pestata.

Mart. 24. Ignis speculatorii per Cantium accensi temerè, viso in Suffixa igne, quo Rustici ericeta hoc anni tempore comburant.

28. Rex convalescens celebrat festum Paschatis Roystonæ, ad quem Proceres confluerunt.

29. Carolus Fotherby Decanus Cantuariensis, idémque Archidiaconus, diem obit.

Sub hoc tempus Rex contulit honorem Comitis Kelly Thomæ Areskino Vicecomi Fenton, honorem Comitis Kellays Baroni de Binningo.

April. . . . . . filia Comitis Leicestrie nupta . . . . . Smith; filio & hæredi Joh. Smith de Ostenhanger.

3. Consiliarii, qui ad Regem invensum convolarunt, redeunt, spe certâ convalescendi conceptâ.

4. Rex malè se habuit ex esu vervecinæ, ut ferunt, adeò ut gravi vomitu ejicere coactus sit.

9. Alexander Comes Humis Scotus decessit ex hac viâ Westmonasterii. Duxerat . . . . . filiam Baronis Dudleii in uxorem secundam, ex qua prolem progeniit.

Duellum inter H. Richum Præfectum Satellitii, & . . . . .
. . . . . Eirum Pensionarium: uterque levitèr fauciati.

Archiepiscopus Cantuariensis primum lapidem, Georgius Morus & Stoughtonus secundum & tertium, in fundatione Hospitalis apud Guildford, quod Archiepiscopus instituit, inde oriundus.

7. Jejunium & preces in Hollandia ob Synodum Nationalem feliciter peractam.

8. Filius Edwardi Villiers baptizatus. Susceptores Christophorus Villiers & Johan. Wentworth.

21. Episcopus Londinensis ad Crucem Paulinam concionatus, gratias Deo agit de restauratâ Regis valetudine, quæ meritis laudibus celebravit: & imprimis ob justitiam æquabiliter singulis administratam. Dixerat enim Rex in Camera Stellerâ, etli reliquis humanæ fragilitatis vitiis laboraret, se tamen justitiam sincerè coluisse: nec esse, cur veniam injustitiæ apud Deum deprecaretur.

12. Archiepiscopus Cantuar. & Episcopus Londinensis Regem invisunt.

Joh. Williams, Feudarius nuper Cantii, deprehenditur fuisse Author Libelli famosi, ante aliquot annos dispersi, de quo Cottonus suspectus, & in Turrin conjectus.

April 164.

Anno
1619.

Apr. 16. Comes Bridgewater me invisit.

Sub hoc tempus Isaak Wake, Regis ad Sabaudiam Legatus, Equestri dignitate ornatus, & pulchrè muneratus, diurno aucto remittitur.

21. Rex rediit ad Waram, vehiculo pensili [*a Litter*] & die sequente carpento à Satellitibus ad Theobalds deferretur.

Dies festus Sancti Georgii sive Ordinis ad xxvi. Aprilis prorogatur.

21. Quærelæ exhibentur contra Thomam Smithum Mercatorem Orientalis Indiæ, Virginie, & Bermudarum Gubernatorem, quasi malâ fide ageret; adeò ut de adjungendo Edwino Sands cogitarent, & rationem pecuniæ expensæ & per fortilegii imposturam collectæ exegerint: postea ille à gubernatione Virginie & Bermudarum amovetur.

Quærelæ etiam contra Cancellarium Regi exhibitæ.

Comes Suffolciæ, nuper Thesaurarius, subinde de corruptelis examinatus, ad valetudinem recuperandam licentiam impetrat ad Waldenam redeundi; sed uxor hoc impetrare non potuit.

Wykes fanaticus fingit revelationes sibi factas, & minaciter Regi denunciat: unde pro insano in Berthelem traditur.

Guil. Lake Amanuensis Tho. Lake in custodiam datus, quod literas Dominiæ Roos clanculum tradere voluerit, & aufugere cœperit, accusatus à Custode Dominiæ Roos.

30. Comes Southampton in sanctius Consilium adscitus apud Cameram Stellatam: quo die . . . . . Medcalf multatus.

Maii 1. Marchio Tremoulliz è familiâ Ursinorum, à Gallo Legatus, excipitur apud Gravesendam à Comite Essexiæ, & Londinum deducitur.

2. Post diutinum morbum me aperto cœlo commisi.

3. Alia à Marchione Buckinghamiæ ad Regem conducitur apud Theobalds, ubi opiparè excipitur.

Joan. Williams supra memoratus in Regio Banco læsæ majestatis damnatur: & die 5. supplicio afficitur.

Olden Barneveltius eodem 3. die capite plectitur Hagæ Hollandiæ.

4. Carolus Manwood, filius Petri Manwood Militis, occisus à Milone Hejdon in duello in Brabantia.

Letitia uxor Arthuri Lake, notha, ut fertur, Caroli Blunt, Comitis Devon. ex Penelope Domini Richiâ morbo Gallico moritur.

Jacobus

Jacobus Vicecomes Doncastræ Legatus in Germaniam mit-
titur.

Maii 7. Tres filii Marchionis Mussæ in Britannia Armorica me invi-
serunt ex patris jussu.

Præfules Angli à Nationali Concilio Dordraci in Hollandiâ do-
mum redeunt.

Overallus Episcopus Norwicensis, longè doctissimus, obiit: de
ejus viduâ sede Georgius Carletonus & Episcopus Ciceſtrenſis
& alii ambunt: Ciceſtrenſis prævalet, & Carletonus ad Cice-
ſtrenſem transfertur.

Georgius Mountaign Episc. Lincolnienſis factus Regis Elcemo-
synarius in locum Wintonienſis, qui invitatus cessit.

13. Funus Annæ Reginæ celebratur: quo tempore juvenis literatus
inter spectatores occiditur, casu literæ S. ex fastigio ædium Nort-
hamptonienſium.

Fortuita incendia in Hiberniâ absumpserunt Limerici 800 ædi-
ficia; Kilkennæ 100, & multa Clonmelæ, Corcagii, & Fe-
darti.

Hispanus Lusitaniam invisit.

20. Tremoullius Gallicus Legatus excipitur convivio à Lenoxio ad
Whitehall.

21. Ille discedit Londino.

Agitur de nuptiis inter hæredem . . . . Chichesterii, nep-
tem Comitissæ Bedfordiæ ex sorore, & filium Marchionis Ha-
milton.

25. Festum Sancti Georgii celebratur Greenwich.

26, 27. Aberant præter 4 extraneos, (scil. 1. Rex Daniæ. 2. Ulri-
cus Holf. 3. Auriacus. 4. Palatinus.) Nottinghamius, Northum-
brius, Derbius, Somersettus, Exonienſis, Marrius, Suffolcius.

Scrutinium non habitum, quia nullus vacavit locus.

Cliffordius gladium gestavit.

Arthurus Lake incarceratus.

Rex ad Theobalds profectus.

Perhibetur vulgo, Marchionem Hamiltonium provectum esse
ad titulum Comitis Cantabrigiæ, Esmæum Stuartum, Daubig-
nium, ad titulum Comitis Marchiæ & Baronis de Leiton; Joh.
Villiers ad titulum Vicecomitis Purbeck & Baronis Stoke: ejus
socrum Elisabetham, uxorem Edw. Coki ad honorem Vicecomi-
tis Westmorlandiæ: verùm illa tanti emere recusavit.

Anno
1619.

Maii 30. Literæ ad me ab Heraldis contra Vincentium & Philpot.

Junii 1. Rex rediit à Theobalds ad Westmonasterium, civibus Londinensibus valetudini restauratæ gratulantibus, magnâ pompâ exceptus, inter crebra & horrenda tonitrua & alicubi grandines.

Apud Charleton juxta Greenwich ædes deflagravit, & pluvie impetuosæ deciderunt apud Writtlemerth.

Hoc mense Marchio Hamilton creatur Comes Cantabrigiæ & Baro Everdallie in Cumbriâ: Esmæus Stewart, Daubignius, Comes Marchiæ & Baro de Leiton: & Joh. Villiers Vicecomes Purbeck & Baro de Stoke per literas patentes traditas sine investiturâ.

3. Manè crebra fulgura, à meridie post horam 3. tonitrua horrenda, fulmina, pluvie impetuosæ ferè continuæ, usque ad horam sextam in Cantio; quæ tamen Londini non audita.

Scripsi ad Garterium & Norroy de Vincentio & Philpoto.

Legatus à Duce Lotharingie.

Profectus sum Greenwichum & inde Londinum.

Parkerus Clericus in Camera Stellata incarceratus, quod in examinandâ Dominâ Rofsâ malâ fide egit.

8. Legatus à Lotharingo convivio excipitur à Rege apud Greenwich.

Comes Suffolciæ rediit Londinum.

Henricus Mildmaius, Jocalium magister, redemit grandi pecuniâ ædes Wanstead, Rege juvante, à Buckinghamiæ Marchione: cujus etiam commendatione desponsavit alteram filiam . . . . Holyday Senatoris Londini.

Arthurus Lake in custodiâ datur de libello famoso.

13. Omnes Consiliarii ex Regis jussu sacrâ Synaxi apud Greenwich participant; ut demonstrarent mutuam invicem charitatem.

Jo. Baro Hollys de Houghton incarceratur ob inquisitionem malignam in vitâ Edw. Coci, & alios contemptus: Elisabetha Coci uxore nequicquam obnitente.

Aisley ad Legem Serviens, qui eidem à consilio, incarceratur itidem.

Comes Ormondie in custodiam conjicitur, quod Regis arbitrio de terris Baroni Dingwell adjudicatis stare recusârit.

Comitissa Bedfordiæ morbillis laborat.

18. Courtin & aliquot Belgici Mercatores in Camerâ Stellatâ accusantur autum contra leges exportasse, miris technis, anchoris scil.

scil. concavis, &c. mulctantur illi centum millibus librarum, postquam causam per aliquot dies exaudita.

Junii 19. Rex celebrat Natalem suum.

Tho. Lakus jubetur in Camerâ Stellatâ, ut publicè agnosceret sententiam, contra se latam, justam esse, & injuriam Comitissæ Exoniæ factam agnosceret.

22. Rex apud Wantled exceptus ab H. Mildmaio Jocalium Præfecto.

Tho. Lakus recusat subscribere agnitioni calumniarum contra Comitissam Exoniæ, iridem & uxor: etsi Rossa filia confessa sit calumnias illas incestus cum Rossâ, veneficii, & deprecationis criminis confectas fuisse, & scriptas ab Arthuro Lake, descriptas ab Hobio, simulâ Rossæ, patre & matre consociis. Hoc summum esse Regiæ Majestatis contemptum censetur.

25. Rex excipitur à Tho. Watsono Milite apud Hawsted, cum Principe, Comite Montgomerico, Barone Sheffeld.

26. Rex venatur apud Nic. Stoddar prope Nottingham.

27. Rex celebrat diem Dominicum Greenwici.

28. Invisit Comitem Exoniæ apud Wimbaldon.

29. Festo Sancti Petri Rex benè manè concioni interfuit Greenwici: à prandio venatur apud Mortlake Park.

30. Rex Greenwico discedit ad Otelands.

Adfui in Aulâ, & nova audiui de Ducis Ossuni defectione; Marchionis Sanctæ crucis decapitatione; Legato Regiæ matris à Regis Legato duritè Romæ tractato, & in Galliam occultè remisso, Papam hoc indignè tulisse, Regisque Legatum in custodiam dedisse, quod hoc in suâ jurisdictione ausus fuit. Hæc accepit Archiepiscopus Spalatanus ab amicis in Italiâ.

Scripti ad Jacobum Ultherum & H. Bouchier in Hibern.

Feildus promovetur ad inopem sedem Lhandavensem.

Julii 1. Sex Nobiles Germani me inviserunt, in quorum amicorum albis nomen meum in amoris testimonium inscripsi.

7. Rex venit à Windeforâ Westmonasterium.

Literæ à Comite Arundelio contra Philpot ad me datæ. Jul. 7.

Rescripti ad Com. 9. Philpotus ad me venit. 9. profect. ad Com.

10. Rex profectus ad Wantled venatum.

13. Rex ad ædes Somersettenses, & Prætorem Londinensem invisisse dicitur, ut commendaret nuptias filiæ Prætoris cum J. Villerio.

14. D. Dingwell creatur Comes Desmonie jure uxoris.

Anno

1619.

14 Toni-

tru à me-

ridie.

16, 17, 18,

19 pluvie.

20. pluv.

tonitr.

21, 22, 23.

pl. 24. se-

ren. 25,

26, 27,

28. pl.

Dux Lenoxiæ mandatur in Scotiam.

Julii 15. S. Swithini dies pluviosus, asello & præsepi cosmicè exorientibus.

Tho. Lake nuper Secretarius carcere liberandus & tradendus in custodiam fratri suo Ep. Bathoniensi & Wellensi. Domina Rossa filia etiam liberatur. Ille autem elegit, ut potius in arce ageret aliquandiu, ad rem privatam constabiliendam.

Henricus Wotton, spe vanà consequendi officium Secretarii, rediit à legatione Venetæ.

Controversiæ inter Hollandos & Anglos è Societate Orientalis Indiæ, & de navigatione piscationeque juxta Greenland à Rege componuntur, & Delegati Hollandi Equestri dignitate apud Theobalds ornantur.

19. Rex progressum incipit ad Royston, quo die Marchio Buckinghamiæ classem invisit.

Filius natus Comiti Sarisburie, cui sponsores Princeps & Marchio Buckinghamiæ.

Donatus Legatus Reipublicæ Venetæ in Angliâ, à Republicâ proscripтус, ob pecunias interversas apud Sabaudum, Londini tamen securus agit; Henricus Parkerus Clericus in Camera Stellatâ libertati restituitur, postquam bis unâ de causâ incarceratus fuisset.

Gulielmus Villiers frater natu maximus Marchionis Buckinghamiæ.

Jacobus Lee, Attornatus Curie pupillorum.

... Hixus filius Mich. Hixi.

Maria Crofton poenitentiam agit publicè apud S. Martinum in Campis de calumniis contra Comitissam Exoniæ.

Sub hoc tempus Smithus filius Thomæ Præfecti Orientalis Indiæ, qui notham Caroli Blounti, patre inconsulto, superiori Novembre duxerat, se ex Angliâ subduxit, patre & uxore infatatis.

Marchio Hamiltonius & Comes Pembrochiæ iter Scotiam versus capiunt.

Vicecomes Hadingtoniæ ex emulatione versus Vicecomitem Fenton, & Vicecomitem Doncaster, quodque Rex votis in omnibus non satisfecerit, se à Regno subduxit cum bonâ Regis gratiâ, jussus redire, cum reaccessetur.

Julii 31.

Julii 31. Edictum de aureâ monetâ examinandâ, & novâ minoris valoris cudendâ, & bilancibus à Præfecto rei monetariæ emendis ante finem Septembris.

Toto hoc mense mendici emissi deprædicarunt virtutes aquæ prope Frant viculum Suffexiæ in confinio Cantii: unde plures ex omni ordine valetudinarii eò confluerunt. Aqua acida est, & vi-
triolum sapit.

Aug. 3. Dorothea Comitissa Northumbriæ post dissidia cum marito de filiabus elocatis confopita, placide è vitâ emigravit apud Sion.

Profectus sum Londin.

7. Chesilhurstum redii.

Inquisitio in corruptelas Comitissæ Suffolciæ nuper Thesaurarii.

Filius natus Comiti Montgomerii.

Tho. Ratcliffus filius 2. Comitissæ Suffexiæ, juvenis bellulus vix 19. annorum obiit, corpore Venereis exhausto.

13. Præfatus sum cum Recordatore Lond. apud Templ.

Nuptiæ inter Robertum Nantonum Secretarium & W. Lowri Viduam, filiam Thomæ Perrotti, ex Dorothea filia Walteri Comitissæ Essexiæ.

Edge rediit feliciter à Greenland & cetuum piscaturâ.

15. Nova è Germaniâ de Ferdinando electo in Imperatorem, & Electore Palatino in Regem Bohemiæ, xv. Aug. ab illis sub utraque specie, & Vaivode Transylvaniæ Bethelmo Gabor in Regem Hungariæ.

Sept. 3. Rex venit Windeforam.

Aurea Regis moneta prodiiit cum ejus capite laureato, unde Laurells nomen statim invenit apud vulgus, diversi valoris, scil. xxs. cum xx. xs. cum x. & quinque solidorum cum v.

Baronissa Rossa data in custodiam . . . . . Dillingtono Pensionario in insulâ Vectâ.

7. Decanum Westm. apud Chesilhurst excepi.

8. Pictura mea decidit illæsa, bonum sit præfagium.

9. Rex apud Greenwich prædet, ad Wansted properans.

10. Christophorus Hatton Miles, qui, Gulielmo Newport adoptato in Hattonorum nomen ab Hattono Cancellario mortuo, cui successit, ex ingluvie obiit, Westmonasterii noctu sepultus.

Literæ à Peirescio de H. Spelmani Glossario.

Sept.

Anno

1619.

Sept. 10. D. Williams à sacris Domino Egertono Cancellario factus Decanus Sarum, in locum Gordoni Scoti nuper demortui, cessit verò donativo in Walliâ, & Rectoriâ Sacerdotii Sabauda, qui comitabatur Archiepiscopum Spalatensem: centum libr. ann. Molinio ministro Gallico, & Rectoria . . . .

Questiones in servulos Hospitii Regii habitæ, & nonnulli loco amoti.

Joh. Whitbrok, Eques auratus, in Fleta carcere à Boughtono interficitur.

Obob. . . . Crebri internuncii de rebus Bohemicis; & rumores de Electore Palatino cum Uxore in Regem coronato.

Samuel Daniel Poeta eximius & Historicus obiit.

Theoph. Field Sacellanus Regius consecratur Episcopus Landavensis in locum Georgii Carletoni ad Cicestriam translati.

Legatus à Duce Sabaudie.

12. Courtin Belga & Bourlomachus Italus in Camerâ Stellatâ mulctantur de transferendo auro & argento extra Regnum, & corruptelis in retractando testimonia contra eos prolata,

Malè me habui ex catharro.

20. Comes Suffolciæ nuper Thesaurarius Angliæ & uxor postulatur in Camerâ Stellatâ de jocalibus Regiis malâ fide interversis, de pecuniâ in machinas, classem, rem Hibernicam, alumen dentatâ, & à Regiis famulis & Beneficiariis extortâ.

Johannes etiam Bingley Miles de eisdem accusatur.

Illi per Advocatos singula pernegarunt, & probationes produci rogârunt: quod die 21. fieri coepit,

Simon Digby cum literis ex Hispaniâ reversus.

Episcopus Lincolnienfis excipit Regem lautissimè apud ædes suas Bugdeniæ.

Baro Sheffieldius cecidit in causâ, quam habuit cum Radclisso de manerio de Molgrave in Comitatu Ebor. ex vi transcriptionis sive entayle olim factæ.

Causa Comitris Suffolciæ ventilatur subinde in Camerâ Stellatâ.

Nov. 1. Rex celebrat festum omnium Sanctorum Westminsterii,

3. Causa Comitris Suffolciæ duobus diebus defenditur.

5. Episcopus Lincolnienfis concionatur pereruditè in anniversario Papistiæ conjurationis,

7. Nicholas Forman sibi mortem conscivit.

Nov. 8. Causa Jo. Bingley defenditur à suis Advocatis in Camerâ Stellatâ.

Anno

1619.

Rex Greenwichi prandet, & navibus deducendis nomina imponit, alteri *Happy Entrance*, alteri *Constant Reformation*.

Nova Anglos devicisse Batavos in Orientali India. Rediit Anglica navis cum mercibus Indicis.

9. Rex à Theobalds post concionem profectus, novum forum cogitans.

Edictum de Tobacco distinguendo in usum Francisci Nicolls, Jasperi Leeke, & Phil. Eden.

Jacobus Balfour Scotus creatus Baro Clan Auley in Fermanagh.

Andreas Stuart de Ochiltre creatus Baro de Castle Stuart.

10. Comitissæ Suffolciæ causa disceptatur itidem die 12.

Edictum de observando jejunio quadragesimali & die Veneris, datum Roystonæ.

13. Comes Suffolciæ & uxor 30000 lib. multantur, & arci Londinensi incarcerandi durante Regis beneplacito.

Joh. Bingleius 2000 l. multatur, & in Fletâ detinendus, donec Regi visum fuerit.

15. Ambrosius Brunt Belga perdoctus Liptii discipulus me invisit.

19. Datus Attornatus, qui fraudulenter egit cum mercatoribus exteris, collistrigio punitur.

20. Comes Suffolciæ & Comitissa uxor in Arcem Londinensem conjiciuntur.

Edm. Withipol Miles pro calculo sectus obiit. Theophilus Finch Baronettus obiit.

26. Mercatores quidam Belgici accusantur in Camerâ Stellatâ de auro & argento exportato, etiam aliquot dies post terminum finitum.

29. Libertas Suffolciæ Comiti permittitur, & etiam Bingleio sub quibusdam conditionibus.

Festo sancti Andreæ convenimus in Officio Armorum, & facta partito.

30. Nix alta.

Decemb. 2. Nive omnia cadent.

3. Solvitur gelu.

4. Jacobus Fletzerus Noremburgensis me invisit, meumque nomen in album amicorum inscripsi.

Dec. 7.

Anno Dec. 7. Mercatores exteri mulctantur 33000 l.

1619. 9. Albertus Morton venit Londinum cum novis de Frederico Electore Palatino & Uxore in Regem & Reginam Bohemiarum coronatis: nummique honorarii eorum circumferuntur, in quorum inscriptione *Dei Gratia* omittitur: unde lepide quidam, non temere; *nec mirum, quandoquidem populi gratia electi fuerint.*

21. . . . filius natus Pragæ Frederico Regi Bohemiarum, cui Rupertus nomen inditum, in memoriam Ruperti primi ex Palatini familia imperatoris.

Electo Brandenburgensi moritur.

23. . . . filius natus Theophilo Howardo Waldenio, quo tempore ille à Præfecturâ Pensionariorum abdicandus, & abdicatus ille quidem, fraterque ex Præfecturâ Equorum Principis.

Die natali Christi Consilarii plerique omnes, qui in Aula aderant, sacrâ Synaxi participant post primam concionem: & Rex cum Principe post secundam.

Consultationes de re monetariâ, in quibus Aurifices, Mercatores, & Officarii in monetâ cudendâ exaudiuntur.

A N N O 1620.

Anno Jan. 1. Vicecomes Doncastriæ ex legatione Germanicâ reversus, Regem accedit; & de statu electi Regis Bohemiarum, & Imperatoris edocet.

Marchio Buckinghamiæ coronâ Marchionis à Cancellario pro strenâ donatus.

Prodiit liber Regis de Regis inauguratione.

5. Leonellus Cranfeld in sanctius Consilium adscitus.

6. Baro de Donaw Legatus ab electo Bohemiarum Rege accedit Regem privatè.

Consultatio de re nummariâ in reducendo auream & argenteam monetam ad æqualem valorem; nec sine gravi Regis offensâ, qui commotior, quod Johnsonus & Dobleaius non aderant tempore cum suis rationibus.

8. Literas accepi à Dudleio Carletono, apud Ordines Legato, de ambitiosâ contentione inter Militares viros in Hollandiâ: qua de re Comitem Arundelium consului.

11. Rex Londino profectus est cælo nivoso, cum sponsalia contracta fuerunt, ut fertur, inter Marchionem Buckinghamiæ & filiam Francisci Comitis Rutlandiæ, ex Francisca Knivet relicta

. . . . Bevilli de Cornubiâ.

Jan.

Jan. 18. Maria Seimoura vidua . . . . Rogers, uxor Peiton jam in bello Veneto, soror Edw. Comitissæ Hertfordiæ, nocturno funere in Ecclesia Collegiata Westm. inhumata, magnâ Nobilium catervâ comitante.

Anno
1620.
~~~~~

Anna filia Thomæ Denys de Comit. Devon. obiit, ad Sabaudium sepulta.

Novi Commissarii pro Officio Thesaurarii, Geo. Calvert Secretarius & Leonellus Cranfeild, Magistro Rotulorum amoto.

Rex succenset Comiti Suffolciæ Exthesaurario, cum deprehensum esset, eum transcripsisse omnia bona in Sarisburie Comitem generum, & Gulielmum Howard fratrem.

Johannes Bingley abdicatur munere Rememoratoris Thesaurarii; & in ejus locum surrogatur Robertus Pye, famulus Marchionis Buckinghamiæ.

22. Franciscus Baconus Cancellarius Angliæ natalem diem LIX. ætatis celebrat.

Comes Wigornie, qui nuper reddidit Regi in manus diploma de vitro conscribendo, jubetur, ut in curia Requestarum assisteret cum Magistris Supplicum Libellorum; quasi indignum esset, ut tantus magistratus Judicaturæ locum non haberet: quod Northamptoni nuper dixerat.

28. Tho. Lakus legit in Camerâ Stellatâ recognitionem calumniarum, quibus Comitissæ Exoniæ indignam injuriam intulisset. Recognitio hæc sive submissio erat concepta per Cancellarium, Justitiarios capitales, & Attornatum generalem, & à Tho. Lake publicè perlecta. In qua agnovit sententiam latam in se 13 die Februarii anno superiori, ob defensam & sustentatam filiam Dominam Roos, fuisse justam; quia crimen erat turpe, odiosum, & scandalosum dictæ Comitissæ: se autem crassa credulitate, indulgentiâ, & ignorantia fuisse seductum. Præterea se peccasse agnovit, incarceratione Lucam Huttonum & Georgium Guilliams in rem suam; professus se ex animo dolere causam tam turpem, odiosam, & scandalosam defendisse; culpam à Comitissâ deprecatus: Dominos vero rogavit, ut apud Regem pro gratiâ & misericordiâ intercederent.

Comes Suffolciæ in aliquam gratiam à Rege recipitur, & etiam filii.

Febr. 1. Robertus Car de Ancre Miles singulari certamine occidit Carolum Maxwellum, furibundum juvenem, apud Newmarket;

M m m

lite

Anno
1620.
w

lite exortâ de Gratiofis apud Principes, Luino & Buckinghamio.

Feb. 1. Sol. splendet Mariâ purificante, & acre frigus subsequutum est. Rex postulat, ut Inquisitio fieret in bona, possessiones, & debita Comitissæ Suffolciæ, ut videret, an ille ad multâ solvendam par esset.

Liberi Suffolciæ Comitissæ in gratiam recipiuntur.

Rex jubet Consiliarios deliberare de pecuniâ corradendâ ad debita dissolvenda.

7. Comes Wigorniz; Custos privati Sigilli, sedet in curiâ Requestrarum.

10. Jacobus primogenitus filius Baronis Waldenii ad Audley-end baptizatur; susceptores Rex per Ducem Lenoxiæ, ipse Suffolcius, & Comitissa Salisburiz.

15. Suffolcius & uxor Londinum redeunt.

Acre frigus & nix.

21. Thomas Holecroftus ex præcipiti casu expiravit.

22. Peacockus Cantabr. qui professus erat se præstigiis Regis animum in causâ Tho. Laki à vero judicio deflexisse, tormentis in arce Londinensi subicitur: alii amentem, alii impostorem censuerunt.

29. Rex Westmonasterium rediit.

Marii 1. Episcopus Winton. prædicat coram Rege.

4. Vidi Waldenium fungentem præfecturâ Nobilium Pensionariorum.

Geo. Copyn moritur, cui in clericatu Coronæ successit Thomas Edmundus Regii Hospitii Thesaurarius.

Princeps se hastiludio exercet.

Marchio Hamiltonius admittitur in Regii lecti cubiculum.

5. Baro Roos unicus filius Comitissæ Rutlandiæ moritur, sepultus noctu Westmonasterii.

Princeps invitat Procures ad convivium in ædibus Somersettanis, & ludum scenicum.

Eodem die Comes de Gundomara Catholici Regis Legatus apud Dubrim appulit.

6. A Prætere Cantuariensi excipitur, deinde à Comite Dorsettiæ.

8. Appulit ad arcem Lond. & perducitur per urbem ad ædes Elienses.

10. Andreas Grey, pulso tympano per plateas, colligit milites pro defensionis Electoris Palatini.

Mart. 10.

Mart. 10. Convenerunt Heraldī coram Delegatis de hastiludio Principis, & audaciā Chaloneri & Comptoni Hollandi.

... Filius natus Comiti Pembrochiæ.

Rex Westmonasterium rediit.

Domina Lake præ invaletudine ex turre liberatur : cā lege, ut sub initium termini ad turrim reducat, nili se submiserit.

12. Martinus Fotherby Episcopus Sarum obiit, qui consecratus fuerat 19. Apr. anno 1618.

Comes de Gundomara Legatus Hisp. dum accedit Regem in aulā albā, clathra, quæ juxta ostium magnæ cameræ, præ multitudinem dirupta decidunt & unā Comes Arundelæ, Baro Greius, Baro Gerardus, sed illæsi: Legatus ipse casurus, ab astante satellite sustentatus, periculum evasit.

13. Iterum Regem accedit, & post longum colloquium Principem accedit.

14. Rex Hampton-court adiit.

15. Ego testis advocatus in causā inter Fenwicos & Forsterum.

24. Hastiludium in anniversarium Regis Jacobi, ubi Princeps Carolus 12 cursibus decursis omnem laudem retulit. Ego plumatus & superhumeralibus [sive Scarfs] oneratus ex colore albo, cæruleo, & viridi, mihi ignotus, ante equitavi. Deduxerunt cum pulcherrimæ cohortes Sclopetariorum & Hastatorum. Judices, Comes Leicestriæ, Vicecomes Doncastriæ, Baro North, H. Cary Contrarotulator, Fulco Grevil.

26. Rex magnā cum pompā à Westmonasteriensi palatio ad S. Paulum processit cum Episcopis & regni Proceribus. Ad Temple-barre Prætor Londinensis & Senatores exceperunt. Robertus Heath Recordator ingressum in urbem gratulatur. Inde ad partem Borealem inter contignationes [sive rails.] Societates Civium stabant ordine cum suis vexillis usque ad templum Paulinum, aulæis ex fenestris dependentibus.

Nec Comitum filii juniores, nec Equites Consiliarii processerunt, quia de præcedentiā convenire non poterant: Princeps nudo capite.

Ad occiduam partem, ubi antiqua ænea columna expolita, cathedra posita, & pulvinus; ad quam prostratus, cum surrexisset, Decanus orationem habuit. Inde per mediam Insulam processit sub conopæo per chorū ad traversam juxta Nicolaj Baconi

Anno
1620.

tumultum: inde post breves preces & hymnos itum est ad locum, quem Joh. Gandavensis Dux Lancastrie posuit ad conciones audiendas; Episcopus Londinensis concionem habuit de Templo Paulino reparando. Rediit Rex eo ordine quo venit.

Apr. 3. Dux Lenoxie, Comes Pembrochie, & Comes Arundelie conveniunt in Officio Armorum; & proponunt quo ordine Dux Lenoxie progrediatur ad tenendam Curiam de Vierge, & faciunt, ut Somersetus Heraldus non habeat uxorem in Officio Armorum.

5. Rex ad Hampton-court remittit 1800 l. Comiti Nottinghamie, quas debuit Reginae Elisabethe & sibi.

6. Dux Lenoxie, Seneschallus Hospitii Regii, tenuit curiam Virge, in pratorio Westmonasterii.

6. & 7. Grandinat. Intensum frigus Saturno decurrente per 27. gr. II, ubi est Perigeum Excentrici.

14. Die Passionis Domini Comes Oxonii & Henricus Parkerus in tempesta nocte, luxu perdit, invadunt aedes Powelli apud S. Egidium, ubi Domina Rossa diversabatur, ut stuprum inferrent, sed à vigilibus capti male mulctantur.

Newell installatur Præbendarius in locum Cuthberti Bellot:

18. Princeps, Marchiones Buckinghamie & Hamiltonie exercent Hastiludium Westmonasterii, palmamque retulit Princeps 12 cursibus decursis, judicio multitudinis & Comitis Arundelie, Vicecomitis Doncastrie, Baronis Sheffield, Henrici Cary Contrarotulatoris, qui iudices assidebant.

19. Filius Comitis Pembrochie baptizatur apud Bainardi castrum: Sponsores Rex absens per Comitem Montgomery, Marchio Hamiltonius, & infanti avia.

Princeps Carolus assignat annuas pensiones centum librarum 18. è famulis suis, è quibus non nisi Angli . . . fuerunt, Dallingtonus tunc neglectus.

22. Nova de Mareschallo Fels, Magistro castrorum Regis Bohemie, profligato & occiso à Polonis sub Bocquoio.

26. Festum Sancti Georgii celebratur Greenwich.

27. Rex indixit silentium CXXX. verbi Ministris in Scotia, qui se Episcoporum auctoritati submittere noluerunt, sed postea in gratiam recepit mense Junio.

22. Literæ Electorum Ecclesiasticorum, Saxonis, Bavari, & Lantgravii . . . ad Fridericum Bohemie Regem, ut novo regno cedat,

cedat, ne brevi cogatur: quoniam Bohemia sit feudum Imperii, de quo cognitio spectat ad Collegium Electorale, sine cujus assensu Fredericus regnum illud accipit. Ordines Bohemiz hæc pernegant, & contendunt & agnoscunt nihil ab Imperio nisi feudalem investituram.

Hispanus constituit Parmensem Generalem suum in Flandria.

Spinola aliquid aggressurus est contra Juliacum.

Hispanus interim studet per intercessionem Regis nostri & Galli prorogare inducias cum Ordinibus.

Maii 1. Rex excepit Principem & cæteros, qui se hastiludio exercuerunt, lauto convivio apud Albam Aulam.

2. Rex dedit Calverto Secretario annuam pensionem 1000 l. ex customis: [ille factus Secretarius 15 Febr. An. 1619.] Qui mihi natalis, admodum malè me habui, nec aulam adire poteram, etsi accersitus de causâ præcedente inter juniores Comitum filios, & Equites Consiliarios. Ego totus Deo & divinis meditationibus vacavi. Clarus inoffenso procedit lumine Titan.

15. Edictum de revocando Rogero Northo, qui vela dedit cum auctoritate Regiâ ad incolendum juxta fluvium Amazonum.

Tho Lakus osculatur Regis manum: uxor ad arcem remittitur, quia se submittere pertinaciter recusat.

16. Marchio Buckinghamiz ducit Catharinam filiam & hæredem Francisci Comitis Rutlandiz privatim apud ædes Lumleyanas.

Domina Carletona venit in Angliam ex Hollandiâ.

Treswelli servus mihi impertit Heraldorum petitionem contra Yorkum & ipsum, quasi perturbatores omnium.

17. Fredericus Henricus declaratus successor Patris in regno Bohemiz.

Ter tonuit, fulguravit.

20. Legatus ab Unitis Germaniz Principibus, præfixit quo tempore Regi hunc diem ad respondendum quid faciet pro genere Bohemo.

Baro Northus in Fletam conjicitur, quod author fuit Rogero fratri ad maturandam navigationem ad fluvium Amazonum.

Nova confirmantur de quatuor Anglorum navibus interceptis, cum magnâ vi opum & pluribus Anglis cæsis ab Hollandis in Indiâ Orientali.

Denis O Roghan obiit, & confessus est se falsò accusasse J. Perrotum Hiberniz Proregem, ex aliorum subornatione.

Maii 20.

Anno
1620.

Maii 20. Henricus Nassovius Frisiz Gubernator apoplecticus Leonardiz moritur sine prole.

26. Profectus sum Londinum, ubi in Aula interfui contentioni inter Dudleium Diggs & J. Manwoodum Milites. Hic vero carceri commissus à Duce Lenoxiz, Camerario, & Arundeliz Comite: quod ebrius dixerit, Dudleium non audere pugnare, sed postea relaxatus.

Eodem die obiit Domina Haringtona filia Kelway, vidua Joh. Baronis Harrington, qui obiit Ann. 1613. in Germaniâ.

27. Dictavi submissionem exhibendam Delegatis pro Officio Mariscalii, in causâ inter eum & Dudleium Diggs.

Rex constituit Marchionem Buckinghamiz locum-tenentem Cantii, postquam Baro Wottonus cesserat; & ille mox Regis consensu idem munus in Lenoxiz Ducem transtulit.

Viccomes Purbeck, uxor, & Domina Feilding soror ejus ad aquas Spadanaz profecti sunt, fortè ad occultandam ex superbia vesaniam.

Huntus Prebendarius Cantuariensis factus Decanus Dunelmensis: Adamo Newton accepto pretio resignante.

Junii . . . Princeps transiliens murum apud Theobalds lapsa pede frontem & nasum graviter læsit, non sine vitæ periculo.

4. Rex celebravit festum Pentecostes apud Greenwich, & sacrâ Synaxi participavit, Episcopo Wintoniz ministrante, & primam concionem habente, & Lincolniz Episcopo coram Rege; aula admodum rara fuit. Esmæus Aubignius, quem Comitem Marchiz Rex nuper creaverat, & multis pecuniis donarat, offensior, quod Rex expensis non satisfaceret, non dixero, odium pro gratia reponere cepit.

5. Filius Comitis Pembrochiz, qui natus 10 die Martii, obiit.

Gulielmus Mainardus Baronettus Bentley Foliot, & Gorges consecuti sunt, ut fierent Barones Regni Hiberniz: fortè ex ambitione, ut præcederent Vicecomitum filios majores, & Comitum filios minores.

10. Aluredus, qui quondam Scriba D. Ever, Præsidis Walliz, Marchioni Buckinghamiz tractatulum politum exhibet contra nuptias Caroli Principis cum Hispanâ; unde Rex indignatus cum in carcerem conjicit.

Mainardus Baro
Wicklow:
Gorges
Baro
Dundalk.
Herveius
Baro
Roofs.

Junii 10.

Junii 10. Dux Lenoxiæ, Marchio Hamilton, Marchio Buckingham, ejus uxor & mater, Comitissa Arundell, Tho. Comptonus præsident apud Dominum Walsingham sen. apud Chesilhurst.

11. Post preces vespertinas dominico Trinitatis Rex se Westmonasterium confert.

D. Godwinus Decanus Ædis Christi Oxoniæ, & D. Budden Regius ibid. Juris Professor obierunt.

... Corbet Dr. Th. alumnus ædis Christi subrogatur Decanus.

Horatius Vere designatur Generalis exercitus, qui in Palatinatum mittendus; Edwardo Cecilio posthabito, qui prius erat designatus.

Volones per sonum tympani colliguntur per Urbem ad bellum Bohemicum sub signis Comitissæ Oxoniæ, Essexiæ, J. Wentworthi, &c. Edw. enim Sackvil & D. Lisle renunciârunt huic militiæ ex nescio quâ æmulatione.

19. Rex celebrat diem natalem Windesoriæ, & venit ad Wansled.

♄ h g & ♃ Nebulæ ad meridiem.

23. Episcopus Sar. electus. Aulici quidam & Domina Smitha & Domina Walsingham præsident mecum.

26. Rex invisit Thomam Watsonum apud Hawsted, consilio venandi; sed dies admodum pluviosus, venatur tamen. Habuit in comitatu Principem, Ducem Lenoxiæ, Vicecomitem Fenton, Baronem Dacre, & alios.

29. Festo Sancti Petri, Rex postremo audivit causam de prærogativâ honoris sive præcedentiâ inter filios minores Comitum & Equites Consiliarios: & adjudicavit filiis minoribus Comitum.

Attornatus ab officio suspenditur.

Julii ... Whitlock factus Serviens ad Legem, & Justitiarius Cestriæ, Chamberlain factus Justitiario in Banco Regio.

Interfui electioni Westmon.

Obiit Tho. Marbury.

9. Robertus Tolsonus consecratur Episcopus Sarum, Lambethæ; manus imposuerunt Lincoln. Rossen. Ceter. D. Davenant concionem habuit.

10. Jo. Williams installatur Decanus Westmonasti.

15. Horatius Vere profectus ad Theobalds, ut Regi valediceret, jam oram soluturus, in Germaniam cum 4 mille peditum ad Palatinatum defendendum.

17. Edictum de ædificiis intra mille passus à Londino.

Julii 18.

Anno
1620.

Julii 18. Rex progressum incipit.

Multa imposita Suffolcio miratur ad 7000 l. quæ Haddingtonio solvenda; & Tho. Mounsonus Regis manum osculatur.

20. Fulgor & tonitru nocte.

Archiep. Cantuariensis proficiscitur Cantuariam versus.

Tristia feruntur de Anglorum damnis per Hollandos in Orientali Indiâ illatis, Jordano primario mercatore occiso, & Tho. Gates milite demortuo.

15. S. Swithini dies sine pluvia: præsepi & asello cosmice exorientibus: sed nubilosus & frigidior h in II in perigæo eccentrici.

22. Generalis Verus, Comites Oxonii, Essexiæ, & alii oram à Gravescendiâ solverunt.

Delegati pro restauratione templi Pauli decreverunt ædes ad Orientalem & Occidentalem ejusdem ante calend. Aug. demolendas esse.

Aug. . . . Catharina Comitissa Huntingdoniæ, vidua Henrici Comitis Huntingdoniæ, filia Jo. Dudley, Ducis Northumbriæ, obiit medio Augusti sine prole; sepulta noctu Chelseiæ prope aviam.

Robertus Mansel oram solvit è portu Londini cum navibus regiis & Londinensium adversus Piratas Mahumetanos, mare mediterraneum infestantes.

9. Puer natus Edwardo Bointello.

12. Venti impetuosus & pl. Præfusus sum cum Episcopo Rossen. Rich. Mitho Brumley.

13. Non pluit occasu mat. Delphini, vide igitur an pluat exoriente Arcturo 13 Sept.

24. 5 l. pro certificatione armorum Savagii mittenda in Hispaniam. Festum sancti Bartholomæi pluviosum.

28. Nova Spinolam cum exercitu in Palatinatu confedisse; & ibidem belli aream constituisse.

29. Archiep. Cantuar. excipitur Doveræ à Domino Zouchæo Limerarcha cum festivo gaudio, tormentorum effulminationibus, & ignibus missilibus.

Ludovicus Struckley, qui Raleghum prodidit, quodammodo vefanus obiit.

Sept. 2. Ventus lybonotus furit & grandinat; nec Robertus Mansellus ex Tamesis ostio solvere cum classe poterat.

4. Solvit & apud the Downs subsistit.

Sept. 3. Cenavit apud Dudleium Digs, & sexto festinavit ad aulam, fortasse quia minus instructus à nautis & necessariis.

Rex succenset Comiti Wigornie, edoctus illius filiam Bruxel-las missam, ut Sanctimonialis fieret.

Tilenus, magnus Theologus, venit in Angliam, & edit librum contra Scotos, zelotas disciplinæ Genevensis.

Filius Hotmanui cum eo in Angliam venit.

Nova Spinolam cepisse Openheim, Chrillac, & Aslac in Pala-tinatu, & propugnaculum juxta Moguntiam posuisse.

14. Funus Chapmanni.

Robertus filius Rob. Digby factus Dominus de Geashill.

Nautæ & milites graviter conqueruntur annonam classicariam computruisse.

Richardus Boylus, Baro Boyl de Yoghall in Hibernia, creatur Comes Corcagii & Vicecomes Dungarvonæ, nuptiis pactis inter ejus filium & filiam Edw. Villiers, & Boyli filiam cum Villerii ti-liao hærede.

27. Funus Simondi.

Lechus ab Epitholis Baroni Carew sibi mortem conscivit.

Henr. Radcliffe primogenitus Roberti Comitis Suffexiæ, qui duxit filiam Michaelis Stanhop, obiit sine prole.

Thomas Lakus frangit brachium vehiculo excussus.

Die uk, Rex venit Westmon. invisit novam fabricam, & à prandio ad Theobalds properat.

Obab. . . . Propositio facta, ut singuli Comites 1000 l. Barones 500. Baronetti Milites conferrent ad Palatina-tum defendendum contra Spinolam, Imperatoris in illis partibus Generalem.

5. Impetuosi imbres cum grandine.

8. Nova Spinolam interceptisse Bagrac, Bing, & Clut. Cum His-panicus Legatus subaccularetur Regi intimasse, Spinolam non co-gitare Palatinatum cum exercitu, Buckinghamiæ Marchio, lite-ris ad Legatum datis, agnoscit nec Legatum nec Hispanum nec Archiducem Albertum hac in re cum Rege dissimulasse, sed sin-gulos professos fuisse cum bella in Palatinatu gesturum.

Requiritur ab Officiariis in Cancellariâ, Scaccario, Judicibus, & Juris professoribus, & aliis opulentis, ut subsidiariam pecuni-am conferant ad subveniendum Electori Palatino.

Anno
1620.

Obit. 6. Paulo post Rex declarat aliis ad eum literis, se nequaquam probare abdicationem Imperatoris, & Electionem Palatini per Bohemos, dum conscientiam suam, honorem, & quam perniciosi sit exempli omnibus Regibus secum serò perpendit, & imprimis Danorum Regi.

29. Palatinus victus, & Praga capta.

Nova adferuntur de Dampiero ab Hungaris occiso.

Henricus Carvillus de sanctâ Mariâ accersitur, accusatus quod pecuniam submisserit auxiliarem contrâ Electorem Rheni. Hinc Hispanus Legatus conqueritur contra Nanton Secretarium.

Rex venit Westmonasterium vigiliâ omnium animarum serò; ideoque ad preces vespertinas non accedit.

Nov. 1. Festo omnium Sanctorum matutinas preces accedit, offert, strumofos tangit; concio verò habetur nulla.

5. Celebratur festum conjurationis sulphurariæ apud Theobalds, & Vicecomes nominantur.

7. Indicitur Parlamentum inchoandum ad xvi diem Januarii.

8. Attornatus in Camerâ Stellatâ culpam agnoscit, & Regis misericordie se submittit.

Attornatus sistitur in Camerâ Stellatâ denuò, ubi ejus Advocati & ipse agnoscunt, quod erraverit ex ignorantia, negligentia, & facili credulitate, non ex corruptelâ, aut animo nocendi.

10. Idem mulctatur quatuor millibus, depositione à munere & incarceratione in arce Londinensi, donec Regi visum fuerit.

9. Guil. Cavendishus, filius Caroli Cavendishi, creatur Vicecomes Mansfield, traditione literarum patentium, sine ullâ investiturâ.

10. Comes Essexiæ, Comes Oxoniæ, Baro Gerard, Edw. Sacvillus, Heidonus Thesaurarius exercitus Anglici in Angliam redeunt.

16. Dudley Digges & Mauritius Abbot mittuntur in Hollandiam, de repetendis Anglorum bonis interceptis in Indiâ Orientali. Rowlandus Woodward Secretarius illis constituitur, qui mihi hodie valedixit.

Funus Wil. Sebright.

Nox spissâ.

Cum Domina Lake in Camerâ Stellatâ sistenda esset, ut culpam in Comitissâ Exoniæ agnosceret, scripsit literas ad eandem, derogat justitiæ regni, & repetitis versiculis ex 139 Psalmo ad divinum Tribunal provocat, unde in Arcem datur.

Nov. 21.

Nov. 21. Comes Bridgwater, ut expiaret facellum in ædibus suis apud Barbacan Londini, Missis pollutum, de novo consecrandum censuit, & obtinuit ab Episcopo Londinensi egrotante, ut Episc. Landavensis delegaretur, & consecraret: quod ritè factum. Jo. Williams Decanus Westmonast. concionem habuit, & Cantores Westmonasterienses aderant.

Prodiit liber inscriptus, *Vox populi.*

Cœlum nivosum & frigus intensum.

Propositum à Consiliariis, ut Nobiles, qui pecuniam ad Palatinum defendendam contulerant, non novâ contributione gravarentur, ut pecunia pro ratione facultatum cujusslibet, ne minus in subsidiaria pecuniâ concederetur: verum hæc Regi minime placuerunt.

29. Nova adferuntur Electorem Palatinum fufum esse, & in Silesiam fugatum; Pragam verbò à Bavarò & Bucquoio captam, & fautores Electoris ex urbe ejectiones.

Hec ex literis Ducis Bavariz ad Electorem Moguntinum, impressis Bruxellis.

Gainsford Incarceratur de libello *Vox Populi.*

Randolphus Mac-Surley, qui jampridem factus Vicecomes Donluz, (scil. anno 1617.) nunc creatur Comes Antrim.

Olivarus St. John Pro-rex designatur Vicecomes Grandison.

Decemb. 3. Henricus Montagu, capitalis Justitiarius Banci regii, bacillo apud New-market tradito, sit Thesaurarius Angliz.

Egelascit.

Rex, qui procuravit opulentiam, scribit ad Consiliarios populi Scotiz, ut agant cum opulentioribus Scotis de pecuniâ conferendâ ad Palatinum defendendum.

4. Fæx Populi tumultuatur contra Legati Hispanici famulos ob verbula, quæ exciderunt Hispano de Bohemo profligato; usque adeo ut Cancellarius juberet 300 viros ad excubandum circa Legati ædes sub Ludovico Lewknor & H. Spillero.

Fertur patrem Magistrum, qui nuper ex Angliâ Romam versus profectus, colloquium habuisse cum Comitissâ Arundelliz Pataviis: eam unâ cum illo Romam adiisse, unde Rex offensior perhibetur.

Rex confert Thesaurario titulos & honores Baronis Kimbolton & Vicecomitis Magnavilliz: forsitan quia Kimbolton olim sedes Magnavillorum è Normanniâ.

Anno
1.620.

Nunciatur in trepidâ fugâ Regis Bohemiæ Uratislaviam versus, ejus vehicula ab hoste sequente intercepta fuisse, & in his coronam regni Bohemiæ & alia Regalia reperta, cûmque jam Presburgum cogitare ad colloquendum cum Bethlem Gabor.

Decemb. 13. Scripsi ad Petrum Puteanum.

14. Novus Thesaurarius venit ad Scaccarium, Fulcone Grevillo Procancellario comitante: ubi coram Cancellario præstitit juramentum de officio Thesaurarii fidelitèr administrando. Cancellarius monuit, ut Burghleium Thesaurarium & Nicolaum Baconum Custodem Magni Sigilli sibi in exemplaria proponeret.

Attornatus, etsi incarceration, eligitur Burgenfis pro Villa Northamptoniæ à civibus zelotis.

Rex concessit veniam Ordinibus transportandi 100 tormenta ferrea cum pertinentiis: & totidem Legato Hispanico non sine multitudinis murmure.

Postulantur 20000 l. à Londinensibus: illi 10000 l. libentèr donant per societates colligenda.

Nunciatur Robertum Mansfeldium infelicitèr pugnasse contra Turcos Piratas.

Domina Lake ex carcere liberatur nescio quibus conditionibus.

23. Rex Westmonasterium venit: ad Sacellum non accessit, podagrâ impeditus.

Die Christi Natali Proceres sacra Synaxi participant in Sacello; ipse & Princeps in privato Sacello, interim Decanus Capellæ in Capellâ concionem habuit.

Scottus Dec. Ross. obiit.

Edwardus Villerius designatur Legatus in Bohemiam. Discessit

3 Januarii.

26. Edicitur, nequis intemperatâ libertate loquatur aut scribat de arcanis Imperiorum.

Jacobus unicus filius Comitissæ Bridgewater obiit.

Cadenet Marefcallus Franciæ, Frater Ducis Luynes gratiosus illius venit Londinum cum magnâ Nobilium catervâ, flumine exceptus apud ædes Somersettenses: in cujus adventum officinæ in Aulâ Westmonasterii amoventur. Die Dominico carpentis cum suis per plateas advectus, Regem accedit in superiori domo Parlamentariâ: postea sermones privatos habet cum Rege.

Creantur Vicecomes Fielding & Baro de Newnham Paddocks,
Henricus Cary Vicecomes Falklandiæ & Baro item
Greius Northumbrius Vicecomes in Scotia
Constabulus de Flamburrough. In Hibernia etiam
Fitz-Williams creatus Baro de Liffey Willimottus Vice-
comes Calfeildus Baro Charlemont.

Anno
1620.

Rogerus Northus, accepto ab Hollandis nuntio, Regem illum
proposito edicto revocasse, sponte rediit, & in arcem Londinen-
sem datur.

ANNO 1621.

Januar. 1. Rex non adiit Sacellum; sed Princeps cum Præceribus.
A prandio Legatus Gallicus cum invisit.

Anno
1621.

Dux Lenoxiæ lausè excipit Legatum apud Hampton-Court
venatione & aucupio.

4. Rex Legatum & Gallos opiparo prandio in superiori Consistorio
Parlamentario excipit.

Sederunt hoc ordine: Rex in mediâ mensâ; ad sinistram Le-
gatus: ad caput mensæ Legatus Ordinarius. Dux Alvernæ
abiit, quia ad Regis mensam non adhibitus. Princeps convivio non
intererat.

Die Epiphaniæ Rex adiit Sacellum, ægrè sustentatus, offert
aurum, thus, & myrrham, & LXXX strumosos tangit.

Filius natus Comiti Sarisburie.

7. D. Cancellarius accersit me & Norreium, & sermones habuit
benè manè de necessariis ad honorem Vicecomitis apparandis:
statuerat enim Rex cum titulo Vicecomitis Sti. Albani solenni
cæremoniâ investire.

8. Vicecomes Doncastriæ excipit Legatum Gallicum & comites
lautissimâ cenâ apud ædes Essexianas, cui Rex interfuit cum
Principe, Cancellario, Thesaurario, &c.

In personato pastorum spectaculo Scoti & Angli palmam Gal-
lis præripuerunt, ut in hastudio & decursu ad annulum; lites
in hoc spectaculo intervenerunt inter Ailoffum & Hospitii Regii
Contra-Rotulatorem; sed graviores inter Baronem Digby &
Geo. Goring, qui eum ad singulare certamen provocavit, quod
uxorem ejus sede amoverit, in qua Dux Lenoxiæ, Hospitii Se-
nescallus, eam locaret: sed Rex reconciliavit. Legatus Regi va-
ledicit.

Rex

Anno
1621.

Rex semel atque iterum accingit se itineri Theobaldas versus, sed podagra impeditus subdit.
Jan. 14. Die Dominico Legatus Gallicus cum suis flumine secundo ad Gravesendam devehitur.

Baro Norris & Wrayus agunt mecum de titulis Comitum Gloucestriz vel Bristolie, & Vicecomitis Abington; & de titulo Baronis Rycot aut Tame transcribendo Edw. Wraio cum unicâ Baronis Norrissi filiâ.

13. Concilium Militare instituitur, ad quod advocantur Comites Oxoniz, Essexiz, Leicestriz, Vicecomes Wilmot, Baro Davers, Edw. Cecilius, Horatius Vere, Binghamus. His quedam proponuntur de recuperando Palatinatu.

Montgomery Episcopus Midentis & Clagherensis obiit. Doctor Ulsherus succedit.

Parlamentum prorogatur ad ultimum mensis diem.

14. Rex profectus est ad Theobalds; quo die Nantonum Secretarium increpuit, & à Secretarii munere suspendit; quia (ut dicitur) egerat cum Gallico Legato de nuptiis Henriettæ sororis Regis Galliarum, Rege inconsulto.

Febriticavi statim a prandio, & totâ nocte gravissimè.

Dominus Buck, Præb. West. ferè nonagimarius obiit.

Episcopus Hereford. me invisit.

Baro Norris significat mihi, Regem concessisse titulos Comitis Berkshire & Vicecomitis Tame.

Tho. Coventry, qui fuerat Sollicitator Regis, factus est Attornatus: Robertus Heath, qui fuerat Recordator, factus Sollicitator: Robertus Shutus Recordator Londini, qui obiit 6to Februarii.

Vicecomes Haddington fit Comes Holderness & Baro de Kingston, cum accessione honoris, ut gesserit gladium coram Rege die V. Augusti, scil. Conjuracionis Gourdanæ.

27. Cancellarius creatus est plenariâ investiturâ Vicecomes S. Albani, trabeam prægestavit Baro Casew; coronulam Baro Wentworth, Marchio Buckingham sustentavit. Ille gratias Regi egit septemplex; quod ipsum primò Sollicitatorem.

2. Attornatum. 3. Consiliarium privatum. 4. Custodem Signilli. 5. Cancellarium. 6. Baronem Versutani. 7. Vicecomitem Sci. Albani.

Jan. 29.

Jan. 29. Jacobus Leigh, Attornatus Curie Wardorum, constituitur capitalis Justitiarius in Banco Regio: & in Curia Wardorum Walt. Pye Attornatus.

30. Die mensis penultimo, celo nungido & frigido, Rex venit eques sub conopseo ad templum Westmonasteriense cum Regni Proceribus ordine pulchro: concionem habuit Lancelotus Andrews Episc. Wintoniensis: Comes Cumberlandie gladium prægestavit: Rutlandius pileum; Arundellius virgam Marecalli. Concionem habuit Episcopus Winton. textus psalmo 82. *Deus adjas in congregatione Principum.*

Feb. 2. Festo Purificationis sol toto die clarè splenduit: vide an frigus intensius subsequetur.

4. Tho. Richardson admissus est Prolocutor inferioris confessus, & Regi præsentatus; qui venit in carpento private, & rediit ante horam sextam.

6. Acriter disputatur in inferiori confesso de libertate loquendi contra Recusantes, Papisticis picturis; ut ex Urbe submoverentur; de eorum ad Hispanici Legati Missas exaudiendas concursu; de subsidio conferendo. Proponitur etiam, ut singuli ex inferiori confesso sacra Synaxi participant; ut Jacobus Ulherus Episcopus Midenfis concionem haberet, Decano Westmonasteriensi quasi posthabito.

Acre frigus.

Edw. Cokus se optimam Patriotam hac die gessit: docuitque proclamationem quamcunque contra Parlamentum non valere.

In Superiori proponitur, de tormentis ferreis, de revocando Edw. 3. de constituendis quibusdam, qui exaudiant querelas de injustitiis in Cancellaria, & aliis Curis, nec non de actu real-emptionis.

10. Frigus solvitur.

Sheppardus, quod Puritanos liberius persininxit, è Parlamento ejicitur, & Fludus, quod nihil juris competere Palatino in Bohemiarum regno, stigmate inuritur.

In inferiori domo conquertuntur quidam, tormenta in Hispaniam transmitti, & hoc Regi significatur, qui respondit, se ante biennium licentiam Hispani Legato transmittendi fecisse; uti etiam Ordinibus Unitis & Duci Brunswicensi, & se non posse non fidem liberare.

Anno
1621.

Feb. 16. Comes Berkshiriz stetit in angusto introitu Camere Parliamentarie cum famulis colloquens; Baro Scroop eum præterit, & ob loci angustias cum paulùm loco movet: unde ille commotior insequitur, & rudius protrudit coram Principe & universo consensu, unde Fletz adjudicatur arctius custodiendus.

Eodem die Communitas offert duo subsidia Regi, & executionem legum in Papistas exigit, atque ut ad suas ædes relegentur, & exarmentur.

18. Inferior Confessus sacra Synaxi participat apud sanctæ Margarete Westmonast. Concionem habuit D. Usherus Episcopus Midentis, ex 10 capite, V. 7. prioris ep. ad Corinth. *Quoniam unus panis, unum corpus, quod multi, &c.*

19. Die tamen 19. Edw. Sacvillus & 20 Gulielmus Airmin seorsim communicant in Collegiata Ecclesiâ Westmonasterii, & postea Gul. Airmin.

21. Plures ex Comitibus & Baronibus petitionem per Principem exhibent, ne novi Hiberniæ & Scotiæ Vicecomites locum habeant in Anglia ante Barones Angliæ. Hoc Rex ægrè tulit, & Baroni Despenser succensuit.

Eodem die cepit agi de gravaminibus, in Domo inferiori & Drake ex Devoniâ probat Ægidium Montpesslonem iniquius contra diversoria tenentes, & cervisiâ vendentes per administratos suos, famulos Thesaurarii & Cancellarii, Dixon & Almond egisse.

Ante hos dies respondit Rex quinque articulis contra Recusantes, optatque ut legum severitas in eos adhibeatur: providè tamen, ne Pontificii Principes in Reformatæ Religionis cultores irerentur: se verò acturum cum Hispani & Galli Legatis, ne Angles ad suas Missas admittant. Docuit etiam Gallum jam cogitare obsidionem Rupellæ, Sabaudum Genævæ, & Hispanum Valteliniam in suam possessionem reddidisse, &c.

Sebastianus Harvey ille opulentus obiit.

23. Franciscus Michell Eques Auratus, nuper creatus, mittitur ab inferiori Consessu ad Turrim Londinensem ignominiosè per Urbem, ob graves exactiones ad cervisiâ vendentes & publica diversoria tenentes.

Edw. Somerfet filius natus minimus Comitum Wigorniz obiit hydropticus.

24. Armilustrium Middlesexiz in Toothill.

Baro Digbeius Londino solvit.

Henricus Portman, qui duxit filiam Comitis Derby, obiit.

Febr. 24. Barones Angliæ, qui iniquè tulerant, Vicecomites Hiberniæ sibi prælatos, jubentur accedere Regem, & manum ejus osculari. Pauci admissi, & illi objurgati.

Ex Italiâ nunciatur Paulum V. Pontif. Max. obiisse, & in ejus locum suffectum de Ludovicis Episc. Bonon. eumque nomen Gregorii xv. assumpsisse. Iis diebus Hispanus proponit pacem generalem Ordinibus Unitis his conditionibus, i. e. si eum Protectorem eorum agnoscant: 2. si in Orientales & Occidentales Indias non amplius navigent. 3. si permittant Catholicis suam religionem exercere & sua templa habere. 4. si navigationem inter Antwerpiam & Zelandiam aperiant.

Martii 3. Egidius Montpesson, postquam vocatus esset coram inferiori Confessu, sibi malè conscius aufugit. Mox Proclamatio ad eum apprehendendum prodit. Buckinghamius eum derelinquit, in quo spem posuerat.

9. Inferior Confessus queritur, Jurisconsultos, quos miserunt referre ad Procures, malè inde egisse, & prævaricatos esse.

10. Rex audit inferiorem Confessum de prævaricatione istâ, & postea aucupio se oblectat.

Albertus Morton redit à Germaniâ, & Rex eo die non admisit.

14. Malè convenit inter Marchionem Buckinghamiæ, Southamptonium, Sheffieldium, qui illum interruperant, quod sæpius eadem de re loqueretur, & extra ordinem in Parlamento receptum; sed Princeps reconciliavit.

Robertus Bowyer Clericus in Parlamento obiit.

J. Cotton de Cant. Miles obiit.

Subsidiorum concessionem factam à Clero Provinciæ Cantuariensis Regi exhibent cæterorum nomine Wintoniensis & Lincolnensis apud *Hamptoncourt*. Cancellarius repetundarum postulatus præ se fert, quasi, honoris pertæsus, officio cederet, laceratus plurimum calumniis.

18. Vaivode Sandomariæ filius, Legatus à Rege Poloniæ, Regem Westmonast. accedit, & Latine significat, quanta moles bellorum orbi Christiano impendat à Turcâ hosti communi, ex turbis in Germania exortis.

Anno
1621.

Martii 18. Variatur in Parlamento de antiquitate Academiæ Oxon. & Cantabr. quænam prius nominanda in concessione subsidiorum. Funus Sebastiani Hervey.

Cancellarius mittit literas per Buckinghamium ad Dominos Parliamenti, & orat, ut innocentem & inauditum non condemnent ex falsis quorundam suggestionibus.

23. Anniversario hastiludio cum Princeps intraret, imber grandinosus depluit, & mox serenitas gratissimè illæxit: ille vero 12 cursibus palmam cæteris præripuit.

27. Rex Parlamentum accedit, & sententiam in Ægidium Montpesson pronunciat: uxoris tamen dignitate illibata.

28. Parlamentum prorogatur ad 18^{am} Aprilis.

29. Jo. King Episc. Londinensis ex calculo oblit.

30. Edictum de proscriptione Ægidii Montpesson, & aliud de revocatione patentium diversiorum & tabernis Cervisariis, necnon patentium pro filo aureo & argenteo ductili, atque etiam de conformitatibus.

April 5. Nunciatur Philippum 3. Hispaniarum Regem placidè obisse, filiumque Philippum 17. annorum successisse.

Edw. Villiers domum rediit.

Quidam Apprenticii Londinenses, qui Hispani Legatum indigne tractarunt, flagris per Urbem creduntur.

Edw. Comes Hertfordiæ moritur.

6. Rex venit ad Prætorium Londinense, & gravissimè objurgat Magistratus de vulgi insolentiâ contra Legatos, & Nobiles in urbe Londino & locis adjacentibus interminatus, se armatis legionibus cohibiturum: eaque de re 8. Aprilis edicitur.

20. Joh. Benet, Judex in Prærogativâ Curia, graviter accusatur de exactionibus & corruptelis: unde primùm Vicecomites Londin. & mox carceri committitur.

Sententia lata à Præcibus trabeat.

Maii 1. Adivi Sanderherst, & frustra quæsi vi castra Alexandri Severi Imperatoris, qui in Britannia occisus in vico Sisilæ crediderunt nonnulli hoc loco occisum fuisse: sed ex conjecturâ & nullo certo argumento.

2. Natalis mihi, quo bonis studiis & piis meditationibus totus vacavi.

Magnum Angliæ sigillum cum Cancellarii auctoritate auferatur à Vicecomite S. Albani die 3 Maii, & traditum Thesaurario,

aurario, Camerario, Duci Lenoxie, & Arundelie Comiti. Anno 1621.
Maii 2. Cancellarius adjudicatus est carceri pro Regis arbitrio: mulctatur 40000 l. excluditur omni loco in Parlamento & judicaturâ, & ne accedat Aulam intra 12 mil. pass.

Sententia pronuntiatur in inferiori Domo contra Fludum, qui probrosè calumniatus est Principem Palatinum & uxorem, sed à Rege revocatur, qui edoceri cepit, an ulla sit Judicaturæ authoritas in Consequi inferiori.

5. Franciscus Michel sistitur & judicatur, ut Equestri dignitate degradaretur, sine præjudicio uxoris & liberorum: ut nulla in re munia gerat, 1000 libr. mulctetur, incarceretur, donec Regi visum fuerit, in Finsbury-field in carcere, quem posuit ipse.

Altercatur inter Proceres de sistendo Elvertone ex-Attornato judicio: Barones censuerunt utramque partem exaudiendam, Arundelius contra. Baro Spenferus, cui cum Arundelius pastozitiam vitam objiceret, respondit, Rex, qui me ex ignobili nobilitavit, item te ex ignobili nobilem reddidit. Artinetus vero fuerat; sed Princeps Carolus in pristinam gratiam restituit.

Arundelius in Arcem mittitur.

Elverton Ex-Attornatus mulctatur.

Clemens Cocus filius natu minimus Edw. Ex-justitiarii in turrim conjicitur, ob insolentem calumniam in Morisonum.

9. A meridie tonat.

15. Robertus Tonson Episc. Sarum obiit Westmonasterii inops, ibique sepultus: liberos reliquit 15. & uxorem viduam.

Episc. Carleolensis obiit.

Fludus, qui probrosè Palatinum & Palatinam irriferat, equo facie ad caudam obversâ per Urbem vehitur; in collistriglo spectaculo exponitur; flagellatur, litera K. fronte inuritur, mulctatur, & perpetuo carcere damnatur.

Comitissa Kellys fil. Norris obiit.

Excancellarius in arcem traditur, post biduum deliberatus.

Rex per Chesilberst venatur ult. *Maii*.

Junii . . . D. Davenant surrogatur in locum Tonsoni ad Episcopatum Sarum, cui Rex præcepit, ne uxorem duceret.

Melburnus Menevensis ad Carleolensem sedem translatus.

Mountaigne Lincolnienf. ad Londini Cathedram.

Williams Decanus Westmonasterii ad Lincolniam nominatur, & Custos sigilli magni constituitur.

Anno
1621.

Præfectus Coll. S. Joh. Cantabr. ad Menevens. sedem transfe-
rendus, & Senhouse in ejus locum.

Curlus surrogatur Tookero in Decanatu Leichfeldiz.

16. Comes Southamptoniæ Decano Westmonasteriensi in arcam
custodiam traditus.

Item Jo. Seldenus & Edwinus Sands Vicecomiti London.
committuntur.

Postremo die termini post meridiem horâ tertia Franciscus Mi-
chel Miles adducitur à Vicecomitibus London. ad Prætorium
Westm. mox advenerunt Commissarii pro Officio Comitis Ma-
rescalli, viz. Custos privati sigilli, Dux Lenoxiæ, Marchio
Buckinghamiæ, Comes Arundeliæ, & plures Barones spectato-
res. Coram his Franciscus Michel sistitur. Deinde sententia
Parlamenti in eum clarâ voce à Philpoto Prosecutore ad arma
prælegitur; calcaria à servulis Equitis Marescalli dissecantur &
projiciuntur: inde gladio, qui argenteus erat, cum auratus esse
deberet, discingitur, qui supra caput diffringitur & projicitur.
Postremo pronuntiatur eum non amplius esse Equitem auratum
sed nebulonem, ut olim Andreas de Harclâ, cum degradatus ab
Antonio Lucy.

Garterus, Clarenceux, & Norroy Reges Armorum sederunt
ad pedes Commissariorum.

Th. Hariotus, Mathematicus insignis, moritur: bona legavit
Vicecomiti Insulæ & Thomæ Ailsburio.

Dux Lenoxiæ ducit viduam Comitissæ Hertfordiæ.

Interfui electioni Westmon. 4 dies ibi mansi; die Jovis Cheshilhurst-
um redii.

Julii . . . Rex Edwardum Cook & Uxorem reconciliavit.

Effexius cum paucis in Hollandiam se recipit.

15. Joh. Williams Decanus Westm. factus est Custos magni sigilli, &
preces vespertinas audivit; Manwaringo prægestante sigillum, &
Suttono Atrienfi.

Episc. Bangor examinatur, & in le Flete datur; sed paulo post
liberatur.

Edw. Montague creatur Baro Montague de Boughton.

Fulco Grevil creatur Baro Brook, & Tho. Baro Darcy de
Chich creatur Vicecomes Colcestriæ sibi & hæredibus Thomæ
Savagii.

Julii

Julii 15. Henricus Baro Hunfden creatur Vicecomes Rochford, Leonellus Cranfeld creatur Baro Cranfeld de Cranfeld in Com. Bedford. duxit filiam Jacobi Bret. Edicatur de Parlamentariis negotiis.

Comes Oxonie in custodiam datus ob garrulitatem; item G. Leeds Miles, & Sutcliffus Decanus Exoniensis, & Christoph Nevil Miles, & Brisus Minister.

Marchio Hamiltonius legatur in Scotiam ad Parlamentum tenendum; & Vicecomes Doncastriz ad Gallum extraordinarius Legatus.

Edw. Herbertus revocatur à Galliâ, quod Luinum Constabularium irreverenter tractasset.

Edw. Sackvillus in ejus locum destinatur.

Georgius Mountaigne translatus à sede Lincolnienfi ad Londinensem.

Swithini festum serenum, Afellis & Præsepi Cosmicè exorituribus.

Bossevillus redit in Galliam cum fasciculo ad Puteanum.

18. Comes Northumbriæ à custodiâ, in quâ 15 annos integros conditus jacuisset, liberatur, tormentis majoribus effulminatis.

Comes Southamptoniæ eodem tempore liberatur. Item Edwinus Sands & J. Seldenus.

D. Wilsonus cessit pro pecuniâ numeratâ & annuo munere Scholarchia Westmonasterii.

H. Spelman me invisit.

Albertus Archidux Austriæ obiit Bruxellis A. ætat. 62. Dum Archiep. Cant. venatur in Burnhil Parke Baronis Zouch juxta Hertford Bridge, forte fortunâ custodem arcubalistâ occidit. Queritur, an hoc non spontaneo homicidio irregularitatem incurrit aut suspensionem.

Bucquolus ille bellicosus occiditur apud Newhewfel ab Hungaris, ex insidiis interceptus.

Edictum ne de imperii arcanis Regum, Regnorum negotiis licentiosè loquantur.

Aug. 5. Halo circa © h. 4. P. M. Gulielmus D. S. John, filius primogenitus Marchionis Winton. obiit.

Holms Præcentor Westm. obiit.

Baro Chandos ad aquas Spadanas obiit.

Anno
1621.

Aug. 5. Dr. Hackwell Principi à sacris scripsit tractatum contra nuptias cum Hispanâ, quem Principi, Rege infcio, tradidit: unde Rex offensior Th. Murraium Principi à secretis, Doctorem, ejus fratrem, & omnes confcios in custodiam dedit.

Comitissa Bedfordiæ rediit ex Hollandiâ, quo profecta fuit ad invifendam Bohemiæ Reginam.

Guil. Cotton Episc. Exon. obiit.

Meredyth Decanus Bath. & Wellen. obiit.

Dum Rex per Baronem Digby intercedit apud Imperatorem & Hispanum, ut Bohemiæ Ex-Rex in avitum Palatinatûs honorem restitueretur, ipse Ordinum signa secutus, contra eos militat; unde Rex offensior illum increpat.

Guil. Du Vaire Præcancellarius Franciæ & Episc. Lexovienfis obiit anno ætat. 64.

Ult. Aug. Noct. sanguinem coagulatum serpius cruciavi.

Sept. . . . Edw. Villiers missus in Germaniam ad Comitem Palatinum rediit sub finem mensis.

Chasna in Cælo visum.

Rediit ex Indiâ Orientali navis dicta Jacobus Magnus, pipere & pretiosis mercibus onasta.

Geo. Chaworth mittitur ad Archiducissam, ad condolendum morti Alberti Archiducis.

Comes Arundellæ factus absolutè Comes Marescallus Angliæ cum annuâ pensione 2000 l.

Funus Georgii Boul Senatoris Londini.

Rob. Maunsell, Præfectus Classis Angliæ contra Piratas Turcos, ex Mediterraneo rediit, re nullâ præclare gestâ.

Fulco Grevil Baro Brook, factus à camerâ lecti Regis, cedit officio Cancellarii Scaccarii Ric. Westono.

. . . . Suckling factus regni Consiliarius.

Octobr. Cöttingionus agens in Hispaniâ designatus Secretarius Principi loco Thomæ Murrey.

9. Custos sigilli adiit Prætorium Westm. sine pompâ. Piratæ Algeriani depredantur XXXV. plus minus Anglorum & Scotorum naves, in vindictam belli per Robertum Maunsell illati.

Fertur Polonum magnâ clade à Turcis affectum, filium ab illis captivum abductum.

15. Causâ auditâ, an Yorkus fuerit Heraldus, non esse probavit Noyus; contra Whitfeldus capitalis Baro Scaccarii Yorko imprimis favit.

Obit. 15.

Octob. 15. Funus Guil. Reade Mil.

Festo S. Lucæ Prætorium Westm. inundatur.

Baro Digbeius à Germaniâ redux, quid cum Imperatore egit, Regi & Consiliariis enunciat.

Parlamentum in finem hujus mensis edicitur.

Arsennius venit ab Ordinibus Unitis in Angliam de rebus Indiarum Orientalis.

Novemb. . . . Archiep. Cant. declaratur à Delegatis, nec irregularitatem incurrisse, nec scandalum Ecclesiæ fecisse.

11. D. Williams Custos magni sigilli & Decanus Westm. consecratus Episc. Lincol. in Collegiata Ecclesiâ Sancti Petri, manus imposuerunt Londinensis, Wigorn. Elien. Oxon. Landavenfis, à Rege speciali autoritate delegati.

Nov. 18. D. Davenant in Episcopum Sarum; Valentinus Cary in Episc. Exon. Guil. Laud in Episc. Menevensem consecrantur in Capellâ Palatii Episcopi Lond. Manus imposuerunt Londin. Wigorn. Oxon. Elienf. & Landavenfis. Vicecomes Colcestrie, Vicecomes Rochfordie, Baro Brook, Baro Montacutus, trabeati inter Barones trabeatos, in Cameram Parliamentariam introduuntur: & traditis Custodi sigilli diplomatibus, & mox ab eodem redditus, in suis sedibus collocantur.

Tumultuosius agitur in inferiori Concessu de incarceratione Edwini Sandes, donec Calvertus Secretarius protestaretur, cum incarcerationem fuisse, non de causâ Parliamentariâ.

Gravis tempestas concitatur in inferiori Domo contra Recusantes, & decernitur, quod subsidia duplicata, ut alienigenæ, solvant, quandoquidem se alienos à religione receptâ, & Papæ devotos præbuerunt.

Eodem die tertium subsidium conceditur.

Tristitia ex Palatinâ nuntiatur, scil. Heidelbergam esse expugnatam, Horatium Verum & Anglos prodigatos esse, sed falsò.

22. Rex remittit omnem irregularitatem Archiep. Cantuariensi, si quam fortè incurrit.

Decemb. 4. Petrus Heymore & alter mittuntur ad Edwini Sandys, sciscitatum, an ille de causis Parliamentariis, in custodiam datus fuerit.

Subsidium concessum persolvendum Febr.

Anno

1621.

Decemb. 4. Postridie Rex literis missis graviter increpat inferiorem Confessum, quod ad Edwinum Sands miserit: jubet, ne de Imperii arcanis se immisceant, ne de nuptiis filii agentent; Hispano charissimo fratri ne obloquantur, &c. parumque absuit, ne Confessus dissolveretur.

Ferdinandus filius & hæres Baronis Dudley obiit, filiola relicta.

14. Confessus inferior quosdam è suis ad Regem mittit, deprecatur, quod in arcana Imperii se immerferint, de nuptiis Principis cum Hispanâ tractarent: rationes, cur hæc fecerint, edocent; mala ingruentia exponunt, & quæ remedia adhibenda, bellum Pontifici & Hispano indicendo, & Pontificios in Angliâ severioribus legibus coerendo, Protestantæque foras majoribus auxiliis sublevando.

Yorkus & Sommersettus Heraldî sistuntur, ob verba contemptim effusa contra Comitem Marescallum, coram Præsîde Concilii, Duce Lenoxiæ, Marchione Hamiltonio, Comite Wigornix, Barone Digbeio, & ipso Comite Marescallo; atque unanimi consensu Marescalliæ adjudicantur.

Brogravii ædes in Hertford. deflagrunt.

21. Non benè convenit inter Regem & Confessum inferiorem; unde protestatione de tuendâ libertatè factâ, Parlamentum ad Febr. prorogatur, & quodammodo dissolvitur.

Nocte subsequente plures ædes in Chancerylane fortuito incendio deflagrunt, multis Archivis vi ignis absumptis.

Vigilia Nativitatis Christi Rex adiit preces vespertinas; & similiter ipso festo tam matutinas quàm vespertinas.

Rex jubet Wrightum inferioris Confessus Clericum, ut Consiliariis traderet commentarios inferioris Confessus, ut Reipublicæ gravamina clariùs videret.

27. Rex suscipit filium Thesaurarii è sacro fonte; consponsores Marchio Buckinghamiæ & uxor: Cancellarius baptizavit.

Eodem die Edw. Cooke, ad arcem Londinensem mittitur; postridiè examinatur.

Robertus Cottonus & Tho. Wilsonus mittuntur ad excutienda scripta Edw. Coci.

Vigiliâ circumcissionis Rex non adiit preces vespertinas.

ANNO

Jan. 1. Die Circumcisionis Rex audit preces matutinas, descendit, offert, ascendit, reliquas preces audit.

Comes Wigornie gladium prægestavit.

Idem in festo Epiphanie, quo concionem habuit Doct. Ratcliffus Ænei-Nasi Coli. Custos.

Tobias Matthæus acceritus in Angliam venit, ut ejus operâ Rex in nonnullis uteretur.

6. Parliamentum Edicto dissolvitur.

Rex cum Principe Theobaldenses ædes adiit: in itinere parum absuit, quin submersus fuerit, equo excussus tertio à Theobaldi lapide.

Dominus Sheldon, Juris Oxonii Professor Regius, me invisit.

Edictum pro indemnitate eorum, qui passi sunt damna, ex incendio in Chancery-Lane.

Marchio Buckinghamie, ejus uxor, & mater confirmantur ritè ab Episcopo Lond. quo die cum suis templum ingrederetur, & in chorum ascenderet, quidam facete luserunt, quod male luerunt.

Robertus Philips, qui tantoperè nuptiis cum Hispano adversatus, in arcem Lond. additur. Item . . . Mallory ex comitatu Eboracensi.

Somersettus Comes ex diutinâ in arce Lond. incarceratione liberatur, & jubetur, ut se contineat apud Vicecomitem Wallingfordie, & in circumvicinâ.

Edw. Cooke arguitur malâ fide egisse in cûsa Comitris Somersettie, reticendo quasdam confessiones veras, & falsas obtrudendo.

Tho. Howardus filius secundo genitus Tho. Comitris Suffolcie creatur Vicecom. Andover, & Baro de Charleton, duxit filiam Gul. Cecilii filii junioris Baronis Burghley.

28. Comes Oxon. & Franciscus Steward emittuntur cum quibusdam navibus armatis ad intercipiendas naves Ordinum ex Indiâ Orientali reverias: sed illæ in Zelandiam evaserunt.

Franciscus Comes Berkhiriæ sub hoc tempus sibi mortem conscivit, filiâ relicta innuptâ, & filio naturali, cui mille libras reddituum legavit.

Anno

1622.

Rex edito libro rationes reddit, cur Parliamentum dissolveret.
Febr. 2. Festo Purificationis sol resplenduit.

Comes Oxon. ad Ordinum naves Indicas intercipiendas emissus, sed illæ faventibus ventis evaserunt.

Rex aucupatur apud Newmarket.

... Hubbard filius Henrici Hubbard, Justitiarum ad communia placita, ducit in uxorem filiam secundam Comitis Bridgewater: duxerat ille prius filiam Comitis Leicestræ.

20. Henricus Savillus Eques auratus, optimè meritis de Academia Oxon. & universâ Republicâ literariâ, ingens sui desiderium literariæ nationi reliquit, anno ætat. 69. Sepultus Etonæ funere nocturno. Successit Tho. Murray Scotus, & in Mertonensi Collegio Brentus.

Antonius de Dominis Episc. Spalatensis pertæsus beneficentiæ Regis se accingit ad iter Romam versus, nescio quâ spe convocandi generalis Concilii & rem Religionis componendi. Venit in Angliam Decembre 1616.

Raimundus Dux 2. Parmæ obiit Martii reliquit filium surdum & mutum. Edw. fil. 2. successurus est.

Ædes meas Siwardo elocavi pro reditu annuo 4. sugar loaves five saccharatis Pyramidibus.

Balkanquall Scotus consequitur ejus resignatione Præfecturam Domûs Sabaudie: & Baro Digbeius ad Hispanicum iter se accingit.

Prodiit liber inscriptus *Cancellaria Hispanica*.

Hastiludium prorogatur, quia coelum pluviosum, in 7 dies.

Navis Hollandicæ ex Orientali India redux, capitur à Merwino Pro-Admirallo & Portero (Endymionis fratre) cum magnâ vi opum.

Richardus Westonus Cancellarius Scaccarii mittitur ad Archiducissam.

Comes Gundomarius cogitat de reditu in Hispaniam, & Vicecomes Doncastriæ accingit se itineri in Galliam.

Martii 30. Marchionissa Buckinghamiæ filiam primogenitam peperit: statim morbillis correpta difficulter evasit.

Joh. Suckling factus est unus ex Principalibus Secretariis.

Vicecomes Doncastriæ in Galliam mittitur.

April. . . . Vicecomes Swartzenburg venit Legatus ab Imper. Ferdinando.

April.

April . . . Comes Pembrochiæ deduxit illum à Gravelenda flumine secundo ad ædes Somersettanas.

Regina Franciæ abortiit.

Eodem die nunciatur, Regem Bohemiæ cum pauculis ex Hollandiâ in Daniam transmississe, ut novum bellorum incendium ibi excitaret, quod Regem nostrum malè habuit.

7. Winif à sacris Principi Carolo ejus gratiâ excidit, quia ineleganti declamatione assimilaverit Fredericum Ex-Regem Bohemiæ agno, & Spinolam sup̄ sanguinolento, quod Regem malè habuit.
8. Imperatoris Legatus ad Regem admittitur cum comitatu, die Dominico in superiori domo Parliamentariâ cum magna congratulatione.

In hastiludio se exercet.

Iterum lautissimo prandio in domo Parliamentariâ excipitur, & Regi valedicit.

15. Swartzenburgius me magno honore dignatus est, cum per Ludovicum Leuknorum innotuissem, plura de scriptis meis loquendo & collaudando.
18. Swartzenburg oram solvit, & cum eo Richardus Westonus, Cancellarius Scaccarii, & in altera navi Archiepiscopus Spalatensis ad vomitum.

Comes Oxon. in arcem Lond. conjicitur ob verba temerè effutita in Regem nostrum & Hispanum.

Rumor percrebuit Ductores, quos Baro Vaulx misit in Flandriam, fuisse ab Hollandis interceptos, & in mare projectos. Milites, qui voluerunt Ordinibus militare, in Hollandiam esse missos, cæteros in Angliam fuisse expositos.

27. Marcus Antonius Columna, Gubernator Cameraci, venit ab Hispano Legatus, in locum Comitum Gondomari, qui me nominatim salutavit.

Maii . . . Rich. Weston, Cancellarius Scaccarii, proficiscitur Bruxellas, cujus filius furore correptus.

2. Natali meo, clarus inoffenso processit lumine Titan.

Guil. Beecher junior mittitur in Germaniam cum Barone Chichestrio & unâ Hottomannus junior.

Foscarini, qui fuerat Legatus Reip. Venetæ in Angliâ, in carcere miserè strangulatur: & inter alia, quòd Comitissæ Arundeliæ quædam arcana impertiisset.

Anno
1622.

Maii. 2. Quærebam frustra Dominum Theſaurarium in Aulâ, ab eo accerſitus, quam ob cauſam nescio.

Triftia ex Palatinatu adferuntur, Tillium Bavarici exercitus Ductorem & Gonſalvum Hiſpanum Mansfeldicos oppreſſiſſe, & caſtra diripiſſe: interim Ordines Brabantiam latè perſultant.

Olivarius St. John Hiberniæ Prorex in Angliam rediit.

Iunii Soubize ex familiâ Rohanenſi venit in Angliam profugus.

Soubize Archirebellis venit in Angliam ad opem implorandam contra Regem ſuum, qui tamen ſurdâ aure negligitur.

Prodiit Liber politus ad promovendum connubium inter Carolum Principem & Mariam Hiſpanam.

Viccomes Grandiſon, & Conwaius in ſanctius Concilium adſciti.

Baro Saius, etſi grandem pecuniam ad bellum in Palatinatu obtulerit, in cuſtodiam tamen datur, quod vicinos ſuo cujuſlibet arbitrio relinqueret.

Papa nullo modo conſentire vult, uti etiam Delegati, ut matrimonium contrahatur inter Principem & Infantam.

Sancti Swithini dies perquam ſerenus.

Moricus Junior mihi & Johanni Doderegio multum negotii fa-
ceſſit de Præbenda de Ilſarcomb, Johanne Packero favente.

Magni tumultus Conſtantinopoli.

Trecenti Angli in Virginiâ à Barbaris trucidantur.

Fama eſt, Comitum Gondomarium reducem in Hiſpania in cuſtodiam datum, quòd connubium tantoperè promoverit; necnon ex Italia ſcribitur, Infantam connubio conjungendam cum Duce Florentino.

Navis ex Orientali Indiâ rediit Londinum.

Aug. . . . Comes Mareſcallus, dum proſilit è vehiculo, ab effrenibus equis raptatus, mortis periculum vix evaſit.

Uxor Calverti Secretarii, mulier modeſtiſſima, moritur.

Doct̃or Perkin à ſupplicum libellis moritur.

Edictum de non invchendis mercibus exoticis non niſi Anglicis navigiis.

Septembr.

Octobr. . . . Arthurus Chicheſter Baro Belfaſt ab Imperatore rediit.

Rolandus Searcheild Episcopus Briſtol. obiit.

Kevercher ſedem ejus ambit.

Decembr.

Decembr. . . . Joh. Bennet Legum Doctor mulctatur 20000 l. ob corruptelas in Curia Prærogativæ, (ult. Novembr.) omni judicaturæ loco jam inde exclusus, atque ut injustè ablata restituat. Anno 1622.

Rex venit Westmonast. vigiliâ Natalis non adiit preces: ipso die sacrâ Synaxi communicavit.

Edictum, ut Nobiles domi manerent, & inter suos hospitalitatem exercerent sub gravi multâ.

Ultimo Dec. Arthurus Chichester Baro Belfastius in sanctius Angliæ Concilium juratus.

ANNO 1623.

Januar. . . . Copingerus famulus Comitis Somersetti in turbas se coniecit, effugiendo quædam de Henrico Principe, quasi veneno sublatu fuisse. Anno 1623.

Rex Horatium Verum è Germania reducem tam gratanter excepit, ut sui oblitus caput nudaverit.

Febr. . . . Vicecomes de Grandifono præficitur Curie Pupillorum, Thesaurario ægerimè ferente.

Thamesis quater die naturali fluit & refluit, multis demirantibus.

Sol splenduit Mariâ purificantæ, frigus intensum subsequutum est, nive plurimâ & grandine.

6. Nuptiæ celebrantur inter Vicecomitem Magnæ Villæ, filium & hæredem, & . . . Hillam agnatam Marchionis Buckinghamiæ in Whitehall.

Rumores increbrescunt, Spinolam Stadam intercepisse, & nuptias inter Carolum Principem & Infantam consummatas esse, Comite de Olivares proxenetâ; quia Digbeius noluit interesse Missiæ, & illa sine Missâ celebrari noluit.

7. Obiit Tho. Cecilius Comes Exoniæ anno ætatis 80 plus minus: successit Guliel. primo-genitus.

Carolus Princeps, Marchio Buckinghamiæ, & pauculi alii in Galliam trajiciunt.

Hen. Rich. Satellitum Præfectus creatur Baro Rich de Kensington, & missus in Hispaniam ad Carolum Principem.

Martii . . . D. Wright Rector Ecclesiæ Sunningensis consecratur Episcop. Bristol. apud Lambeth.

April 10.

Anno *April. 10.* Festivi ignes passim per Urbem habiti ob prosperos Principis Caroli in Hispaniâ successus.

1623.

Tho. Murray Præfectus Ætonæ ex calculo dissectus moritur, nullâ prole relicta.

Rex Guil. Becherum designat successorem.

Maii 2. Mihi dies natalis. Clarus inoffenso splendebat lumine Titan: Ego Theologicis meditationibus totus vacavi.

Comes Ormundius, potissimus R. Angliæ in Hiberniâ subditus, obiit.

Theobaldus, Vicecomes Tully creatus, duxit filiam & hæredem Comitis Ormundiæ. Illa renupsit Tho. Somersetto Equiti auro, filio juniore Comitis Wigorniz.

Elisabetha relicta Moili Finch Militis & Baronetti, filia & hæres unica Thomæ Heneage, creatur Vicecomitissa Finch de Maydstone in Cantio sibi & hæredibus masculis.

Marchio Sancti Germani Hispanicus Legatus Ordinarius & Rex jurant in quosdam articulos, quos Calvert Secretarius Latine prælegerat.

Festo translationis S. Swithini sub noctu pluit.

Eodem die tres plumæ, insignia Principis Walliæ, fulgetro deiciuntur, quod in malum omen à nonnullis arreptum: sed Deus avertat.

Comes Bathoniæ obiit.

Aug. 18. Dum in cathedrâ cogitabundus sedebam, nec pes nec manus officium suum facerent, in pavimentum decidi, sine læsione tamen, & mox resurrexi.

Corolo Principi ex Hispaniâ reduci Anglia ubique festivis ignibus congratulatur.

Ex occasu domûs Scenicz apud Black-Fryers Londini 81 personarum spectabiles necantur.

ADDENDA.

Jan. 4. **S**IR Tho. Parry had Audience concerning the Duke of 1603,
Bouillon.

The French Ambassador complains of depredations.

Commission about the same to Sir Tho. Parry.

Octob. 16. *Busfalo* the Cardinal, and P. Nuncio in Fr. deliver'd certain Articles to Sir Tho. Parry, promising much to the King; yea, whatever he should think fit, to preserve his state from any trouble or attempt of the Catholics. A Project then, that some of the quietest sort of Priests should be made Governors of those Seminaries at the King's nomination.

The Pope seem'd. to be jealous of the K. power and people united.

The 4th advertised that *Pere Cotton*, coming to the President *Thou*, fell into discourse of Sir *Am. Standen*, and the affairs of *England*, affirm'd, that there was no hope of the K. He was obstinate; but for the Q. they were assur'd she wou'd better to the Catholics than the Protestants. That She did ever separate her self from them, she being a *Lutheran*.

Martii 5. *Jacobus Hay Miles* venit *Lutetiam* Legatus ex *Anglia*.

June. A copy of the Nuncio's receipt of Reliques.

Octob. Card. *Busfalo*, Nuncio in Fr. departed toward *Rome*.

Decemb. *Barbarini Clerico de Camera*, a *Florentine*, succeeded.

The Constable of *Castil* was appointed to plot 5 main Points:

1. To gain some Favourite in the Court.
2. To place some mask'd Catholics about the Prince.
3. To withdraw the privy maintenance and relief of the disunited Priests, till they were regain'd.
4. To make overture for correspondency and intelligence with the principal Heads of the Catholick Faction, and to draw in the Malecontents to the Ligue. Lastly, to spare no promises for confirming all their hopes.

Decemb.

1604. Decemb. The Duke of *Lenox* in *France*.

The *French* King complains to him of the *English* Ambassadour at *Venice*, for injurious speeches against him.

The Lord *Theophilus Howard* in *France*.

Tho. Morgan in great danger, for intermedling with the Count of *Auverne*.

The Marquis *Vernueil* committed.

The Lord Admiral prepareth for *Spain* in *March*, for a confirmation of the Treaty.

Exceptions against *English* cloth.

The Duke of *Bouillon* labour'd to be declar'd Prince of the Empire.

A Son born to the Count of *Saifons*.

Cardinal of *Busalo*, the Pope's Nuncio, in *France*.

Parsons laboureth for an excommunication against the King at *Rome*.

Sir *Tho. Parry*, in *June*, continueth in *France*.

Arrest of *English* Cloth at *Rome*, in *Novemb*.

Spinola in his passage through *France* conferreth with the King.

Duke of *Bouillon* excuseth himself of imputations made to the King of *England* by the *French* King.

1605. Martii 11. Duke of *Lenox* came into *France* Ambassadour; had access to the K. Martii 18. mediated for his Cousin the Marquis *Vernueil*. After his departure, the King sent him a Bever hat, with diamonds and stones valued at 4000 *l*.

May, *Petro de Medices*, Brother to the Grand Duke of *Florence*, died in *Spain*.

July, Complaint against *Peter Matthew's* Story.

The Earl of *Hume* and the Earl of *Arundell* permitted to carry Troops to the Arch-Dukes aid.

Amphibeatrum honoris prohibited at *Paris*.

Questions propos'd to a possessed Woman, about the King and the State, by Father *Cotton*.

June, *Spaniards* at *Dover*.

Sept. Sir *George Carew* appointed Ambassadour for *France*.

Memorabilia hac sequentia (in Cod. M. S. Annalium Jacobi I. Regis Anglie, &c.) de seipso propriis manibus exarata reliquit P. Clariss. Guliel. Elmdenius.

- An. 1551. **N**atus 2. Maii.
1563. Peste correptus Illingtonie.
1666. Oxoniam missus.
1571. Oxoniâ rediit.
1575. Westmonasterium venit.
1581. Cum Barnabâ Brissonio amicitia.
1582. Iter Eboracense per Suffolciam, & reditus per Lancastriam April.
1586. Britanniam edidi.
1589. Ilfarcomb Junio.
1590. Iter in Walliam cum D. Godwino.
1592. Febris quartana 26 Octobr. occupavit, sæpius purgavi, sanguine misso, uvula decidit.
1593. Scholæ Præpositus Martio.
1594. Febre liberatus Junio.
1596. Iter ad Sarum & Wells Julio. Rediit per Oxon.
1597. Gravissimè ægrotavi, & ad Cuthb. Lini ædes me recepi; cujus uxoris curâ convalui.
Grammaticam Græcam edidi.
Creatus Richmond 22 Octob. & Clarenceux 23.
1600. Iter ad Carleolum cum Roberto Cottono æstate, domum rediit Decemb.
1601. Febricitavi, sed convalui, curante Heathero.
1603. Conningtoniæ, peste Londini grassante, egi, usque ad natalem Christi.
1605. *Asiæ* prodierunt primum.
1606. Primæ literæ ad Thuanum per Dominum Insulanum.
1607. Equo decidi 7. Sept. tibiâ læsus: domi decubui ad quartum Julii, quo profectus sum ad funus J. Fortescue Mil.
1608. Annales digere coepi.
1609. Morbo gravissimo correptus 2. die Maii, natali meo: sanguis semel atque iterum missus, & peste in proximis ædibus grassante translatus ad ædes Heatheri, curante D. Gifford,

convalui, xv die Augusti ad Chiselmurst primum me con-
tuli, & mansi ad xxviii Octobris.

1619. 8. Febr. Sanguinem trahendo toto die & sequenti eructavi:
bis animus deliquit; necessarium visum D. Gifford sanguinem
mittere ad 7 uncias. Ultimo Augusti, sepius noctu
sanguinem coagulatum eructavi, & alvo sui laxiore.

1622. 7. Junii gravissime tota nocte ægrotavi, & totam noctem
insomnis duxi.

Ipso die Solstitiali æstivo, tota die graviter ex hypocon-
driaco flatu laboravi, nocte tamen utcumque quievi.

Com-

*Commentarius de Etymologia, Antiquitate, & Officio
Comitis Marescalli Angliae per G. Camdenum.*

Such is the uncertainty of Etymologies, that Arguments drawn from them are of least force, and therefore called by an ancient *Grecian*, *judices ad rem*, as Proofs only, which do nothing but set a good face on the matter. Nevertheless, when as *Plato* will have them admitted, if there be a consonancy and correspondence between the name and the thing named, we will produce three Etymologies of this word *Marshall*, wherein the name is or hath been answerable to the Office in some part or other in signification. For the word *Marescallus* is used for a Principal Officer in the Court, in the Camp for a Ferrar, and an Harbinger. The *Germans*, from whom the word was first borrowed, called him *Marschalk*; the *Latins* mollifying the same, *Marescallus*; the office, *Marscalcia*: The *French*, *Marscaux*; and we *Marshall*. All deduced from the *German Marschalk*; which according to the received opinion is compounded of *Mare*, or *mark*, which do both, say they, signify an Horse; and *Sealk*, which doth not signify skilful, as some will, but an Officer, Servant, or Attendant: So *Godschalk* is interpreted *God's servant*; and in the old *German nunc dimittas seruum*, this word *Seruum* is translated *Sealk*. So that joynly the word notifieth an Officer and Attendant about Horses. This Etymology is confirmed first, *ex legibus Alamannorum, si quis Marescallus, qui 12 equis praest, decedit, 4. solidis componat*. Then out of *Croniastes*, who writing the life of *Baldwin*, Emperor of *Constantinople*, saith, that this word *Marscaldos* noteth him, whom the *Grecians* called *αρχιμαρκατος*, which according to the name, doth signify him, which marcheth foremost before the Army. To maintain this Etymology, they say, it may not seem strange, that so high an Office as it is now, should be derived from horses; when as all preferment in ancient time, as one saith, had the first rise from the Stable; and such as were there brought up, proved most servicable Horsemen; and many other names, which time hath advanced to high dignity,

had very mean and small originals. But this Etymology lieth open to some objections, as that the Marshalls now have no command over the Horses or Stable; but certain it is, that in divers offices, albeit the functions are altered, the name remaineth. And as Varro writeth, *Equiso* among the *Latins* doth not only signify Master and Ruler of the Horses, but also of all other things committed to his charge; so accordingly it is to be supposed, this word *Marshall*, not only to signify an Officer of Horses, but also of other Civil and Military matters appropriated to his function. It is said also, that *Mare* doth not signify an Horse in the *German* Tongue, but as in ours, that which is more ignoble in that kind, and that names are to be imposed *à posteriori*. And albeit it is most certain out of *Pausanias*, that *Mare* signified an Horse to the old *Gauls*, as it doth still to our *Britains* their descendants; yet they say it is unfitting to compound one word of two different Languages. But *Quintilian* sheweth the contrary in *Epirhedium*, *Anti-cata*, *Bidinium*, *Epitagon*, being compounded of Greek, *Latin*, and other Tongues; and to this Etymology do they incline, which will have the Marshall to be called in *Latine*, *Magister Equitum*, rather than *Tribunus Militum*.

There is also another deduction of *Marshall* from *Maer*, the *Latin* word *Major*, and *Sala*, which signifieth a Kings-Court in the *High-Dutch*; for that they were *Magistri domus*, and principal Officers for ordering the Court.

There is a third derivation of this name from *Mark*, as it signifieth a *Marche*, *bound*, or *limit*, and *Scalck*, which is *Minister*, as we said before. From *Mark* in this sense we have *Marchio*, for a Lord Marcher, and *Markgrave* in the very same sense; and therefore he relieth upon this opinion, which calleth the Marshall in *Latine*, *Prætor comitatus Augustalis*, as being the civil Judge within the limits of the Court, which we call now the *Verge*; for that the *Verge* or Rod of the Marshall's Authority stretcheth so far: and they also, which have the Marshall called in *Latine*, *Designator castrorum*: for it was incident to his office to be as it were an Harbinger, and to appoint limits and lodgings both in war and peace. Of these Etymologies happily one may be true, happily none.

When this word entred first into *England*, I cannot resolve. I do not find that our *Saxons* used it, or any other name equivalent unto it, unless it was *Stal-ber*, which signifieth Master of the Stable; but that may seem rather answerable to the name of Constable; yet

Esgar,

Esſar, who was Seal-bere to King *Edward* the Confessor, writeth himself in a donation to *Waltham*, *Regia Procurator aula*; whereas *William Fitz-Osborne*, in the Chronicles of *Normandy*, is called the *Marshall*. I believe that *William Tailleur* the Author spake according to the time he lived in, and not according to the time he wrote of. *Fanabius*, a learned man in the French Antiquities, saith, the name of *Marshall* was first heard about the time of *Lewis le Gros*, who was in time equal to our King *Henry* the first, and *Stephen* of *England*, and from thence doubtless we borrowed that name as many other. The first Author that used the word in *England*, was *Petrus Blesensis*, Chancellor, as he was then called, but indeed Secretary to King *Henry* the second of *England*, who used this word *Marscallus* for an Harbinger, in these words, complaining of them, *Epistola* 14. *Vidi plurimos, qui Marscallis manum porrexerant liberalem, hi dum hospitium post longi fatigationem itineris cum plurimo labore quaesissent, tunc adhuc essent totum epula semicruda, aut cum jam forte sederent in mensa, quandoque etiam cum jam dormirent in stratis, Marscalli super-ventantes in superbiâ & abusive abscissis equorum capistris ejellisque foras sine debito & non sine jactura sarcinatis, eos ab hospitiiis turpius expellebant.*

The first mention, that I find of a Marshall in record, is in the red book of the Exchequer, written in the time of *Henry* the second, which hath aserence unto the time of King *Henry* the first: *Regis actus*, that is, *Henry* the first, *cessavit Wigornum Marscallum suum de senementis, que de eo tenuit per servitium Marscallie sue, & Rex reddidit ea Radulpho filio Wigani, tanquam Marscallo suo.* What Marshall this was, I cannot determine. The second mention of Marshall is in the first of King *John*, and hath also a reference to the time of King *Henry* the first, in this Charter, where King *John* confirmeth the Office of Marshall unto *William Marshall* Earl of *Pembroke*, in these words: *Johannes Dei gratiâ &c. Sciatis nos concessisse, & presentis nostrâ carta confirmasse dilecto & fideli nostro Willielmo Marscallo Com. de Pembroke & heredibus suis Magistratum Marscallie curie nostre, quem Magistratum Gilbertus Marscallus Henrici Regis avi Patris nostri & Johannes filius ipsius Gilberti distraxerunt coram predicto Rege Henrico in Curia sua contra Robertum de Venoc, & contra Willielmum de Hastings, qui ipsum magistratum calumniabantur, & hoc judicio, quia defecerunt se à recto, ad diem, quem eis constituitur predictus Rex Henricus in Curia sua, sicut carta ipsius Regis, quam vidimus, testatur.*

Here

Here is to be noted out of these authentical Records, That there were Marshalls in the time of King *Henry* the first, answerable in time to the first Marshalls of *France*, that there were more Marshalls than one; and that *William Marshall*, Earl of *Pembroke*, had only *Magistrum Marefcalcia Curie*, that is, *Marshall of the King's house*: which Office was so long invested in that family, that it gave them a surname; as also to other Families, which have been Marshalls in great Houses. And lastly, that it was given to *William Marshall* and his Heirs, and so it was challenged by them as hereditary. Nevertheless it is certain, that the next succeeding King *Henry* the third took away that Office from *Richard Marshall*, the Son of the said *William*; for among the grievances of the said *Richard* he complained, was, as appeareth in the History of *Thomas Rudborne*, that the King, in these terms, *spoliavit me officio Marefcalcie, quod hereditario ad me pertinet & possedi, nec aliquo ad illud me restituere voluit requisitus*. Happily upon this ground, which *Rigordus* the French Historian writeth in this age of the Marshallship of *France*, *Hereditaria successio in talibus officiis locum non habet*. And after he was dead, and his Brethren, his five Sisters and Coheirs, which, as appeareth by the partition, had every one a Thousand five hundred and twenty pounds yearly rent, began to contend about the Office of the Marshallship, and the Mannor of *Hansted-Marshal* in the County of *Berkshire*, belonging to the same; but *Roger Bigod*, Son of the eldest Daughter, with great difficulty obtained the same. For as *Matthew Paris* writeth 1246. *Multiplicatis intercessionibus concessa est Marefcalcia cum officio & honore Comiti Rogero Bigod ratione Comitisse filie Comitis magni Willielmi Marefcalli primogenite, matris sue*. His Nephew, *Roger Bigod*, Earl of *Norfolk*, was enforced to surrender to King *Edward* the first this Office, with all his inheritance in *England*, *Ireland*, and *Wales*, for certain insolencies against the King: and this *Roger*, or his Uncle *Roger*, was he, which first stiled himself, as pride is highest, when downfall is nearest, *Marefcallus Anglie*; whereas all his Predecessors used no other stiles than the simple addition of *Marefcallus*, as *Gulielmus*, *Richardus*, *Gilbertus Marefcallus*, *Comes Pembrocie*. And no doubt, but as the greatness of *William Marshall* the eldest called the great Earl, which he had gotten in the minority of King *Henry* the third, gave the first greatness to this Office; so there was a far greater access of Dignity thereunto, when King *Edward* the second granted

to *Thomas of Brotherton*, his half Brother, a Prince of the Blood, the lands of *Bigod*, and ſhortly after the Office of *Marſhalſhip* with the rights thereunto belonging; and performing the ſervice accordingly. After the death of *Thomas of Brotherton*, we find *William Montacute*, Earl of *Sarum*; *Thomas Beauchamp* Earl of *Warwick*; *Henry* Lord *Piercy*; *John Fitz-Alan* Lord *Matravers*; *Thomas Holland* Earl of *Kent*, and then *Thomas Mowbray*, right Heir unto *Brotherton*, had the Office of the *Marſhall of England*, with the Name, Stile, Title, State, and Honour granted unto him in the 20th year of King *Richard* the ſecond, *de aſſenſu Parlamenti ſibi & heredibus ſuis maſculis de corpore*. Yet nevertheleſs, the next year after, he being baniſhed, it was granted to *Thomas Holland* Duke of *Surrey*, as amply as it was to him; that he might as well bear in the preſence and abſence of the King a Rod of Gold enamelled at both ends, with the King's Arms in the upper end, and his own in the lower end. Afterwards, according to the alteration of times, ſometime to the *Mowbrays*, and the *Howards*, deſcended from them; ſometime others, by interruptions upon ſundry occasions, enjoyed the ſame dignity.

What belonged to that Office anciently, I have read nothing, but that at a coronation of King *Richard* the firſt, *William Marſhall*, Earl of *Pembroke*, carried the Royal Scepter, which had the Croſs on the top; and at the coronation of Queen *Eleanor*, Wiſe to King *Henry* the third, the Marſhall carried a Rod before the King, made way both in Church and Court; and ordered the Feaſt, as *Matthew Paris* writeth. There is a Treatiſe, carried about the Office of the Earl Marſhall in the time of King *Henry* the ſecond, and another of the time of *Thomas of Brotherton*; where I find conſuſedly what belonged to them in Court and Camp, as in Court, that at the coronation the Marſhall ſhould have the King's horſe and harnes, and the Queens palfrey; that he ſhould hold the crown at the coronation; that he ſhould have upon high Feaſts, as the high Uſher, the table-cloths and cloth of ſtate for that day; that he keep the Hall in quiet; that he ſhould bring offenders within the Verge before the high Steward; that he ſhould ſign lodgings, and when the King paſſed the ſea, each man to his ſhip; that he ſhould have for his livery three winter robes at *Chriſtmas*, and three ſummer robes at *Whiſſunſide*; that he ſhould allow but twelve common women to follow the Court, (in which ſervice I ſuppoſe, he had

had *Hamo de Gayton* his substitute, which was called *Marscallus mō-
rettricum*; by which service he held the Manor of *Catshall* in the
County of *Surry*; that he should have a Deputy in the *King's
Bench*; that he should keep *Vagabonds* from the Court. In Camp,
that he should lead the forward; that the Constable, with him,
should hold Courts in Camp; that he should have certain special
forfeitures, as armour and weapons of Prisoners; to appoint
lodgings; to be abroad till all be lodged; to have fees of ar-
mourers and Victuallers of the Camp; to have all the armour and
whole cloth of Towns taken by composition; to have ransom of
Prisoners escaped, if they be taken again; with many such like: too
long here to be specified: and in peace and war the *Marshall* should
execute the Constables commandments in Arrests and Attachments;
and that appeareth by the Process between *Grey* and *Hestings*. In
the second statute of *Westminster*, held 13 of *Edmund* the first, when
many grievances of the *Marshall* were complained of, it was or-
dained in these words, *Marscallus de qualibet Comite & Barone in-
tegram Baroniam tenente, de uno palfrido sit contentus, vel de pretio, quale
antiquitus percipere consuevit, ita quod si ad homagium, quod facit, palfri-
dum vel pretium in formā predictā ceperit, ad militiam suam nihil capiat.
Et si fortē ad homagium nihil ceperit, ad militiam suam capiat.* De Ab-
batibus & Prioribus integram Baroniam tenentibus, cum homagium aut fi-
delitatem pro Baronis suis fecerint, capiat palfridum vel pretium, ut pre-
dictum est. Hoc idem de Archiepiscopis & Episcopis observandum est.
De his autem, qui partem Baronie tenent, sive sint Religiosi, sive Seculares,
capiat secundum portionem partis Baronie, quam tenent. De Religiosis
tenentibus in liberam elemosinam, & non per Baroniam vel partem, nihil
de cetero exigit *Marscallus*. And about that time were set down all
the droites belonging to the *Earl Marshall* in a Roll, which was laid
up in the Wardrobe; but that vanished shortly after. For as it ap-
peareth by Record, in the 18th of *Edmund* the 3d, the King directed
a Brief to the *Barons* of the *Exchequer*, of the fees, and all things
else belonging to the Office of *Earl Marshall*; and they returned
in their Certificate, annexed to the Brief, nothing but certain petty
allowances of money, wine, candles for the *Marshall* and *Mogiler
Marscallus*, and for the four *Marshalls* for every day, *qua faciunt ber-
bergeriam*. And out of the red book of the *Exchequer*, they certi-
fy in these words: *De officio Marscallacie servavit Gilbertus Marscall,
Comes de Strigal, cujus est officium tumultus sedare in domo Regis, libe-
rationes*

rationes ſuſſerunt facere, ſua ſole Regis cuſtodire. Accipit autem de quolibet Barone ſolus militum 2 Regi & quolibet Comite 2 die paſſionem cum ſeſſe. And by an Inquiſition taken about the 11th of Henry V. it appeareth, that there belongeth to the Earls Marſhalls diſpoſing the Office of the Marſhall in the King's Bench, the Marſhall of the Exchequer, with the Office of the Cryer before the Marſhall, and the Marſhalls of the Hall of the King's Houſe, and ſome other ſuch places. But the greateſt increaſe of the Authority of this Office hath been, ſince there were no Conſtables; for the Kings ſince that time have referred many matters to them, which in former times were proper to the Conſtable. Neither had the Marſhall any precedency in reſpect of his place, until King Henry the Eighth, in the 31ſt year of his Reign, by Parliament aſſigned him place next to the Lord Conſtable, and before the Lord Admiral.

William Camden.

*De origine & dignitate Comitis Mareſcalli Anglia, per
GULIELMUM CAMDENUM Clarenſium.*

SOME learned men, which have diſcourſed of offices and magiſtracies in reſpect of ſome conveniencies in military matters, have thought the office of Marſhall in our age, to be answerable to that of the *Tribuni militum* in the ancient Roman ſtate; and of the *Protoſtrator* in the late ſtate of Greek or Eaſtern Empire. But this name of Marſhall now in uſe, which in proceſs of time hath aſcended unto ſo high a dignity, began at ſuch time, as the Goths, Vandals, Franks, and other Northern people overflowed Europe, who ſettling themſelves in the provinces of the Romans, liking well their policy and government, began not only to imitate the ſame, but alſo to tranſlate their titles of civil and military dignities into their own tongues; ſo they tranſlated, retaining the ſignification, *Limitanus Dux* into *Marche-graſſer*, *Scutari* into *Shield-Knight*, *Præſidius Palatii* into *Senſchalk*, *Comes Stabuli* into *Marſtaller*, *Minifter Dei* into *Gudiſchalk*, *Præſidius Equitum* into *Marſchalk*. For all they, who have lately traced out Etymologies, do conſent, that as *Mar* and *Mark* ſignify a horſe; ſo *Schalk* ſignifieth a ruler, an officer, or Pro-

voft. But the French mollified this harfh concurrence of conſonants, and have made of *Seneſchalk*, *Marſchalk*, &c. *Seneſchal* and *Marſhall*. This name (albeit happily the office might be) was not in uſe in this realm in the Saxon government, only they had their *Staller*, which by ſignification and authority of Hiſtorians, doth ſeem to be all one with the *Conſtable*. But as this name came out of Germany with the *Frank* into France; ſo out of France, firſt arrived here with the *Normans*: and *Roger de Montgomery*, which was *Marſhall* of the *Norman* army at the Conqueſt, is accounted the firſt *Marſhall* of England. For ſome years after there is in Hiſtories no mention of this office, until in the confuſion under K. *Stephen*, when as *Maud Fitz Empref*s, for ſtrengthening of her part, made *Milo* Earl of *Hereford* and *Conſtable* of England; ſo he, for aſſuring his faction, made *Gilbert Clare* Earl of *Pembrok* and *Marſhall* of England, with the ſtate of inheritance, who in reſpect of his uſual habitation at *Stryghall*, was commonly called Earl of *Stryghall*; in which office his Son *Richard*, ſurnamed *Strongbow*, ſucceeded, who firſt opened the way to the *Engliſh* for the conqueſt of *Ireland*, by whole only daughter and heir, it deſcended to *William Marſhall*, who had by her five ſons, which died all without iſſue; and five daughters, the eldeſt of them named *Maud*, to whom, in the partition, was aſſigned the office of *Marſhall* of England, with the Mannor of *Hempſted-Marſhall*, which, as it is in old records, the *Marſhals* held in *Mareſcaungia*, & per virgam *Mareſchallia*.

This *Maud* was married to *Hugh Bigot* Earl of *Norfolk*, whole ſon *Roger*, in right of his mother, was *Marſhall* of England; and after him *Roger Bigot*, his nephew by the Brother, who incurring the diſpleaſure of K. *Edward* the firſt, by denying to ſerve him in *Guienne*, practiſing to hinder the King's expedition into *Flanders*, and diſſuading the Commons to pay ſubſidies impoſed by Parliament in that reſpect, for recovery of the King's favour, ſurrendered up to the King for ever both his Earldom of *Norfolk*, and Office of *Marſhall* of England; which K. *Edward* the ſecond granted to his Brother *Thomas* of *Brotherton*, from whom it came inheritably to *Thomas Monbray* Earl of *Nottingham*, whom K. *Richard* the ſecond created Earl *Marſhal* of England; whereas in former time they were ſtiled only *Marſhals* of England: and ſo from the *Monbrays* to *Howards* late *Dukes* of *Norfolk*; yet this office hath not ſo deſcended without interruption in the aforeſaid families, but that upon diſavours

vours and attainders, it hath been oftentimes conferred upon others, as appeareth by this Catalogue of them, wherein they are ſet down ſuccellively.

The Marſhalls of England.

Roger de Montgomery, Earl of Shrewsbury.
Walter Giffard, Earl of Buckingham.
Robert Fitz-Ede, baſe ſon of K. Henry the firſt.
Gilbert de Clare, Earl of Pembroke.
Richard his ſon, Earl of Pembroke.
William Maſſhal the elder, Earl of Pembroke.
William his Son, Earl of Pembroke.
Richard his Brother, Earl of Pembroke.
Gilbert his Brother, Earl of Pembroke.
Walter his Brother, Earl of Pembroke.
Anſelme his Brother, Earl of Pembroke.
Roger Bigot, Earl of Norfolk.
Roger, his Brother's Son, Earl of Norfolk.
Roger Lord Clifford.
Nicolas Lord Segrave.
Thomas Brotherton, Son to K. Edward the firſt, Earl of Norfolk.
William Montacute, Earl of Sarisbury.
Thomas Beauchamp the elder, Earl of Warwick.
Edmund Mortimer, Earl of March.
Henry Lord Percy.
John Fitz-Alan, Lord Maltravers.
Thomas Holland Earl of Kent, half Brother to K. Richard 1.
Thomas Mowbray, Earl of Nottingham.
Thomas Holland, Duke of Surrey.
John Montacute, Earl of Sarisbury.
Ralph Nevill, Earl of Weſtmorland.
Thomas Mowbray, Earl of Nottingham.
John his Brother, Duke of Norfolk.
John Holland, Earl of Huntingdon.
John Mowbray, Duke of Norfolk.
John Mowbray his Son, Duke of Norfolk.
Richard, ſon of K. Edward 4. Duke of York and Norfolk.

R T T 2

Thomas

Thomas Grey Knight.

John Howard, Duke of Norfolk.

William Marquiss Berkley, and Earl of Nottingham.

Henry Duke of York, son to K. Henry the 7th.

Thomas Howard, Earl of Surrey, afterwards Duke of Norfolk.

Charles Brandon, Duke of Suffolk.

Thomas Howard, Duke of Norfolk.

Edward Seymour, Duke of Somerset.

John Dudley, Duke of Northumberland.

Thomas Howard, Duke of Norfolk, restored.

Thomas Howard his Nephew, late Duke of Norfolk.

George Talbot, Earl of Shrewsbury.

Robert Devereux, Earl of Essex, descended from Eua de Brusa, daughter and co-heir of William Marshall, Earl of Pembroke, by the Bohuns, Earls of Hereford and Essex, and from Ralph Bigot, brother unto Roger Bigot, Marshall, by Lacy, Ferden, and Crepund.

*In Doctiff. Viri ROGERI ASCHAMI
laudem Sylva.*

MArmore de Pario statuas si ponere possem,
Pingere si vultus, vivoq; polire colore:
Ducere si posset referentes aere figuras,
Carminē vel dignos memori committere famae,
Sive viros meritos caelo stellisque beare,
Aschamum statuas, color, aë, carmenque referrent:
Staret & in caelo radiantibus inclytus astris,
Quā draco Junonis sublimes dividit Aethras,
Aut ubi cum Jovio, lyra voluitur Orphica, cygno.

Sola sed in caelum divina potentia tollit,
Et mea non docilis manus est, heu scribere doctē
Nulla potest, cælare nequit, depingere nescit.
Invidet ingenium Cyllenius, invidet artes,
Sola valet, quæ cuncta velit, propensa voluntas,
Hæc cupit Aschamum famā celebrare perenni,
Cumque nequit, luget, stupet, admiratur, & ecce
Non bene deductum parit admiratio carmen.

Carmen at in tantæ laudes timet ire magistri,
Qui solus veteres æquat, superatq; futuros,
Solus & eripuit laudem præsentibus omnem.

De patria laus nulla sibi, de stemmate nulla
Queritur, & patria est regio celebrata Brigantum;
Et genus antiquo proavorum stemmate ducit.
Ille sed ingenio nomen quaesivit, & arte,
Quo genus & patriam celebrat, celebratur ut ille.

Auspiciis diis natus erat, Junone favente,
Ingenique dator supera Cyllenius arce
Nascenti affulsit, dedit ingeniumq; facetur,
Quod dii suspiciunt, homines mirantur, & unde
Ni Jove nata foret, velit ipsa Minerva nasci.

Nec levis ingenium varias coluisse per artes
 Cura fuit, studiis melioribus abdidit ipsum,
 Evolvit veteres, doctum Ciceronis in ævum
 Se retulit, secum placide Romana venustas
 Cecropiusq; lepor secum sunt sepe loquuta,
 Jura Deum, moresq; virum percalluit omnes,
 Spectaris terras, tenuit terrestria quæque,
 Spectaris cælum, cœlestia singula novit,
 Omnia sic novit, recteque est omnibus usus.
 Prælitit eloquii facundi divite vena.

Larga sibi fandi, scribendi gratia larga:
 Invidiam superat scriptis, hoc nemo repertus
 Materiem vel nosse prior, vel scribere major.
 Perlege quæ scripsit monumenta, revise libellos,
 Quam bene rem sermo digesserit ordine verbis,
 Hic facilis, simplex, & illa faceta, diserta.

Quique suos laudant, & laudent, non ego dignis
 Laudibus invideo, sed non viburna cupressum,
 Non cedrum coryli, non æquat Cynthia solem;
 Attollit magnum Batavus vicinus Erasmus,
 Belgica Longolium loquitur, deplorat ademptum,
 Sturmius est doctis Germanis, Tullius alter,
 Deliciæ Venetum Venetos Manutius ornat.
 Præfulis Oforii vim Lusitania laudat,
 Roma Sadoletum jactat, Betnoboque triumphat,
 Gallia clara suum prætendit ubique Bunellum,
 Aschamum jactet, celebrétque Britannia nostrum,
 Hic est Mercurius, Suadæque medulla Britannis.

Hos superet dicam? dubio mens fluctuat æstu,
 Quod ratio proferre velit, reverentia celat:
 Hoc saltem dicam, si non supereminet omnes
 Viribus eloquii, tamen omnes unus adæquat:
 Dumque sit eloquii Ciceroni laurea prima,
 Fas erit Aschamo palmam deferre secundam.
 Sedulitas solers, solertia sedula mentis
 Hoc cocunt, junctimque viget prudentia docta.
 Reddidit hunc aptum natura, scientia certum,
 Ulus & expertum, referensque imitatio sumnum.

Majori sunt digna tubâ, plectrôque sonanda,
Hæc cantent alli Musis, & Apolline pleni.

Et quod te minimè celebrarim carmine digno,
Ignoscas Aschame precor, voluisse probetur.

Non mihi Musâ pedes fundit, non avia Cirrhe
Novi, non hederæ virides mihi tempora lambunt.

Ut Plato Cecropius tantum laudandus honestis,
Sic laus Aschami tantum cantanda peritis.

Sed Verbis metrisq; modus, modus omnibus insit:
Aschami longum maneat per secula nomen,

Florescat, vivat, vigeat, non excidat ævo.

Vindictis & Grantiæ studium celebretur, ametur.

Consulit is nobis, Aschamo consulit, illum

Consuluisse juvet, studium modo consulis æqui.

Gal. Camden

Westmonasteriensis.

HIBER.

H I B E R N I A

AU T me caudenti Cocytū merge barathro,
 Aut nimis infestus mihi Caerus condāt in undis,
 Aut mea jam tandem lecti genialis honores
 Elisabetha ferat, maternaque nomina noscat,
 Solatura meas curas, trepidæque sororis.
 Hac nobis Dominā, nobis hāc auspice Divā,
 Aurea primævi mundi mihi nascitur ætas,
 Exuo sylvestres. Non amplius effusa, mores.
 Undique securis plaudit Lagenia villis,
 Submittitque suos Conacchia legibus enses:
 Curvat & in falces Momonia læta secures,
 Criniger Ultonius tandem miscere dicit;
 Luxuriat passim frugibus mihi Media lætis.
 Hæc tu provehito, non retro lapsa ferantur:
 Hæc non invidas crescentia gaudia nobis.
 At nimis invidas, nimis indigneris utrique,
 Illi si Thalamos prohibes, si pignora nobis.
 Eheu funestis quam debachabitur armis
 Ira fremens, odiis passim flammata superbis!
 Eheu quot jugulis merfos civilibus enses
 Aspiciam! cellis fumabunt oppida muris.
 In cumulos crescent trunci, tum Sena rubebit
 Sanguine, quæque vehet mirabitur ipse Boandus
 Funera, sanguineis incedens auctior undā.
 Perpetiar lugenda Getis, ploranda Gelonis.
 Ah redeat potius corrupto sidere morbi
 Tabida vis, qualis quondam per viscera serpsit,
 Arboribus frugibusque lues, quæ civibus urbes,
 Quæ mare navigiis viduet, quæ rura colonis.
 Sive securigero redeant in damna furentes
 Ostmanni potius, nos hosticus hauriat ensis:
 Non Mars civilis; semper civilibus armis
 Ut vinci miserum, sic est vixisse nefandum.

Nec

Necdum finierat, folio cum Juppiter alto
Insit, ubique tenent taciturna silentia coelo.
Solvite conceptos trepidanti mente timores,
Sistite nunc lachrymas, ac expectate secundos
In pia vota Deos; vobis nam deferet ultro
Quae petitis volvenda dies & laetior hora.
Dixit, & excipiens inscripsit marmore Clotho.
Anglia jam rosea surgens cervice refulsit,
Quam pallor proscrispsit, adest, redivivaque lucet
Majestas oris, grato suffusa rubore.
Purpureo rursus laetatur Hibernia vultu :
Altera & alterius miratur frontis honores.
Credula sollicito ludit spes mixta timore
Alterno vultu; juvat & sperare timentes.
Tunc sensim vasti laxatur machina mundi,
Conjunctaeque manus linquunt suprema sorores,
Saturni placidique Jovis confinia primum
Permenſe, rutuli transcendunt regna Gradivi,
Et collucens gemmata palatia Phoebi.
Inde tholos Veneris superant, & Arcadis orbem,
Lunaremque globum, liquidum tunc aera tranant,
Amplexusque statim secedunt : Anglia tandem
Constitit, herbosos qua clara Britannia campos
Explicat, & stellis turratas conferit urbes
Adversus rigidos Gallos ac ostia Rheni,
Qua sua sicca piger resupinat plaustra Bootes.
Altera ad occiduos divertit Hibernia tractus,
Qua Titan currum mergit devexior undis,
Vergivum pelagus qua rauco murmure latrat.
Utraque nunc gaudet, nunc utraque ridet, utrique
Continuant Superi cursu meliora secundo,
Successusque bonos semper melioribus augent.

In eximium opus R. Hakluyti de Anglorum ad disjunctissimas regiones navigationis Gulielmi Camdeni Hexastichon.

A Ngliā, quæ penitus toto discluditur orbe,
 Angulus orbis erat, parvus & orbis erat.
 Nunc cum sepositos alios detexerit orbes,
 Maximus orbis honos, orbis & orbis erit.
 At quid Haklute tibi monstranti hæc debeat orbis?
 Laus tua, crede mihi, non erit orbe minor.

In Clementis Edmundi de re militari ad Julii Cæsaris commentarios observationes.

CUR creperos motus, & aperto prælia Marte
 Edmondus nobis pace vigente refert?
 Cur sensus mentesque Ducum rimatur & effert?
 Diserteque Anglos bellica multa docet?
 Scilicet, ut mediâ meditetur prælia pace
 Angliā bellipotens, nec moriatur honos.
 Providus hæc certè patriæ depromit in usus;
 Ut Patriæ pacem qui cupit, arma parat.

Gul. Camdenus Cl.

Epitaphia

Epitaphia à G. CAMDENO composita.

Memoria S.

Guillielmo Hewyt Armigero,
 Roberti Hewyt
 A Killamarch in agro Darbieni
 Filio secundo genito,
 Qui, mortuo fratre natu majore,
 Paternam crevit hæreditatem,
 Potterisque transmisit.
 Nobilem mercaturam exercuit,
 Vitâ integerrimâ & moribus suavissimis,
 Bonarum literarum studia promovit,
 Egenorum proventus largitèr auxit,
 Liberalitate, charitate insignis,
 Nec minor pietate;
 Religionem cum Ministris sacris & coluit & fovit:
 Ita per omnia se ubique gessit,
 Ut probitatis, comitatis, candoris vivum exemplar,
 Christum Redemptorem cogitans,
 Vitam ante mortem consummaverit.
 Filios genuit quatuor,
 Joannem, Solomonem, Thomam, Guillelmum;
 Et filias duas, Mariam, Elizabetham:
 Annum LXXVII. agens,
 XII. Junii MDXCIX. ad patriam coelestem
 evocatus,
 Magnum sui desiderium
 Reliquit Posteris.
 Qui hoc pte ac morren:
 P. P.

Maria Scotorum Regina, & Gallie Dotaria, Jacobi Quinti Regis Scotorum filia, Jacobi quarti neptis, Henrici VII. Regis Anglorum proneptis, Francisci II. Gallie Regis conjux, fratris nothi perfidâ ambitione regno exturbata, in Angliam promissis evocata, ejusdem artibus detenta, & suspicionibus onerata; postea insidiis subinde petita, injuriis indignis affecta, & diuturnæ captivitatis tædio afflicta; demum factionum studiis, dum alii saluti, alii exitio subdole incumbent, in perniciem præcipitata, inauditoque exemplo Regiæ Majestatis fraudi vitâ spoliata VI. Eidus Februarii MDLXXXVI. ætatis XLVI. captivitatis XVIII. hic requiescit.

Deo optimo Maximo Sacrum,

Et

Optimæ charissimæque Parentis memoriæ æternæ, charitati maternæ, innocentie exagitæ, constantie invictæ, ceterisque Regiis virtutibus:

Jacobus filius magnæ Britannie, Franciæ,

Et Hiberniæ Rex, moriens mœstusque

Supremum hoc pietatis perfolvit officium.

Guilielmo Pyriam Viro Equestri dignitate, summâ virtute, & plurimo rerum usu, qui publicè in communium Placitorum Tribunali annos & in Fisco Regio primarius Baro annos justitiam deliberatè & æqualiter, & in Capitalibus clementissimè administravit. Privatim verò summâ benignitate, placidissimis moribus, & modestiâ omnibus gratus, ubique Christianæ veritatis acerrimus propugnator, & divini Numinis cultor assiduus, Deo Opt. Max. plenus dierum, plenus honorum, spe certâ resurgendi, supremum vitæ spiritum die ix. Octobr. 1604. reddidit.

J. filia, uxor Pate, &
optimo Patri filie mœstissimæ devotissimè observantiæ ergo
posuerunt.

Memoria

Memoria S.

Joanni Young, Episcopo Rossensi, sacre Theologiæ Doctori, Londini nato, Cantabrigiæ bonis literis innutrito, non minus variâ doctrinâ & prudentiâ quàm sanctimoniâ claro, qui cum Domino diu vigilasset, senex in Domino piè placidèque obdormivit, die x. Aprilis 1605. cum annos XXVII. sedisset Episcopus.

Memoria S.

Joanni Still Episcopo Bathoniensi & Wellensi, sacre Theologiæ Doctori, acerrimo Christianæ veritatis propugnatori, non minus vitæ integritate quàm variâ doctrinâ claro, qui cum Domino diu vigilasset, in Christo spe certâ resurgendi obdormivit. Vixit annos sedit Episcopus obiit die xxvi Februarii M. DC. VII. Nathanael filius primogenitus optimo Patri pietatis ergo moriens posuit.

Thomas Ravis clarâ & antiquâ familiâ Maldonæ in Suthreii natus, Regius alumnus in Scholâ Westmonasteriensi educatus, in Academiam Oxoniensem adscitus, omnes Academicos honores consequutus, & magistratibus perfunctus, Decanus Ecclesiæ Christi Oxon. constitutus, & bis Academiæ Procancellarius: undè ob gravitatem, doctrinam, & spectatam prudentiam à R. Jacobo primum ad Episcopatum Glocestrensem provectus, deinde ad Londinensem translatus: & dum Ecclesiæ, Patriæ, & Principi vigilaret, à Christo in coelestem patriam evocatus, placidè & piè emigravit, & quod mortale fuit hic deposuit, die anno salutis M. DC. IX.

Hugo

Hugo Beeston Eques auratus, Georgii Beeston Equitis etiam aurati filius, mortalitatis memor, & spe certâ in Christo resurgendi, hoc sibi & Georgio Beeston unico filio, ordinis itidem Equestris juveni, immaturâ morte proh dolor prorepto, monumentum posuit. Obiit Hugo Pater anno Christi Georgius filius 1611.

Mors transitus ad vitam.

M. S.

Richardo Carew de Antony
Armigero,
Filio Thomæ Carew ex Annâ Edgcombiâ,
Nepoti Wimundi Carew Militis ex
Marthâ Denniâ,
Pronepoti Joannis Carew ex Thomasiâ
Hollandiâ :
Viro
Moribus modestis, mente generosâ,
Eruditione variâ,
Animo erga Deum devoto ;
Qui inter medias de cœlesti vitâ meditationes
Placidè in Christo obdormivit,
Anno ætatis LXIII.
E. Arundelia uxor marito charissimo,
Conjugalis fidei ergò,
Et Filius Patri optimo,
Officiosi obsequii ergò,
Posuerunt.
Obiit

Memoria

Memoria Sacrum.

Pietate, virtute, & doctrinâ insignis, Jacobus Montacutus, Edwardi de Boughton in Comitatu Northampton. Equitis aurati, à Sarum Comitibus deductâ propagine, filius quintogenitus, à sapientissimo Jacobo Rege Sacello Regio Decanus præpositus, ad Episcopatum Bathoniensem promotus, deinde ad Wintoniensem: ob spectatam in maximis negotiis fidem, dexteritatem, & prudentiam in sanctius Concilium adscitus, Regique, cui charissimus erat, in Aulâ assiduus; in medio vitæ cursu, quam Deo, Ecclesiæ, & Patriæ devoverat, ad æternam vitam evocatus, xx Julii anno Domini MDCXVIII. ætatis LI.

In alterâ parte.

Reverendissimus hic Episcopus in hoc templo antiquissimo, quod, inter alia multa egregia pietatis monumenta, maximis expensis instauravit, corpus deponi iussit, donec Christo Redemptori videbitur cum cum iustis ad interminatam vitam, quam in terris semper anhelabat, excitare.

Carolus Montacutus testamenti Curator, Edwardus Montacutus de Boughton, Henricus Montacutus Capitalis in Banco Regio Justitiarius, & Sidneius Montacutus à supplicum libellis, Equites aurati, fratri optimè merito cum lachrymis posuerunt.

Serenissima

Serenissima Regina Anna,
 Jacobi Magnæ Britannię, Franciæ, & Hiberniæ Regis Con-
 jux, Friderici secundi Regis Danię, Norwegię, Vandalorum, &
 Gothorum filia, Christiani IV soror, hic deponitur. Obiit anno
 salutis MDCXVIII. IV nonas Martias. *Annos nata XLIV.
 mens. iv. dies xviii.

Index

*Index rerum precipuarum, quæ in his Epistolis & in
Appendice continentur.*

A

A DA 381.
Ætius Consul. 7.
Agitius 7.
North-Allerton 9.
Ægidii Allingtoni laus 45.
Marchio Ancoranus 101, 174.
Ejus mors 180, 187. cenota-
phium 401.
Apollonii de ambitu Britannię
mendacium 5.
Apri insigne in nummis 104.
Aremoricorum sermo an idem
cum Britannico 90, 91.
Armachię situs 78.
Astrologię judiciarię defensio
129, 130.
Aucupii antiquitas 382.

B

B Arclaius annuo salario Romę
donatus 170.
Barones qui 383.
Gul. Becherus 182, 203, 264.
Benchor. nŕe Monasterium 85.
Bernersiorum familia 111.
S. Bertelmus. 92.
Hectoris Boethii fœdus error. 22.
D. Boissifius 120, 143, 193, 248.
Bongarii laus 98, 99, 138.
Bonium, Boniarton. vetus oppi-
dum 57.

Familia Comitum Briennię
376.

Biblia Britannica 63.
Claudii Britannici nummus, 105.
Britannica arx 2, 36.
Britannię Etymon rejectum 60.
Britannici nummi 103.
Britanniciani 35.
Britannorum nomen longę ante
Solini Apollinaris tempora
cognitum. 5.
Locus de Britannis in Panegyrico
explicatus. 22.
Britannorum & Gallorum sermo
haud multum diversus 90.
Britannica proverbia 132, 133,
135.
Brosius Astrologus 129, 130,
131.
Buchananus notatus 11, 358.

C

C Esar explicatus 13, 16.
Caii, Caiare 80.
Calendarium Constantinianum
205, 212, 386.
Canalodunum 9.
Cambodunum }
Campodunum } 9, 17.
Cangi 24, 25.

T t t

Can-

Candishii per fretum Magellanicum navigatio 52.

Caroli V. Ephemerides 58.

Cataractonium, Cataracta, Caterike 9.

De Caucensis comitatus descriptione 252.

D. Georgius Carew 139.

Cenimagni qui 16.

Chamberi laus 12.

Chaumontiorum familia 371.

Cimmerii qui 112. an Britanni?

Cimbri. 113.

Claudii Britannici nummus. 105.

S. Columbanus, S. Columba, 91.

Cometa, qui apparuit 1582, 21.

Comminatus Historicus 132.

Concinæ mors 192.

Concinus postea Marchio Ancoritanus 101, 180, 187, 401.

Congellus Abbas, 84, 85.

Constantini M. locus natalis 64.

Corteniatorum familia 263, 274, 380.

Crucis figura in quarundam lintheaminibus signata 342.

H. Cuffius 19.

Cynesii qui. 118.

Cynete 119. an Cantiani?

D

D Ani Hiberniam invadunt 85.
Emanuelis Demetrii laus.
58, 61.

S. Dominici mons in Hiberniâ 84.

S. Dominicus Oxyriensis 84.

Domitii numisma. 55.

Drebelsii inventa 333, 387.

Dublinii descriptio 80.

Dublinium Colonia Bristoliensium
83,

E

E Ecclesiarum situ 386,
387.

Edanus Rex Sotorum 98.

R. Elisabethæ laudes 100.

Equites Lunæ crescentis 233.

Ordinis Periscelidis 309, 318.

F

F Aucherius 22.

Fergusus 78.

De Fermoy Abbatia 84.

Flemingorum familia 58.

Fons mirus in Walliâ 56.

Fourbinorum familia 107.

De Fournes in Midiâ Abbatia 84.

G

G Alileus 129.

Gallorum lingua vetus
90.

Albericus Gentilis 8.

De Germanorum prænominibus
qui scripsere 63.

Gormo Danus 81.

Gretserus libelli famosi contra
Thuanum Author 147, 148.

Gualterus Ebroicensis 373.

H

H Acluitus 18.

Hertha Anglorum Dea
17.

Herth Anglis & terra & focus 17.

Henrici IV. Regis Gall. mors.
prædicta 129, 130, 131.

J. Hiccesii laus. 11.

In Hibernia quando 4 Archiepiscopus
constituti 83.

J. Hotomanus 18.

I

- I** Ceni 23, 24, 25, 26.
 Jesuitæ cædis Regum fau-
 tores 174, 187, 193. ludum
 Parisiis aperire permittuntur
 214, 215.
 Igei 24, 26.
 Ildis statua 224, 225, 369.
 Islandiæ & Japoniæ tabulæ cho-
 rographiæ à J. Dee vendita-
 tæ 12.
 Patricii Junii laudes 193, 194,
 195, 196.
 Juramentum fidelitatis apud Gal-
 los designatum 150.

L

- L** antwit Lhanilcid, vetus op-
 pidum 57.
 Lateres ex arcis Britannicæ rui-
 nis 2.
 Leucopibia 4.
 Lingelshemii junioris obitus 170.
 Lipsius historias proficitur Lova-
 nii. 49.
 Ejus laudes 87.
 Ludovici Delphini, post xiii. Ro-
 gis, mores in pueritiâ 125.
 Humfridus Laidus 5.

M

- D** E Magio Abbatia 83.
 Malherba familia 107, 232,
 242, 262.
 Francisci de Malherb laus 107,
 232.
 Manilius quando vixit 260.
 Margidunum 273, 375.
 Maria Regina Scotorum à calum-
 niis Buchananani vindicata 356.

- Marii Numisma 51.
 Martherna, oppidum in Wallia
 109.
 Mella, locus in Hiberniâ, ubi
 olim Concilium celeberrimum
 habitum erat 63.
 Moravicus à Thuanò defensus 73.
 notatus 357.

N

- N** Atalis Domini 386.
 Nordeni delineatio Cor-
 nubie 72.
 Normanni Hiberniam invadunt
 85.
 Numisma census, de illo Baronii
 error 103.
 Numismata Anglo-Saxonum 205.

O

- O** ffe Regis sigillum 255.
 Olicana 9.
 Oswardi ~~monasterium~~ 117, 119, 120.
 Otomanni 81.
 Ortelius notatus 4, 10.

P

- P** lector Palatinus electus Rex
 Bohemæ 291, 292.
 Bernardi Paludani laus 61.
 In Papali autoritate tuenda ætus
 Cleri Gallicani 150.
 S. Patricius 79, 236, 238, 245,
 257.
 S. Patricii locus natalis 80.
 Paulus Venerus 139.
 Picti antiquiores Scotis 361.
 quando in Britanniam primò
 accedebant 361.
 Cardinalis Petronii mors 256.
 T t t 2 Fr.

Fr. Pithœus notatus 6.
 P. F. Pius, Felix, quando iste titulus incepit 51.
 Joannes Porius 108.
 De præcedentiâ Regum Franciæ & Hispaniæ 175, 185, 363.
 Regum Angliæ 179, 194.
 Proditio pulveraria an. 1605, 71, 364.
 Protestantium arma meliora preces & vota 178.
 Fides erga Reges asserta 193.
 Qui primi Professores Regii in Academiis Oxoniensi & Cantabrigiensi 239.

R

R Aleighi navigatio 243, 256, 271.
 S. Richardus Armachanus 86.
 Danielis Rogerii laus 13, 59.
 Rolina familia 339, 340.
 Heriberti Rosweydi laus 147.

S

S Axonicarum legum compilatio 243.
 Schottorum familia 249, 250, 251.
 Scoti Monachi ex Hiberniâ 70.
 Scotia antiqua insula 360.
 à Britannia discreta 360.
 Scotorum Reges in Hibernia 70.
 Scotia an diversa ab Hiberniâ 360.
 Segontiaci qui 16.
 Sever Custos collegii Mertonensis Oxon. 219.
 nunquam Episcopus 224.
 Severina Aureliani conjux 51.
 L. Scipionis Barbatî monumentum vetus 204.

Sigleri familia 191.
 In A. Spalatensis librum Sorbonæ censura 210.
 H. Spelmanni laus 294.
 Stadius notatus 32.
 De Stuartorum genealogia 175, 179, 185.
 Suaresii liber Senatusconsulto Parisiis damnatus 146, 148.
 G. Suttoni laus 18.

T

T Acitus explicatus 19.
Tarta an significet terram, regionem 60.
 Talscia 103.
 Theodoricus Rex & Martyr 109.
 Raphael Thorius Medicus 186.
 J. Aug. Thuani mors 183, 186, 187, 191, 199.
 Thoursii familia 311, 312, 313.
 Tigeni 26.
 Tirocæ Comes 69.
 Tirol sive Tirolis Rex Scotorum 69.

V

V Erorum familia 262.
 Vairorum familia 107.
 Gul. du Vair laus 107.
 Vedra 3.
 Inter Rempublicam Venetam & Papam lites 123.
 An Ulysses Britanniam petierit? 112.

W

G ulielmus Wainfletus 224, 225.
 Henrici Wottoni laus 42.

Index Librorum, qui in his Epistolis memorantur.

A

- A** Esolen de vitâ Guthlaci 349.
Abulphede Geographia 33.
Abdelmus Author Annalium Regum Francicorum 85.
Alfriei Nomenclatura 132.
Aeneas 126.
Albini Historia 294, 296, 304.
Alexander de regionibus Suburbicariis 297.
Analecta Hibernica 209, 211, 230, 236.
Antonini Itinerarium 1, 71, 72, 88, 160, 161, 162, 169, 186, 190, 193, 211, 243.
Aristotelis Rhetorica 310.
Asterius Menevensis 335.
Augusta Historie Scriptores 132, 135.
L'Antier des monnoyes de France 291.

B

- B** *R. Baconi* tentamina Ethico-politica 278.
R. Baconii Geographia 33.
Barclaii Icon animorum 149, 151, 165.
Basilus M. 226.
Bandii Oratio. 128.
De Bearnensium rebus liber 207.
Bergerii commentarius in *Antonini* Itinerarium 243, 277, 310, 368.
Bibliorum pars M S. antiquissima 205.
Biblia Britannica 63.
Billon Anagrammata 204, 213.
Joannes Bramptonus Abbas Journalensis 262.

Britannica selectiora Adagia 132, 133, 135.

C

- L** *Udovinus Cabrera* 363.
Calendarium Constantinianum 205, 222, 386.
Carevii Notitia Cornubiæ 72.
Caroli V. Ephemerides 58.
Casanbonus de libertate Ecclesiastica 88, 89. in *Polybium* Commentarius 122, 126.
Liber Censualis Angliæ 262.
Ceremoniel des Roys de France 233.
Chirius Fortunatianus 35.
Chronicon Cisterciensis ordinis. 230.
Chronicon Chronicorum 227.
Chrysostomus Savilii 138, 142.
Chytræus de ratione studiorum rectè instituendâ 52.
Cicero 140, 141, 149, 200.
De familiâ Corteniacorum liber 122, 175.
Cyrilli τὸ γλαφυρόν 225.

D

- D** *Ares Phrygius* 226.
Dio Philosophus Christianus 8.
Dornavii Menenius Agrippa 151.
Dudo 232.

E

- E** *Mme Regine* Encomium 222.
Ennii fragmenta 49, 62, 63.
Eroticæ Græci Scriptores 347.
Evangeliorum codex MS. 202, 211.

F

- F** *Flenus* de Cometâ 271.
Floribelli Proverbia Italica 132.
Freberus 194.

G

- G
- G** *Aribains* Historicus Hispani-
cus 185.
Genesis liber M S. antiquissimus
206, 212, 217, 221, 267,
309, 374.
S. Germani vita 78.
Gevaritii Electa 259.
Gilda sapientis liber 5. 76.
Godolinus de Furnes de vita S. Pa-
tricii 334.
Godwinus de rebus sub Henrico
VIII. Edwardo VI. & Maria
gestis 197.
Goodi tractatus de moribus Hiber-
norum 78.
Jacobi Gothofredi Diatriba de re-
gionibus Suburbicariis 177,
178.
Annales Francici 162, 169.
Codex Theodosianus 162, 169.
Episcopatus Romani *évêques*
198.
Theodori Gothofredi vitæ Caroli vi.
& Ludovici XII. & Bayardi
176.
Ceremoniale Regum Gallie
233, 281.
Gregorius Turonensis 223.
Gregorius contra Thuanum 147,
148.
Gruteri suspiciones 34, 164.
Pericula 40.
Florilegium 135, 137, 138, 141
Politice observationes in Livi-
um & Tacitum 137, 164.
H
- H** *Illi* Philosophia 70.
Horns Apollo Caussini 266.
Histmarinus de Legato 175.

- I
- R.** *Jacobi* Oratio contra prodi-
ditores pulverarios 71.
Opera 290, 293, 302.
Jacobi Encomium 121.
Jannini Elogium Henrici III. 350.
Idacii Fasti 270.
Ingulphi Croylandensis fragmenta 3.
Joinvillius 196.
Jonstani Urbes Britannie versibus
delineatæ 75, 95, 124, 127.
Jornandes negligenter editus 11.
Joscelinus de vitâ S. Patricii 80, 84.
L
- L** *Abbei* collectio decretorum
contra Jesuitas 174.
Lambardi Commentarius de Ur-
bium fluviorumque nominibus
Britannicis, Saxoniciis, & Lati-
nis 3.
Perambulatio Cantii 28.
'Aρχαιολογία 244.
Lelandi vita Fulconis Fitz-War-
reni 218.
Lipsii liber de Militiâ Romanor-
um 59.
Satyra Menippea 15.
Flores Lipsiani 147, 160,
161, 302.
Tui Livii fragmentum 176.
M
- M** *Anilins* 217, 260.
P. Manlius de antiquitati-
bus Basilicæ S. Petri 87.
Marcellini Fasti 270.
Marcophilus Bignonii 299.
Papirii Massoni Carolus nonus 22.
Fluvii 254.
Mernula Annales Belgici & Gelrid
58, 63.

Cosmographia 62, 88.

Commentarius in Ennium
49, 63.

Emanuelis Meterani Historia 132.

Mirai origo Ordinis Cisterciensis
147.Mucaldus de occultis naturæ mi-
raculis 97.Monceus de Ecclesiæ Anglicanæ
incunabulis Regis 149.

N

N Ennius 76, 77.
Nordeni Britannicæ speculum
72.Normannicarum rerum Scriptores
217, 232.

O

O Rodericus Vitalis 222.
Orsili Synonyma 10, 32.
Oweni Poemata 147.

P

P Arætica 69.
Patricii ad Monachos Gla-
stonienses Epistolæ 145, 239.
P. Pauli Historia Concilii Triden-
tini 273, 277, 282, 293.
Pentingeriana tabula 88, 310.
Philobonus de contemptu mundi
sive de paupertatis bono 226,
301.

Pitaviensium genealogia 196.

Gulielmus Pitavinus 222, 231.

Polybius 122, 126.

Pontani iter Gallie 90.

Glossarium prisco-Gallicum
90.

Probus de vitâ S. Patricii 80.

Procli Theologica 173.

Ptolemai Tabulæ 2.

Geographica per Bertium 243.

Puteani tumulus 108.

R

R Einerus Reinoccus 34.
Romualdus Archiepiscopus
Salernitanus 232.J. Roffus de coronis regno Ang-
liæ annexis 86.

S

S Almasius de regionibus Su-
burbicariis 273.

Samaritani Patris opera 276.

Samaritanorum Fratrum Historia
Genealogica familiæ Regis
Franciæ 276.De linguâ Anglo-Saxonica liber
132.Jof. Scaliger de emendatione tem-
porum 59.

Epistolæ 273.

A. Schotti observationes humanæ
270.Adriani Schrieckii Europa rediviva
161, 234.

Origines Celticæ 346.

L. Scipionis Barbati monumentum
204, 207.Seldenus de Dis Syris 154, 197,
202, 204, 213.

de Decimis 213, 231.

Serrini Oratio.

Sirmundus de regionibus Subur-
bicariis 240, 272.J. Speedi tabulæ chorographi-
cæ Angliæ 87.Spelmani Glossarium Archæolo-
gicum 287, 383.

Statius 13, 15.

Stephani Regis Anglorum gesta
372.

J. Stow Londinensis Annales 12.

Suetonius Casauboni 59.

Sueretii.

Swerthii Epitaphia joco-seria 302.

Bibliotheca Belgica 334.

T

T Acitius 93.

Talboti in Antonini Itinerarium commentarius 4.

Tati Glossarium linguarum Wallicæ 346.

Tendosius μηδὲν ἔστιν ἄριστον 11.

G. Thomsonus contra Lipsium 70, 71 de antiquitate religionis Christi

stianæ in Scotiâ 80.

Temani Historia 309, 310.

Volume de la forme des Tournois & grands jousts 233, 342.

Nicolaus Trigaltius 210.

V

Jacobus Vfferius de Christianarum Ecclesiarum successione & statu 144, 238.

W

W Icliffi Homiliæ, & laterna lucis 86.

F I N I S.

Dum schedas impressas relego, tot fædos errores, partim Typothetarum, partim Exscriptorum incuriâ, admissos planè attentius reperio, ut tuâ & meâ maxime referre potem, ut isti oculis tuis hic columnatim subjiciantur.

Ego

Lege

P Ag. 2. l. 13. quod

quid,

1. 25. politionis literaturæ

p. 2. l. 25. accipias

accipies

politionisque humanitatis

3. 9. meo 1. 29. Croilandenſis fragmenta

1. 31. literulis tuis literulis unis

4. l. 28. neque enim

105. l. 37. qui nec Ælianus

5. l. ult. etiam ἡμεῖς γε.

106. l. 13. æreſque æreſque

6. l. 30. impetraret

impetrarat

107. l. 15. Verorum est,

25. l. 16. tibi ex

tibi &

108. l. 9. Camdenus

27. l. 27. ſcribe

ſcribes

108. l. 14. ut Caſaubono ærem &

33. l. 6. reverſurus

reverſus

123. l. 7. we are here told we do

l. 20. perferrem

adferrem

here hold.

37. l. 13. Glouceſhire

Glouceſter

127. l. 16. turpiſſime ſæpè

39. l. 14. that is

that number is

128. l. 7. nunquam mittam non com-

50. l. 18. vires ſuas viresque

mittam

63. l. 16. ex parte

ex parte

131. l. 9. aſſigned Paulus

70. l. 35. tu tuo

tu tuo

131. l. 24. inveniam invenient

74. l. 34. inſtituerim

inſtitui

138. l. 20. ſed ne quidem

76. l. 2. facias

facio

176. l. 20. Jacobus

18. longer

long

185. l. 28. Garibay

Garibay

78. l. 10. His Countrymen

our Coun-

383. l. 4. Philarchæus

trymen

211. l. 17. ſpicilegium

90. l. 2. monet

monet

329. l. 5. devinſſimus

93. l. 16. their quarters,

theſe quarters

100. li 8. ſylveſtres, non

95. l. 6. καμινάδης

καμινάδης

105. l. 6. prærepto

96. l. 7. procuraretur

procuraretur

In vita G. Camdeni p. 2. l. 6. dele magis

19. aditum tam facile

aditum tam facile

11. l. 3. primæ lege primi

98. l. 7. comitatu

comitatu

26. l. 8. repræſentat.

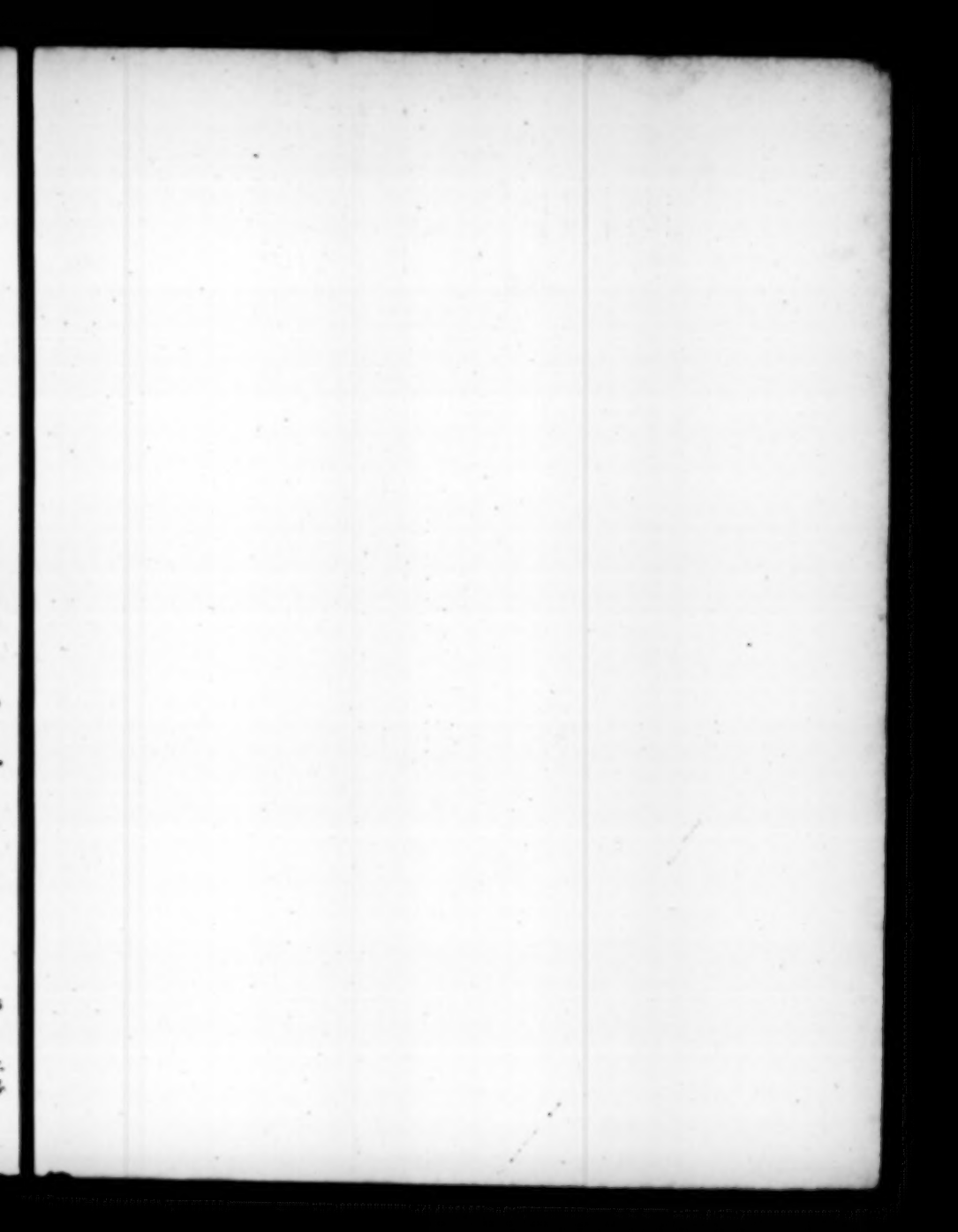
100. l. 19. reverebor

venerabor

40. l. 22. Mauſolea. 42. l. 15. ἀπὸ

l. 11. atque humanitatem eximiam

46. in margine 20 Aug. lege 15 Aug.

GULIELMUS CAMDENUS CLARENTIUS
ÆTATIS LVIII. M.DC. IX.

V. CL.
GULIELMI CAMDENI,
ET
ILLUSTRIUM VIRORUM
AD G. CAMDENUM
EPISTOLÆ.
CUM
APPENDICE VARII ARGUMENTI.

Accesserunt

Annalium Regni Regis JACOBI I. Apparatus,
ET
Commentarius de Antiquitate, Dignitate, & Officio
COMITIS MARESCALLI ANGLIÆ.

Præmittitur

G. CAMDENI VITA.
Scriptore THOMA SMITHO S. T. D.
Ecclesiæ Anglicanæ Presbytero.

LONDINI,
Impensis RICHARDI CHISWELLI ad Insigne
Rosæ Coronatæ in Cœmeterio D. Pauli. MDCXCI.

P R Æ F A T I O.

humanitate me facile quidem impetraturum haud mala aut incerta spes erit.

Non parum sane doluit, quod tibi quoque mecum dolere non vanus auguror, haud plura ipsius Camdeni epistolarum apographa reperiri potuisse. Forulos Bibliothecæ Cottonianæ diligenter satis excussi, sed penè frustra, nisi quod unam & alteram in cæteris Collectaneis reperirum. Viros etiam clarissimos, quos in aureis Antiquitatis fragmentis, inque ineditis nostratium Monumentis colligendis summam operam impendisse nòrim, subindè consului, percunctando, si quid uspiam scripturiculae, quod Camdeni nomen præ se tulerit, in cimeliarchiis suis exstaret; inter quos, quamprimum id roicaretur, vir antiquâ fide & probitate præstans, D. Franciscus Sandfordus, non ita pridem Heraldus titulo Lancastriensis, in genealogiarum stemmatibus summâ cum industria & iudicii laude versatissimus, (quod eximium illud opus, Genealogica Regum Angliæ, & Monarcharum magnæ Britannix Historia, inscriptum, satis clarè testatur) Adversariorum librum, à D. Edwardo Walkero primario Armorum Rege dono acceptum, in quo multa curiosa ad rem Antiquariam, Historicam, & Heraldicam spectantia propriâ manu congesserat Camdenus, mihi obtulit, ex quo sex aut septem ipsius epistolas in hoc opus transtuli.

Cum verò Camdeni literas responforias, quod maxime volebam, ad D. D. D. Thnanum, Peireskion, Petrum Puteanum, aliisque, quorum nomina in Annalibus Gallix æternitati

P R Æ F A T I O.

nitati consecrabuntur, apud nostrates, etiamsi sedulò quæsi-
verim, hætenas reperire non licuerit, certâ fide edoctus,
litteras originales tanquam sacras pretiosasque reliquias in
Bibliothecis Parisiensibus, sc. Regiâ & Thuanâ, adhuc dum
asservari, ad D. Thevenotium, cujus nomen nudè prola-
tum absque omni titulo & elogio, quod meritis & dignitate
longè inferius erit, abundè sufficit ad laudem, scripsi, ut
hanc jacturam ex isthoc ditissimo penu pro summo, quo
erga bonas litteras fertur, amore resarcire vellet. Sed
an literæ viarum difficultates non eluctata perierint, vel
an Vir Clarissimus ejusmodi commercium, funestissimo bel-
lo flagrante, licet in re omnium innocentissimâ, habere, sibi
vix tutum fore pro prudentiâ suâ judicaverit, planè in-
certum est, non mihi adeò felici esse licet, ut illo auctario
opus hoc, cujus editionem hæc de causâ per aliquot menses
protelaveram, ornatum prodeat. Interea dum Amicorum
consiliis, qui, ut hic thesaurus orbi literario diutius sub-
traheretur, vix permiserint, morem gero, illum aliosque
V. V. CL. ubi ubi sint, sive in Angliâ, sive alibi terra-
rum, obnixè & seriò obtestor, sicubi occurrant ejusmodi
epistole, ut eas nobis, si fortè meremur, qui tamen gratas
repensuri sumus vices, si verò non meremur, certè Res-
publica literaria merebitur, impertiri ne grave duxerint.

Appendix, quæ proximè sequitur, quoad longè maxi-
mam partem, ex eodem codice Cottoniano desumitur, quam,
etsi multa congeneris argumenti, quæ epistolis explicandis
vice commentarii inserviant, complectatur, seorsim ta-

P R Æ F A T I O.

men ab iisdem ponere placuit, ne series ista alienis quasi admixtis interrumpatur. Nec, uti spero, Lectori displicebit, quod magni Thuanii Testamentum, illico post mortem illius ad Camdenum transmissum, licet toties editum fuerit, hic quoque denuò recudatur. Inde enim veram sinceramque Viri optimi pietatem nullâ superstitionis labe infectam propius contemplari licebit, simulque ex tristissimâ instructissimâ Bibliothecâ, quâ Dominos & Possessores bis terve mutaverit, sorte perspectum habere, quàm parum valeat vel sapientissimorum cura contra heredes & posteros.

Annales, sive maxis, Apparatum Annalium, (nam prior iste titulus non Camdeni est, sed à recentiori manu) regni Regis Jacobi I, cum ex viri celeberrimi D. Gulielmi Dugdalli, qui codices suos MSS. Musæo Ashmoleano Oxonii legavit, exemplari primum exscribi curassem, illos inter legendum multis in locis deficere & laborare faciliè observavi. Autographum autem Camdeni plurimum reverendus in Christo Pater, D. Joannes Hackettus, Episcopus Coventriensis & Lichfeldiensis, qui Ecclesiæ Anglicanæ coram Parlamenti M. DC. XLI. in Episcoporum Decanorumque &c. prædia, possessiones, sacrosque redditus impio & sacrilego facinore involaturi Delegatis causam doctissimè & fortissimè propugnavit, (nescio an munus à D. Heathero acceptum, an felix spoliū ipsi in manus auspiciato casu delatum) postquam almae matri Cantabrigiensi Bibliothecam suam, Collegio ve-

P R A E F A T I O.

*ro sanctæ & individue Trinitatis benignissime matri-
 ob educationis curam pientissimus Alumnus mille ducentas
 libras admodum munificè dedisset, viro reverendo & do-
 ctissimo, Thomæ Gale, S. T. D. tunc temporis illius
 splendidissimi Collegii Socio, qui illum adibat, prout ab
 ipso accepi, in ultimum amoris pignus tradidit in ejus-
 dem Collegii Archivis in perpetuam memoriam conservan-
 dum. Conferendi laborem, rogatu viri undiquaque ornatif-
 simi, Caroli Hattoni Armigeri, quod nemo aut majori
 solertiâ aut impensori curâ bonis literis incumbentium stu-
 dia & conatus promoveret, in mei gratiam in se suscepit
 vir clarissimus & doctissimus, Joannes Laughtonus,
 S. T. B. illius quoque Collegii Socius, & Bibliothecæ pu-
 blicæ Cantabrigiensi Præfectus, cujus diligentia debes,
 quod Apographi Dugdalthiani defectus & errores hic mag-
 nâ ex parte suppletos correctosque habeas. Non enim, ut
 liber ab omnibus mendis purgatus prodeat, per lituras huc
 illuc sparsas, characteresque evanescentes, qui vel acutis-
 simos oculos eladunt, expectandum est.*

*Fortè quidam ex tetricioribus, qui, Musis iratis nati,
 nihil, nisi quod ipsi faciunt aut faciendum volunt, rectum
 putant, me hoc imperfectum opusculum jam edentem Cam-
 deni famæ & honori parum consultum visse criminabun-
 tur, cujus censura iudicium sustinere metuerem, nisi vi-
 ros acerrimi iudicii, quos famæ Camdenianæ cura pariter
 tangit, hujus ausi factores ne dicam instigatores habuis-
 sem. Quanti cum viris, tam in chronologicis rectè statu-*

P R A E F A T I O.

endis, tum in istorum temporum gestis enarrandis futurum sit, si quispiam optimi & maxime pacifici Regis, quæ plurimum desideratur, Historiam scribere aggredi voluerit, nemo adeo obtusi ingenii est, quin primo intuitu agnoverit. Quod verò observatiunculas de tempestatibus, & de ominibus, ceteraque ejusmodi leviuscula de se vitæque suæ accidentibus, quæ infra dignitatem Annalium longè subsidunt, illis immiscuerit, facile quidem excusabunt æquissimi rerum aestimatores, si velint meminisse, Camdenum in proprios usus, & ut sibi soli placeret, non aliis, in Diario quicquid aut cujuspiam aut planè nullius momenti, uti minus intelligentibus fortean videbitur, occurrisset, pro re natâ adnotasse; illud vel istarum minutiarum omissione, ne læsa fidei quispiam postulaverit, mutilare me penitus noluisse; hanc denique futuri operis rudem impolitamque sciagraphiam, Annaliumque compendariam summam fuisse. Ex hac verò informi materiâ, observationumque, quibus sua impleverit Adversaria, mole, quam pulchri Annales Jacobæi, Elisabethianis haud inferiores, divino Camdeni ingenio formati & digesti, si vixisset, additis stylo eleganti documentis ex usu civilis vitæ petitis, surrexissent!

Sub Tito.
C. 1.

Commentarium Camdeni de etymologia, antiquitate, & officio Comitæ Marescalli Angliæ ipsius manu signatum reperi in codice MS. Cottoniano quantivis pretii, in quo Virorum doctissimorum & rei Antiquariæ peritissimorum judicia & sententiæ primo R. Jacobi I. an-

P R Æ F A T I O.

no de dignitate & munere Constabularii, Mareſcalli, & Senefcalli Angliæ rogatæ, unâ cum doctiſſimis de duello ſive certamine ſingulari, & de munere & officio Heraldorum collectaneis continentur. Quod argumen-
tum denuò retractavit Camdenus quaſi in epitomen reda-
ctum; alterum enim commentariolum ejus eſſe, ut in dubi-
um vocem, ipſius interpolationes manu propriâ factæ, &
à tergo Camdeni nomen adſcriptum, nullatenus ſinunt.
Interim, dum ampliſſimi de hoc nobiliſſimo argumento
Commentarii, quos V. Cl. & doctiſſimus, D. Robertus
Plottus, LL. Doctor, & in Curia Militari Actuarius,
dudum molitus eſt, in lucem exhibuit, quod de eodem hiſce
breviculis compendiis annotaverit Camdenus, nolui omittere.

In ſchedis
ſolutis a-
pud D.
Sandford.

Mantiſſæ loco, paucos verſus, partim editos, partim in-
editos, quos Camdeni muſa profudit, & Epitaphia, quæ,
ut amicorum aliorumque poſthumæ famæ velificaretur, roga-
tus conſcripſerit, addidi, non ita facturum, niſi ea mihi penè
invito extorſiſſent amici. De quibus hoc monendum habeo,
illud, quod jūſſu Regis Jacobi, ut conjectari ſas eſt, in memo-
riam matris ipſius Mariæ Regina Scotorum compoſuerat,
Mauſoleo ejus in Baſilicâ Weſtmonaſterienſi, in quam ex Ec-
cleſiâ Petroburgenſi infeliciffimæ Heroinæ corpus delatum,
necumquam inſcriptum fuiſſe, ſed aliud ejusdem planè argu-
menti, acumine longè inferius; quod tu mecum, ſi quid rectè
judico, poſtquam contuleris, paritèr judicabis.

Camdeni vitam, & quicquid de illo memoriâ digniſſi-
mum videbatur, quantum ex ipſius ſcriptis, tum editis tum

manu

P R A E F A T I O.

manu exaratis, Academiae Oxoniensis & Collegii Heraldorum Archivis aliisque authenticis Commentariis pari industria ac fide colligere potuerim, literis mandare institui, eo quidem lubentius, non tam proprio genio impulsus, qui ab annis juvenilibus, quamprimum harum rerum gustum ceperam, Camdeni famae litaverim, quam honesto fidei promodulo meo liberandae desiderio accensus. Cum enim non nostri solius, sed omnium seculorum interesse, qui aut sapientiae aut probitatis aut publici boni studio ducuntur, agnoscant, ut illustrium Virorum vitae, studia, & mores describantur, tum ut immortalitatis famam debitasque à gratà posteritate laudes consequantur, tum ut ceteris, quos bona insoles, quos idem ardor mentis accendit, incitamento in vitam laudabiliter instituendam & exemplo sint, multique, nescio quo jure, nobis dicam impeerint, quasi Patria, Heroibus nostris, cum maximis Viris vicinarum gentium aut hujus aut superioris aevi (quod absque invidia aut jaetantià dictum volo) meritò comparandis, imò nobis ipsis hac ex parte defuissimus, qui illorum munificentiam frui, aut apud nos solos à reliquo mundo discretos admirari nimium quàm oportuit contenti, eruditorum communi linguà aliis communicare penè negligere videmur, aut brevibus elogiis confusisque rhapsodiis rem confici existimamus, hanc labem eluere, inter alia maximi momenti, quae excelsio animo molitus est, apud se constituit Vir de Patria & de Academia Oxoniensi optimè meritis, D. Joannes Fellus Episcopus Oxoniensis, unum aut alterum vitarum

volu-

P R A E F A T I O.

volumen è Theatro Sheldoniano editurus. Sed cum id per
 sanctiores curas, quibus penè quotidie obrutus erat, per se
 (neque enim illud ab unico, licet indefesse industrie, ex-
 spectandum erat) exequi licnerit, inter alios, quos in tan-
 ti operis consortium adsciscere placuit, meam operam qualem
 qualem pro bene volo in me affectu poscebat, unicuique no-
 strum, in qua industriam collocaremus, partito munere.
 Mox Democraticorum, qui paci publica inviderint, pravis
 consiliis & molitionibus supervenerunt primo turbæ, quæ
 illos conatus aliò jam impendendos retardarunt; deinde,
 antequam ista deserbuerint, optimi Viri mors, quæcum to-
 ta ista res peritus intercidabat. Ab isthoc tempore, de
 Sparta ista iterum suscipiendâ nunquam mihi in mentem,
 ne per insomnium quidem, veneras, donec Epistolas hæce
 in tui gratiam edendas suscepissem, haud parum indecorè
 ne dicam imprudentèr me acturum, quod mihi merito ex-
 probrari potuisset, animo reputans, si huic operi Histori-
 cam de Camdeni vitâ, studiis, ac moribus narratio-
 nem non præfigerem. Dagoreus Whearus in dedicatio-
 ne imaginis Camdenianæ quendam ex Camdeni fami-
 liaribus illius vitæ Ephemeridas, singulis egregiè diebus
 & factis adnotatis, contexuisse dicit: hunc autem fuisse
 V. CL. Hugonem Hollandum, qui Heroologiam An-
 glorum Latine edidit, ferè ante sexaginta annos dena-
 tum, ex lucubrationibus Viri maxime industrii D. Antonii d.
 Wood plusquam verisimile est. Si iste Commentarius existi-
 tisset, vel si illum unquam videre mihi contigisset, ab hisce

p. 34.

A. Ch.
 Lond.
 1620.

comar

P R Æ F A T I O.

conatibus mihi planè fuisset supersedendum, vel saltem largiori rerum memorabilium, quæ nos tanto intervallo intercedente fugerunt, copiâ longè instructiores prodiiissent. Si vero in cuiuspiam manibus delitecat, ut ipso procurante in publicam lucem editus tandem integer legatur, magnoperè efflagito.

An scopum, quem proposui, satis feliciter attigerim, tuum erit judicare. Ut in aliorum vitis Historico stylo contexendis parem operam impendam, vix per horum temporum infelicitatem licebit. Magnum autem laboris bætenus impensi fructum mihi quidem letus gratulabor, si qui honestâ quâdam emulatione incitati, D. Thomæ Greshami, D. Thomæ Bodleii, D. Henrici Savillii, Lanceloti Andreæ Episcopi Wintoniensis, D. Roberti Cottoni, D. Thomæ Row, Joannis Seldeni, & (mihi ignoscant boni Waltoni manes) Roberti Sanderfoni Episcopi Lincolnensis, aliorumque maximè celebrium virorum vitas Latine describendas in se suscipere voluerint. Vale, Lector humanissime, qui pietatem juxta ac literas colis, & Deum Opt. Max. precare, ut pax & justitia, benignæ studiorum faultrices, quas sceleribus nostris profligavimus, ad orbem Christianum denuo revertantur.

Westmonasterii, prope
palatium S. Jacobi,
feriis Paschalibus.
M. DC. XCI.

T. S.

V. C.

V. C. GULIELMI CAMDENI

V I T A.

Scriptore THOMA SMITHO Ecclesie
Anglicane Presbytero.

Gulielmus Camdenus, cujus vitam paucis describere aggredior, natus erat secundo die Maii, anno Christi, M. D. L. I. Londini in Vico vulgariter dicto the *Old Baily*, in Parochia S. Sepulchri. Patrem habuit Sampsonem Camdenum, (qui è Lichfeldia in provincia Staffordiensi, ubi oriundus erat, provida parentum cura, ad illam Metropolim, benignam omnium Anglorum nutricem, sinu illius adultiore ætate fovendus, adolescentulus jam factus mittebatur) mediocris fortunæ virum, & arte ac professione Pictorem. Neutiquam puduit filium, quem divinum ac planè heroicum ingenium longè supra humilem istam vitæ conditionem, ad quam damnatus videbatur, evexerat, inque maximorum hujus sæculi virorum censu collocaverat, natales suos, ignobiles licet, referre; sed affectu tum in Parentem, tum in ingenuam illam artem, quam exercuit, ductus, postquam tot honores, quos alij natalium splendori, ipse propriæ virtuti & industriæ debuit, quasi ex se nasceretur, emensus fuerit, in ipso mortis confinio constitutus, stirpis Paternæ memor, sedecim librarum sterlingicarum summam, quibus comparandus esset scyphus deauratus, quo

(c)

festis

festis diebus, quando solennes habentur conventus, inter prandendum utuntur, cum hâc epigraphe, *Gul. Camdenus Clarencus, filius Sampsonis, Pictoris Londinensis, dono dedit*, Societati seu Collegio Pictorum Londinensium ultimis tabellis legavit. Illi vero boni probeque cives, suorum famâ magis quam ipsius studiosiores, ut tanti viri ex artifice *ovis* prognati, nomen apud suos successores, quantum in ipsis erat, in omne ævum perennaret, illius effigiem ad vivum summâ arte expressam in interiore conclavi apponi curarunt, quam fatale illud incendium, Anno M. DC. LX. VI. quo tota ferè Urbs deflagraverat, tandem absumpsit.

Ex alterius Parentis genere noster Camdenus longè erat felicior; illa enim ex antiquâ & prænobili familiâ Curwenorum Wirkintonæ in Cumbria originem traxit: quod ipse sincerus amator veritatis, & ab omni fastu, si quisquam alius mortalium, alienissimus (*) asserit; cuius (**) genealogiam longo stemmate & continuâ serie à Gospatricio Northumbriæ Comite tum ex antiquis scriptis de Wirkinton, tum ex libro de Holmeccultram deductam reperi.

(*) Britan.
in Cumbria edit.
Londinens.
1607. pag.
633. Wirkinton sal-

monum piscatilis. Adde. Hinc scilicet est antiqua Equitum familia Curwenorum, qui genus à Gospatricio Northumbriæ Comite repetunt, descendunt à Caloen Galfridia familiâ, cujus heredes duxerant, ex conjugatione acceperunt. Jusque hic instat Castri ades habere magnificam, & à quibus nobis, absit verbo invidia, genus maternum.

(*) MS. in Bibliothecâ Cocronianâ sub effigie Julii. E. 6.

Illom adhuc dum puerum & impuberem, Patre orbatum fuisse conjecturam facere licet, ed quodd inter alumnos Prochotrophii ædis Christi Londini, quod Rex Edwardus VI. felicitis memoria, in subsidium & levamen pauperum Orphanorum Londinensium sexto Regni anno condidit, à quibusdam consentiente famâ recensitus fuerit: quibus refragari nolim, licet id certè non constet, vel con-

Anno
1552.

stare

stare possit, an omnino admissus fuerit, an quoto ætatis anno, cum illorum temporum Matricula in ista horrenda strage, quæ tota domus evēsa corruit, flammis perierit.

Anno M.D.LX.III. duodecimo ætatis anno Islingtoniæ, oppidi prope Urbem ad septentrionem, peste correptos, Deo misericorditer favente, salvus evasit.

Post ad Scholam Colerainam, quæ ad S. Pauli est, ubi sub vigilantissimis Præceptoribus disciplina & cultura ingeniorum maxime viguit, se recepit, inde postquam mentem artibus, quibus ætas juvenilis imbui solet, sedulo excoluisset, (neque enim ab ineunte ætate bonam indolem destituit industria) ad Academiam Oxoniensem opportuno tempore transplantandus.

Ne vero tantarum virtutum & ingenii, quæ optimæ frugis spem fecerint, semina suffocarentur, si literarum studiis, ad quæ à naturâ effectus & compositus videbatur, ex inopia relictis, ad vile aliquod artificium transiisset, junctis amicorum operis & consilio cautum est, qui illum tunc decimum quintum ætatis annum agentem, D. Thomæ Couperi, Collegii B. Mariæ Magdalenz Oxon. Socii & Scholæ Moderatoris, qui insulâ sacrâ dignissimus, primò ad sedem Lincolniensem, deinde ad Wintoniensem ab Elisabethâ Regina promovebatur, benevolentia & patrocinio commendarent. Sed cum in isthoc præclarissimo pietatis & doctrinæ Seminario in numerum Scholarium, qui ex reverendissimi D. Fundatoris munificentia, (cujus uberes fructus ipse per viginti octo annos percipere quod grata mente recolo, quicquid reliquum est vixit, modo infusa, in qua incidimus, tempora sinunt, illis peracturus) aluntur, cooperari neutiquam licuerit, à D. Thomâ Thorntono, in cuius clientelam se dederat, invitatus, (quod ad Aulam Late por-

senstrum quod jam Collegium Thomæ Duguesne Winton. Oxon. 1711. p. 8, 9.

brochianum nuncupatur, se contulit, Musis melioribus auspiciis vacaturus. Quo tempore illic quoque togati vixerunt nobiles Viri, D. Georgius Carew, à serenissimo Rege Jacobo I. ad Baronis de Cloptonà in agro Warwicensi, & à serenissimo Rege Carolo I. ad Comitis Totnesiæ in Cornubià titulum, gradum, & honorem evectus, D. D. D. Johannes Packingtonus, Stephanus Powlus, & Edwardus Lucius, Equestri dignitate ornati, quorum amorem & benevolentiam placidissimis suis moribus, ingenio, & industriâ mirè sibi conciliavit Camdenus. Hic, dum forte suâ, modicâ licet, contentus, totum se bonis literis impenderet, Latinas benedicendi eduliis, quibus Servientes ad mensam hodieque utuntur, formulas composuisse perhibetur. Postquam verò ferè tres annos illic perquam laudabiliter complèsset, Doctore Thorne-tono, quem benignum expertus est Patronum, in hac nova & opima dignitate benigniorem experturus, Ecclesiæ Cathedralis Christi factò Canonico, (d) in idem Collegium admittitur.

(d) Britan.
in Comi-
tatu Ber-
cheoniensi

In descriptione Wallingfordiæ, pag. 204. *Amplitudinem ejus & magnificentiam, cum illi Oxoniâ patri accederemus, admirabamur: (est enim jam seculus Studiis ex aule Christi Oxonia.)*

Dum studiis literarum sedulò incubuerit, non minus veræ Religionis, quam materno cum lacte imbiberat, quatenus regnantibus Edwardo & Elisabethâ à Romanensium corruptelis repurgata fuerit, professioni erat intentus, ejus tuendæ zelo, quem præ se integrâ mente tulerit, sibi illorum invidiam, odium, & obrectationem conscivit, qui jurißus suis cessuri, nisi se legibus Regni, quibus cæturum erat, ut omnes Academici reliquique è Clero, interposito juramento, ritibus sacris uterentur, & articulis Religionis Ecclesiæ Anglicanæ Reformatæ subscriberent sub penâ amonitionis, conformes reddidissent, intus in pectore præsternarum superstitionum amorem retinere, quibus turpi

dis-

diffimulatione abrenunciassè palàm & aperto ore professi sunt. Nec mirum cuiquam videri debet, ejusmodi Ardeliones in Academià delitescere potuisse, qui conscientiam lādere quàm fortunis suis exui maluissent, seipsos fortassè sophisticis argutiis & strophis, nè penitus ἀντοχράξειν fierent, excusaturi, cum idem à plurimis multò meliora edoctis, sanctiorisque Religionis, *qua equivocationem, diffimulationem, àque jurisjurandi multoties repetiti vinculo dispensationem, ceteraque impia Jesuitarum dogmata rigide damnat*, institutiones sectantibus, obstupescente universo orbe Christiano, sub R. CAROLI I. temporibus viderimus factitatum. Horumce versipellium fraude & invidia effectum erat, ut cùm in numerum Sociorum Collegii OMNIUM ANIMARUM adscisci modèste ambiisset, hāc sola de causā, eò quòd strenuus doctrinæ Ecclesiæ Anglicanæ juxta normam legum sancitæ assertor fuerit, justā suā spe & expectatione exciderit Camdenus; utpote à Pontificiorum factione nimium quantum invalescente, qui illius electioni totis viribus intercesserint, exclusus; ut (*) ipse asserit, inque rei veritatem testem adhibet amplissimum Virum, Equestris dignitatis, D. Danieleſ Dunnum, I. V. D. & illius splendidissimi Collegii olim Socium, quem ob prudentiam & solertiam in rebus civilibus administrandis suum in Comitiiis Parlamentariis Delegatum iteratā vice constituerat Academia Oxoniensis, qui illud nōrat, & sæpè sæpius pro re natā testatus est.

Dolendum sanè est, Adolescentem tam ingentis spei, totque egregiis animi dotibus excultum, mitius & benignius fatum in Academiā non sensisse: sed Deo aliter disponente, de alio vitæ genere eligendo, ab hac placidissimā Musarum sede, vi ineluctabili, cui necessario erat obsequendum, abripiendus, cogitavit. Ita tamen sæpè fit, ut illi, quos res nimium angusta otio literario Academico diu frui non permittit, utpote subsidii, quibus foventur studia,

(*) V. epistolam
CXCIV.
Pag. 247.

studia, destituti, & quasi è portu in tempestuosum mare jactati, adversis majores, animos erectiores habeant, cum paria meritis præmia illic non reportaverint, aliò abire præmaturè coacti; & duce divinâ providentiâ & comito indefessâ industriâ, tandem, superatis difficultatibus, summos honores omnium bonorum cum applausu consequantur, inque viros magnos de Ecclesiâ & Rep. bene merentes evadant, qui aliter fortasse ignobili otio humanæ naturæ vitio torpuissent. Quod illos meminisse obnixè rogo, quibus nascendi sorte, amicorum aut pecuniarum ope, aut casu qualicunque felicioribus esse contigerit, se tantæ sordidæ ne dicam vesanitæ pœnam tandem aliquando daturus, nisi *Fundatorum & Benefactorum*, quæ penè obruti sunt, munificentia se dignos præstent, & ejusmodi, nullibi terrarum reperiendis, studiorum subsidii, sive potius irritamentis, quæ tot Bibliothecæ, libris omne genus refertæ, tot amœni secessus procul ab omni molestiâ & strepitu, tot denique vitæ commoda assatim suppeditant, ad honorem Dei Opt. Max. Ecclesiæ bonum, & bonarum literarum incrementum rectè uti norint.

Quinquennio absoluto, neglecto Baccalaureatûs gradu, quem superiore anno pro utore ambiebat, vel saltem ejus completionem per *determinationem*, uti vocant, in Scholis feriis Quadragesimalibus insuper habitâ, cum sibi non usui fore fortean judicaverit, jam jam Academiæ æternum valedicturus, relicto Oxonio anno M. D. LXX. I. Londinum repetiit; hic aut alibi locorum, quo virtus, quo bona fors vocaverit, deinceps commoraturus. Verùm ne suo honori deesset, ferè post octodecennium A. C. 1588. licet eruditionis famâ gradum Magisterii in Artibus Academicis Studiosis post emensum septem annorum curriculum conferri solitum, longè supergressus videretur, gratiam ab Academiâ petiit, ut ad eundem tandem promoveretur. Obtinuit quidem sub consuetâ conditione, modo proximis

Comitiis

Comitiis comparuerit. Quod cum per occupationes non
 licuisset, in (1) Convocatione 30 Martii M. DC. XIII. (2) V. Re-
 gistrum
 K fol. 118.
 habitā, quo tempore Oxonii aderat summo viro, D. Tho-
 mae Bodleio, Bibliothecae publicae Fundatori, funebria iusta
 pro munere persoluturus, gratiam illam actualiter lubens
 merito & sponte quidem concessit Academia, cum longē
 major honos in se quā in Camdenum, isthoc collato titu-
 lo, esset derivandus.

Maturuit cum aetate virili, quam ingressus est, judici-
 um, novaeque menti omnia, quae novercans fortuna obje-
 cerit, obstacula ignea vi perruptura vires infudit literarum,
 quo toties accendebatur, amor; ab hoc proposito, quod al-
 tas in imis praecordiis egerat radices, nullis incommodis, non
 radio, non anxietate, quae tenuioris fortunae importuna co-
 mes est, absterrendus, alacriori animo duplicatam quasi di-
 ligentiam adhibuit Camdenus, bonae spe plenus, divinam
 benignitatem illi usque & usque prospecturam, bonosque,
 quorum maxima laus est, virtuti male habitae patrocinari,
 ejusque cultores rebus domesticis impeditos benigno vultu,
 consilio, & larga manu adjuvare, industriae bene collocatae
 non defuturos. Quod felix eventus comprobavit.

Inter illos autem, quos industriae & virtutis Camdenia-
 riae fama in illius amorem pellexerat,
 eminere (3) V. V. Cl. Fratres ger-
 mani. D. D. Gabriel & Godefredus
 Goodmanii, qui illum humanissimis
 alloquiis exceperunt, studia perquam
 benevolē fovendo, & nummis librof-
 que, ne mens ad summa enitens, utrif-
 que deficientibus, aliō avocaretur,
 prout occasio tulerit, subindē largiti
 sunt; quorum alter, D. Gabriel Ec-
 clesiae Collegiatae Westmonasteriensis
 dignissimus Decanus, an. M. D. LXX. V.

(1) Godefredus Goodmanus Go-
 defredi filius, Episcopus Glocestren-
 sis in responsione ad famosum li-
 bellum D. Antonii Weldeni, qui
Regis Jacobi I. Curia inscribitur,
 pag. 19. MS. In Bibliotheca Bod-
 leiana Oxon. ex qua quicquid ad
 D. Camdenum spectat, meo rogatu
 perquam benevolē transcripsit Vir
 reverendus, mihiq; jam per trigin-
 ta annos & quod excurrit, ab ine-
 unte juventute nostrā amicissimus,
 D. Edwardus Bernardus, Astrono-
 miae Professor Savilianus, ingens A-
 cademicae Oxoniensis decus, & om-
 nigenae eruditionis lumen.

Regiæ Scholæ in isthoc illustri Collegio à serenissimâ Reginâ Elisabethâ beatæ memoriæ fundatæ (è quâ, tanquam ex ingeniorum fecundissimâ genitrice, innumeri Viri pietate, doctrina, & summis dignitatibus, tam Cîvilibus quàm Ecclesiasticis, maximè conspicui prodire) illum tanto muneri parem, Hypodidascalum, utpote linguarum Græcæ & Latinæ scientissimum, & qui omnes libros veteris ævi, florentibus Athenis & triumphante Româ scriptos, Poetas, Oratores, Historicos lectione penè infinitâ exhaustisset, constituit, jam extra omnem sinistram sortis ictum lautè & splendide deinceps victurum. Hujus reverendi Viri, cujus auspiciis fortunarum suarum fundamenta adeò feliciter jecerat, humanitatem & benevolentiam justis debitisque laudibus prosecutus est Camdenus, tantorum beneficiorum memoriam non nisi cum vitâ depositurus, & clarissimum Benefactorem ^(b) hoc elogio in descriptione Ecclesiæ Westmonasteriensis decoravit.

(^a) Britan.
in Middle-
sexia,
p. 309.

Quibus omnibus Decanum præfecit [Regina,] quam dignitatem nuper summa cum laude gessit D. Gabriel Goodman, Vir optimus & integerrimus, de me & meis studiis optime meritum.

Interim non elanguit vigor, hisce quotidianis Scholasticis molestiis exercitus. Licet enim ingens iste labor, isque actus continuè in orbem rediens, prout officii ratio exigebat, in effingendis tenellis adolescentulorum animis, iisque literaturâ bonisque moribus imbuendis, impendendus esset, qui vires integras exhausturus videretur, omni tamen corporis curâ posthabita, rejectisque blandientis voluptatis illecebris, horis subsecivis, & quas somno abstulerit, quasi animus mutato labore denud refocillaretur, severioribus studiis vacavit. Non sibi soli constare, aut intra angustos Scholæ limites indefesse diligentiae aut fructus aut laus contineri potuit. Hæc enim per utramque Academiam, latè propagante famâ, in quibusque suppa-

ris.

ris ætatis ingenuis, ad eandem metam pari laude quoque contendentibus, bonam, invidiæ expertem, amorisque conciliatricem peperit æmulationem: nemoque propè erat, qui paulò altius supra vulgus Academicorum sapuerat, quin illius amicitiam ambitiosè petierit, illamque debitis humanitatis & observantiæ officiis colere sibi laudi & honori fore duxerit. Testor florentioris apud Oxonienses famæ viros, Thomam Savilium, qui in ipso quasi ætatis flore exstinctus, dum munere Procuratorio fungeretur, modò longiorem vitæ usuram ipsi non invidissent Parcæ, magno fratri Henrico, quo elogio nihil fortè magnificentius dici poterit, par futurus esset, Thomam Allenum, Henricum Parraium, postea Episcopum Wigorniensem, Richardum Hakluytum, Milonem Smithum, postea Episcopum Glocestriensem, Henricum Cussum, cujus prodigiosum ingenium ipsi fatale erat, ingloriamque mortem induxit; in alterâ celeberrimâ Academiâ Joannem Beaumontium, Henricum Blaxtonum, Richardum Thomsonum, Guilielmum Allibastrum, aliosque optimæ existimationis ac notæ viros, præter exteros, qui huc aut religionis aut studiorum causâ confugerant, putà Albericum Gentilem Italem, Juris utriusque celeberrimum apud Oxonienses Professorem, J. Hottomannum, qui Roberto Leicestriæ Comiti erat à secretis, & post reditum in Patriam, sub Ludovico XIII. legatione in Germaniâ functus est, & Franciscum Pithæum, utrosque Gallos, & scriptis eruditis celebres; quibuscum Camdeno intercessit archa familiaritas & necessitudo per totam vitam mansura.

Ille verò, ex prudentiæ, quâ pollebat, suggestionibus & dictatis fatis gnarus, mentem variis studiis distractam, (quod defultori ingenii, dum polymathicæ famam capiat, vix in singulis mediocritatem attingentis vitium est) sensim cessante impetu flaccescere, nihilque magni aut præclari plerumque effectum dare posse, illam integram ad Historiæ

& Antiquitatis Britannicæ studium, ad quod sponte & potenti quodam impulsu naturæ ferebatur, serîo applicuit. Hoc enim in ipsâ pueritiâ, dum prima literarum rudimenta puer imbiberat, emicans, cum ipso annis adultioribus in Academiâ postea crevit: in hoc, si non unice, sal-

tem maximè intentus, hortante (1)

(1) In initio responsionis ad Brooki calumnias. Elogium verò sequens, cum sit præclarissimum virtutis Sidneianæ & gratitudinis Camdenianæ testimonium, nolui omittere. PHILIPPUS mihi non sine piaculo tacendus, qui magnum hujus familia sibi, magna spes hominum, expressissimum virtutis exemplum, & literati orbis amorem, acriter ad Zuthewam Geldria cum hoste congressus, fortiter occubuit. Hic ille Sidneus est, quem ut Deus idem natum voluit, ut præclarum specimen nostræ sæculi ostenderet, ita ex improvviso ad se ut celestem terram dignitatem revocavit, & nobis subduxit. Eripit utique se ex oculis subitis perfectæ virtutis, & optimi neustiquam diuturnæ. Placide, si fœ sit lagui, Sidneus, quiescat, nec te non lacrymis, sed admiratione decorabimus. Quicquid in te (ut de optimo illi Britannia Præfide optimus Scripser loquitur) amantissimum, quicquid mirari jamus, manet, manseruntque in animi hominum, in æternitate temporum, in fama rerum. Multa velut inglorias & ignobiles oblivisse videtur, Sidneus posteritati narratus superstiti erit. Apertum enim, tam ille Sidneus, apertissime et vixit. Britan. in Cant. pag. 213.

parumque proficere, antequam ad opus istud, quod animo planè sublimi & heroico tandem aggressus est, sese accinxerit, tam de illis, quam de hac multa apud se voluebat. Cum ergo vix sperandum videretur, gentis Britannicæ Origines,

gines, mores, instituta, reconditasque Antiquitates è spissis tenebris, quibus per tot secula delituere, erui posse sine ope luminis, quod sermonis eorum, tum qui primæ hujus insulæ Incolæ & quasi Aborigines erant, tum qui, illis in Occidentalibus Angliæ plagis protrusis, illorum sedes occuparunt, cognitio earundem sedulo investigatori affundit, utriusque linguæ tam Britannicæ quam Saxonicæ usum sibi familiarem reddidit, & præter Authores omne genus Græcos & Latinos, qui ab omni ævo, ex quo hic quasi alter Orbis detectus fuerit, & quibus vetustas auctoritatem conciliavit, de Britannia quippiam vel ex industria vel obiter meminissent, excussos, Patrios Scriptores, aliosque, quos ex Archivis, Tabulariis, & Bibliothecarum penetralibus nondum cujusquam aut industria aut curiositas in publicam lucem protulissent, consuluit. Ante omnia verò, cum Chorographiam Britannicæ, in quâ urbes, montes, fluvios, promontoria, singularem regionum situm, & quicquid inibi memorabile exstat, quod antiquitati illustrandæ conducatur, esset descripturus, animo potissimum meditari cœpisset, (Genealogicis, quæ non ex professo sed ex accidenti tractavit, cæterisque ejusmodi *παιρῶν* & appendicis vice habendis) *Ptolemai Geographica, Itinerarium Antonini, & utriusque Imperii Notitiam*, quatenus ad Britanniam spectant, diligenti manu versavit. Absque his subsidiis, opus istud difficile & intricatum vel levi cogitatione attentasse, intolerabilis audaciæ & vesaniæ fuisset argumentum. Denique, cum in vulgatis illius insignissimi *Itinerarii*, quo Urbium cæterarumque stationum nomina, earumque à se invicem distantia intervalla continentur, editionibus infinitos penè errores occurrisset de variis lectionibus è codicibus MSS. ubi ubi delitescerentibus, colligendis maximè sollicitus erat, eaque de causâ, amicos quotquot domi, vel in Gallia, Belgio, Germaniâ, aut alibi habuit, frequentibus literis consuluit, ut illorum ope, quod erat

præcipua instituti pars & quasi fundus, certior & exploratior Britanniarum notitia haberetur.

Camdenus non ex aliorum observationibus, ut quorundam mos est, sapere, & Angliam inter subsellia discipulorum, aut in Musæo circino metiri contentus, uti olim, postquam reliquisset Oxonium, cum incerti laris esset & magis sui juris, Amicorum beneficentiâ adjutus, ita quando pro more feriari licuerit, extra Urbem sese proripiens, Provincias petiit, Romanorum vias, mansionesque militares, castrorum oppidorumque rudera, & Antiquitatum, si quæ alicubi locorum superessent, vestigia diligentius & curiosius exploraturus, donec universam ferè Angliam, variis itineribus susceptis peragratam, maximo cum fructu & delectatione oculis pedibusque lustrasset. Omnes, quibus compertum erat (& nemini ferè id erat incompertum) Camdenum hoc opus moliri, laudatissimos hosce labores, longè antequam ederetur, in illustrandâ Patriâ impensos gratulati sunt: hoc erat omnium in votis, etiam exterorum, Mercatoris, & Ortelii præsertim, veteris Geographiæ maximi Instauratoris, qui, cum coràm Londini adesset, ut id faceret Camdenus, non tam ex affectu, quo illum complexus est, quam ex judicio suavit suæque autoritate obtinuit. Non votis, non consiliis, non monitis, non precibus, imo non convitiis amicorum, quasi tum sibi, tum dulci Patriæ aliter esset defuturus, erat obsistendum.

Ut de Camdeno apud suos, ita apud externos percrebuit fama; non proletarios dico Scriptores, qui in inimâ classe eruditæ cavæ subsidebant, sed qui primas tenentes, utpotè dignitate summâ & politioris literaturæ jurisque studiis felicissimè conjunctis maximè conspicui, publicis rebus administrandis admovebantur, quos amicos & fautores nactus est. E quibus non sine piaculo prætereundus est Vir præclarissimus, Barnabas Brissonius, Senarûs Parisiensis Princeps, eo quod Camdenus ipse, tum in Memoriali, quam de

se præcipuisque vitæ accidentibus reliquerat, chartâ, tum in additamentis, quæ Annalibus suis R. Elisabethæ, longè post tragicam & maximè deplorandam illius, eminentissimæ dignitatis, & longè meliore fato dignissimi viri mortem scriptis, & post diligenter revisis, propriâ manu inseruit, de ipsius amicitia meritò sibi visus est gloriari. Dum enim ab Henrico III. Galliarum Rege, ad consummandas, si fieri potuit, inter Reginam Elisabetham & Ducem Andinum fratrem ejus, qui præsens aderat, nuptias splendissima legatio anno M. D. LXXXI. mitteretur, inter illustres Viros, ad id muneris summo cum utriusque gentis honore & decore exsequendum, qui Regalem Procum comitarentur, selectos, erat Brissonius, illis consultationibus prudentiâ suâ & gravitate morum non leve momentum additurus. At quis crederet, Virum tantâ dignitate constitutum, qui juri dicundo in augustâ Curiâ apud suos præfuit, tot maximi momenti negotiis, in quibus salus populorum continebatur, implicitum, Principum alloquiis assuetum, conviviiis & hastiludiis exceptum, vix per suos, vix per nobilissimos Angliæ Proceres sui juris manentem, relictis Aulicis honoribus & oblectamentis, umbratici viri & pulvere Scholastico obfusi, nondumque tricesimum ætatis annum egressi, qui ex humili vivendi genere tanti Hospitis pro dignitate ac merito excipiendi vix capax videretur, amicitiam velle expetere? At id mitissimum Brissonii, qui præclaras illas animi dotes, quas in se habuit, in aliis, ubicunque reperisset, ex innatâ bonitate & colere & admirari solebat, ingenium permisit; id quoque Camdeni virtus & eruditio promeruerunt. Ita inter sese, quis superiores partes laborurus sit, ille humanitate, hic modestiâ, certantes, de re literariâ, quasi, licet statu vitæ maximè dissimili, ex similitudine tamen studiorum pæres redditi, familiares miscuere sermones; nec dubitandum videtur, quin Brissonius

sonius hunc saltem fructum ex itinere suscepto, licet res, quarum de causâ in Angliam ventum fuisset, male cesserint, se reportasse agnoverit, quod Camdenum & nosse & de illo bene mereri licuisset.

Non hoc aucupio laudum, non favore Magnatum, non applausu elogiisque amicorum delinitus, ille sui maxime omnium severus iudex, in scenam prodire voluit; adhuc enim animi dubius, an expectationi de illo universim conceptæ aliquo saltem modo respondere, & Chorographi, si non summè perfecti, saltem boni & industrii personam, quod maxime proposuit, sustinere potuerit, Britannix suæ editionem neutiquam maturavit. In opere enim tam vario, & argumenti ferè infiniti, diù deliberandum: dum omnia acri, quo pollebat, iudicio versat, multa subindè occurrunt, quæ accuratiorem limam merentur, aliæ ex aliis eliciuntur, de quibus antea non erat cogitatum, quæ moram injecere. Igitur nova itinera subeunda, foruli Bibliothecarum denuò excutiendi, amici iterum iterumque consulendi, Munsterus, Ortelius, Lipsius, Surita, Oplopus, Velferus, aliique Antiquitatum & Geographiæ peritissimi, qui ut quæsitis per epistolas satisfiat, pro eximio erga bonas literas, erga Camdenum amore, operam sedulam lubentes dedere.

Tandem exacto decennio, liber ab omnibus rei Antiquariæ studiosis expetitus, viro maximo D. Gulielmo Cecilio, Baroni Burghleio, cujus prudentissimis consiliis maximam felicitatis, quâ ad vicinarum usque gentium invidiam, frendentibus frustraue obnitentibus inimicis, per tot annos sub Elisabetha gavisa est, partem debuit Angliæ, inscriptus, anno M. D. LXXXVI. prodit; nec iste sceneratricem expectationem, quam universi conceperant, quod non raro accidit, fefellit. Quanto autem pretio habitus, quam amantissimis ulnis exceptus, quamque avidissimis oculis

oculis perfectus fuerit, nova editio anno sequenti, delatiz anno M. D. XCIV. M. DC. (præter eas semel iterumque in Germaniâ factas) & denique anno M. DC. VII. Londini, quæ totius operis perfectionem consummavit, satis indicant. Cum enim opus ejusmodi ex argumentorum, quæ in illo tractantur, varietate continui incrementi capax sit, & tam ingenti rerum hætenus incognitarum, quarum origo aut obscura aut incerta, copiâ & apparatu refectiatur, nemo, qui de hisce studiis rectè, & prout par est, judicandi facultate pollet, errores, si qui in primis editionibus reperirentur, non ex levitate & inconstantia mentis, non ex præcipiti insulas & nulli fundamento innixas conjecturas venditandi audaciâ aut inani pruritu, sed ex defectu debitæ authoritatis aut mentis non semper attentæ variisque cogitationibus distractæ lassitudine admissos, qui vel vigilantissimo obrepere possint, exprobrare, aut illud omnibus numeris nondum fuisse absolutum mistis querelis mirari debet. In hoc secundi ingenii partu pulchra quidem lineamenta apparuere, & nullo vitio distorta compages, quibus novos colores integrumque vigorem inductura esset maturior ætas. Hoc nempe erat pluriû annorum & cumulationis experientiæ negotium, ut lucubrationes istæ, sæpe repetitis curis recognitæ, limâque accuratori perpolitæ, novis auctariis in justam decoramque molem demùm crescerent. Omnes tamen Camdeni, quæ in quolibet doctrinæ genere, quaquaversum scientiarum artiumque circulus patet, sese explicavit, industriam, excelsum ingenium, methodum accuratam, elegantiam & puritatem sermonis, Historiæ abstrusioris enucleationem, felicissimam Antiquitatum indagacionem, incomparabilem modestiam, ne minimâ quidem ostentationis labe deturpatam, potissimum vero solertiam & judicium nullibi desiderandum, quod totam molem instar animæ agitans, cæteris ornamentis gratiam, vires,